

STREDA, 14. OKTÓBRA 2009

PREDSEDÁ: PÁN PÖTTERING

predseda

1. Otvorenie rokovania

(Rokovanie sa začalo o 9.05 hod.)

2. Predložené dokumenty: pozri zápisnicu

3. Predstavenie programu českého predsedníctva (rozprava)

Predseda. – (EL) Ďalším bodom programu je vyhlásenie Rady o predstavení programu českého predsedníctva.

V Európskom parlamente by som chcel čo najsrdečnejšie privítať predsedu Rady, premiéra Českej republiky pána Mírka Topolánka. Vážený pán Topolánek, srdečne vás vítam.

(potlesk)

Čo najsrdečnejšie chcem taktiež privítať predsedu Európskej komisie pána José Manuela Durão Barrosa.

Vážené dámy a páni, všetci vieme, že vykonávanie predsedníctva predstavuje mimoriadnu výzvu a viem, že pána premiéra Topolánka s jeho politickými skúsenosťami z obdobia komunizmu sa nielen intelektuálne, ale aj emocionálne dotýka skutočnosť, že nám prednesie správu pre Európsku úniu ako zástupca predsedníctva.

Po Slovinsku je to druhé predsedníctvo krajiny, ktorá sa pripojila k Európskej únii 1. mája 2004. Som presvedčený, že hovorím vo vašom mene, vážené dámy a páni, keď poviem, že české predsedníctvo má našu plnú podporu a že sa budeme čo najviac snažiť, aby sme prispeli k úspechu predsedníctva v Európskej únii v tomto zložitom období.

Vážený pán premiér, úradujúci predseda Rady pán Topolánek, týmto vás chcem požiadať, aby ste predniesli svoju reč Parlamentu. Ešte raz vás srdečne vítam v Európskom parlamente.

(potlesk)

Mírek Topolánek, úradujúci predseda Rady. – (CS) Vážený pán predseda Európskeho parlamentu, vážený pán predseda Európskej komisie, dámy a páni, predstavujem pred vás po prvý raz ako predseda Európskej rady. Česká republika prevzala vedenie EÚ po Francúzsku, čo považujem za viac než symbolické. Francúzsko hralo dôležitú úlohu pri zrode moderného českého štátu. Na francúzskom dvore vyrastal náš najvýznamnejší kráľ Karol IV., cisár Svätej rímskej ríše, ktorý podľa vzoru parížskej Sorbonny založil v Prahe univerzitu, jednu z najvýznamnejších inštitúcií európskej vzdelanosti. S Francúzskom nás preto spája plnenie našich národných túžob aj presadzovanie univerzálnych európskych hodnôt.

Tak ako nebolo jednoduché založiť v Čechách univerzitu, ktorá sa mala porovnávať so Sorbonnou, tak nie je jednoduché prevziať predsedníctvo v EÚ po Francúzsku. Vidím len jednu možnosť, ako sa chopiť tejto úlohy so ctou. Stredovekého panovníka ako príklad našich väzieb s Francúzskom a európskymi hodnotami som si nevybral náhodou. Karol IV. vo svojej politike nemohol hájiť len čisto české postoje, ale naopak musel integrovať a reprezentovať celú rozmanitú ríšu.

Európska únia nadväzuje v určitom zmysle na stredoveký univerzalizmus minimálne v tom, že nadraduje spoločný mravný kódex a spoločný právny základ nad miestne mocenské záujmy. Hovorí sa aj o druhej Európskej únii: byrokratickej, mocensko-technologickej a bez duchovných hodnôt; ja však verím v prvú Európu: v Európu slobody, práva, ideí a pravidiel.

V tomto univerze hodnôt, kde je právo povýšené nad osobu, nezáleží na veľkosti krajiny. To, na čom záleží, je schopnosť slúžiť spoločnej myšlienke. Úlohou predsedníckej krajiny nie je presadzovať svoje záujmy ani rozhodovať. Jej úlohou je viesť a inšpirovať diskusiu. Dnes teda nestojím pred vami ako premiér Českej republiky, ale ako predseda Európskej rady. Názory, ktoré tu budem ďalších šesť mesiacov zastupovať,

nebudú moje osobné a nepôjde ani o názory českej vlády. Pôjde o konsenzus 27 krajín začlenený do záverov Európskej rady.

Neviem si predstaviť, že by som tu mohol vystupovať inak. Vy ako priamo zvolení poslanci Európskeho parlamentu máte samozrejme právo opýtať sa ma na čokoľvek, a pokiaľ vás to bude zaujímať, vždy vám rád poviem svoj názor alebo vysvetlím český postoj, čo však nepovažujem za podstatné. Arénou národných záujmov je Európska rada, ktorá bola aj takto koncipovaná v nevyhnutne zložitom systéme váh a protiváh európskej demokracie. Primárnym poslaním Rady je však hľadať spoločný priesečník, pre všetkých prijateľný kompromis. A ten tu vždy budem dôsledne, rozhodne a korektne hájiť.

V EÚ sa o Čechoch hovorí, že sú stále s niečím nespokojní. Že patríme medzi kverulantov, ktorých by sa ostatní mali báť, že sme národom husitov a exaltovaných národovcov. Zásadne nesúhlasím s týmto typom kritiky. Rovnako ako náš prvý prezident T. G. Masaryk som presvedčený, že „česká otázka“ je v skutočnosti otázkou európskou, že sa vždy rozvíjala v rámci celoeurópskeho kontextu v súlade so spoločnými európskymi hodnotami a v spojitosti s vývojom v iných krajinách.

Ako napísal Masaryk pred sto rokmi v druhom vydaní „Českej otázky“: „Naše literárne a jazykové obrodenie národné sa dialo so súčasným obrozením a novým vývojom všetkých národov európskych. Z toho vyplýva, že naše obrozenie nebolo také osamotené a zázračné, ako sa zvyčajne hovorí, ale že sa vcelku nevymyká celoeurópskemu vývoju.“

Myslím si, že tieto slová sú stále aktuálne aj dnes, kedy Európska únia ako celok aj jednotlivé štáty hľadajú novú tvár Európy. Tvár, v ktorej sa budú odrážať tradičné európske hodnoty a ktorá súčasne bude odvážne hľadiť do tretieho tisícročia. Tvár, ktorá bude v duchu motta Únie „*In varietate concordia*“ výrazom jednoty a súčasne rozmanitosti. Česi, podobne ako v 19. storočí, pristupujú do tejto diskusie ako mladý a malý člen. Rovnako ako vtedy sa však súčasne považujeme za dávnu súčasť veľkej rodiny hrdých európskych národov.

Počas budúcich šiestich mesiacov budeme mať príležitosť v plnej miere ukázať svoj postoj k európskej integrácii. České predsedníctvo prichádza v roku, ktorý je významný z mnohých dôvodov. V tomto roku si pripomenieme piate výročie historicky najväčšieho rozšírenia EÚ v roku 2004, ktoré bolo symbolickým aj praktickým završením úspešného procesu znovuzjednotenia predtým rozdeleného kontinentu; a tento rok oslávi Európa 20 rokov od pádu železnej opony, ktorý umožnil návrat krajín bývalého sovietskeho bloku k slobode a demokracii.

V roku 2009 bude aj 30. výročie prvých priamych volieb do Európskeho parlamentu, ktorý reprezentujete. V trojuholníku inštitúcií EÚ je to práve Parlament, ktorý považujeme za zdroj priamej politickej legitimacy. Európsky parlament je jediný priamo volený orgán EÚ a s opakovanou požiadavkou na zmiernenie tzv. „demokratického deficitu“ sa tak v priebehu desaťročí zvyšovala jeho právomoc.

A nakoniec v tomto roku ubehne 60 rokov od založenia organizácie NATO, ktorá je najdôležitejšou obrannou alianciou transatlantického priestoru. NATO je stelesnením bezpečnostnej roviny euroatlantickej väzby, ktorá potvrdzuje platnosť našich európskych civilizačných hodnôt na obidvoch stranách oceánu.

Rok 2009 nebude len rokom významných výročí, ale aj rokom dôležitých a náročných úloh. Musíme pokračovať v riešení inštitucionálnych otázok. Medzinárodnú úlohu EÚ otestuje nielen stále nedoriešený konflikt v Gruzínsku, ale aj nová eskalácia napätia na Blízkom východe. Nakoniec našu zvýšenú pozornosť vyžaduje otázka energetickej bezpečnosti. Rovnako ako francúzske predsedníctvo aj my musíme okrem plánovaných úloh čeliť novým udalostiam. Ďalšie prekvapenia pritom nie sú vylúčené.

Predseda krajinu nemôže ovplyvniť dlhodobý program EÚ alebo vznik nových problémov. To, čo ovplyvniť môže a musí, je výber predsedníckych priorít, ktoré, ako je zvykom, tu chcem dnes predstaviť.

Našou primárnou snahou bolo, aby tieto priority nereprezentovali len český názor, ale odrážali aj kontinuitu vývoja v EÚ, ako aj postoje jednotlivých členských štátov a politických prúdov. Je to rozsiahla a konsenzuálna úloha, nie konfrontačná a jednostranná. A hoci je samozrejme nemožné, aby boli s týmito prioritami všetci stopercentne spokojní, verím, že každý z vás nájde v našom programe niečo, s čím sa stotožní.

Súčasne netajím, že rovnako ako pre každý členský štát je aj pre Českú republiku predsedníctvo príležitosťou, ako upozorniť na oblasti, v ktorých vďaka svojmu špecifickému know-how môžeme Európe niečo priniesť. O aké oblasti ide?

Ako krajina závislá od dovozu ropy a plynu a ako bývalá krajina východného bloku sme si dobre vedomí energetickej bezpečnosti ako podmienky nielen hospodárskeho blahobytu, ale aj slobodnej a nezávislej zahraničnej politiky.

Ako nový členský štát so skúsenosťami z obdobia totality si vážime naše členstvo v Spoločenstve a považujeme za svoju morálnu povinnosť posilniť spoluprácu s tými, pred ktorými sa zatvorili dvere. Podobne ako Francúzsko uplatnilo svoje know-how v otázke Stredozemia, aj my chceme presvedčiť Úniu o význame východného partnerstva.

Tretí príspevok, ktorý tu chcem spomenúť, je naša skúsenosť s krízou bankového sektora, ktorou sme prešli koncom 90 rokov. Do aktuálnej diskusie tak môžeme prispieť našimi odporúčaniami a odborníkmi. Vďaka stabilizácii finančných inštitúcií sme jednou z mála krajín, ktoré nemuseli pumpovať peniaze daňových poplatníkov do záchranu bánk postihnutých finančnou krízou.

Naše predsednícke priority odrážajú české know-how, rešpektujú kontinuitu vývoja EÚ a v podstate zodpovedajú aktuálnym problémom.

Ako zrejme viete, motto nášho predsedníctva je „Európa bez bariér“. Chcel by som k tomu dodať podtitul „Európa pravidiel“. Táto vízia získava nový význam v súčasnej nepokojnej politickej a hospodárskej situácii. Veríme, že len Európa, ktorá v plnej miere využíva svoj hospodársky, ľudský a kultúrny potenciál, dokáže ekonomicky a politicky obstáť v globálnej súťaži. V čase krízy je to dvojnásobná pravda.

Úplnému rozvoju potenciálu Európy bráni množstvo vnútorných bariér, ktoré by sme sa mali snažiť odstrániť. Mám na mysli napríklad posledné prekážky v úplnom uplatnení štyroch základných slobôd EÚ pre členské štáty – zbytočná administratívna záťaž pre podnikateľov alebo nedostatok prepojení energetických sietí, ktorý bráni zvyšovaniu energetickej bezpečnosti a rozvoju vnútorného trhu s energiami.

Na druhej strane, Európa bez bariér nemôže byť Európou bez pravidiel a hraníc. Odstránenie vnútorných bariér musí ísť ruka v ruke s ochranou proti nelegálnym aktivitám, ktoré ohrozujú bezpečnosť a záujmy Európanov, najmä v oblasti ochrany duševného vlastníctva a nelegálneho prisťahovalectva. Len jasne vymedzené mantinely nám umožnia hrať aktívnejšiu úlohu pri rúcaní vonkajších bariér, napríklad v medzinárodnom obchode, aby sme mohli lepšie využívať potenciál a komparatívne výhody európskych krajín.

Česká republika bude počas šiestich mesiacov svojho predsedníctva smerovať k týmto zastrešujúcim cieľom realizáciou troch hlavných programových oblastí, „tromi českými E“: 1. Ekonomika, 2. Energetika, 3. Európska únia vo svete. Trocha zveličene sa dá povedať, že tieto tri E sa na začiatku roka pretransformovali do 2 G: Gas a Gaza. Vo fyzike znamená E energiu a G je symbolom gravitačného zrýchlenia. A 2G je pre netrénovaný organizmus celkom slušné preťaženie.

Úprimne poviem, že by som tu mohol o jednotlivých prioritách a úlohách hovoriť celé hodiny, ale dôležitejšie než všetky slová sú doterajšie výsledky českého predsedníctva. Dnes je 14. januára, čo znamená, že predsedáme dva týždne. Za toto obdobie sme dokázali nájsť politické riešenie komplikovaného problému s ruským plynom a zabezpečiť dohodu medzi obidvoma spornými stranami. Viedli sme taktiež európsku delegáciu do oblasti konfliktu na Blízkom východe. Táto delegácia absolvovala náročné rokovania so všetkými zainteresovanými stranami a dosiahla prvé úspechy pri otvorení humanitárneho koridoru do Gazy.

Toto všetko sa odohralo v čase, keď sme doma čelili náročnej situácii pri rekonštrukcii vlády a boli sme vystavení útokom opozície, ktorá české predsedníctvo nezodpovedne torpéduje a berie si zahraničné záväzky krajiny za rukojemníkov vo vnútropolitickom boji. Myslím si, že výsledky, ktoré sme napriek tomu dosiahli, sú viac než len adekvátna odpoveď na pochybovačné hlasy, že Česká republika z objektívnych aj subjektívnych dôvodov vedenie EÚ nezvládne.

Teraz k jednotlivým oblastiam podrobnejšie:

Prvé E: Ekonomika

České predsedníctvo sa bude usilovať najmä o riadnu implementáciu záverov deklarácie samitu G20 z novembra 2008 a záverov Európskej rady z decembra 2008. Kľúčovým predpokladom úspechu je v súlade s týmito závermi zabrániť nadmernej regulácii a vyhnúť sa protekcionizmu, inými slovami dodržiavať primárne právo EÚ dodržiavať stanovené pravidlá. EÚ sa nesmie pred svetom uzatvárať, ale naopak, musí sa usilovať o čo najväčšiu otvorenosť vo svetovom obchode a vyťažiť z neho maximum.

Na tomto mieste si pomôžem slovami môjho priateľa Josepha Daula zo skupiny PPE-DE: „Súčasná hospodárska kríza nie je porážkou kapitalizmu, ale skôr výsledkom politických chýb a chýbajúcich pravidiel kontroly finančných trhov.“

Prioritnými úlohami bude revízia smernice o kapitálovej primeranosti investičných podnikov a úverových inštitúcií, dohodnutie smernice regulujúcej poisťovníctvo, nariadenie o činnosti ratingových agentúr a smernica o inštitúciách elektronických peňazí. Predsedníctvo sa bude taktiež usilovať o revíziu nariadenia o platbách v eurách a v neposlednom rade o včasnú a riadnu implementáciu plánu Rady Európskej únie pre hospodárske a finančné záležitosti, ktorý bol prijatý ako reakcia na krízu na finančných trhoch. Súčasne je však nevyhnutné dôkladne zanalyzovať možnosti, ktoré nám ponúka momentálne platná legislatíva, a v plnej miere ich využiť.

Len hospodársky silná a vplyvná EÚ dokáže riešiť dôležité otázky svetovej politiky, bezpečnosti, obchodu a životného prostredia. Predsedníctvo sa preto musí venovať realizácii Plánu hospodárskej obnovy Európy s dôrazom na jeho začlenenie do rámca lisabonskej stratégie: po krátkodobých nástrojoch na posilnenie nášho hospodárstva sa začnú používať nástroje strednodobých a dlhodobých štrukturálnych reforiem.

Príkladom týchto dôležitých štrukturálnych reforiem je spoločná poľnohospodárska politika. Kľúčové je stanovenie rovnakých podmienok pre všetky členské štáty EÚ pri vyplácaní priamych platieb, a to pokiaľ ide o výšku platieb aj o systém ich vyplácania (odstránenie historických disparít, zohľadnenie rôznorodostí poľnohospodárstiev v jednotlivých členských štátoch). Česká republika chce začleniť túto dimenziu do rozpravy o budúcnosti spoločnej poľnohospodárskej politiky po roku 2013.

Z dlhodobého hľadiska je najlepšou ochranou proti združujúcemu dôsledku budúcich kríz posilňovanie konkurencieschopnosti EÚ. Ako som už spomenul, ide o intenzívne presadzovanie a uplatňovanie štyroch základných slobôd, na ktorých je EÚ založená. K nim by som pridal „piatu slobodu“ – voľný pohyb znalostí, teda akýsi návrat k spomenutému stredovekému univerzalizmu.

Dôležitým faktorom na zlepšovanie konkurencieschopnosti je skvalitnenie regulácie vrátane zníženia regulačného zaťaženia, aby sa uľahčilo podnikanie najmä malým a stredným podnikom. V tejto oblasti zastáva Česká republika popredné miesto.

V oblasti zahraničného obchodu sa predsedníctvo zameria na oživenie diskusie na poli WTO. Tu kladieme veľký dôraz na úspešné dokončenie rozvojového programu z Dauhy (DDA). DDA predstavuje snahu o dosiahnutie transparentnej liberalizácie obchodu na mnohostrannej úrovni, čo prinesie dlhodobé výhody. Ak sa rozhovory o DDA prerušia, predsedníctvo začne uvažovať o mnohostranných obchodných nástrojoch a bude podporovať väčšiu intenzitu rokovaní v rámci ďalších programov WTO.

Nesmieme zabúdať na investície do vzdelávania, výskumu, vývoja a inovácií, na zlepšenie regulačného prostredia a zníženie administratívneho zaťaženia. Tu budem citovať predsedu Socialistickej skupiny v Európskom parlamente pána Martina Schulza: „Európa nemôže úspešne konkurovať ostatným regiónom vo svete v nízkych mzdách a sociálnych štandardoch, ale v technologických inováciách, vyššej kvalite práce a kompetenciách a vedomostiach ľudí.“ S touto myšlienkou v plnej miere súhlasím.

Druhé E: Energetika

Druhá priorita rovnako ako tá prvá zapadá do kontextu aktuálneho vývoja. Povedal by som, že je dokonca naliehavejšia a závažnejšia. Globálna kríza môže krátkodobo oslabiť Európu, ale hroziaci nedostatok energie by ihneď a dlhodobo zničil nielen európske hospodárstvo, ale aj našu slobodu a bezpečnosť. České predsedníctvo bude samozrejme pokračovať vo svojom úsilí o poskytnutie bezpečnej, konkurencieschopnej a udržateľnej energetiky pre Európu.

V oblasti energetickej bezpečnosti by sme sa radi zamerali na tri aspekty: po prvé na dokončenie druhého strategického energetického prehľadu, ktorý zahŕňa analýzu strednodobého dopytu a ponuky energie v EÚ a na jeho základe na vytipovanie vhodných projektov infraštruktúry. Po druhé na dokončenie smernice o udržiavaní minimálnych zásob ropy a ropných výrobkov, kde navrhujeme zvýšenie povinných minimálnych zásob z 90 na 120 dní. Po tretie na revíziu transeurópskych energetických sietí (TENs-E), kde je súčasťou legislatívneho balíka v oblasti energetickej bezpečnosti, ktorý schválila Komisia v novembri 2008, aj Zelená kniha o európskych energetických sieťach. Rovnako dôležité je posilnenie infraštruktúry na území členských štátov vrátane existujúcich cezhraničných prepojení a realizácia nových prepojení energetických sietí. Dúfame, že vo všetkých súvisiacich legislatívnych aktoch nás Európsky parlament podporí.

Samozrejme sa taktiež zaujímate o diverzifikáciu dodávateľských a dopravných ciest. Je zrejmé, že napríklad budovanie plynovodu Nabucco je otázkou najvyššej priority, a rovnako dôležitá je podpora výstavby nových ropovodov. Ďalej sa musíme snažiť o diverzifikáciu energetického mixu vrátane rehabilitácie jadrovej energie a investícií do nových technológií.

Príkladom našej schopnosti dosiahnuť energetickú bezpečnosť v praxi je nami sprostredkovaná dohoda o vytvorení monitorovacieho mechanizmu pri tranzite ruského plynu. Cieľom bolo obnoviť základnú dôveru medzi Ruskou federáciou a Ukrajinou a vniesť do tejto problematiky elementárnu transparentnosť. Dosiahli sme, že Rusko a Ukrajina podpísali jeden dokument, čo umožňuje obnovenie dodávok do Európskej únie.

EÚ teraz musí prijať rozhodnutia a opatrenia, aby sa v budúcnosti vyhla opakovaniu krízy s následkami na členské štáty. Je nevyhnutné zvýšiť transparentnosť v obchode s plynom a diverzifikovať dodávateľské trasy a dodávateľov. Je nevyhnutné diverzifikovať energetický mix krajín EÚ. Musíme seriózne uvažovať o rozvoji bezpečnej jadrovej energetiky. Budovanie infraštruktúry v EÚ sa musí urýchlene realizovať, aby boli členské štáty efektívne prepojené, čo je podmienkou vybudovania efektívneho trhu s plynom.

V oblasti medzinárodného trhu a infraštruktúry sa musíme snažiť o dosiahnutie efektívnej koordinácie operátorov prenosových sústav, o dobudovanie jednotného vnútorného trhu s elektrinou a plynom a zabezpečiť dobudovanie chýbajúcich častí prenosovej a dopravnej infraštruktúry.

Pokiaľ ide o legislatívne priority v tejto oblasti, chceme uzatvoriť tretí balík pre vnútorný trh energií, čo znamená dokončiť revíziu dvoch smerníc a dvoch nariadení o elektrine a plyne, ktorých cieľom je dokončenie liberalizácie trhu s elektrinou a plynom. Snažíme sa taktiež riadne uviesť nariadenia do praxe a zriadiť agentúru na spoluprácu medzi regulátormi energií.

Ďalšou oblasťou je zvýšenie energetickej účinnosti, ktorou sa chce podrobnejšie zaoberať švédске predsedníctvo; to znamená, že predsednícke trio Francúzsko – Česká republika – Švédsko bude riešiť otázku energetiky naozaj komplexne a zo všetkých strán.

Hoci sa táto priorita nazýva energetika, je nerozlučne spojená s politikou ochrany klímy. V tejto oblasti sa bude predsedníctvo usilovať o celosvetovo prijateľnú dohodu o stanovení redukčných záväzkov po roku 2012. Znamená to dostať na palubu USA, Indiu a Čínu a pripraviť cestu na dosiahnutie širokého medzinárodného konsenzu na konci roku 2009 v Kodani. Takýto konsenzus by mal taktiež odrážať súčasné trendy svetového hospodárstva. V kontexte prichádzajúcej hospodárskej recesie a krízy dodávok bude osobitne dôležité zosúladiť požiadavky životného prostredia, konkurencieschopnosti a bezpečnosti.

Začiatok roka nám pripomenul, že v rámci priority „EÚ vo svete“ musíme počítať s nepredvídateľnými naliehavými úlohami. Nová eskalácia napätia medzi Izraelom a Hamásom si vyžaduje nielen aktívny prístup samotnej EÚ, ale aj koordináciu s významnými svetovými aj regionálnymi aktérmi. Opäť sa potvrdzuje, že dosiahnutie mieru nie je možné, pokiaľ Palestína nezačne fungovať ako plnoprávny štát, ktorý je schopný zaručiť na svojom území právo a poriadok a pre svojich susedov bezpečnosť.

Z tohto dôvodu okrem aktuálnych diplomatických aktivít musí Európska únia pokračovať vo svojom úsilí pri budovaní palestínskej infraštruktúry, vo výcviku bezpečnostných zborov a v posilňovaní authority palestínskej správy. Pri riešení konfliktu bude chcieť české predsedníctvo využiť svoje dobré vzťahy s Palestínou aj s Izraelom, ale je zrejmé, že bez vzájomnej dôvery nie je dlhodobý mier na Blízkom východe možný.

Spomenul som už východné partnerstvo. Gruzínska kríza ukázala, aké je dôležité, aby mala EÚ stratégiu pre túto oblasť. Prehlbenie východnej dimenzie európskej susedskej politiky formou posilnenia spolupráce s krajinami regiónu (v prvom rade s Ukrajinou) rovnako ako s krajinami zakaukazskej a kaspickej oblasti má nielen veľký význam morálny, ale aj praktický. Táto spolupráca nám umožní diverzifikovať náš zahraničný obchod a dodávky energetických surovín.

Pokiaľ ide o transatlantické vzťahy, je zrejmé, že bez ich posilnenia a rozvoja nemôže EÚ efektívne vykonávať svoju úlohu silného globálneho aktéra rovnako ako ju dnes nemôžu samostatne vykonávať Spojené štáty. Dlhodobo môžeme uspieť len spoločne. České predsedníctvo bude preto klásť dôraz na intenzívny dialóg s predstaviteľmi novej administratívy USA v kľúčových oblastiach hospodárstva, klímy a energetiky a na spoluprácu s tretími krajinami (Pakistan, Afganistan, Rusko, Blízky východ).

Pre postavenie EÚ vo svete bude mať zásadný význam taktiež pozícia, ktorú zaujmú členské štáty pri prerokovaní novej dohody o partnerstve s Ruskom. Udalosti ostatných rokov a najmä ostatných mesiacov vyvolávajú množstvo otázok a zdôrazňujú nevyhnutnosť jednotného prístupu celej EÚ. Jeho predpokladom

je pochopenie Ruska a spoločná analýza, a preto podporíme spoluprácu odborníkov na Rusko z celej Európskej únie.

Počas českého predsedníctva budú taktiež pokračovať rozhovory o rozšírení o krajiny západného Balkánu a Turecka. Nesmieme zabudnúť na západný Balkán pre naše hospodárske problémy a aktuálne medzinárodné krízy. V prípade Chorvátska urobí predsedníctvo všetko pre to, aby sa táto krajina čo najskôr pripojila k EÚ. Pozitívny príklad Chorvátska je nevyhnutným predpokladom na udržanie európskej perspektívy ďalších krajín západného Balkánu. Určite urobíme maximum pre podporu ich pokroku v rámci stabilizačného a asociačného procesu.

České predsedníctvo je v rámci tohto projektu pripravené pokračovať v rozvoji južnej dimenzie európskej susedskej politiky a v zlepšovaní vzťahov s partnerskými krajinami. Patrí sem aj posilňovanie vzťahov EÚ s Izraelom a mierový proces na Blízkom východe všeobecne; súčasné dramatické udalosti v tejto oblasti nás nesmú odradiť. Práve naopak zdôrazňujú nevyhnutnosť hľadania mierového riešenia.

Nakoniec, ale nie v poslednom rade zahŕňa priorita Európy vo svete oblasť vnútornej bezpečnosti. Súčasná bezpečnostná hrozba do nej totiž svojou podstatou stále viac zasahuje. Budovanie priestoru slobody, bezpečnosti a práva je spoločným záujmom EÚ, ktorý sa dotýka životov všetkých našich občanov. V tejto súvislosti sa bude predsedníctvo snažiť o ďalší pokrok v schengenskej spolupráci, v policajnej a colnej spolupráci a v spolupráci medzi členskými štátmi v civilných a trestných veciach.

Uvedomujeme si, že koniec nášho predsedníctva bude poznačený voľbami do Európskeho parlamentu, vypätejšou politickou atmosférou a nutnosťou zaviesť legislatívny proces vybraných legislatívnych aktov, aby sa nedostali na vedľajšiu koľaj. Na programe máme aj otvorenie diskusií o novej podobe Európskej komisie.

České predsedníctvo bude taktiež pokračovať v rozhovoroch s Írskom o osude Lisabonskej zmluvy. Som presvedčený, že je nevyhnutné viesť tieto rozhovory citlivo a s rešpektom k suverénite írskych občanov. Napokon, keby sa v Českej republike konalo referendum o Lisabonskej zmluve, podľa všetkého by neprešla. Treba nájsť také riešenie, ktoré by akceptovala väčšina Írov. Bezpochyby nám to takisto pomôže v našej diskusii o vnútornej politike.

Na začiatku som povedal, že česká otázka je aj európskou otázkou. Pravdepodobne žiadny iný národ nevenoval toľko priestoru, úsilia a času diskusií o svojej vlastnej identite ako Česi. To, čím teraz prechádza Európska únia, ktorá hľadá svoju tvár a zmysel svojej existencie, dobre poznáme z našej vlastnej histórie. Ako predsednícka krajina preto ponúkame Spoločenstvu dvestoročnú skúsenosť z hľadania našej vlastnej historickej úlohy, nášho vlastného miesta v rodine európskych národov.

Český vzťah k Európe výstižne opísal pred viac než sedemdesiatimi rokmi kritik a filozof František Václav Krejčí: „Nepovažujeme Čechy za srdce Európy ani tak v zmysle zemepisnom ako kultúrnom a duševnom. Sme v najhlbšom lone kontinentu, kam sa zbiehajú vplyvy všetkých jeho strán, cítime sa byť obklopení všetkými európskymi národmi, ak nie priamo, tak aspoň vďaka imaginatívnej sile kultúrnych výtvorov. Hovoríme si preto, že sme na križovatke duševných prúdov a že z toho vyplýva naše poslanie sprostredkovať, a to najmä sprostredkovať medzi západom a východom.“

Myslím si, že tieto slová sú inšpirujúce aj na začiatku roka 2009, keď má Česká republika pred sebou úlohu viesť ďalších šesť mesiacov diskusiu v Európskej únii. Ďakujem vám za pozornosť.

Predseda. – Vážený pán úradujúci predseda Rady, chceli by sme vám poďakovať za vašu veľmi konštruktívnu, obsiahlu správu a k vášmu predsedníctvu vám želáme všetko najlepšie!

José Manuel Barroso, predseda Komisie. – (FR) Vážený pán predseda, pán úradujúci predseda Rady, dámy a páni, prvé dni roku 2009 nedávajú priestor na pochybnosti. Najbližších šesť mesiacov sa Európska únia podrobí skúške. Európa musí prejsť odhodlanie pomôcť občanom, zamestnancom a podnikom pri riešení a prekonaní hospodárskej krízy. Európa musí prejsť svoju solidaritu v mimoriadnych situáciách, akou je napríklad nečakané odstavenie dodávky plynu, ktoré v súčasnosti zažívame. Európa musí ukázať schopnosť využiť všetky vonkajšie vplyvy na vyriešenie medzinárodných konfliktov, ktoré predstavujú pre svetový mier nebezpečenstvo, ako je napríklad súčasný konflikt v Gaze.

V úzkej spolupráci s úradujúcim českým predsedníctvom Rady – týmto by som chcel privítať pána premiéra Topolánka a jeho kolegov, ktorým želim úspechy v čele Rady, a pri tejto príležitosti by som opäť rád vyjadril dôveru v schopnosti Českej republiky na splnenie tejto veľmi dôležitej úlohy – v úzkej spolupráci s týmto predsedníctvom a Európskou uniou sa Komisia bude usilovať dokázať, že Únia je rovnocenný partner na

túto úlohu. Počas týchto šiestich mesiacov Európanom spoločne ukážeme, prečo je dnes Európska únia taká životne dôležitá. Ukážeme im, prečo je práve v ich záujme, aby zvolili poslancov ďalšieho Európskeho parlamentu. Vysvetlíme našim občanom, prečo musí Európa posilniť demokraciu a účinnosť prostredníctvom Lisabonskej zmluvy a prečo by z nej mala mať výhody a dokážme im práve teraz, že potrebujeme Lisabonskú zmluvu, ktorú podporujú všetky členské štáty.

Máme pevné základy, na ktorých môžeme stavať. V roku 2008 Únia dokázala, že je schopná prijať náročné rozhodnutia, ktoré budú mnoho rokov pre naše spoločnosti záväzné. Energetický a klimatický balík je názorným príkladom politickej vôle vizionárskej a odhodlanej Európy. S týmto balíkom dokážeme podniknúť kroky na dosiahnutie ambiciózneho medzinárodnej dohody v decembri. V roku 2008 Únia taktiež preukázala schopnosť prispôbiť sa zmenám. Ihneď našla prostriedky na riešenie finančnej krízy a veľmi rýchlo dosiahla dohodu o pláne obnovy na bezodkladné oživenie európskeho hospodárstva. Ešte sa k tomu vrátim.

Únia vstupuje do roku 2009 s vedomím svojho medzinárodného uznania. Ako prvá pomohla pri riešení konfliktov, napríklad medzi Ruskom a Gruzínskom, no nepodceňujeme ani jej snahy o pomoc pri zmierení strán, napríklad pri konflikte v Gaze, a v skutočnosti práve vďaka Európskej únii sa na pomoc palestínskemu ľudu otvorili aspoň humanitárne koridory.

Európska únia taktiež podnietila postupy, ktoré krajiny G20 použili pri riešení hospodárskej krízy. V plnej miere opäť potvrdila svoj záväzok otvoriť trhy, najmä uzavrieť proces rozvoja a obchodu z Dauhí a dodržiavať rozvojové ciele tisícročia a tento záväzok nesmú spochybniť ani tvrdé účinky krízy. Európa musí naďalej robiť všetko, čo je v jej silách, aby dokázala čeliť súčasným problémom a domnievam sa, že máme dôvod veriť si.

Počas tohto roku sa bude Komisia naďalej usilovať, aby sme nestratili elán, ktorý sme nadobudli počas samitu G20 vo Washingtone. Podľa nás je dôležité, aby sme použili všetky možné prostriedky na reformu svetového finančného systému, a výbornou príležitosťou bude samit G20 v Londýne. Európska únia musí v Londýne vystupovať jednotne a musí preukázať svoje vedúce postavenie v súvislosti s reformou svetového finančného systému.

V tomto roku bude Komisia naďalej podávať návrhy na dôležité iniciatívy, napríklad na lepšiu reguláciu činnosti finančných trhov, na zavedenie nového akčného programu v oblasti spravodlivosti, slobody a bezpečnosti a na nové opatrenia na prispôbenie sa zmene klímy. Pripravíme návrhy s ohľadom na revíziu rozpočtu. Osobitnú pozornosť budeme venovať vývoju hospodárskej a sociálnej situácie a prijmem všetky potrebné opatrenia. Vážené dámy a páni, ešte stále ste v procese posudzovania niektorých veľmi dôležitých návrhov. Dúfam, že na konci parlamentného obdobia budú pripravené na schválenie, a to najmä vďaka záväzku českého predsedníctva. Mám na mysli najmä návrhy týkajúce sa hospodárskej a finančnej krízy, sociálneho balíka, vnútorného trhu s energiou, čo je v súčasnej situácii veľmi dôležité, a taktiež telekomunikačného balíka a cestnej dopravy.

– Dnes sa chcem vyjadriť najmä k energetike a hospodárstvu. V tomto roku to boli pre občanov Európy najpálčivejšie oblasti. A zmeniť to môžu práve rozhodné a účinné kroky Európskej únie.

Problém, ktorý vyžaduje naliehavú a rozhodnú pozornosť Európy je plyn, keďže sme sa bez pochybenia zo strany Európskej únie museli zaplietť do sporu medzi Ruskom a Ukrajinou o tranzite plynu. Súčasná situácia je jednoducho neprijateľná a neuveriteľná. Je neprijateľná, keďže spotrebitelia v niektorých členských štátoch EÚ sú po týždni bez dodávok stále bez plynu. Je neuveriteľná, keďže sa v tejto situácii nachádzame deň po podpise dôležitej dohody na najvyššej úrovni a máme prísľuby vedúcich predstaviteľov Ruska a Ukrajiny, že dohodu plniť budú a plyn pustia.

Aj bez posudzovania dôvodov si uvedomujeme objektívnu realitu: Rusko a Ukrajina dávajú najavo, že nie sú schopné splniť svoje záväzky voči niektorým členským štátom Európskej únie. Gazprom ani Naftogas nie sú v skutočnosti schopní splniť si povinnosti voči európskym spotrebiteľom.

Chcel by som Moskve a Kyjevu veľmi jasne odkázať toto: ak sa dohoda podporovaná Európskou úniou nerešpektuje ako naliehavá záležitosť, Komisia odporučí európskym podnikom, aby sa obrátili na súd, a vyzve členské štáty, aby sa zúčastnili dohodnutého rokovania o alternatívnych spôsoboch dodávky a tranzitu energie.

(potlesk)

Čoskoro uvidíme, či sa táto dohoda nerešpektuje pre technické problémy alebo z politických dôvodov. Vyjadrim to takto: ak sa táto dohoda nebude rešpektovať, znamená to, že Rusko a Ukrajina sa už nemôžu považovať za spoľahlivých partnerov Európskej únie v otázke dodávky energie.

(potlesk)

V každom prípade predloží Komisia ďalšie návrhy na zlepšenie energetickej bezpečnosti v Európe v nadväznosti na náš strategický prieskum energetickej politiky z novembra minulého roka.

Veľmi dôležitá bude aj implementácia klimatického a energetického balíka a uvoľnenie 5 miliárd eur z nepoužitých finančných prostriedkov z rozpočtu Spoločenstva v prospech energetických prepojení. Chcel by som preto poďakovať českému predsedníctvu za podporu pri plnení tohto záväzku, ktorý bol prijatý na najvyššej úrovni na poslednom zasadnutí Európskej rady. Európa teraz musí podniknúť kroky, aby sa táto situácia v budúcnosti neopakovala.

Dovoľte, aby som rozšíril záber a pozrel sa na hospodárstvo. Všetko poukazuje na to, že hospodárska klíma sa naďalej zhoršuje. Narastá nezamestnanosť. Údaje o výrobe naďalej vykazujú pokles. Veci sa budú zrejme ešte zhoršovať, skôr ako sa začnú zlepšovať. Nesmieme zakrývať vážnosť situácie, ale nesmieme byť ani pesimisti, ani rezignovať. Vytvorili sme správne stratégie na prekonanie tejto krízy. Dokážeme stlmiť jej následky na najzraniteľnejších členov našej spoločnosti a vieme teraz prijať rozhodnutia, ktoré nám poslúžia, keď sa z tejto krízy dostaneme, a dúfame, že sa z nej *dostaneme*.

V ďalších týždňoch musí byť našou hlavnou prioritou spolupráca pri realizácii našich zámerov. Plán obnovy, ktorý navrhla Komisia a podporila Európska rada, je správnu reakciou. Poskytne dostatočne účinný stimul pre každý členský štát: pri dobrej investícii predstavuje približne 1,5 % HDP Európskej únie značné množstvo peňazí.

Snaží sa o maximálnu účinnosť vyriešením dvoch problémov naraz: dlhodobú prosperitu a konkurencieschopnosť európskeho hospodárstva a potrebu krátkodobého stimulu na zastavenie poklesu. Uznáva, že to nie je len abstraktná diskusia o hospodárstve, ale kríza, ktorá zasahuje Európanov, ich živobytie a ich blaho. Sociálne dôsledky krízy sa musia riešiť okamžite.

A nakoniec čo najúčinnšie využíva európsku dimenziu prostredníctvom primeranej koordinácie, aby podniknuté kroky v jednom členskom štáte mali pozitívny účinok na ostatné a kladne ich ovplyvnili.

Uvedenie tohto programu do činnosti vyžaduje aktívny záväzok predsedníctva, podporu jednotlivých členských štátov a Rady a jasnú zaangažovanosť tohto Parlamentu. Znamená to najmä rýchlu dohodu o právnych návrhoch v balíku, od zrýchleného využívania štrukturálnych fondov po zrevidovaný Európsky fond na prispôbenie sa globalizácii, a dohodu o uvoľnení 5 miliárd eur nepoužitých finančných prostriedkov na strategické projekty s osobitným zameraním na energetiku a energetické prepojenia. Kríza medzi Ruskom a Ukrajinou nám jasnejšie ukázala, že zaplátanie dier v našej energetickej infraštruktúre je strategickým prínosom pre celú Európu. Znamená to účinnú implementáciu plánu na uvoľnenie približne 200 miliárd eur do oživenia nášho hospodárstva. A samozrejme to znamená neustále skúmanie situácie, keďže, ako isto chápeme, táto situácia sa môže zmeniť.

Na začiatku podniknutia týchto krátkodobých krokov nesmieme zabudnúť na dlhodobú vyhladku. Najlepšie môžeme pracovať vtedy, ak budeme stavať na úspechoch, ktoré sú základom prosperity Európy, akým je napríklad vnútorný trh. Motto českého predsedníctva „Európa bez bariér“ je naozaj významným a inšpirujúcim posolstvom, ale ako zdôraznil pán premiér Topolánek, Európa bez bariér potrebuje pravidlá – európske pravidlá. Pravidlá na zabezpečenie vytvorenia rovnakých podmienok pre každý členský štát a hospodársky subjekt. Pravidlá na zabezpečenie využívania výhod európskej integrácie všetkými občanmi. Pravidlá na zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti nášho spôsobu života.

Týmto smerom budeme úzko spolupracovať s predsedníctvom aj s Parlamentom, lebo Európa, ktorú chceme a Európa, ktorú potrebujeme, je taká, čo spája slobodu, solidaritu a bezpečnosť v prospech všetkých Európanov.

(potlesk)

Joseph Daul, v mene skupiny PPE-DE. – (FR) Vážený pán predseda, pán úradujúci predseda Rady, pán predseda Európskej komisie, dámy a páni, české predsedníctvo už po prevzatí svojej funkcie muselo čeliť veľkým ťažkostiam a bolo poverené neľahkou úlohou zvládnuť tri veľké krízy: pokračujúcu hospodársku a sociálnu

krízu, plynovú krízu, ktorá priviedla Rusko a Ukrajinu do konfliktu a vážne zasiahla Úniu a susedné štáty, a vypuknutie ďalšej vojny na Blízkom východe.

Pri riešení týchto problémov môžu naše krajiny zaujať len jediný postoj, a síce spojiť sa, ukázať solidaritu a podniknúť koordinovanú a rozhodnú akciu.

Rád by som pripomenul, že české predsedníctvo v úzkej spolupráci s Európskou komisiou konalo pohotovo v energetickej kríze pri konflikte Moskvy a Kyjeva. Hoci sme ešte nenašli riešenie, nemôžeme ostať v pozícii rukojemníkov, musíme konať dôrazne. Vážení pán Topolánek a pán Barroso, máte pravdu. Začlenením energetiky do troch hlavných priorít sa české predsedníctvo v plnej miere chopilo jednej z najväčších úloh Európy v budúcom roku, a síce našej energetickej nezávislosti a nevyhnutnej diverzifikácie energetických zdrojov.

Skupina Európskej ľudovej strany (kresťanských demokratov) a Európskych demokratov je ako všetci občania Európy nesmierne znepokojená týmto konfliktom, ktorý je hrozbou pre európske krajiny ako celok. Nemôžeme tolerovať, aby boli členské štáty rukojemníkmi v tomto konflikte, čo opäť dokazuje, ako nevyhnutne potrebujeme dohodu o európskej energetickej politike. Z tohto dôvodu musíme vážne porozmýšľať o spôsoboch zníženia našej závislosti a musíme podniknúť kroky na implementáciu energetických mixov.

Vážené dámy a páni, situácia, ktorá prevláda na Blízkom východe od nás vyžaduje, aby sme na medzinárodnej úrovni konali zodpovedne. Áno, Európa je najväčší svetový darca humanitárnej pomoci, môžeme byť na to hrdí a musíme v tom pokračovať, ale len humanitárna pomoc nepomôže vyriešiť problém medzi Izraelčanmi a Palestínčanmi.

Európa musí mať silnú, jednoznačnú politickú vôľu s dostatkom ľudských, vojenských a finančných zdrojov, aby sa stala dôveryhodným aktérom na svetovej scéne. Prečo svet upiera zrak na Baracka Obamu? Lebo Európa ešte nie je schopná vyjadriť svoje vízie, myšlienky a znalosti. Európa oprávnene kritizovala jednostrannosť súčasnej administratívy USA, ale ak to, dúfajme, zmení nový obyvateľ Bieleho domu, sme pripravení zaručiť našu mnohostrannosť? Sme pripravení nasadiť vojenské prostriedky na zabezpečenie mieru a nie na vojnu? Sme pripravení použiť finančné prostriedky z rozpočtu, ktoré sú potrebné na realizáciu našej politiky?

Vážení pán Topolánek, správne ste zaradili vonkajšie vzťahy Únie medzi vaše priority. Súčasné udalosti sú príkladmi nevyhnutnosti naliehavého riešenia situácie, napríklad vo vzťahu k Rusku, Spojeným štátom alebo Strednému východu, nehovoriac o Stredozemí, Balkáne, Afrike alebo rýchlo sa rozvíjajúcich krajinách. Podľa niekoľkoročných prieskumov verejnej mienky Európania od Európy očakávajú, že uplatní svoj vplyv na medzinárodnej scéne. Na čo čakať?

V neposlednom rade bude musieť úradujúce predsedníctvo Rady riešiť hospodársku a sociálnu krízu, dozerat na plnenie národných plánov obnovy a v apríli viesť Európsku úniu na samite G20 v Londýne. Vyzývame české predsedníctvo, aby spolupracovalo s Európskou komisiou a našimi medzinárodnými partnermi na definovaní a plnení pravidiel stanovených pre hospodárske subjekty.

Európska únia musí chrániť svoj sociálny model a sociálne trhové hospodárstvo a na svetových finančných trhoch musí podporovať implementáciu systému dohľadu nad finančným trhom, ktorý je obdobný systému v našich krajinách. Európa musí byť jednotná a jednoznačná pri zvládaní finančnej a hospodárskej krízy.

Vážení pán Topolánek, spoliehame sa na vás, na vaše predsedníctvo, na to, že iniciatívne povediete Európu v tomto zložitom období.

(potlesk)

Martin Schulz, v mene skupiny PSE. – (DE) Vážení pán predseda, pán premiér Topolánek, ste posledným úradujúcim predsedom Rady v tomto volebnom období Európskeho parlamentu. Parlamentné obdobie začalo s holandským predsedníctvom na čele s pánom Balkenendom, no nikto si nepamätá, čo tu povedal a ako sme reagovali. Z tohto dôvodu to, čo tu dnes prediskutujeme a v najbližších piatich alebo šiestich mesiacoch spolu dosiahneme, bude základným predpokladom pre vysokú účasť v európskych voľbách. Som presvedčený, že ak ľudia uvidia, že my, teda predsedníctvo, Parlament a Komisia, sme sa spojili a úspešne riešime problémy, ktorým čelíme v tejto krízovej situácii, vytvorí to pozitívnu a konštruktívnu atmosféru pred európskymi voľbami.

Naša Socialistická skupina v Európskom parlamente má preto záujem o úspech vášho predsedníctva. V prvé dni predsedníctva som mal pochybnosti, keď pán Schwarzenberg povedal, že Izrael uplatňuje svoje právo na sebaobranu, a pridala sa k jednej strane v období, keď mala Európska únia konať ako sprostredkovateľ. Napravil to, a to je správne. Vy, pán Topolánek, ste sami povedali, že „nemáme v plynovom konflikte vystupovať ako sprostredkovateľ“. Teraz ste to napravili.

Na začiatku tu bolo niekoľko problémov, ktoré sa už vyriešili, čo je dobrým znamením. Po prvotných pochybnostiach – a chcel by som zdôrazniť, že pán Barosso mal pravdu – sú dnes výsledky vašej práce pozitívne a naša skupina vás bude v plnej miere podporovať. To sa týka aj vášho prejavu, ktorý sme dnes ráno všetci počúvali s veľkou spokojnosťou a dôverou v budúce mesiace.

Chcel by som sa vyjadriť k jednej veci, ktorú ste spomenuli. Citovali ste môjho priateľa pána Daula, múdreho človeka, ktorý sa však mýlil, keď povedal, že finančná kríza neznamená porážku kapitalizmu. Je pravda, že neporazila kapitalizmus, ktorý bohužiaľ stále existuje, ale porazila kapitalistov, ktorý nám roky hovorili, že nepotrebujeme pravidlá, keďže trh sa bude regulovať sám a sám bude regulovať všetko ostatné. Títo kapitalisti utrpeli porážku a keď vy, doteraz zhovievavý k podobnej politike ľudí, ktorí hovorili, že nepotrebujú pravidlá, ste dnes ráno v Parlamente povedali, že potrebujeme Európu pravidiel, môžem s vami len súhlasiť: skutočne potrebujeme viac pravidiel na zvládnutie a prekonanie finančnej krízy. Vážený pán Topolánek, chcel by som vás srdečne privítať v klube regulátorov Európy, zdá sa, že ste prešli prvou lekciami.

(potlesk)

Vážený pán premiér, toto obdobie je rozhodujúce v medzinárodnej politike. Ak chce Európska únia zohrať globálnu úlohu napríklad v záležitostiach energetickej bezpečnosti alebo konfliktu v Gaze, ako spomenul pán predseda Komisie, nesmie sa rozdrobiť; Únia 27 krajín musí byť silný hospodársky a politický blok. Silní budeme len vtedy, keď sa nerozdelíme. Sila ostatných je práve v tom, že očakávajú, že Európania budú hovoriť odlišne. Karel Schwarzenberg hovorí, že Izrael koná v sebaobrane, zatiaľ čo Louis Michel hovorí, že krajina porušuje medzinárodné právo. Ak má takto vyzeráť Európska únia, potom s ňou nikto nebude rokovať.

Ak si Rusko alebo Ukrajina myslia, že pol Európy je na strane jednej a druhá polovica na strane druhej, potom nie sme silní. Sme silní, ak máme pevný zmluvný základ, ktorý nám poskytne Lisabonská zmluva. Ak by počas vášho predsedníctva ratifikovala túto zmluvu vaša vláda, ktorá je už dosť potrestaná vašim prezidentom, bol by to jasný signál, že Európa je silná.

(potlesk)

Pražský hrad je sídlom Václava Klause, ktorý k nám prehovorí vo februári, keď príde do Bruselu. Ako pán premiér spomenul, Pražský hrad bol taktiež sídlom Karola IV. Karol IV. vybudoval Zlatú cestu z Prahy do Norimbergu, čo bol v tej dobe úžasný čin, a táto cesta mala spájať ľudí a národy. Skôr, než sa stal rímskonemeckým cisárom so sídlom v Prahe, bol Karol IV. luxemburským grófom. Toto obdobie na Pražskom hrade bolo preto naozaj európske. Dúfajme, že čoskoro bude na Pražskom hrade niekto rovnako proeurópsky ako táto osobnosť.

(potlesk)

Graham Watson, v mene skupiny ALDE. – Vážený pán predseda, v mene našej skupiny by som chcel privítať pána úradujúceho predsedu Rady. Vážený pán úradujúci predseda Rady, želáme vám mnoho úspechov.

Jeden známy Čech raz povedal: „Už nie som žiaden nováčik: ľudia odo mňa čakajú góly; mojou úlohou je skórovať“. To, čo platí pre Milana Baroša, platí taktiež pre vás a vašich ministrov. Váš pracovný program obsahuje tieto úlohy.

Čo sa týka hospodárstva, povedali ste, že sa musia zbúrať bariéry vnútorného aj vonkajšieho trhu a že európskou odpoveďou na recesiú nesmie byť len keynesiánsky model, ale musíme sa snažiť o spravodlivejšiu hospodársku súťaž, liberalizáciu obchodu a voľný pohyb ľudí a tovaru medzi krajinami.

Pre občanov Európy nastali skutočne ťažké časy. Váš recept bude kritizovaný, nie však liberálmi a demokratmi. Skúsenosti Českej republiky a taktiež mnohých ďalších krajín totiž dokazujú silu trhov pri riešení zlej situácie obyvateľov.

Čo sa týka energetiky, máte pravdu, treba sledovať ciele strategického prieskumu energetickej politiky, ale tento prieskum a ciele týkajúce sa zmeny klímy by nemali byť stropom našich ambícií, ale skôr odrazovým

mostíkom na dosiahnutie vyššej a ekologickej úrovne, aby sa v Európe urýchlil prechod z fosílnych palív na obnoviteľné a ukončila sa naša energetickú závislosť.

V súčasnosti sú ukrajinské dispečerské strediská proti prítomnosti našich kontrolórov. Rusko vyhlasuje, že nemôže vyvážať plyn, lebo Ukrajina ho nebude prepravovať a Ukrajina vyhlasuje, že nemá žiadny plyn na vývoz, keďže Rusi zmenili tranzitnú trasu. A medzitým na to dopláca priemysel vo východnej a strednej Európe, niektorí ľudia doma mrznú a ozývajú sa hlasy na spustenie jadrových reaktorov, ktoré Únia prehlásila za nebezpečné.

Toto nie je fungujúci trh s energiou. Je to ako zápletku z filmu Bratov Marxovcov: *A Night in the Cold* (*Chladná noc*) – alebo skôr dvanásť nocí a odpočítavanie. Takže prestaňme už rozprávať o vnútornom trhu s energiou a o vývoji obnoviteľných zdrojov energie: využite vaše predsedníctvo na mobilizáciu potrebných investícií.

Čo sa týka EÚ vo svete, vítame ciele vášho predsedníctva. Európa by mala mať vedúce postavenie pri riešení konfliktov, podpore rozvoja a ochrane ľudských práv.

Ak sa však naozaj snažíte, aby EÚ podnikla čo najviac krokov, prečo ste opäť odložili ratifikáciu Lisabonskej zmluvy? Ak chcete zabrániť zvýšeniu počtu zbraní, prečo na európskej pôde budujete protiraketový systém?

(potlesk)

A ak požadujete mier na Blízkom východe, prečo zosmiešňujete Európu toľkými rozličnými mierovými misiami?

Vývoj udalostí v Gaze sa dotkne každého z nás. Tento Parlament nikdy nenájde spoločné stanovisko, ak sa budeme snažiť hľadať vinníka, ale môžeme nájsť chybu na oboch stranách, odsúdiť násilie a usilovať sa o prímerie.

Pre raketové útoky Hamasu neexistuje ospravedlnenie, ale ani pre použitie výbušnín typu DIME (zmes výbušnín s práškom ťažkého inertného kovu) na zmrzačenie civilného obyvateľstva.

Motto vášho predsedníctva znie „Európa bez bariér“. Jeho autor mal asi na mysli staré české príslovie: „Nechráň sa plotom, ale priateľmi“.

Vážený pán úradujúci predseda Rady, my, vaši európski spoluobčania, sme vašimi priateľmi. Prezident vašej krajiny prirovnal Európsku úniu k Sovietskemu zväzu. No, my neodpočúvame súkromné rozhovory poslancom tohto Parlamentu, ako to robil Sovietsky zväz.

Kto chce ostať v pozadí, môže tak urobiť. Ale toto je Únia priateľov – priateľov, rovnocenných ľudí a partnerov.

Ciele vášho predsedníctva sú odvážne. Podporujeme ich. Zostaňte im verní a my zostaneme verní vám.

(potlesk)

Brian Crowley, v mene skupiny UEN. – (GA) Vážený pán predseda, medzi Európskou úniou a Amerikou treba podporovať lepšie politické a hospodárske vzťahy. Dúfam, že v budúcich mesiacoch sa české predsedníctvo ujme tejto úlohy. Budúci týždeň dostane Amerika nového prezidenta a nás čakajú dôležité úlohy. V prvom rade musíme regulovať finančné trhy.

Vážený pán úradujúci predseda Rady, vítame vás na pôde tohto Parlamentu a vítame najmä skutočnosť, že predsedníctvo Českej republiky prevezme vedenie Európskej únie v tomto kľúčovom období. V mene našej skupiny, Skupiny Únie za Európu národov, vám ponúkame pomoc pri plnení vášho programu, aby sme dali najavo jasnú a silnú podporu Európskej únii a členským štátom Európskej únie.

Veľa kolegov sa už vyjadrilo k súčasným krízam a ja by som chcel na úvod vziať vášmu predsedníctvu aj pánovi predsedovi Barrosovi za rozhodné kroky, ktoré podnikli, keď vznikol problém týkajúci sa odstavenia dodávok plynu do Európskej únie, a síce nie preto, že sme hľadali vinníka, ale preto, že sme ihneď zasiahli na sociálnej, hospodárskej a na politickej úrovni a priviedli sme obidve strany k vzájomnému rozhovoru o tom, kde zlyhali.

Počas tohto predsedníctva je preto dôležité rozšíriť myšlienku partnerstva s Východom, keďže v súčasnosti tvorí Východ a Balkán v Európskej únii zlomové línie nielen z dôvodu politickej nestability, ale aj z dôvodu našej vzájomnej závislosti na energetike a hospodárskej činnosti.

A na záver, keďže máme málo času, hovorili ste o piatej slobode – o voľnom pohybe znalostí. Tieto znalosti nám môžu dať nástroje, ktoré potrebujeme na rozvoj inovácií, výskumu a schopností v náš prospech. História vašej krajiny aj jednotlivých občanov poznačená totalitou, získanou slobodou a vysokou úrovňou vzdelávania a inovácií nám teraz môže pomôcť rozhodnúť, akým krokom má Európska únia vykročiť.

Dovoľte, aby som ukončil svoj prejav citátom Johna F. Kennedyho z jeho inauguračného prejavu: „Dnes stojíme na okraji novej hranice. Ale hranica, o ktorej hovorím, nie je hranica sľubov – je to hranica výziev.“ Viem, že sa dokážete postaviť týmto výzvam.

Monica Frassoni, v mene skupiny Verts/ALE. – (IT) Vážený pán predseda, dámy a páni, zatiaľ čo tu diskutujeme, na obyvateľov Gazy padajú bomby. Myslím si, že našou hlavnou prioritou ako poslancov Parlamentu a hlavnou prioritou Rady a Komisie by malo byť zastavenie bombardovania obyvateľov Gazy. Teraz je to naša povinnosť bez ohľadu na to, kto je zodpovedný, a bez ohľadu na naše rozdielne názory na tento problém. Musím povedať, že naša Skupina zelených/Európska slobodná aliancia má v tomto jasno, k čomu sa vyjadríme dnes poobede.

Vážený pán predseda, váš prejav ste začali pripomenutím stredovekých čias, obdobia, ktoré bolo násilné, hmlisté, temné, len s pár lúčmi svetla, ale rozhodne násilné a temné. Bez ohľadu na úsilie vašich koalíčných partnerov však máme pocit, že program na ďalších šesť mesiacov je veľmi poznamenaný víziou z minulosti, konformistickým, ultraliberálnym prístupom, ktorému dominuje obchod a trh, čo už dnes, pán predseda, nie je aktuálne.

Myslím si, že sa dostatočne nevenuje politikám, zákonom a sociálnym nástrojom, ktoré vyhovujú skutočným potrebám občanov, a odráža váš nezvyčajný názor v politike životného prostredia na boj proti zmene klímy ako o nákladoch a prekážke a nie ako o veľkej príležitosti na inovácie a udržateľný rast. A dokonca, ak dovoľíte, je poznačený mužským názorom, že nie je potrebná revízia barcelonských cieľov na podporu zariadení starostlivosti o deti, čím sa samozrejme snaží o to, aby sa ženy vrátili naspäť do domácností.

Je to teda program, ktorý sa na prisťahovalcov pozerá len ako na otázku bezpečnosti, ktorý sa spolieha skôr na NATO, než aby bol multilaterálny, ktorý sa stále pohráva s otázkou riadených striel a v skutočnosti nekladie dôraz na to, čo je pre nás v zahraničnej politike naozaj dôležité, a síce na súdržnosť – na súdržnosť našej Únie.

Neteší nás ani skutočnosť, že tu nie je zmienka o takej dôležitej oblasti, akou je boj proti diskriminácii, a chcela by som preto vedieť, akú prirodu kladiete na prijatie smernice o diskriminácii. Zhrniem to, je to program, ktorý odhaľuje svet s mnohými nebezpečenstvami a malými príležitosťami.

Hovorili ste o sprostredkovaní v plynovom konflikte medzi Ruskom a Ukrajinou, ale z vášho programu sa dá jasne vidieť, že počas vášho predsedníctva sa nepodnikli kroky proti krajinám ako Slovensko a Bulharsko, ktoré vidia príležitosť, ktorú predstavovala plynová kríza, na otvorenie nebezpečných, zastaraných jadrových elektrární. Vážený pán predseda, uvedomte si prosím, že neexistuje bezpečná jadrová elektrárňa; možno taká bude o 30, 40, 50 alebo 60 rokov, neviem, ale v súčasnosti taká neexistuje. Nemá žiaden význam o tom diskutovať, lebo je to veľmi drahá fata morgána, ktorá nás len odvádza od našich reálnych priorít.

Sústredenými a rýznymi krokmi možno dosiahnuť energetickú bezpečnosť a solidaritu, aby sa podporila energetická účinnosť a úspora energie, čo predstavuje obrovskú oblasť pre inovácie, zamestnanosť a zníženie spotreby. Aj tento plán by mal byť našou odpoveďou na plynovú vojnu. Vážený pán predseda, máme na vás špeciálnu požiadavku, aby ste presvedčili svojich kolegov, aby na jarnom zasadnutí Európskej rady dali do popredia cieľ prijať záväzok na 20 % zníženie energie do roku 2020, ktorý bol akousi Popoluškou minuloročného energetického balíka, a preskúmať naše priority dôkladnejším zhodnotením rozhodnutí prijatých v decembri, ktoré sa týkali obnoviteľnej energie.

Vážený pán predseda, ešte jedna poznámka k budúcnosti Európy: Lisabonská zmluva nie je dokonalá, ale je naozaj zvláštne, že ste ju ešte neratifikovali. Využite, prosím, túto príležitosť a vysvetlite nám váš dôvod a povedzte, kedy tak urobíte.

(potlesk)

Miloslav Ransdorf, v mene skupiny GUE/NGL. – (CS) Úradujúci predseda Rady hovoril o našej zložitej historickej skúsenosti. Myslím si, že české predsedníctvo je príležitosťou na to, aby sme prispeli k prekonaniu doterajšieho rozdelenia Európy na Západ a Východ. Jaroslav Hašek vo svojom románe o Švejkovi urobil jednu slovnú hračku, nemecko-maďarskú slovnú hračku *kelet oszt, nyugat veszti*, čo voľne preložené znamená, že Východ rozdáva, Západ berie. A takto tieto dejiny prebiehali. Podľa mňa máme príležitosť túto vec ukončiť.

Myslím si, že české predsedníctvo je tiež príležitosťou na to, aby sme sa oslobodili od vlastných dogiem a predsudkov. Ako príklad tejto dogmy ponúkam napríklad nedávny článok Václava Klauza, v ktorom radí, ako prekonať finančnú krízu tým, že dočasne oslabíme sociálne, ekologické a zdravotné štandardy, lebo vraj tieto štandardy bránia racionálnemu ľudskému konaniu. Podľa mňa je pravý opak pravdou, že české predsedníctvo by malo prispieť k tomu, aby sme tu mali *socially and ecologically driven economy*, teda hospodárstvo, ktoré bude poháňané sociálnymi a ekologickými faktormi. Chcel by som povedať, že v jednej veci súhlasím s pánom premiérom Topolánkom: je potrebné spoľahnúť sa na prúd inovácií, ktorý by pre nás znamenal východisko z núdze, aby sme budovali, slovami Richarda Floridu, tvorivú triedu, ktorá pomôže našim hospodárstvám dostať sa zo slepej uličky.

Chcel by som povedať, že odvahu zmeniť sa potrebujeme všetci. Stefan George, veľký nemecký spisovateľ, hovorí, že budúcnosť patrí tomu, kto je schopný zmeniť sa. Dúfam, že budeme schopní zmeniť našu závislosť od minulosti, že budeme schopní prekonať rozdelenie na Východnú a Západnú Európu a budovať jeden celok, ktorý nebude trpieť komplexom nadradenosti Spojených štátov ani kohokoľvek iného. Na záver môjho príspevku by som chcel zdôrazniť, že ak bol vo vystúpení pána Topolánka celý rad vznešených zámerov, predsavzatí a cieľov, že je to dobre, je v poriadku, že české predsedníctvo predstavuje ambiciózne projekty, ale mám tu jednu skeptickú poznámku, výrok poľského satirika Jerzyho Leca, ktorý hovorí, že „ani účasť na svätej púti vás nezbaví potenia nôh“.

Vladimír Železný, v mene skupiny IND/DEM. – (CS) Vážený pán úradujúci predseda Rady, žiadna krajina nezačínala svoje predsedníctvo s takou nepriaznivou kampaňou a s toľkými zlovestnými proroctvami ako Česká republika. Najmä francúzska tlač sa predbiehala vo vykresľovaní čiernych chmár, ktoré sa valia na úbohú Úniu, lebo jej prestane predsedáť niekto taký nekonečne schopný ako je francúzsky prezident a túto úlohu prevezmú nejakí Česi.

Tí Česi, ktorí sa smrteľne previnili tým, že ešte neratifikovali Lisabonskú zmluvu, pomocou ktorej niekoľko veľkých krajín prevezme natrvalo rozhodovanie v Únii. A čo je ešte horšie, títo Česi majú obľúbeného a intelektuálne nepríjemne schopného prezidenta, ktorý nielenže odporuje Lisabonskej zmluve, ale vie kvalifikovane poukázať na stále hlbší deficit demokracie v Únii. Ten deficit, pre ktorý sme pred dvadsiatimi rokmi zvrhli socializmus v našej krajine.

České predsedníctvo má pritom triezve ciele, rozumné priority a bude veľmi úspešné. Želajme mu to a podporujme ho napriek trápny výkrikom českých socialistov, ktorí dávno zmenili lásku k vlastnej krajine za proletársky internacionalizmus, a tak dnes podľa pokynov socialistických protektorov nenávisťne hádžu polená pod nohy českému predsedníctvu. Ale nech!

České predsedníctvo má preukázať, že malé krajiny sú neschopné a je teda najvyšší čas odovzdať pomocou Lisabonskej zmluvy trvalé riadenie Únie tým veľkým, schopným a skúseným krajinám. Preto je toto predsedníctvo také významné. Dokáže totiž, že menšie krajiny sú rovnako schopné riadiť EÚ. Možno sa len vyhnú megalománii, egocentrizmu, hysterickému PR, detinskej hyperaktivite niektorých prezidentov a neustálemu propagovaniu svojich neexistujúcich úspechov.

Z celého srdca želám pánovi premiérovi Topolánkovi, pánovi podpredsedovi vlády Vondrovi a ďalším úspech. Bude to úspech našej krajiny a súčasne úspech malej a novej krajiny. A toto je dôležité posolstvo pre EÚ. Prinášame totiž ešte jednu skúsenosť. Zatiaľ čo najväčšie krajiny EÚ žili v predvídateľných demokraciách, ktoré ich učili riešiť len štandardné situácie, my sme pol storočia žili vo veľmi neštandardnej totalite. Toto nás naučilo kreatívne riešiť práve neštandardné situácie, a to sa nám ešte hodí.

Jana Bobošíková (NI). – (CS) Vážený pán úradujúci predseda Rady Európskej únie, dámy a páni, som hrdá na to, akú pohotovosť a akcieschopnosť dokázalo české predsedníctvo v otázke dodávok plynu do krajín EÚ. A bola by som rada, keby úradujúci predseda Rady, pán Mirek Topolánek, prejavil rovnakú rozhodnosť, s akou rokoval s Vladimírom Putinom a Júliou Timošenkovou o plyne, aj v rokovaní o budúcnosti Európskej únie, prípadne o Lisabonskej zmluve.

Úradujúci predseda Rady by mal mať ambície hrať úlohu vedúcej osobnosti skupiny, nie len obyčajného údržbára. Vážený pán úradujúci predseda Rady, máte jedinečnú šancu ukázať, že Európska únia je priestorom, kde sú si jednotlivé štáty bez ohľadu na svoju veľkosť rovnocennými partnermi. A ak budete mať odvahu, pán Topolánek, zapíšete sa do histórie.

Máte príležitosť a právomoc na to, aby ste verejne prehlásili, že Lisabonská zmluva je po írskom referende mŕtva a že bola slepou uličkou. Ste v pozícii, v ktorej môžete navrhnúť vytvorenie nového vizionárskeho dokumentu, ktorý bude obsahovať reálny spoločný menovateľ záujmov jednotlivých členov EÚ a ktorý

získa v referendách podporu občanov. Nemusíte slepo presadzovať Lisabonskú zmluvu, ktorá posilňuje nedemokratickú moc úradníkov a zakrýva neschopnosť európskych elít dohodnúť sa a najmä nechať skladať účty občanom.

Vážený pán Topolánek, reprezentujete krajinu, ktorá sa v minulom storočí dokázala vymaniť z Rakúsko-Uhorska, ktorá prežila mníchovskú zradu a pretrpela hrôzy nacizmu. Reprezentujete krajinu, v ktorej sa ľudia postavili proti vpádu vojsk Varšavskej zmluvy. Reprezentujete krajinu, ktorá 40 rokov žila v područí Sovietskeho zväzu, v rámci Rady vzájomnej hospodárskej pomoci smerovala neodvratne k plánovanej chudobe a ktorá sa nekrvavou cestou dokázala vyrovnáť s totalitným režimom.

Odmietam preto veriť tomu, že ako premiér krajiny s takou historickou skúsenosťou chcete, aby sa o sociálnej politike, energetike, daniach, justícii a bezpečnosti rozhodovalo inde, než v jednotlivých členských štátoch. Neverím, že si skutočne želáte výhradné právomoci Únie nadradené právomociam členských štátov. Neverím, že chcete, aby Únia zasahovala do ochrany a zlepšovania ľudského zdravia, priemyslu, kultúry, cestovného ruchu, vzdelávania a športu. Neverím, že vítate skutočnosť, že Lisabonská zmluva vo viac než päťdesiatich prípadoch ruší právo veta členských štátov a znižuje váhu hlasov menších krajín vrátane Českej republiky.

Vážený pán úradujúci predseda Rady a premiér Českej republiky, buďte odvážny a povedzte ostatným 26 hlavám štátov to, čo hovoríte doma medzi štyrmi očami. Povedzte, že Lisabonská zmluva nie je dobrá a že ju odmietať. Urobte tak v mene demokracie a slobody. Nebudú vám tliekať takzvané európske elity, nebudú vám tliekať úradníci z Komisie a ani väčšina tohto Parlamentu. To, čo získate, bude úcta a rešpekt občanov, na ktorých sa tu tak rado zabúda, a posilníte prestíž svojej krajiny. Predsedáte totiž viac než 450 miliónom občanov, nielen niekoľkým politikom a úradníkom.

V Českej republike často označujete Lisabonskú zmluvu ako nutné zlo. Na čo je ale zlo nutné? Nenahovárajte si, že Lisabonská zmluva je nutné zlo. Je to len zlo a vy to môžete zmeniť. Iniciujte prácu na novom dokumente, inšpirujte sa Rímskymi zmluvami a deklaráciou z Messiny a presadzujte spoločný záujem Európskej únie. Tým je sloboda, prosperita, konkurencieschopnosť a bezpečnosť a nie eurozdravie, eurodane, europárky a europivo.

Vážený pán Topolánek, nevyhnutné zlo je alibi zbabelcov. Dúfam, že vy nie ste zbabelec. Máte podporu írského referenda, podporuje vás 55 % Čechov, ktorí si Lisabonskú zmluvu neželajú, a môžete sa spoľahnúť na silný hlas českého prezidenta, pána Václava Klauza. Určite viete, že najväčšou zbabelosťou je vedieť čo treba robiť a nerobiť to.

Mirek Topolánek, úradujúci predseda Rady. – (CS) Ďakujem za všetky otázky a komentáre k môjmu prejavu. Aj v Českej republike je parlament a aj tam sme zvyknutí na pluralitu názorov, takže ma niektoré názory neprekvapili, hoci som s nimi nemohol úplne súhlasiť. Na úvod však chcem zopakovať, že ja svoju rolu, a to je odpoveď na celý rad otázok, naozaj považujem za rolu predsedu Európskej rady a nemám v úmysle v tomto polroku uplatňovať moje osobné názory alebo stranícke názory. Musím však reagovať na jednu vec, lebo sa ma dotkla osobne, a síce na ostrú kritiku českého prezidenta Václava Klauza, jedného z prezidentov, ktorého poznajú európsky občania, čo je podľa mňa dobre a som na to hrdý. Václav Klaus je ikonou českej transformácie v deväťdesiatych rokoch a vďaka nemu sme, mimochodom, dnes úspešní a vďaka nemu sme prekonali tých prvých desať rokov v zdraví. Som hrdý na to, že sme bezpečne zvládli zamatovú revolúciu, že sme v roku 1991 vyhnali ruských vojakov z našej krajiny, že sme v roku 1999 vstúpili do NATO, že sme sa v roku 2004 pripojili k Európskej únii, že sme v minulom roku zrušili závery medzi krajinami EÚ a teraz môžeme cestovať z Lisabonu do Vilniusu bez pasov alebo iných obmedzení. Som hrdý na to, že som pri tom mohol byť a dnes tu stojím a zdá sa mi neuveriteľné, že Česká republika predsedá spoločenstvu, ktoré má takmer pol miliardy ľudí a zahŕňa 27 krajín. Ak Európska únia stratí schopnosť – okrem otázky pravidiel a unifikácie – verejnej slobodnej diskusie a bude chcieť unifikovať aj túto diskusiu, tak to nebude moja Európska únia. Ak stratíme schopnosť, možnosť slobodného vyjadrovania našich názorov, tak sa rútime do nešťastia a ja ostro protestujem proti útokom na Václava Klauza. Má totiž jedinečnú schopnosť do tej unifikovanej, povedal by som, prekorektnej diskusie vnášať svoje názory a tým nastavovať parametre novej diskusie. Slobodná diskusia je to, čo má v budúcnosti robiť česť Európskej únii a nemali by sme ju obmedzovať.

Čo sa týka Lisabonskej zmluvy, ktorá si zaslúži pár slov, povedal by som, že je to v podstate priemerná zmluva. Je trochu horšia než Zmluva z Nice a trochu lepšia než budúca zmluva. V tomto zmysle k nej osobne pristupujem aj ja. O tejto zmluve som rokoval v mene Českej republiky, my sme vo vláde túto zmluvu schválili, ja som túto zmluvu podpísal a budem za ňu v parlamente hlasovať, ale predstava, že by sme vopred nadiktovali jednotlivým členským štátom, že musia ratifikovať tento dokument, že nemajú národné právo prejsť svojou vlastnou procedúrou a sami sa rozhodnúť, či tento dokument prijmú alebo nie, sa mi zdá byť absurdná. Musíme zmeniť inštitúcie, musíme zlepšiť fungovanie európskych mechanizmov, musíme

zjednodušiť pravidlá; nie som presvedčený, či toto všetko obsahuje Lisabonská zmluva. Každý z nás má trochu iný názor na to, ako to má vyzeráť, pre mňa, pani Bobošíková, je to kompromis, kompromis možno veľmi zložitý a ja jeho ratifikáciu budem podporovať.

Niekoľko slov si zaslúži situácia na Blízkom východe a úloha Európy v tomto konflikte. Európska únia bola dlho označovaná ako „a very big payer but not a player“. To znamená, že sa významne podieľala na investíciách, či už humanitárnych alebo rozvojových v tejto oblasti, ale nehrala tu úlohu, ktorá jej patrila v rámci kvarteta, a nemala tú zodpovednosť, ktorá jej z tejto účasti v kvartete vyplývala. Myslím si, že táto situácia aj pri nástupe novej americkej administratívy dáva Európskej únii možnosť, aby do tohto regiónu investovala nielen peniaze, ale aj návrhy riešení a väčšiu aktivitu. Nechcem byť sudcom jednej alebo druhej strany, lebo je pravda, že Izraelčania majú právo na bezpečný život bez raketových útokov, a ja som v Sderote a Aškelone a v ďalších oblastiach Izraela bol. Rovnako majú ľudia z Palestíny právo vytvoriť si v tejto chvíli vlastný štát, fungujúcu administratívu a žiť bezpečný a kvalitný život. Tento šesťdesiatročný konflikt nič nevyriešil. Nemám žiadne ilúzie o tom, že ho vyriešime teraz; našim krátkodobým cieľom je dosiahnuť prímerie a zastavenie bojov. Chcel by som oceniť nielen úlohu európskych vyjednávačov a misiu vedenú pánom Karlom Schwarzenbergom do tohto regiónu, ale samozrejme aj kladnú úlohu rolu arabských štátov v tomto regióne. Môžeme to povedať napríklad o Egypte, Turecku a ďalších krajinách. Myslím si, že po splnení týchto podmienok, napríklad zabránení pašovania zbraní zo Sinaja do Gazy, by sme mohli spoločne v rámci globálnej bezpečnostnej architektúry dosiahnuť, aby sa boje zastavili, ale v tejto chvíli skôr neverím, že by to išlo tak rýchlo.

Otázky energetiky, energetickej bezpečnosti, zmeny klímy a úloha Európskej únie v tomto procese: každému by malo byť jasné, že ak vedúce postavenie Európskej únie v otázke zmeny klímy – nech si o tom myslím čokoľvek – nezíska podporu hospodárstiev a hlavných aktérov ako napríklad Spojených štátov, Ruska, Brazílie, Indie a Číny, tak je táto iniciatíva Európskej únie izolovaná, osamotená a v globálnom meradle bezcenná. Našou úlohou je presvedčiť ostatné svetové veľmoci a najväčších producentov emisií, aby nás nasledovali a v tomto vidím našu úlohu v prvom polroku, lebo klimatický a energetický balík považujem v tejto chvíli za uzavretú záležitosť a čaká nás implementácia samozrejme po schválení v Európskom parlamente, v čo dúfam. Celá otázka energetického mixu je niekedy príliš zidealizovaná, spolitizovaná a podľa mňa musí mať k tomu Európska únia veľmi praktický a pragmatický prístup a vidieť krátkodobé, strednodobé a dlhodobé ciele a krátkodobé, strednodobé a dlhodobé prostriedky na naplnenie týchto cieľov. Nevieť si predstaviť, že krajiny, ktoré sú na 90 % závislé od výroby z uhlia, ako napríklad Poľsko, sú schopné v horizonte pätnástich, dvadsiatich rokov túto závislosť radikálnym, nejakým ostrým spôsobom zmeniť. Musíme samozrejme investovať aj do nových uhoľných technológií, do „clean coal technologies“ a do zvyšovania účinnosti zariadení, lebo nie je možné jednostranne a veľmi rýchlo túto závislosť zmeniť. Musíme o tom diskutovať, investovať do inovácií a samozrejme postupne tento energetický mix upravovať na to, o čom sa tu hovorí, a to je smerovanie k väčšej ochrane životného prostredia, menšej závislosti na fosílnych palivách a samozrejme k bezpečným a relatívne lacnejším dodávkam energie tak, aby Európa ostala konkurencieschopná a bola schopná konkurovať aj v globálnom meradle. Celá rusko-ukrajinská kríza nie je len krízou dôvery, ale premietajú sa do nej aj obchodné, hospodárske, politické, geopolitické a strategické záujmy. Je to viacvrstvový problém, v ktorom v žiadnom prípade nechcem byť sudcom a rozhodnúť o tom, kto je v tejto chvíli krátkodobým vinníkom, lebo pre nás, pre Európsku úniu a európske krajiny sú v danej chvíli vinníkmi Rusko aj Ukrajina. Rusko plyn nedodáva a Ukrajina blokuje tranzit plynu a v tomto zmysle musíme v regióne pôsobiť a musíme hľadať spôsoby, ako krátkodobo tento problém vyriešiť, ako strednodobo a dlhodobo diverzifikovať zdroje a tranzitné cesty, akým spôsobom zabezpečiť prepojenosť elektrických a plynových systémov v Európskej únii, aby sme mohli dosiahnuť to, čo sa teraz nedarí: solidaritu a implementáciu havarijných krízových plánov. Nechcem byť zlým prorokom, ale táto kríza ešte nekončí a situácia na Slovensku, v Bulharsku a na Balkáne je veľmi vážna a kritická.

Na základe toho, čo som si ešte zaznamenal zo slov predstaviteľov jednotlivých skupín Parlamentu, si vôbec nemyslím, že náš program je príliš liberálny alebo príliš konzervatívny, náš program vychádza z dlhodobých cieľov a z dlhodobého programu Európskej únie a ten český prínos, tá česká stopa sa ukázala už v prvých dňoch nového roka ako správna, lebo náš dôraz na energetickú bezpečnosť, bez toho, aby sme to tušili, nás možno päť minút po dvanástej privádza k veľmi dôslednej a dôkladnej diskusii, akým spôsobom zabezpečiť nezávislosť a slobodu Európskej únie, ktorá je daná nezávislosťou alebo menšou závislosťou na dovoze energií a zdrojov mimo Európskej únie.

Zaznel tu problém antidiskriminačnej smernice, barcelonských cieľov a malého dôrazu na sociálne otázky. Ja si to nemyslím, snažili sme sa redukovat základné ciele do akýchsi symbolov, lebo v žiadnom prípade nepodceňujeme antidiskriminačnú otázku ani otázku ochrany žien. Ubezpečujem vás, že práve my máme veľkú skúsenosť s určitým vynúteným pobytom detí v rôznych zariadeniach a je pre nás kľúčové, aby ženy

a rodiny mali možnosť voľby: aby mali možnosť vybrať si, či ich zamestnanie bude v danej chvíli starostlivosť o deti, a na to chceme vytvoriť najrozličnejšie nástroje, aby sa táto rodina nedostala na hranice sociálnych požiadaviek, a na druhej strane, aby bolo dostatočné množstvo rôznych zariadení pre deti a verte mi, že krajina ako Česká republika má s tým bohaté skúsenosti z obdobia totality, keď bol tento princíp vynútený.

Myslím si, že na úvod je to všetko. Ak Čechom niečo nechýba, tak je to sebavedomie, takže na záver chcem povedať, že vôbec netrpíme pocitom menejcennosti, lebo Česká republika je najmenšia z veľkých krajín alebo najväčšia z tých malých, sme dvanásť najväčšia krajina v Európskej únii. Chcel by som len pripomenúť, že keď Švédsko preberalo v roku 2001 toto predsedníctvo, tak novinové články v európskych médiách boli rovnaké ako v novembri a decembri, keď sa pochybovalo o tom, či euroskeptickí Švédi, ktorí nemajú euro a nechcú ho, sú schopní začať pracovať na prijatí jednotnej meny, či sú schopní viesť diskusiu o ratifikácii Zmluvy z Nice a či budú vôbec schopní ako nová krajina viesť Európsku úniu. Ak by sme vymenili Zmluvu z Nice za Lisabonskú zmluvu a Švédsko za Českú republiku, tak tie články vyzerajú úplne rovnako. Nemáme z toho žiadne komplexy.

PREDSEDÁ: PANI KRATSA-TSAGAROPOULOU

podpredsedníčka

Jan Zahradil (PPE-DE). – (CS) Vážený pán úradujúci predseda Rady, budem pokračovať v českom motíve, ktorý tu bol uvedený na scénu. Vidíme to, čo ste si aj vy všimli a uznali a čo ste zdôraznili vo svojom prejave, že voľby do Európskeho parlamentu sa nezadržateľne blížia a že si dnes určite vypočujete množstvo príspevkov, či už zo strany českých poslancov alebo od iných kolegov, ktoré budú ovplyvnené skôr čoraz napätejšou predvolebnou atmosférou ako snahou o zhodnotenie programu predsedníctva, ktorý ste predstavili.

Myslím si, že prvé dni českého predsedníctva boli pre českú vládu skúškou nebývalého rozsahu a že vláda túto skúšku zvládla na výbornú. Som veľmi rád, že mnoho kolegov to tu zdôraznilo. Taktiež sa ukázalo, že tri E, teda tri priority: ekonomika, energetika a externé vzťahy, boli celkom správne zvolenými českými prioritami, pretože udalosti zo začiatku tohto roka – konflikt v Gaze a kríza v súvislosti s dodávkami plynu do Európy – patria minimálne do dvoch z týchto E. Zreteľne sa ukázalo aj to, čo sme si otvorene nepriznali, že energetická bezpečnosť je jednoznačne kľúčovou otázkou pre budúcnosť Európskej únie, dôležitejšou ako čokoľvek iné, ba dokonca, trúfam si povedať, dôležitejšou ako Lisabonská zmluva, pretože tá nám nezabezpečí ani svetlo, ani teplo. Energetická bezpečnosť nie je témou pre jedno predsedníctvo, ale témou na mnoho rokov, a pre Českú republiku je veľkou výzvou a veľkou ctou, že práve túto tému môže posunúť vpred. Zároveň sa ukázalo, do akej miery sú spomínané tri E vzájomne prepojené, keďže energetická bezpečnosť má dôsledky na hospodárstvo, ktoré vždy ako prvé pocíti vplyv obmedzení, a rovnako aj na vonkajšie vzťahy, pretože bez východného partnerstva, politiky susedstva a ďalšieho rozširovania Európskej únie, napríklad o Turecko, nemôžeme zabezpečiť v Európe energetickú bezpečnosť a diverzifikáciu dodávok.

Verím, že Česká republika sa tejto úlohy ujme, že túto diskusiu posunie ďalej a že tým zanechá nezmazateľnú stopu na českom predsedníctve a na vedení Európskej únie. A v tom nám všetkým prajem veľa úspechov.

Libor Rouček (PSE). – (CS) Vážený pán premiér Topolánek, vážený pán predseda Barroso, dámy a páni, nepoznám nikoho v tomto Parlamente, poslankyňu ani poslanca, kto by českému predsedníctvu neprial úspech. Európania na východe, na západe, na severe, na juhu, v takzvanej starej i v takzvanej novej Európe, si želajú úspech Európskej únie a úspech českého predsedníctva. A dúfajú v to, samozrejme, aj poslanci tohto Parlamentu bez ohľadu na to, či sú zo sociálno-demokratického, ľudového alebo zeleného tábora. Bohužiaľ, opakujem bohužiaľ, v európskej verejnosti, ba aj v tomto Parlamente, však prevládajú určité obavy a pochybnosti, či sa Českej republike podarí svoje predsedníctvo úspešne zvládnuť. Je na to niekoľko dôvodov.

Prvým dôvodom je nestabilita vládnej koalície v Českej republike. Moji kolegovia napríklad nechápu, prečo na samom začiatku predsedníctva dochádza k výmene ministrov a rekonštrukcii vlády. Ako môžu noví ministri, napríklad minister dopravy alebo minister pre miestny rozvoj, ktorí nemajú žiadne skúsenosti s Európou, úspešne zvládnuť európsku agendu a predsedať Európskej rade? Moji kolegovia takisto nevedia pochopiť, prečo sa napríklad kresťanskí demokrati, ktorí sú teraz v Českej republike pri moci a ktorí bojujú o prežitie, rozhodli usporiadať svoj volebný kongres v období českého predsedníctva.

Ako sme už počuli, mnoho otázok vyvoláva aj vzťah medzi vládou a českým prezidentom. Rád by som počul jasnú odpoveď na otázku, či sa české predsedníctvo alebo česká vláda stotožňuje s názormi prezidenta Václava Klause, ktorý odmieta Lisabonskú zmluvu, popiera globálne otepľovanie a tvrdí, že súčasná finančná

a hospodárska kríza bola spôsobená nadmernou reguláciou a existenciou sociálnych a environmentálnych politík.

Vážne dôvody vyvolávajúce pochybnosti predstavuje aj nesplnenie domácej úlohy, sľubu, ktorý ste dali kancelárke Merkelovej a prezidentovi Sarkozymu, že česká vláda, ako vláda predsedníckeho štátu, ratifikuje Lisabonskú zmluvu do konca minulého roku. Rád by som od vás, pán premiér, počul jasné stanovisko k tomu, kedy túto zmluvu český parlament ratifikuje. Taktiež by som rád počul jasné stanovisko k tomu, prečo sa ratifikácia tejto zmluvy spája s ratifikáciou dvojstranných dohôd so Spojenými štátmi o otázke radaru a so zákonom o vzťahu medzi oboma komorami českého parlamentu.

Ako sme tu už počuli, Lisabonská zmluva je potrebná. Je potrebná na to, aby bolo možné splniť priority českej vlády. Myslím si, že tieto priority sú správne, ale na to, aby sme mohli pokračovať v ich plnení v budúcnosti, napríklad v otázke energetickej bezpečnosti či výraznejšej úlohy Európy v súvislosti s vonkajšími vzťahmi, potrebujeme užšiu spoluprácu, a na to potrebujeme Lisabonskú zmluvu.

Na záver želám českému predsedníctvu veľa šťastia a úspechov. Je to v záujme Českej republiky aj Európskej únie.

Silvana Koch-Mehrin (ALDE). – (DE) Vážená pani predsedajúca, pán úradujúci predseda Rady, Európska únia má za sebou šesť dramatických mesiacov plných dynamického diania a vyhlásení za predsedníctva pána prezidenta Sarkozyho, a teraz ste sa ujali funkcie vy, pán predseda, a to s takým zmyslom pre humor, že niektorým možno chvíľu potrvá, kým si naň zvyknú. Dúfam, že vaše predsedníctvo Rady Európskej únie bude konštruktívne a plodné, keďže EÚ v súčasnosti čelí obrovským problémom. Aj vy sami ste sa zmienili o vojne medzi Izraelom a Hamasom, o hospodárskej kríze a, samozrejme, sú tu aj vnútorné otázky, ako napríklad Lisabonská zmluva.

Dovoľte mi, prosím, zamerať sa na jeden bod z vášho prejavu: na energetickú bezpečnosť. Zdôraznili ste jej kľúčový význam a ja s vami súhlasím v tom, že energia je v modernej spoločnosti základnou surovinou. Náš životný štýl, naše hospodárstvo, náš ďalší rozvoj – to všetko je závislé od energie. Nemôžeme byť závislí od dodávok energie. Nezávislosť si vyžaduje, aby sme mali dobrú kombináciu rôznych zdrojov energie.

Preto dúfam, že sa vám vašim otvoreným a priamočiarym prístupom podarí presvedčiť vašich Európskych partnerov, aby sa zapojili do nových rokovaní na tému jadrovej energie a aby predovšetkým nabádali nemeckú vládu na ukončenie svojej politiky orientovanej proti jadrovej energetike. To je požiadavka na zachovanie bezpečnosti na našom kontinente.

Stojí pred vami neľahká úloha a znamená pre vás príležitosť posunúť Európu vpred. Rada by som sa vám poďakovala a vyjadrila vieru v našu úspešnú spoluprácu v budúcnosti.

Konrad Szymański (UEN). – (PL) Vážená pani predsedajúca, pán úradujúci predseda, existuje len jedno kritérium, podľa ktorého možno posudzovať české predsedníctvo vymenované vašou vládou a dramatické udalosti za posledných niekoľko týždňov. Tým kritériom je energetická politika Európskej únie.

V súčasnosti sa dostávame na koniec ďalšej série energetických sporov medzi Ruskom a Európou, stále však nemáme žiadnu systémovú záruku, ani politický rámec, ktoré by nám umožnili v budúcnosti sa podobným problémom vyhnúť. Po energetických krízach v rokoch 2004, 2006 a 2008 je pre Európu najvyšší čas začať s diverzifikáciou, a to nielen v súvislosti s dodávkami energie, ale so samotnými zdrojmi energie, ktoré tak naliehavo potrebujeme. Preto očakávam, že české predsedníctvo podnikne nové kroky na zabezpečenie finančnej podpory pre plynovod Nabucco a že začne uplatňovať róznejšiu energetickú politiku v strednej Ázii. Očakávam preto, že severný plynovod bude vyčiarknutý zo zoznamu priorít Európskej komisie, lebo neprijatie týchto opatrení by znamenalo, že budúcu zimu sa zobudíme a zistíme, že máme rovnaké problémy ako teraz.

Claude Turmes (Verts/ALE). – (FR) Vážená pani predsedajúca, v súvislosti s energetickou otázkou je ohrozená dôveryhodnosť Európy. Ďakujem vám, pán Barroso, že ste o tom predpoludním tak jasne hovorili.

Pozrime sa na tieto spoločnosti, Gazprom, Naftogaz, to divadlo, ktorého sme svedkami dva, tri, štyri, dokonca už päť dní, to je neuveriteľné! Teraz si však už musíme povedať: „Tak páni, čo je veľa, to je veľa!“ Aby sme to však mohli urobiť, musíme konať spoločne. Ďakujem vám za dobrú koordináciu. Môže mi niekto z prítomných vysvetliť, čo znamenali tie návštevy slovenského a bulharského premiéra v Moskve? Tým sme len Gazpromu ukázali, že nie sme jednotní. Vysvetlite mi účel tých dvoch návštev.

Ďalej si myslím, že Komisia má pred sebou významnú úlohu: musíme vypracovať núdzové plány pre prípad odstávky dodávok plynu. Prvé, čo musíme urobiť, je prepracovať smernicu o opatreniach na zaistenie bezpečnosti dodávok zemného plynu, inak Európska komisia nebude mať dostatok politickej moci, aby mohla konať. Koordinácia musí prebiehať na európskej úrovni. Po druhé, potrebujeme vytvoriť núdzový plán „plynovej infraštruktúry pre strednú a východnú Európu“, s využitím dostupných finančných prostriedkov.

Po tretie, musíme spojiť hospodársku obnovu Európy s významným plánom investície do energetiky. Hlavnou prioritou je výstavba vo východnej Európe. Poburuje ma, keď vidím, ako málo prostriedkov zo štrukturálnych fondov sa investuje do užitočných vecí. Radšej ako na výstavbu štadiónov pre majstrovstvá Európy by sa mali prostriedky investovať do vybavenia pre občanov – do výstavby domov, vykurovacích sietí a obnoviteľných energií.

Moja posledná poznámka: v súvislosti s jadrovou energiou sme oveľa viac závislí od iných štátov ako v súvislosti s plynom. 99 % jadrových palív dovážame! Prestaňte teda spájať jadrovú energetiku s nezávislosťou! Znie to smiešne, pani Kochová-Mehrinová, keď o tom hovoríte.

Jiří Maštálka (GUE/NGL). – (CS) Vážený pán premiér, dámy a páni, som si úplne istý, že v tejto sále nie je nikto, kto by českému predsedníctvu závidel okolnosti, za ktorých sa ujíma vedenia Európskeho spoločenstva. Pán premiér, jedným z hlavných hesiel vášho predsedníctva, ktoré ste vyhlásili, je Európa bez bariér. Toto heslo si možno vykladať rôznymi spôsobmi v závislosti od politických a životných skúseností, ktoré človek má. Osobne si myslím, že v tejto myšlienke nie je možné hľadať iba samotné uvoľnenie finančných a trhových mechanizmov, ale treba ju, naopak, chápať ako výzvu na zdokonalenie toho, čím sa Európa môže právom pýšiť, teda európskeho sociálneho modelu. Nemám teraz na mysli len šancu odstrániť nezmyselné obmedzenia alebo zabezpečiť vyhliadky na zamestnanosť. V tejto príležitosti vidím šancu, ako dať mobilnej pracovnej sile dôveryhodné záruky na rovnaké zaobchádzanie. To sa môže prejavovať napríklad i tým, že v priebehu českého predsedníctva sa pozitívnym smerom posunie nevyriešená otázka poskytovania cezhraničnej zdravotnej starostlivosti.

Ak má byť Európa bez bariér, bolo by možno dobré začať tým, že nebudeme vytvárať nové bariéry. Európa nie je iba Európske spoločenstvo, Európa zahŕňa aj našich susedov, ktorí do Európy patria, a to nielen geograficky, ale aj historicky. V tejto súvislosti by som chcel poznať váš názor na túto tému, ako aj stratégiu, ktorú bude predsedníctvo uplatňovať vo vzťahu k našim susedom na hraniciach Európskej únie. Mám na mysli predovšetkým Srbsko s citlivou otázkou Kosova a myslím aj špeciálne na Moldavsko, ktoré urobilo mnoho pozitívnych krokov na prehĺbenie vzťahov s Európskym spoločenstvom. Nevytváranie bariér podľa môjho názoru predstavuje i zásadovú, predsa však európsku politiku vo vzťahu k Rusku a Číne. Aj s týmito štátmi je potrebné usilovať sa o vyvážený vzťah, predovšetkým v záujmových sférach Európy.

Európa bez bariér znamená aj to, že sa budeme vážne zaoberať otázkou menšín, ktorých žije na území Európy skutočne veľa. To sa týka i menšiny, o ktorej v tomto Parlamente neradi hovoríme, a to neobčanov, ktorí žijú v niektorých štátoch Európskej únie. Kľúč k riešeniu uvedených otázok spočíva okrem iného aj v zavedení novej politiky, inak povedané, v zrušení politiky dvojitého noriem. Povedali ste, že sloboda a rozhodovanie majú základný význam. Dajte teda občanom vašej vlasti šancu rozhodnúť o Lisabonskej zmluve a o umiestnení amerického radaru v referende. Bude to potvrdením úprimnosti vašich slov.

Philippe de Villiers (IND/DEM). – (FR) Vážená pani predsedajúca, rád, by som v mene svojej Skupiny nezávislosť/demokracia úctivo privítal české predsedníctvo a vyjadril úctu k občanom tohto štátu, pretože český národ už niekoľkokrát zažil skutočne ťažké časy, a práve preto oveľa lepšie rozumie slovu sloboda ako mnohí z nás. Rád by som toto predsedníctvo privítal aj vyjadrením našich nádejí. Vážený pán Topolánek, vážený pán Klaus, predstavujete pre nás dve nádeje: nádej, že budete počúvať hlas ľudu, čo znamená, že zabezpečíte, aby sa výsledok referenda o Lisabonskej zmluve rešpektoval v celej Európe, a nádej, že vrátite ľuďom slobodu, aby ste ich oslobodili od bruselskej byrokracie, ktorá nás zaplavuje. V súčasnosti je nás v Európe čoraz viac, nás národov, ktoré nesúhlasia s Bruselom.

Frank Vanhecke (NI). – (NL) Vážená pani predsedajúca, keďže mám na svoj príhovor len minútu, stihnem sa na české predsedníctvo obrátiť len s jednou požiadavkou, aby nám pomohlo zabezpečiť dodržiavanie demokratických princípov v Európskych inštitúciách. V demokracii rozhodujú ľudia. Akoby náhodou v štátoch, kde mali ľudia povolené vyjadriť svoj názor – vo Francúzsku, v Holandsku a v Írsku – Lisabonská zmluva, inak nazývaná aj európska ústava, putovala do smetného koša. Dúfame, že nové predsedníctvo sa skutočne postaví ešte viac na stranu občanov a slobody, a nie na stranu nadutých európskych byrokratov, ako sme boli zvyknutí u väčšiny predsedníctiev.

Je tu aj otázka Turecka. Veľká väčšina európskych občanov sa stavia proti pristúpeniu neeurópskej krajiny do našej únie. Aj v tomto prípade si eurokrati presadzujú svoju vôľu a my preto potrebujeme pomoc českého predsedníctva. Vzhľadom na to, že Českej republike sa ani nie tak dávno podarilo zbaviť diktatúry, mohlo by sa vaše predsedníctvo v priebehu nasledujúcich šiestich mesiacov stať majákom demokracie a slobody, ak budete mať dosť odvahy na to, aby ste sa vzopreli vôli európskej elity.

Timothy Kirkhope (PPE-DE). - Vážená pani predsedajúca, vítam pána premiéra Topolánka v Európskom parlamente a na základe predchádzajúcich diskusií viem, že Európa je na nasledujúcich šesť mesiacov vo veľmi dobrých rukách. Pre Českú republiku je to historický okamih a vy k nemu prispievate svojimi zvyčajnými politickými schopnosťami.

V programe českého predsedníctva je stanovených niekoľko priorít: tri „E“ teda energetika, ekonomický rozvoj a úloha Európy vo svete. Hneď v prvých dňoch svojho predsedníctva ste vlastne museli čeliť významným problémom. Boli ste na návšteve v Moskve i v Kyjeve a usilovne pracujete na tom, aby sa vám podarilo obnoviť tok zemného plynu do európskych krajín. Pri práci s Ruskom a Ukrajinou ste doteraz preukázali výborné diplomatické schopnosti, najdôležitejšie však je, aby si ruská vláda konečne uvedomila, že vydieranie krajín nie je vhodný spôsob obchodovania v modernom svete. Doteraz ste situáciu zvládli v prospech EÚ, k čomu vám blahoželám a želám vám, aby ste zvládli aj súčasnú krízu na Blízkom východe a dosiahli vierohtodné prímerie, vďaka ktorému bude možné pokračovať v mierových rozhovoroch.

Hospodárska kríza zaujíma aj naďalej vo vašom programe jedno z popredných miest. Podporujete rozumné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby sa riešilo spomalenie hospodárskeho rastu. Jasne ste sa vyjadrili o dôležitosti toho, aby Európa a členské štáty nepresadzovali zavedenie nových a ťažkopádnych nariadení na európskej alebo vnútroštátnej úrovni. Hovorili ste o mobilizácii tých krajín, ktoré zdieľajú váš liberálny pohľad na ekonomiku, aby sa teraz postavili proti protekcionizmu. Skutočne dôležité však je zabezpečiť, aby všetky regulačné zmeny boli primerané a rozumné.

Napokon, o týždeň už bude v bielom dome nový prezident Spojených štátov. Viem, že sa na vás, pán premiér, môžem spoľahnúť v tom smere, že s novozvoleným prezidentom Obamom vybudujete dobré pracovné vzťahy. Je mi známe, že sa stotožňujete s mojím názorom na budúcnosť transatlantickej aliancie, ktorá je pre našu bezpečnosť a prosperitu mimoriadne dôležitá. Želám vám veľa úspechov. Dovoľte mi zacitovať z posledného slávneho prejavu Winstona Churchilla v Dolnej snemovni: „Nikdy neustupuj, nikdy sa nepoddávaj únave; nikdy nezúfaj“. Veľa šťastia.

Kristian Vigenin (PSE). - Vážená pani predsedajúca, musíme uznať, že české predsedníctvo zažilo skutočne ťažký začiatok. Zhoršujúca sa hospodárska kríza, brutálna vojenská operácia zo strany Izraela a doteraz najväčšia kríza v súvislosti s dodávkou plynu v Európe.

Pri výkone tejto činnosti vás však čaká ešte náročnejšie obdobie, a to pre narastajúce napätie vznikajúce v súvislosti s európskou volebnou kampaňou. Koniec vášho predsedníctva poznačí príchod 532 novozvolených poslancov Európskeho parlamentu. Zdôrazňujem toto číslo, pretože to nie je počet poslancov stanovený v Lisabonskej zmluve. Som presvedčený, že ratifikácia Zmluvy a jej vstúpenie do platnosti by sa vo vašom programe malo nachádzať na poprednejšom mieste, či na vnútroštátnej alebo európskej úrovni.

Možno sa zdá, že jednoducho nemáte šťastie, keďže vám predsedníctvo EÚ pripadlo práve v takejto situácii, ale každá kríza znamená aj príležitosť. Využite tieto príležitosti. Zvýšte aktivitu, viditeľnosť a dôveryhodnosť EÚ na Blízkom východe. Pokúste sa vytvoriť zodpovednejšiu stratégiu EÚ v súvislosti s energetikou a dodávkami energie. Urobte viac preto, aby sa európske hospodárstvo dostalo späť do správnych koľají, pričom sa zachovávajú pracovné miesta občanov. Pán Topolánek, rád by som sa stal svedkom ďalšieho úspešného predsedníctva nového členského štátu. Za to nesiete osobitnú zodpovednosť. Dokážete tým, že nové členské štáty vedia nielen nasledovať, ale aj viesť.

Hlavným predpokladom na úspech je spojiť všetkých 27 členských štátov, zjednotiť ich v otázke politik a činností. To sa však nepodarí uskutočniť, ak nebude vládnuť jednota vo vašej vlastnej krajine. Protirečivé správy prichádzajúce z rôznych českých inštitúcií zhoršujú vaše vyhliadky na úspech, a tak, prosím, urobte, čo bude vo vašich silách, a vyhláste embargo na všetky vnútorné politické hry. V predvolebnej situácii to nie je ľahké, ale Slovinsko je príkladom, ktorý môžete nasledovať. Druhým predpokladom je zjednotenie hlavných politických strán v tomto Parlamente, aby stáli za vami. Na šesť mesiacov musíte zabudnúť, ktorej strany ste členom, a viesť široký dialóg. V tomto by ste sa mohli poučiť od francúzskeho predsedníctva.

Na záver by som rád upozornil na problém narastajúceho extrémizmu, antisemitizmu a xenofóbie v Európe. Tento trend sa nevyhol ani Českej republike. Žiadam vás teda, aby ste aj tento problém dali na popredné miesto svojho programu, predovšetkým so zreteľom na blížiacu sa európske voľby. Želám vám veľa úspechov.

Adina-Ioana Vălean (ALDE). – Vážená pani predsedajúca, rada by som poďakovala úradujúcemu predsedovi Rady za to, že dnes prišiel medzi nás a predstavil nám program českého predsedníctva. Upriamim však pozornosť na niektoré problémy, ktoré, dúfam, vaše predsedníctvo môže vyriešiť.

Po prvé, motto, ktoré ste si zvolili, znie „Európa bez bariér“. So základnou myšlienkou tohto motta súhlasím. Malo by platiť predovšetkým pre európskych občanov, ktorí majú právo voľne sa pohybovať a zdržiavať na území EÚ. Som spravodajkyňou pre uplatňovanie smernice o voľnom pohybe osôb. Žiaľ, zdá sa, že vaše motto je zo strany národných orgánov ohrozené. Komisia nedávno zverejnila o uplatňovaní tejto smernice správu, ktorá bola veľkým sklamaním. Vzhľadom na to, že členské štáty túto smernicu transponovali nesprávne, rada by som verila, že tejto otázke bude venovať oveľa väčšiu pozornosť, než ako sa uvádza vo vašom programe v oblasti slobody a bezpečnosti.

Po druhé, okrem niektorých hrozivých problémov, ktorým budete musieť v priebehu svojho predsedníctva čeliť – napríklad pokračujúcej globálnej finančnej kríze a problémom energetickej bezpečnosti – čaká na vás aj veľké legislatívne zaťaženie. Preto verím, že použijete všetky potrebné prostriedky na to, aby sa vám podarilo správne uzavrieť mnohé nedoriešené správy, a to ešte pred koncom parlamentného obdobia. Predovšetkým treba spomenúť, že európski občania žijú v očakávaniach, ktoré vznikli v súvislosti so znížením cien roamingu hlasovej služby, ako aj dátového a SMS roamingu. Dúfam, že splníte svoj záväzok o dosiahnutí dohody v prvom čítaní, v súvislosti s mojou správou o roamingu II. Ďakujem vám a želám veľa šťastia a úspechov počas vášho predsedníctva.

Mario Borghezio (UEN). – (IT) Vážená pani predsedajúca, dámy a páni, dovoľte, aby som srdečne privítal české predsedníctvo a vyjadril nádej, že sa mu podarí posunúť Európu vpred od neúčelného podpichovania zo strany Bruselu k činom v boji proti hanebnému obchodovaniu s ľuďmi, s nelegálnymi prisťahovalcami, ku ktorému dochádza v Stredozemí.

Pánovi ministrom Maronimu sa na nedávnom stretnutí ministrov vnútra Cypru, Grécka, Talianska a Malty konečne podarilo Európu zobudiť. Nastal čas, aby si Európa uvedomila, aká vážna je situácia v Stredozemí: dochádza tu k obchodovaniu s nelegálnymi prisťahovalcami a s drogami z Afriky a Ázie. České predsedníctvo musí zväziť naliehavú potrebu prijatia zvláštnych opatrení oprávňujúcich ministrov vnútra na uzavretie readmisných dohôd s nečlenskými krajinami EÚ, z ktorých títo nelegálni prisťahovalci prichádzajú.

Treba posilniť činnosť agentúry Frontex, ktorá by však mala byť koordinovaná s využitím vhodných nástrojov a prostriedkov, a Európa si musí uvedomiť, že takáto činnosť bude účinná len v kombinácii s politikami pre readmisiu nelegálnych prisťahovalcov a finančnou podporou pre krajiny, medzi ktoré patrí aj moja krajina, kde nelegálnych prisťahovalcov musia prijímať. Pán úradujúci predseda, choďte sa pozrieť na ostrov Lampedusa, aby ste videli, aký vážny je tento problém. Stávame sa centrom boja proti obchodovaniu s drogami v Stredozemí – je to hanba, ktorú musíme vykoreniť. Choďte na ostrov Lampedusa ako politik a potom sa na tento najkrajší ostrov v Stredozemnom mori vráťte ako turista!

(potlesk)

Milan Horáček (Verts/ALE). – (DE) Vážená pani predsedajúca, pán Barroso, pán Topolánek, vítam české predsedníctvo! Ako pražský občan zvolený do Európskeho parlamentu ako nemecký poslanec Skupiny zelených/Európskej slobodnej aliancie, mám skutočne mimoriadnu radosť z toho, že v priebehu nasledujúcich šiestich mesiacov bude predsedníctvo Rady v rukách Českej republiky. Pred vyše 40 rokmi, po okupácii Československa, som odišiel do politického exilu do Nemecka a dodnes ma neprestáva udivovať, že v Českej republike a v strednej Európe už môžeme slobodne rozvíjať demokraciu a dodržiavanie ľudských práv.

Súčasný politický, hospodársky a environmentálny rozvoj, by predstavoval zložitú úlohu pre každé predsedníctvo Rady – verím však, že toto predsedníctvo ju zvládne. Rád by som zaželel nám všetkým, nielen Českej republike, všetko najlepšie pre toto predsedníctvo.

(potlesk)

Adamos Adamou (GUE/NGL). – (EL) Vážený pán predseda Komisie, pán úradujúci predseda Rady, medzi priority vášho predsedníctva patria aj tieto body: aby mohla Európska únia prijať medzinárodné opatrenia, musí svoju bezpečnosť zlaadiť prostredníctvom strategickej spolupráce s NATO a vyvinúť svoj vlastný systém obrany na doplnenie obranného systému NATO.

Občania si kladú otázku, kto ohrozuje Európsku úniu do takej miery, že potrebuje zladíť svoju bezpečnosť s NATO? Naopak, viditeľnou hrozbou pre Európsku úniu je stratégia uplatňovaná zo strany Izraela, vojnová stratégia, ktorú Európska únia otvorene neodsúdila a na ktorú neuložila sankcie, ako to urobila v iných prípadoch.

Ďalej uvádzate, že chcete hospodárstvo bez hraníc a že by sme sa mali vyhýbať zavádzaniu nadmernej regulácie, rovnako ako zvyšovaniu úrovne protekcionizmu. Ide tu o ponaučenia, ktoré sme si my, ako Európska únia, vzali z hospodárskej krízy? Žiadna ochrana pre slabých ani proti trhovým špekuláciám? Sotva nás preto prekvapuje, že občania už začínajú strácať trpezlivosť s politikami Európskej únie. Prieskumy Eurobarometra, ktoré vždy ignorujeme, nám toho prezradzajú dosť.

V súčasnosti je aktuálnou témou, ktorú zdôrazňujú aj účastníci masových demonštrácií, potreba mierovej politiky, a nie sprisahanecká nestrannosť. Reakcie a zásadné protesty jasne svedčia o tom, aká potrebná je spravodlivosť a politická kontrola trhu, ako aj kontrola cien komodít, čo umožní každému štátu vykonávať sociálnu úlohu, ktorú mu jeho občania prisudzujú, a to bez dogmatických obmedzení uvedených v Pakte stability.

Kathy Sinnott (IND/DEM). - Vážená pani predsedajúca, rada by som privítala úradujúceho predsedu a zaželala mu všetko dobré v jeho predsedníctve a zároveň zaželala všetko dobré i jeho národu.

Ako írsky poslankyňa by som sa chcela českej vláde a českému národu poďakovať. Keď občania mojej krajiny v referende hlasovali proti prijatiu Lisabonskej zmluvy, česká reprezentácia bola jediná, ktorá vyhlásila, že írsky hlasovanie rešpektujú. V situácii, keď sa rozhodnutie francúzskych, holandských a írskych voličov nerešpektovalo, a ľuďom nebolo umožnené hlasovať, sme toto vyjadrenie veľmi uvítali.

Rešpekt je veľmi hodnotný a potrebný prístup. V Európe čelíme mnohým krízam. Predniesli ste ambiciózny program zameraný na ich riešenie. Takýto program vyžaduje vzájomný rešpekt členských štátov. Takisto je pri ňom potrebné rešpektovať občanov daných členských štátov, aby mali aspoň nejakú nádej na úspech.

Veľký dojem na mňa urobil rešpekt voči vašim občanom, ktorý ste prejavili vyhlásením, že keby im bola poskytnutá príležitosť, pravdepodobne by, rovnako ako Íri, Lisabonskú zmluvu odmietli. Takýto rešpekt je pre vaše predsedníctvo a pre Európu dobrou predzvesťou.

Hartmut Nassauer (PPE-DE). - (DE) Vážená pani predsedajúca, dámy a páni, je celkom možné, že ste nečakali takéto priateľské a zhovievavé privítanie v Európskom parlamente, pán Topolánek. České predsedníctvo Rady je však udalosťou, ktorú poznačili dejiny. Vo svojej politickej kariére som zažil dve historické udalosti. Prvou bolo opätovné zjednotenie Nemecka a tou druhou zjednocovanie Európy po dvoch krvavých európskych občianskych vojnách v minulom storočí. Skutočnosť, že dnes predsedá Európskemu parlamentu Česká republika, je odrazom neuveriteľných historických zmien, ktorých sme sa stali svedkami a za ktoré môžeme byť vďační. Ubezpečujem vás o podpore Európskej ľudovej strany (kresťanskí demokrati) a Európskych demokratov, podpore bez výhrad a bez skepticizmu.

Váš úvodný príklad s Karolom IV., ktorý bol nielen jedným z prvých staviteľov transeurópskej dopravnej siete, ale aj zakladateľom najstarších a najprestížnejších univerzít v Európe, a tým aj šíriteľom myšlienky všeobecnej Európy, bol veľmi príznačný. Karol IV. v nás Európanoch totiž zanechal stopu aspoň takú výraznú ako zmluvy, ktoré sme uzavreli. Ak si odmyslíme občasné euroskeptické poznámky, o ktorých vieme, že pochádzajú z vašej krajiny, máte našu podporu. My poslanci za skupinu PPE-DE sme neochvejnými Európanmi, o tom niet pochyb. Práve preto však dokážeme rozoznať, kedy Európa naberá nesprávny smer, a pomôcť jej opäť sa nasmerovať na správnu cestu. Lisabonská zmluva je skvelý nástroj práve v situáciách, keď Európa naberá nesprávny smer. Preto by som chcel vysloviť očakávanie, že vy ako predseda Rady prispejete k tomu, aby Lisabonská zmluva vstúpila do platnosti a aby ju vaša krajina čo najskôr ratifikovala.

Enrique Barón Crespo (PSE). - (ES) Vážená pani predsedajúca, pán úradujúci predseda Rady, pán predseda Komisie, dámy a páni, chcel by som české predsedníctvo privítať presne tak srdečne, ako som to urobil v roku 1991, keď som ako predseda Európskeho parlamentu oslovil senát vtedajšieho Československa a pozval tento štát, aby vstúpil do Únie. Podľa môjho názoru významnú generáciu českých a slovenských občanov zastupuje niekto, kto je v európskom aj celosvetovom meradle, veľmi uznávaný. Hovorím, prirodzene, o prezidentovi Václavovi Havlovi.

Úradujúcemu predsedovi by som chcel adresovať aj dve poznámky a dve otázky. Prijali ste rozhodnutie – a som rád, že hovoríte o Európe pravidiel, – že ratifikáciu Lisabonskej zmluvy podmienite ratifikáciou obranného raketového štítu. Mnohí z nás sú toho názoru, že tadiaľ cesta vpred nevedie, vy ste sa však rozhodli

podriaadiť svoju vlastnú krajinu niečomu, čo je potrebné posúdiť spoločne. Je tu jedna skutočnosť, ktorú nemožno ignorovať, a to, že spor o plyn je sporom politickým. Myslím si, že v súčasnej situácii bude pre vás skutočne ťažké uplatňovať voči východu nejakú politiku. Takisto nechápem, že ak sú Česi národom hrdým na svoju zvrchovanosť a nezávislosť, prečo záležitosť, o ktorej musia rozhodnúť českí občania, podriaďujete niečomu, čo robia Íri.

Po druhé, pán úradujúci predseda Rady, nespomenuli ste euro. Včera sme v tomto Parlamente oslavovali 10. výročie zavedenia eura a vstup vašej sesterskej republiky, Slovenska, do eurozóny. Čo sa chystáte urobiť na obranu eura v priebehu českého predsedníctva?

Lena Ek (ALDE). - (SV) Vážená pani predsedajúca, pán Topolánek, pán Barroso, tvrdenie, že sa nachádzame uprostred dvoch kríz, je úplne správne: trápi nás klimatická kríza aj finančná kríza. K týmto dvom môžeme pridať aj energetickú krízu. Dôležité je preto nestrácať zo zreteľa cieľ. Preto by som chcela pánu premiérovi Topolánkovi položiť túto otázku: podarí sa Českej republike zabezpečiť, aby núdzové programy pre hospodársku krízu boli použiteľné aj na riešenie klimatickej krízy?

Koniec koncov, máme tak príležitosť pomôcť svojim občanom žiť v lepšom životnom prostredí a získať nové pracovné príležitosti, pričom súčasne pomôžeme malým podnikom. Dejiny ukázali, že každá finančná kríza vyvolá technologický posun. Investície do nových zelených technológií, ako napríklad do diaľkového vykurovania, biopalív, kombinovanej výroby tepla a elektrickej energie, energeticky účinných domov, solárnych panelov či inteligentných sietí a podobne, nám pomôžu využiť úpravy potrebné na riešenie klimatických hrozieb a dosiahnuť hospodársku konjunktúru, ktorú Európa a svet potrebujú. Paralelné investície do inteligentných technológií pre boj s klimatickými zmenami a do zamestnanosti umožnia stabilizovať aj situáciu v oblasti bezpečnostnej politiky vo vzťahu k Rusku.

Tí, ktorí sa doposiaľ stavali proti energetickému balíku a komplexnej spoločnej európskej energetickej politike, možno teraz pochopia, prečo sa tak veľmi snažíme dosiahnuť *jednohlasné* vystupovanie EÚ v týchto otázkach. V každom prípade európski občania, ktorí mrznú vo vlastných domovoch, určite chápu, čo treba robiť. Nesmieme dopustiť, aby vznikla situácia ako pri kríze na Blízkom východe, keď tri alebo štyri európske delegácie len chodili okolo seba.

Preto vítam české predsedníctvo a dobre vytvorenú spoluprácu s ďalšou krajinou, ktorá sa ujme predsedníctva po Českej republike, teda so Švédskom. Želám vám veľa šťastia.

Girts Valdis Kristovskis (UEN). - (LV) Vážení kolegovia, pán Barroso, pán Topolánek, rád by som vyjadril uznanie českému predsedníctvu za jeho rozhodnutie pokračovať v hodnotení politických, morálnych a právnych hľadísk zločinov spáchaných za komunistického režimu, ktoré začalo slovinské predsedníctvo. Dôsledky zločinov komunistického režimu sú odpudzujúcou jazvou na tvári Európy. Pod vplyvom *realpolitiky* sa však európski politici stále tvária, že to nevidia. Ukazuje to, že Európe stále chýba sebaúcta zoči-voči ruskej autoritárskej ideológii. Žiaľbohu, kým sa zločiny nacizmu budú považovať za zločiny proti ľudskosti, ale zločiny komunistického režimu v ZSSR sa budú ospravedlňovať, budeme sa musieť vyrovnávať s tým, že Európa a jej historická pravda budú rozdelené na východnú a západnú polovicu. Prívod plynu do Ukrajiny je zastavený a ruské tanky vchádzajú do Gruzínska. Európske spoločné hodnoty zatiaľ zostávajú iba snom. Vyzývam preto české predsedníctvo, aby uskutočnilo svoje rozhodnutie vyjadrené v Pražskej deklarácii.

Jacek Saryusz-Wolski (PPE-DE). - Vážená pani predsedajúca, české predsedníctvo je prvým predsedníctvom krajiny bývalého sovietskeho bloku a držíme vám palce, pán premiér, aby vaše predsedníctvo bolo vynikajúce.

Predsedníctvo ste prevzali vo veľmi horúcej politickej situácii a za mrazivého vetra energetickej krízy. Rád by som vám, pán premiér, zablahoželal k tomu, ako rýchlo ste dokázali konať a zaviazat sa, že nájdete riešenie na plynovú krízu, ako aj za sprostredkovateľskú úlohu, ktorú ste sa podujali vykonávať medzi Ruskom a Ukrajinou.

Pre dve z troch hlavných priorít českého predsedníctva, energetiku a východné partnerstvo, je potrebný plyn. Ten je spoločným bodom oboch priorít vášho predsedníctva. Hneď teraz musíte nájsť núdzové solidárne riešenie. Musíte pracovať na odblokovaní dodávok plynu do 18 členských štátov, ktorých občania a priemysel trpia jeho nedostatkom. Následne musíte nájsť trvalé, udržateľné a systémové riešenie na dlhšie obdobie. Potrebujeme, aby ste navrhli komplexnú a rozhodnú stratégiu.

Vítam takisto aj prioritu vášho predsedníctva, týkajúcu sa východného partnerstva, ktoré by nám poskytlo primeraný rámec na lepšiu spoluprácu s východnými partnermi žijúcimi v blízkosti našich hraníc. Európsky

parlament k tomu prispeje vlastnou mierou, a to vytvorením medziparlamentného zhromaždenia, ktoré nazývame EURONEST. Toto partnerstvo by pomohlo predísť opakovaniu podobnej krízy, akou je tá súčasná.

Verím, že české predsedníctvo, ktoré muselo zvládnuť také náročné obdobie a krízové riadenie, bude schopné splniť naše očakávania a že o šesť mesiacov tu budeme mať menej bariér a silnejšiu a bezpečnejšiu Európu. A aj Európu, ktorej to osladíte, ako sa hovorí vo vašom slogane:

(CS) Európe to osladíme! Želám vám veľa úspechov.

Jo Leinen (PSE). – (DE) Vážená pani predsedajúca, pán úradujúci predseda Rady, „Európa bez bariér“ je dobrým mottom, pretože smeruje k jadru európskej myšlienky, a tou je spájať ľudí. Taktiež dúfam, že sa tým ukazuje možnosť prelomiť bariéry v myšliach určitých ľudí, ktorí majú stále politické, ak nie ideologické výhrady voči Európskej únii, a preto sa uzatvárajú pred myšlienkou jej ďalšieho rozvoja v zmysle Lisabonskej zmluvy. V tomto smere treba ešte vykonať mnoho práce aj vo vašej krajine.

Základom je reformná zmluva. Ako chcete robiť energetickú politiku bez základov stanovených v Lisabonskej zmluve? To sa jednoducho nedá. Aj na mnohé iné oblasti politiky sa dá nazerať týmto spôsobom. Je absolútne neprijateľné, aby sa ratifikácia tejto zmluvy spájala s inými vnútroštátnymi problémami vzhľadom na to, že Lisabonská zmluva je spoločnou zmluvou, a tá s vnútroštátnymi politickými spormi medzi opozíciou a vládou alebo vládou a opozíciou nemá nič do činenia.

Európa je spoločenstvo založené na hodnotách. Ľudské práva a dodržiavanie zásad právneho štátu, v ktorých má aj vaša krajina určité nedostatky, tu zaujímajú popredné miesto. Pri tejto príležitosti by som rád spomenul prípad doktora Yekta Uzunoglu, ktorý za spravodlivosť a odškodnenie bojoval dlhých 14 rokov. Vyzývam vás preto, aby ste zabezpečili, že tento nešťastný prípad, na ktorého podporu držal hladovku aj Václav Havel, sa počas vášho predsedníctva podarí vyriešiť.

Na konci francúzskeho predsedníctva prezident Sarkozy povedal, že predchádzajúcich šesť mesiacov ho zmenilo. Dúfam, že táto skúsenosť zmení aj vás a spolu s vami niekoľko ďalších ľudí v Českej republike.

Andrew Duff (ALDE). – Vážená pani predsedajúca, chcel by som pánovi úradujúcemu predsedovi Rady položiť štyri otázky.

Pán úradujúci predseda, ak sa vám, podľa vašich slov, Lisabonská zmluva zdá horšia ako Zmluva z Nice, prečo ste ju podpisovali?

Po druhé, mohli by ste, prosím, potvrdiť, že Česká republika sa nepokúsi nasledovať írsky príklad a nebude sa snažiť „roztrhať“ lisabonský balík?

Po tretie, nezdá sa vám protirečivé, že sem prídete a chváľte legitímnosť Parlamentu, ale odmietate podporiť Lisabonskú zmluvu, ktorá tak významne zvyšuje jeho právomoci?

Po štvrté, môže mať české predsedníctvo skutočnú autoritu, ak a kým Česká republika neratifikuje Lisabonskú zmluvu?

Bogdan Pęk (UEN). – (PL) Vážená pani predsedajúca, pán úradujúci predseda, je paradoxné, že táto mnohonásobná kríza, ktorá zasiahla svet, Európu nevynímajúc, môže byť aj našim veľkým spojencom, pretože tí, ktorí si zvykli všetkých poučovať, ako majú viesť obchody, znášajú bremeno zodpovednosti za túto krízu. Práve oni stáli na čele toho všetkého a dostali nás do tejto situácie.

Dnes vo vašom vyhlásení cítim závan zmeny, a preto českému predsedníctvu želáme všetko najlepšie. Rád by som vám pripomenul istú udalosť z dejín, ktorá by vám mohla poslúžiť ako užitočná inšpirácia. V roku 1618 prišla na Hradčany nepríjemná habsburská diplomatická misia, ktorá vystupovala neobyčajne arogantne. Česi ich právom vyhodili z okien a tento čin je známy ako „defenestrácia“. Na takúto politickú defenestráciu sa teraz teším. Dúfam, že všetkých nečestných poradcov vyhodíte z okna slušnosti a rozumu a že sa vám podarí záležitosti Európy posunúť vpred. Práve toto európski občania očakávajú, a ak budete počúvať týchto šarlatánov, nepodarí sa vám uspieť.

Stefano Zappalà (PPE-DE). – (IT) Vážená pani predsedajúca, dámy a páni, v Európe, ako vždy, prežívame dôležité historické udalosti a šesť mesiacov českého predsedníctva sa medzi ne bezpochyby ráta.

Mnohé významné problémy sú stále otvorené a toto predsedníctvo musí na ne nájsť riešenie: na Lisabonskú zmluvu, ktorá si vyžaduje konečné prijatie. Cesta už bola vyznačená, je však potrebné zabezpečiť ďalší impulz, aby sa zabezpečilo, že tento proces sa podarí uzavrieť ešte tento rok. Vážna svetová hospodárska

kríza bude aj naďalej vytvárať dôsledky a niet pochyb o tom, že v priebehu tohto roku pôjde o závažné dôsledky. Ostáva len dúfať, že toto predsedníctvo bude pokračovať v trende nastúpenom francúzskym predsedníctvom, aby sa na ďalších zasadnutiach G8, ktorým bude predsedáť Taliansko, podarilo dospieť k výsledkom v súlade s potrebami Európy.

Európa čelí vážnemu problému v súvislosti s dodávkami energie – je to kritická skutočnosť a zdá sa, že ide o zložito riešiteľný problém. Riešenie sa však možno už čoskoro nájsť; v každom prípade je potrebné zabezpečiť budúcnosť so zreteľom na závislosť mnohých štátov, moju krajinu nevynímajúc, od takýchto dodávok.

Situáciu v pásme Gazy už nie je možné tolerovať. S teroristami by sa vyjednávať nemalo, ale útoky na izraelský ľud sa musia zastaviť raz a navždy, a nemali by sme už tolerovať umieranie nevinných civilistov v prednej línii absurdnej a, nanešťastie, neustávajúcej vojny.

Problém prisťahovalectva by sa mal vyriešiť na európskej úrovni, a preto treba venovať značnú pozornosť situácii v určitých štátoch vrátane Talianska a Malt, kde táto otázka spôsobuje závažné problémy. Otázka Cypru by sa mala urýchlene riešiť, aby sa raz a navždy urovnali vzťahy medzi Gréckom a Tureckom, ako aj medzi Euróпой a Tureckom, ktoré, navyše, stále čaká na prístup k Únii.

Na záver, pán Topolánek, chcem vyjadriť nádej, že vás budem v tejto snemovni stále stretávať; želim vám vo vašej práci veľa úspechov a blahoželám k tomu, že ste tu, medzi nami, zotrvali aj po svojej prvej odpovedi. Počas predchádzajúcich predsedníctiev sme na to neboli veľmi zvyknutí. Ďakujem vám; je to dobré znamenie.

Bernard Poignant (PSE). – (FR) Vážená pani predsedajúca, pán úradujúci predseda Rady, od vašich českých historikov som sa dozvedel, prečo ste neratifikovali Lisabonskú zmluvu: dôvodom je podľa nich magické číslo 8 figurujúce aj v roku 2008. Je to číslo, ktoré rozdeľuje vašu históriu na mŕtvice. Hovoria, že v roku 1918 vzniklo Československo a v roku 1348 Praha. Uviedli štyridsať rôznych príkladov a predovšetkým tri pomerne nedávne bolestné udalosti: rok 1938, keď vás Francúzsko a Spojené kráľovstvo ponechali osudu; 1948, keď vás štátny prevrat prevrhol na druhú stranu opony, a rok 1968, keď do vašej krajiny vtrhli sovietske tanky. Rok 2008, čo plne chápem, ste teda radšej nechali tak, pretože by bolo podozrivé, keby ste Lisabonskú zmluvu ratifikovali v roku s osmičkou na konci, navyše, keď niektorí porovnávali túto zmluvu s obmedzenou zvrchovanosťou za Brežneva. Tu prítomný súdruh Barroso však napriek svojim chybám a svojej minulosti predsa len nie je Brežnev!

(smiech)

Sme súčasťou projektu, ktorý je charakteristický spoločne uznávanou a dobrovoľnou zvrchovanosťou. Lisabonská zmluva je len jedným okamihom v týchto dejinách, je len jednou historickou etapou. Preto vás prosím: rok 2008 sa skončil, ratifikujte teda Lisabonskú zmluvu v roku 2009!

(potlesk)

Margarita Starkevičiūtė (ALDE). – (LT) Česká republika sa ujíma predsedníctva Európskej únie v čase, keď hovoríme o tom, akým spôsobom budeme meniť hospodárstvo, a či budúci model Európskej únie bude sociálne orientovaný alebo skôr liberálnejší. Niekedy sa táto otázka dokonca prezentuje ako spor medzi starou a novou Európou, myslím si však, že českému predsedníctvu sa podarí dospieť k dohode, keďže v skutočnosti nie je medzi týmito dvoma konceptmi až taký veľký rozdiel. Ich zjednotenie je určené globalizáciou a neustále sa rozvíjajúcim mnohokultúrnym hospodárskym prostredím. Pojmu „trhové hospodárstvo“ často rôzni ľudia rozumejú rôznym spôsobom, čo predstavuje faktor trhového správania. Štáty postkomunistického bloku veľmi dobre vedia, že samotná existencia trhových inštitúcií a zákonov ešte nezaručuje úspešné prevítanie trhu. Musia vyhovovať aj mentalite ľudí a ich očakávaniam. Hoci rozdiely medzi týmito dvoma hospodárskymi modelmi sa niekedy snažíme zdôrazňovať s cieľom zvýšiť si politický kredit, z hľadiska dlhodobej politickej perspektívy by odďaľovanie reformy hospodárskej politiky, ak vezmeme do úvahy meniace sa mnohojazyčné a mnohokultúrne hospodárske prostredie, umožnilo získať moc radikálnym populistickým skupinám a spôsobilo by dlhodobú politickú nestabilitu a hospodársku zaostalosť.

Elmar Brok (PPE-DE). – (DE) Vážená pani predsedajúca, pán úradujúci predseda Rady, dámy a páni, dovoľte, aby som na úvod zablagožel českému predsedníctvu Rady pri príležitosti prevzatia tejto funkcie. Ide o prvé predsedníctvo Rady, ktorého sa ujíma členský štát bývalej Varšavskej zmluvy, a preto má mimoriadny symbolický význam, ako už správne poznamenal pán Nassauer.

Priebeh rokovaní v súvislosti so zemným plynom, ako aj činnosť úradujúceho predsedu Rady ministrov zahraničných vecí EÚ pána Schwarzenberga na Blízkom východe a mnoho ďalších príkladov, jasne svedčia o tom, že české predsedníctvo Rady je dôkladne pripravené na úlohu, ktorá ho očakáva. Preto prikladám osobitnú dôležitosť skutočnosti, že takzvanému strategickému konceptu energetickej bezpečnosti sa prisudzuje naozaj veľká vážnosť. Toto je jeden z jasne dokazujúcich príkladov, že existujú oblasti, v ktorých jednotlivé štáty už nie sú samostatne schopné hájiť záujmy svojich občanov a pomôcť im v tom môže len spoločný európsky prístup.

Lenže právomoci v oblasti energetiky a energetickej bezpečnosti, pán úradujúci predseda Rady, získame iba prostredníctvom Lisabonskej zmluvy. Naša súčasná činnosť predstavuje úlohu koordinátorov a nie je záväzná. V prípade mnohých problémov, ktorých riešenia sa potrebujeme ujať, to jednoducho nebude možné bez rozsahu pôsobnosti, ktorý nám ponúka Lisabonská zmluva. Ide predovšetkým o priestor pre väčšiu demokratizáciu, najmä v súvislosti s posilnením práv Európskeho parlamentu a národných parlamentov. Preto predpokladám, že išlo o chybu tlmočníka, keď do nemčiny pretlmočil výrok z vašich úst, ktorým ste označili Zmluvu z Nice za možno lepšiu, ako je Lisabonská zmluva. Stále máte možnosť nemeckú verziu opraviť. Z tohto dôvodu by sme mali hľadať príležitosť na ujasnenie si skutočnosti, že spôsob, ako lepšie prekonať naše spoločné problémy vo všetkých významných oblastiach, nájdeme len pomocou Lisabonskej zmluvy. Ďakujem veľmi pekne.

Edite Estrela (PSE). – (PT) Vážený pán úradujúci predseda, hovorili ste o Európe pravidiel. Vlastne ste hovorili veľa o pravidlách. Jedno z pravidiel demokracie znie: plniť si záväzky. Vy ste sa zaviazali ratifikovať Lisabonskú zmluvu koncom roku 2008. Neurobili ste to, a to nebolo správne. Preto sa vás pýtam: „Kedy Česká republika ratifikuje Lisabonskú zmluvu?“

Hovorili ste aj o sebadôvere. Zdalo sa mi to arogantné. Česká vláda, prezidenta nevynímajúc, má plné právo hovoriť, čo uzná za vhodné, a konať, ako uzná za vhodné, nesmie však pritom zabúdať na skutočnosť, že zastupuje štát patriaci do Európskej únie a že v súčasnosti hovorí v mene takmer 500 miliónov občanov a 27 členských štátov.

Preto jednoducho nemôžete ignorovať fakt, že 25 členských štátov už Lisabonskú zmluvu ratifikovalo a že Írsko v súčasnosti plánuje druhé referendum. Našťastie, prieskumy zatiaľ ukazujú, že väčšina sa vyjadrí v prospech tejto zmluvy. Írski občania si uvedomili, že v súčasnom zložitom medzinárodnom prostredí ich skutočnosť, že patria do Európskej únie a do eurozóny, uchráni pred väčšími problémami.

Teraz už len ostáva, aby Česká republika predniesla vyhlásenie o tom, kedy ratifikuje Lisabonskú zmluvu. Ako uviedol predseda našej skupiny pán Martin Schulz, v tejto chvíli Európa čelí nebyvalým problémom, a preto je dôležité, aby vystupovala jednotne. A to bude možné docieľiť len prostredníctvom Lisabonskej zmluvy.

Marco Cappato (ALDE). – (IT) Vážená pani predsedajúca, vážený pán Topolánek, dámy a páni, hovorili ste, pán Topolánek, o východnom partnerstve. Partnerstvo je pomerne nedávnym vynálezom Európskej únie, ktorý predtým v Európe, akú ju chceli mať zakladajúci otcovia manifestu Ventotene, neexistoval, a neexistoval tu ani v období tesne po druhej svetovej vojne. Tá Európa svojim susedom, vrátane susedov v strednej a východnej Európe, poskytla vyhladky na pristúpenie k EÚ. Európa pôsobila ako mierový faktor nie preto, že poskytovala svojim susedom vyhladky na partnerstvo, ale preto, že im ponúkla perspektívne členstvo, ponúkla im, aby sa stali súčasťou EÚ.

Keď už hovoríme o tých „bariérach“, francúzske predsedníctvo, ktoré predchádzalo tomu vášmu, malo veľmi jasné stanovisko v tom, že chcelo dosiahnuť presné vymedzenie hraníc Európy, a to predovšetkým zatvorením dverí do EÚ pre Turecko a jasným naznačením svojho zámeru uzavrieť hranice EÚ. Výsledkom však je, že v okolí Európskej únie, kde sa v predchádzajúcich desaťročiach nachádzali nádejné krajiny, ako tá vaša, sa dnes na Blízkom východe, v balkánskych krajinách, v krajinách Kaukazu, Uralu a Maghrebu vedú vojny a vládne tam napätie.

Výzva, ktorú by sme vám my, radikálna strana zameraná proti násiliu, chceli adresovať, je, aby ste ešte raz zvážili súrnu potrebu Spojených štátov európskych otvárať sa členstvu a členom, a nie zmäteným partnerským vzťahom. Také partnerstvo totiž vylučuje tú najdôležitejšiu vec: existenciu občianskych a politických práv v Európe a na hraniciach Európy.

Gunnar Hökmark (PPE-DE). – Vážená pani predsedajúca, chcel by som pánovi úradujúcemu predsedovi Rady zablahoželať k tomu, že jeho predsedníctvo sa pri riešení mnohých problémov ukázalo ako veľmi schopné.

Mnohí Švédi majú stále pocit, že Praha leží východne od Štokholmu, a to ako dôsledok dedičstva politickej geografie v minulom storočí. Tak to však nie je a vaše predsedníctvo, pán úradujúci predseda, určite umiestni Českú republiku na našej mentálnej mape tam, kde skutočne leží, na svoje miesto v srdci Európy, a to z hľadiska minulosti, ako aj budúcnosti.

Zároveň by som chcel vyjadriť nádej, že správnym spôsobom vydláždíte cestu pre švédske predsedníctvo, a to jednak v oblasti problémov týkajúcich sa zmeny klímy a konkurencieschopnosti, pri ktorých je veľmi dôležité, aby ste dokázali, že hospodárske problémy budeme riešiť otvorene, bez protekcionizmu a s dynamikou otvoreného hospodárstva; a jednak aj v oblasti energetických otázok, kde budete zohrávať rozhodujúcu úlohu, pretože ste na to v skutočne vhodnej pozícii. Obdobie, ktoré prežívame, zdôrazňuje potrebu reforiem a zmeny.

Podľa môjho názoru je celkom správne, ak poviem, že solidárnosť a bezpečnosť v súvislosti s energetikou znamená, že musíme reformovať a prehlbovať európsky vnútorný trh s energiou. Ak to nezabezpečíme, budeme musieť z viacerých strán čeliť hrozbám a pokusom o narušenie našej jednoty, o naše rozdelenie. Jedným z cieľov by malo byť, aby sme zabezpečili, že nikto nebude môcť riadiť dodávku alebo výrobu plynu či elektriny súčasne s jej distribúciou; že budeme mať jeden spoločný trh. Ak sa vám to podarí dosiahnuť v priebehu vášho predsedníctva, bude to strategickým krokom vpred. A dúfam, že o šesť mesiacov vám k tomu budeme môcť všetci blahopriať.

Maria Berger (PSE). – (DE) Vážená pani predsedajúca, pán úradujúci predseda Rady, ja a niektorí moji, tu prítomní, kolegovia, sme patrili k skupine poslancov zo spoločného parlamentného výboru, ktorí v období do roku 2004 výrazne podporovali snahy Českej republiky o získanie členstva v EÚ. Preto skutočnosť, že tu dnes môžeme prvýkrát privítať české predsedníctvo, robí z dneška výnimočný deň aj pre iných, nielen pre českých poslancov. Ako rakúska poslankyňa, by som ešte mohla dodať, že nebolo vždy veľmi populárne viesť v Rakúsku kampaň za pristúpenie Českej republiky do EÚ. Budeme teda určite patriť medzi tých, ktorí české predsedníctvo osobitne podporia, a nemajú v úmysle prikladať veľký význam „rozbehovým“ problémom. Pomerne jednostranné počiatočné stanovisko v súvislosti s konfliktom v pásme Gazy a názor českého prezidenta, že sociálne a environmentálne normy sú postavené príliš vysoko, už boli spomenuté. Z rakúskeho nazerania na vec môžem povedať, že sa nás najviac dotkla chápaná reakcia na plán Slovenska opätovne uviesť do prevádzky Bohunice, čo by znamenalo jasné porušenie existujúcich zákonov EÚ.

Vynikajúci filozof a spisovateľ, Jiří Gruša, napísal knihu s názvom „Návod na použitie Čiech a Prahy“, ktorú môžem svojim kolegom poslancom iba odporučiť ako výborné a veľmi humorné čítanie. Zatiaľ neexistuje žiaden návod na použitie Európy v písomnej podobe, ak by sa však mal jedného dňa nejaký vydať, všetkým novým predsedníctvám by patrila dobrá rada, aby neodmietali podporu, ktorú im ponúkajú kolegovia poslanci v Parlamente alebo vlády susedných štátov.

Othmar Karas (PPE-DE). – (DE) Vážená pani predsedajúca. Pán úradujúci predseda, nesiete mimoriadnu zodpovednosť. České predsedníctvo Rady má za sebou nie veľmi hladký štart – české umelecké dielo provokovalo a vzbudzovalo pohoršenie – ale jeho vážna snaha postaviť sa pevne na vlastné nohy a niesť zodpovednosť za celú Úniu bola zjavne viditeľná už skôr, nielen dnes. Zdá sa, že české predsedníctvo je dobre pripravené. Jeho program obsahuje správne priority. Následne sa však bude posudzovať aj rozhodnosť, osobné nasadenie a európske zmýšľanie, s ktorými sa tieto priority uplatňujú, ako aj miera úspešnosti.

Predseda Komisie, pán Barroso, povedal, že sa EÚ v priebehu najbližších šiestich mesiacov podrobí skúške. České predsedníctvo Rady a česká vláda sa podrobia skúške z európskej politiky. V tejto skúške môžeme uspieť, iba ak preto urobíme, čo je v našich silách. Z tohto dôvodu vás žiadam, prestaňte hrať tento zápas vnútorná politika verzus európska politika, a zaťažovať svoje predsedníctvo v Rade vnútropolitickými problémami. Mali by ste občanom svojej krajiny dať jasne najavo svoje presvedčenie, že v súvislosti so sporom o plyn, otázkou pásma Gazy, konaním Slovenska vzhľadom na Bohunice a finančnou krízou, by Lisabonská zmluva posilnila vašu úlohu a umožnila vám vykonávať ju vo väčšom súlade s ostatnými európskymi inštitúciami.

Európska únia je spoločenstvo založené na hodnotách a spoločnom právnom systéme. Áno, máme tu pravidlá a každý, kto ich porušuje, kto nedodržiava svoje sľuby, tým preukazuje nedostatok solidarity. Napriek všetkým našim rozdielom, nás zjednocuje spoločenstvo založené na hodnotách, náš spoločný právny systém, naše politické ciele.

Preto by som vás chcel vyzvať: neskryvajte sa za Írsko, urobte krok vpred a ratifikujte Lisabonskú zmluvu ešte pred Dňom Európy 2009, pred koncom svojho predsedníctva v Rade. Budeme vás posudzovať podľa vašich činov, a nie podľa poznámok prednesených vašim prezidentom v Českej republike.

Gary Titley (PSE). – Vážená pani predsedajúca, zaujalo ma, keď český úradujúci predseda povedal, že sa opozícia pokúša „torpédovať“ české predsedníctvo, pretože z môjho uhla pohľadu už samotný český prezident veľmi úspešne torpéduje české predsedníctvo.

Zaznamenal som vyhlásenia českého predsedníctva, že robí všetko preto, aby sa Európska únia rozšírila a umožnila pristúpenie Chorvátska. Ak pre to robí všetko, prečo teda nemôže ratifikovať Lisabonskú zmluvu? Koniec koncov, české predsedníctvo s ratifikáciou súhlasilo a preto by malo svoje záväzky aj splniť.

Musíme byť k sebe úprimní: nie je to práve slávny začiatok predsedníctva. Český prezident označuje balík opatrení na boj proti klimatickým zmenám za zbytočne prepychový. Český minister financií označuje plán hospodárskej obnovy za plán pripomínajúci obdobie komunizmu. Takisto je tu to takzvané umelecké dielo – ktoré urazilo všetkých, ale najmä Bulharov – a prvé vyhlásenie o kríze v pásme Gazy, ktoré sa o niekoľko hodín neskôr muselo odvolať.

Takže v tejto chvíli potrebujeme predovšetkým vedenie, a z toho, čo som doposiaľ videl, som pochopil, že čím skôr budeme mať stáleho predsedu Rady, tým lepšie, pretože jedine koherentnou činnosťou Európskej únie sa nám podarí doceliť bezpečnosť v Európe, vplyv EÚ vo svete a hospodársku obnovu. Poskytnite nám teda nejaké vedenie.

(Predsedajúca prerušila rečníka.)

Josef Zieleniec (PPE-DE). – (CS) Vážená pani predsedajúca, české predsedníctvo si zasluhuje uznanie za to, akú aktívnu úlohu zohralo pri urovnávaní sporu v súvislosti s dodávkou plynu do Čiech. Bolo by však veľkou chybou, keby sme sa teraz odvrátili, a nevenovali pozornosť riešeniu dlhodobých príčin uvedeného problému.

Pôvod tohto sporu jednoznačne spočíva v ruskej snahe rozšíriť sféru svojho vplyvu na Ukrajinu a do strednej Európy. Cieľom EÚ preto musí byť, aby nespúšťala Ukrajinu zo zreteľa. To však nebude možné, ak Ukrajina neprestane sponzorovať nepriehľadné transakcie a držať sa „susedských cien“, ktoré neodrážajú trhový realitu a ktoré Ukrajinu držia v politickej závislosti od Ruska.

Medzi priority českého predsedníctva patrí aj energetická bezpečnosť a posilnenie Východného partnerstva. Zásadným aspektom tohto partnerstva musí byť pomoc Ukrajine, aby čo najrýchlejšie nastavila ceny energie, dohodnuté v rámci dlhodobých zmlúv.

Predsedníctvo by taktiež malo v Kyjeve vyvinúť účinný tlak na odstránenie nepriehľadných hospodárskych štruktúr, ktoré podkopávajú snahy o reformy a o vytvorenie právneho štátu. Iba silným tlakom na Ukrajinu a aktívnou spolupracou môžeme doceliť upustenie od krátkodobých, a často osobných, záujmov v prospech skutočnej nezávislosti od Ruska a vznik právneho štátu, bez všadeprítomnej korupcie. Kým sa nevyčistí stôl s Ukrajinou, nemôžeme od EÚ očakávať, že bude účinne reagovať na čoraz asertívnejšiu politiku zo strany Ruska voči krajinám strednej a východnej Európy.

Správny čas na začatie úzkej spolupráce medzi EÚ a Ukrajinou nastane hneď potom, ako sa podarí zažehnať plynovú krízu. Ak sa českému predsedníctvu v mene EÚ nepodarí vyvinúť dostatočný nátlak na ukrajinských predstaviteľov, staneme sa čoskoro svedkami nielen mrazivých dní bez plynu, s nemalými dôsledkami na hospodárstvo členských štátov, ale predovšetkým nebezpečného posunu geopolitických vzťahov v strednej a východnej Európe.

Proinsias De Rossa (PSE). – Vážená pani predsedajúca, ako všetci v tomto Parlamente, aj ja želám úradujúcemu českému predsedníctvu len to najlepšie. Predsa však, pán úradujúci predseda Rady, mnou dnes predpoludním otriasla vaša neprístojná poznámka, že Lisabonská zmluva je horšia ako Zmluva z Nice. Nielen, že je táto poznámka nepravdivá, ale je aj rozvratnícka, a znamená porušenie dôvery. Mali by ste vážne považovať nad odvolaním poznámok, ktoré ste dnes predpoludním predniesli na tému Lisabonskej zmluvy.

Potrebujeme jednotnejšiu, demokratickú a efektívnu Úniu, ktorú nám ponúka Lisabonská zmluva, aby sme mohli čeliť týmto početným problémom, pretože ktorýkoľvek z nich môže náš svet vtiahnuť do konfliktu: sú nimi energetická bezpečnosť, zmena klímy, hospodárska a finančná kríza a mnohé vojny v mnohých regiónoch. Ako úradujúci predseda Rady musíte plniť úlohu sprostredkovateľa a vodcu Európy založenej na spoločných hodnotách solidarity – vo vnútorných aj vonkajších záležitostiach – na sociálnom trhovom hospodárstve, mnohostrannosti, rovnosti medzi mužmi a ženami, kam patrí aj právo mužov a žien na spoločné plnenie úloh rodičovstva.

Pán úradujúci predseda, svoje konzervatívne a neoliberálne názory musíte teraz na šesť mesiacov odložiť nabok, inak budete v priebehu nasledujúcich šiestich mesiacov v neustálom konflikte s týmto Parlamentom. Írsko pravdepodobne na jeseň tohto roku vyhlási referendum o objasnenej Lisabonskej zmluve. Budem tvrdo pracovať na tom, aby bol výsledok tohto referenda pozitívny pre Írsko aj pre Európu. Svojimi dnešnými poznámkami ste mi túto úlohu výrazne sťažili. Ak referendum neprejde, vážený pane, zrejme vám drvivá väčšina Európanov nepoďakuje.

(Predsedajúca prerušila rečníka.)

Jerzy Buzek (PPE-DE). – (PL) Vážená pani predsedajúca, pán úradujúci predseda, pán predseda Komisie, rád by som sa osobitne poďakoval pánovi úradujúcemu predsedovi, že sa tejto funkcie ujal, a zároveň mu zablahoželel k tomu, ako úspešne zvládol tieto zložité prvé dva týždne predsedníctva. Veľmi dobre rozumiem vašim slovám, keď hovoríte o národnej identite, o identite, ktorú sme si my, krajiny medzi východom a západom Európy, úspešne vybudovali.

Rád by som upriamil vašu pozornosť na záležitosť, ktorá bude, podľa môjho názoru, v priebehu týchto šiestich mesiacov zohrávať rozhodujúcu úlohu: je ňou tretí energetický balík. Tento balík sa v prvom rade zaoberá spoločným energetickým trhom, celoeurópskou agentúrou pre spoluprácu medzi vnútroštátnymi regulátormi, cezhraničnými prepojeniami a spoločnými investíciami, a teda aj integráciou. Inými slovami je tento balík o energetickej solidarite a bezpečných dodávkach energie.

Po druhé, tento tretí energetický balík, prináša aj liberalizáciu, spravodlivú reguláciu prístupu k sieťam, a teda konkurenciu na trhu, čo znamená nižšie náklady a menej intenzívne poškodzovanie životného prostredia i lacnejšiu energiu pre spotrebiteľov a teda aj pre hospodárstvo, čo v konečnom dôsledku pomôže pri zvládaní krízy.

No a po tretie, tretí energetický balík zabezpečí spravodlivé pravidlá pre pôsobenie štátov mimo našich trhov, spoločné stratégie pre zásobovanie krajín EÚ, ako aj možnosť prepravy cez tretie krajiny. V kontexte Východného partnerstva EÚ a východnej dimenzie, hovorí tretí energetický balík jasne sám za seba.

Tretí energetický balík môže priniesť úžitok každej z troch hlavných priorít vášho predsedníctva – energetike, hospodárstvu aj európskej východnej dimenzii. Žiadam vás preto, aby ste túto prioritu naďalej uplatňovali a plne...

(Predsedajúca prerušila rečníka.)

Jan Andersson (PSE). – (SV) Vážená pani predsedajúca, aj ja by som rád privítal české predsedníctvo. Počas tohto predsedníctva bude náš hospodársky rast nízky a nezamestnanosť bude stúpať. Sme v ťažkej hospodárskej situácii. Minulý týždeň som čítal o riešeníach pána prezidenta Klauza vo *Financial Times* a vôbec s nimi nesúhlasím. Hovorí, že musíme znížiť svoje ambície z hľadiska environmentálnej a klimatickej politiky, ako aj svoje ambície z hľadiska sociálnej politiky. Táto cesta je *absolútne* nesprávna. Ak má byť Európa v budúcnosti schopná konkurencie, musíme investovať do modernej ekologickej technológie. Musíme investovať do modernej infraštruktúry, aby bola naša spoločnosť dlhodobo udržateľná, a rovnako aj do aktívnej klimatickej politiky. To umožní zvýšiť mieru hospodárskeho rastu a zvýšiť zamestnanosť.

Situácia v sociálnej politike je podobná. Je treba investovať do sociálnej politiky so spravodlivými pracovnými podmienkami, rovnakým zaobchádzaním so zamestnancami, dobrým pracovným prostredím, a podobne. Výsledkom nebude nižší hospodársky rast, ale hospodársky rast, ktorý bude dlhodobo udržateľný.

Napokon by som chcel spomenúť rodinnú politiku. Rodinná politika, o ktorej som čítal vo vašom programe, je staromódna. Moderná rodinná politika je o rovnakom podiele zodpovednosti mužov a žien za deti, aj za prácu. Vo svojom programe uvádzate úplne inú cestu.

Rumiana Jeleva (PPE-DE). – (BG) Ďakujem, vážená pani predsedajúca. Ako bulharská poslankyňa vítam skutočnosť, že české predsedníctvo zahŕňa energetiku a energetickú bezpečnosť medzi svoje kľúčové priority. Počas ostatných niekoľkých dní sa mnoho členských štátov EÚ stalo rukojemníkmi v spore medzi Ukrajinou a Ruskom. Len v Bulharsku ostalo viac ako 1 60 000 domácností bez kúrenia. Bulharská vláda, žiaľ, nebola schopná pomôcť svojim občanom v tejto kríze. Bulharsko je jediným štátom EÚ, ktorý nemá alternatívne zdroje, dodávateľov ani zásoby plynu. Musíme si z tohto prípadu vziať ponaučenie.

Vážení kolegovia poslanci, myslím, že hovorím za celý Parlament, ak poviem, že nemôžeme nechať európskych občanov, aby platili za politické hry medzi krajinami, ktoré využívajú svoje energetické zdroje ako politické nástroje. Preto si myslím, že v energetickom sektore potrebujeme trvalo udržateľné riešenia.

Potrebuje spoločnú európsku energetickú politiku. Jedným z dôležitých bodov je zlepšiť energetickú infraštruktúru. Keď hovoríme o európskej energetickej solidarite, myslíme tým spoločné energetické projekty v Európskej únii a potrebu vyhybať sa, v súčasnosti bežne používaným, dvojstranným dohodám.

Tiež by som chcela veriť, že v dohľadnej dobe bude v Európe možné vybudovať celoeurópske jadrové zariadenia, v rámci spoločných projektov, na ktorých sa zúčastnia členské štáty. V tejto súvislosti vítam aj skutočnosť, že české predsedníctvo považuje rozširovanie foriem spolupráce so štátmi južného Kaukazu, Balkánu a Ukrajiny za ďalšiu kľúčovú prioritu. Jedine ak zaujmeme integrovaný prístup a zohľadníme záujmy a príležitosti vychádzajúce z týchto záujmov členských štátov a krajín v spomenutých regiónoch, môžeme s istotou prekonať krízy a zabrániť ich ďalšiemu vzniku, vzniku kríz ako tá plynová, ktorú sme práve zažili. Musíme okamžite prijať opatrenia a urobiť to, čo je pre Európsku úniu najlepšie. Naša potreba prijať konkrétne kroky zamerané na zavedenie spoločnej európskej energetickej politiky, je v súčasnosti väčšia ako kedykoľvek predtým.

Želám českému predsedníctvu veľa úspechov.

Katalin Lévai (PSE). – (HU) Vážená pani predsedajúca, pán premiér, české predsedníctvo si zvolilo myšlienku „Európa bez hraníc“ za svoje motto, pričom si za svoje najhlavnejšie priority stanovilo otázky energetickej politiky a hospodárskej stability. Rada by som zdôraznila, aké dôležité je zahrnúť ďalšiu prioritu, a tou je európsky občan.

Naliehavo žiadam, aby sa viac pozornosti venovalo problémom, ktoré priamo ovplyvňujú každodenné životy občanov. Väčší dôraz by sa mal klásť na zlepšenie súčasného stavu európskych sociálnych programov, na záruky európskej solidarity, rovnosť príležitostí a uplatňovanie menšinovej politiky. Súhlasím s tými, ktorí naliehajú, aby bola ratifikovaná Lisabonská zmluva.

Občania musia byť užšie zapojení do európskej politiky, pretože si myslím, že nedostatok sociálnych balíkov a účinnej komunikácie, vedie k čoraz výraznejšej strate dôvery v európske inštitúcie. Som presvedčená, že vzdelávanie má osobitný význam...

(Predsedajúca prerušila rečníčku.)

Zuzana Roithová (PPE-DE). – (CS) Vážený pán úradujúci predseda Rady, dámy a páni, začiatok českého predsedníctva poznačil konflikt v pásme Gazy a energetická kríza. Po vlne pohrdavých a nedôverčivých poznámok, či je Česká republika schopná viesť Úniu, Európa a ostatné časti sveta prekvapene sledujú, ako zodpovedne a efektívne konalo České predsedníctvo v súvislosti s riešením týchto nečakaných kríz. Kladiem si však otázku, či boli skutočne také nečakané, a oceňujem, že ich česká vláda začala riešiť už na Vianoce, pretože francúzskemu predsedníctvu sa ich nepodarilo utlmiť už v začiatkoch.

Bola by som rada, keby ste rovnako neohrozene začali rokovania s Čínou, ktorá vedome porušuje pravidlá svetového obchodu tým, že podporuje nečestnú hospodársku súťaž a ohrozuje zdravie Európanov tým, že nás neprestajne zasypáva falšovanými a nebezpečnými výrobkami. V súčasnosti majú, napríklad, európski rodičia problém nájsť pre svoje deti topánky, ktoré nepredstavujú zdravotné riziko, a doteraz tomuto problému Rada a Komisia venovali len málo pozornosti.

Vítam preto skutočnosť, že medzi svojimi prioritami uvádzate aj „Európu vo svete“. Ubezpečujem vás, že Európa je veľmi otvorená svetovému obchodu, ale žiadnemu predsedovi Rady sa doposiaľ nepodarilo zaistiť reciprocitu a otvoriť čínsky trh európskym výrobcom. Dúfam, že vy a váš výborný tím budete mať väčší úspech.

Pán úradujúci predseda Rady, blahoželám vám, že ste predstavili skutočne vysokokvalitný a realistický program pre Európu, a zároveň aj k vášmu osobnému rastu. Hoci ste lídrom politickej strany, z ktorej niektorí súčasní ministri hlasovali v roku 2003 proti nášmu pristúpeniu do Únie, darí sa vám na európskej scéne mimoriadne dobre. Ja len dúfam, že budeme svedkom podobného názorového dozrievania vašich straníckych kolegov aj vo vzťahu k Lisabonskej zmluve.

Média informujú o tom, že Íri pod tlakom finančnej krízy lepšie chápu Lisabonskú zmluvu, a to, že ide o užitočný nástroj vytvorený na lepšie zvládnutie ťažkých období. Dúfam, že aj vy začnete na Lisabonskú zmluvu nazerať ako na pozitívnu vec, aj keby to malo znamenať, že si číslo pána prezidenta Klausa vymažete z mobilu. Všetkým nám želám, aby české predsedníctvo bolo úspešné, a to napriek pluralite našich názorov.

Katerina Batzeli (PSE). – (EL) Vážená pani predsedajúca, pán premiér, okrem otázky zahraničnej politiky, opatrení na zvládnutie hospodárskej krízy a ratifikácie Lisabonskej zmluvy, musia byť jednou zo základných

priorít Európskej únie mladí ľudia. Čítala som o tejto prioritě vo vašom programe. Myslím si, že by váš program mal byť integrovanejší a aktívnejší v otázke mladých ľudí.

Na presvedčenie mladých ľudí už nestačia vyhlásenia a sľuby. V štáte, ktorý kolabuje a nie je schopný riešiť hospodársku krízu, sa necítia bezpečne. Neakceptujú vzdelávacie systémy, ktoré ich posielajú na pracovný trh plný nezamestnanosti a spoločenského pohrdania. Neakceptujú euroskepticizmus, strach z Európy. V ratifikácii Lisabonskej zmluvy vidia problém. Denne prichádzajú do konfliktov. Predstavujú generáciu, ktorá rozumie, čo sa myslí pod...

(Predsedajúca prerušila rečníčku.)

John Bowis (PPE-DE). – Vážená pani predsedajúca, rád by som pánovi úradujúcemu predsedovi povedal, že jeho krajinu pre mňa symbolizujú dvaja ľudia: Franz Kafka a Jan Palach. Obaja zosobňujú boj za slobodu a demokraciu a dokázali, že takýto boj môže často sprevádzať frustrácia, bolesť a obeť.

Preto si myslím, pán úradujúci predseda, že budete mať osobitný pohľad na boj v pásme Gazy a že budete rozumieť bolesti a frustrácii, ktoré prežívajú ľudia v Gaze a v Izraeli. Dúfam teda, že urobíte všetko preto, aby prestalo vraždenie, ku ktorému tam dochádza.

Takisto dúfam, že sa vám podarí osloviť amerického prezidenta v súvislosti s otázkami zmeny klímy a presvedčíte ho, aby sa zúčastnil na konferencii v Kodani.

Vo svojej krajine budete mať šancu dosiahnuť ciele v súvislosti s ostatnými legislatívnymi návrhmi tohto Parlamentu – a zdôrazňujem nové príležitosti pre občanov, ktoré budú vyplývať predovšetkým z cezhraničnej zdravotnej starostlivosti, viem, totiž, že sa tento bod nachádza vo vašom programe.

Spomenuli ste voľný pohyb znalostí. V žiadnej oblasti nie je taký dôležitý ako v lekárskej vede a platí to aj pre duševné zdravie. Mal som to šťastie, že som mohol podporovať určité činnosti týkajúce sa reforiem v oblasti duševného zdravia v Českej republike. Viem, že budete chcieť šíriť tieto reformy ďalej, nielen vo svojej krajine, ale aj po celej Európe. Bol by som rád, keby ste sa v myšlienkach vrátili späť do júna, keď sme vypracovali Európsky pakt za duševné zdravie. V tejto chvíli sa na vašom zozname nenachádza. Dúfam však, že zabezpečíte, aby sa vo vašom programe objavil ako bod, na ktorom treba ďalej pracovať. Je totiž našou úlohou – vašou úlohou – aby sme vo svojej komunite poskytli pomoc najmä zraniteľným ľuďom, ktorí pomoc a podporu potrebujú. Viem, že preto urobíte, čo je vo vašich silách, a v tomto úsilí vám prajem všetko dobré.

(potlesk)

Józef Pinior (PSE). – *(PL)* Rád by som začal pripomenutím stretnutia poľsko-československého podzemného opozičného hnutia, ktoré pred 21 rokmi zorganizovala Solidarita v Krkonošiach na poľsko-československých hraniciach.

Česká republika je prvou z krajín strednej a východnej Európy, ktorá sa ujala predsedníctva v Európskej únii. To zaväzuje, pán predseda. Česi stoja na čele Európskej únie v duchu tradície boja krajín strednej a východnej Európy za odstránenie železnej opony a vytvorenie zoskupení demokratických spoločností na európskom kontinente. Preto zdôrazňujem zvláštny intelektuálny a politický význam českého predsedníctva.

Z množstva priorít je tou hlavnou dokončenie ratifikácie Lisabonskej zmluvy a posilnenie spoločnej európskej zahraničnej politiky. Ďalšou veľmi významnou úlohou zostáva príprava stratégie transatlantických vzťahov po zvolení nového amerického prezidenta. A na záver by som rád prezidentovi Václavovi Havlovi zaželel rýchle uzdravenie po nedávnej operácii.

Mihael Brejc (PPE-DE). – *(SL)* České predsedníctvo vyjadrilo svoju pripravenosť zasiahnuť a prelomiť patovú situáciu v otázke vstupu Chorvátska do Európskej únie. Pán predseda, dovoľte, aby som vám v tejto súvislosti pripomenul, že každá kandidátska krajina je povinná doručiť dôveryhodné dokumenty. Ak tieto dokumenty dôveryhodné nie sú, bolo by na to treba príslušnú krajinu upozorniť.

Konkrétne v prípade Chorvátska, táto si krajina na mapách vyznačila spornú hranicu. Namiesto informácie o tom, že tá a tá časť hranice je sporná, ju jednoducho vyznačila tak, ako ju sama vníma. Takýto dokument nemôžeme prirodzene považovať za dôveryhodný, pretože medzi dva štáty vnáša spory, ktoré bude treba vyriešiť inde. Ide o bilaterálny spor medzi dvoma štátmi, inak dobrými susedmi s výbornými vzťahmi. Napriek tomu majú spor, ktorý bude treba vyriešiť inde. Preto by som chcel zdôrazniť, že Slovinsko sa nespráva nezodpovedne, ak tvrdí, že chorvátske dokumenty nie sú dôveryhodné. Slovinsko vlastne poukazuje na to,

že členské štáty sú povinné upozorniť kandidátsku krajinu na skutočnosť, že má doručiť dokumenty, ktoré sú v súlade s normami Európskej únie.

Ako to vyriešiť? Predložilo sa tu už množstvo návrhov a ja verím, že české predsedníctvo sa rovnako pokúsi prísť s vhodným návrhom. Riešením pre Chorvátsko môže byť prijatie vládneho alebo parlamentného rozhodnutia, ktorým sa jasne stanoví, že ide o hranice orientačné, provizórne, alebo sa inak jasne určí, že tieto hranice sú dočasné a zatiaľ neboli vymedzené. Myslím, že práve takto by sme sa mohli posunúť o kúsok vpred a umožniť Chorvátsku čo najskôr vstúpiť do Európskej únie, čo by bolo aj v záujme Slovinska.

Na záver mi dovoľte popriať vám veľa úspechov na čele Rady Európskej únie.

Richard Falbr (PSE). – (CS) Na hlavu úradujúceho predsedu Rady sa zniesla kritika, no ja sa k nej úmyselne neprikláňam. V českých rozprávkach zvyčajne máme na hrade múdreho kráľa, ktorý nikoho neprovokuje, neuráža a nerobí zo seba odborníka na všetko. Na Pražskom hrade to tak nie je. Nič však nie je dokonalé. Napriek tomu verím, že sa úradujúci predseda Rady s týmto hendikepom vyrovná a splní, čo nám dnes sľúbil. Poznám ho už takmer 20 rokov a s potešením sledujem, ako členstvo v Európskej únii povzbudilo jeho politický rast. Držím mu palce, pretože ako vravia Španieli: „*Con mi patria, con razón o sin ella*“ a Angličania: „*Good or bad, my country*“, ja vravím: „So svojou vlasťou v dobrom i v zlom“.

Zita Pleštinová (PPE-DE). – (SK) Úvodom svojho vystúpenia chcem vyjadriť radosť, že naša bratská Česká republika hneď na začiatku svojho predsedníctva vyvrátila pochybnosti o schopnosti nového členského štátu viesť a spravovať záležitosti Európskej únie.

České predsedníctvo dokázalo, že vie reagovať a konať v kritických situáciách, akými sú vojna v Gaze a zastavenie dodávok plynu z Ruska do EÚ. Ako zástupkyňa Slovenska, ktoré odoberá takmer 97 % plynu z Ruska a je spolu s Bulharskom v najkritickejšej situácii, by som chcela oceniť osobnú zaangažovanosť premiéra Mirka Topolánka pri vyjednávaní s ruskou a ukrajinskou stranou. Pán premiér, Slovensko stále nemá plyn, a preto potrebuje vašu aktívnu pomoc aj naďalej. Európa potrebuje spoločnú energetickú politiku, potrebuje zlepšiť svoju vyjednávaciu pozíciu v energetickej oblasti.

Francúzsko začalo svoje predsedníctvo rusko-gruzínskym konfliktom, české predsedníctvo sa musí vyrovnat s obchodno-politickým sporom medzi Ruskom a Ukrajinou. Pevne verím, že dozrel čas poučiť sa z týchto udalostí. Dôležité je identifikovať oblasti, kde je EÚ závislá od Ruska, a zároveň i oblasti, kde je Rusko závislé od EÚ. Vzťahy s Ruskom sú dôležité, avšak je nepripustné, aby Rusko plyn zneužívalo ako politickú zbraň. Je potrebné urýchlene sa zaoberať otázkou diverzifikácie zdrojov energetických surovín a výstavbou plynovodu Nabucco. Pán premiér, Slovensko je v mimoriadnej situácii a vidí vo vás spojencov v otázke strategického rozhodnutia o Jaslovských Bohuniciach. Rovnako prosím o pomoc aj vás, pán Barroso, ako predsedu Európskej komisie.

Osobne si myslím, že ešte vždy existujú veľké rezervy pri napĺňaní slobody pohybu osôb, a preto vítam motto českého predsedníctva: Európa bez bariér.

Prajem českému predsedníctvu, aby svoj program 3E úspešne naplnilo a priblížilo EÚ k dosiahnutiu lisabonských cieľov.

Miloš Koterec (PSE). Vážený pán premiér, ako bývalý krajan vás s potešením vítam na pôde Európskeho parlamentu a želim vám veľa šťastia pri napĺňaní predsavzatí, ktoré ste nám predstavili.

Vaše 3E priority určite zahŕňajú aktuálne problémy Európskej únie, ale verím, že v časti ekonomika nezabudnete ani na jej sociálne aspekty, také dôležité pre veľkú väčšinu občanov EÚ. Keď som vás videl na oslavách prijatia eura na Slovensku, bol som rád, že EÚ má v novom úradujúcom predsedovi Rady podporovateľa tesnejšej integrácie krajín Únie. Ešte viac ma však, rovnako ako väčšinu tohto Parlamentu, poteší, ak prispejete k ratifikácii Lisabonskej zmluvy v Českej republike. Bez nej sa aj priority, ktoré ste si vytýčili, budú ťažko naplňovať. Ak chceme, aby EÚ bola, ako ste spomenuli, nielen platcom, ale aj hráčom vo svete, musíme urobiť tento krok.

Pán premiér, ako bolo viackrát povedané, dôležitým momentom počas vášho predsedníctva budú európske voľby. Účasť na nich bude významná pre ďalších päť rokov politiky EÚ, a tu môže hmatateľná podpora Rady zohrať veľkú úlohu. Keď Slovensko vypadne na majstrovstvách sveta v hokeji a Česká republika sa kvalifikuje ďalej...

(Predsedajúca prerušila rečníka.)

Tunne Kelam (PPE-DE). Vážená pani predsedajúca, rád by som vyjadril českému predsedníctvu čo najsrdečnejšiu podporu Estónska. Skutočné zvýšenie konkurencieschopnosti je spolu so štyrmi základnými slobodami najlepším liekom na hospodársku krízu. Váženy úradujúci predseda Rady, podporujem vašu myšlienku rozvíjania plnohodnotného partnerstva s Východom. Teraz už chápeme, aké dôležité je presadzovať v krajinách ako Ukrajina či Gruzínsko princípy právneho štátu a demokracie.

V septembri minulého roku Európsky parlament navrhol vyhlásiť 23. august za deň spoločnej spomienky na obete komunizmu a nacizmu. Veríme, že sa vám podarí presvedčiť všetkých 27 vlád, aby, počínajúc budúcim augustom, oficiálne slávili tento deň. Takisto očakávame, že nás povediete k morálnemu a politickému zhodnoteniu zločinov spáchaných totalitným komunizmom.

(Predsedajúca prerušila rečníka.)

Silvia-Adriana Țicău (PSE). – (RO) „Ekonomika, energetika a Európska únia vo svete.“ To je motto českého predsedníctva v EÚ. Občania Európy očakávajú, že ich európske inštitúcie ochránia pred krízami a zlepšia kvalitu ich života. Plán Európskej únie na ozdravenie hospodárstva, zlepšenie energetickej účinnosti a zabezpečenie dodávok energie v súčasnosti patria k prioritám Európanov.

Vyzývam české predsedníctvo, aby aj napriek blížiacim sa európskym voľbám, alebo práve preto, ukázalo víziu, politickú vôľu a predovšetkým oddanosť občanom Európy. Spolu dokážeme dosiahnuť dohodu už v prvom čítaní smernice o energetickej hospodárnosti budov. Ubezpečujem vás, že Európsky parlament a Európska komisia sú pripravení podporiť vás, aby sa smernica o energetickej hospodárnosti budov stala jedným z úspechov českého predsedníctva.

Marios Matsakis (ALDE). Vážená pani predsedajúca, po traumatickej skúsenosti s ruským komunizmom v minulosti dnes Česká republika prešla k ďalšiemu extrému, keď vytvorila pevné spojenectvo s USA a sľúbila im poslušnosť. Túto skutočnosť ste, pán úradujúci predseda Rady, jasne demonštrovali nielen svojím postojom v otázke Gazy a Lisabonskej zmluvy, ale aj rozhodnutím vašej vlády o rozmiestnení amerických rakiet na českej pôde. Vaša ochota verne slúžiť washingtonskej administratíve za cenu ohrozenia mieru v Európe je neakceptovateľná a podozrivá.

Vaša krajina je dnes súčasťou Európskej únie, nie Spojených štátov, preto by sa vaša vláda mala podľa toho správať. Satelitné štáty Ameriky nemajú v našej únii miesto. Musíte sa teda rozhodnúť: EÚ alebo USA? Nemôžete mať oboje!

Mirosław Mariusz Piotrowski (UEN). – (PL) Vážená pani predsedajúca, vážený pán úradujúci predseda Rady, české predsedníctvo je po mnohých rokoch prvým, ktoré vyčlenilo ten starý vtíp, Európsku ústavu, známu aj ako Lisabonská zmluva, zo svojho programu. Tento realistický prístup nás naplňuje optimizmom a ukazuje vašu úctu k demokracii a zásade jednohlasnosti.

České predsedníctvo sa rozhodlo sústrediť na najnaliehavejšie problémy dneška vrátane konfliktu v Gaze a energetickej bezpečnosti. Pôvodne neplánovalo vstupovať do plynového konfliktu medzi Ruskom a Ukrajinou. Keď však tento konflikt začal ovplyvňovať veľký počet členských štátov, pán Topolánek sa rozhodol sprostredkovať dohodu. Je samozrejmé, že za šesť mesiacov sa predsedníctvu nepodarí dosiahnuť všetky ciele, ktoré si predsavzalo. Už prvé dva týždne však ukázali, že tu máme rozhodné predsedníctvo aj napriek Kasandriným proroctvám niektorých politikov v tomto parlamente. V mene delegácie...

(Predsedajúca prerušila rečníka.)

Dimitar Stoyanov (NI). – (BG) Ďakujem vám, pani predsedajúca. Dopočul som sa, že za podpory českého predsedníctva vystavili v Bruseli čosi ako umelecké dielo, kde moju krajinu Bulharsko zobrazili ako záchod. Je to hlboká urážka, ktorá je v rozpore s tradíciami Európskej únie, založenými na partnerstve a vzájomnom rešpekte. Preto trváme na tom, aby české predsedníctvo tento obraz okamžite odstránilo. Nemôžeme tolerovať, aby sa ktokoľvek opovážil takto uraziť jeden z členských štátov. Ak tento obraz nebude okamžite odstránený, spolu s kolegami tam pôjdeme a odstránime ho vlastnými rukami.

Mirek Topolánek, úradujúci predseda Rady. – (CS) Ďakujem za slovo. Svoj záverečný prejav by som rád začal poďakovaním za všetky vaše názory. Pripravili ste mi veľmi vřícne privítanie, ktoré som ani neočakával. Chcel by som súčasne poznamenať, že naše predsedníctvo, ako aj ja z pozície predsedu Európskej rady, budeme počas celého polroka v úzkom kontakte a úzkej spolupráci s Európskou komisiou. Prvých štrnásť dní ukázalo, že práve nepretržitý, každodenný a naozaj veľmi aktívny kontakt nielen s Josém Manuelom Barrosum, ale s celou Komisiou, zaistil náš spoločný postup pri riešení problémov, ktoré nás na začiatku roku postihli. Nemyslím však len na spoluprácu s Európskym parlamentom, ale hlavne na našu komunikáciu

s Európskou komisiou pri hľadaní riešení operatívnych problémov. Rád by som sa za to pánovi predsedovi Barrosovi poďakoval.

Keď som sem šiel, zaprisahal som sa, že nebudem žartovať. Jediný vtip, ktorý som predsa len povedal a ktorému by sa u nás všetci smiali, sa smiechu nedočkal. Nevadí. Budem to skúšať znova a znova. Možno sa to raz podarí preložiť správne aj do nemčiny a všetci si porozumieme.

Lisabonská zmluva nemôže byť mantra. Musí byť prostriedkom, nie cieľom. Je to prostriedok na zlepšenie fungovania Európskej únie. V žiadnom prípade si ju nesmieme vynucovať. Každý štát má vlastné nástroje a pravidlá hry, ktorými dosiahne jej ratifikáciu. To, že som túto zmluvu podpísal, ešte neznamená, že budem ovplyvňovať rozhodnutie oboch komôr Českého parlamentu, ktoré rozhodujú samostatne a slobodne samy za seba. Takisto nemienime dopredu ovplyvňovať rozhodnutia írskemu ľudu. Nie je možné vynútiť si akýmkoľvek spôsobom platnosť tejto zmluvy, hoci si myslím, že táto zmluva je v tejto chvíli potrebná a uľahčí fungovanie Európskej únie. Tým som túto vec ukončil a viac sa k tomu nebudem vyjadrovať, pretože svoj osobný postoj som už prezentoval.

Páčil sa mi citát pána poslanca Kirkhopa. Budem parafrázovať iný Churchillov citát, ktorý vyjadruje to, čo si o súčasnej dobe myslím: „Zajtra nemôže prísť žiadna ďalšia kríza, môj diár je už totiž plný.“ Myslím si, že to, s čím sme sa počas prvých týždňov museli vyrovnávať, dokazuje, že sme si správne stanovili svoje priority a že sme na to boli dobre pripravení. Otázku plynu sme, mimochodom, začali riešiť už počas francúzskeho predsedníctva v polovici decembra.

Ospravedlňujem sa všetkým poslancom, ktorým neodpoviem na ich konkrétne otázky. Pokúsím sa diskusiu trochu zovšeobecniť a pokúsím sa naznačiť skôr všeobecný postoj k riešeniu týchto konkrétnych problémov.

Otázka pašovania ľudí, drog, detí, obchodovania s deťmi a podobne. Rovnaká diskusia o miere slobody a bezpečnosti, aká prebieha v tomto parlamente, prebieha i v Českej republike a radi by sme urýchlili prijímanie smerníc alebo celý legislatívny plán v rámci rozhodnutí Rady o boji proti pašovaniu ľudí. Chcem tým povedať iba to, že sme pripravení a chceme riešiť jednotlivé aspekty týchto problémov.

Veľká diskusia o plynovode Nabucco. Otvorene si povedzme, že Nabucco bude alternatívou k ostatným tranzitným trasám iba v prípade, že bude využívať alternatívne zdroje. A pokiaľ ide o diskusiu o Ukrajine, môj český kolega Josef Zieleniec to povedal úplne jasne: tento problém je politický a geopolitický. Domnievam sa, že pokiaľ teraz nedáme Ukrajine šancu napraviť vnútorné problémy, pokiaľ neobmedzíme správanie jednotlivých hráčov – či už osôb alebo firiem na plynárenskom trhu, tak môžeme o Ukrajinu v jej proeurópskom smerovaní prísť, čo je, samozrejme, geopolitický problém. Môžeme len špekulovať o tom, aké sú ciele celej krízy. Či ide iba o krátkodobé zvýšenie ceny alebo o oveľa väčší tlak na budovanie Nordstreamu, alternatívnej severnej trasy, alebo možno skutočne ide o zamedzenie európskeho smerovania Ukrajiny. Každopádne ide o veci súvisiace s problémom, ktorý nie je len krátkodobý a netýka sa iba energetiky.

Keby som mal reagovať na odporúčania, či má byť Európa liberálnejšia alebo socialistickejšia, pokúsil by som sa ešte o jeden žart a povedal by som, že navrhujem kompromis. Mala by byť liberálno-konzervatívna, ale to je už naozaj môj posledný žart.

Pokiaľ ide o smerovanie Českej republiky a prijatie eura, 1. januára som vyhlásil, že 1. novembra tohto roku oznámi Česká republika termín vstupu. Moja vláda je prvou vládou, ktorá splní maastrichtské kritériá. Nepozerám sa na to ako na preteky. Slovenským kolegom blahoželim. My si počkáme na to, akým spôsobom ovplyvní finančná kríza plnenie pravidiel Paktu stability a rastu a plnenie fakticky všetkých pravidiel, ktorými sa eurozóna riadi. Obávam sa, a to platí aj pre riešenie finančnej krízy, že oslabovanie vlastných pravidiel Európskej únie je deštruktívne. A preto, keď hovoríme o Európe pravidiel, budeme, samozrejme, trvať na dodržiavaní smerníc týkajúcich sa štátnej pomoci a hospodárskej súťaže, a toto bude jedno z kritérií posudzovania všetkých návrhov na riešenie finančnej krízy. Pravidlá platia v dobrých aj zlých časoch, a platia pre všetkých. Táto rovnosť musí byť absolútna.

Ešte poznámka k „Európe bez bariér“. Áno, chápe sa to minimálne v troch významoch. V tom ekonomickom je to odstraňovanie bariér vnútorného trhu. V tom mentálnom, psychologickom, odstraňovanie bariér v hlavách jednotlivých Európanov, čo je cieľom novo pristupujúcich štátov. A je to aj odstraňovanie bariér vonkajších, zamedzenie protekcionizmu, skutočná liberalizácia svetového obchodu ako jeden z nástrojov riešenia krízy, zvyšovania dopytu a faktické napĺňanie záverov stretnutia G20 vo Washingtone.

Chcel by som možno povedať jednu vec, ktorá sa ma osobne dotýka a ktorá sa už dostala do médií. Václav Havel je vážne chorý a je v nemocnici. Je to človek, ktorý symbolizuje našu prednovembrovú, ale i ponovembrovú orientáciu, a to nielen Českej republiky. V podstate symbolizuje pád železnej opony. Bol

to prvý Čech, ktorý vystúpil v tomto Európskom parlamente, a ja by som mu v mene nás všetkých chcel zaželať skoré uzdravenie.

Mám ešte niekoľko celkom konkrétnych reakcií na jedného z poslancov tohto zhromaždenia. Dojali ma obavy kolegu Roučka o českú vládu. Mohol by som vymenovať minimálne šesť príkladov z posledných desiatich až pätnástich rokov, keď štáty, ktoré predsedali Európskej únii, zápasili s množstvom vnútorných problémov, no ich predsedníctvo bolo úspešné. Napríklad Belgicko v čase, keď vstupovala do platnosti Maastrichtská zmluva a menilo sa štátne usporiadanie. Samotné predsedníctvo tým napriek tomu nebolo ovplyvnené. V čase francúzskeho predsedníctva, keď sa Európska únia rozširovala o Švédsko, Fínsko a Rakúsko, došlo v krajine k vnútropolitkej kríze. Alebo v čase Amsterdamskej zmluvy v roku 1999 počas nemeckého predsedníctva, keď mal Gerhard Schröder veľké problémy a Lafontaine opustil jeho stranu. Či v čase zavedenia eura počas španielskeho predsedníctva Josého Maríu Aznara. Alebo počas írskoho predsedníctva. A mohol by som pokračovať. Nerobte si starosti s vnútornými problémami českej politiky. České predsedníctvo tým nebude ovplyvnené.

Pokiaľ ide o jadrové fórum, nemôže tu prebiehať diskusia o jadrovej energii, v ktorej by sa spor medzi zelenými, liberálmi, konzervatívami a tak ďalej mal skončiť akýmsi vynúteným výsledkom. Práve jadrové fórum, ktoré usporadúvame v spolupráci s Európskou komisiou a ktoré sa koná v Bratislave a Prahe, by malo odštartovať novú diskusiu o bezpečnosti, o príležitostiach, o rizikách, o potrebnosti a o všetkom tom, z čoho sa v ostatných rokoch stalo tak trochu tabu. Odblokovanie tohto tabu je práve cieľom tohto slovensko-českého jadrového fóra. Je zrejmé, prečo je premiér Fico na Ukrajine a v Moskve. Problémy Bulharska a Slovenska sú kritické. Sú to krajiny, ktoré sú stopercentne závislé od dodávok plynu z Ukrajiny. Bulharsko dokáže čerpať zo zásobníkov iba tretinu potrebného výkonu. Slovensko už obmedzilo výrobu v tisíckach podnikov, vyhorela mu tepelná elektráreň v Novákoch a ocitlo sa v skutočne kriticknej situácii. S Róbertom Ficom som v každodennom kontakte a podporujem jeho misiu, i keď si nemyslím, že bude mať v danej chvíli výsledok. Musíme byť podstatne tvrdší k obidvom hráčom, k Ukrajine i Rusku, k Naftogazu i Gazpromu. Domnievam sa, že ďalšie kroky musia byť oveľa efektívnejšie a tvrdšie, ako zo strany Európskej komisie, tak zo strany českého predsedníctva. Musíme hľadať nástroje, aby sme preklenuli niektoré technické problémy. Nie je možné, aby z úplne banálneho dôvodu (tým je používanie technologického plynu) neboli spustené dodávky. V tomto zmysle podnikneme ďalšie kroky.

O Balkáne a s ním súvisiacich problémoch sa tu veľa nehovorilo. Mnohé otázky boli orientované týmto smerom. Pán kolega Peterle dobre vie, že na to, aby sa odblokovali kapitoly chorvátskeho prístupového procesu, musí dôjsť k vyriešeniu slovinsko-chorvátskeho bilaterálneho sporu. Nejde o spor európsky, aj keď vlastne začína zasahovať do prístupových rozhovorov. V tomto zmysle moje kontakty s oboma premiérmi a oboma prezidentmi, spolu s mojím osobným vstupom do tohto problému, možno pomôžu vyriešiť slovinsko-chorvátske hraničné problémy.

Je toho ešte veľa, čo by som chcel povedať, no pokúsím sa vás ďalej nezdržiavať. Pokúsím sa umožniť vaše ďalšie rokovanie. Úplne na záver chcem povedať, že si veľmi vážime príležitosť začleniť sa do spoločenstva štátov vybudovaného na hodnotách a základoch, ktoré môžeme po novembri 1989 aj my opäť považovať za svoje hodnoty a svoje ciele. Ceníme si aj príležitosť predsedáť celému tomuto spoločenstvu. Moja generácia, ktorá mala v roku 1989 33 rokov, nikdy nepredpokladala, že sa raz dožije niečo takého jedinečného. Veľmi si vážime aj to, že môžeme riešiť množstvo problémov. Najviac zo všetkého si však ceníme vnútornú slobodnú diskusiu. Práve táto sloboda nám umožňuje vyjadriť problémy v spektre názorov, ktoré prispejú k ich vyriešeniu. Môžem tu jednoznačne vyhlásiť, že už Tomáš Garrigue Masaryk povedal: „Demokracia je diskusia“. Rád budem pokračovať v šlapajach prvého československého prezidenta a som úplne otvorený diskusii. Dnes vám ďakujem za pozornosť a teším sa na budúce stretnutie.

José Manuel Barroso, predseda Komisie. – Vážená pani predsedajúca, bola to veľmi zaujímavá diskusia. Povzbudilo ma, že sme si navzájom porozumeli v otázkach náročných úloh, a vo všeobecnosti prejavená podpora českému predsedníctvu. Znovu opakujem svoje želanie lojálne, konštruktívne a v najlepšom duchu spolupracovať s našimi českými priateľmi. Ich úspech je zároveň úspechom Európy.

Niektorí z vás už zdôraznili, že je to posledné predsedníctvo pred voľbami do Európskeho parlamentu. Domnievam sa, že je veľmi dôležité, aby sme počas nasledujúcich troch mesiacov všetci ukázali, akú významnú úlohu majú naše inštitúcie pre blaho, prosperitu a súdržnosť našich občanov.

Veľmi dôležité je komunikovať, ale to nemôžu robiť len európske inštitúcie či členské štáty. Musíme to urobiť spolu v duchu pravého partnerstva. Mnohé z toho, čo sa v týchto mesiacoch udeje, bude veľmi dôležité pre budúcnosť Európy, ako aj pre rešpektovanie našich inštitúcií v celej Európe.

Rád by som tento čas využil na zodpovedanie niekoľkých konkrétnych otázok, ktoré ste mi položili najmä v súvislosti s energetikou. Áno, potrebujeme urýchlenú revíziu smernice o opatreniach na zaistenie bezpečnosti dodávok zemného plynu. Komisia to uznala, keď v novembri minulého roka predložila svoj strategický prieskum energetickej politiky, a pracujeme na plné obrátky, aby sme legislatívny návrh predložili Európskemu parlamentu a Rade čo najskôr. Áno, pokiaľ ide o energetickú bezpečnosť v Európe, potrebujeme dosiahnuť väčší pokrok a viac solidarity. To bolo podstatou nášho strategického prieskumu energetickej politiky, ktorý sme nedávno predložili.

Rád by som znova využil túto príležitosť a požiadal členské štáty a európske inštitúcie, aby aktívnejšie pracovali na mechanizmoch európskej energetickej solidarity. Áno, potrebujeme urýchliť aj investície do energetickej infraštruktúry, prepojení a energetickej účinnosti. Taký obrovský význam tomu prikladáme preto, lebo sme na tieto účely vyčlenili z rozpočtu Spoločenstva 5 miliárd EUR.

Vyzývam vás, Parlament i české predsedníctvo, aby sa to čo najskôr uviedlo do praxe. Áno, oživenie hospodárstva musí sprevádzať inteligentný ekologický rast, aby sme z tejto krízy vyšli silnejší. Predložili sme návrhy, aby sme urýchlili využívanie štrukturálnych fondov na tieto účely. Finančné prostriedky potrebujeme na rozvoj energetickej účinnosti a energetických prepojení a koordináciou národných podporných programov zosúladiť aj úsilie jednotlivých štátov v tomto smere, v súlade so závermi Európskej rady.

Dovoľte mi ešte povedať, že zvládnutie hospodárskej krízy a nasmerovanie Európy späť k udržateľnému rastu si vyžiada rešpektovanie pravidiel Spoločenstva o rovnakých príležitostiach. Európa musí pokračovať v uľahčovaní účasti mužov i žien na rozvíjaní hospodárstva, ako aj pomáhať pri spájaní rodinného a pracovného života.

Ešte krátka zmienka o Lisabonskej zmluve, ktorú tu mnohí z vás spomínali: viac než kedykoľvek predtým potrebujeme, aby túto zmluvu ratifikovali všetky členské štáty. Áno, musíme rešpektovať všetky národné ratifikačné procesy, no keď zmluvu v mene štátu podpíše vláda, ide o dôležitý záväzok, že zmluva vstúpi do platnosti.

(potlesk)

Mnohí z vás hovorili o českom predsedníctve a o jeho význame. Ako niektorí z vás povedali – pán Nassauer, pán Brok a ďalší, obrovský význam má už samotný fakt, že tu české predsedníctvo vôbec máme. Po prvý raz prevzal zodpovednosť za predsedanie Európskej rade bývalý štát Varšavskej zmluvy. Keď sa nad tým zamyslíme, uvedomíme si, aký to je obrovský úspech. 20 rokov po páde železnej opony stojí Česká republika v čele Európskej rady. Pán premiér Topolánek a vicepremiér Vondra spolupracujú na plnení tejto povinnosti. Plne dôverujem v to, čo ste si predsavzali.

Dovoľte mi, aby som sa s vami podelil o skúsenosť, ktorú som nadobudol minulý rok počas portugalského predsedníctva. Portugalský premiér Sokrates a ja sme boli v Zittau, na hraniciach medzi Českou republikou, Poľskom a Nemeckom a v tej chvíli som na pánovi premiérovi Topolánkovi videl, aké pocity prežíva. Táto hranica v minulosti rozdeľovala Európanov na dve svetové strany, no teraz sa stala rázcestím, po ktorom slobodne prechádzajú občania všetkých troch krajín. Bola to veľká chvíľa a veľký úspech, na ktorý by sme mali byť hrdí. Preto pevne verím, že je veľmi dôležité brániť naše hodnoty a dosiahnuť tak úspech tohto predsedníctva.

Niektorí z vás spomenuli, že je dôležité, aby Česká republika uspela, pretože je to malá krajina. Prepáčte, no Česká republika malou krajinou nie je, dokonca ani z pohľadu Európy. Vlastne je to niekedy prejavom komplexu menejcennosti, keď niektoré z členských štátov považujeme za malé krajiny. Dovoľte, aby som vám pripomenul slová Paula-Henriho Spaaka, jedného zo zakladateľov nášho európskeho projektu, ktorý povedal: V Európskej únii už nie sú malé a veľké krajiny, môžeme tvrdiť, že ani jedna krajina nie je veľká. Problém je, že si to niektoré z nich ešte nevšimli.

Keď sa tak pozrieme na zvyšok sveta, keď vidíme rozsah Americkej vyspelosti v oblasti obrany a v technológiách, keď vidíme ohromnú geografickú rozľahlosť Ruska či ohromné demografické rozmery Číny a Indie – môžeme povedať, že v Európe sú nejaké veľké krajiny?

V Európe už nie sú veľké krajiny. Z hľadiska dôstojnosti sú všetky veľké. Pre Európsku komisiu sú si všetky členské štáty z hľadiska dôstojnosti úplne rovné, ale ak chceme byť veľkí vo svete, potrebujeme silnú Európsku úniu. Musíme konať spoločne, musíme využívať vplyv všetkých našich inštitúcií, a ak budeme spolupracovať, skutočne sa nám podarí čosi vo svete zmeniť. Preto potrebujeme Lisabonskú zmluvu. Preto potrebujeme spoločný cieľ. Preto potrebujeme silné inštitúcie. Želám českému predsedníctvu všetko najlepšie.

(súvislý potlesk)

Predsedajúca. – Rozprava sa skončila.

Nasleduje hlasovanie.

Písomné vyhlásenia (článok 142)

Gerard Batten (IND/DEM), písomne. – Niektorí z nás sa už veľmi tešia na februárový prejav prezidenta Klause. Aké osviežujúce bude počúvať človeka, ktorý je taký inteligentný a čestný, že pochybuje o ideologických ortodoxných názoroch neustále sa zblížujúcej Európskej únie a o zmene klímy.

Prezident Klaus mal pravdu, keď porovnával Európsku úniu s bývalým Sovietskym zväzom. Môj priateľ hrdinský ruský disident Vladimir Bukovskij hovorí o Európskej únii toto: „Žijem už nejaký čas vo vašej budúcnosti, a nefunguje to.“ Pán Bukovskij má pravdu, EÚ je istou formou mäkkšieho komunizmu.

Môžeme len dúfať, že české predsedníctvo bude trochu skeptickejšie k veľkému európskemu projektu než niektoré predchádzajúce predsedníctva. Jedno však Česi urobiť môžu, a to oddialiť ratifikáciu Lisabonskej zmluvy až na obdobie po druhom írskom referende. Potom, keď Íri druhý raz povedia „nie“ ústave, ktorá zlyhala, môžu Česi uznať demokratické rozhodnutie jediného štátu EÚ, ktorý umožnil referendum a zastavil Lisabonskú zmluvu odmietnutím jej ratifikácie. Dúfajme, že pán prezident Klaus je tým správnym človekom, ktorý to dokáže.

Alessandro Battilocchio (PSE), písomne. – (IT) Ďakujem, vážená pani predsedajúca, a Českej republike úprimne želám mnoho úspechov v jej práci. Začiatok jej predsedníctva nesprevádzajú dobré znamenia: jej fundamentálny euroskepticizmus, ktorý v nedávnej minulosti sprevádzal mnoho Českých činov (do dnešného dňa napríklad nedokázali ratifikovať Lisabonskú zmluvu), nenecháva pokojných dokonca ani optimistov. Vyhlásenie úradujúceho predsedu Rady k otázke Gazy ukázalo nedostatok inštitucionálneho citu: rokovacie pozície by mali byť schválené ostatnými 26 členskými štátmi. Okrem toho skutočnosť, že sa ešte nestretol so Skupinou socialistov v Európskom parlamente, vysiela veľmi zlý signál: ešte nikdy sa nestalo, aby si úradujúci predseda Rady nenašiel čas a nevedel dialóg s početnou politickou skupinou v Parlamente. Vážená pani predsedajúca, dúfame, že budeme prekvapení účinným rozhodným konaním: v takom prípade budeme mať po šiestich mesiacoch intelektuálnu odvahu oceniť ho.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), písomne. – (PT) České predsedníctvo si stanovilo tri priority: hospodárstvo, energetiku a zahraničné vzťahy. Predložený program českého predsedníctva tak sledoval už známe línie, no mal aj niekoľko osobitostí, najmä v súvislosti s ratifikáciou Lisabonskej zmluvy. Český premiér potvrdil potrebu rešpektovať zvrchovanosť írskych občanov. Dokonca predpokladal, že ak by sa referendum bolo konalo v Českej republike, bolo by sa mohlo skončiť rovnakým výsledkom ako v Írsku, čím pripustil, že návrh Zmluvy možno zamietnuť.

V súvislosti s plynovou krízou medzi Ruskom a Ukrajinou považoval za vinníkov obe krajiny, zdôraznil hospodárske, strategické a politické dôvody ich konania a podporil ráznejší zásah Európskej únie, pritom však nepredložil žiadne konkrétne návrhy.

Pokiaľ ide o sociálno-ekonomické otázky, nepredložil nič odlišné, čo znamená, že zastáva neo-liberálne postoje, návrhy, ktoré Európsky parlament zamietol v súvislosti so smernicou o pracovnom čase, s Paktom stability a rastu a s neo-liberálnou lisabonskou stratégiou. Úplne ignoroval hospodársku krízu a jej vážne dôsledky na sociálnu oblasť.

Rovnako vyjadrujeme hlboké poľutovanie nad tým, že v súvislosti s vojnovými zločinmi, ktoré Izrael naďalej pácha na Palestínčanoch, nepovedal v podstate nič.

Genowefa Grabowska (PSE), písomne. – (PL) České predsedníctvo prišlo v náročnom období pre celú EÚ. Finančná kríza, energetická kríza a hospodárska recesia ju skúšajú viac než kedykoľvek predtým v jej päťdesiatšesťročnej histórii. A navyše, máme tu júnové voľby do Európskeho parlamentu a najnovšie aj vojenský konflikt v pásme Gazy. Osobne ľutujem, že Čechom chýbajú vhodné nástroje na riešenie týchto problémov. Ľutujem, že sa ešte vždy nepodarilo uviesť do života Lisabonskú zmluvu reformujúcu EÚ.

To je dôvodom chýbajúcej spoločnej zahraničnej politiky: nejestvuje tu systém na prijímanie rozhodnutí a členské štáty nezaväzuje zásada energetickej solidarity. Do značnej miery má na tom podiel aj prezident Václav Klaus, ktorého názory na zmenu klímy, reformu EÚ a euro sú zvláštne, ak nie nepriateľské. Preto

žiadam českú vládu a premiéra Mirka Topolánka, aby v čo najväčšej miere obmedzili Klausove verejné vyhlásenia o záležitostiach EÚ. Je to pre jeho vlastné dobro a taktiež v našom spoločnom záujme.

České priority 3E – ekonomika, energetika a energetické vzťahy – v kocke vyjadrujú potreby Európy. Preto verím, že sa naplnia sľuby pána Schwarzenberga a Česi významne „posunú Európske záležitosti vpred“, pritom však „nebudú najslabšími žiakmi v triede“. Z celého srdca želám nášmu južnému susedovi úspešné predsedníctvo!

Gábor Harangozó (PSE), písomne. – Plán hospodárskej obnovy, odsúhlasený v decembri, je významným krokom správnym smerom v snahe poradiť si so súčasným hospodárskym útlmom. Teraz treba rýchlo a účinne realizovať jeho konkrétne aspekty. Z tohto hľadiska by mala Únia vyvinúť maximálne úsilie pri zjednodušovaní prístupu k dostupným zdrojom. Preto by sme mali, kým sa neobnoví dôvera v náš finančný trh, hlavne vylepšovať a zjednodušovať opatrenia, aby sa urýchlila implementácia programov zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu. Kohézna politika je najúčinnnejším nástrojom solidarity v Únii a zohráva významnú úlohu pri odstraňovaní negatívnych následkov globálnej krízy. Okrem toho mi dovoľte uvítať medzi prioritami nového českého predsedníctva vôľu iniciovať diskusiu o prehodnotení znevýhodnených oblastí v súlade s oznámením Komisie. Presnejšie vymedzenie týchto oblastí skutočne pomôže lepšie riešiť ich potreby, rozvíjať potenciál ich rozvoja, a tak pôsobiť v súlade s cieľmi sociálnej, územnej a hospodárskej konvergencie v celej Únii. Skutočne potrebujeme zintenzívniť naše úsilie, aby sme zabránili negatívnym následkom krízy, a to nielen z hľadiska hospodárstva, ale aj našich občanov, najmä tých najzraniteľnejších.

Mieczysław Edmund Janowski (UEN), písomne. – (PL) Rád by som poďakoval úradujúcemu predsedovi Rady Mirkovi Topolánkovi za predstavenie priorít českého predsedníctva. Tri E – ekonomiku, energetiku a Európu vo svete, ktoré budú tvoriť rámec predsedníctva Spoločenstva, budú sťažovať ďalšie neplánované vonkajšie udalosti: Gaza a plyn.

Problém v Gaze má politické rozmery. Súčasný vojenský konflikt však posunul do popredia humanitárne problémy. Zomierajú tam ľudia! Nielen ozbrojenci z Hamasu, ktorí vojenský konflikt vyprovokovali, ale aj nevinné deti, ženy a muži. EÚ v súčinnosti s OSN musí urobiť všetko, čo sa dá, aby našla riešenie tohto krvavého konfliktu. Židia a Palestínčania vedia žiť bok po boku v mieri. Nepoľavujte, prosím, v úsilí o dosiahnutie tohto cieľa.

Plynová kríza zasiahla mnoho európskych štátov. Spor medzi dvoma spoločnosťami, jednou ruskou a druhou ukrajinskou, prerástol do sporu medzi dvoma krajinami. Občania mnohých krajín teraz preto veľmi trpia, keďže im zastavili prísun energií uprostred krutej zimy. Z toho vyplynuli aj značné hospodárske straty, pretože plyn potrebujú aj vo výrobe. Preto je najvyšší čas vytvoriť v rámci EÚ rozsiahly systém na dodávky plynu a ropy, ktorý by profitoval z množstva zdrojov. Musíme taktiež urýchlene hľadať nové energetické zdroje a využívať modernizované metódy splyňovania uhlia. Poľsko už v tomto smere podniká kroky.

Naším českým priateľom zo srdca želám úspech pri plnení cieľov EÚ.

Magda Kósáné Kovács (PSE), písomne. – (HU) České predsedníctvo sa nachádza v náročnej situácii. Je ťažké po prvý raz prevziať opraty moci po predsedníctve, ktoré si vyslúžilo povesť jedného z motorov Európy a už niekoľkokrát kormidlovalo loď Únie. Situáciu im sťažuje finančná kríza, ktorej následky pociťujeme v celej Európe až teraz. Je to náročné aj preto, že musia bojovať nielen s extrémnymi euroskeptikmi na pôde Parlamentu, ale aj s vysokými politickými predstaviteľmi vo svojej vlasti.

Bez ohľadu na to sa zdá, že program Českého predsedníctva sa snaží zachovať v Európskej únii rovnováhu. Vzneseným cieľom motta: „Európa bez bariér“ dáva do popredia nielen problém zvládnutia hospodárskej krízy, ale účinne nadväzuje aj na dlhodobé zásady EÚ. Česká republika je prvou krajinou strednej a východnej Európy, ktorá sa vyznačuje všetkými spoločnými znakmi nových členských štátov EÚ. Z toho vyplýva, že program českého predsedníctva sa pokúša vyvážené reprezentovať požiadavky nových členských štátov.

Sme potešení, že české predsedníctvo reagovalo na hospodársku krízu sústredením sa na rozvoj vnútornej pracovnej sily a presadzovaním vertikálnej mobility.

Zároveň by som rada upriamila pozornosť predsedníctva na potrebu zlepšenia situácie v najzaostalejších oblastiach a na rómsku menšinu. Ide tu skutočne o sociálne a hospodárske problémy na európskej úrovni, ktoré prekračujú hranice.

Popri využívaní práce imigrantov môže problém starnúcej populácie EÚ a z nej vyplývajúce sociálne napätie z dlhodobého hľadiska vyriešiť rozvoj vnútornej pracovnej sily reprezentovanej občanmi s nedostatočnými znalosťami a zručnosťami.

Iosif Matula (PPE-DE), písomne. – (RO) Chcem zagratulovať Českej republike k prevzatíu predsedníctva v Európskej únii. Rád by som vyjadril aj uznanie, že sa jej podarilo pripraviť osemnásťmesačný program v rámci spolupráce s Francúzskom, ktoré zastávalo predsednícky post v Európskej únii predtým, a so Švédskom, ktoré prevezme predsedníctvo EÚ v druhej polovici tohto roka.

Problémy, s ktorými zápasilo toto predsedníctvo hneď od začiatku, ako vojna v Gaze, prerušenie dodávok ruského plynu, o hospodárskej kríze ani nehovoriac, potvrdili, že priority, ktoré si stanovila Česká republika, majú skutočný význam.

Spomedzi troch priorít, ktoré ohlásilo české predsedníctvo – energetika, ekonomika a Európa vo svete – by som sa rád pristavil pri časti energetika. Osobne sa domnievam, že Európa potrebuje jednotnú energetickú politiku, aby sme tak predišli obrovskej závislosti od zdrojov z jednej oblasti.

V tejto súvislosti podporujem potrebu vytvárania vzťahov s novými dodávateľmi, ako aj význam investícií do nekonvenčných technológií výroby energie. Potrebujeme zlepšiť dopravnú infraštruktúru a venovať veľkú pozornosť výstavbe trasy pre plynovod Nabucco. Takisto si myslím, že veľký význam má i skrátenie schvaľovacích postupov pre projekty zamerané na hľadanie alternatívnych a nekonvenčných zdrojov energie.

Mary Lou McDonald (GUE/NGL), písomne. – Európskej rade sa do dnešného dňa nepodarilo vyriešiť skutočné problémy stojace za írskym odmietnutím Lisabonskej zmluvy, a preto je možné, že sa dočkáme druhého „nie“.

České predsedníctvo si uvedomilo reálnosť druhého odmietnutia a snaží sa pripraviť na možnosť, že Lisabonská zmluva nevstúpi do platnosti. Snaží sa pripraviť „plán B“ pre voľby novej Komisie podľa pravidiel Zmluvy z Nice. Ohlásená myšlienka voľby Komisie zloženej z 26 komisárov a jedného vysokého predstaviteľa EÚ pre spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku z 27. členského štátu je jedinou možnosťou, ako tento problém riešiť.

Občania v celej EÚ si uvedomujú, že Lisabonská zmluva nie je všeliekom, za ktorý ju vydávajú jej najhorlivejší podporovatelia. Práve naopak: môže prispieť k prehĺbeniu hospodárskych a sociálnych problémov, ktoré musíme riešiť.

Pokiaľ ide o krízu v Gaze, reakcia českého predsedníctva mala veľmi ďaleko k tomu, čo je potrebné. EÚ musí podniknúť spoločné kroky na podporu práv obliehaných Palestínčanov a pokúsiť sa ukončiť krviprelievania.

Rareș-Lucian Niculescu (PPE-DE), písomne. – (RO) Česká republika, ktorá sa 1. januára 2009 ujala predsedníctva v Rade Európskej únie, musí spolu s ďalšími štátmi, ktoré vstúpili do EÚ v roku 2004 a neskôr, riešiť problémy spojené s dezolátnym stavom tepelnej izolácie veľkého množstva obytných budov.

Nemali by sme zabúdať na toto: obnovou vykurovacích systémov týchto budov sa dá dosiahnuť výrazná úspora energie a nákladov na kúrenie pre občanov. V tejto oblasti zároveň máme len obmedzené možnosti investícií zo štrukturálnych fondov či Kohézneho fondu. Preto sa domnievam, že české predsedníctvo Rady by malo túto problematiku začleniť medzi svoje priority.

Po druhé, v súvislosti s európskym zatykačom urobila Česká republika na základe článku 32 rámcového rozhodnutia vyhlásenie, podľa ktorého sa vydávacie konanie vzťahuje „len na skutky spáchané po 1. novembri 2004“. Podobné nariadenia platia aj v iných európskych štátoch. Tieto prípady však podrývajú vieru občanov v efektívnosť európskych politík v boji proti zločinu. Predsedníctvo Rady poskytuje pre Českú republiku dobrú príležitosť na prehodnotenie týchto vyhlásení.

Athanasios Pafilis (GUE/NGL), písomne. – (EL) Vyhlásenia českého predsedu vlády a predsedu Európskej komisie a celková rozprava v Európskom parlamente o programe českého predsedníctva v EÚ sú len pokračovaním protifudovej politiky predchádzajúcich predsedníctiev. Vyslali správu, že útok kapitálu na pracujúcich, na obyčajných ľudí, bude pokračovať s rovnakou intenzitou. Imperialistická rola EÚ sa posilní, ako to hneď na začiatku svojho mandátu dalo najavo české predsedníctvo vyjadrením podpory zločineckému imperialistickému útoku Izraela na Gazu a legitimizovaním barbarského zabíjania Palestínčanov s plnou podporou USA a v súlade s plánom USA/NATO/východnej Európy pre „nový Blízky východ“.

Program českého predsedníctva signalizuje ďalšie zintenzívnenie protiľudových útokov zo strany EÚ v snahe presunúť dôsledky krízy kapitalistického systému na pracujúcich a na chudobné ľudové vrstvy, zvýšenie agresivity EÚ proti ľuďom, imperialistické zasahovanie a zdokonaľovanie jej schopnosti vojenskej intervencie na celom svete.

Na agresivitu EÚ treba zareagovať protiútokom. Pre ľudí je cestou vpred odpor, neposlušnosť a rozchod s reakcionárskou politikou EÚ a s EÚ samotnou.

Maria Petre (PPE-DE), písomne. – (RO) Svoj prejav by som chcela začať tým, že znovu upozorním na to, o čom som už hovorila v pondelok pri otvorení plenárneho zasadania. Ste predsedajúcou krajinou EÚ v dobe, ktorá má pre nás zvláštny význam. Tento rok uplynie 20 rokov od pádu železnej opony. V pondelok som povedala, že pre nás, ale najmä pre milióny občanov, ktorí nás sem vyslali, bolo týchto 20 rokov do istej miery obdobím čakania a do istej miery aj obdobím zmierovania sa. Možno bolo normálne, že sme sa nevedeli rýchlejšie zbaviť 50-ročného bremena, ktoré nás delilo od zvyšku Európy.

Chcela som vystúpiť, aby som vám zablahožerala k vytýčeniu tretej priority, Európa vo svete, ale najmä k tomu, že k Východnému partnerstvu pristupujete ako k priorite. História našich krajín, Rumunska a Českej republiky, má spoločné dva výrazné rysy: rok 1968 a Pražskú jar, ktorá pre nás Rumunov, žijúcich pod najkrutejšou komunistickou diktatúrou, znamenala lúč svetla, ktorý nás viedol na ceste k slobode.

Ako rumunská poslankyňa EP by som vás chcela požiadať, aby ste Východnému partnerstvu dali špecifický, konkrétny obsah. V tomto regióne sú milióny občanov, ktorí potrebujú znova oživiť túto nádej tým, že si v nadchádzajúcich mesiacoch znova symbolicky pripomenú udalosti Pražskej jari. Tak vy, ako aj ja máme príležitosť naplno si uvedomiť význam tohto očakávania.

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE), písomne. – (PL) Máme pred sebou šesť mesiacov českého predsedníctva Európskej únie, predsedníctva, ktoré, ako je už teraz jasné, nebude jednoduché. Dve veľké krízy, ktorým sme museli v posledných týždňoch čeliť, nám ukázali, že dobré vedenie Európskej únie zahŕňa nielen dôkladne pripravené programy, ale nadovšetko schopnosť rýchlo a vhodne reagovať na zložité problémy. Je to niečo, na čo by mal každý členský štát pripravujúci sa na predsedníctvo EÚ pamätať.

České predsedníctvo nasleduje po veľmi dynamickom a ambicióznom francúzskom predsedníctve. Je nepravdepodobné, že sa tieto predsedníctva nebudú porovnávať. Podľa mňa sú však české inštitúcie na túto úlohu dobre pripravené a české predsedníctvo bude príkladom toho, ako aj malá krajina, ktorá sa k Spoločenstvu pripojila len nedávno, dokáže tomuto Spoločenstvu zabezpečiť potrebné vedenie. A nemali by im v tom brániť ani politické spory na domácom poli.

Chcel by som apelovať na predsedníctvo, aby časť svojej pozornosti venovalo každodenným problémom. Veľké, ambiciózne plány sú dôležité a potrebné, ale veľmi často vzdialené zornému poľu bežných občanov. A je dôležité, aby dnes, v predvečer parlamentných volieb, ľudia v Európskej únii cítili, že Spoločenstvo bolo vytvorené pre nich, pre svojich občanov, že je tu preto, aby zlepšilo ich každodenný život. Takže veľkolepé vízie – áno, ale cez prizmu každodenného života.

Želám vám veľa úspechov!

Petya Stavreva (PPE-DE), písomne. – (BG) Česká republika sa ujíma kormidla EÚ v dobe, keď Európa čelí problémom globálnej finančnej krízy, prerušenia dodávok ruského plynu a konfliktu v Gaze.

Verím, že ambiciózný program českého predsedníctva sa podarí naplniť prostredníctvom úzkej spolupráce medzi Európskym parlamentom a Európskou komisiou. Európa musí naďalej zaujímať aktívny postoj ku všetkým bodom Agendy občanov EÚ. V tejto chvíli je obzvlášť aktuálna otázka energetickej bezpečnosti a treba vyburcovať snahy všetkých členských štátov. Prerušenie dodávok ruského plynu európskym spotrebiteľom pri teplotách pod bodom mrazu, ktoré Európu paralyzovalo, dodáva koncepcii energetickej bezpečnosti nový rozmer. Táto krízová situácia vytvára potrebu obmedziť závislosť členských štátov od dodávok ruského plynu a hľadať iné možnosti.

Občania zjednotenej Európy očakávajú, že české predsedníctvo zaujme aktívny postoj a zapojí sa do riešenia tohto problému, ktorý už dávno prerástol hranice obchodného sporu medzi Ruskom a Ukrajinou.

Želám predsedníctvu veľa úspechov.

Theodor Dumitru Stolojan (PPE-DE), písomne. – (RO) Víтам skutočnosť, že české predsedníctvo definovalo otázku energetiky ako prioritu.

Neprijateľné udalosti posledných týždňov týkajúce sa bezpečnosti dodávok zemného plynu do niektorých členských štátov EÚ znova ukázali potrebu európskej energetickej politiky uplatňovanej prostredníctvom jasne vymedzených európskych projektov podporovaných z finančných prostriedkov EÚ. Vnútny trh zemného plynu v EÚ môže normálne fungovať, len ak sa urýchlene vybudujú kapacity na skladovanie zemného plynu vrátane skvapalneného plynu a zrýchli sa realizácia projektu Nabucco.

Margie Sudre (PPE-DE), písomne. – (FR) Chcela by som zaželať všetko najlepšie českej vláde, ktorá predsedá Únii v chýlostivej situácii v dôsledku zložitej domácej politickej situácie a obzvlášť znepokojivého medzinárodného kontextu.

České predsedníctvo musí byť rozhodné a dynamické, rovnako ako predsedníctvo stelesnené Nikolasom Sarkozym v priebehu uplynulých šiestich mesiacov, aby sa aktívne pričínalo o okamžité zastavenie bojov v Gaze a udržalo si vysoké politické tempo plynúce z prípravného pracovného programu vypracovaného spoločne Francúzskom a Švédskom, ktoré Česko na čele Rady vystrieda.

Tvárou v tvár hospodárskej kríze by sa mal začať bezodkladne realizovať koordinovaný plán hospodárskej obnovy dvadsaťsedmičky na ochranu priemyslu, konkurencieschopnosti a európskych pracovných miest. Európa má v rukách podstatnú časť riešenia tejto krízy a české predsedníctvo to musí pomôcť dokázať.

Vítam snahu českého predsedu vlády o to, aby jeho krajina ratifikovala Lisabonskú zmluvu do konca tohto predsedníctva. Z hospodárskej, diplomatickej a inštitucionálnej krízy oslabujúcej Európu môžu samotní Európania ovplyvniť len tú poslednú. České predsedníctvo musí Únii pomôcť k úspechu, aby boli zabezpečené vyhliadky našich spoluobčanov do budúcnosti.

PREDSEDÁ: PÁN COCILOVO

podpredseda

4. Hlasovanie

Predsedaajúci. - Ďalším bodom programu je hlasovanie.

Chcel by som informovať prítomných poslancov, že na výslovnú žiadosť združenia parlamentných novinárov sa pri každom výsledku hlasovania musí jasne uvádzať počet hlasov za a proti, ako aj počet tých, ktorí sa hlasovania zdržali. Chceli sme vám to zjednodušiť, ale nie je to možné.

(Informácie o výsledku hlasovania: pozri zápisnicu)

4.1. Bezpečnostné znaky a biometria v pasoch a cestovných dokladoch (A6-0500/2008, Carlos Coelho) (hlasovanie)

Po ukončení hlasovania o správe Carlosa Coelho (A6-0500/2008)

Francesco Enrico Speroni (UEN). – (IT) Vážený pán predsedaajúci, dámy a páni, mám jednu faktickú poznámku. Informovali ste nás, že na žiadosť novinárov, ktorých si nepochybne vážim, budete oznamovať výsledky každého hlasovania, ale myslím, že pravidlá Parlamentu by mali stanovovať členovia Parlamentu a nie novinári. Ibaže by sme tu mali združenie nevidiacich novinárov, lebo inak si výsledky hlasovania môžu jasne prečítať na obrazovkách. V takom prípade by s vyhlasovaním výsledkov mohli mať určité problémy nepočujúci novinári.

(potlesk)

Predsedaajúci. – Pán Speroni, vyjadriť svoj vlastný názor na ťažkosti novinárov pri práci je pre mňa do istej miery problematické. Vzhľadom na to, že požiadavku tento raz predložilo predsedníctvo, myslím, že aj odpoveď – hoci ja osobne sa prikláňam k vášmu názoru – by mala prísť od predsedníctva. Je už rozhodnuté, že prerokovanie odpovede bude na programe rokovania na nasledujúcom zasadnutí predsedníctva.

Edward McMillan-Scott (PPE-DE). - Vážený pán predsedaajúci, súhlasím so stanoviskom, ktoré navrhol pán Speroni. Uznávam, že ste v neľahkom postavení, ale povedal by som, že má pravdu. Na obrazovkách sa zobrazujú výsledky každého hlasovania. Čítať výsledok hlasovania o každom pozmeňovacom návrhu by bolo časovo veľmi náročné – najmä pri takom hlasovaní, ako je to dnešné. Navrhujem, aby ste predsedníctvo

požiadali o postúpenie záležitosti príslušnému výboru, a my sa ňou budeme zaoberať pred budúcim hlasovaním – ak to pre Parlament bude prijateľné.

(Potlesk)

Predseda júci. – Ako som už povedal, záležitosť bude postúpená predsedníctvu práve preto, aby sa na ňu mohla dať definitívna odpoveď.

Pristúpime teda k hlasovaniu. – (IT)

4.2. Verejné zákazky v oblasti obrany a bezpečnosti (A6-0415/2008, Alexander Graf Lambsdorff) (hlasovanie)

4.3. Nebezpečné látky a prípravky (dichlórmétán) (A6-0341/2008, Carl Schlyter) (hlasovanie)

4.4. Splnomocnenie ratifikovať Dohovor Medzinárodnej organizácie práce o práci v odvetví rybárstva z roku 2007 (dohovor č. 188) (A6-0423/2008, Ilda Figueiredo) (hlasovanie)

4.5. Situácia v oblasti základných práv v EÚ (2004 – 2008) (A6-0479/2008, Giusto Catania) (hlasovanie)

Predseda júci. – Pred hlasovaním o prvej časti odseku 32

Mogens Camre (UEN). - Vážený pán predseda júci, ide o doplnenie textu tohto pozmeňovacieho a doplňujúceho návrhu. Po časti, ktorej znenie je „12. decembra 2006“, chceme len dodať: „a 4. a 17. decembra 2008“. Dôvodom je, že v týchto neskorších termínoch súd prijal rozhodnutia a nebolo by správne uvádzať rozhodnutie z roku 2006 bez zmienky o najnovších rozhodnutiach súdu z decembra 2008.

– (Ústny pozmeňujúci a doplňujúci návrh bol prijatý.)

– Pred hlasovaním o pozmeňujúcom a doplňujúcom návrhu č. 25

Syed Kamall (PPE-DE). - Vážený pán predseda júci, podľa môjho hlasovacieho zoznamu sa zdá, že odsek 36 bol vypustený, takže neviem, či sme o ňom vôbec mali hlasovať.

Predseda júci. – Pozmeňujúci a doplňujúci návrh č. 8 bol stiahnutý, takže o odseku 36 hlasovať nemôžete.

– Pred hlasovaním o odseku 161

Marco Cappato (ALDE). – (IT) Vážený pán predseda júci, dámy a páni, k odseku 166 by som len zdôraznil, že autentickou verziou je pôvodný anglický text, pretože je príliš veľa prekladov, ktoré úplne prekrútili jeho zmysel, napríklad v talianskom preklade sa hovorí o „morte decorosa“ [dôstojnej smrti]. Nebudem zachádzať do podrobností, ale autentickou verziou je anglická verzia.

Predseda júci. – Ďakujem vám za upozornenie. Ešte sa o tom zmienim, keď bude vhodná doba, ale pánu Cappatovi už slovo nevrátim, lebo teraz musíme hlasovať o odseku 161. Musíme hlasovať o pôvodnom texte odseku, pretože pozmeňovací a doplňujúci návrh sme odmietli.

4.6. Dohovor o pracovných normách v námornej doprave z roku 2006 (B6-0624/2008) (hlasovanie)

4.7. Vývoj v Rade OSN pre ľudské práva a najmä úloha EÚ (A6-0498/2008, Laima Liucija Andrikiienė) (hlasovanie)

4.8. Prístup verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie (A6-0459/2008, Marco Cappato) (hlasovanie)

5. Vysvetlenia hlasovania

Ústne vysvetlenia hlasovania

– Správa: Carlos Coelho (A6-0500/2008)

Hubert Pirker (PPE-DE). – (DE) Vážený pán predsedajúci, hlasoval som za túto správu, pretože vyzýva na reformu v záujme ochrany detí a zavádza tiež opatrenia na zvýšenie bezpečnosti cestovných pasov. Celkovo je to teda balík, ktorý posúva dopredu boj proti obchodovaniu s deťmi a za ich lepšiu ochranu.

Zuzana Roithová (PPE-DE). – (CS) Považujem za potrebné, aby sme k bezpečnostným znakom cestovných dokladov pridali aj biometrické znaky. Ale okrem zvyšovania bezpečnosti európskych občanov, ktorá je naším prvoradým cieľom, musíme brať do úvahy aj druhú stranu mince a tou je ochrana súkromia našich občanov. Zasadím sa o to, aby zavedenie týchto predpisov do praxe a ich vykonávanie na národnej úrovni neviedlo k byrokratickým komplikáciám alebo dokonca k zneužitiu údajov, a to aj mimo EÚ zo strany tretích štátov. Pripomínam, že je nutné podporovať väčšie zapojenie Europolu a Frontexu do tejto záležitosti. Len vysoká miera spolupráce medzi orgánmi činnými v trestnom konaní členských štátov prinesie žiaduci efekt, aby Európa bola bezpečným domovom pre nás všetkých. Som rada, že svoj vlastný pas budú mať aj deti od veku 12 rokov. Toto opatrenie obmedzí zneužívanie detí na organizovaný zločin cezhranične, čo je ďalší dôvod, prečo som podporila túto zdanlivo kontroverznú správu.

Frank Vanhecke (NI). – (NL) Vážený pán predsedajúci, veľmi rád som vyjadril svoju dôraznú podporu správe pána Coelho o biometrických znakoch v cestovných pasoch EÚ, pretože ak nič iného, je to prvý krok v boji proti veľmi častému zneužívaniu a falšovaniu pasov. Je to forma harmonizácie, ktorú môžeme prinajmenšom podporiť, pretože predstavuje užitočné a dokonca potrebné opatrenie, určite v krajinách Schengenského priestoru.

Po zavedení systému otvorených vnútorných hraníc by dlhšie vonkajšie hranice mali byť samozrejme chránené čo najúčinnejšie. Táto správa je krokom správnym smerom, pretože vonkajšie hranice sú v tejto chvíli chránené nedostatočne.

Mám však jednu výhradu. Lepšie pasy samy o sebe nestačia. Každý rok na náš kontinent, do Európy, prídu státisíce mimoeurópskych cudzincov. Sú to legálni prisťahovalci, pololegálni prisťahovalci, ale aj ilegálni prisťahovalci. Do mojej krajiny, Belgicka, prišlo v minulom roku 70 000 mimoeurópskych cudzincov, okrem neznámeho počtu ilegálnych cudzincov. Je to prílev, ktorý musíme zastaviť a lepšie cestovné pasy samy o sebe túto záležitosť nevyriešia.

Dimitar Stoyanov (NI). – (BG) Ďakujem, pán predsedajúci. Proti správe pána Coelho som hlasoval z dvoch dôvodov. V prvom rade mám mimoriadnu starosť o občianske práva a o to, že zber biometrických údajov bude pre bezpečnosť občanov predstavovať veľkú hrozbu, najmä pokiaľ ide o ich slobodu, pričom základné ľudské právo na slobodu pohybu bude takisto porušené.

Ešte viac som však znepokojený tým, že v mojej krajine sa už po druhý raz za posledných desať rokov zaviedli nové identifikačné dokumenty. Sám za seba môžem povedať, že za posledných desať rokov mi osobné identifikačné doklady v skutočnosti vystavili už po tretí raz. Možno sa vám to bude zdať zábavné, ale v Bulharsku majú ľudia tak nízke príjmy, že ďalšie zaťažovanie ich rozpočtov tým, že musia platiť za nové osobné identifikačné doklady, je pre týchto ľudí jednoducho neetické a nemorálne. Keď si zoberieme dôchodcov, ktorí dostávajú 100 BGN, čo zodpovedá dôchodku vo výške 50 EUR, nie je správne účtovať im 20 EUR za vydanie nových osobných identifikačných dokladov. Preto som hlasoval proti správe pána Coelho, lebo si myslím, že je pre moju krajinu veľmi nevhodná.

– Správa: Marco Cappato (A6-0459/2008)

Gay Mitchell (PPE-DE). – Vážený pán predsedajúci, chcem len uviesť do záznamu, že som nakoniec hlasoval proti správe pána Cappata, lebo som presvedčený, že Parlamentu bude predložená lepšia správa, ktorá sa týmito záležitosťami bude zaoberať.

Chcem tiež povedať, že by Parlament mal niečo urobiť vo vzťahu k našim záznamom, keďže sú takí členovia Parlamentu, ktorí tu sú už vyše štyri a pol roka a ktorí celú tú dobu brali plat, a pritom hovorili kratšiu dobu než pán Burke, ktorý je v Parlamente šesť mesiacov. Myslím, že je najvyšší čas, aby sme na to upozornili.

Sú ľudia, ktorí sa do práce Parlamentu, jeho výborov a pléna nezapájajú. Niektorí z nich sú členmi malých skupín. Prídu sem, prednesú svoj príhovor a už utekajú na letisko a trávia čas v našich členských štátoch a rozprávajú ľuďom, aká je demokracia v Európskej únii hrozná, miesto toho, aby boli tu. Nuž, demokracia v Európskej únii je hrozná, ak členovia tohto parlamentu, ktorí sa tu ani neukážu, môžu brať plat a pritom ďalej do očí bijúcim spôsobom zneužívať demokraciu. Chcem, aby to bolo zaznamenané, pán predsedajúci.

Verím, že keď sa reformujeme, keď sprístupňujeme dokumenty a zabezpečujeme väčšiu transparentnosť, mali by sme urobiť niečo preto, aby sme ukázali, ktorí poslanci sa do práce Parlamentu zapájajú a ktorí nie.

– **Správa: Alexander Graf Lambsdorff (A6-0415/2008)**

Zuzana Roithová (PPE-DE). – (CS) Európsky zbrojný trh funguje neefektívne, pretože je rozdrobený. Dnes sme otvorili priestor pre verejné obstarávanie aj v tomto sektore, pričom sa rešpektujú výnimky zo strategických dôvodov podľa článku 273 zmluvy o založení. Vo výbore som sa zasadila o to, aby skončilo plytvanie verejnými prostriedkami, umožňované netransparentnými vojenskými zákazkami. V minulosti sa ustanovenie o národnom záujme zneužívalo aj v prípade verejných zákaziek pre armádu, ktoré rozhodne nemali nič spoločného s kvalitou zaistenia bezpečnosti. Mohla by som náhodne uviesť stavebné zákazky, stravovanie alebo dopravné služby. Tento návrh ušetrí peniaze, ktoré sa budú môcť investovať do výskumu a technológií, ktoré nás budú účinnejšie chrániť pred súčasnými i budúcimi hrozbami.

Jim Allister (NI). – Vážený pán predsedajúci, som proti tejto správe pre hrozbu, ktorú podľa môjho názoru predstavuje pre vlády a firmy, ktoré investovali veľké prostriedky do obranného výskumu a vývoja a ktoré teraz nemôžu realizovať návratnosť týchto investícií vo fáze vývoja a výroby.

Podľa tohto návrhu smernice sa teraz verejné obstarávanie musí otvoriť európskej konkurencii, čo spoločnostiam z oblasti obranného priemyslu – alebo aj celým krajinám – znemožní medzinárodnú ochranu práv duševného vlastníctva a pracovných miest. Vzhľadom na to, že niekoľko firiem obranného priemyslu v Spojenom kráľovstve má špičkový výskum a vývoj, je hrozba, ktorú táto správa predstavuje, nanajvýš znepokojivá.

Moje znepokojenie ešte zvyšuje vedomie, že hybným impulzom tejto správy je skôr posilnenie integrácie EÚ a európskej bezpečnostnej a obrannej politiky než zdôraznenie hmatateľného hospodárskeho prínosu.

Carlo Fatuzzo (PPE-DE). – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, pokúsím sa byť stručnejší ako zvyčajne. Hlasoval som za správu pána Lambsdorffa, ktorá predstavuje krok vpred v otázkach spoločnej bezpečnosti a obrany. Chcel by som však vedieť a pýtam sa aj vás: kedy budeme mať konečne skutočne európsku obranu, skutočne európsku armádu, skutočnú príležitosť ušetriť peniaze a schopnosť brániť sa ako zjednotená Európa? Dúfam, že to bude čoskoro, pán predsedajúci!

Predsedajúci. – V tomto prípade nie je na mne, aby som vám dal okamžitú odpoveď, bolo by to zložité. Prejdime k ďalším vysvetleniam hlasovania, tento raz o správe pána Schlytera.

– **Správa: Carl Schlyter (A6-0341/2008)**

Zuzana Roithová (PPE-DE). – (CS) Podporila som správu o nebezpečných látkach a prípravkoch, konkrétne o dichlórmetáne, umožňujúcu obmedzenie tejto karcinogénnej látky na odstraňovanie náterov, a to aj napriek tomu, že umožňuje výnimky, hoci za prísnych podmienok. Som totiž presvedčená, že výnimky nebudú v praxi využité, pretože existujú bezpečné alternatívne látky, ktoré nielen spotrebitelia, ale aj profesionálni užívatelia v budúcnosti uprednostnia.

Kathy Sinnott (IND/DEM). – Vážený pán predsedajúci, niektoré látky sú také nebezpečné, že sa musia úplne zakázať alebo sa ich použitie musí obmedziť na niekoľko prísne vymedzených aplikácií pri dodržaní najprísnejších opatrení na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia. DCM (dichlórmetán) je jednou z takýchto látok a musí byť stiahnutý z obehu.

– **Správa: Ilda Figueiredo (A6-0423/2008)**

Zuzana Roithová (PPE-DE). – (CS) Oceňujem medzinárodnú zmluvu, ktorá vytvorí nové pracovné podmienky pre pracujúcich v odvetví rybolovu. Rybári totiž čelia najvyššiemu výskytu ťažkých pracovných úrazov a úmrtí. Chcem len vyzvať Radu a Komisiu, aby urobili všetko preto, aby sa zmluva ratifikovala oveľa skôr než v roku 2012. Prosím o uvedenie v zápisnici, že mi zlyhalo hlasovacie zariadenie a že som hlasovala samozrejme za túto správu.

– Správa: Giusto Catania (A6-0479/2008)

Irena Belohorská (NI). – (SK) Iniciatívna správa pána Cataniu vyvolala značnú výmenu názorov medzi politickými skupinami a poslancami.

V súčasnosti Európska únia čelí veľmi závažným problémom, ako je finančná kríza, energetická kríza vyvolaná ukrajinsko-ruským konfliktom. Práve v tomto období by sme mali postupovať jednotne a vyvarovať sa všetkých akcií, ktoré môžu našu jednotu ohroziť. Dôsledky kríz sa s istotou dotknú každého občana Európskej únie, dotknú sa teda aj Slováka, Poliaka, Maďara aj Nemca. Vyhľadávanie problémov medzi členskými štátmi, ktoré sa s určitou periodicitou vracajú na naše rokovania, považujem za ignoranciu súčasného vážneho stavu ohrozenia jednoty Únie. Mali by sme sa viac sústrediť na hľadanie riešení a platnosti Lisabonskej zmluvy, na posilnenie konkurencieschopnosti Európskej únie.

Opakovane som tu, na pôde Európskeho parlamentu, vystúpila s myšlienkou, že autonómia v rámci nášho spoločného priestoru nemá opodstatnenie. Hlavná myšlienka zjednotenia sa štátov EÚ nesmie byť prehliadaná, vonkoncom nie ignorovaná alebo odmietaná. Mali by sme si pripomínať výrok Schumana, ktorý tvrdil, že rozmýšľajúci Európan sa nemôže tešiť z nešťastia svojho suseda, všetci sme spojení spoločným osudom, v dobrom aj v zlom.

Hubert Pirker (PPE-DE). – (DE) Vážený pán predsedajúci, správa pána Cataniu je obyčajný podvod. Nie je v nej vôbec žiadny prehľad toho, do akej miery sa dodržiavali základné ľudské práva v Európskej únii od roku 2004 do roku 2008. Je to obyčajný zoznam požiadaviek ľavicového krídla Parlamentu.

Požaduje sa v nej uznanie sobášov ľudí rovnakého pohlavia vo všetkých členských štátoch a legalizácia drog, eutanázie a nelegálneho prisťahovalectva. Delegácia Rakúskej ľudovej strany (ÖVP) a ja osobne absolútne odmietame tieto požiadavky, a preto sme – vrátane mňa – hlasovali proti tejto správe.

Peter Baco (NI). – (SK) Hlasoval som za správu o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii v rokoch 2004 až 2008.

Moju podporu som podmienil odmietnutím pôvodne navrhovanej formulácie v článku 49 o podpore územných a regionálnych autonómií. Považujem to za jasné odmietnutie snáh provokatérov a konšpirátorov špekulovať so status quo. Inými slovami Európsky parlament neprijíma hry o územnej a regionálnej autonómii. Je to veľmi cenný záver dnešného plenárneho zasadnutia Európskeho parlamentu, ku ktorému všetkým nám blahoželám.

Zuzana Roithová (PPE-DE). – (CS) Vážený pán predsedajúci, hlasovala som tiež proti prijatiu tejto správy komunistického poslanca o situácii základných práv v Európskej únii. Napriek tomu oceňujem, že sa ju spravodajcom za ostatné frakcie podarilo trochu upraviť, a má aj dobré odseky, pokiaľ ide o situáciu menšín. Niektoré časti však nie sú objektívne. Okrem toho, táto správa bezprecedentne prekračuje rámec dokumentu, ktorý mal mapovať minulé obdobia. Správa si osobuje príliš jednostrannú politickú predstavu o ľudských právach v Únii. Správa pošliapava subsidiaritu tým, že v rozpore so zakladajúcimi zmluvami diktuje pravidlá pre rodinnú politiku a pre ďalšie etické otázky.

Simon Busuttil (PPE-DE). – (MT) Tiež som hlasoval proti správe pána Cataniu, lebo prinajmenšom v troch prípadoch sa o potrate zmieňuje ako o ľudskom práve. S niečím takým nesúhlasím a považujem to za neprijateľné. Je škoda, že taká dôležitá správa ako táto, ktorá pokrýva také rozsiahle spektrum tém, musela zahrnúť prvky, ktoré sú nepochybne mimo kompetencií Európskej únie a do ktorých Európska únia nesmie zasahovať a nemala by sa o to ani pokúšať, konkrétne kvôli princípu subsidiarity. Preto som hlasoval proti správe pána Cataniu.

Péter Olajos (PPE-DE). – (HU) Vážený pán predsedajúci, čo sa týka správy pána Cataniu, hlasoval som v jej prospech, pretože eliminuje predchádzajúce nedostatky týkajúce sa práv menšín. Táto záležitosť je obzvlášť dôležitá pre Maďarsko a pre menšiny žijúce v rámci, ako aj mimo jeho hraníc. Správa zdôrazňuje ochranu menšinových jazykov a vyhlasuje, že používanie materinského jazyka je jedným z najzákladnejších práv. Bohužiaľ, v niektorých z nových členských štátov EÚ to tak v poslednej dobe nebolo.

Správa ďalej zdôrazňuje potrebu definovať a určiť status národnostných menšín. Som presvedčený, že pre 150 národnostných menšín v Európe to má zásadný význam.

Na záver, považujem za obzvlášť dôležitý odsek 49, pretože sa v ňom hovorí, že samospráva je najefektívnejším spôsobom riešenia problémov spoločenstiev národnostných menšín. To sa dá dosiahnuť

tým, že budeme nasledovať tie najlepšie vzory v Európskej únii z hľadiska osobnej, kultúrnej, teritoriálnej a regionálnej autonómie.

Jim Allister (NI). - Vážený pán predsedajúci, spoločnosť posadená právami je spoločnosťou, ktorá len „naťahuje ruku“ a ktorá stratila rovnováhu. To je dôvod, prečo sa v správe požaduje rovnosť medzi riadne zosobašenými pármami a homosexuálnymi vzťahmi. Prirodzenému rádu zodpovedá vzťah medzi mužom a ženou. Ak požadujeme rovnosť pre to, čo je jeho absolútnym protikladom, tak tento rád narušujeme.

Akokoľvek sa to môže zdať staromódne, nehanbím sa vyhlásiť, že neprirodzené partnerstvo medzi pármami rovnakého pohlavia nie je ničím, čo by som ako zákonodarca odsúhlasil. Je moje právo obhajovať toto stanovisko menšie než právo tých, ktorí požadujú opak? Vzhľadom na atmosféru netolerancie, v ktorej sa časť tejto rozpravy odohrávala, sa zdá, že áno.

S týmto aspektom správy teda nesúhlasím. Ak mám byť preto vystavený posmechu, tak prosím. Radšej sa postavím za to, čo považujem za správne, než aby som tleskal tomu, čo je nesprávne.

Frank Vanhecke (NI). - (NL) Vážený pán predsedajúci, za celú dobu svojho pôsobenia v Parlamente som nevidel takú zbierku politicky korektných nezhľadov a takzvané progresívnych otrepaných frázy ako v správe pána Cataniu. Najlepšie je však to, že správa o takzvaných základných ľudských právach je de facto založená na Lisabonskej zmluve, teda zmluve, ktorá bola navyše odmietnutá v referendách, a nemá teda momentálne žiadny právny základ. Predstavte si tú aroganciu! Že by sa základné práva nevzťahovali na európskych občanov, ale len na eurokraciu?

Navyše, jestvuje jedno základné právo, ktoré v tejto správe chýba, konkrétne právo ľudí, napríklad príslušníkov určitého národa, na to, aby sa cítili dobre a bezpečne vo svojej vlastnej krajine, aby bránili svoju ťažko vydanú prosperitu, aby si zachovali svoj jazyk, kultúru, svoje tradície a svoje zákony. To by už len bola novinka v tomto chráme politickej korektnosti! Parlament sa opäť absolútne zosmiešnil, keď drvivou väčšinou schválil správu pána Cataniu.

Philip Claeys (NI). - (NL) Vážený pán predsedajúci, právo na slobodné vyjadrenie názoru a spôsob, ktorým sa toto právo môže uplatňovať, je nepochybne kľúčovým ukazovateľom pri hodnotení stavu našich základných práv. Je úplne správne, že správa varuje pred neoficiálnou cenzúrou a autocenzúrou, ktorá prichádza, keď sa určité témy vylúčia z verejnej diskusie. Rovnako oprávnená je aj časť správy, ktorá varuje pred jednotlivcami a skupinami, ktorí chcú umlčať ostatných tvrdením, že sú vystavení neustálym útokom, a to bezdôvodne.

Úplne zavádzajúca je však výzva, aby sa „rázne trestne stíhal akýkoľvek prejav verbálnej nenávisti vyjadrený v rasistických mediálnych programoch a článkoch propagujúcich netolerantné názory“. To je presne ten typ vecí, ktoré vedú k cenzúre a autocenzúre, s ktorými správa na rôznych miestach vyjadruje nespokojnosť. Je to presne ten druh právnych predpisov, ktoré spôsobili odsúdenie najväčšej flámskej strany v Belgicku, pretože táto strana kritizovala prijatú prisťahovaleckú politiku. Ľudia by preto mali vedieť, čo chcú. Nie je možné byť len tak trocha za slobodné vyjadrenie názoru. Buď sme za slobodné vyjadrenie názoru a akceptujeme všetky dôsledky, ktoré to prináša, alebo sme proti.

Carlo Fatuzzo (PPE-DE). - (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, pokiaľ ide o základné práva, hoci som v záverečnom hlasovaní hlasoval proti, odsek 81, s ktorým súhlasím, som v hlasovaní podporil. V tomto odseku môj priateľ, pán Catania, ktorý sa teraz na mňa pozerá zo svojho miesta, vraví, že žiada členské štáty, aby urobili, čo je v ich silách, na zlepšenie prístupu mladých ľudí, starších osôb a osôb so zdravotným postihnutím na trh práce.

Giusto Catania – ktorý je, ako už jeho meno naznačuje, na 100 % spravodlivý – mal určite na mysli, hoci to tak nenapísal, že treba zlepšiť nielen prístup k práci, ale aj k sociálnym dávkam, keďže sa zmieňuje aj o starších osobách. Takže ide o dávky pre mladých ľudí, pre osoby so zdravotným postihnutím a pre staršie osoby. Som si istý – a vidím, že aj on so mnou súhlasí – že aj mladí najskôr v mladosti dostávajú príspevky a potom vo vyššom veku pracujú. Vidím, že mi tleska. Myslím, že aj vy so mnou súhlasíte, ale keďže moje pripomienky sú zverejnené na internete, chcem, aby bolo celkom jasné, že som to povedal len preto, aby som decentne poukázal na to, že aj starší ľudia majú právo na finančnú podporu.

Kathy Sinnott (IND/DEM). - Vážený pán predsedajúci, v správe pána Cataniu sa mnohí tu prítomní poslanci znovu pokúsili využiť ľudské práva na ospravedlnenie podpory interrupcií, a to napriek tomu, že interrupcia ročne upiera miliónom detí najdôležitejšie ľudské právo – právo na život, ľudské právo, od ktorého sa odvíjajú všetky ostatné práva.

Okrem toho je pre mňa ako írsku poslankyňu Parlamentu a voličku zaujímavé zistenie, že táto správa a pozmeňujúce a doplňujúce návrhy dávajú do súvisu Lisabonskú zmluvu a Chartu základných práv s právnymi predpismi o potratoch v EÚ.

Mairead McGuinness (PPE-DE). - Vážený pán predsedajúci, na začiatok by som chcela požiadať službu, aby zaznamenala, že pokiaľ ide o odsek 31, prvá časť môjho hlasovania mala byť v jeho prospech.

Myslím, že táto správa mohla urobiť viac pre oblasti zdravotne postihnutých osôb, v ktorých je potrebná intenzívnejšia práca. V tejto súvislosti som však veľmi rada, že Parlament sa rozhodol podporiť môj pozmeňujúci a doplňujúci návrh č. 42, ktorý Komisii vyzýva, aby peniaze išli len do tých členských štátov, ktoré spĺňajú kritériá dohovoru OSN, pokiaľ ide o deinštitucionalizáciu. Toto je kľúčová otázka pre mňa a pre mnoho ľudí v Parlamente. V tejto správe je mnoho otázok – ako už povedali aj iní –, ktoré sú za princíp subsidiarity a nie za Európsku úniu, ktorá zákony o potrate nevytvára, nemala by a ani ich nebude vytvárať. Preto som túto správu ako celok podporiť nemohla. Miesto toho som sa zdržala hlasovania, pretože som presvedčená, že pozmeňujúci a doplňujúci návrh týkajúci sa zdravotne postihnutých osôb je dôležitý pre tých z nás, ktorým ide o tých, ktorí nehovoria, nemajú možnosť sa vyjadriť a ktorým sa nenačúva.

Miroslav Mikolášik (PPE-DE). – (SK) Správa pána Cataniu je správa, ktorá sa zaoberá mnohými otázkami ľudských práv. Súhlasím s niektorými predchádzajúcimi rečníkmi a taktiež vyjadrujem môj zásadný nesúhlas a nesúhlas s touto správou pre jednu kľúčovú záležitosť, nakoľko neprešli kľúčové pozmeňujúce návrhy, ktoré by boli túto, inak pôvodne nedobrá správu, opravili.

V texte totiž ostali odvolávky na sexuálne zdravie a sexuálne práva, „takzvané“, ktoré podľa definície aj Svetovej zdravotníckej organizácie obsahujú vyslovene právo na potrat, a nemôžeme sa v komunitárnom práve Európskej únie na toto odvolávať a vnucovať to členským krajinám.

Ako lekár obhajujem ľudský život a ľudskú dôstojnosť od počatia, a preto som takýto kontroverzný text, ktorý navyše nerespektuje princíp subsidiarity, nepodporil.

Michl Ebner (PPE-DE). – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, súhlasím s tým, čo povedal pán Pirker, a preto tomu nebudem venovať viac času. Myslím, že pán Catania si splietol tému. Táto správa sa vlastne vôbec nemala do Parlamentu dostať, pretože oficiálne služby by mali kontrolovať, či predkladaná správa zodpovedá stanovenému predmetu a názvu, alebo či je o niečom úplne inom. Táto správa je o niečom úplne inom a prakticky vôbec nezodpovedá predmetu a mandátu, ktorý jej bol pridelený.

Pokiaľ ide o konkrétnu otázku, týkajúcu sa odseku 49, bol by som radšej, keby bol Parlament prijal pôvodný text bez pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhov. Hlasoval som proti správe ako celku, a to práve pre vyššie uvedené dôvody.

Koenraad Dillen (NI). – (NL) Vážený pán predsedajúci, málokedy som hlasoval proti nejakej správe s takým presvedčením ako dnes. Keby sme sa mali riadiť odporúčeniami uvedenými v tejto správe, mali by sme zajtra v Európskej únii diktatúru politickej korektnosti, pričom by sa pod pláštikom takzvaného antirasizmu vo vznešených vyhláseniach princípov ešte viac obmedzila sloboda prejavu vo vzťahu k témam ako azyl a prisťahovalectvo. Táto správa pripravuje ešte priaznivejšiu pôdu pre zákonné aj nezákonné prisťahovalectvo do Európskej únie a miesto toho, aby do stredu záujmu stavala právo občanov na bezpečnosť, hovorí, že za takzvané základné práva by sa mali uznať práva zločincov.

Celé je to postavené na hlavu. V normálnej spoločnosti idú práva a povinnosti ruka v ruku. V tejto obsiahlej správe však nenachádzam ani náznak povinnosti cudzincov integrovať sa do našej európskej spoločnosti. Práve naopak: to len na nás Európanov sa útočí *ad nauseam*. Nuž, naši občania sú už na smrť unavení karhavo zdvihnutým prstom európskych činovníkov, ktorý je neustále namierený len na nich.

Martin Callanan (PPE-DE). – Vážený pán predsedajúci, v správe pána Cataniu je veľa vecí, s ktorými nesúhlasím.

Po prvé, nesúhlasím s tým, že by Európskej únii prináležalo udeľovať nám akékoľvek práva – napokon, história nás učí, že to bolo presne naopak.

Takisto nesúhlasím s tým, aby Charta základných práv – ktorá je základným politickým dokumentom, vykonávaným ako súčasť neúspešnej európskej ústavy –, bola začlenená do európskeho práva, a už vôbec nie do britského práva.

Mám veľké výhrady proti Charte základných práv. Tento absolutistický prístup k ľudským právam odmietam. Nie že by som principiálne odmietala uznanie partnerstva osôb rovnakého pohlavia, ale ani toto nie je nič, čím by sa mala zaoberať Európska únia. O tejto záležitosti by na svojom území mali rozhodovať parlamenty jednotlivých členských štátov.

Vzhľadom na tieto zásadné námietky som hlasovala proti tejto správe.

Daniel Hannan (NI). - Vážený pán predseda, stáročná skúsenosť nás učí, že práva, ktoré sú len na papieri, nie sú samy o sebe dostatočnou zárukou občianskych slobôd. Práva definované v Charte základných práv a slobôd Európskej únie sa zas toľko nelíšia od práv sformulovaných napríklad v ústave východného Nemecka či Sovietskeho zväzu, ale ako občania týchto nešťastných systémov zistili, práva na papieri ako také sú bezcenné, ak chýbajú adekvátne mechanizmy parlamentnej vlády.

V Európskej únii nie je žiadna kríza ľudských práv, ale kríza demokratickej legitimacy. Povedal by som, že jedným zo spôsobov, ako túto krízu zmierniť, je nespreneveriť sa našim voličom a nechať o Lisabonskej zmluve hlasovať v referendách. *Pactio Olisipiensis censenda est!*

Ewa Tomaszewska (UEN). - (PL) Vážený pán predseda, všetky deti majú právo na lásku oboch rodičov. Dokonca aj vtedy, ak sa manželstvo rodičov rozpadne, by o kontakte dieťaťa s rodičmi malo rozhodovať dobro dieťaťa, a nie „názor“ štátnych úradníkov.

Deti majú právo hovoriť so svojimi rodičmi v rodnom jazyku. Ak sú rodičia rôznych národností, mali by mať právo hovoriť oboma jazykmi. Avšak Jugendamt koná proti záujmom detí zo zmiešaných manželstiev tým, že ihneď obmedzí ich prístup k rodičovi, ktorý nie je nemeckej národnosti. Výbor pre petície zaznamenal vyše 200 sťažností v tejto veci. Preto som podporila pozmeňujúci a doplnujúci návrh č. 24. Jeho odmietnutie viedlo k tomu, že som nakoniec hlasovala proti správe, ktorá popiera právo na život prostredníctvom právnych predpisov, ktoré umožňujú interrupciu a porušuje princíp subsidiarity.

Gerard Batten (IND/DEM). - Vážený pán predseda, britská Strana nezávislosti je proti rasizmu, mrzačeniu ženských pohlavných orgánov, kriminalizácii homosexuality a predsudkom voči cudzincom kdekoľvek na svete. V Británii však máme zabezpečené absolútne vyhovujúce ľudské práva podľa našich vlastných právnych predpisov a ochranu Európskej únie nepotrebujeme. EÚ je nedemokratická a protidemokratická, a preto nie je vhodným ochrancom ľudských práv nikoho.

Chceli by sme tiež Parlamentu pripomenúť, že rodinné právo je v kompetencii členských štátov a nie v súdnej právomoci EÚ. Otázka, či by ľudia užívajúci drogy mali byť trestne stíhaní, je záležitosťou práva členských štátov a EÚ by sa nemala snažiť podkopávať a nahradzovať súdne systémy členských štátov. Preto britská Strana nezávislosti hlasovala proti tejto správe.

Christopher Heaton-Harris (PPE-DE). - Vážený pán predseda, keď príde na správy, ako je táto, často sa rozprávam s rôznymi dobrovoľnými skupinami a miestnymi spoločenstvami z môjho volebného obvodu, kde sa dá veľa naučiť zo skúseností a kontaktov druhých.

Snažím sa tiež pravidelne odhadnúť politické stanoviská iných poslancov naprieč politickým spektrom a z rôznych krajín, aby som pochopil názory a problémy druhých ľudí. Úplne chápem pocity, ktoré tu vyjadrili moji kolegovia, pán Hannan a pán Callanan.

O otázkach, ktoré sú obsiahnuté v tejto správe, však rád hovorím s poslancami ako pán Allister, ktorý síce nie je z mojej politickej strany, ale je to pracovitý a pragmatický člen Parlamentu. Jeho rady sú vždy múdre a je to niekto, o kom viem, že sa s ním môžem dohodnúť na nesúhlase civilizovaným spôsobom – tak ako aj v prípade toho, čo práve povedal.

Pri správach ako je táto – kde sa množstvom rôznych bodov môžete zaoberať jednotlivito a rozhodnúť sa, ako o nich budete hlasovať – je niekedy nemožné nájsť deliacu čiaru, podľa ktorej sa rozhodnete voliť za alebo proti, a tak som si situáciu uľahčil – zdržal som sa hlasovania. Prepáčte.

Kinga Gál (PPE-DE). - (HU) Vážený pán predseda, správa, ktorú sme práve prijali pod názvom Správa o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii je vyčerpávajúca a v rôznych ohľadoch prelomová. To, ako prezentuje práva detí a základné sociálne práva, si zasluhuje zvláštnu pozornosť. Za zvlášť dobré považujem to, že konečne zaujíma náležitý postoj k problémom a právam tradičných národnostných menšín a stanoví princípy samosprávy a používania jazyka, čo sú oblasti, pre ktoré Únia začala vytvárať normy pomerne neskoro.

Preto som túto správu podporovala a zasadzovala sa o jej prijatie a preto za ňu hlasovala aj maďarská delegácia Európskej ľudovej strany (kresťanských demokratov) a európskych demokratov, a to aj napriek niekoľkým diskutabilným prijatým odsekmi, s ktorými nemôžeme súhlasiť, pretože považujeme za neprijateľné, aby sa určité otázky regulovali na úrovni EÚ.

László Tóké (Verts/ALE). – (HU) Vážený pán predseda, ospravedlňujem sa, že som sa vopred neprihlásil, nevedel som o tom. Ako duchovný a člen maďarskej národnostnej menšiny vystavenej diskriminácii, ochotný v prípade potreby urobiť kompromis, som s čistým svedomím hlasoval za správu pána Cataniu o základných právach, pretože ju v mnohých ohľadoch považujem za významný krok vpred, napríklad pokiaľ ide o sociálne práva.

Chcel by som obzvlášť vyzdvihnúť odsek o právach menšín, ktorý by sa mohol stať základom a východiskom pre právny rámec EÚ pre ochranu menšín. Súhlasím s tým, čo povedala pani Kinga Gálová.

Kompromis bol potrebný, pretože s určitými bodmi súhlasiť nemôžem, napríklad s odsekmi o eutanázii alebo s otázkami týkajúcimi sa homosexuality. Odmietam predstavu, že by sa cirkevní predstavitelia mali obmedzovať v slobode svedomia a vyznania, pokiaľ ide o homosexualitu.

Je mi ľúto, že sa do odseku 49 nakoniec nedostali vyhlásenia o právach tradičných menšín a spoločenstiev alebo o územnej a regionálnej autonómii.

Georgs Andrejevs (ALDE). – (LV) Ďakujem, pán predseda. V záverečnom hlasovaní som hlasoval proti tejto správe, ktorá si inak v mnohých smeroch zasluhovala podporu. Hlasoval som proti, pretože správa hádže do jedného koša tradičné národnostné menšiny a ich práva s ekonomickými prisťahovalcami a násilne presídlenými prisťahovalcami, ktorí prúdili do mojej krajiny v dôsledku okupácie Lotyšska po druhej svetovej vojne. V priebehu 50 rokov okupácie pokleslo pôvodné obyvateľstvo na 50 % a dokonca na úroveň národnostnej menšiny v 13 najväčších lotyšských mestách vrátane hlavného mesta Rigy. Ďakujem.

John Attard-Montalto (PSE). – Vážený pán predseda, dnes sme hlasovali o situácii v oblasti základných ľudských práv v Európskej únii. Je mi veľmi ľúto, že sme sa spoločne s mojimi dvomi maltskými kolegami zo skupiny PSE museli zdržať hlasovania o tejto správe.

Hoci sa správa týka veľkého počtu otázok z oblasti základných ľudských práv, ktoré sú chvályhodné, zahŕňa ďalšie otázky, ako napríklad potrat, ktoré do tejto správy nikdy nemali byť zahrnuté. Keďže maltskí spoločenskí predstavitelia v Európskom parlamente sú proti potratu, museli sme hlasovať proti príslušným častiam správy.

Správa však obsahuje aj ďalšie otázky, ako napríklad testamenty pacienta a právo na dôstojný koniec života, ktoré sú citlivými otázkami, pri ktorých sme sa museli hlasovania zdržať. Preto sme sa nakoniec hlasovania zdržali. Chcel by som vám poďakovať za túto príležitosť.

Predseda. – Keďže sme si už vypočuli pána Mitchella, prejdeme teraz k vysvetleniu hlasovania o správe pána Cappata.

– **Správa: Marco Cappato (A6-0459/2008)**

Zuzana Roithová (PPE-DE). – (CS) Vážený pán predseda, nepodporila som tento populistický text, ktorý v pôvodnom znení obsahoval celý rad užitočných ustanovení pre väčšiu transparentnosť politických aktivít v Európskej únii. Bohužiaľ, bol pozmenený a doplnený. Nemám v úmysle podporovať také nezmysly, ako je zverejňovanie pracovných a osobných dokumentov, ktoré si vymieňajú poslanci medzi sebou alebo ich dostávajú od mimovládnych organizácií a lobistických organizácií. Nepovažujem ich za tajné, ale ani žiadny národný parlament v civilizovanej demokracii neukladá povinnosť zverejňovať pracovnú a už vôbec nie všetku korešpondenciu.

Predseda. – Dobré. A nakoniec pán Syed Kamall!

Syed Kamall (PPE-DE). – Vážený pán predseda, ďakujem vám za veľmi milé slová. Dúfam, že si ich navždy zapamätám.

Keď hovoríme o transparentnosti a prístupe k dokumentom EÚ, je to niečo, na čom sa všetci v Parlamente vieme dohodnúť. Napokon, sme tu len kvôli daňovým poplatníkom, ktorí nás zvolili do funkcie, a daňovým poplatníkom, ktorí financujú tieto inštitúcie a financujú aj našu prácu. Jedna vec by však mala byť absolútne

jasná. Keď hovoríme o transparentnosti dokumentov a o prístupe k dokumentom, dbajme na to, aby daňoví poplatníci mali prístup k tým dokumentom, ku ktorým skutočne chcú mať prístup.

Vedúci parlamentných skupín boli nedávno na návšteve u hlavy štátu demokratickej krajiny, Českej republiky. Ako som pochopil, vedúci skupín, ktorí zastupovali Parlament, prezidenta tejto krajiny urazili. Veľa občanov nežiada nič iné, len to, aby sa zverejnila zápisnica z tohto stretnutia. Takže, chovajme sa transparentne, vyjadrujme sa jasne a majme úctu k tým, ktorých názor sa líši od názoru tých, čo sedia v tomto Parlamente.

Písomné vysvetlenia hlasovania

– Správa: Carlos Coelho (A6-0500/2008)

John Attard-Montalto (PSE), písomne. – Jedným zo špičkových bezpečnostných opatrení, ktoré sa odsúhlasili, je otázka biometrie v pasoch a cestovných dokladoch. Samozrejme, že to znamená značné výdavky dosahujúce milióny eur, ale v bezpečnostných opatreniach nemožno robiť ústupky.

Na druhej strane, treba brať do úvahy príjmy ľudí, ktoré sú v každom štáte iné. Vydanie obyčajného pasu na Malte stojí peniaze. Kto zaplatí za prechod na biometrické pasy? Štát, jednotlivec, alebo sa dohodne spoluúčast?

V Európskom parlamente sme sa dnes dohodli, že členské štáty, v ktorých bolo povolené zapísanie detí do dokladov rodičov, budú povinné vydávať samostatné doklady pre deti len za cenu výrobných nákladov. Bolo by vhodné, keby to vláda vzala na vedomie, pretože sa stalo bežnou taktikou neohradzovať sa proti zvláštnym poplatkom a daniam vyberaným vládou, ako v prípadoch súvisiacich s DPH pri registrácii a spätných platbách za satelitné antény.

Koenraad Dillen (NI), písomne. – (NL) V správe pána Coelha prevážil zdravý rozum, a preto som jej bez váhania dal svoj hlas. Treba uvítať, že používanie biometrických údajov v pasoch a cestovných dokladoch bude podliehať prísnejším pravidlám a harmonizácii, najmä preto, že zrušenie vnútorných hraníc v Európe ukázalo potrebu posilniť bezpečnostné kontroly na vonkajších hraniciach. Jednotný a harmonizovaný systém biometrických údajov nám okrem iného umožní účinnejšie bojovať proti kriminalite. Táto správa predstavuje vážny krok v tomto smere.

Pedro Guerreiro (GUE/NGL), písomne. – (PT) Toto nariadenie má za cieľ zmeniť a doplniť normy pre bezpečnostné znaky a biometriu v pasoch a cestovných dokladoch vydávaných členskými štátmi. Je to nariadenie, s ktorým sme nesúhlasili od jeho vytvorenia v roku 2004, pretože zavádza harmonizáciu bezpečnostných mechanizmov a integráciu biometrických identifikačných údajov v rámci bezpečnostných stratégií presadzovaných na úrovni Európskej únie.

Hlavným cieľom tohto pozmeňujúceho a dopĺňajúceho návrhu je zavedenie výnimiek pre deti vo veku menej ako 12 rokov, pričom tento odklad sa plánuje na obdobie štyroch rokov, takže štáty, ktorých právne predpisy stanovujú nižšiu vekovú hranicu, si túto hranicu môžu ponechať za predpokladu, že dodržia minimálnu hranicu šiestich rokov (v prípade Portugalska, Francúzska a Estónska), okrem ďalších aspektov týkajúcich sa ochrany a bezpečnosti biometrických údajov.

Hoci návrh stanovuje pravidlá pre výnimky u detí mladších ako 12 rokov (rozhodnutie založené na čisto technických otázkach), sme toho názoru, že sa nezaoberá základnou otázkou, teda využitím biometrických údajov, konkrétne u detí, a jeho harmonizáciou na úrovni EÚ v rámci jej bezpečnostnej stratégie (najmä preto, že vydávanie pasov je v kompetencii každého členského štátu).

Pre tieto dôvody sme sa hlasovania zdržali.

Jörg Leichtfried (PSE), písomne. – (DE) Hlasoval som za správu pána Coelha o bezpečnostných znakoch a biometrii v pasoch a cestovných dokladoch.

Nemá však zmysel nekriticky prijímať nedokonalé nariadenie, ak jestvuje spôsob, ako ho napraviť.

Napríklad, pre rôzne členské štáty je neprijateľné uplatňovať rozdielne pravidlá týkajúce sa veku, v ktorom sa deťom odoberajú odtlačky, a preto je dôležité zaviesť opatrenia, najmä pokiaľ ide o obchodovanie s deťmi, ktoré sa možno nebudú vždy uplatňovať spoločne, ale budú aspoň ucelenejšie.

A napokon, považujem za dôležité zdôrazniť, že biometrické údaje sa za žiadnych okolností nesmú zneužiť na podvodné účely. Preto je nevyhnutá prísna a opakovaná kontrola bezpečnosti údajov.

Bogusław Liberadzki (PSE), písomne. – (PL) Vážený pán predsedajúci, hlasujem za správu o nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2252/2004 o normách pre bezpečnostné znaky a biometriu v pasoch a cestovných dokladoch vydávaných členskými štátmi (A6-0500/2008).

Súhlasím s návrhom spravodajcu zaviesť princíp „jedna osoba – jeden pas“, aby každý človek mal pas so svojimi vlastnými biometrickými údajmi.

Situácia, v ktorej sa držiteľovi i jeho deťom vystaví len jeden pas, v ktorom sú uvedené mená a priezviská detí alebo ktorý obsahuje len biometrické údaje rodiča, ktorý je držiteľom pasu, môže uľahčiť obchodovanie s deťmi.

Podporujem tiež iniciatívu pána Coelho na povolenie dvoch výnimiek z povinnosti poskytnúť odtlačky pre deti vo veku menej ako šesť rokov a všetky osoby, ktoré nie sú z rôznych dôvodov fyzicky schopné odtlačky prstov poskytnúť.

Marian-Jean Marinescu (PPE-DE), písomne. – (RO) Hlasoval som za túto správu, pretože objasňuje dôležité body týkajúce sa noriem pre vydávanie biometrických pasov. Okrem toho dúfam, že zavedenie biometrických pasov (ku ktorému v Rumunsku došlo 1. januára 2009) povedie k začleneniu Rumunska do bezvízového programu USA a urýchli proces jeho integrácie do schengenského priestoru.

Musíme však zamerať pozornosť na spoľahlivosť biometrických technológií, pretože sa ukázali ako neúčinné v prípade identifikácie detí mladších ako 6 rokov. Členské štáty by mali zakrátko spustiť nový pilotný program na analýzu spoľahlivosti tohto identifikačného systému, čo určite pomôže identifikovať všetky chyby zaznamenané v členských štátoch.

Athanasios Pafilis (GUE/NGL), písomne. – (EL) Už aj deti musia byť zaregistrované, lebo ich považujú za potenciálne nebezpečné pre EÚ. Takto to navrhuje Európska komisia, Európska rada a Európsky parlament. Jediným rozdielom medzi týmto návrhom smernice a Európskym parlamentom je vek, v ktorom je dieťa považované za nebezpečné. Komisia si myslí, že deti sa stávajú nebezpečnými vo veku šiestich rokov, a preto musia poskytnúť svoje odtlačky, ktoré sú od tohto veku súčasťou osobných pasov, kým Európsky parlament, prejavujúc tak svoj „cit pre demokraciu“, si myslí, že deti treba registrovať, až keď sú o čosi staršie, konkrétne vo veku 12 rokov.

Táto neprijateľná smernica schválená tými, čo v Európskom parlamente podporujú jednosmernú premávku v Európe, je nevyhnutným výsledkom horlivej „protiteroristickej“ politiky, ktorá dokonca aj deti označovala ako nebezpečné, pretože jej v zásade ide o udržanie zvrchovanosti kapitálu nad hnutím pracujúcich a obyčajných ľudí. Zdá sa, že EÚ vie dobre využiť skúsenosti izraelskej armády, ktorá preháňa ochranu „bezpečnosti“ štátu Izrael pred palestínskymi „teroristami“ a v tejto chvíli masakruje v Gaze nespočetné množstvo detí. Koľko rokov majú tie zavraždené palestínske deti? Šesť alebo dvanásť?

Tobias Pflüger (GUE/NGL), písomne. – (DE) Zdržal som sa hlasovania o správe o návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady pozmeňujúcej a doplňujúcej nariadenie Rady (ES) č. 2252/2004 o normách pre bezpečnostné znaky a biometriu v pasoch a cestovných dokladoch vydávaných členskými štátmi.

Táto správa predpokladá obmedzenie biometrického monitorovania občanov členských štátov EÚ v tom, že deti vo veku menej ako 12 rokov budú oslobodené od požiadavky poskytovať biometrické údaje. Takú výnimku treba vrelo privítať.

Jednako však jednoznačne odmietam biometrické systémy overovania totožnosti. Vedú k zvýšenej štátnej policajnej kontrole občanov. Toto nie je spôsob, ako zvýšiť bezpečnosť. Keďže správa túto kontrolu vo veľkom rozsahu akceptuje, nemohol som hlasovať v jej prospech. Keby som ju však odmietol, odmietol by som aj zlepšenie, o ktorom som hovoril. Preto som sa hlasovania zdržal.

Luca Romagnoli (NI), písomne. – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, hlasoval som za správu pána Coelho o bezpečnostných znakoch a biometrii v pasoch a cestovných dokladoch.

Súhlasím s návrhom používať pasy aj u detí s cieľom bojovať proti únosom detí a obchodovaniu s nimi. Podporujem minimálnu vekovú hranicu šiestich rokov, ale v doklade by malo byť uvedené aj meno osoby alebo osôb s rodičovskou zodpovednosťou za dieťa, a to z vyššie uvedených dôvodov.

Napokon, súhlasím s pánom Coelhom, pokiaľ ide o jeho návrh zaviesť trojročnú klauzulu o preskúmaní vzhľadom na to, že sa čaká na výsledky rozsiahlej a hĺbkovej štúdie skúmajúcej spoľahlivosť a užitočnosť

odtlačkov prstov poskytnutých deťmi a staršími osobami: taká citlivá a významná otázka vyžaduje neustálu kontrolu, aby sa dala vhodne riešiť, pokiaľ ide o právo Spoločenstva.

Bart Staes (Verts/ALE), písomne. – (NL) Tieto právne predpisy umožňujú ukladanie odtlačkov prstov do pasov/cestovných dokladov, aby bolo možné overiť pravosť dokladu a totožnosť jeho držiteľa.

Hlasoval som za zmeny navrhnuté spravodajcom. Pozitívne je, že odtlačky prstov detí vo veku menej ako 12 rokov je možné odoberať, len ak už členské štáty na to majú zákonné predpisy. V porovnaní s príklonom Komisie a Rady k odoberaniu odtlačkov prstov u detí mladších ako šesť rokov je to krok vpred.

Odobratie odtlačkov prstov aj niečo stojí. Vízum vás čoskoro bude stáť 60 EUR. Povinnosť poskytovať odtlačky túto cenu podstatne zvýši, takže štvorčlenná rodina, ktorá chce cestovať do zahraničia, bude musieť minúť pomerne veľa peňazí, kým sa vydá na cestu.

Rozhodne nesúhlasím s prílišným využívaním odtlačkov prstov alebo s používaním biometrických údajov. Neprináša to viac starostí než úžitku? Jeho účinnosť ešte nebola preukázaná, jeho užitočnosť nezodpovedná očakávanému výsledku a navyše je to veľmi drahé. Preto som podporil pozmeňujúce a doplnujúce návrhy, ktoré textu prospeli, hoci som nakoniec vyjadril svoju nespokojnosť hlasovaním proti tomuto legislatívnemu uzneseniu.

– **Správa: Alexander Graf Lambsdorff (A6-0415/2008)**

Jan Andersson, Göran Färm, Anna Hedh, Inger Segelström a Åsa Westlund (PSE), písomne. – (SV) Hlasovali sme za správu pána Lambsdorffa o zadávaní verejných zákaziek v oblastiach obrany a bezpečnosti.

Zo správy jasne vyplýva, že obrana a národná bezpečnosť sú plne v kompetencii členských štátov, čo je podľa nás dôležité zdôrazniť. Domnievame sa, že aj vybavenie, stavebné práce a služby by mali byť bežne predmetom verejného obstarávania v tejto oblasti. Nazdávame sa však, že prirodzeným dôsledkom povahy tohto trhu je, že obstarávanie nemôže prebiehať v absolútnom súlade s pravidlami tejto smernice. Tieto výnimky by sa však mali uplatňovať, len keď ich možno zdôvodniť z hľadiska ich významu pre bezpečnostnú politiku. Domnievame sa, že tak môžeme čeliť zvyčajnému využívaniu výnimiek z protekcionistických dôvodov, čo švédsky priemysel veľmi poškodzuje.

Avril Doyle (PPE-DE), písomne. – Alexander Graf Lambsdorff predniesol návrh týkajúci sa obranného balíka Komisie, pokrývajúceho verejné obstarávanie v oblasti vojenskej i nevojenskej bezpečnosti, ako aj verejné zákazky medzi operátormi EÚ. Tento návrh zdokonaľuje platnú smernicu z roku 2004 (2004/18/ES) tým, že zvyšuje pružnosť, transparentnosť a životaschopnosť spravodlivej hospodárskej súťaže. Trh verejného obstarávania v oblasti obrany je veľmi špecifický a pán Lambsdorff našiel spôsob, ako k zložitej povahe tohto trhu pristupovať.

Na niektoré povinnosti týkajúce sa zverejnenia informácií sa vzťahujú jednoznačné výnimky, ak je toto zverejnenie proti bezpečnostným záujmom členského štátu.

Hoci verejné obstarávanie v oblasti obrany naďalej ostáva v kompetencii členských štátov, tento návrh napomáha vytvoreniu jednotného európskeho trhu pre materiály z oblasti obrany a bezpečnosti, a to prostredníctvom štruktúrovaného právneho rámca. Tento trh predstavuje ročný obrat 90 miliárd EUR. Pán Lambsdorff predložil spoločné stanovisko, ktoré môžem podporiť.

Bruno Gollnisch (NI), písomne. – (FR) Posilnenie konkurencieschopnosti európskeho obranného priemyslu, ktorú vraj poškodzujú európske trhy, ktoré sú príliš úzke a príliš uzavreté do seba, poslúžila ako zámienka pre túto smernicu o otvorení sa hospodárskej súťaži verejného obstarávania v tomto sektore.

Avšak, text, ktorý nám dnes predložili, neberie do úvahy celý rad problémov, na ktoré poukazoval pôvodný text Komisie, ako je jeho rozsah, neuplatňovanie dohody Svetovej obchodnej organizácie (WTO) o verejných zákazkách, finančné limity a utajenie.

Zodpovedá to však logike Bruselu, kde žiadne sektory, dokonca ani strategické či životne dôležité, nemôžu byť oslobodené od jeho dohľadu, od liberalizácie alebo privatizácie. Nezaručuje rešpektovanie zvrchovanosti členských štátov aj napriek tomu, že ony samy sú právne zodpovedné za svoju národnú bezpečnosť. Nepodporuje existenciu ďalekosiahlych trhov v Európe, kde sa drasticky znižujú rozpočty jednotlivých štátov na obranu. Nezavádza žiadny systém preferencií Spoločenstva, ktorý by sám o sebe umožnil prirodzený vznik európskeho trhu. Posilňuje rozpor medzi civilným a vojenským sektorom, čo je pre Európu tak typické

a čo nás už prišlo veľmi drahé. A navyše, kladie hospodárske a trhové hľadiská nad všetky ostatné. Práve pre tieto vážne nedostatky v kľúčových bodoch sme proti.

Małgorzata Handzlik (PPE-DE), písomne. – (PL) Európsky trh verejného obstarávania v oblasti obrany je veľmi roztrieštený, čo má negatívne ekonomické dôsledky. Hlavným cieľom prijatej smernice je skončiť s touto roztrieštenosťou a vytvoriť spoločný obranný trh na území Európskej únie s prihliadnutím k špecifickým aspektom rezortu obrany a ochrane bezpečnostných záujmov členských štátov.

Rozhodnutia členských štátov vychádzajú z predpokladu, že súčasná smernica o verejnom obstarávaní sa neúmerne zameriava na špecifiká verejného obstarávania v rezorte obrany. V dôsledku toho sa v smernici prijali rozličné nástroje týkajúce sa zadávania zákaziek, výberu medzi uchádzačmi alebo zmluvných podmienok presadzovaných obstarávateľmi. Kontrolné prvky zabudované do smernice by uchádzačom mali tiež zaistiť účinnú právnu ochranu, podporovať transparentnosť a nediskriminačný postup pri zadávaní verejných zákaziek.

Verím, že prijaté nariadenia budú dôležitým príspevkom k otvoreniu trhu pri súčasnom zohľadnení národnej bezpečnosti. Smernica by takisto mala viesť k optimalizácii nákladov, a to tak vo vnútroštátnych rozpočtoch, ako aj na strane priemyslu, a zabezpečiť, že ozbrojené sily budú mať najlepšie vybavenie dostupné na trhu.

Malcolm Harbour a Geoffrey Van Orden (PPE-DE), písomne. – Delegácia Konzervatívnej strany vytrvalo podporuje snahu otvoriť trhy a podporiť cezhraničný obchod medzi členskými štátmi EÚ. Vitáme príležitosti otvárajúce sa britskému priemyslu v prístupe na tie trhy obranných zariadení, ktoré boli doposiaľ neprístupné vonkajšej konkurencii. Je nám však ľúto, že takým pozitívnym a praktickým aspektom je nadradená politická motivácia EÚ na vytvorenie integrovanej európskej priemyselnej bázy obranného priemyslu a posilnenie európskej bezpečnosti a obrannej politiky, proti ktorej dôsledne vystupujeme.

Veľmi nás znepokojujú negatívne dôsledky presadzovania otvorenej konkurencie pri zadávaní výrobných zákaziek aj napriek investíciám národných vlád a firiem do výskumu a vývoja v oblasti obrany. To povedie k strate schopnosti zabezpečiť návratnosť investícií do vývoja a výskumu a neponúkne žiadne prostriedky na ochranu duševného vlastníctva, pracovných miest a vývozných príležitostí. Takisto nás znepokojuje, že zameranie Európy na seba samú bude škodlivé pre naše priemyselné vzťahy s ďalšími krajinami v oblasti obranného priemyslu, ktoré sú tak potrebné a prínosné, napríklad s USA, ale tiež s Japonskom, Izraelom a ďalšími krajinami.

Pre všetky tieto dôvody sa delegácia Konzervatívnej strany zdržala hlasovania.

Luca Romagnoli (NI), písomne. – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, hlasoval som za správu pána Lambsdorffa o verejnom obstarávaní v oblasti obrany a bezpečnosti. Vytvorenie európskej bezpečnostnej a obrannej politiky prináša potrebu vybudovania nevyhnutných kapacít a na to je potrebný vysoko výkonný európsky priemysel. Vytvorenie technologickej a priemyselnej základne v európskom odvetví obrany a európskeho trhu verejného obstarávania vojenského materiálu k tomu má prispieť.

Tieto dve opatrenia môžu vytvoriť predpoklady potrebné na plnenie globálnych obranných úloh a riešenie nových problémov v oblasti bezpečnosti. Preto súhlasím so spravodajcom, že návrh smernice by mal byť zameraný na vytvorenie jednotného európskeho rámca, ktorý členským štátom umožní uplatniť právo Spoločenstva bez ohrozenia ich bezpečnostných záujmov.

Napokon, súhlasím s tým, aby sa súčasťou právnych predpisov stal proces preskúmania. Tým sa splní zámer zabezpečiť účinnú právnu ochranu uchádzačov, podporí transparentnosť a nediskriminačný postup pri zadávaní zákaziek a prispeje sa tak k skutočnému otvoreniu trhu.

– **Správa: Carl Schlyter (A6-0341/2008)**

Edite Estrela (PSE), písomne. – (PT) Hlasovala som za správu pána Schlytera o obmedzení uvádzania na trh a používania niektorých nebezpečných látok a prípravkov (dichlórmétanu). Nazdávam sa, že tento návrh pozmeňujúci a dopĺňujúci smernicu 76/769/EHS prispeje k efektívnemu zníženiu rizika vystavenia životného prostredia a ľudí látkam s nebezpečnými vlastnosťami, ako napríklad dichlórmétán (DCM), ktorý má jedinečný profil nepriaznivých účinkov na ľudské zdravie. Ochrana ľudského zdravia musí prevážiť nad priemyselnými záujmami.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), písomne. – (PT) Hlasovali sme za kompromisný text, pretože toto opatrenie môže mať pozitívny vplyv na pracovníkov v rôznych priemyselných odvetviach, konkrétne v automobilovom a námornom priemysle, pretože minimalizuje ich vystavenie veľmi škodlivým toxickým látkam. Zaoberá

sa dichlórmétanom (DCM), bezfarebnou chemickou zlúčeninou, ktorá má sladkastý, príjemný a prenikavý zápach podobný éteru. Táto látka sa uvádza na trh najmä na výrobu farmaceutických výrobkov, rozpúšťadiel a pomocných prípravkov, odstraňovačov starých náterov a lepidiel.

DCM má jedinečný profil nepriaznivých účinkov na ľudské zdravie a je uvedený medzi 33 prioritnými chemickými látkami v smernici o vode. Táto látka je klasifikovaná ako karcinogénna látka kategórie 3. Má narkotizačný účinok a pri výraznom pôsobení vedie k depresii centrálného nervového systému, strate vedomia a kardio-toxickým účinkom s priamym rizikom smrti v dôsledku nesprávneho použitia.

Podľa Vedeckého výboru pre zdravotné a environmentálne riziká je hlavným problémom toxicity DCM ohrozenie obzvlášť citlivých skupín.

Na trhu sú už dostupné viaceré alternatívy k odstraňovačom starých náterov na báze DCM.

Duarte Freitas (PPE-DE), písomne. – (PT) Vyjadrujem zásadný súhlas s cieľom návrhu, teda znížiť riziko používania dichlórmétanu (DCM) na spotrebiteľské a profesionálne účely.

DCM má jedinečný profil nepriaznivých účinkov na ľudské zdravie: je karcinogénnou látkou, má narkotizačný účinok a pri výraznom pôsobení vedie k depresii centrálného nervového systému, strate vedomia a kardio-toxickým účinkom s priamym rizikom smrti v dôsledku nesprávneho použitia.

Podľa Komisie bolo v EÚ v období 1989 až 2007 zaznamenaných 18 smrteľných úrazov pri použití DCM. Považujem za nevyhnutné zakázať alebo nahradiť túto látku uplatnením európskych opatrení.

V súlade s hlasovaním Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín podporujem zákaz spotrebiteľského použitia DCM s tým, že bude povolené jeho profesionálne použitie v bezpečných podmienkach.

Luca Romagnoli (NI), písomne. – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, hlasoval som za správu pána Schlytera o zmene a doplnení smernice Rady týkajúcej sa obmedzení uvádzania na trh a používania niektorých nebezpečných látok a prípravkov.

Dichlórmétán má v skutočnosti veľa nepriaznivých účinkov na ľudské zdravie: má narkotizačný účinok, vedie k depresii centrálného nervového systému a pri výraznom pôsobení vedie ku kardio-toxickým účinkom. Preto je potrebné, aby sa vykonávali súčasné právne predpisy o ochrane zdravia a bezpečnosti pri práci, keďže vykonávacie postupy v tejto oblasti sú nevyhovujúce, najmä pre vysoký počet, malú veľkosť a mobilnú povahu podnikov, ktorým sa dodáva. Napokon, súhlasím s tvrdením pána Schlytera, že je potrebné brať zvláštny zreteľ na deti, ktoré sú náchylnejšie na zdravotné riziká vzhľadom na možnosť vysokej miery pôsobenia.

– Správa: Ilda Figueiredo (A6-0423/2008)

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), písomne. – (PT) Dnešné hlasovanie o tejto správe, ktorú som predložila v mene Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci a ktorá sa týka Dohovoru MOP o práci v odvetví rybolovu z roku 2007, je dôležitým príspevkom k vytvoreniu minimálnych medzinárodných noriem na globálnej úrovni, ktoré zaručia lepšie pracovné podmienky, vyššiu bezpečnosť a menej smrteľných úrazov v sektore, ktorý je veľmi nebezpečný, ale tiež strategický. Do stredu nášho záujmu stavia obranu dôstojnosti a života ťažko pracujúcich rybárov, pretože je to oblasť s najvyšším percentom smrteľných úrazov. Treba poznamenať, že správa získala 671 hlasov za a len 16 hlasov proti.

Dohovor č. 188 nadobudne platnosť potom, ako ho ratifikuje 10 zo 180 členských štátov MOP, pričom 8 štátov musí byť pobrežných.

Chcem zdôrazniť, že dohovor je revíziou dohovoru o minimálnom veku rybárov, o lekárskom vyšetrení, dohovoru o ustanoveniach pracovnej zmluvy rybárov, dohovoru o ubytovacích priestoroch pre členov posádky a takisto sa vzťahuje na otázky ako zdravie a bezpečnosť pri práci, zamestnávanie a umiestňovanie a sociálne zabezpečenie.

Nils Lundgren (IND/DEM), písomne. – (SV) Európsky parlament vyzýva členské štáty, aby ratifikovali Dohovor MOP o práci v odvetví rybárstva (dohovor č. 188). Tento dohovor je z roku 2007 a týka sa dôležitých otázok, ako je pracovné prostredie rybárov, čas určený na odpočinok a sociálne zabezpečenie. Malo by sa nechať na členských štátoch, aby sa demokraticky rozhodli, či súčasný dohovor MOP chcú ratifikovať, alebo

nie. Hlasoval som teda proti tejto správe, pretože to nie je záležitosť, v ktorej by sa Európsky parlament mal angažovať.

Luís Queiró (PPE-DE), písomne. – (PT) Prostredníctvom spoločnej politiky rybného hospodárstva sa Únia snaží zvýšiť efektivitu činností v oblasti rybolovu, aby táto oblasť vrátane akvakultúry bola ekonomicky výhodná a konkurencieschopná, aby zabezpečila primeranú životnú úroveň pre obyvateľstvo, ktoré je od činností v oblasti rybolovu závislé, a aby uspokojila záujmy spotrebiteľov.

Dohovor MPO č. 188, prijatý v júni 2007, je dokument, ktorého cieľom je umožniť spravodlivú konkurenciu medzi majiteľmi rybárskych lodí a zaistiť dôstojné pracovné podmienky pre ľudí pracujúcich v tejto oblasti. Dohovor usiluje o dosiahnutie týchto cieľov vytvorením súboru minimálnych medzinárodných noriem pre sektor rybolovu, ktoré v určitých oblastiach patria výlučne do kompetencie Spoločenstva. Preto sa javí ako potrebné navrhnúť členským štátom, aby tento dohovor ratifikovali, a to v záujme Spoločenstva a súdržnosti spoločnej politiky rybného hospodárstva.

Luca Romagnoli (NI), písomne. – (IT) Vážení pán predsedajúci, dámy a páni, podporujem správu pani Figueiredovej o splnomocnení ratifikovať Dohovor Medzinárodnej organizácie práce o práci v odvetví rybárstva z roku 2007 (dohovor č. 188).

Jedným z cieľov tohto dokumentu z roku 2007 je dosiahnuť a udržať rovnaké podmienky v sektore rybného hospodárstva podporovaním dôstojných životných a pracovných podmienok pre rybárov a spravodlivejších podmienok svetovej hospodárskej súťaže pri súčasnej snahe o nápravu pomalého tempa ratifikácie mnohých dohovorov o pracovných normách v námornej doprave. Z tohto hľadiska predstavuje prijatie dohovoru krok vpred vo vytváraní dôstojných pracovných podmienok pre ľudí pracujúcich v tomto dôležitom strategickom odvetví tým, že zahŕňa rozmanité aspekty práce, a to najmä: lepšie zariadenia a podmienky bezpečnosti práce, odmeňovanie, zdravotnú starostlivosť pri pobyte na mori a na súši, dobu odpočinku, pracovné zmluvy a sociálne zabezpečenie.

Napokon chcem oceniť iniciatívu pani Figueiredovej, pretože jej cieľom je zabezpečiť, aby minimálne normy uplatňovali celoplošne všetci bez toho, aby tým boli dotknuté tie normy v jednotlivých členských štátoch, ktoré sú pre pracovníkov výhodnejšie.

– Správa: Giusto Catania (A6-0479/2008)

Alessandro Battilocchio (PSE), písomne. – (IT) Hlasoval som za túto správu. Keď sa dotýkame otázky základných práv v EÚ v dnešnej dobe, musíme sa zmieniť aj o strašných udalostiach v Gaze. To, čo sa deje na Blízkom východe, vyžaduje, aby EÚ venovala neustálu pozornosť otázke dodržiavania základných ľudských práv, ktoré sú, bohužiaľ, v dnešnej dobe ohrozené. Vlastne by som povedal, že autorita a rozhodnosť inštitúcií Spoločenstva v zložitých rokovaniach, ktoré, ako dúfam, prinesú pokrok, čiastočne závisí od kvality demokracie, ktorú sme schopní dosiahnuť v rámci EÚ.

Bohužiaľ, jestvuje reálne nebezpečenstvo, že dokonca v Európe môže boj proti terorizmu vyústiť do nerešpektovania základných práv a slobôd. Vkladám nádej do vyhlásení novozvoleného prezidenta Spojených štátov Baraka Obamu, týkajúcich sa začiatku spolupráce medzi Európou a Spojenými štátmi v tejto otázke. Keď premýšľam o všetkých aspektoch, ktoré vytvárajú rámec neporušiteľných práv človeka, dospievam k názoru, že by sa mala venovať zvláštna pozornosť najzraniteľnejším jednotlivcom, najmä deťom, starším osobám, prisťahovalcom a mladým ľuďom hľadajúcim prácu.

Philip Bradbourn (PPE-DE), písomne. – Konzervatívci odvolávajú dlho zastávaný názor, že Charta základných práv by nemala byť súdne vymáhateľná. V tejto súvislosti sa nazdávame, že mnoho otázok, ktorými sa táto správa zaoberá, je v právomoci členských štátov a nie sú to záležitosti, v ktorých by sa mala snažiť presadzovať svoju politiku EÚ. Správa tiež obsahuje veľa otázok, ktoré sú záležitosťou svedomia jednotlivca, napríklad implicitné odporúčania vo vzťahu k eutanázii a dekriminalizácia tvrdých drog. Z tohto dôvodu za túto správu nemôžeme hlasovať.

Carlo Casini (PPE-DE), písomne. – (IT) Moje záverečné hlasovanie proti tejto správe nie je ani tak výsledkom toho, čo obsahuje, ako skôr toho, čo v nej chýba.

Nie je možné diskutovať o ľudských právach bez toho, aby sme hovorili o tom prvom a najzákladnejšom: práve na život. Každý rok v 27 členských štátoch pri úmyselných potratoch príde o život približne 1 200 000 ľudských bytostí. To je tragické číslo, ku ktorému treba prirátat nelegálne interrupcie a nespočetné množstvo ľudských embryí, zničených v dôsledku používania techniky oplodňovania in vitro. Sme povinní brať do

úvahy rozdielnosť názorov na túto otázku, ale je isté, že je to útok na samotnú podstatu kultúry ľudských práv. Uznesenie však tento problém nielen ignoruje, ale snaží sa o to, aby sa naň zabudlo, takže sa sústreďí len na „reprodukčné a sexuálne zdravie“ žien.

Nikto nemôže nič namietat proti zdraviu žien, najmä ak sú mladé, tehotné a matky, ale to ešte neopravňuje úplné vynechanie práv detí. Na druhej strane, je dobre známe, že do spojení ako „reprodukčné a sexuálne zdravie“ sa nenápadne vkráda aj interrupcia chápaná ako právo a ako služba spoločnosti.

Călin Cătălin Chiriță (PPE-DE), písomne. – (RO) Hlasovala som proti správe predloženej pánom Cataniom, pretože nesúhlasím s odsekom 49, sporným odsekom, ktorý odporúča, aby sa na problémy „tradičných spoločenstiev národnostných menšín“ aplikovali samosprávne riešenia (osobné – kultúrne, územné, regionálne autonómie).

Podporujem práva osôb patriacich k národnostným menšinám, ale kategoricky odmietam myšlienku územnej autonómie založenej na etnických kritériách a kolektívneho práva menšín, myšlienku, ktorá prakticky vyvolala etnický separatizmus a medzietnické konflikty. Okrem toho, nejasné, sporné koncepty ako „samospráva“ či „kultúrna autonómia“ majú tiež potenciál na vyvolanie konfliktu. Tieto myšlienky presahujú súčasné európske normy medzinárodného práva vo vzťahu k právam osôb patriacim k národnostným menšinám a vedú nás do oblastí, ktoré sú zdrojom sporov.

Nazdávam sa, že členské štáty EÚ majú zvrchované právo samy rozhodnúť, do akej miery si takéto koncepty osvoja alebo odmietnu. EÚ totiž musí rešpektovať a zaručovať zvrchovanosť a celistvosť svojich členských štátov.

Sylwester Chruszcz (UEN), písomne. – (PL) Hoci želanie rešpektovať ľudské práva je jedným z hlavných záujmov každého štátu a organizácie na medzinárodnej úrovni, presne tieto práva správa o situácii základných práv v Európskej únii v rokoch 2004 až 2007 škandalóznym spôsobom v Európe porušuje. Preto som túto správu v dnešnom hlasovaní nemohol podporiť. Je to ďalší pokus o vnútenie určitého pohľadu na svet členským štátom, vyjadreného autorom správy. A to je niečo, s čím nemôžem súhlasiť.

Derek Roland Clark, Trevor Colman, Nigel Farage a Michael Henry Natrass (IND/DEM), písomne. – Strana za nezávislosť Spojeného kráľovstva (UKIP) je proti mrzačeniu pohlavných orgánov, homofóbii, rasizmu a xenofóbii. Sme však tiež proti kontrole základných práv zo strany EÚ. Spojené kráľovstvo má veľmi dobré právne predpisy a poisťky na ochranu základných práv. EÚ nie je demokratická, a preto nie je vhodným ochrancom práv ľudí. Okrem toho, rodinné právo je v kompetencii členských štátov a nepatrí do jurisdikcie EÚ. Otázka, či by ľudia užívajúci drogy mali byť trestne stíhaní, je záležitosťou práva členských štátov a EÚ by sa nemala pokúšať o zasahovanie do výkonu spravodlivosti.

Carlos Coelho (PPE-DE), písomne. – (PT) Mnoho rokov predkladala Rada Európskemu parlamentu výročnú správu o situácii základných práv v únii, na čo Parlament reagoval vytvorením správy na základe vlastnej iniciatívy.

Po prvý raz sa pri vytváraní tejto správy brali do úvahy výsledky získané Agentúrou pre základné práva. To má zvláštny význam vzhľadom na skutočnosť, že od roku 2003 nebola prijatá žiadna správa o tejto problematike.

Myslím, že spravodajca rozpracoval niektoré otázky zbytočne dopodrobna, pretože sa o nich diskutovalo už v predchádzajúcich správach, a je v nej aj niekoľko sporných bodov. Niektoré z nich som v hlasovaní nepodporil, pretože sú jednoznačne proti mojim zásadám.

Napriek tomu je v nej mnoho ďalších bodov, s ktorými plne súhlasím, a preto som sa zdržal hlasovania, nielen preto, že verím, že text sa podstatne zlepšil vďaka vynikajúcej práci pani Gálovej, ale aj preto, že som za žiadnych okolností nemohol s čistým svedomím hlasovať proti správe, ktorej cieľom je chrániť základné práva.

Dragoș Florin David (PPE-DE), písomne. – (RO) Hlasoval som proti tejto správe, pretože navrhuje prístupy, ktoré podporujú viacnásobné interrupcie, manželstvá osôb rovnakého pohlavia alebo autonómiu na základe etnických kritérií.

Proinsias De Rossa (PSE), písomne. Podporujem túto správu, ktorá prináša odporúčania na riešenie širokej škály problémov vrátane diskriminácie, prisťahovalectva, sociálnych práv a rodovej rovnosti.

Poukazuje na to, že členské štáty a inštitúcie EÚ ešte stále nerealizovali odporúčania Parlamentu, ktoré uviedol vo svojej správe o aktivitách CIA súvisiacich s vydávaním osôb v EÚ (vo februári 2007). Boj proti terorizmu sa nemôže nikdy použiť na zníženie úrovne ochrany ľudských práv a základných slobôd. Skutočne, chrániť ľudské práva znamená práve bojovať proti terorizmu, proti jeho príčinám, ako aj následkom. V tejto súvislosti vítam vyhlásenie novozvoleného prezidenta Spojených štátov Baracka Obamu o zatvorení väznice v zálive Guantánamo a o tom, že už nikdy nebudú uplatňovať prax vydávania osôb.

Správa tiež navrhuje zvyšovať povedomie verejnosti o práve žien naplno uplatňovať svoje sexuálne reprodukčné práva vrátane uľahčenia prístupu k antikoncepcii s cieľom zabrániť všetkým nežiadúcim tehotenstvám a nelegálnym, vysoko rizikovým interrupciám a bojovať proti praktikám zmrazovania ženských pohlavných orgánov.

Okrem toho správa naliehavo žiada členské štáty, aby podnikli legislatívne kroky na prekonanie diskriminácie párov rovnakého pohlavia uznaním takýchto zväzkov. Členské štáty, ktoré majú právne predpisy týkajúce sa partnerstva osôb rovnakého pohlavia, by mali podniknúť kroky na uznanie ustanovení s podobnými účinkami, ktoré prijali ostatné štáty.

Glyn Ford (PSE), písomne. – Podporil som správu pána Cataniu o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii (2004-2008). Hlasoval som najmä za odsek 32, ktorý žiada dodržiavanie rozhodnutia Európskeho súdu týkajúci sa Organizácie ľudových mudžahedínov iránskeho ľudu (PMOI). V tomto rozhodnutí sa požadovalo vymazanie PMOI zo zoznamu teroristických organizácií EÚ.

Vôbec sa osobitne nezastávam tejto organizácie. Už dávno som prestal podpísať ich vyhlásenia týkajúce sa situácie v Iráne, pretože som čoraz viac pochyboval o ich vierohodnosti najmä po tom, čo som za zúčastnil delegácie Výboru pre zahraničné veci do Teheránu, kde som bol svedkom vzostupu reformistickej opozície proti tvrdému fundamentalistickému režimu v Iráne.

Avšak nemusím podporovať túto organizáciu, aby som odsúdil neschopnosť prijať stanovisko súdu, že činnosť PMOI nepredstavuje dôvod na jej zaradenie alebo pokračovanie jej zaradenia na zoznam teroristických organizácií, čím sú na ňu uvalené všetky z toho vyplývajúce represívne dôsledky.

Lidia Joanna Geringer de Oedenberg (PSE), písomne. – (PL) Správa o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii v rokoch 2004 až 2008 potvrdzuje, že účinná ochrana a podpora základných práv tvorí základy demokracie v Európe. Napriek tomu parlamentná komisia upozorňuje, že členské štáty opakovane odmietli dôkladné preskúmanie svojej politiky ľudských práv zo strany EÚ a že ochranu ľudských práv postavili na čisto národnú úroveň, čo podkopáva vierohodnosť Komisie, pokiaľ ide o ochranu ľudských práv na medzinárodnej scéne.

Zámerom Európskej komisie by preto malo byť povzbudzovanie členských štátov k užšej spolupráci s ňou a to tak, že ich bude vyzývať k tomu, aby do budúcich správ o ľudských právach nezaraďovali len všeobecné analýzy situácie vo svete, ale aj v jednotlivých členských štátoch. Pozornosť si zaslúži aj séria návrhov zameraná na účinný boj proti diskriminačným politikám v EÚ, pričom zdôrazňuje, že rovnaké príležitosti sú základným právom každého občana a nie jeho privilegiom. Je veľmi znepokojujúce, že okolo 20 % detí v Európskej únii žije pod hranicou chudoby a mnohé z nich pochádzajú z neúplných rodín alebo z rodín, v ktorých rodičia nepochádzajú zo EÚ. V tejto súvislosti je potrebné prijať vhodné prostriedky na zabezpečenie prístupu k právam, ktoré by sa zameriavali najmä na potreby detí a aby členské štáty prijali účinné opatrenia na boj proti chudobe.

Bruno Gollnisch (NI), písomne. – (FR) Správa pána Cataniu je skoro poplašná. Je to zoznam všetkých práv, privilegií a prehnaných práv bežného práva, ktoré by mali byť podľa neho povinné udelené menšinám najmä v prípade, ak nepochádzajú z Európy. Ide o súbor pokynov na zničenie národných a regionálnych identít, hodnôt, tradícií a kultúr našich krajín a systematickú a inštitucionálnu diskrimináciu Európanov v ich vlastných krajinách. Ide o útok na naše neodcudziteľné právo na sebaurčenie – udelené všetkým národom okrem našich vlastných.

Je to tiež vrcholom pokrytectva od inštitúcie, ktorá denne diskriminuje pre svoje politické predstavy a ktorá bez riadneho súdu alebo zamyslenia sa prisudzuje nálepku „vinný“ niektorým svojim poslancom, ako napríklad pánovi Vahneckemu a mne, ktorí sme sa vo svojich krajinách stali obeťami honu na čarodejnice.

Nie sme tu len preto, aby sme obhajovali tieto viditeľné a hlučné menšiny, ktoré žiadajú čoraz viac privilegií a stigmatizujú krajiny a ich obyvateľov, ktorí sú dosť ústretoví alebo hlúpi na to, aby ich prijali do svojej

krajiny. Sme tu na obranu našich vlastných, občanov našich národov, tejto nateraz veľkej väčšiny Európanov, ktorí sú podľa vás neviditeľní, nepočuteľní a opovrhnutiahodní.

Mieczysław Edmund Janowski (UEN), písomne. – (PL) Hlasoval som proti správe o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii v rokoch 2004 – 2008 pochádzajúcej z dielne poslanca Európskeho parlamentu Giusta Cataniu, pretože jej autor nepopísal až tak situáciu za posledné štyri roky, ako skôr vyjadril svoje vlastné názory, ktorými navrhuje, či sa dokonca snaží vnútiť členským krajinám právne predpisy, ktoré spadajú výlučne do ich právomoci. Nemyslím si, že štáty Európskej únie môžu byť nútené k tomu, aby vydali právne predpisy, ktoré ich verejnosť považuje za neprijateľné.

Samotná definícia manželstva by mala byť vyhradená pre zväzky medzi mužmi a ženami. Návrh pána Cataniu nepovedie ani tak k tolerovaniu homosexuálneho správania sa (ktoré ja podporujem), ale k diskriminovaniu základných biologických, t. j. heterosexuálnych vzťahov. V podstate si musíme položiť otázku, či je cieľom v skutočnosti obmedziť práva rodiny v tradičnom ponímaní, t. j. matka, otec a deti. Toto robí z veľmi osobných záležitostí týkajúcich sa sexuálneho života človeka, spolitizovanú hru, aj keď prostredníctvom verejnej demonštrácie homosexuality, ako napríklad tzv. „love parades“.

Používaním výrazov ako „reprodukčné práva“, ktoré v súčasnom ponímaní medzinárodného práva zahŕňajú aj interrupciu na žiadosť, táto správa podľa mňa dáva voľný priebeh praktikám tohto druhu.

Livia Járóka (PPE-DE), písomne. – (HU) Kolegovu správu považujem za zvlášť významnú, nakoľko ľudské práva predstavujú jeden z pilierov hodnôt vyjadrených v zmluvách Európskej únie. Okrem demokracie hodnôt a právneho štátu požadujeme od kandidátskych krajín aj rešpektovanie ľudských práv a rovnako zdôrazňujeme podporu všeobecných, neodcudziteľných práv v našich medzinárodných vzťahoch. Ale Európska únia sa stane vierohodným globálnym obrancom ľudských práv iba v tom prípade, ak bude na svojom území vždy používať každý dostupný nástroj na obranu hodnôt vyjadrených v Charte základných práv.

Osobitná časť správy sa venuje Rómom, ktorí tvoria najväčšiu menšinu v Európskej únii a ktorí sú najviac postihnutí sociálnym vylúčením. Je spoločnou zodpovednosťou európskych krajín navrhnúť komplexnú a jednotnú stratégiu riešenia problémov Rómov, ktorých väčšina žije v žalostných podmienkach a biede. Potrebujeme rámcový program s jasnými a na činnosť zameranými cieľmi a termínmi, ktorý by využíval účinné monitorovacie a hodnotiace mechanizmy.

Musíme vytvoriť program, ktorý by nezávisle od politických strán a rotujúcich vlád súčasne riešil na otázky vzdelávania, bývania, zdravia a diskriminácie a ujal by sa nedostatočných praktík v členských štátoch. Takýto program by mal byť schopný slúžiť ako základ pre okamžité konanie v krízových regiónoch. Ak budeme schopní pomôcť miliónom Rómom stať sa plnohodnotnými európskymi občanmi a členmi Európskeho spoločenstva v duchovnom ponímaní, bude to obrovský skok smerom k sociálnej súdržnosti Európy.

Ona Juknevičienė (ALDE), písomne. – (LT) Jednou zo základných slobôd občanov v rámci Spoločenstva je sloboda pohybu. Myslím si, že všetci občania EÚ majú rovnaké právo podieľať sa na politickom živote Európskej únie (EÚ), slobodne vyjadriť svoje politické názory a postoje. Tieto slobody sa stali ešte dôležitejšími po tom, čo sa EÚ rozšírila o krajiny východnej Európy, pretože po ich vstupe do EÚ sa značne zvýšilo ekonomické prisťahovalectvo z nových členských štátov do západnej Európy. Litve patrí prvenstvo v počte osôb, ktoré sa vysťahovali od jej vstupe do Spoločenstva. Keď som sa stretla s litovskými vysťahovalcami v Londýne, zistila som, že väčšina z nich plánuje zostať v Spojenom kráľovstve na dlhšie obdobie a to najmä tí, ktorí si tam založili rodiny a zapisujú svoje deti do tamojších škôl. Pokiaľ viem, táto tendencia sa odráža aj v štatistikách. Situácia je podobná aj v prípade iných štátov EÚ, do ktorých sa Litovci vysťahovali. Myslím si, že je hlavne dôležité zaručiť týmto občanom právo zúčastniť sa na voľbách do Európskeho parlamentu v krajine, v ktorej majú súčasné trvalé bydlisko.

Chcela by som tiež zdôrazniť, že účasť občanov na záležitostiach EÚ a voľbách do Európskeho parlamentu nevzrastá, ale práve naopak. EÚ sa od svojich občanov čoraz viac vzdala. Uvedomujúc si túto skutočnosť si myslím, že ak občania EÚ dostanú právo voliť vo voľbách do Európskeho parlamentu v krajine trvalého pobytu, vzrastie ich dôvera v inštitúcie EÚ. Z týchto dôvodov som hlasovala za pozmeňujúci a dopĺňajúci návrh č. 45.

Filip Kaczmarek (PPE-DE), písomne. – (PL) Hlasoval som proti správe pána Giusta Cataniu o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii (2004 – 2008). Nehlasoval som proti správe z dôvodu, že by som bol proti základným právam. Práve naopak. Som presvedčený, že sú nesmierne dôležité pre Európsku úniu, ako aj celý svet. Problém je v tom, že správa pána Cataniu škodí vykonávaniu základných práv. Prečo? Pretože

potreba európskych právnych predpisov na boj proti homofóbii alebo na uznanie partnerstiev rovnakého pohlavia nie sú základné práva. Ak sa majú prijať, mali by byť súčasťou úplne inej správy. Európsky parlament nemôže účinne rozšíriť definíciu základných práv, lebo nemá právomoc kodifikovať medzinárodné právo. Navyše niektoré členské štáty nesúhlasia s takýmto rozšíreným výkladom. Preto to nie je nič iné ako politické gesto a zbožné želanie.

Nebezpečná je skutočnosť, že je to oblasť, o ktorej členské štáty rozhodujú, a mali by rozhodovať. Presadzovanie podobných názorov je urážkou pre súdržnosť v Európskej únii. Nie som zástancom homofóbie, ale prijať právne predpisy proti nej v rámci práva Spoločenstva sa mi zdá absurdné. Ak má EÚ bojovať proti homofóbii, mohli by sme rovnako jednoducho povedať, že by mala bojovať aj proti protipol'ským postojom, rusofóbii, germanofóbii, islamofóbii, protipápežským postojom, antiklerikalizmu, antikaticizmu a iným názorom či spôsobom správania sa. A prinútiť členské štáty uznať zákonnosť sobášov osôb rovnakého pohlavia by mohlo byť ešte nebezpečnejšie.

Tunne Kelam (PPE-DE), písomne. – Hlasoval som proti pozmeňujúcemu a doplňujúcemu návrhu 103 správy pána Cataniu, ktorý navrhoval, aby sa osoby s dlhodobým pobytom, ktoré nie sú občanmi EÚ, zúčastnili na voľbách do Európskeho parlamentu, ako aj na komunálnych voľbách, s cieľom podporiť sociálnu a politickú integráciu.

V skutočnosti sú voľby do Európskeho parlamentu rovnocenné s voľbami do národného parlamentu. Právom občanov je zúčastniť sa na nich. V opačnom prípade občianstvo stratí svoj význam a rovnako sa vytratí aj motivácia osôb, ktoré bývajú v EÚ, ale nie sú jej občanmi, aby požiadali o občianstvo. Len takýmto spôsobom môžeme zachovať nevyhnutnú rovnováhu medzi právami a zodpovednosťami, ktoré môžu mať len riadni občania.

Eija-Riitta Korhola (PPE-DE), písomne. – (FI) Rôzne politiky, ktoré majú členské štáty, keď sa hovorí o etických otázkach, vyvolávajú v politických skupinách, a hlavne v našej, práve takú rozsiahlu rozpravu, akú sme mohli očakávať. Môžem len skonštatovať, že sme sa dohodli na nesúhlase, čo je potrebné považovať za znak rozmanitosti Európy – je potrebné, aby sme boli schopní nájsť priestor pre rozmanitosť názorov. V mnohých ohľadoch obdivujem základné stanoviská svojej vlastnej politickej skupiny.

V súvislosti s bodom 61 by som však rada povedala toto. Považovala by som za problematické, ak by niekto bol zároveň proti vedomiu práva na reprodukčné a sexuálne zdravie (čo je vo všeobecnosti jemnejší výraz pre právo na interrupciu) a zmienke o uľahčení prístupu k antikoncepcii s cieľom predísť nežiadúcim tehotenstvám a interrupciám. Ak by sme boli proti obojmu súčasne, vnímala by som to ako rozdiel v realite, ktorý by mohol mať nežiadúce dôsledky. Toto môžem skonštatovať pri všetkej úcte a chcem sa ešte raz poďakovať všetkým stranám za túto užitočnú výmenu názorov.

Stavros Lambrinidis (PSE), písomne. – (EL) Parlamentná skupina PASOK v Európskom parlamente hlasovala za správu pána Cataniu o situácii v oblasti ľudských práv v Európskej únii, ale v písomnom prejave zdôrazňuje, že nesúhlasí so znením odseku 49 príslušným pozmeňovacím a doplňujúcim návrhom 35.

Carl Lang (NI), písomne. – (FR) Zveriť takúto správu členovi Komunistickej strany je provokáciou pre stovky miliónov obetí komunizmu. Je pravda, že pán Catania sa v tejto správe inšpiroval ideológiou, ktorá je síce menej brutálna ako komunizmus, ale za to rovnako totalitárna – eurointernacionalizmus. Jeho text v skutočnosti popiera najzákladnejšie ľudské práva:

- právo na život podporovaním interrupcií a eutanázie;
- právo každého dieťaťa na matku a otca vyzývaním členských štátov, aby prijali „princíp vzájomného uznávania homosexuálnych párov či už zosobášených alebo žijúcich v registrovanom civilnom partnerstve“;
- právo európskych národov na sebaurčenie a zachovanie svojej identity ignorované návrhmi zameranými na otvorenie Európy globálnemu prisťahovalectvu v ešte väčšom rozsahu – vývoj, ktorému by sa mali príslušníci našich štátov prispôsobiť;
- a právo na demokraciu, pretože správa požaduje dodržiavanie Lisabonskej zmluvy, ktorú írski voliči odmietli.

Ochrana našich slobôd a identity našich krajín si dnes viac ako kedykoľvek predtým vyžaduje vybudovať novú Európu, Európu slobodných a zvrchovaných národov.

Nils Lundgren (IND/DEM), písomne. – (SV) Politická strana June List sa domnieva, že ochrana základných slobôd a práv je mimoriadne dôležitá v rámci EÚ aj mimo nej. Je nesmierne dôležité, aby členské štáty EÚ dodržiavali základné slobody a práva a je jasné, že nemôžeme nechať na členské štáty, aby dohliadali na seba samy. Napriek tomu strana June List kritizuje vytvorenie novej európskej agentúry v tejto oblasti a snahe viesť „vonkajšiu politiku“. Domnievame sa, že OSN – a nie EÚ – je svojím globálnym rozmerom, rozsiahlymi skúsenosťami a právomocami v najlepšej pozícii monitorovať a zavádzať nevyhnutné opatrenia.

Preto som sa rozhodol hlasovať proti správe ako celku, ale napriek tomu som veľmi priaznivo naklonený k niektorým zneniam návrhu, ktoré som podporil pri hlasovaní. Víтам skutočnosť, že sa správa zaoberá nespravodlivým zaobchádzaním s väzňami v americkej väznici na Guantáname. Existuje jediný spôsob riešenia tohto problému: postaviť ich pred súd alebo ich prepustiť.

Mám veľké obavy o zraniteľnosť jednotlivých osôb z rôznych menšinových skupín a myslím si, že by sa mali prijať príslušné opatrenia tak na národnej, ako aj na medzinárodnej úrovni. Hlasoval som za to v správe, ale pochybujem o tom, či je súdny rámec na európskej úrovni dobrým riešením tohto problému.

Marian-Jean Marinescu (PPE-DE), písomne. – (RO) Správa týkajúca sa situácie v oblasti ľudských práv v Európskej únii obsahuje pozmeňujúce a doplňujúce návrhy, ktoré som predložil a ktoré považujem za dôležité pre občanov Rumunska (napríklad pozmeňujúci a doplňujúci návrh na zrušenie obmedzení na pracovnom trhu uvalených na občanov z nových členských štátov).

Okrem toho súhlasím s mnohými bodmi, ktoré navrhuje správa, ako napríklad so stratégiou začleňovania Rómov, ochranou menšín, právami migrujúcich pracovníkov alebo ochranou detí.

Správa však obsahuje niekoľko odporúčaní, ktoré spochybňujú niektoré základné princípy rumunskej spoločnosti (ako napríklad princíp rodiny ako základnej jednotky spoločnosti), alebo ktoré sú v rozpore s právnymi predpismi Rumunska (ako napríklad užívanie drog).

V záverečnom hlasovaní som z týchto dôvodov hlasoval proti správe.

David Martín (PSE), písomne. – Víтам toto uznesenie, ktoré podrobne plánuje a poskytuje stručný prehľad o najdôležitejších otázkach o situácii v oblasti základných práv v Únii, ako aj odporúčania na zlepšenie ľudských práv v členských krajinách, ktoré toto uznesenie obsahuje.

Mary Lou McDonald (GUE/NGL), písomne. – Správa pána Cataniu o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii v rokoch 2004 až 2008 zdôrazňuje potrebu ochrany práv menšín, bojovať proti všetkým prejavom diskriminácie voči všetkým zraniteľným skupinám občanov.

Víтам túto správu, ktorá obsahuje dôležité prvky z písomného vyhlásenia č. 111 o riešení problému pouličného bezdomovstva, ktoré schválil Európsky parlament v apríli 2008.

Víтам najmä, že správa požaduje zriadenie zimných pohotovostných plánov pre bezdomovcov, rámcové definovanie bezdomovstva a zhromažďovanie spoľahlivých štatistických údajov o bezdomovstve v EÚ.

Ukončenie pouličného bezdomovstva je základnou témou Európskej únie. Táto správa je ďalším krokom k tomu, aby Európska rada, Komisia a členské štáty začali konať v tejto oblasti.

Na záver chcem podotknúť, že Lisabonská zmluva neurýchlí riešenie situácie v oblasti základných práv v Európskej únii. To, že podporujem túto správu, ešte neznamená, že podporujem aj Lisabonskú zmluvu. V skutočnosti odmietnutie Európskeho parlamentu uznať írske hlasovanie proti Lisabonskej zmluve je v rozpore s Chartou základných práv.

Andreas Mölzer (NI), písomne. – (DE) Ak sa občania niektorých členských štátov EÚ rozhodnú dovoliť homosexuálnym párom sobášať sa, vstúpiť do civilného partnerstva alebo adoptovať si deti, ostatné členské štáty by nemali byť nútené nasledovať ich príklad. Ak sú náboženský vodcovia a politici presvedčení o tom, že myšlienka homosexuality ich nenadchýňa – ako to diktujú politicky správne názory – nemali by byť pre tieto presvedčenia odsudzovaní alebo prenasledovaní. To isté sa vzťahuje na tzv. rasistický obušok, ktorý číha na každého, kto upozorní na odchýlky týkajúce sa práv azylantov a cudzincov.

Namiesto toho sa snažíme nedemokraticky prostredníctvom zadných dvierok vnucovať členským štátom partnerstvá rovnakého pohlavia – čo je pravdepodobne predzvesť toho, čo nás čaká, ak prijmeme Lisabonskú zmluvu. Ktokoľvek, kto sa opováži kritizovať homosexualitu alebo poukázať na machinácie v súvislosti s azylom a spolunažívaním s cudzincami, má byť stigmatizovaný ako zločinec – pre porušenie práva človeka na slobodu prejavu. Z tohto dôvodu musí byť správa pána Cataniu čo najdôraznejšie zamietnutá.

Alexandru Nazare (PPE-DE), písomne. – (RO) Správa predkladaná pánom Giustom Cataniom je plná všeobecných výkladov a odporúčaní týkajúcich sa situácie v oblasti základných práv v členských štátoch Európskej únie. Napriek tomu existuje potrebný regulačný základ: Charta základných práv Európskej únie a Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Našou prioritou v tejto chvíli nie je predkladať nové nariadenia, ale sfunkčniť a zefektívniť už existujúce nariadenia.

Jednou z otázok, ktorými sa zaoberá správa, je aj voľný pohyb pracovných síl, ktorý európski občania bohužiaľ nemôžu v súčasnosti využívať rovnako. Hoci dvojročné obdobie obmedzení na pracovnom trhu uvalených na nové členské štáty vypršalo na konci roku 2008, šesť členských štátov predĺžilo platnosť obmedzení pre Rumunsko a Bulharsko na ďalšie tri roky. Svoje rozhodnutie zdôvodňujú súčasnou finančnou krízou. Správa nehovorí jasne o tomto probléme, hoci si vyžaduje rozdielne zaobchádzanie medzi európskymi občanmi, čo ale v tomto prípade nie je opodstatnené.

Rareș-Lucian Niculescu (PPE-DE), písomne. – (RO) Hlasoval som proti tejto správe, ktorá obsahuje okrem minimálne desiatich bodov hodných kritiky (a to sme použili ešte príliš slabý výraz na ich opis) aj neakceptovateľné odvolávanie sa na odporúčanie Rady Európy č. 1201. Na toto odporúčanie by sme sa nemali odvolávať bez toho, aby sme jeho výklad presne nevysvetlili, pretože by sme si ho mohli vysvetliť aj ako odporúčanie, ktoré priznáva kolektívne práva menšinám alebo územnú autonómiu založenú na etnických kritériách. Vitám schválenie pozmeňujúceho a dopĺňujúceho návrhu 35, ktorý považujem za veľmi rozumný, ale podľa mňa mnoho aspektov správy nemôžeme prijať.

Athanasios Pafilis (GUE/NGL), písomne. – (EL) Správa sa snaží pomôcť pri zatajovaní takzvaného „demokratického a sociálneho deficitu“ – vo svojej podstate hlboko reakcionárskej EÚ, aby ju urobila atraktívnejšou a aby otupila nespokojnosť spôsobenú jej protiludovou politikou. Pripúšťa a víta všetky reakcionárske princípy a inštitúcie schválené EÚ, ako napríklad štyri základné slobody Maastrichtskej zmluvy, a to tým, že sa snaží pripísať účinný rozmer ich dodržiavaniu.

Vychádza hlavne z Charty základných práv EÚ spojenej s protiludovou Lisabonskou zmluvou, ktorá je pod úrovňou práv, ktoré zaručujú mnohé členské štáty. Ide prevažne o správu plnú úvah a nejasných zbožných želaní. Zaoberá sa základnými právami, ako napríklad právom na prácu, vzdelanie a zdravie, iba ako s „príležitosťami“, ktoré by všetci občania mali dostať „rovnako“. V praxi je to v podstate nemožné. V ktorejkoľvek časti, ktorá sa konkrétnejšie zameriava na určitú oblasť, navrhuje zaoberať sa iba niektorými extrémnymi prípadmi chudoby, diskriminácie, atď. a to prostredníctvom opatrení, ako napríklad schválenie minimálnej mzdy a pod. Napokon skutočnosť, že neexistuje odkaz na antidemokratické rozhodnutia a prenasledovania občanov, ako napríklad zákaz komunistických strán a iných organizácií a uväznenie komunistov a iných politických bojovníkov v členských štátoch EÚ v strednej Európe a pobaltskom regióne, odhaľuje povahu správy.

Dimitrios Papadimoulis (GUE/NGL), písomne. – (EL) Hlasoval som za správu o situácii v oblasti základných práv v Európe, pretože si myslím, že prostredníctvom konštruktívnej kritiky sa dotýka jedného z najzákladnejších problémov našej zjednotenej štruktúry. Ako správa presne zdôrazňuje, diskriminácia v uplatňovaní základných práv pramení najmä z pohlavia, veku, pôvodu alebo sexuálnej orientácie tých, ktorí sú diskriminovaní. Tento problém sa zhoršuje, ak sa obeť podobných porušení základných práv nemôžu brániť najmä z dôvodu, že sú zatvorení v psychiatrických liečebniach, opatrovateľských domovoch a pod. Európa si nemôže nevšímať túto situáciu, a to najmä preto, lebo upevnenie ľudských práv pomôže posilniť európsky priestor slobody a bezpečnosti. Práve z tohto dôvodu, ako aj z dôvodu, že Charta základných práv nie je záväzná a že pre jednotlivcov existuje len veľmi obmedzená možnosť obrátiť sa v prípade potreby na súdy Spoločenstva, môžem len uvítať návrhy pána Cataniu o vytvorení všeobecnej povinnosti zo strany inštitúcií Spoločenstva vziať do úvahy ľudské práva pri vykonávaní svojej činnosti a vytvoriť špeciálnu agentúru na tento účel.

Zita Plešinská (PPE-DE), písomne. – (SK) Problémom správy je, že sa zaoberá mnohými citlivými otázkami. Hoci predkladá množstvo návrhov v rôznych oblastiach vrátane práv menšín, spravodajca do tejto správy znova zahrnul otázku reprodukčného zdravia.

Navrhované pozmeňujúce a dopĺňujúce návrhy a prílohy týkajúce sa reprodukčného zdravia, za ktoré pán poslanec hlasoval, odopierajú právo na život a porušujú princíp subsidiarity. Úcta ku každému nenarodenému dieťaťu a potreba chrániť ľudský život od jeho počatia sú pre mňa zásadné otázky. Nesúhlasím s tým, že by sme na európskej úrovni mali prijať rozhodnutia o záležitostiach, ku ktorým sa členské štáty stavajú rozdielne, čo pramení z ich kresťanských tradícií. Nesúhlasím s tým, že by EÚ mala prinútiť Slovensko, Poľsko, Írsko a iné členské štáty súhlasiť s interrupciami či eutanáziou, ktoré sú v rozpore s ich vnútroštátnymi predpismi.

Na európskej úrovni sa vždy rozprávame len o práve matky rozhodnúť o živote alebo smrti svojho dieťaťa a zabúdame na právo nenarodeného dieťaťa na život.

Z týchto dôvodov som hlasovala proti správe o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii v rokoch 2004 až 2008.

Nicolae Vlad Popa (PPE-DE), písomne. – (RO) Nie je potrebné zdôrazňovať, že PPE a PD-L (Liberálnodemokratická strana Rumunska) si vážia a rešpektujú základné ľudské práva a zaujímajú pevné stanovisko, pokiaľ ide o ich porušovanie.

Hlasoval som proti správe pána Cataniu o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii v rokoch 2004 až 2008, pretože predložením návrhov a poznámok išla nad rámec svojho mandátu, ako aj obdobia rokov 2004 až 2008, o ktorom mala informovať. Správa pána Cataniu predkladá poznámky a odporúčania pre členské štáty, aby prijali nariadenia, ktoré sú v rozpore s ich vnútroštátnymi nariadeniami namiesto toho, aby sa zaoberala konkrétnymi prípadmi porušovania ľudských práv. Napríklad v článkoch 38 a 76 sa používa výraz sobáš osôb rovnakého pohlavia, pojem, ktorý je nielen proti našim náboženským, ale aj proti našim právnym alebo racionálnym názorom.

Článok 149 sa zase zmieňuje o užívaní drog, čo je znova v rozpore s rumunským trestným právom.

Vychádzajúc z toho, čo som povedal, som hlasoval proti tejto správe, hoci iniciatíva za vytvorenie správy o situácii v oblasti ľudských práv v Európskej únii je chvályhodná a niektoré jej body sú dokonca správne.

Luís Queiró (PPE-DE), písomne. – (PT) Ak si myslíme, že ľudské práva sú v Európskej únii a členských štátoch plne garantované a ochraňované, urobili by sme veľkú chybu v analýze a malo by to nepriaznivý vplyv na politické konanie. Základné práva musia byť chránené a podporované aj v slobodných a demokratických spoločnostiach. Napriek tomu sa vynárajú rôzne otázky v súvislosti s touto správou a rozpravou.

V prvom rade je tu otázka dohliadania nad ochranou týchto práv na národnej úrovni. V spoločnostiach ako naša sa táto funkcia vykonáva predovšetkým v rámci národného kontextu, ale, samozrejme, bez toho, aby bola dotknutá naša schopnosť odvolať sa na európskej úrovni. Medzi povinnosťami inštitúcií zaručovať zmluvy a suverenitu národov sa pre každú stranu vytvára priestor na vykonávanie svojich funkcií bez toho, aby bola dotknutá inštitucionálna povaha EÚ.

Na druhej strane v tejto správe existuje aj nežiaduci zmätok, pokiaľ ide o to, čo pre organizáciu spoločnosti predstavujú základné práva a čo ideologické možnosti. Rozpravu na túto tému považujem za zaujímavú. Napriek tomu snaha o zavedenie týchto stanovísk v členských štátoch proti ich demokraticky vyjadrenej vôli a princípu subsidiarity dokazuje práve riziko toho, že by sa vnútroštátne otázky dostali do oblasti záujmu Spoločenstva. Z tohto dôvodu, ako aj z dôvodu, že nesúhlasím s väčšinou jej obsahu, som hlasoval proti tejto správe.

José Ribeiro e Castro (PPE-DE), písomne. – (PT) Ak by som bol podporil kampaň proti Lisabonskej zmluve v írskom referende, bol by som nadšene zatlieskal správe pána Cataniu a jej zástancam. Táto správa predstavuje hrubú neúctu k princípu subsidiarity a pošliapava inštitucionálne predpisy Európskej únie a právomoci členských štátov do takej miery, že verí tým, ktorí prechovávajú nedôveru k politickej nenásytlosti Bruselu. Útok na ochranné doložky, ktoré sú priamym prejavom zmlúv a základnej istoty demokracie členských štátov, ktorý slúži na „uzákonneenie ... diskriminačných praktík“, je úbohý a hrubo podkopáva základné práva občanov.

Trvať na tom, že podpísanie medzinárodných dohovorov väčšinou členských štátov ukladá povinnosť celej EÚ dodržiavať ich, je z právneho hľadiska úplne absurdné a predstavuje vrhnutie sa do temnoty, ktorá ide za hranice najextrémnejšieho federalizmu. Rovnako odmietam absolútne zvrhlé tvrdenie, že Európa nie je „dostatočne dôveryhodná“, čo úzko súvisí s našou „taktickou menejcennosťou“. Nech by mala akékoľvek konkrétne problémy, treba si uvedomiť, že Európa nie je Sudán, ani Čínska ľudová republika, ani Kuba, ani Somálsko a ani Severná Kórea. Skrátka, správa zabľúdila do oblastí politického boja, ktorý nemá nič spoločné so základnými právami, čím stráca na vierohodnosti, súdržnosti a účinnosti. Hlasoval som proti nej.

Luca Romagnoli (NI), písomne. – (IT) Vážený pán predsedajúci, vážené dámy, vážení páni, hlasoval som proti správe pána Cataniu o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii (2004 – 2008).

Nesúhlasím s tvrdením, že členské štáty poškodzujú aktívnu úlohu Európskej únie v obrane ľudských práv po celom svete. Okrem toho nesúhlasím s tvrdením, že boj proti terorizmu môžeme chápať ako zámienku pre pokles úrovne ochrany ľudských práv, najmä práva na súkromie.

Som proti bodom týkajúcim sa Rómov, ktorí nepotrebujú žiadnu zvláštnu ochranu. Inak by to v súvislosti s nimi vyvolalo veľkú diskriminačnú situáciu, pretože toto uznesenie ich považuje za etnickú skupinu, ktorá sa líši od ostatných. Napokon nesúhlasím ani s odsekom, ktorý hovorí o repatriácii: postupy, ktoré sa majú použiť pri repatriácii jednotlivca, nemôžu byť hodnotené len na základe týchto parametrov.

Martine Roure (PSE), písomne. – (FR) Bez ochrany základných práv nemôže existovať žiadny európsky priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti. Európa má za úlohu byť príkladom a bezúhonnou v tejto otázke.

Zistili a odhalili sa porušenia základných práv vrátane tých, ktoré sa stali v uzavretých inštitúciách, ktoré slúžia ako domov pre deti a staršie osoby. Existuje tiež večný problém katastrofálnej situácie v niektorých väzniciach, na ktorý poukazuje táto správa, za ktorú sme dnes hlasovali. Musíme tiež bojovať za to, aby sme zabezpečili uznanie sociálnych práv.

Chudoba a neistota zamestnania predstavujú útok na ľudské práva. Ako môžeme súhlasiť so situáciou, že v Európe a v 21. storočí ľudia majú prácu, ale nemôžu si dovoliť bývanie?

Musíme presadzovať základné práva každého z nás. Európska únia disponuje Chartou základných práv.

Zabezpečme, že sa bude dodržiavať.

Toomas Savi (ALDE), písomne. – Vážený pán predsedajúci, hlasoval som za túto správu a vítam najmä zaradenie odseku 31 do správy, na základe ktorého Európsky parlament odsudzuje Európsku úniu za neuskutočnenie rozsudkov Súdu prvého stupňa zo dňa 12. decembra 2006 a zo dňa 4. a 17. decembra 2008 a Súdu prvého stupňa Spojeného kráľovstva, ktorý dňa 7. mája 2008 rozhodli v prospech Organizácie mudžahedínov iránskeho ľudu (PMOI).

Európska únia podporuje demokraciu a princípy právneho štátu. O to desivejšia je predstava jednej z jej inštitúcií, ktorá koná proti princípom Únie. Dúfam, že Rada naozaj berie do úvahy stanovisko Parlamentu, keď zostavuje novú „čiernu listinu“ EÚ. Obvinenia z teroristickej činnosti by mali byť odôvodnené a rovnako by mali byť transparentnejšie aj rozhodnutia o zaradení niektorých organizácií na „čiernu listinu“.

Podobné otázky by sa nemali riešiť svojvoľným spôsobom, ale v súlade so zásadami demokracie a princípov právneho štátu. EÚ nemôže dovoliť, aby sa z celosvetového boja proti terorizmu stal priestor pre politické machinácie, preto musí uznať vyššie uvedené rozsudky.

Olle Schmidt (ALDE), písomne. – (SV) Odsek 149 správy pána Cataniu o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii považujem za naliehanie na členské štáty, aby zabezpečili, že pod rovnaké zaobchádzanie pacientov v rámci systému zdravotnej starostlivosti spadajú aj narkomani. Z tohto dôvodu som hlasoval za tento odsek.

Csaba Sógor (PPE-DE), písomne. – (HU) Posledné dve kolá rozširovania Európskej únie, v rámci ktorých boli prijaté bývalé socialistické krajiny strednej a východnej Európy, otvorili tiež novú kapitolu v prístupe Spoločenstva k otázkam ľudských práv.

Odvtedy sa ukázalo, že ochrana základných práv – a v rámci nich aj práv národnostných menšín – v nových členských štátoch predstavuje pre Európske spoločenstvo najväčšiu výzvu.

Správa z vlastnej iniciatívy pána Giusta Cataniu zdôrazňuje, že je nevyhnutné, aby princípy subsidiarity a samosprávy slúžili pri riešení problémov tradičných spoločenstiev národnostných menšín ako ukazovatele, ktoré môžu upokojujúcim spôsobom umožniť vypracovanie postupov zameraných na riešenie situácie daných spoločenstiev.

Správa podporuje použitie kultúrnej, územnej a regionálnej formy autonómie.

Vítam tiež skutočnosť, že správa môjho kolegu poslanca Cataniu požaduje vypracovanie definície príslušnosti k národnostnej menšine a navrhuje načrtnúť minimálny súbor noriem Spoločenstva na ochranu práv takýchto menšín.

Bart Staes (Verts/ALE), písomne. – (NL) Ochrana a podpora základných práv sú úplnou podstatou našej európskej demokracie a predstavujú kľúčové podmienky v posilnení našej európskej oblasti slobody, bezpečnosti a spravodlivosti. Preto nie je potrebné zdôrazňovať, že v praxi tieto práva boli zahrnuté v cieľoch rôznych oblastí politiky EÚ.

Okrem toho by sme chceli požiadať Radu, aby vykonala analýzu situácie vo svete a v každom členskom štáte pomocou výročných správ o ľudských právach v záujme dôveryhodnosti Európy nepoužívala dvojité štandardy vo svojej vnútornej a vonkajšej politike. Pozmeňujúce a dopĺňujúce návrhy predložené Skupinou zelených/Európskou slobodnou alianciou, týkajúce sa antidiskriminačných práv, práv menšín a sociálnych práv, boli prijaté buď v plnom znení alebo čiastočne.

Podarilo sa nám poukázať na potrebu vziať do úvahy základné práva v právnych predpisoch týkajúcich sa postupov trestnoprávných konaní. Správa pána Cataniu mapuje problémy týkajúce sa základných práv a predkladá množstvo návrhov na ich riešenie. Z tohto dôvodu môže rátať s mojou plnou podporou, pretože úcta ku všetkým ľuďom bez ohľadu na pohlavie, vek, národnosť alebo sociálno-ekonomický pôvod a ich základným právam je podstatou politiky Zelených.

Catherine Stihler (PSE), písomne. – S potešením som sledovala, ako Európsky parlament podporil odstránenie PMOI zo zoznamu teroristických organizácií. V Iráne doposiaľ prišlo o život dvadsaťtisíc ľudí, ktorí sa postavili proti režimu. Kým bude PMOI na zozname teroristických organizácií, mnoho ľudí v Iráne príde o život už len preto, lebo vyjadrí svoj nesúhlas s režimom. EÚ musí nasledovať príklad Spojeného kráľovstva a odstrániť PMOI zo zoznamu teroristických organizácií.

Andrzej Jan Szejna (PSE), písomne. – (PL) Počas dnešného hlasovania som sa vyjadril v prospech prijatia správy pána Giusta Cataniu o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii.

Základné práva v Európskej únii sa bohužiaľ často porušujú, pričom najčastejšie to sledujeme v oblasti diskriminácie menšín a narušenia súkromia. Ďalším problémom sú rovnaké príležitosti, a to najmä rovnosť pre ženy. Spravodajca požiadal členské štáty, aby odmietli námietky, ktoré odôvodňujú násilie a diskrimináciu spáchané na ženách na základe tradícií a náboženstva.

V mnohých štátoch EÚ sú občania a predovšetkým tí najslabší, čiže deti, postihnutí diskrimináciou a chudobou. Správa oprávnene odsudzuje všetky formy násilia na deťoch, ako napríklad domáce násilie, sexuálne zneužívanie a telesné tresty v školách.

Členské štáty nekontrolujú praktiky s ohľadom na ľudské práva, čím podkopávajú vierohodnosť zahraničnej politiky EÚ vo svete. Podľa môjho názoru Spoločenstvo nemôže používať „dvojité meter“, pokiaľ ide o jeho vnútornú a zahraničnú politiku.

Konrad Szymański (UEN), písomne. – Hlavným významom správy pána Cataniu je pre mňa skutočnosť, že nám pripomína to, že aj v rámci EÚ máme vlastné problémy, ktorým musíme čeliť. Z tohto dôvodu by sme mali byť veľmi opatrní v prijímaní svätuškárskeho prístupu, pokiaľ ide o pripomienky na adresu ľudských práv mimo EÚ.

Pracoval som v dočasnom výbore pre mimoriadne vydávanie osôb CIA. Bol to najmä priestor pre ľavicu, aby mohla útočiť na svojho najobľúbenejšieho odporného netvora – Spojené štáty americké.

Podľa môjho názoru by sme mali byť vďační CIA a Spojeným štátom americkým za to, že nám pomáhajú ochrániť Európanov od teroristov, ktorí majú v úmysle zabiť nevinných občanov. Naše spoločnosti sú svedkom toho, že sa musíme spoliehať na Ameriku, ktorá to vyrieši za nás.

Absolutizmus nad ľudskými právami nahráva do karát tým, ktorí by nás zničili a vystavuje riziku ľudské práva našich občanov.

Hlasoval som preto proti tejto správe.

Konrad Szymański (UEN), písomne. – (PL) Správa o situácii v oblasti základných práv v EÚ v rokoch 2004 až 2008 prijatá v Európskom parlamente dnes obsahuje požiadavky na vzájomné uznávanie homosexuálnych párov vo všetkých krajinách EÚ a zaradenie takýchto vzťahov do právnych predpisov členských štátov. Ďalšia časť správy obrába takzvané „reprodukčné práva“, ktoré v jazyku medzinárodného práva tiež zahŕňa interrupciu na žiadosť. pričom začleňuje cirkevných predstaviteľov medzi autorov takýchto pripomienok.

Európska ľavica sa zmocnila správy o situácii v oblasti základných práv v EÚ, aby podporila prointerruptčné a prohomosexuálne požiadavky, ktoré nemajú nič spoločné so základnými právami. Ani v medzinárodnom, ani v európskom práve neexistujú dokumenty, ktoré by podporovali existenciu takýchto „práv“.

Napriek nezáväznému charakteru správy ide o najškodlivejší dokument, ktorý bol prijatý počas funkčného obdobia súčasného Parlamentu. Je to posledný pokus o opätovné definovanie základných práv a zavedenie zmien v ich význame bez toho, aby bola potrebná úprava a doplnenie akýchkoľvek zmlúv na úrovni OSN alebo EÚ.

Jeden z ďalších aspektov správy je, že EÚ zavádza špeciálnu smernicu, ktorá potrestá „homofóbne“ konanie. Pre všeobecnú a nejasnú povahu tejto formulácie ide o pokus vylúčiť homosexuálne kruhy z demokratického práva na slobodnú kritiku. Čo sa týka cenzúry, uplatňovanie tohto princípu by nezostalo bez následkov.

Výsledok záverečného hlasovania (401 za, 220 proti, 67 sa zdržalo) svedčí o tom, ako veľmi sú v tejto otázke rozdelení poslanci Parlamentu. Pre spravodajcu to znamená prehru, pretože základné práva sú niečo, čo by malo Parlament spájať a nie rozdeľovať.

Charles Tannock (PPE-DE), . – Bol by som rád, keby sme sa v rámci tejto správy bližšie pozreli na situáciu sirôt a postihnutých detí v ústavnej starostlivosti v Rumunsku a Bulharsku, teda v najnovších členských štátoch EÚ.

Už pred vstupom týchto krajín do EÚ existovali veľké obavy týkajúce sa štandardov ústavnej starostlivosti poskytovanej sirotám a postihnutým deťom. Ďalšia správa takéhoto druhu by sa danej záležitosti mohla venovať podrobnejšie.

Všeobecnejšie som vyjadril svoje názory týkajúce sa tejto správy už počas rozpravy, ktorá sa uskutočnila minulý mesiac. Obávam sa, že naša kultúra ľudských práv sa nakazila istým absolutizmom a že uspokojovaním práv zločincov a teroristov v podstate podkopávame práva všetkých ostatných ľudí.

Konkrétne som presvedčený, že záležitosti týkajúce sa interrupcie a antikoncepcie nie sú vecou Európskej únie, a mali by podliehať príslušnej legislatíve na úrovni členských štátov. Zároveň mám námietky proti žiadosti, aby Listina základných práv obchádzala právne normy Spojeného kráľovstva, na základe ktorých bola vyjednaná istá výnimka z jej ustanovení.

Preto som sa zdržal hlasovania o tejto správe.

Thomas Ulmer (PPE-DE), písomne. – (DE) Hlasoval som proti správe, ktorú predložil pán Catania. Som šokovaný, že Parlament dokonca vyhlásil túto správu v jej súčasnej podobe za prijateľnú. Neustále totiž porušuje zásady subsidiarity. Z hľadiska jej obsahu možno skritizovať prakticky všetko. Pokiaľ ide o základné práva, národné štáty nesmú ostať bezmocné a bez určitých právomocí. Toto je pokus presadiť na úkor väčšiny práva menšiny, ktoré nemožno realizovať na celoštátnej úrovni. Kladný postoj k interrupcii je pre mňa nepochopiteľný. Aktuálna téma, teda ľudské práva a ich dodržiavanie, sa tam vôbec nespomína.

Thomas Wise (NI), písomne. Zdržal som sa hlasovania podľa mien o odseku 62, pretože som presvedčený, že každá krajina – ktorou EÚ nie je – by mala zaručiť, že legislatíva zaoberajúca sa mrzačením ženských genitálií vzniká a uplatňuje sa na lokálnej úrovni. Medzinárodná dohoda by bola v tomto prípade vhodnejšia aj prezieravejšia. EÚ ako taká v súčasnosti nemá právomoci zasahovať do zdravotných záležitostí a ani by sa nemala snažiť takúto právomoc získať.

Zdržal som sa tiež hlasovania o odseku 72, pretože sa obávam dôsledkov slobodného prejavu. Aj keď sú odsúdeniahodné, diskriminačné poznámky nemusia nevyhnutne podnietiť „nenávisť a násilie“. Skutočnosť, že nás žiadajú, aby sme s tým súhlasili, bude znamenať, že tí, ktorým sa zachce, to môžu brať ako dôkaz, že je to tak.

Moje rozhodnutie zdržať sa hlasovania o pozmeňujúcom a dopĺňujúcom návrhu č. 54 sa zakladá na protichodnom názore na voľný pohyb osôb v EÚ a princípe vzájomného uznávania. Toto rozhodnutie v žiadnom prípade nie je odrazom môjho názoru na partnerstvá osôb rovnakého pohlavia, ktoré by aj podľa mňa mali mať rovnaké práva ako ostatní.

Anna Záborská (PPE-DE), písomne. – (FR) Európsky parlament práve hlasoval za správu pána Cataniu, ktorá mapuje situáciu v oblasti základných práv. Práve v čase, keď sme oslávili 60. výročie Všeobecnej deklarácie ľudských práv, si táto správa kladie otázku, čo chápeme pod pojmom základné právo.

Samozrejme, Charta základných práv Európskej únie bola výsledkom konsenzu, ktorý sa podarilo dosiahnuť po viac ako ročnom rokovaní medzi rôznymi nátlakovými a lobistickými skupinami, predstaviteľmi občianskej spoločnosti, národnými vládami a pod. Táto procedúra, ku ktorej sme my ako predstavitelia krajín východnej Európy neboli prizvaní, je zaujímavá z viacerých pohľadov. Ako zdôrazňuje správa pána Cataniu, Charta bude slúžiť ako právne nezáväzný dokument, až dovtedy, kým nebude Lisabonská zmluva ratifikovaná všetkými členskými štátmi.

Agentúra pre základné práva, ktorá sídli vo Viedni, v Rakúsku, je však založená výlučne na tomto politickom dokumente, ktorý používa na odôvodnenie postojov, ktoré zaujíma. Je preto zaujímavé pozrieť sa na to, akým spôsobom Charta uvažuje o základných právach, a to prostredníctvom analyzovania tém, ktorým sa venuje Agentúra pre základné práva. Celá procedúra je ešte oveľa zaujímavejšia, keď sa aplikuje na sieť odborníkov FRALEXu, ktorí boli najatí v lete 2008 a spadajú hlavne pod holandskú sieť „Human European Consultancy“.

Návrh uznesenia (B6-0624/2008)

Dragoș Florin David (PPE-DE), písomne. – (RO) Hlasoval som v prospech tejto rezolúcie, keďže Dohovor významným spôsobom prispeje k podpore dôstojných pracovných podmienok na celom svete. Podporuje tiež dohodu, ktorú uzavreli sociálni partneri o určitých aspektoch pracovných podmienok pracovníkov pôsobiacich v odvetví námornej dopravy, pretože vytvára tú správnu rovnováhu medzi potrebou zlepšiť pracovné podmienky a chrániť zdravie a bezpečnosť zamestnancov pracujúcich na mori, ako aj z dôvodu, že táto profesijná skupina existuje aj v Rumunsku.

Constantin Dumitriu (PPE-DE), písomne. – (RO) Uznesenie, ktoré predložila pani Mary Lou McDonaldová, sumarizuje hlavné body, ktoré smernica Rady o Dohovore o pracovných normách v námornej doprave z roku 2006 a pozmeňujúca Smernica 1999/63/EC (COM(2008)0422) musia vziať do úvahy.

Zamestnanci pôsobiaci v odvetví námorníctva patria do kategórie pracovníkov, ktorí svoju činnosť vykonávajú vo veľmi ťažkých, často dokonca nebezpečných podmienkach. Práve preto potrebujeme stanoviť určité normy pre pracovné podmienky, ktoré nám umožnia zohľadniť zdravie a bezpečnosť týchto pracovníkov, ako aj jasné pravidlá týkajúce sa ich zamestnávania. V rámci stanovenia týchto noriem musíme predovšetkým poukázať na potreby a problémy, ktorým čelia zamestnanci a zamestnávateľia z námorného odvetvia, a zároveň zabezpečiť istý stupeň flexibility v ich presadzovaní zo strany členských štátov.

Po prijatí dokumentov na európskej úrovni musia následne konať aj samotné členské štáty, pričom Komisia musí celú situáciu monitorovať, aby sme sa uistili, že sa tieto ustanovenia aj uplatňujú. Okrem toho, pokiaľ ide o pracovné normy v námorníctve, Európska únia má príležitosť etablovať sa ako líder, ktorý tieto normy pretavuje do princípov, ktoré možno uplatňovať všade na svete.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), písomne. – (IT) Hlasovali sme za správu o návrhu smernice Rady, ktorá uplatňuje dohodu uzavretú medzi Asociáciou majiteľov lodí Európskeho spoločenstva a Európskou federáciou pracovníkov dopravy o Dohovore o pracovných normách v námornej doprave z roku 2006, a pozmeňujúcej smernice 1999/63/EC, keďže konsoliduje minimálne práva pracujúcich. Je dôležité zaistiť lepšie pracovné podmienky a väčšiu bezpečnosť a zároveň rešpektovať dôstojnosť týchto odborníkov.

Je nám však ľúto, že návrhy, ktoré predniesla naša skupina, neboli prijaté. Konkrétne ide o tie, ktoré sa snažili odstrániť akúkoľvek právnu neistotu alebo predpojatosť voči práci, ktorú vykonávajú sociálni partneri, aby dosiahli dohodu. Samotný dohovor uznáva, že krajiny by nemali využívať flexibilitu, a práve to bolo cieľom návrhu smernice, so súhlasom sociálnych partnerov. Preto nesúhlasíme s väčšinou Európskeho parlamentu, ktorá sa prikláňa k začleneniu otázky flexibility do odseku 6.

Luca Romagnoli (NI), písomne. – Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, rád by som vás informoval, že som hlasoval za uznesenie o Dohovore o pracovných normách v námornej doprave z roku 2006 (postupy týkajúce sa sociálneho dialógu).

Zároveň plne podporujem dohodu uzavretú medzi zamestnávateľmi a zamestnancami o niektorých aspektoch pracovných podmienok zamestnancov pôsobiacich v odvetví námornej dopravy, pretože vytvára tú správnu rovnováhu medzi potrebou zlepšiť pracovné podmienky a chrániť zdravie a bezpečnosť zamestnancov pracujúcich na mori. Okrem toho som presvedčený, že je nutné zadefinovať a posilniť minimálne normy v oblasti zamestnávania, zdravotných a bezpečnostných podmienok pre zamestnancov pracujúcich na mori alebo na palube lodí plaviacich sa po mori. Na záver by som chcel skonštatovať, že som spokojný s úlohou,

ktorú zamestnávateľa a zamestnanci zohrávajú v rámci zlepšovania zdravotných a bezpečnostných podmienok zamestnancov.

– **Správa: Laima Liucija Andrikenė (A6-0498/2008)**

Alessandro Battilocchio (PSE), písomne. – (IT) Hlasoval som za túto správu. Dnes si viac ako kedykoľvek predtým uvedomujeme, akú dôležitú úlohu môže zohrať orgán, akým je Rada OSN pre ľudské práva (UNHRC). Mali by sme podporiť jej doterajšiu činnosť a zároveň oceniť aktívnu úlohu, ktorú EÚ zohráva v rámci UNHRC, a to aj napriek istým obmedzeniam, ktoré vyplývajú z neúčasti Spojených štátov. Táto neúčasť v podstate často stavia EÚ do izolovanej pozície. To by však nemalo byť pre EÚ ospravedlnením. Únia by mala byť schopná vyvinúť politické úsilie, ktoré by jej umožnilo vybudovať si jednotné a kohézne vedúce postavenie, ktoré dokáže prekonať opozičné geografické bloky, ktoré sú v nej často badateľné.

Máme pred sebou ešte poriadny kus práce, ak chceme zaistiť UNHRC väčšiu dôveryhodnosť a autoritu. Zároveň musíme zabrániť niektorým vládam, aby sa aj naďalej vyhýbali svojim povinnostiam v medzinárodnej oblasti. Preto s nadšením podporujem novú analýzu so zreteľom na isté preskúmanie a rád by som potvrdil, že posilnenie UNHRC je nevyhnutným krokom na ceste k civilizovanému spôsobu života, ktorý EÚ vždy podporovala.

Călin Cătălin Chiriță (PPE-DE), písomne. – (RO) Hlasoval som v prospech správy pani Andrikenėovej o budúcnosti Rady OSN pre ľudské práva, keďže mám pocit, že EÚ potrebuje dlhodobú stratégiu zameranú na činnosť tejto inštitúcie, z ktorej sa musí stať hlavné celosvetové fórum pre ľudské práva. Som presvedčený, že členské štáty EÚ musia preukázať väčšiu jednotnosť a účinnosť v rámci presadzovania určitých spoločných postojov EÚ k ľudským právam.

EÚ sa musí stať globálnym lídrom a iniciovať stratégie na ochranu ľudských práv po celom svete. Je potrebné, aby sme venovali väčšiu pozornosť podpore ľudských, ekonomických, sociálnych a kultúrnych práv, keďže chudoba, zaostalosť a nízka úroveň vzdelania obyvateľstva majú znásobujúce sa negatívne účinky.

Aby EÚ dosiahla oveľa väčšiu podporu svojho postavenia, musí vytvoriť mechanizmy založené na vybudovaní určitej koalície a začať organizovať pravidelné stretnutia zamerané na riešenie konkrétnych otázok spolu so všetkými demokratickými krajinami z ostatných kontinentov. Pre krajiny je tiež nesmierne dôležité, aby na medzinárodnej fóre posielali odborníkov, ktorí majú v príslušnej oblasti skutočne odborné znalosti. Práve to je to, čo pani Andrikenėová vo svojej správe vytrvalo odporúča, a to plným právom.

Philip Claeys (NI), Koenrad Dillen (NI), písomne. – (NL) Hlasoval som proti tejto správe, pretože Radu OSN pre ľudské práva nemožno ani v tých najdivokejších predstavách považovať za legítimnú inštitúciu. Je pre mňa neprijateľné, aby krajiny ako Kuba, Saudská Arábia, Egypt, Pakistan, Jordánsko a mnoho afrických režimov vydávali uznesenia, ktoré pranierujú situáciu v oblasti dodržiavania ľudských práv v iných krajinách. Situácia, v ktorej sa nachádzajú politickí alebo náboženskí disidenti v spomínaných krajinách, je totálnym výsmechom celej tejto inštitúcie.

Dragoș Florin David (PPE-DE), písomne. – (RO) Hlasoval som za tento návrh uznesenia Európskeho parlamentu, pretože rešpekt, podpora a záruka univerzálnosti ľudských práv sú neoddeliteľnou súčasťou právnych predpisov Európskej únie a tie patria medzi základné princípy EÚ. Hlasoval som zaň aj preto, lebo Organizácia Spojených národov a Rada OSN pre ľudské práva (UNHRC) patria medzi organizácie, ktoré sa vedľa najprimeranejším spôsobom chopiť zložitých problémov týkajúcich sa ľudských práv a výziev v humanitárnom sektore. Som presvedčený, že ľudské práva a demokracia sú kľúčovými prvkami v zahraničných vzťahoch a zahraničnej politike EÚ.

Neena Gill (PSE), písomne. – Vážený pán predsedajúci, som veľmi rada, že som hlasovala za správu pani Andrikenėovej o Rade OSN pre ľudské práva, pretože som uvítala skutočnosť, že táto organizácia má oveľa väčšiu dôveryhodnosť než jej predchodkyňa, Komisia OSN pre ľudské práva. Komisia bola do značnej miery zdiskreditovaná kvôli viacerým jej členským krajinám, ktorých záznamy o ľudských právach boli veľmi podozrivé.

Pravidelné podrobné skúmanie záznamov o ľudských právach v jednotlivých členských krajinách je pre dôležitejšie postavenie Rady kľúčové. Bude to mimoriadne dôležité najmä v ďalšom kole podrobného skúmania, ktoré sa bude týkať Ruska, Kuby, Saudskej Arábie a Číny.

Vítané sú tiež opatrenia spomínané v tejto správe, ktorých cieľom je posúdiť koordináciu spomínaných otázok medzi jednotlivými členskými štátmi EÚ. Je mimoriadne dôležité, že EÚ, ako organizácia, ktorá kladie

ľudské práva do centra svojho záujmu, spolupracuje s medzinárodnými partnermi, ako je napríklad OSN, ktorá vyznáva podobné ideály, čo umožňuje väčšiu spoluprácu. Takáto spolupráca je veľmi dôležitá, pretože zaručuje, že ľudské práva sa viac nenachádzajú len na vedľajšej koľaji ako cieľ zahraničnej politiky motivovaný komerčnými alebo strategickými dôvodmi.

Pedro Guerreiro (GUE/NGL), písomne. – (PT) Táto správa odhaľuje určitú nespokojnosť Európskeho parlamentu s Radou OSN pre ľudské práva (UNHRC). Členské štáty EÚ totiž predstavujú „numerickú menšinu“, čo v jeho ponímaní „závažne bráni EÚ ovplyvňovať program UNHRC a upevňovať si postavenie „vedúcej sily“.

Táto vznešená vízia sa zakladá na neprijateľnom pokuse presadiť EÚ ako model v oblasti ľudských práv, najmä keď vezmeme do úvahy fakty, ktoré dokazujú jej pokryteckú politiku týkajúcu sa ľudských práv, ako to názorne dokazuje prípad spolupiny EÚ vo vzťahu k Izraelu – len sa pozrime na to, ako sa zdržala hlasovania o uznesení UNHRC o Palestíne.

Správa je plná rozporov, napríklad, keď „vyjadruje ľútosť nad rozdelením UNHRC do regionálnych blokov“, pričom zároveň uvádza, že podporuje existenciu „koordinovanej spoločnej pozície v rámci UNHRC“ zo strany EÚ. Ide teda o nevôľu voči politike rozdeľovania do blokov vo všeobecnosti alebo je táto politika zlá len vtedy, keď nefunguje v prospech EÚ?

My, na rozdiel od EP, nepovažujeme skutočnosť, že Spojené štáty nie sú zastúpené v UNHRC za „poľutovaniahodný“. Po prvé preto, lebo neustále porušujú ľudské práva a medzinárodné právne predpisy, ale aj preto, že nepodali svoju kandidatúru v snahe vyhnúť sa hanbe, že by neboli zvolené. Lahko sa dovŕtiť prečo...

Nils Lundgren (IND/DEM), písomne. – (SV) Na to, že táto správa pochádza z dielne Výboru pre zahraničné veci, obsahuje prekvapujúce množstvo rozumných názorov. Do popredia sa napríklad dostáva názor, podľa ktorého je dobré, že členské štáty EÚ sa čoraz častejšie vyjadrujú otvorene sami za seba a nedovoľujú predsedníctvu EÚ, aby hovorilo v mene všetkých krajín. Vyhlásenia takéhoto druhu sú zriedkavé a ja ich vítam.

Bohužiaľ, tých pozitívnych prvkov je veľmi málo a sú veľmi zriedkavé. Jedna z najneprijateľnejších formulácií sa nachádza v úvodnej časti H, v ktorej sú vyjadrené sťažnosti týkajúce sa „vytrvalej snahy členských štátov fungovať na poli OSN nezávisle.“ Heslo „jeden štát, jeden hlas“ je koniec koncov jedným zo základných pilierov Organizácie Spojených národov. Výbor pre zahraničné veci tiež vyjadruje ľútosť, že sa UNHRC čoraz väčšmi prerozdeľuje do regionálnych blokov. Čo je však dosť paradoxné, niektoré regionálne bloky – ako napríklad EÚ – sa zdajú byť žiaduce.

Európsky parlament nie je, nemôže byť, a ani by nemal byť zárukou dodržiavania ľudských práv vo svete. Svedčia o tom napríklad výroky členov Parlamentu na adresu homosexuálov. Napriek tomu, že vo svojej podstate má možno táto správa určité kvality, v rámci dnešného hlasovania som hlasoval proti nej.

Andreas Mölzer (NI), písomne. – (DE) EÚ vyhlasuje, že kladie ľudské práva a demokraciu do centra záujmu svojich zahraničných vzťahov. Tento Parlament apeluje na EÚ, aby pri ratifikácii dohôd venovala pozornosť dôveryhodnosti týkajúcej sa otázok ľudských práv. Dôveryhodnosť samotnej EÚ sa však niekam vyparila. Prelety CIA, jej neschopnosť zakročiť ohľadom tyranských väzňov Spojených štátov a jej kľúčovanie v oblasti medzinárodného práva – napríklad pokiaľ ide o kosovskú krízu – sú toho dôkazom.

Ako môže spoločenstvo, ktoré vyhlasuje, že si veľmi zakladá na demokracii, poprieť výsledky referenda, opakovať hlasovanie až dovtedy, kým sa nedostaví želaný výsledok a potrestať členské štáty za výsledok volieb? Ak by EÚ skutočne tak veľmi záležalo na úcte voči jej tak často skloňovanému spoločenstvu založenom na istých hodnotách, dávno by bola prerušila prístupové rokovania s Tureckom, najneskôr vtedy, keď sa prejavilo jeho vojnové štvárstvo. Namiesto toho, aby skutočne pracovala na podpore ľudských práv a spoločných hodnôt, je očividné, že EÚ dnes každoročne vyhadzuje okolo 15 miliónov EUR na zbytočnú Agentúru Európskej únie pre základné práva (FRA).

Nicolae Vlad Popa (PPE-DE), písomne. – Hlasoval som za správu o rozvoji Rady OSN pre ľudské práva, pretože vzhľadom na nepochybné úspechy ako aj úsilie, ktoré sa vyvinulo na posilnenie dôveryhodnosti a úrovne ochrany ľudských práv, som pevne presvedčený, že fungovanie tohto orgánu sa môže do budúcnosti tiež zdokonaľovať.

Zároveň mám pocit, že Európska únia musí naďalej zohrávať aktívnu a vysoko vyprofilovanú úlohu pri etablovaní a fungovaní Rady OSN.

Rovnako oceňujem skutočnosť, že správa apeluje na Európsku úniu, aby opätovne potvrdila a rázne hájila zásady univerzálnosti, nedeliteľnosti a nezávislosti ľudských práv.

Luís Queiró (PPE-DE), písomne. – (PT) Ak má byť Organizácia Spojených národov ako aj rôzne agentúry a organizácie, ktoré sa s ňou stotožňujú, zrkadlom nášho sveta, je prirodzené, že obraz, ktorý sa nám v ňom naskytne, nie je práve obrazom toho sveta, ktorý by sme chceli vidieť alebo vytvoriť. Pri rozprave o Rade OSN pre ľudské práva sú nevyhnutné aj takéto úvahy.

Debatovanie a rozhodovanie prostredníctvom hlasovania o ľudských právach môžu vo svete, kde im krajiny nevenujú žiadnu pozornosť, priniesť celkom bizarný výsledok. Toto nie je len otázkou legitimitnosti. Je to predovšetkým otázkou jazyka. Akú hodnotiacu normu vzťahujúcu sa na ľudské práva, môže zdieľať taká vláda Líbye či Zimbabwe s demokratickými štátmi, ktoré sa zodpovedajú svojim občanom? Samozrejme žiadnu. Ide však práve o to, aby sme napomohli vzájomnému dialógu medzi tými, ktorí hovoria rôznymi jazykmi, a dokázali, že diplomacia existuje. Medzi rovnými nie je prostredníctvo nevyhnutné.

Musíme teda podnietiť a podporiť politiku zameranú na vytváranie miest, ktoré poskytujú priestor pre spoločný dialóg. Inak si neviem predstaviť, že by nám ako norma našich hodnôt alebo nášho konania mohlo alebo malo slúžiť niečo, o čom sa rozhoduje v takom kontexte.

Luca Romagnoli (NI), písomne. – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, hlasoval som za správu, ktorú predložila pani Andrikenėová, o rozvoji Rady OSN pre ľudské práva vrátane úlohy, ktorú by v ňom mala zohrať EÚ. Postavenie Európskej únie v tejto Rade je veľmi dôležité.

EÚ, ktorá kladie ľudské práva a demokraciu do centra záujmu v rámci svojich vlastných zahraničných vzťahov – predovšetkým pokiaľ ide o jej pôsobenie v medzinárodných organizáciách zaoberajúcich sa ľudskými právami – sa v skutočnosti už na začiatku zaviazala, že bude neustále zohrávať aktívnu a viditeľnú rolu pri vytvorení a fungovaní Rady pre ľudské práva, s cieľom presadzovať tie najvyššie normy týkajúce sa ľudských práv, a to prostredníctvom sponzorovania alebo podieľania sa na sponzorovaní textov, ktoré tieto normy definujú.

Preto vítam návrh pani Andrikenėovej, ktorý preskúma opatrenia, ktoré by EÚ mohla prijať na posilnenie svojho vplyvu v Rade pre ľudské práva. Tieto opatrenia by zároveň poskytlí nový impulz, vďaka ktorému by sa Rada mohla stať účinnejším a funkčnejším orgánom.

Andrzej Jan Szejna (PSE), písomne. – (PL) 15. marca 2006 Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov prijalo uznesenie, na základe ktorého Komisiu OSN pre ľudské práva nahradila Rada OSN pre ľudské práva, teda medzinárodný podporný orgán, ktorého cieľom je presadzovať a chrániť ľudské práva.

Zmena názvu bola sprevádzaná zavedením nových mechanizmov a postupov, ktoré zvyšujú potenciál Rady pre ľudské práva.

Cieľom správy je zhodnotiť úspechy, ktoré sa Rade podarilo dosiahnuť, a porovnať očakávania s výsledkami. Ide predovšetkým o vytýčenie možných vylepšení v rámci jej fungovania.

Nezabúdajme, že demokracia a ľudské práva predstavujú základný kameň, na ktorom Európska únia operuje na medzinárodnej scéne. Európska únia si vytýčila veľmi dôležitú úlohu a angažuje sa v medzinárodných organizáciách na ochranu ľudských práv. Taktiež sa aktívne podieľala na ustanovení Rady pre ľudské práva. Spoluautorsky sa podieľala na vytvorení textov, ako sú dohovory alebo uznesenia, ktoré stanovujú normy na ochranu ľudských práv.

Bohužiaľ, Európskej únii často chýba schopnosť niektoré veci predvídať (predovšetkým kvôli zdĺhavým postupom, ktoré sú niekedy potrebné na prípravu spoločných stanovísk) a prejať vedúce postavenie v rámci iniciatív zameraných na ľudské práva.

Charles Tannock (PPE-DE), písomne. Ja a moji britskí konzervatívni kolegovia podporujeme prácu OSN a Rady OSN pre ľudské práva. Uznávame, že ak chceme zaistiť celosvetové zlepšenie situácie v oblasti ľudských práv, Rada bude musieť podstúpiť ďalšiu reformu.

Zastávame rovnaký názor, že členské štáty EÚ sa usilujú, aby sa ich postoje v Rade zhodovali, ale zároveň podčiarkujú dôležitosť každého z nich tým, že chránia svoje vlastné národné záujmy a pozície.

To, že túto správu podporujeme, však neznamená, že podporujeme aj ten odsek správy (odsek 56), ktorý žiada uplatniť uznesenie OSN o moratóriu na trest smrti. Trest smrti je pre každého konzervatívneho poslanca vecou svedomia.

- Správa, ktorú predkladá Marco Cappato (A6-0459/2008)

Alessandro Battilocchio (PSE), písomne.

– Hlasujem za túto správu. Blížiac sa voľby si vyžadujú, aby sme voliacim občanom poskytli všetky nástroje, ktoré sú potrebné na prístup k dokumentom Európskeho parlamentu. V čase, keď voličov žiadame, aby vložili svoju dôveru do týchto inštitúcií, musíme popracovať na tom, aby sme odstránili všetky prekážky, ktoré tu stále existujú z hľadiska transparentnosti a prístupnosti.

Som presvedčený, že ak chceme, aby sa nám to podarilo, mali by sme dať voliacim občanom možnosť preveriť si činnosť, účasť a dochádzku poslancov v Parlamente, z absolútneho, relatívneho a percentuálneho hľadiska. Zároveň by mali byť prijaté určité kroky, ktoré by uľahčili prístup k údajom o finančnom odmeňovaní a výdavkoch poslancov. Nakoniec mi ostáva vyjadriť nádej, že sa toto všetko podarí dosiahnuť do konca volebného obdobia Parlamentu.

Nicodim Bulzesc (PPE-DE), písomne. Právo na prístup k dokumentom Parlamentu, Rady a Komisie je základným právom, ktoré prináleží všetkým občanom a obyvateľom Európskej únie (podľa článkov 254 a 255 Zmluvy o EÚ).

V tejto súvislosti by som však rád poukázal na jednu vec. Som presvedčený, že zverejnenie pracovných dokumentov európskych inštitúcií predstavuje len prvý krok. Väčšina európskych občanov totiž nerozumie postupom, ktoré používame, a nebude vedieť nájsť informácie, ktoré potrebuje. V tomto smere súhlasím s mojím kolegom poslancom, ktorý navrhuje vytvoriť jednotný európsky portál, ktorý by vďaka svojej jednoduchšej štruktúre každému umožnil ľahký prístup ku všetkým dokumentom. Tento portál by poskytoval informácie prístupným a zjednodušeným spôsobom, takže by ho všetci európski občania mohli využívať bez akýchkoľvek problémov. Technické riešenia takéhoto druhu rozhodne existujú a ja dúfam, že sa na realizáciu spomínaného portálu nájdú aj potrebné finančné prostriedky.

Hlasoval som však proti tejto správe, pretože hoci je jej všeobecný rámec náležitý, niektoré prvky, ktoré navrhuje môj kolega poslanec, sú neprijateľné.

Philip Claeys (NI), písomne. – (NL) Keďže som za maximálnu otvorenosť v rámci všetkých inštitúcií EÚ, jednoznačne som túto správu podporil. Je opodstatnené, že rôzne európske inštitúcie budú podrobené vážnej kritike. Európska rada predsa prijíma závažné politické rozhodnutia a diskutuje o veľmi dôležitých a kontroverzných otázkach. Zároveň je neuspokojivé a neprijateľné, aby Rada v čase rozhodovania neumožňovala zverejnenie konkrétnych postojov rôznych národných delegácií. Parlament by si mal vo svojej snemovni tiež urobiť poriadok a zaručiť maximálnu otvorenosť po všetkých stránkach.

Esther de Lange (PPE-DE), písomne. – (NL) Vysvetlenie hlasovania delegácie CDA v Európskom parlamente týkajúce sa správy o prístupe k dokumentom, ktorú predložil pán Cappato.

Delegácia CDA sa dnes v Európskom parlamente zdržala hlasovania o správe týkajúcej sa prístupu k dokumentom. Dôvodom nebolo, že by sme mali problém s transparentnosťou. Sme zástancami transparentnosti aj demokratickej kontroly. Nie nadarmo stála bývalá poslankyňa, pani Majiová-Weggenová, pri zrode legislatívy Spoločenstva práve v tejto oblasti.

Hlasovania sme sa zdržali preto, lebo správa pána Cappata obsahuje priveľa nepresností, nesprávnych formulácií a príliš zjednodušených vyjadrení. Napríklad, podľa nášho názoru by síce mala byť zaručená určitá otvorenosť dokumentov Rady, no existuje tu zásadný rozdiel medzi dokumentmi určenými pre legislatívne a iné postupy. Pán spravodajca však medzi týmito postupmi žiadny rozdiel nerobí. Zároveň sa obávame veľkého administratívneho bremena, ktoré by so sebou mohli priniesť odporúčania uvedené v správe pána Cappata.

Nemohli sme túto správu podporiť kvôli mnohým nepresnostiam a vágnym vyjadreniam. Keďže sme však chceli podporiť princíp transparentnosti a demokratickej kontroly, napokon sme sa hlasovania zdržali.

Koenraad Dillen (NI), písomne. – (NL) Hlasoval som jednoznačne v prospech tejto správy. Pre jedenkrát sa nič nestane. Keď už máme zatlieskať skutočnosti, že niektoré európske inštitúcie budú čeliť silnej kritike, rád by som niečo poznamenal. Vzhľadom na to, že Európska rada je takzvané pri kormidle a rozhoduje o veľmi dôležitých a kontroverzných otázkach, je neprijateľné, aby v čase rozhodovania neumožňovala zverejnenie postojov rôznych národných delegácií. Pravdou je tiež to, že skôr než začne Parlament kritizovať iných, mal by si urobiť poriadok vo svojej vlastnej snemovni a zaručiť maximálnu otvorenosť po všetkých stránkach.

Avril Doyle (PPE-DE), písomne. – Aktuálny návrh, s ktorým prišiel pán Marco Cappato z vlastnej iniciatívy, si vyžaduje, aby Parlament zaviedol nariadenie 1049/2001, ktoré sa týka verejného prístupu k dokumentom Parlamentu, Rady a Komisie v prípade, že sa používajú v rámci ich legislatívnej spôsobilosti.

Hoci snaha zvýšiť transparentnosť v európskych inštitúciách má moju plnú podporu, v tomto nariadení sa nachádzajú aj tri dôležité body, ktoré si podľa mňa vyžadujú hlbšie preskúmanie.

(1) Nevyhnutná ochrana dôvernosti vzťahu medzi klientom a advokátom nie je dostatočne zabezpečená, rovnako ako to bolo v prípade rozsudku Súdneho dvora ES vo veci Turco, ktorý sa spomína v úvodných odsekoch, a žiadosť o jej uplatnenie nemožno podporiť.

(2) Jednotlivé postupy, prostredníctvom ktorých vnútroštátne vlády dospievajú k rozhodnutiam, môže podkopať aj to, že sa zruší súhlas potrebný na zverejnenie dokumentov, ktoré sa odovzdávajú inštitúciám EÚ, a

(3) Tieto rozhodnutia vzťahujúce sa na celú EÚ neberú do úvahy rozdielne postoje týkajúce sa slobodného prístupu k informáciám v jednotlivých členských štátoch.

Úprimná a otvorená diskusia medzi politickými skupinami si vyžaduje určitý stupeň dôvernosti, a šírenie takýchto názorov môže priniesť viac škody ako úžitku. Vyhliadka zdržanlivej výmeny názorov, ktorá by mala nahradiť rúznú diskusiu, nevedie pre naše demokratické inštitúcie nič dobré.

(Vysvetlenie hlasovania skráteného podľa zásady 163(1))

Carl Lang a Fernand Le Rachinel (NI), písomne. – (FR) Žiadny človek, ktorý je takpovediac zasvätený do tajov Európskej komisie, Európskeho parlamentu a Európskej rady, nepochybuje o tom, že hľadanie prístupu k informáciám o inštitúciách Európskej únie zostáva pre bežného občana aj naďalej cestou plnou nástrah. Dochádza k tomu z rôznych dôvodov.

Samozrejme, je to tak otázkou obrovského množstva vydávaných dokumentov a nespočetných foriem, v ktorých sú publikované (správy, stanoviská, uznesenia, smernice, nariadenia atď.), ako aj nedostatočného zjednodušenia a zrozumiteľnosti inštitucionálnych registrov a webových stránok, nedostatočnej transparentnosti a komunikácie.

Táto správa oprávnené navrhuje vyriešiť spomínané druhy problémov prostredníctvom zaistenia väčšej transparentnosti európskych inštitúcií.

To je samozrejme súčasťou rozsiahlejšej problematiky týkajúcej sa posilnenia úlohy, ktorú občania Únie zohrávajú v spôsobe, akým EÚ funguje a chápe určité otázky. Európske národy nechcú, aby ich systematicky vylučovali z rozhodnutí, ktoré majú vplyv na ich každodenný život a ktoré nemôžu bližšie preskúmať, ani proti nim namietajú. Pri tých vzácných príležitostiach, keď majú možnosť vyjadriť svoj názor prostredníctvom referenda, potom následne zaznávajú svojich lídrov a bruselskú byrokráciu, ktorá je slepá a hluchá a nereaguje na ich potreby a túžby.

Posilnenie transparentnosti európskych inštitúcií je prvým krokom k novej Európe, k Európe pre ľudí, k Európe zvrchovaných národov.

Jörg Leichtfried (PSE), písomne. – (DE) Hlasoval som v prospech Výročnej správy o zjednodušenom prístupe k dokumentom inštitúcií EÚ.

Niet pochyb o tom, že prístup k rôznym dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie, by sa mal zjednodušiť. Občania Európskej únie nesmú mať pocit, že ich z riadenia a hlasovania týkajúcich sa inštitúcií EÚ vylučujeme. Okrem toho majú právo byť informovaní o všetkom možnom.

Mali by sme však zvážiť, či by toto zverejňovanie nemalo byť istým spôsobom limitované, aby ľudia jedného dňa nezačali strácať prehľad. Po prvé, nik nechce byť údajmi zahľtený, a po druhé, súkromie zamestnancov musí byť naďalej rešpektované, keďže je bežné, že kvôli ochrane údajov existuje nemalé množstvo podrobností, ktoré nie sú všeobecne prístupné dokonca ani iným inštitúciám vrátane tých štátnych.

Luca Romagnoli (NI), písomne. – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, hlasoval som za návrh, ktorý predložil pán poslanec Cappato, o verejnom prístupe k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie.

Pre Európsku úniu je nesmierne dôležité, aby jej občania cítili, že inštitúcie Spoločenstva k nim majú blízko. To možno dosiahnuť len prostredníctvom verejného prístupu k dokumentom troch spomínaných inštitúcií.

Preto plne súhlasím s pánom spravodajcom, keď tvrdí, že musíme apelovať na inštitúcie EÚ a členské štáty, aby podporovali spoločnú administratívnu kultúru transparentnosti založenú na princípoch načrtnutých v článku 41 Charty základných práv Európskej únie, prípadovom práve Súdneho dvora Európskych spoločenstiev, odporúčaní Európskeho ombudsmana a tých najlepších postupoch jednotlivých členských štátov.

Napokon vítam iniciatívu, ktorá vyšla zo strany pána poslanca Cappata, pretože som presvedčený, že na to, aby sme zdokonalili a urýchlili integračné procesy, by sa jednou z našich najvyšších priorít malo stať práve poskytovanie informácií verejnosti. Spomínam to kvôli problémom súvisiacim s absentérstvom talianskych poslancov v Parlamente.

Andrzej Jan Szejna (PSE), písomne. – (PL) Zmluva o Európskej únii stanovuje, že hlavnou prioritou musí byť transparentnosť a čoraz užšie vzťahy medzi európskymi národmi a že je potrebné robiť rozhodnutia otvorene a v čo najužšej spolupráci s občanmi. Transparentnosť umožňuje občanom zúčastňovať sa vo väčšej miere na rozhodovacom procese a zabezpečuje vyššiu dôveryhodnosť, účinnosť a zodpovednosť sektora správy v demokratickom systéme vo vzťahu k občanom.

Rozsudok Európskeho súdneho dvora vo veci Turco bude mať značný dosah na transparentnosť a prístup k dokumentom európskych inštitúcií týkajúcich sa legislatívnych otázok.

Rozsudok potvrdzuje, že hlavnou prioritou by mal byť daný princíp a že by ho mali uplatňovať všetky inštitúcie Spoločenstva a, čo je veľmi dôležité, možnosť udelenia výnimky pri jeho uplatňovaní by sa mala posudzovať so zvláštnou pozornosťou pre každý prípad osobitne so zreteľom na prednostný záujem verejnosti, ktorým je otvorenosť. Otvorenosť zvyšuje dôveru v inštitúcie tým, že umožňuje otvorený dialóg.

Európsky súdny dvor uviedol, že zamietnutie udelenia prístupu k dokumentom tohto prípadu nemôže byť základom pre všeobecnú požiadavku, na základe ktorej by právne stanoviská k legislatívnym otázkam boli dôverné.

Thomas Ulmer (PPE-DE), písomne. – (DE) Túto správu som odmietol. Požiadavky, ktoré stanovuje, sú oveľa náročnejšie ako to, čo ja rozumiem pod transparentnosťou. Za nebezpečné považujem aj zverejnenie prezenčných listín a záznamov o hlasovaní poslancov Európskeho parlamentu bez rozsiahlych dodatočných vysvetľujúcich zdrojov. Ja osobne mám vysokú účasť, takže som mimo podozrenia. Je potrebné zachovať aj právnu ochranu osobnosti poslancov Európskeho parlamentu. Predtým, ako budú poslanci nútení úplne sa odhaliť, by Európa mohla zvýšiť transparentnosť zverejnením verejných schôdzí Rady a Komisie. Počas náročných fáz rokovaní si navyše jednotlivé inštitúcie musia navzájom dôverovať.

Anna Záborská (PPE-DE), písomne. – (SK) EÚ na základe skúseností členských štátov začala uznávať skutočné „právo na prístup k dokumentom“ a „právo na informácie“ vychádzajúce zo zásad demokracie, transparentnosti, verejného záujmu a otvorenosti.

Európsky parlament je presvedčený, že prístup k informáciám týkajúcim sa inštitúcií EÚ je pre bežného občana problematický kvôli chýbajúcej účinnej medziinštitucionálnej politike, transparentnosti a komunikácie orientovanej na občana.

S cieľom väčšej transparentnosti by EÚ inštitúcie mali rešpektovať princíp mnohojazyčnosti. V roku 2008 som prezentovala písomnú deklaráciu Európskeho parlamentu k tejto otázke. EÚ používa ako pracovné jazyky všetky jazyky členských štátov, a nie iba jeden jazyk alebo niektoré jazyky, ktoré by si zvolila a ktorým by podstatná časť jej občanov nemusela rozumieť.

Preklad legislatívnych, politických a administratívnych dokumentov umožňuje EÚ riadne plniť svoje právne záväzky a zároveň systém mnohojazyčnosti prispieva k zlepšeniu transparentnosti, legitimitnosti a účinnosti Únie. Toto je v záujme dobrej prípravy volieb do Európskeho parlamentu, ktoré sa uskutočnia v júni 2009.

Ja týmto žiadam EÚ inštitúcie, aby zabezpečili, aby v rozpočte EÚ na rok 2009 vyčlenili prostriedky potrebné na doplnenie chýbajúcich pracovných miest pre úradníkov lingvistov v inštitúciách EÚ; EP žiada inštitúcie EÚ, aby bezodkladne preložili do všetkých úradných jazykov EÚ všetky legislatívne, politické a administratívne dokumenty tohto volebného obdobia, aby občania mohli sledovať politickú činnosť všetkých inštitúcií.

Týmto spôsobom môžeme skutočne urobiť niečo pre väčšiu transparentnosť pre občanov.

6. Opravy hlasovania a zámery pri hlasovaní: pozri zápisnicu

(Rokovanie bolo prerušené o 13.55 hod. a pokračovalo o 15.00 hod.)

PREDSEDÁ: PÁN PÖTTERING

predseda

7. Schválenie zápisnice z predchádzajúceho rokovania: pozri zápisnicu

8. Situácia na Blízkom východe/v Gaze (rozprava)

Predseda. - Ďalším bodom sú vyhlásenia Rady a Komisie o situácii na Blízkom východe/v pásme Gazy.

S veľkou radosťou vítam úradujúceho predsedu Rady, českého ministra zahraničných vecí, pána Karla Schwarzenberga, ktorý dnes musí odcestovať do Južnej Afriky. Predchádzajúce predsedníctva namiesto svojho ministra zahraničných vecí vyslali iného predstaviteľa, preto si obzvlášť ceníme vašu dnešnú účasť, pán Schwarzenberg. Srdečne vás vítam!

Samozrejme teší nás aj to, že je tu dnes, tak ako zvyčajne, prítomná kompetentná komisárka Benita Ferrerová-Waldnerová. Ako určite viete, pani komisárka sa tiež veľmi dobre orientuje v problematike konfliktu na Blízkom východe a rovnako ako pán Schwarzenberg tento región aj osobne navštívila. Tiež vás srdečne vítam, pani komisárka!

Karel Schwarzenberg, úradujúci predseda Rady. – Vážení páni predsedu, veľmi pekne vám ďakujem za možnosť prehovoriť v tejto príhodne načasovanej rozprave, ktorá sa týka dramatickej situácie na Blízkom východe.

Od 27. decembra, kedy Izrael začal vojenskú operáciu v pásme Gazy, sme svedkami prudko sa zhoršujúcej situácie na všetkých úrovniach. Humanitárne následky tejto vojenskej operácie sú pre obyvateľov Gazy dramatické. Od jej začiatku zahynulo viac ako 900 Palestínčanov, z toho asi 30 % žien a detí. Sme hlboko znepokojení stratami na životoch civilistov a táto téma sa opakovane spomína vo vyhláseniach nášho predsedníctva. Európska únia odsudzuje pretrvávajúce boje, ktoré vedú k takému vysokému počtu obetí medzi civilným obyvateľstvom, a rodinám obetí vyjadrujeme úprimnú sústrasť.

Sme zvlášť znepokojení udalosťami akými boli útok na školu OSN v meste Džabalíja a ostreľovanie humanitárnych konvojov, pri ktorom zahynuli humanitárni pracovníci. Podľa Úradu OSN pre koordináciu humanitárnych záležitostí sa zranilo viac ako 4 200 Palestínčanov. Úrad odhaduje, že od začatia vojenskej akcie bolo donútených opustiť svoje domovy asi 28 000 ľudí. Mnoho z nich hľadá útočisko v provizórnych prístreškoch, ostatní sa uchylujú k príbuzným.

Najväčšia potreba humanitárnej pomoci súvisí s veľkým množstvom ranených a s preťaženými zdravotníckymi službami, pričom ľudia, ktorí museli opustiť svoje domovy, ako aj hostiteľské rodiny potrebujú konkrétnu pomoc ako sú potraviny, stany, voda a nepotravinové tovary. Vzhľadom na rozsiahle poškodenie vodovodnej infraštruktúry, ktorú je nutné čo najrýchlejšie opraviť, nemajú obyvatelia Gazy takmer vôbec prístup k pitnej vode. Jej dodávky sú preto absolútne nevyhnutné.

Všetky skupiny obyvateľstva navyše trpia obrovským nedostatkom potravín. Keďže pracovníkom zahraničných neziskových organizácií nebol od 4. novembra minulého roku umožnený vstup do Gazy, nemôžu riadne zabezpečovať a monitorovať dodávky humanitárnej pomoci. Od začatia vojenských operácií sa tiež zvýšil počet nákladných vozidiel vstupujúcich do Gazy. V súčasnosti denne prichádza do Gazy priemerne 55 nákladných vozidiel, čo je žalostne nedostatočne v porovnaní s potrebou minimálne 300 nákladných vozidiel denne, ktoré by pokryli potreby 80 % obyvateľstva závislého od pomoci.

Európska únia tieto tragické udalosti od začiatku podrobne sleduje. Tri dni po začatí vojenských operácií sa ministri zahraničných vecí stretli na mimoriadnom zasadnutí v Paríži, aby situáciu prerokovali. Zhodli sa na potrebe okamžitého a trvalého prírmeria a okamžitých humanitárnych aktivít v rámci urýchlenia mierového procesu. Cieľom samitu bolo predovšetkým pomôcť ukončiť násilie a zmierniť humanitárnu krízu. Predsedníctvo viedlo diplomatickú misiu na Blízkom východe. V dňoch 4. – 6. januára navštívila túto oblasť Ministerská trojka EÚ za účelom stretnutí v Egypte, Izraeli s Palestínskou správou a v Jordánsku. Vysoký predstaviteľ navštívil aj Sýriu, Libanon a Turecko.

Riešenie krízy začína nadobúdať zreteľnejšie obrysy. V prvom rade je bezpodmienečne nutné zastaviť raketové útoky na Izrael zo strany Hamasu a ukončiť izraelskú vojenskú akciu, aby sa umožnilo nepretržité poskytovanie humanitárnej pomoci, obnovenie verejných služieb a poskytovanie naliehavo potrebnej lekárskej starostlivosti. Šesťmesačné prímerie, ktoré sa skončilo 19. decembra, nebolo zďaleka dokonalé. Izrael bol sužovaný pravidelnými raketovými útokmi a informáciami, že jeho nepriateľ rozširuje svoju palebnú silu. Gaza prekonalala skutočne ničivú hospodársku blokádu, ktorá úplne podkopala jej hospodársky rozvoj.

Aby sme dosiahli trvalo udržateľné prímerie, musíme hľadať rozumný kompromis, ktorý prinesie úplné zastavenie raketových útokov a znovuvytvorenie hraničných priechodov. Životaschopné riešenie musí zahŕňať aj otázku cezhraničných tunelov, predovšetkým pozdĺž Filadelfského koridoru, s cieľom zabrániť pašovaniu zbraní. Toto riešenie musí tiež viesť k systematickému a riadenému otvoreniu všetkých hraničných priechodov, aby sa mohla Gaza hospodársky rozvíjať.

Domnievame sa, že by mohlo pomôcť vyslanie medzinárodných misií, ktoré by sledovali dodržiavanie prímeria a zastávali úlohu sprostredkovateľov medzi obidvomi stranami. Európska únia je v tomto smere pripravená vyslať svojich pozorovateľov naspäť na hraničný priechod v Rafahu a rozšíriť mandát európskej hraničnej misie, čo sa týka rozsahu aj obsahu. Uznávame, že Izrael súhlasil s denným obdobím pokoja, aby tak umožnil dodávky potravín, paliva a liekov, ktoré sú v Gaze zúfalo potrebné. Avšak len úplné a okamžité zastavenie paľby by umožnilo doručenie a distribúciu veľkého množstva humanitárnej pomoci, ktorú Gaza tak zúfalo potrebuje, a obnovenie základných služieb. Izrael musí umožniť plynulý a bezpečný prísun humanitárnej pomoci a ďalších nevyhnutných dodávok, ako sú potraviny, lieky a palivo, palestínskemu civilnému obyvateľstvu v pásme Gazy, a ďalej bezpečný pohyb civilných osôb a humanitárnych pracovníkov v oboch smeroch cez hranice pásma Gazy.

Ale ani trvalé a komplexné riešenie situácie v Gaze nebude k nastoleniu mieru v oblasti stačiť. Musíme riešiť rozsiahlejšie a zložitejšie problémy. Potrebujeme novú a súhrnnú stratégiu, ktorá sa zameria na vnútornú politickú situáciu v Palestíne, a taktiež obnovu mierových rozhovorov, ktoré boli v dôsledku krízy v pásme Gazy pozastavené. Viac ako kedykoľvek predtým Palestína potrebuje uzmiernenie a vládu, ktorá bude reprezentovať záujmy palestínskeho ľudu. Podporujeme preto sprostredkovateľské úsilie, na ktoré sa podujal Egypt v súlade s rezolúciami Arabskej ligy z 26. novembra 2008.

Ako bolo zdôraznené v záveroch Rady pre všeobecné záležitosti a vnútorné vzťahy v decembri 2008, Európska únia je pripravená podporiť akúkoľvek stabilnú palestínsku vládu, ktorá bude presadzovať politiky a opatrenia odrážajúce zásady Kvarteta. Európska únia zdôrazňuje potrebu dosiahnuť spravodlivý, trvalý a celkový mier na Blízkom východe a požaduje obnovu palestínsko-izraelských rokovaní a vyriešenie všetkých otvorených záležitostí v izraelsko-palestínskom konflikte vrátane všetkých ústredných otázok.

Trvalé a komplexné riešenie bude v konečnom dôsledku závisieť od skutočného priebehu mierového procesu na Blízkom východe. Bude nutné, aby zúčastnené strany okamžite vyvinuli maximálne úsilie s cieľom dosiahnuť celkový mier založený na vízii regiónu, v ktorom dva demokratické štáty, Izrael a Palestína, žijú bok po boku v mieri a s bezpečnými a navzájom uznanými hranicami.

Násilie, ktoré naposledy na Blízkom východe prepuklo, by mohlo nielen oddialiť vyhliadky na mierové urovnanie konfliktu medzi Izraelom a Palestínou. Nemožno prehliadať ani politickú škodu, ktorú vojenská akcia spôsobuje, tak v zmysle polarizácie a radikalizácie regiónu ako aj v zmysle ďalšieho spochybnenia umiernených síl. Oblasť, ktorá už príliš dlho zažíva utrpenie, sa stane bezpečnou len vtedy, ak bude existovať životaschopný palestínsky štát. A je to predovšetkým v záujme Izraelu a jeho susedov. Je preto nutné prijať okamžité opatrenia s cieľom zvrátiť škody spôsobené vojenským konfliktom a obnoviť tak možnosť dosiahnuť spravodlivý výsledok rokovania.

(potlesk)

Benita Ferrero-Waldner, členka Komisie. – Vážený pán predseda, myslím si, že všetci by sme si želali lepší začiatok roku 2009. Nanešťastie čelíme hroznému a desivému konfliktu v Gaze, ktorý trvá už tretí týždeň.

Tento konflikt zapríčiňuje obrovské obavy. Diskutovali sme o tom včera na stretnutí s Výborom pre zahraničné veci, s Výborom pre rozvoj a s tými poslancami Európskeho parlamentu, ktorí Gazu navštívili cez víkend.

Úradujúci predseda Rady už spomenul hrozné štatistiky mŕtvych a zranených, ktoré sa zhoršujú každým dňom. Pribúdajú dôkazy o obetiach ktoré utrpeli extrémne popáleniny, a podľa správ agentúr pomoci je obyvateľstvo sužované akútnym nedostatkom potravín, paliva a liekov, nehovoriac o zničených domoch a infraštruktúre.

Izrael však tiež utrpel straty a bol terčom stoviek raketových palieb zo strany Hamasu namierených na izraelských civilistov a územie Izraelu. Vojna nanešťastie vždy spôsobuje nesmierne ľudské utrpenie a ani táto vojna nie je výnimkou. Okrem svojho okamžitého ničivého účinku preto odsúva vidinu mieru stále ďalej, podkopáva arabskú mierovú iniciatívu a mohla by mať veľmi negatívny dosah na stabilitu celej oblasti.

Rada by som v rýchlosti načrtla diplomatické aktivity, ktoré sme spoločne podnikli s cieľom ukončiť tento konflikt, a následne by som chcela venovať pozornosť strednodobým a dlhodobým výzvam. Konať sme začali už v prvý deň, čo si myslím bolo dôležité. Sme si vedomí, že na Blízkom východe nie sme hlavným hráčom, ale boli sme a sme dôležitým hráčom. Preto bolo, ako reakcia na vypuknutie krízy, mimoriadne stretnutie ministrov zahraničných vecí EÚ v Paríži dňa 30. decembra 2008 veľmi dôležité pre rýchlu prípravu návrhov – Parížskej deklarácie – na ukončenie tohto konfliktu, ktoré sme následne uplatnili v rámci našej delegácie a návštevy Blízkeho východu.

Tieto návrhy pozostávajú z troch zložiek. Parížska deklarácia v prvom rade požadovala okamžité humanitárne prímerie vrátane bezpodmienečného zastavenia raketových útokov zo strany Hamasu na Izrael, ale aj ukončenia vojenskej akcie Izraela. Požadovali sme, aby bolo prímerie sprevádzané trvalým a normálnym otvorením všetkých hraničných priechodov v súlade s dohodou o pohybe a prístupe z roku 2005. Prejavili sme ochotu znovu vyslať pomocnú hraničnú misiu EÚ (BAM) do Rafahu, aby sme umožnili jeho opätovné otvorenie, a tiež sme naznačili, že sme ochotní preskúmať možnosť rozšírenia pomoci pre ostatné hraničné priechody za predpokladu, že budú splnené naše bezpečnostné požiadavky.

V druhom rade sme zdôraznili naliehavé humanitárne potreby, ktoré bolo nutné uspokojiť. Požadovali sme okamžité otvorenie hraničných priechodov, aby sa umožnila naliehavá lekárska starostlivosť, dodávka paliva a potravín do pásma Gazy, ako aj prístup humanitárnych pracovníkov a evakuácia zranených.

V treťom rade sme opätovne zdôraznili naše stanovisko, že pre tento izraelsko-palestínsky konflikt neexistuje žiadne vojenské riešenie, že jedinou cestou vpred je mierový proces, a že ihneď ako dospejeme k trvalému prímeriu, je nutné vystupňovať úsilie.

Ako viete, naša misia bola sprevádzaná návštevou prezidenta Sarkozyho, ktorý plánoval odcestovať do Sýrie a Libanonu, a ktorý sa následne rozhodol navštíviť Egypt a Izrael a podporiť toto úsilie, stále na základe našej deklarácie z 30. decembra 2008. Francúzsko v súčasnosti predsedá Bezpečnostnej rade, takže to bola dôležitá iniciatíva.

Nadviazali sme úzku spoluprácu vrátane spoločného stretnutia v Ramalláhu, kde prezident Sarkozy načrtnol svoj plán prímeria, pre ktorý sme my, ako Trojka, do istej miery pripravili pôdu prostredníctvom diskusií s kľúčovými zainteresovanými stranami, predovšetkým s Egyptom a Jeruzalemom.

Tieto snahy sa vzájomne podporili a vyslali jasné a zjednotené posolstvo Európskej únie, pričom Trojka nielenže sprostredkovala toto stanovisko inštitúcií EÚ, ale dala aj najavo našu prítomnosť. Podľa môjho názoru bolo dôležité, že prezident Sarkozy navštívil aj Sýriu, a že ho potom pán Solana sprevádzal do Sýrie a Libanonu, a že sa radil aj s Tureckom. Myslím si, že to všetko bolo potrebné.

Ako už bolo spomenuté, zdôraznila som najmä humanitárnu situáciu a požadovala som predovšetkým otvorenie hraničných priechodov a tiež možnosť aspoň niekoľkohodinového prímeria, aby medzinárodné organizácie mohli vykonávať svoju prácu. Izrael niektoré tieto body prijal a v rámci rokovaní s izraelskou vládou som tiež zabezpečila umiestnenie úradníka humanitárnej pomoci ECHO v priestoroch izraelských obranných síl s cieľom koordinácie smerovania humanitárnej pomoci s izraelskými ozbrojenými silami tak, ako počas vojny v Libanone, čo sa ukázalo ako užitočný nástroj na lepšiu koordináciu.

Pri tejto príležitosti by som sa chcela poďakovať všetkým odvážnym kolegom, ktorí stále pracujú v Gaze, pracovníkom UNRWA a MVČK, s ktorými spolupracujeme a ktorí prijímajú veľkú časť našich financií, ale aj mnohým iným.

(potlesk)

Tiež by som chcela vyjadriť úprimnú sústrasť rodinám pracovníkov, ktorí sa stali obeťami tejto tragickej udalosti.

Komisia tiež vynakladá dosť veľa financií na okamžité humanitárne fondy a sme pripravení robiť v budúcnosti ešte viac.

Čo sme týmito rokovaniami dosiahli? Ako už povedal úradujúci predseda, boli v nich obsiahnuté hlavné prvky ostatnej rezolúcie Bezpečnostnej rady, ktorá bola prijatá niekoľko dní po rokovaní, pričom

Američania sa zdržali hlasovania. Išlo o okamžité prímerie, prísľub zo strany Egypta, že zastaví pašovanie cez tunely, otvorenie hraničných priechodov pre humanitárnu pomoc vrátane nasadenia síl s možnou medzinárodnou účasťou alebo bezpečnostných síl palestínskeho správneho orgánu, ktoré budú dohliadať na pätnásťkilometrový Filadelfský koridor medzi Gazou a Egyptom.

Podľa našich informácií palestínsky správny orgán tento návrh prijal a Izrael a Hamas sa s ním teraz oboznamujú. Myslím si, že je veľmi dôležité, aby veľmi skoro niečo fungovalo. Podľa mojich najnovších informácií sa tejto problematike všetci podrobne venujú a o niekoľko dní možno naozaj dosiahneme prímerie. Dúfam, že sa tak naozaj stane.

Zo strednodobého pohľadu nanešťastie Izrael aj Hamas na začiatku túto rezolúciu Bezpečnostnej rady OSN odmietli, ale na základe týchto každodenných kontaktov dúfam, že čoskoro uzavrieme dohodu. Je dôležité spomenúť a uznať, že Egypt zohráva v priamom kontakte s Hamasom hlavnú úlohu a tiež, že návšteva prezidenta Sarkozyho v Sýrii a tak isto úsilie Turecka mali v tomto ohľade veľký význam.

Tiež sa domnievam, že koncom tohto týždňa by sa v Katare mohol konať summit arabských krajín. Ako dokazujú spomínané intenzívne diplomatické aktivity, naším cieľom je podporiť všetkých dôležitých účastníkov, ktorí ovplyvňujú Hamas s cieľom pomôcť dosiahnuť trvalo udržateľné riešenie v súlade s rezolúciou Bezpečnostnej rady OSN č. 1860.

Ihneď po dosiahnutí prímeria sa pravdepodobne vo forme konferencie budeme musieť zamyslieť ako formulovať konkrétnejšie opatrenia s cieľom zmierniť humanitárne potreby palestínskeho obyvateľstva v Gaze. Musíme však zreteľne povedať, že akákoľvek naša aktivita nesmie prispieť k nekonečnému kolobehu deštrukcie a rekonštrukcie bez dosiahnutia mieru.

Za správnych okolností sa na vás možno podobne ako v minulosti obrátim s prosbou o pomoc, ktorá zmysluplne prispeje ku konštruktívnemu úsiliu. Ako viete, generálny tajomník OSN Ban Ki-moon cestuje naprieč touto oblasťou a snáď tiež prispeje k tomuto konečnému úspechu, ktorý je absolútne nevyhnutný na dosiahnutie trvalého prímeria.

Z dlhodobého hľadiska je nutné podotknúť, že súčasná ofenzíva zreteľne prispieva k oslabeniu dôvery medzi Palestínčanmi a Izraelčanmi. Vojenskými operáciami sa nikdy nedosiahne trvalý mier, ten možno dosiahnuť len prostredníctvom politickej dohody na základe rokovaní. Je teda potrebné obnoviť dialóg medzi Izraelčanmi a Palestínčanmi, ako aj medzi samotnými Palestínčanmi.

Po ukončení bojov bude podľa môjho názoru dôležité obnoviť rozhovory zamerané na čo najrýchlejšie dosiahnutie celkového mieru. V tomto musíme spolupracovať s novou administratívou USA, aby sme sa ubezpečili, že je od začiatku schopná podporiť bilaterálne rokovania. V tomto ohľade vítam záväzky novovymenovanej ministerky zahraničných vecí USA Hillary Clintonovej z jej včerajšieho vypočutia v Senáte. Budeme trvať na tom, aby strany rokovali o podstate a nielen o procese a aby bol proces z Annapolisu úspešne ukončený. Táto kríza ukazuje, že úspešný záver je naliehavejší ako kedykoľvek predtým.

Palestínske zmierenie bude tiež kľúčovou otázkou. Je nepravdepodobné, že Hamas bude touto operáciou zničený. Je možné, že jeho vojská budú oslabené, no z politického hľadiska ho tento konflikt posilní. Stanovisko Hamasu, že volebné obdobie prezidenta Abbása skončí 9. januára, je ďalším problémom, ktorý je úzko spojený s reformou OOP a hnutia Fatah. Je zjavné, že na dosiahnutie trvalého mieru musí všetkých Palestínčanov zastupovať silný palestínsky správny orgán, ktorého cieľom musí byť dosiahnutie vytvorenia dvoch štátov mierovými prostriedkami.

Konflikt v Gaze môže mať nanešťastie aj negatívne dôsledky na regionálnu podporu mierového procesu. Obraz Izraelu v očiach viacerých mieru naklonených arabských režimov bol poškodený rozsiahlym utrpením civilného obyvateľstva Gazy. Izraelskí vodcovia a izraelské obyvateľstvo by mali pochopiť, aký negatívny dosah to má na ich snahu stať sa národom žijúcim v mieri. Sme ich priatelia a musíme ich ubezpečiť, že sa im snažíme pomôcť. Izrael si preto nemôže dovoliť premárniť čas v úsilí o dosiahnutie mieru.

Toto je moja prvá viac-menej krátka analýza a budeme sa musieť snažiť o dosiahnutie trvalého prímeria, aby sme následne mohli pokračovať a začať mierové rokovania s novou americkou administratívou.

José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, v mene skupiny PPE-DE. – (ES) Vážený pán predseda, boje v Gaze, ktoré trvajú 17 dní, spôsobujú jednoducho srdcervúcu situáciu. Najhoršie sú straty ľudských životov vrátane strát životov nevinných civilistov a detí, pretože toto sa nedá napraviť. Môžeme však vidieť aj deštrukciu, chaos, nenávisť a pomstu, rozdelenie palestínskej otázky, nárast sily radikálov v neprospech umiernených a úplne zmarený mierový proces.

Pretože ako zdôraznil úradujúci predseda, vo vojne možno vyhrať všetky boje, ale najdôležitejší boj, teda boj za mier, možno ešte stále prehrať.

Pán predseda, ako práve uviedla pani komisárka, skôr ako pokúšať sa pripísať zodpovednosť alebo vinu jednej alebo obidvom stranám, je najdôležitejšie zabezpečiť okamžité prímerie v súlade s rezolúciou OSN č. 1860. Ako nám práve pripomenul generálny tajomník OSN, tejto rezolúcii musia vyhovieť obe strany.

Je tiež nevyhnutné zmierniť hroznú humanitárnu a hospodársku situáciu v pásme Gazy, ktorú riadi – v úvodzovkách – Hamas, organizácia, ktorú EÚ zaradila do zoznamu teroristických organizácií. Musíme si však uvedomiť, že Hamas je nielen jednou z príčin konfliktu, ale aj jedným z následkov hroznej situácie.

Pán predseda, moja politická skupina podporuje a chce uznať úsilie všetkých politických skupín tohto Parlamentu s cieľom podporiť návrh uznesenia, ktorý budeme prijímať zajtra. Tiež by sme chceli vzdať úctu tým poslancom, ktorí sa zúčastnili na rokovaní, predovšetkým predstaviteľovi mojej skupiny, pánovi Brokovi, ktorý mal veľmi ťažkú úlohu.

Pán predseda, moja skupina podporuje snahu Komisie a Rady čo najskôr zabezpečiť prímerie v spolupráci s arabskými krajinami, predovšetkým s Egyptom, a s ostatnými členmi Kvarteta.

Vkladáme veľké nádeje do stanoviska, ktoré včera pred zahraničným výborom amerického Senátu zaujala novozvolená ministerka zahraničných vecí Hillary Clintonová v súvislosti s poskytovaním pragmatickej a účinnej diplomacie založenej na dialógu.

Tým sa dostávam, pán predseda, k najdôležitejšej časti: Európska únia je únia, ktorá vyznáva hodnoty a hodnotu mieru kladie na prvé miesto. Som presvedčený, že Európska únia musí vynaložiť maximálne úsilie a využiť svoju politickú váhu v záujme tohto prípadu, musí zabrániť tomu, aby sme mali v myšlienkach zmätok alebo aby sa naše srdcia stali voči takémuto konfliktu ľahostajné.

(potlesk)

Martin Schulz, v mene skupiny PSE. – (DE) Vážený pán predseda, vážené dámy a páni, rozpravy, ktoré dnes vedieme, sú pre nás všetkých zložité. Zložité pretože Izrael je náš priateľ a mnohých z nás k tejto krajine viaže hlboké priateľstvo, čo je konkrétne aj môj prípad. Ak ide o priateľov, je oveľa dôležitejšie diskutovať s nimi o kontroverzných témach otvorene.

Tento konflikt si doposiaľ vyžiadal 1 000 životov za 17 dní. Ide o krvavý konflikt, následkom ktorého trpia predovšetkým ženy a deti. Máme k dispozícii rezolúciu OSN, ktorá poskytuje základ pre vyhlásenie okamžitého prímeria a pre otvorenie rokovaní. Je úplne zrejmé, že tento konflikt možno vyriešiť len na základe medzinárodného práva a skutočnosť, že medzinárodné právo a medzinárodné humanitárne právo je nutné rešpektovať, by mala byť samozrejmosťou pre demokratický právny štát. V skutočnosti je hanba, že o tom musíme diskutovať. Aby sme prekonali humanitárnu krízu, musíme požadovať okamžité prímerie. Nie je to len hocičo, čo hovoríme v našej rezolúcii, ale je to niečo, čo je životne dôležité pre priame a okamžité ukončenie strát na životoch, hladovania a utrpenia.

Je celkom zrejmé, že Izraelský štát má právo brániť sa. Má právo brániť sa pred ľuďmi, ktorých cieľom je tento štát zničiť. Demokratický právny štát si však vždy musí položiť otázku, či prostriedky, ktoré používa, sú primerané. Podľa môjho úsudku a predpokladám, že podľa úsudku väčšiny mojich kolegov poslancov tohto Parlamentu, tieto prostriedky primerané nie sú.

(potlesk od ľavice)

Naším priateľom v Izraeli musíme bez ohľadu na ich politickú orientáciu povedať, že sme si vedomí, že Hamas nie je mierové hnutie. Sme si vedomí, že ho vedú osoby, ktoré nezdediajú naše základné hodnoty a samozrejme že každá raketa vystrelená na Izrael je útok, proti ktorému sa tento štát má právo brániť, ale napriek všetkému je chyba odmietnuť účasť na dialógu. Ak je dialóg základným predpokladom na dosiahnutie mieru, predstavuje odmietanie účasti na takomto dialógu udržiavanie ozbrojeného konfliktu. Preto je potrebná zásadná úprava.

Je nutné nadviazať dialóg s Hamasom. Ak sa na ňom Izrael nevie podieľať priamo – viem pochopiť stanovisko izraelských politikov, ktorí sa vyjadrili, že s Hamasom nemôžu diskutovať aj napriek tomu, že si mnohí občania tejto krajiny myslia, že by mali – ak poslanci a členovia vlády povedia, že sa na ňom zúčastniť nechcú, je k dispozícii dostatok možností medzinárodného sprostredkovania. Je to napríklad Kvarteto a jednou z možných úloh Európskej únie v rámci Kvarteta je umožniť takéto sprostredkovanie dialógu.

Je zásadnou chybou predpokladať, že môže existovať konečné vojenské riešenie tohto konfliktu na Blízkom východe. Pokladám to za zásadnú chybu bez ohľadu na to, ktorá strana si to myslí. Riešenie nemôže spočívať v teroristických činoch ani v konvenčnej vojenskej operácii. Jediným možným riešením je dialóg medzi stranami zúčastnenými na konflikte s pomocou medzinárodného sprostredkovania.

Okamžité prímerie je nevyhnutné. Musí byť zabezpečené prostredníctvom mechanizmu medzinárodného spoločenstva, podľa potreby s pomocou mnohonárodných ozbrojených síl súčasťou arabských a predovšetkým moslimských štátov. Bol by to spôsob, ako teraz dosiahnuť prímerie a zlepšenie celkovej situácie.

Keď som ako mladý muž vstupoval do politiky, bolo mi povedané, že s teroristami sa nemá rozprávať. V tom čase bol najobávanejším teroristom Jásir Arafat. O niekoľko rokov neskôr som v televízii videl zábery, ako tento teroristický vodca spolu s izraelskými politikmi preberá Nobelovu cenu za mier. Čo bolo možné vtedy, je možné aj v budúcnosti. Kladiem si preto otázku, či sa postupuje takým spôsobom, aby dostupné mechanizmy zabezpečili požadovaný dialóg. V mene mojej skupiny by som sa chcel poďakovať všetkým, a to aj členom iných skupín, ktorí sa podieľali na našej rezolúcii. Ak táto rezolúcia, ktorú podporujú všetky skupiny Parlamentu, čo považujem za dobré znamenie, prispeje k zlepšeniu situácie, budeme si môcť povedať, že sme – hoci malým podielom – prispeli k ukončeniu strát na životoch, ktoré sú neprípustné pre nás všetkých.

(potlesk od ľavice)

Annemie Neyts-Uyttebroeck, v mene skupiny ALDE. – (FR) Vážený pán predseda, vážená pani komisárka, bezpochyby príde deň, keď budeme musieť oddeliť dobré od zlého, ale myslím si, že v súčasnosti je naliehavšie, aby sme nastolili naše požiadavky, a to: okamžité prímerie, ukončenie raketovej paľby na Izrael a izraelských operácií v Gaze, poskytovanie humanitárnej pomoci, trvalé prímerie, ukončenie obchodovania so zbraňami a muníciou, účinné monitorovanie hranice medzi Egyptom a Gazou, stiahnutie izraelských vojsk a opätovné otvorenie hraničných priechodov, ako aj zrušenie embarga, a to všetko naraz.

Bude to veľmi komplexná fáza, ktorá nepochybne alebo najpravdepodobnejšie bude vyžadovať prítomnosť medzinárodných síl, a myslím si, že Únia by sa na túto účasť mala pripraviť. Chcela by som upozorniť na dva dodatočné aspekty.

Aby bola Európska únia úspešná, musí sa vyjadrovať a konať jasne a nie neorganizovane. Je veľmi užitočné mať dobré úmysly, ale ešte dôležitejšie je konať účinne. Spojené štáty sa tiež budú musieť zaviazat, tak ako aj Arabská liga a jej členské krajiny.

Na záver by som chcela dodať, že Izrael bude musieť značne zlepšiť situáciu na Západnom brehu, aby ponúkol skutočnú alternatívu pre situáciu v Gaze: 634 miest bezpečnostnej kontroly, rozdvojenie cestnej infraštruktúry, múry s výškou 8 metrov, ako aj nespočetné prípady ponižovania Palestínčanov neponúkajú dostatočne prítiažlivú alternatívu pre obyvateľov Gazy, ktorá by ich mala presvedčiť, aby sa Hamasu postavili chrbtom.

Nakoniec by som chcela dodať, že nevyhnutne príde deň, keď sa každý bude musieť rozprávať s každým.

(potlesk)

Cristiana Muscardini, v mene skupiny UEN. – (IT) Vážený pán predseda, dámy a páni, ako všetci ostatní, aj my sme samozrejme zapojení do tejto situácie, ktorá nás takisto veľmi zarmútila, zastávam však názor, že je povinnosťou, aspoň pre mňa, odmietnuť akýkoľvek druh pokrytectva.

Tento problém má veľmi hlboké korene: zákonné a nedotknuteľné právo Palestínčanov na slobodný štát je spojené s rovnako nedotknuteľným právom Izraela byť uznaný ako štát a vieme, že mnohé krajiny ho z mapy vyškrtnú. Vieme, že Francúzsko, Taliansko, Španielsko a ani Nemecko by ho určite nedovolilo vyškrtnúť z mapy a nesúhlasilo by, aby bol považovaný za neexistujúci štát. Vieme, že Izrael nezačal túto nekonečnú vojnu, a že terorizmus je stále jedným z hlavných problémov.

Preto sa domnievam, pán predseda, že keď sme odmietli pokrytectvo, musíme teraz začať rozmýšľať iným spôsobom. Nemôžeme sa domnievať, že dialóg s teroristami ospravedlňuje skutočnosť, že zahynulo tak veľa civilistov, pretože pre každého teroristu by to bolo v budúcnosti ospravedlnenie za použitie násilia a sily a za vraždenie s cieľom dosiahnuť politickú legitimitu.

Podľa môjho názoru by sme sa my, Európska únia, mali konečne začať správať dôslednejšie a nájsť schopnosť riešiť problematiku hospodárskych vzťahov s krajinami, ktoré neuznávajú existenciu Izraela, a zabezpečiť

humanitárne koridory, ktoré umožnia palestínskym aj izraelským civilistom nájsť bezpečné útočisko. Pán predseda, v tomto prípade trpia viac Palestínčania, a verím, že by bolo tiež vhodné prehodnotiť stanovisko k poskytnutej a poskytovanej pomoci, použitie ktorej nemáme pod kontrolou.

Daniel Cohn-Bendit, v mene skupiny Verts/ALE. – (FR) Vážený pán predseda, dámy a páni, situácia je natoľko vážna, že sa človeku chce zaplakať. Nádej na mier a bezpečnosť osôb postihnutých týmto konfliktom sa stratila v dyme v Gaze a pochovali ju telá mŕtvych, detí, žien, mužov, ranených. Od nádeje na bezpečnosť sme ďalej ako kedykoľvek predtým. Všetci tí, ktorí si myslia, že podľa logiky izraelských dôvodov je táto vojna odôvodnená skutočnosťou, že Izrael bol vystavený raketovému útoku, a že Palestínčanom treba dať príučku, nič nepochopili. Nepochopili nič, pretože dať niekomu príučku je zúfalý spôsob výchovy, ktorý nikdy nefungoval. Od čias Clausewitza vieme, že ten, kto vojnu začne, musí vedieť, ako ju ukončiť, musí vedieť, čo je jej cieľom. A cieľom tejto vojny je vyššia bezpečnosť Izraela. Dnes vieme povedať, že tento cieľ sa nikdy nedosiahne prostredníctvom takejto vojny a spôsobom, akým sa vedie. Čím viac je mŕtvych civilistov, čím viac je mŕtvych Palestínčanov, o to menšia je bezpečnosť v regióne. V súčasnosti sa v tomto regióne odohráva dráma, tragédia. Preto sa musíme vyjadriť veľmi zreteľne. Pán Schulz má pravdu. Izrael treba chrániť pred ním samotným. Izrael je nutné zachrániť pred pokušením uchýliť sa k riešeniu, ktoré zahŕňa vojnu a ozbrojené sily. Palestínčanov je potrebné chrániť pred hnutím Hamas. Palestínski civilisti musia byť chránení pred hnutím Hamas. Toto je naša úloha. Nie je to ľahké, ale musíme sa jasne vyjadriť. Vyzývam Radu, aby sa prestala snažiť o zdokonalenie, zintenzívnenie a zlepšenie vzťahov s Izraelom, kým sa súčasná situácia nezmení. Je to úbohé, nesprávne riešenie.

(potlesk)

Vyzývam všetkých, ktorí právom podporujú dialóg, diskusiu s hnutím Hamas, aby neboli naivní, aby si uvedomili, že je nutné viesť diskusiu s Hamasom, aby sa zlepšila situácia v Gaze, keďže práve toto hnutie má v rukách moc, ale aby si zároveň uvedomili, že stratégia Hamasu si vyžaduje obeť. Izrael sa chytil do pasce Hamasu: čím viac ľudí v Gaze zahynie, tým je to lepšie pre Hamas. Toto je jedna z pravd, ktorú je tiež nutné prezentovať Hamasu. Odmietame schváliť túto samovražednú stratégiu Hamasu, ktorej cieľom je vytvoriť obeť a mučeníkov a začať činy agresie proti Izraelu. Aj toto sa musí povedať Hamasu.

Na záver vám poviem ešte niečo: jediní, kto môže vyriešiť problematiku Hamasu, sú Palestínčania. Kým bude Izrael pokračovať v okupácii Západného brehu, kým neponúkne Palestínčanom na Západnom brehu prijateľné riešenie, obráti sa stále viac Palestínčanov na Hamas. Ak dáme Palestínčanom na Západnom brehu nádej na život, vzbúria sa proti Hamasu a zbavia nás tohto hnutia. Oslobodíme Palestínčanov spod izraelskej okupácie Západného brehu a Palestínčania sa oslobodia od Hamasu.

(potlesk)

Luisa Morgantini, v mene skupiny GUE/NGL. – (IT) Vážený pán predseda, dámy a páni, Rahed je 50-ročný muž, ktorý prišiel o svoj domov, o tri deti, manželku a dve švagriné. Rahed je zúfalý a uchýlil sa do centra, ktoré sme navštívili. S bolesťou v hlase poznamenal: „Hamas po ukončení útokov povie, že vyhral, a to isté povie aj Izrael, ale v skutočnosti sme to my, civilisti, ktorí zaplatili svojím životom.“ Chcel by som povedať ďalšiu vec: po zhliadnutí mŕtvych tiel žien a detí a vyše 4 000 zranených v nemocnici, ktorým sa nedostáva lekárskej starostlivosti, musíme konštatovať, že v skutočnosti zomiera spravodlivosť, zomiera sen Európy, ktorej cieľom bolo zabezpečiť rovnaké ľudské práva pre všetkých. A to je tragédia!

Sme neúspešní. Pani Ferrerová-Waldnerová, viete, že si vás veľmi vážim, a viem, že robíte opatrenia a v spolupráci s ostatnými sa snažíte veľa dosiahnuť. Myslím si, že musíme jasne a jednoznačne pochopiť, že táto vojna, tento militarizmus zo strany Izraela nevedie k jeho záchrane, ale k jeho koncu, a to aj k morálnemu. Rovnako sa vyjadril aj David Grossman pri príležitosti spomienky na Rabina, ktorého nezavraždil islamský fundamentalista, ale židovský fundamentalista, pretože chcel dosiahnuť mier. Zabezpečte prímerie! Zabezpečte prímerie! To mi povedal nórsky lekár, ktorý operuje dňom i nocou, sedem dní v týždni (do Gazy posielame lekárov). Chceme prímerie!

Bezpečnostná rada musí premeniť svoje slová na konkrétne skutky. Súhlasíme s diplomaciou, ale nemôžeme používať len diplomáciu, musíme používať aj nástroje, ktoré máme k dispozícii. Jedným z nástrojov, ktorými disponujeme v súvislosti s Izraelom, je zlepšovanie vzťahov, a potešilo ma, keď sa dnes napríklad predstaviteľ Európskej komisie v Tel Avive vyjadril, že v súčasnosti nie je vhodná doba na to, aby sme sa zlepšovaním vzťahov zaoberali. Mali by sme si od tejto činnosti dať pauzu, pretože sa v skutočnosti musíme zaoberať dosiahnutím prímeria. A to je nadmieru dôležité. Podľa môjho názoru je to dôležité a to je veľmi silné posolstvo.

Spomínali ste ochranu a medzinárodnú ochranu. Myslím si, že je chyba premýšľať len o Gaze alebo Rafahu. Ochrana civilného obyvateľstva prichádza zo severu v podobe útokov Izraela prichádzajúcich z Herezu. Hraničná kontrola sa sústreďuje na hlavné hraničné priechody, Rafah a Herez, pretože ako veľmi dobre viete, už dlhú dobu, konkrétne od uzatvorenia dohody v Oslo v roku 1992, Palestínčania nemôžu odísť cez priechod v Hereze a dokonca ani chorí ľudia takiaľ neprejdú.

Nemôžeme preto myslieť len na tunely a na zbrane, ktorými sa Hamas môže vyzbrojiť, ale na úplne všetky zákazy, ktoré sú Palestínčania povinní dodržiavať. Potrebujeme prímerie a otvorenie nielen humanitárnych koridorov, ale aj všetkých hraničných priechodov, pretože čo možno dosiahnuť, keď ľudia nemajú potraviny ani obchod? Vyvinie to skutočne silný tlak na Hamas, aby ukončil svoju existenciu a prestal vykonávať činnosti, ktoré ubližujú izraelskému obyvateľstvu. Izrael by si však mal uvedomiť, že vojensky okupovaný je práve Západný breh a namiesto budovania okupačných zón by sa mal snažiť uzavrieť mier.

(potlesk)

Predseda. – Ďakujem vám, pani Morgantiniová. Chcel by som vám a ostatným poslancom Európskeho parlamentu, ktorí počas predchádzajúcich dní vycestovali do pásma Gazy, prejaviť úctu.

Bastiaan Belder, v mene skupiny IND/DEM. – (NL) Vážený pán predseda, Palestína je nesporne islamské teritórium. Islamské hnutie Hamas sa od svojho založenia v roku 1987 pevne pridrižiava tohto základného princípu. V tejto súvislosti ho plne podporuje Iránska islamská republika. Toto ideologické stanovisko neposkytuje žiadny priestor pre židovský Izraelský štát na Blízkom východe a zhubné účinky tohto moslimského totalitarizmu sú veľmi citelné v pásme Gazy.

Typickým prejavom filozofie Hamasu je využívanie mešít v Gaze na vojenské účely so všetkými tragickými následkami, ktoré to spôsobuje. V tejto súvislosti by som chcel vašu pozornosť upriamiť na jasnú správu uverejnenú minulý týždeň v pondelok v denníku *Frankfurter Allgemeine*. Ak si Európa skutočne cení trvalú existenciu Izraelského štátu, možno očakávať konfrontáciu medzi Hamasom a Hizballáhom, jeho spojencom v Iráne. Sme pripravení na túto neradosť, aj keď realistickú vyhladku? Koniec koncov, trvalé alebo dočasné prímerie znamená pre Hamas a ostatných len prestávku na nadýchnutie v džiháde proti Izraelu.

Luca Romagnoli (NI). – (IT) Vážený pán predseda, dámy a páni, musím povedať, že sa domnievam, že veľká väčšina tohto Parlamentu zdieľa túžbu po mieri a obavy, ktoré tu už viacerí vyslovili. Som tiež toho názoru, že s tým, čo povedala Rada, možno súhlasiť, ale nesúhlasil by som s tým, že doterajšie aktivity Komisie by mohli pôsobiť v prospech dialógu: otvorenie humanitárnych koridorov a bilaterálne prímerie by mohlo byť predzvesťou následného záväzku zriadiť medzinárodnú bezpečnostnú zónu.

V tomto má pani Morgantiniová možno pravdu, keď žiada, aby sa táto zóna netýkala len Gazy, ale aby sa rozšírila na palestínske územie. V zásade mám pocit, že želania a diplomatické aktivity pani Ferrerovej-Waldnerovej môžu byť aspoň do istej miery vnímané ako prijatie rovnakého prístupu, aký v súvislosti s touto problematikou chcel prijať pápež. So všetkou skromnosťou by som sa s vami chcel podeliť o rovnaký druh prístupu: nemôžeme zabúdať na skutočnosť, že po všetkých týchto rokoch ešte stále musíme hľadať riešenie pre dva národy a dva štáty a nakoniec musíme sa snažiť podporiť medzinárodné právo. Ako sa vyjadril aj pán Schulz, na ktorého slová sa musím z času na čas odvolať, neexistuje a nikdy nebude existovať vojenské riešenie a k tomu musím dodať, že bezpochyby nikdy nebude existovať vojenské riešenie, ktoré vyrieši problém v Svätej zemi. V tejto súvislosti verím, že Európska únia má potrebné nástroje na to, aby podporila akékoľvek diplomatické úsilie, ktoré je v tejto oblasti užitočné.

Predseda. – Som si istý, že pána Schulza poteší, že ste jeho meno spomenuli v súvislosti so Svätým otcom.

Elmar Brok (PPE-DE). – (DE) Vážený pán predseda, pani komisárka, pán úradujúci predseda Rady, rád by som uviedol svoj prvý bod. Hamas je proti riešeniu vo forme dvoch štátov, odmieta právo na existenciu štátu Izrael, prevzal moc prostredníctvom surového útoku na vlastný ľud, ostreľuje civilistov raketami a využíva civilistov, školy a mešity ako ľudský štít. Ako môže niekto s cieľom chrániť vlastných civilistov primerane reagovať, keď druhá strana používa vlastných civilistov ako ľudský štít? Preto koncepcie číselného porovnávania a proporcionality v takejto situácii nie sú použiteľné. Vo vojnovnej situácii neexistuje proporcionality – každá vojna a každá obeť je zbytočná a počty jednej strany nie je možné vyvážiť počtami druhej strany. Toto je podľa môjho názoru citlivý východiskový bod. Preto by sme sa nemali uchýliť k jednostrannému pripisovaniu viny, ktorého sme boli svedkami, ale mali by sme sa pokúsiť o dosiahnutie prímeria a poskytnutie potrebnej pomoci.

Zastávam názor, že úradujúci predseda Schwarzenberg spolu so svojou delegáciou a aj pani komisárka Ferrerová-Waldnerová s pomocou iných národných delegácií, v tejto súvislosti urobili viac ako ktorákoľvek iná strana, za čo by som sa im chcel úprimne poďakovať. Nezaznamenal som aktivity Spojených štátov, takmer žiadne aktivity OSN a ani iných členov Kvarteta. Musíme zabezpečiť, aby toto prímerie pozostávalo z dvoch zložiek: je nutné zastaviť útok zo strany Izraela a zamedziť prístup Hamasu k novým raketám z Kórey a Iránu, ktoré by zasiahli aj Tel Aviv. Z tohto dôvodu je nutné zabezpečiť nielen to, aby sa ukončila paľba, ale aj aby bola hranica s dĺžkou 15 km strážená v súlade s medzinárodnými dohodami vrátane Kvarteta a Arabskej ligy na čele s Egyptom do takej miery, aby do Gazy neprenikli žiadne ďalšie výstrely. Zároveň je nutné zastaviť izraelské útoky.

Chcel by som predniesť poslednú poznámku. Je to len prvý krôčik. Ak chce Izrael docieľiť, aby v budúcnosti rokovoval s umiernenými Palestínčanmi, čo by vyžadovalo riešenie v podobe dvoch štátov, je nutné po ukončení tohto konfliktu raz a navždy zabezpečiť, aby umiernení Palestínčania, ktorí podporujú prezidenta Abbása, mohli svojmu obyvateľstvu predložiť úspechy, čo by znamenalo ukončenie politiky presídľovania a iných opatrení. Napokon, ak umiernení nebudú schopní ukázať svojim občanom úspešné výsledky, radikáli zvíťazia. Toto musí byť východiskovým bodom novej izraelskej politiky.

Pasqualina Napoletano (PSE). – (IT) Vážený pán predseda, dámy a páni, v súvislosti s touto neúnosnou tragédiou môžu mať naše slová tendenciu byť neprimerané. Vojsko, ktoré zabije stovky civilistov, žien a detí, je na rovnakej úrovni ako terorizmus, proti ktorému podľa vlastného tvrdenia bojuje. Na druhej strane, každý, kto pozná Gazu, hoci len z mapy, vie, že nie je možné predstaviť si žiadnu vojenskú operáciu bez pripustenia pravdepodobnosti hromadného zabíjania civilistov.

Môže Izrael vyhlásiť, že potom, ako spôsobil toľko nenávisti a zúfalstva, je teraz bezpečnejší? Ak nie priamo alebo nepriamo s Hamasom, tak potom s kým musíme hľadať cestu von z tohto slepého násillia? Naša rezolúcia podporuje žiadosť o prímerie, ktorú už vyjadrila Bezpečnostná rada OSN. Naliehame na strany, aby ju dodržiavali, a vyzývame Európu, aby konala a umožnila to.

Pán Brok, riziko je, že toto krviprelievanie nielenže nezdolá Hamas, ale navyše ešte viac oslabí Palestínsky správny orgán a palestínske subjekty, ktoré stavili všetko na rokovania s Izraelom. Mali by sme si úprimne položiť otázku, čo doposiaľ reálne dosiahli? Nič. Toto je správna odpoveď v prípade, ak skutočne chceme vyplieniť nenávisť a násillie.

Marielle De Sarnez (ALDE). – (FR) Vážený pán predseda, všetci sme sčasti zodpovední za to, čo sa dnes deje na Blízkom východe. My, Európania, a my, členovia medzinárodného spoločenstva, sme pripustili, aby sa situácia zhoršila, neurobili sme nič, keď bola ohrozená bezpečnosť Izraelu, a neurobili sme nič, keď blokáda Gazy absolútne znemožňovala tamajší život.

Dnešný deň je 19. dňom vojny, 995 ľudí vrátane 292 detí bolo zavraždených a tisíce ľudí zranených, pričom niektorí stále čakajú na evakuáciu. Desiatitisíce utečencov prišli o domov a nevedia, kam majú ísť. Humanitárna situácia sa stále zhoršuje. 700 000 obyvateľov Gazy už nemá elektrinu, tretina z nich nemá vodu ani plyn a onedlho uplynú tri týždne od začiatku tejto situácie, tri týždne, ktoré títo ľudia prežili alebo skôr ktoré sa s vypätím všetkých síl snažili prežiť. Je príliš veľa utrpenia, príliš veľa biedy, ktorá musí skončiť, a to okamžite.

Zodpovednosťou nás Európanov voči nám samým je nebyť nikomu zaviazaný. Zodpovednosťou nás Európanov voči nám samým je vyvíjať tlak na obidve strany, aby sa konečne dohodli na rokovaní. Je to otázka dní, možno hodín, kým pozemná ofenzíva dospeje do bodu, z ktorého už niet návratu, predovšetkým v oblasti mesta Gaza. Izraelu musí byť zaručená bezpečnosť a obyvatelia Gazy musia mať istotu, že v budúcnosti budú môcť žiť v mieri. Je nutné kontrolovať hranice a skončiť blokády. Každý z nás vie, že s cieľom dosiahnuť túto dohodu budú Európa, Spojené štáty a arabské štáty, ktoré sa stretnú o dva dni, pravdepodobne musieť hovoriť jedným a tým istým hlasom.

Predtým, ako ukončím svoj prejav, by som chcela vyjadriť svoje hlboké presvedčenie, že dnes musíme vyhrať nie vojnu, ale mier.

(potlesk)

Roberta Angelilli (UEN). – (IT) Vážený pán predseda, dámy a páni, úprimne vítam pripomienky pani komisárky a pána Pötteringa, ktorí jednoznačne odsúdili Hamas za ukončenie prímeria, za ktoré nesie vážnu zodpovednosť, ale zároveň rovnako jasne posúdili reakciu Izraela ako absolútne neprimeranú. Napriek všetkým slovám však kríza pretrváva a tisíce ľudí – civilistov a detí – stále zúfalo potrebujú humanitárnu pomoc.

S čistým svedomím a bez pokrytectva by sme si asi mali položiť niekoľko otázok. Koľko detí zomrelo v Gaze, kým naše deti oslavovali Vianoce? Dvesto až tristo. A koľko izraelských civilistov? Mohlo medzinárodné spoločenstvo urobiť viac? Podľa môjho názoru áno. Malo urobiť viac. Mali by sme pociťovať plnú váhu našej zodpovednosti. Nestačí zverejniť postoj k Hamasu, Izraelu, k počiatočnej zodpovednosti alebo k tomu, kto nesie väčšiu vinu. Nanešťastie, napriek výnimočnému stavu Európa postupuje neprimerane. Z môjho pohľadu ide o závažnú neprimeranosť: o neschopnosť vybudovať reálnu, strategickú a trvalú mierovú politiku.

V súčasnosti musíme, samozrejme, dôrazne požadovať prímerie, ale to nestačí. Musíme stanoviť prísne podmienky, ktoré budú sprevádzať mierový proces a proces rozvoja na Blízkom východe. Na záver by som sa tiež chcela odvolať na slová pápeža, ktorý povedal, žena všeobecnú snahu mnohých obyvateľov týchto krajín žiť v mieri, bezpečnosti a dôstojnosti musíme reagovať konkrétne, ako zdôraznila aj pani Morgantiniová.

Už naozaj končím, pán predseda. Násilie, nenávisť a nedôvera sú podoby chudoby, proti ktorej sa bojuje azda najťažšie.

Hélène Flautre (Verts/ALE). – (FR) Vážený pán predseda, v Gaze sme videli vojnu a videli sme smrť, ale videli sme aj ľudí, živých ľudí, ľudí, ktorí majú právo na život, a ktorých musíme chrániť. Ochrana civilného obyvateľstva – to je skutočne naliehavé. Nič nemôže ospravedlniť fakt, že sa nespravilo všetko pre ochranu tohto obyvateľstva a rada by som sa opýtala vás, vážený pán úradujúci predseda Rady, či máte dnes pocit, že ste spravili všetko, čo ste mohli, aby ste zaručili, že izraelské orgány vyhlásia okamžité zastavenie tejto bezohľadnej a neprimeranej vojenskej operácie? Odpoveď je takmer určite: „Nie.“

Keď po ambasádach kolovali správy o operácii, Rada, v rozpore so želaním Parlamentu, opätovne potvrdila odhodlanie posilniť svoje vzťahy. To bola tragická chyba! Keď mimovládne organizácie vyzývajú Radu bezpečnosti, aby Medzinárodný trestný súd vyšetril údajné vojnové zločiny, Rada nie je schopná uplatniť článok o „ľudských právach“ dohody s Izraelom. Mám už dosť rečí o tom, že nemôžeme spraviť viac, že sme spravili všetko, čo sme mohli. Vaša zásadne humanitárna politika zmiernenia škôd spôsobených vojenskou okupáciou uviazla na mŕtvom bode a vojna je najväčším zlyhaním. Ako ďaleko budeme musieť zájsť v porušovaní medzinárodného práva, kým uplatníme článok o „ľudských právach“? Ak dnes nie sme schopní sami sebe klásť otázky o rozsahu účinných mechanizmov na vyvinutie tlaku a na jeho uplatnenie, potom skutočne neviem, aká situácia bude pre nás nakoniec dôvodom konať. Poviem to priamo: ak budeme naďalej postupovať bez zmien a tento prístup ostane naďalej súčasťou našich vzťahov s Izraelom, spolu s 1 000 mŕtvymi v Gaze pochováte aj článok 11 zmluvy a základných slobôd, pochováte politiku „ľudských práv“ Únie a pochováte aj projekt Európskej únie!

(potlesk)

Kyriacos Triantaphyllides (GUE/NGL). – Vážený pán predseda, po návrate z pásma Gazy, kde som bol svedkom masakra – najmä civilistov – cítim potrebu vyjadriť úprimnú solidaritu s palestínskym ľudom. 17 dní čelil obrovskej vojenskej ofenzíve Izraela, ktorá hrubo porušuje medzinárodné právo. Tiež vyjadrujem podporu mierovým silám v Izraeli s výzvou na ukončenie tejto vojny.

Po dlhom obklúčení a obliehaní, ktoré zmenilo Gazu na najväčšie otvorené väzenie na svete, po vybudovaní hanebného múru na Západnom brehu, po sústavnom rozširovaní osídlení a po účinnom rozdelení palestínskeho územia okupačné jednotky spustili tú najneľútostnejšiu vojenskú operáciu. Raketové útoky na južný Izrael – a zdôrazňujem, že som proti akémukoľvek útoku ktorejkoľvek strany na civilistov – slúžili ako zámienka. Ukončenie paľby na pozadí mocenských hier vzhľadom na izraelské voľby je urážkou celého národa.

Bezpečnostná rada OSN prijala rezolúciu. Izrael je štát, nie hnutie, je členom Organizácie Spojených národov. Má zodpovednosť voči medzinárodnému spoločenstvu a musí dodržiavať nielen túto ale aj všetky ostatné rezolúcie prijaté Organizáciou Spojených národov. Medzinárodné právo by sa malo rešpektovať. Beztrestnosť by sa už viac nemala tolerovať. Malo by prebehnúť riadne medzinárodné vyšetrenie.

Medzinárodné spoločenstvo žiada okamžité zastavenie paľby, okamžité stiahnutie vojenských síl, prístup pre humanitárnu pomoc a slobodu pohybu pre obyvateľstvo. Umožnite agentúre UNWRA vykonať jej misiu.

EÚ prijala opatrenia, ale len na humanitárnej úrovni. Musí ukázať rozhodnosť aj na politickej úrovni. Použite články v asociačných dohodách. Zastavte posilňovanie vzťahov s Izraelom. Zastavte vývoz zbraní do Izraela.

Tento konflikt má jedine politické riešenie. Malo by sa v plnej miere obnoviť medzinárodné právo, čo znamená ukončenie 42-ročnej okupácie Palestíny a vytvorenie suverénneho a životaschopného palestínskeho štátu,

čím sa zabezpečí mierová budúcnosť pre deti Palestíny aj Izraela. Aby sme zachránili budúce generácie, musíme vojnu zastaviť teraz.

Patrick Louis (IND/DEM). – (FR) Vážený pán predseda, pred niekoľkými tisícročiami Dávid zápasil s Goliášom, aby zistil, či je krajina predurčená pre Moábcov, Filištíncov alebo Hebrejcov.

V súčasnosti v tejto krajine, kde majú pôvod tri piliere našej civilizácie, pokračuje tá istá dráma. Dnes je naliehavé, správne, oprávnené a potrebné zaručiť bezpečnosť a uznanie štátu Izrael. Stačí zabezpečiť len jedno riešenie, a to garantovať zrod skutočne suverénneho palestínskeho štátu. Aj tu, ako všade inde, má multikulturalizmus svoje hranice. Kde sú dva národy, musia byť dva štáty.

Ak má byť pomoc Európskej únie naozaj účinná, musí sa sústrediť na jeden cieľ: zabezpečiť rast takého palestínskeho ústavného štátu, v ktorom právny poriadok ochraňuje slabých a pomáha silným. Je to naliehavé, keďže v tejto krajine sú extrémisti na všetkých stranách silní a v nepravde, zatiaľ čo deti sú slabé a obeť.

Riešenie prekračujúce požiadavky princípu „oko za oko, zub za zub“ nie je ani morálne, ani vojenské, ale politické. A teda je čas pustiť sa do práce!

Jim Allister (NI). - Vážený pán predseda, desím sa terorizmu. Odmietam propagáciu terorizmu. Možno to, že pochádzam zo Severného Írska, zvyšuje moje povedomie, a preto keď počujem Hamas nariekať nad odvetnými opatreniami za roky neustáleho ostreľovania nevinných občanov Izraela raketami, necháva ma to ľahostajným, lebo viem, že Hamas, tak ako IRA v mojom štáte, sú majstri dvoch umení – terorizmu a propagandy.

Situácia je nesporne jednoznačná: Izrael akceptuje riešenie s vytvorením dvoch štátov. Hamas nemôže vystáť dokonca ani právo Izraela na existenciu, a preto rozpútava nekončiace teroristické útoky na jeho územie. A keď Izrael po dlhom období zdržanlivosti vráti útok, stavajú sa do role obeť. Je mi ľúto: oni sú páchatelia, a ak chcú mier, odpoveď majú vo vlastných rukách. Prestať ostreľovať Izrael.

Rodi Kratsa-Tsagaropoulou (PPE-DE). - (EL) Vážený pán predseda, všetci si uvedomujeme, že situácia v Gaze je tragická. Hraničí s humanitárnou katastrofou a vyžaduje si okamžitý zásah. Rada by som poblahoželala Európskej komisii k zintenzívneniu jej snahy, predsedníctvu k iniciatívam a koordinácii opatrení prijímaných v tejto oblasti členskými štátmi, a Egyptu k dôležitej a citlivej úlohe, ktorú v tomto zohráva.

V súčasnosti je naliehavo potrebné zastaviť paľbu a ukončiť nepriateľstvo na oboch stranách, otvoriť humanitárne koridory z izraelského územia a Egypta s cieľom poskytnúť humanitárnu pomoc a prostredníctvom pohraničných kontrol zastaviť ilegálny pohyb zbraní a osôb. Ako uviedla pani komisárka, známky svedčiace o pláne na prímerie sú povzbudivé, a ja dúfam, že sa bude okamžite akceptovať a uznávať v praxi.

Takže aký bude náš ďalší postup? Pani komisárka, ako aj pán úradujúci predseda Rady už spomenuli, že potrebujeme podporu pre naše ciele dosiahnuť životaschopný mier a vytvoriť palestínsky štát, ktorý bude žiť v mieri a úcte bok po boku s Izraelom. Nie sú nové. Zverejnili sme ich a podporovali sme ich, no bezvýsledne. Bludný kruh násilia pokračuje a prináša negatívne dôsledky nielen pre obyvateľov Izraela a Palestíny, ale aj pre všetkých ľudí žijúcich v tejto oblasti a pre bezpečnosť medzinárodného spoločenstva.

Teraz musíme zvážiť naše konanie, naše politické rozhodnutia a naše činy, a uskutočniť odvážnejšie a odlišné kroky. Existuje naliehavá potreba, aby sme vstúpili do rokovaní s Izraelom na bilaterálnej úrovni v otvorenom, podrobnom dialógu a so sebakritickým postojom v rámci našich priateľských vzťahov a partnerstva, a aby sme identifikovali chyby, ku ktorým došlo pri podpore vzájomnej dôvery medzi týmito dvoma národmi. Taktiež musíme posilniť tento typ dialógu so všetkými Palestínčanmi, aby porozumeli dôležitosti mieru, súdržnosti, ľudského života a jednoty medzi sebou.

Hannes Swoboda (PSE). – (DE) Vážený pán predseda, po niekoľkých dnešných vtipných poznámkach pána premiéra Topolánka môžem povedať, že ako rakúskemu poslancovi mi je potešením, že predsedníctvo Komisie aj české predsedníctvo Rady zastupujú Rakúšania. Srdečne vás vítam! Vážený pán úradujúci predseda, samozrejme si uvedomujem, že vaša lojalita patrí Českej republike.

Vážené dámy, vážení páni, keď som krátko pred jednostranným stiahnutím sa Izraela z pásma Gazy cestoval do tejto krajiny ako člen delegácie pod vedením pána Schulza, zástupca premiéra v tom čase povedal: „Nezasahujte, bude to fungovať.“ Iní – ako napríklad bývalý minister zahraničných vecí Josip Elin – tvrdili,

že to povedie k chaosu – čo bola a stále je pravda. Jednostranné stiahnutie sa bez rokovaní, bez partnera na rokovanie, nedáva zmysel.

Avšak ani od nás nebolo veľmi uvážené rozhodnúť proti vstúpeniu do dialógu dokonca aj s umiernenými zástupcami Hamasu – ktorí možno dokonca ani nepatrili k Hamasu, ale ním len boli nominovaní v spoločnej vláde. Zaujatím tohto postoja sme prispeli k zničeniu tejto spoločnej vlády. Viem, že boli aj takí, ktorí chceli viesť rozhovory, ale nebolo im to umožnené – to bola takisto chyba. Potrebujeme dialóg!

Nemám rád Hamas, v prvom rade preto, že je to teroristická organizácia a v druhom rade pre jej fundamentalistické názory, ale to nie je vec sympatií či nesympatií, je to vec riešení. Preto sa musíme vrátiť ku dialógu a rozhovorom, ako už dnes spomenuli mnohí naši kolegovia, páni poslanci a panie poslankyne. Taktiež ľudia žijúci v pásme Gazy musia dostať šancu viesť aspoň spolovice slušný život. Prečo dávajú svoje hlasy Hamasu? Odpoveď je, že v ňom vidia jedinu šancu, poslednú šancu na prežitie – a to sa musí zmeniť. Musíme dať týmto ľuďom aj hospodársky základ na prežitie, musíme zrušiť bojkot a ukončiť ich izoláciu. To je jediná skutočná požiadavka.

Pán poslanec Brok, ktorého si vysoko vážim, povedal, že zásadu proporcionality nemožno uplatniť – ale nie je to pravda. Zásada proporcionality sa týka súkromného aj medzinárodného práva. Ktokoľvek ju poruší, porušuje aj medzinárodné právo – a to tento Parlament naozaj nemôže akceptovať.

(potlesk)

Chris Davies (ALDE). – Vážený pán predseda, moja priateľka, ktorá vie, že som len pred tromi dňami bol v Gaze, na mňa apeluje. „Nikdy si nevidel fotografie päťročných židovských detí s rukami nad hlavou, na ktoré mieria zbrane nacistov?“ píše, „zlomia ti srdce.“ A jej slová ukazujú, prečo berieme na Izrael taký ohľad, aký by sme nebrali na žiadnu inú krajinu.

Nevysvetľujú však, prečo ľudia, ktorí v 20. storočí tak veľa trpeli, spôsobujú tak veľa utrpenia iným ľuďom v tomto storočí. Izrael premenil Gazu na peklo: zem sa otriasa výbuchmi dokonca aj počas prerušenia paľby, v uliciach sú povozy ťahané somármi a na oblohe lietadlá F-16, stroje na zabíjanie 21. storočia, zhadzujúce bomby, už 300 detí je mŕtvych, stovky ďalších má končatiny roztrhané na kusy.

Toto nie je primeraná reakcia civilizovanej moci. To je zlo. To je zlo. Áno, Hamas musí prestať s bombardovaním. Ja sám som to už povedal predstaviteľom Hamasu v Gaze, ale dosť už bolo pokryteckých rečí od izraelských verejných činiteľov o potrebe poraziť terorizmus, pretože bombardovanie Palestínčanov by mohli menovať teroristov a menovali by Olmerta, Livniovú a Baraka.

Máme istú zodpovednosť za konanie Izraela. Pri žiadnej príležitosti v minulosti, nespomínam si ani na jednu, Európska únia nepodporila svoju kritiku zaobchádzania s Palestínčanmi zo strany Izraelčanov žiadnymi opatreniami. Dávame Izraelu zelenú, aby konal, ako si želá a znásobili sme toto zlyhanie ignorovaním ponaučenia z histórie. Mier sa nedá uzavrieť bez rozhovoru s nepriateľom, a my predsa odmietame hovoriť so zvolenými predstaviteľmi palestínskeho ľudu.

Momentálne ukončujeme rokovania s Izraelom o rozšírenej dohode o spolupráci. Neplánujeme odsúdiť Izrael: plánujeme ho odmeniť. Tí, ktorí chcú mier na Blízkom východe, tí, ktorí chcú vidieť spravodlivosť na obidvoch stranách, musia uznať, že prišiel čas prehodnotiť situáciu.

Seán Ó Neachtain (UEN). – (GA) Vážený pán predseda, vojna v Gaze je desivá a poburujúca. Každý vie, že vojenské riešenie na Blízkom východe nebude fungovať. Politické rozhodnutie je jediný spôsob ako znovu nastoliť mier a zmierenie v danom regióne. Aby to bolo možné dosiahnuť, násilie musí bezodkladne skončiť.

Podporujem vytvorenie nezávislého, trvalo udržateľného palestínskeho štátu, ale podmienkou je primerane dobré hospodárstvo a vhodný politický plán. Naším cieľom by malo byť zabezpečiť, aby tieto dva štáty existovali v danom regióne a navzájom sa rešpektovali.

Izrael má právo brániť sa, ale týmito útokmi zašiel príďaleko. Útoky sú nemorálne, a medzinárodné spoločenstvo ich nemôže akceptovať.

Mierový proces na Blízkom východe sa musí začať okamžite. Dúfam, že novozvolený americký prezident Barack Obama na tom bude pracovať. Želáme mu v tejto dôležitej úlohe len samé úspechy, ako aj vo výzve, ktorá pred ním stojí.

David Hammerstein (Verts/ALE). - (ES) Vážený pán predseda, pred niekoľkými dňami som bol v Gaze a bol to veľmi intenzívny zážitok. Boli sme aj v Egypte. Domnievam sa, že sme na konci jednej éry: éry prezidenta Busha, a že posledné ťaženie prezidenta Busha sa javí ako mimoriadne krvavé a bolestivé.

Sme na bode zlomu, kedy môžeme prijať inú politiku voči Blízkemu východu, a chcel by som, aby sa v nej vedenia ujala Európska únia. Pán prezident Obama sa tiež drží tejto línie, keď hovorí, že bude hovoriť s Iránom. Áno, prezident Obama bude hovoriť s Iránom a my musíme hovoriť na Blízkom východe so všetkými vrátane Hamasu.

Táto nová politika na Blízkom východe musí byť politikou spolupráce, a prinajmenšom musí zotrvať pri našich hodnotách a pri medzinárodnom práve. Stovky detí, ktoré sme videli v Gaze, a ktoré viseli na našich zbraniach a hľadeli na nás očami plnými nádeje, si zaslúžia odpoveď, rovnako ako deti Izraela.

To si vyžaduje konkrétne kroky, vyžaduje si to pozemnú akciu, aby sme dali nádej tým zraniteľným. Najpoľutovanejšou stránkou je, že premiér Fayad, prezident Abbas, prezident Mubarak a kráľ Abdulláh sa teraz v uliciach arabského sveta obviňujú zo zrady. Keď som v púšti Sinai zastavil taxík, aby som si dal kávu, na veľkoplošných obrazovkách sme stále videli Chaleda Mešála.

Toto je dôsledok, vedľajšie škody tohto útoku na Gazu. Neprinesie to mier Izraelu, ani bezpečnosť, ktorú chceme, nehovoriac o tom, že to neprinesie nič dobré ani nám. Ak tento konflikt nezastavíme, prinesie nenávisť do ulíc samotnej Európy.

Miguel Portas (GUE/NGL). - (PT) Tisíc je číslo dnešného dňa, tisíc úmrtí na ponaučenie z čiernej kapitoly histórie. Prepáčte mi moju úprimnosť – ešte koľko životov to bude stáť, aby Tzipi Livniová a Ehud Barak boli zvolení vo februárových voľbách?

Sme tu dnes, aby sme žiadali zastavenie paľby a koniec hromadného zabíjania civilistov. Avšak rezolúcia vyvoláva otázky aj o našej vlastnej zodpovednosti. Pripomína nám, že Rada sa rozhodla zlepšiť diplomatické vzťahy s Izraelom v rozpore so stanoviskom tohto Parlamentu. Bola to očakávaná spolupina. Dnes počujem: „Je nevyhnutné rozprávať sa s Hamasom.“ Ušetrili by sme roky, keby sme uznali voľby v Palestíne.

Úlohou Európy nie je podporovať politiku a skazu vynútenú silnejšou stranou. Jej úlohou je počúvať hlas ľudu, ktorým sa plnia ulice a námestia našich miest.

Teraz žiadame zastavenie paľby, ale musíme si uvedomiť, že mier závisí od skončenia okupácie. Toto slovo upadlo do zabudnutia, ale musí sa vyškrtnúť zo zoznamu zakázaných slov, na ktorý ho dostala mocenská politika.

Kathy Sinnott (IND/DEM). - Vážený pán predseda, udalosti v Gaze sú srdcervúce. To, že pustošenie stále trvá údajne kvôli Západu, je nepochopiteľné. Stopercentne súhlasím s tým, že Izraelčania majú právo žiť bez hrozby raketových útokov. Ale to, čo sa deje v Gaze, nie je spravodlivosť: je to vraždenie. Nie je žiadne ospravedlnenie, nie je žiadne možné zdôvodnenie.

Najhanebnejšie pre nás v EÚ je, že za tým stojí jeden z našich preferovaných obchodných partnerov. Hodnota obchodu medzi EÚ a Izraelom v roku 2007 bola 25,7 miliárd EUR. Vzhľadom na peňažnú sumu, ktorou sa podieľame na izraelskom hospodárstve, nesieme závažnú zodpovednosť, keď sa tieto peniaze podieľajú na smrti civilistov a detí. Ak nebudeme konať, naše ruky budú rovnako poškvrnené krvou ľudí z Gazy.

Vyzývam tento Parlament a všetky orgány EÚ, aby bezodkladne uvalili hospodárske sankcie na Izrael a ponechali ich v platnosti až dovtedy, kým sa nedohodne zmysluplné prímerie. Ak urobíme čo len o kúsok menej než všetko, čo je v našich silách, aby sme zastavili toto zabíjanie, staneme sa spolupáchateľmi masakra.

Tokia Saïfi (PPE-DE). - (FR) Vážený pán predseda, ešte raz opakujem, že na Blízkom východe hovoria zbrane. Ešte raz opakujem, že hlavnými obeťami sú ženy a deti, tisíce ktorých boli zranené a stovky usmrtené. Ešte raz opakujem, že história sa opakuje, v celej svojej hrôze, na prahu Európy. Vidíme však, že napriek istým iniciatívam Európa neprispieva efektívne k riešeniu tohto závažného konfliktu, ktorý sa odohráva v bezprostrednej blízkosti sféry jej vplyvu. Drvivá väčšina verejnosti to považuje za ťažko pochopiteľné a ľudia čoraz viac odmietajú akceptovať takúto bezmocnosť.

Pani komisárka, musíme sa energicky a rozhodne ujať vedenia v záujme dosiahnutia mieru. Únia pre Stredozemie musí hrať hlavnú úlohu a rovnako aj Euro-stredomorské parlamentné zhromaždenie. V súlade s týmto musí Európsky parlament podporiť francúzsko-egyptský mierový plán, ktorý je za okamžité zastavenie

paľby, zabezpečenie hraníc medzi Izraelom a pásmom Gazy, opätovné otvorenie hraničných priechodov a predovšetkým za zrušenie blokády pásma Gazy.

Musíme tiež žiadať okamžité uplatnenie rezolúcie OSN. Po ukončení tohto prvého štádia musíme pokračovať návrhom na použitie vojenskej sily, nie na medzinárodnej ale na európsko-stredozemnej úrovni. Toto gesto by bolo zakladajúcim aktom silnej politickej vôle dosiahnuť „európsky mier“, na ktorý všetci obyvatelia Stredozemia čakajú tak dlho.

Chcela by som dnes tiež upozorniť na novú situáciu. Blízkovýchodným konfliktom kúsok po kúsku vstupujeme na veľmi nebezpečné územie, kde dochádza ku stretu civilizácií. Vskutku, už od samotného začiatku izraelsko-palestínskeho konfliktu sa arabská verejná mienka viedla na vlnu popularity. Dnes je to moslimská verejná mienka, ktorá siaha ďaleko za hranice arabských štátov. To svedčí o radikálnej zmene v samotnej povahe konfliktu. Európa má naliehavú historickú zodpovednosť upevniť dialóg medzi civilizáciami.

Véronique De Keyser (PSE). – (FR) Vážený pán predseda, už tak veľa krát som sa v tomto Parlamente ujala slova, aby som povedala, že by sme sa mali chopiť akejkolvek príležitosti na mier, aj tej najmenej, a že napriek všetkému by sme mali hovoriť s Hamasom, pretože vyhral voľby, a že sa už k tejto téme nechcem vracáť.

Som plná smútku a hnevu, a hoci si dnes neželám poddať sa emóciám stojac tvárou v tvár tomuto masakru, tvárou v tvár vojrovej propagande, ktorú počujem všade okolo, tvárou v tvár zmätku, tvárou v tvár vlny nenávisti a antisemitizmu, ktorá začína zachvacovať naše ulice, chcela by som povedať len niekoľko slov: Európa sa musí vrátiť na začiatok, a hoci pre mňa sú to očividné fakty, niekedy je dobré na ne poukazovať.

Po prvé, život Palestínčana je rovnako cenný ako život Izraelčana, a nielen jeho život, ale aj jeho budúcnosť a tiež jeho sloboda. Po druhé, medzinárodné právo sa musí rešpektovať a medzinárodné právo samozrejme znamená okamžité zastavenie paľby. Existujú všetky rezolúcie OSN ako aj Ženevské dohovory. Faktom je, že tento región sa dnes stal bezzákonným regiónom, kde je všetko zdanlivo povolené a kde sa obyvatelia držia ako rukojemníci. Po tretie, bude potrebné urobiť zádosť spravodlivosti za všetky tieto zločiny, bez ohľadu na to, o aké zločiny ide alebo kde boli spáchané. Bez mieru nikdy nebude bezpečnosť, ani mier bez spravodlivosti. Prechodná spravodlivosť existuje, bola pre tento účel vytvorená, a ak sa nevyužije, nenávisť sa bude šíriť ďalej. Počas niekoľkých predchádzajúcich dní sme nazhromaždili množstvo nenávisti, ktorá bude nebezpečnejšia ako bomby. Európa musí presadiť uplatnenie podmienok dohôd o partnerstve, vrátane odseku 2 asociačných dohôd o rešpektovaní ľudských práv. Toto je povinnosť vyplývajúca z daných dohôd, ktorú nemožno opomenúť. Na záver, Izrael nie je výnimočný prípad. Má svoje zodpovednosti ako štát a nemožno ho klásť na rovnakú úroveň ako Hamas. Pokiaľ ide o medzinárodné právo, neexistuje žiadna „voľná priepustka z väzenia“.

V nedeľu sme v Gaze nechali ľudí chytených do pasce, uväznených v gete pod bombami, a stovky tisícok detí, ktorých budúcnosť máme dnes v rukách my, a dostali sme sa von z Gazy jednoducho preto, lebo sme Európania. Jediní Palestínčania opúšťajúci Rafah sú tí, ktorých nakladajú nohami napred do sanitky, pretože sú buď mŕtvi alebo zranení.

Európa prestane byť Európou, a žiadny občan nebude sám seba pokladať za Európana, ak zabudneme na tieto základy.

(potlesk)

Frédérique Ries (ALDE). – (FR) Vážený pán predseda, chcela by som začať zopakovaním slov pána poslanca Cohn-Bendita. Dnes sa nás zmocňuje beznádej, táto vojna je tragédiou. Obrazy utrpenia a smrti, ktoré sledujeme na našich obrazovkách bez prestania už tri týždne, sú neznesiteľné, tak ako, rýchle dodávam, každý obraz vojny, všetkých konfliktov, vrátane tých, o ktorých sa hovorí oveľa menej, ak vôbec, napríklad v Konžskej demokratickej republike, Dárfúre, Zimbabwe a predtým v Čečensku, hrôzy, ktoré sa diali bez povšimnutia médií, a čo by som chcela zdôrazniť, uprostred politického ticha.

Už pri viacerých príležitostiach v tomto Parlamente som zdôraznila skutočnosť, že pobúrenie niektorých mojich kolegov poslancov a poslankyň sa mení v závislosti od okolností. Avšak, ako pani Morgantiniová často zdôrazňovala, pokiaľ ide o umierajúcich ľudí, neskladajú sa žiadne účty, utrpenie nemá žiadnu hierarchiu, každá obeť, či už je to muž, žena alebo dieťa, a na ktorejkoľvek strane, znamená jednu zbytočnú obeť navyše.

Teda, čo by sme mali teraz robiť, aby sme zaručili, že naša dnešná rozprava nebude tým, čím často je – pomerne nezmyselnou, zbytočnou konfrontáciou? Neprestávajúce vzájomné urážky pokiaľ ide o historickú zodpovednosť jednotlivých strán sa mi javia ako dokonalý príklad takejto zbytočnosti.

Zobrala som si slovo v tejto rozprave neskoro, a teda argumenty ste už počuli. Určite by bolo možné klásť otázky o rozsahu izraelskej krízy a izraelského protiútok, ale za žiadnych okolností nie o práve Izraela na bezpečnosť. Ktorá z našich západných vlád by sa súhlasne prizerala tomu, ako jej občanov ostreľujú tisícky rakiet, bez reakcie? Táto otázka si nežiada odpoveď.

Čo je viac než žiadať bezpodmienečné dohodnutie ukončenia paľby, a samozrejme aj zaručenie dodávky humanitárnej pomoci a zastavenie dodávky zbraní cez tunely, a čo je skutočnou výzvou dneška, je nevyhnutne zamerané na budúcnosť. Základy mieru sú dobre známe: boli identifikované už v Tabe, Camp Davide a Annapolis. Pani Ferrerová-Waldnerová na to poukázala. Väčšina z týchto prvkov, hoci nie všetky, je prednesená, a to si vyžaduje obe strany na oboch stranách. A keď hovorím o obetiach, súhlasím s pánom Schulzom, ktorý momentálne nie je prítomný v Parlamente. Otázka nespočíva v tom, či sa bude viesť dialóg s Hamasom, ale ako sa bude viesť a za akých podmienok.

Väčšina z mojich kolegov poslancov a poslankyň presiahla svoj rečnícky čas o 50 sekúnd, preto vás prosím, vážený pán predseda, dovoľte mi dokončiť prejav.

Odpoveď dal Jásir Arafat v máji 1989, kedy vyhlásil svoju chartu, ktorá priniesla koniec slobody a skazu, za neplatnú. Tieto slová sa navyše stali súčasťou palestínskej slovnej zásoby. Vnútropalestínske zmierenie sa dosiahlo predovšetkým za túto cenu a úlohou Európskej únie je docieľiť, aby sa protagonisti z Palestíny, Izraela, ale aj ich arabskí susedia, Egypt a Jordán, stali partnermi na základe trvalej mierovej dohody.

(potlesk)

Feleknas Uca (GUE/NGL). – (DE) Vážený pán predseda, v nedeľu 11. januára sme navštívili pohraničné mesto Rafah v pásme Gazy, ktoré je úplne zablokované. To znamená, že civilné obyvateľstvo nemá žiadnu šancu uniknúť každodennému bombardovaniu izraelskou armádou. Pokiaľ ste to nevideli na vlastné oči, neviete si predstaviť, ako veľa ľudí v Gaze trpí, a ako veľmi naliehavé je dosiahnuť mierové, definitívne riešenie tohto konfliktu. Všetkých nás hlboko zasiahlo a osobne sa nás dotklo nesmierne utrpenie palestínskeho ľudu a ohromná skaza.

Preto by som rada čo najdôraznejšie zopakovala, že izraelské bombardovanie musí okamžite prestať, a rovnako aj raketové ostreľovanie Izraela Hamasom, a zastaviť treba aj pašovanie zbraní z Egypta do pásma Gazy. Okrem toho sa musia okamžite otvoriť hranice, aby do regiónu mohla prúdiť pomoc, ktorá je už pripravená a čaká na doručenie civilnému obyvateľstvu. Na hraniciach sme videli aj lekárov, ktorí sú pripravení vycestovať do regiónu a poskytnúť pomoc, no nemôžu, pretože hranice sú zatvorené. Preto by som chcela opätovne apelovať na to, aby sa otvorili hranice, čo umožní poskytnúť pomoc.

Vladimír Železný (IND/DEM). – (CS) Vážený pán predseda, komu by nezovrelo srdce, keď vidí raketou zabité deti? Pociť je to strašný, ale nemal by oprávňovať pokrytectvo. Ktorá z európskych krajín by prejavila toľko zdržanlivosti ako Izrael a počas niekoľkých rokov by znášala útok viac ako 7 000 rakiet, ktoré v každej chvíli ohrozovali životy viac ako jedného milióna civilistov?

Ale obyvatelia Gazy nie sú len nevinné obeť. Oni nadšene, vedome, slobodne a demokraticky zvolili Hamas a jeho chartu. A pod slovom oslobodenie nemali na mysli oslobodenie už slobodnej Gazy, ale oslobodenie Tel Avivu a Haify od Židov, deštrukciu štátu Izrael. Ak niekto volí zločincov, potom s nimi musí logicky znášať ich osud. Najmä vtedy, ak sa títo zločinci skrývajú za sukne žien a deti ako za rukojemníkov, ak odpaľujú rakety zo škôl a mešity menia na obrovské sklady zbraní. Spomínam si na bombardovanie Drážďan, ktoré britské lietadlá v roku 1944 zrovnali so zemou a zabili pritom 92 000 civilistov, prevažne žien a detí. Nikto sa pokrytecky nepohoršoval. Nemci si slobodne zvolili Hitlera a delili sa s ním o jeho osud. Obyvatelia Gazy takisto vedeli, koho volia a prečo.

Naopak v rukách Hamasu skončila významná časť prostriedkov, ktoré z EÚ do Gazy prúdia. Asi preto, aby sa obyvatelia Gazy mohli s plným žalúdkom a dobrým zabezpečením z EÚ plne venovať hĺbeniu tunelov pre čoraz smrtonosnejšie zbrane proti izraelským civilistom. Veľmi doporučné!

Gunnar Hökmark (PPE-DE). – (SV) Vážený pán predseda, pre našu dnešnú rozpravu sú charakteristické dve dôležité veci. Prvou z nich je, že veľká väčšina členov tohto Parlamentu chce dosiahnuť rýchle zastavenie paľby. Druhou je obrovská podpora pre požiadavku, aby všetky zúčastnené strany akceptovali právo štátu Izrael na pokojnú existenciu v rámci svojich hraníc. Toto je východiskový bod, ktorý je dôležitý pre Európsku

úniu. Dôležitý je preto, lebo to, čoho sme svedkami v Gaze, je tragédia. Každý stratený život je tragédia, bez ohľadu na to, na ktorej strane hraníc. Nemyslíme si, že táto tragédia by bola menšia, keby sa tým, ktorí úmyselne zabíjajú civilistov, podarilo dostať ďalej medzi civilistov pomocou ostreľovania raketami.

Je to tragédia aj z toho dôvodu, že bráni vytvoreniu palestínskeho štátu, a teda mierovému riešeniu. Je to tragédia, ktorá postihuje aj medzinárodné spoločenstvo, pretože to, čo sa deje teraz, sa nestalo zo dňa na deň, ale vznikalo postupne, opätovným zbrojením, pašovaním zbraní a dlhodobým ostreľovaním raketami.

Pre nás je dôležité pochopiť, že toto nie je tragédia, ktorá vznikla z konfliktu medzi Židmi a Palestínčanmi. Dôrazne namietam voči hocikomu, kto by sa pokúsil demonizovať národ. Keď som počul, ako sa pán poslanec Davies snažil zvaliť vinu na národ, postrehol som tón, ktorý by podľa môjho názoru nemal zaznieť na pôde tohto Parlamentu. Nejde o konflikt medzi Palestínčanmi a Židmi, nejde ani o konflikt medzi izraelskými a palestínskymi činiteľmi, ide o konflikt medzi extrémistickými a umiernenými silami v danom regióne. Dajme svoju podporu umierneným silám, dajme jasne najavo všetkým, ktorí šíria nenávisť a chcú zničiť štát Izrael, že neuspeli. Ak Európa vyšle do sveta toto posolstvo, posilníme umiernené sily a položíme lepšie základy pre mier.

Marek Siwiec (PSE). - (PL) Vážený pán predseda, rád by som oslovil tých, ktorí v tomto Parlamente odpálili nálož plnú pretvárk a demagógie. Toto je jedna zo série vojen, ktoré sa navzájom podobajú, ale aj líšia. Konflikt, o ktorom dnes diskutujeme, je asymetrický.

Tri roky bol Izrael bombardovaný po domácky vyrobenými raketami, a v tomto Parlamente nezaznelo jediné slovo odsúdenia voči tým, ktorí ich odpaľovali. Dnes odsudzujeme Izrael. Je ľahké odsúdiť Izrael, pretože je členom OSN. Má niečo, čo sa dá odsúdiť, má štátne orgány. Je tam vláda, ktorú možno odsúdiť a zavrhnúť. Na druhej strane je teroristická organizácia, ktorej skutočná identita nie je známa. Organizácia, ktorá sa hrá so životmi nevinných ľudí, keď koná poza ich chrbát. Ďalším asymetrickým prvkom je, že na jednej strane rátať Palestínčanov, ktorí boli dramaticky usmrtení, keď boli použít ako ľudské štíty, bez toho aby sme na druhej strane poukázali na Izraelčanov, ktorí boli zabití a tisíce ktorých sú v ohrození života, pretože krviprelievania sa nedá vynahradiť ďalším krviprelieváním. Ale najhoršia vec v tomto Parlamente je nepomer medzi slovami a činmi. Je pre nás jednoduché hovoriť, ale je veľmi ťažké účinne konať. Bez medzinárodnej účasti sa tento konflikt nikdy nevyrieši.

Na záver by som rád oslovil tých, ktorí protestovali voči neproporčnému použitiu sily zo strany Izraela. Vážené dámy, vážení páni, chceli by ste, aby teroristická organizácia odpálila 7 000 rakiet z Izraela do Gazy? Bolo by to proporčné? Pretože toto je neproporčný konflikt, v ktorom právo je neúčinné, budeme si na to musieť jednoducho zvyknúť, inak sa budeme stále točiť v kruhu a používať slová, ktoré sa neopierajú o realitu. Názory vyslovené sediac pred televíznou obrazovkou pri horiacom krbe neodzrkadľujú pravdu o tomto konflikte.

Predseda. - Vážené dámy, vážení páni, teraz skutočne musím trvať na tom, aby ste dodržiavali svoj rečnícky čas. Nikdy som neprerušoval rečníkov, dokonca ani keď ich rečnícky čas uplynul, ale pán Schwarzenberg nám už venoval viac svojho času, ako sme očakávali. Ako mi bolo oznámené, má čas najneskôr do 17.20 hod. Naliehavo vás prosím, aby ste mali na pamäti čas, o ktorý ste požiadali. Pán poslanec Morillon ako generál nám určite bude dobrým príkladom.

Philippe Morillon (ALDE). - (FR) Vážený pán predseda, dosiahnutie trvalého mieru v Gaze bude možné jedine nasadením mnohonárodných zásahových jednotiek pod záštitou OSN. Po prvýkrát sa zdá, že Izrael sa zmieril s týmto riešením, ktoré Palestínčania opakovane znovu a znovu požadovali. Nevieť, kedy budú tieto jednotky pripravené zasiahnuť, no zásah nebude možný skôr, ako sa dosiahne dohoda medzi zúčastnenými stranami konfliktu, ale my všetci dúfame, že to bude čo najskôr. Viem však, že táto misia si bude vyžadovať úplnú nestrannosť od tých, ktorí ju budú viesť. Domnievam sa, že Európska únia bude preto v najlepšej pozícii konať a prečo tak neurobiť v rámci Únie pre Stredozemie, pán Pöttering?

Táto bude mať najlepšiu pozíciu na konanie, nakoľko, či už je to pravda alebo nie, Američania sa považujú za sympatizantov Izraelčanov a Arabi za sympatizantov Palestínčanov. Vážený pán úradujúci predseda Rady, nemyslíte si, že by sme sa mali na toto pripraviť?

Zbigniew Zaleski (PPE-DE). - Vážený pán predseda, dlhotrvajúci konflikt a okupácia podnecujú hnev, zúrivosť a sklamanie z konania právnych orgánov, čo spôsobuje niečo, čo by sme mohli nazvať „efekt Hamas“, pričom ide o závažný faktor. Odmietanie Izraela Arabmi, stúpenkami islamu a Hamasu je rovnako neprijateľné ako používať deti ako ľudské štíty. Nemalo by sa pripustiť ani neprestajné ohrozenie, v ktorom žijú izraelské deti.

Otázka znie, či sú izraelské orgány v tomto bludnom kruhu agresivity schopné vziať si ponaučenie zo šesťročnej histórie tohto regiónu a uplatniť stratégiu „oddelenia skalpelom“ na dva štáty. Viem, že sa obávajú ohrozenia od ich agresívneho a nevyspytateľného suseda, ktorý ich ostreľuje raketami, ale v tejto veci by medzinárodné spoločenstvo vrátane EÚ, mohlo prísť na pomoc.

Je toto riskantné riešenie dnes prijateľné pre Izrael? Ale je vôbec nejaké iné riešenie? Ak áno, povedzte mi aké. Očakávať, že Hamas vymrie prirodzenou smrťou, alebo že sa sami navzájom zbombardujú, je naivná predstava, a preto Izrael potrebuje viac odvahy. Západné veľmoci v roku 1948 nevytvorili dva štáty, ale mali by tak urobiť teraz. Kľúčová zodpovednosť nezmizne sama od seba. Buďme v tejto stratégii odvážnejší.

Jelko Kacin (ALDE). – (SL) Izraelský štát zavelil izraelskej armáde zničiť Hamas v Gaze. Avšak izraelská armáda likviduje Hamas zabíjaním Palestínčanov v Gaze. Jednu tretinu obetí tvoria deti a polovicu všetkých obetí tvoria ženy a deti – ale ony nie sú členmi Hamasu.

Rozsah vojenského násillia je obrovský a neprimeraný. A ako je možné dosiahnuť prímerie, keď ani jedna zo strán neuznáva legitimitu tej druhej strany? Nepriateľa nemožno vnímať ako objekt útoku a zničenia, ale ako subjekt, ako partnera, s ktorým možno uzavrieť prímerie a ktorý bude v budúcnosti zodpovedať za udržanie mieru. Izrael musí uznať Hamas a začať s ním viesť dialóg, a naopak – Hamas musí uznať Izrael. Iná cesta neexistuje. Akýkoľvek druh mieru je lepší ako krvavý konflikt.

Vojenské násillie sa musí bezodkladne a prioritne nahradiť politickým riešením. Avšak, izraelský premiér Ehud Olmert sa stále snaží posilniť svoju pošramotenú reputáciu tým, že nechce umožniť zastavenie paľby.

Jana Hybášková (PPE-DE). – (CS) Vážený pán predseda, vážená pani komisárka, dovoľte mi pogratulovať vám k výsledkom dosiahnutým vašimi spoločnými rokovaniami, rokovaniami trojky v Izraeli. Na rozdiel od tlače vieme, že to bola práve vaša misia, ktorá priviedla izraelskú stranu k diskusii o otvorení humanitárnych koridorov a každodennému zastaveniu paľby. Myslím, že je to po prvýkrát, kedy je Európa akceptovaná izraelskou stranou ako významný partner a české predsedníctvo ako dôležitý reprezentant.

Napriek ohromnému tlaku ľavice dohodol včera Európsky parlament rezolúciu, ktorá je dosť výnimočná. Aj v takto vypätej situácii je rezolúcia vyváženou, rezolúciou, pod ktorú sa môže podpísať aj pravica, rezolúciou, ktorá nie je len pamflet či politické víťazstvo ľavice. Podarilo sa nám, aby nebolo položené žiadne, ani len pomyselné znamienko rovnosti medzi existujúci štát a teroristické hnutie. Kľúčový cieľ, uznanie existencie štátu Izrael, zrieknutie sa násillia a vstúpenie Hamasu do dohôd OOP ostáva zachovaný, rovnako aj požiadavka na čo najrýchlejšie dosiahnutie trvalého prímeria.

Napriek tomu sme ale nepriniesli žiadnu pridanú hodnotu. Traja vedúci izraelskí predstavitelia, pán Barak, pani Livniová a pán Olmert sa v tejto chvíli nevedia dohodnúť na podmienkach a zárukách prímeria. Kľúčom je jednoznačne Egypt. Kľúč je v spôsobe záruky kontroly tunelov, kontroly pašovania, ktorá bude prijateľná pre egyptskú stranu. Čo robí v týchto chvíľach Rada? Ako postupuje pri rokovaníach s egyptskou stranou o technickej misii, medzinárodnom monitorovaní, technickom dohlade a zriadení pomocnej hraničnej misie Európskej únie na hraničnom priechode v Rafahu? Čo môžeme my poslanci, ktorí sa dnes večer stretne s egyptským veľvyslancom, žiadať od egyptskej strany, alebo naopak, čím môžeme prispieť k rokovaniam s Egyptom?

Libor Rouček (PSE). – (CS) Vážené dámy a páni, chcel by som vyzvať Radu a Komisiu, aby zosilnili tlak na obidve strany konfliktu s cieľom zastaviť pokračujúce násillie. Máme tu rezolúciu Rady bezpečnosti číslo 1860 a je potrebné dodržiavať jej ustanovenia. Je potrebné prijať záruky na zaistenie dlhodobého prímeria a umožniť otvorenie humanitárneho koridoru. Bolo tu opakovane povedané, že neexistuje vojenské riešenie izraelsko-palestínskeho konfliktu. K trvalému mieru vedie cesta jedine cez politické rokovania. Tu je potrebné, aby Európska únia v spolupráci s novou vládou Spojených štátov a Ligou arabských štátov hrala oveľa výraznejšiu politickú úlohu, ako to bolo doteraz. Dlhoročný konflikt je potrebné ukončiť politickou dohodou, ktorá bude vychádzať z riešenia založeného na vytvorení dvoch štátov, umožní Izraelčanom a Palestínčanom žiť spolu v mieri v rámci bezpečných, medzinárodne uznávaných hraníc a bude sa usilovať o vybudovanie mierového systému regionálnej bezpečnosti na celom Blízkom východe.

Ioannis Kasoulides (PPE-DE). – Vážený pán predseda, diskutujeme o ďalšej humanitárnej tragédii v našom susedstve – v tesnom susedstve s mojou krajinou – dvoch z našich partnerov v Stredozemí. Bohužiaľ, Palestínčania zatiaľ neakceptovali, že samovražedné bomby či rakety Kassam nikdy neprinesú vyslobodenie z okupácie ich územia. Izrael si neuvedomuje, že takáto rozsiahla vojenská odpoveď podnecuje nových potenciálnych samovražedných atentátnikov a privoláva nové rakety Kassam pri prvej mozgnej príležitosti.

Čo bude s nevinnými civilistami, nebojujúcimi ženami a deťmi? Nikto sa o nich nezaujíma. Nikto sa nezaujíma o deti zabité, zmrzačené, popálené a traumatizované, sú ich stovky – deti Izraela a Palestíny. My, sediac v pohodlí pred televízormi a hľadiac na ne sa cítime zle. Ako sa asi cítia ony?

Čo môžeme robiť? Vzájomné obviňovanie civilistom nepomôže. Výzvy a rezolúcie civilistom nepomôžu. Ako môžeme prejsť od slov k činom? Teraz je ten správny čas na rokovanie so zúčastnenými stranami o vytvorení medzinárodných jednotiek – ako navrhli aj ďalší kolegovia poslanci a poslankyne. Tieto jednotky by boli vyslané do Gazy spolu s početnými policajnými zložkami vytvorenými arabskými krajinami s cieľom zabezpečiť výcvik a pomoc pre palestínske policajné zložky v rámci rozsiahleho mandátu OSN v záujme nastolenia práva a poriadku a tiež s európskymi vojenskými jednotkami, ktoré by zastavili raketové ostreľovanie a pašovanie zbraní a zabezpečili otvorenie hraničných priechodov v plnom rozsahu. Už viac nemôžeme nechať osud civilistov v rukách znepriatelených strán.

Giulietto Chiesa (PSE). – (IT) Vážený pán predseda, vážené dámy, vážení páni, Piero Gobetti, svetoznámy taliansky antifašista, povedal, že keď je všetka pravda na jednej strane, zaujať šalamúnsky postoj znamená byť absolútne predpojatý. Toto je momentálne prípad Gazy, preto dúfam, že Parlament nájde tie správne slová a zastaví Izrael. Ak sa mu to nepodarí, história si to zapamätá ako hanebné, a rovnako aj Palestínčania, európska a arabská verejná mienka.

Izrael bombarduje a decimuje geto. Synovia tých, ktorí boli vyhladení, sa stali tými, ktorí vyhladzujú. Na toto neexistuje žiadne ospravedlnenie, neobstojí ani argument, že Izrael má právo na svoju vlastnú bezpečnosť. Každý, kto chce vidieť, vidí, že dnes nikto nie je schopný ohroziť bezpečnosť či existenciu Izraela. Je to jasné z nepomeru pozemných síl, je to jasné z počtu mŕtvych a zranených, je to jasné z podpory, ktorou Západ zahŕňa Izrael. Jediným účelom tohto masakra je zabrániť vytvoreniu palestínskeho štátu. Týmto spôsobom sa zabíja mier, a preto musíme zastaviť Izrael.

Stefano Zappalà (PPE-DE). – (IT) Vážený pán predseda, vážené dámy, vážení páni, chcel by som sa poďakovať úradujúcemu predsedovi Rady a českému ministrovi zahraničných vecí za to, že sú ešte stále s nami, nie sme veľmi zvyknutí na takú veľkú účasť v tomto Parlamente, akú dnes ukázalo české predsedníctvo.

Domnievam sa, že pani Muscardiniová má pravdu, odporúčam tým, ktorí nevedia, ako to vyzerá v tejto oblasti, a ktorí musia byť schopní vyjadrovať sa presne, aby sa išli pozrieť, ako veci vyzerajú na mieste, či už ako turisti alebo s inými cieľmi. Niektorí z nás boli v Palestíne za rôznych okolností, ako pozorovatelia volieb Abú Mazena alebo iných volieb, a verím, že len ten, kto všetko videl na vlastné oči, môže mať presnú predstavu o tom, ako sa veci majú.

Myslím, že po celý čas, a tieto udalosti trvajú už desaťročia a nie sú nové, sme jedinými porazenými my, tu v západnom svete, pretože my sme sa nikdy vážne nezaoberali týmto problémom a nikdy sme sa ho nepokúsili vyriešiť, vždy sme ho vnímali ako problém medzi dvoma znepriatelenými stranami.

Bol som v Palestíne niekoľkokrát a niekoľkokrát som bol v Izraeli, takže poznám situáciu, síce nie dokonale, ale dostatočne dobre, a domnievam sa, že v skutočnosti sa netýka len dvoch strán, ale troch. V tomto konkrétnom prípade je problém medzi teroristami a štátom Izrael, pričom Palestínčania sú obeť uväznené niekde uprostred. Hamas nepredstavuje palestínsky ľud, možno predstavuje jeho časť, ale určite nepredstavuje palestínsky ľud ako celok.

Mám film, ktorý predpokladám majú mnohí ďalší poslanci, a tento film ukazuje všetky izraelské obeť, vrátane detí a ľudí všetkých vekových kategórií, obeť všetkých rakiet, ktoré odpálil a stále odpaľuje Hamas. Vôbec nie je náhoda, že je obrovský rozdiel medzi pásmom Gazy a Západným brehom Jordánu.

Obraciam sa touto pripomienkou na vás, vážený pán úradujúci predseda Rady a na vás, vážená pani komisárka, zastupujú Európu. Verím, že musíme túto situáciu riešiť správne. Domnievam sa, že dnes je najdôležitejšie zo všetkého posilniť pozíciu Abú Mazena, ktorý je najslabšou postavou zo všetkých v tejto situácii, spolu s Palestínčanmi, ktorí v tomto konflikte nič neznamenajú. Som presvedčený, že skutočnými porazenými sme my všetci.

Maria-Eleni Koppa (PSE). – (EL) Vážený pán predseda, verejná mienka v celej Európe žiada od Únie jediná vec: zastaviť zabíjanie palestínskeho ľudu. Musíme odsúdiť slepé násilie bez ohľadu na jeho pôvod, ale musíme byť dôslední pri uznávaní toho, že Izrael reaguje štátnym terorizmom v obrovskom meradle. Asymetrickú odvetu, neslýchanú neúctu voči akémukoľvek pojmu medzinárodného a humanitárneho práva zo strany Izraela nemožno tolerovať.

Je neakceptovateľné, aby sa používali bomby s bielym fosforom a experimentálne zbrane proti civilistom, a je nehumánne, aby sa nevinné ženy a deti stávali ich terčmi. Ak by sa toto stalo v Afrike alebo v inej časti sveta, naša reakcia by bola okamžitá a rezolúcia Rady bezpečnosti OSN by bola záväzná. Avšak v prípade Izraela sa obmedzujeme na vyjadrenia a bezvýsledné diskusie.

Myslím, že by sme mali použiť všetky možné politické nástroje, vrátane asociačnej dohody, aby sme primali Izrael zastaviť protiprávne násilie voči palestínskemu ľudu a ukončiť zákaz prístupu k humanitárnej pomoci.

Nemôžeme sa tomu nečinne prizerať, pretože to z nás robí spoluvinníkov zabíjania. Jediným riešením je okamžite ukončiť paľbu a otvoriť humanitárne koridory do Gazy a začať dialóg so všetkými zúčastnenými stranami.

Struan Stevenson (PPE-DE). – Vážený pán predseda, hrôzostrašné udalosti v Gaze počas posledných dvoch týždňov priniesli Izraelu medzinárodné odsúdenie. Dnes sme boli svedkami toho, že naši kolegovia poslanci a poslankyne sa v rozprave predbiehali v tom, kto vyjadrí čo najsilnejšie rozhorčenie voči židovskému štátu.

Ale pre jednu krajinu na Blízkom východe to bol presne ten výsledok, o ktorý sa snažila – Irán dlhé roky dodával rakety, muníciu a iné sofistikované zbrane Hamasu. Poskytoval financie a výcvik bojovníkom Hamasu. Jeho cieľom bolo vyprovokovať Izrael do pozemnej vojny a jej krvavý výsledok v podobe ohavných snímok mŕtvych detí na televíznych obrazovkách a v novinách na celom svete je lepší, ako ktorýkoľvek náborový pracovník pre fundamentalistický islam a víziu iránskych mullahov o jednotnom celosvetovom hnutí islamu proti Západu.

Fašistický režim v Teheráne je hlavným sponzorom vojny a terorizmu na Blízkom východe a tragický výsledok je presne to, čo chcel Teherán. Odvádza pozornosť domáceho obyvateľstva Iránu od hospodárskej krízy, ktorú spôsobil pád ceny ropy, a odvádza pozornosť celého sveta od snahy mullahov vyrobiť atómové zbrane. Cieľom zahraničnej politiky Iránu je stať sa dominantnou regionálnou mocnosťou na Blízkom východe. Chce zjednotiť islamský svet na základe svojej vlastnej jednoduchej a znepokojivej vízie totalitného islamského bratstva, kde ľudské práva, práva žien a sloboda prejavu sú zašliapnuté do prachu, a čo je zahanbujúce, Západ nespravil nič, čím by iránsku agresivitu konfrontoval alebo odhalil. Čeliac hromadiacim sa dôkazom o tom, že mullahovia sponzorujú terorizmus, sa Západ veľmi snažil upokojiť Teherán, ba dokonca súhlasil s jeho hlavnou požiadavkou na odstavenie hlavného iránskeho opozičného hnutia – Organizácie mudžahedínov iránskeho ľudu, jej zaradením do európskeho zoznamu teroristických skupín. Toto musí skončiť.

Richard Howitt (PSE). – Vážený pán predseda, v prvom rade si ujasnime, či tento Parlament dnes podporí rezolúciu číslo 1860 Rady bezpečnosti OSN. Mala by sa bezodkladne prijať. Ako jeden z poslancov Parlamentu, ktorí navštívili Gazu počas blokády, tvrdím, že zastavenie paľby a stiahnutie sa nestačí. Samozrejme, že chceme, aby ostreľovanie skončilo a aby teroristi prestali útočiť, ale musíme vidieť zastavenie paľby a koniec blokády tak, aby ľudia v Gaze mohli začať žiť svoje životy.

Toto je záležitosť rešpektovania medzinárodného humanitárneho práva. Organizácia na ochranu ľudských práv a Svetová islamská pomoc sa dnes vyjadrili, že každodenné trojhodinové prerušenie paľby je jednoducho žalosťne málo na to, aby sa dostali na miesto a rozdelili pomoc. Je to otázka primeranosti. Medzinárodne združenie Save the Children tvrdí, že 1 39 mŕtvych a 1 271 zranených detí sa nedá ospravedlniť sebaobranou.

Vítam dnešné vyhlásenie, ktoré vydal veľvyslanec EÚ v Izraeli, pán Ramiro Cibrian-Uzal, v tom zmysle, že EÚ a Izrael z týchto dôvodov nateraz rokovania o zlepšení svojich vzťahov „odložili na neskôr“. To by mali.

Michael Gahler (PPE-DE). – (DE) Vážený pán predseda, v prvom rade potrebujeme okamžité a trvalé zastavenie paľby na oboch stranách – v tejto veci je v Parlamente všeobecný konsenzus. No ani potom, my – EÚ a medzinárodné spoločenstvo – nesmieme nechať osudy ľudí v pásme Gazy iba v rukách Hamasu a Izraela.

Hamasu neležia na srdci záujmy obyvateľov Gazy, pretože veľmi dobre vedel, že Izrael bude reagovať na neustále raketové útoky – a nielen počas volebných kampaní. Prieskumy v Gaze počas minulého roka ukázali pokles politickej podpory pre Hamas v prospech hnutia Fatah. Zdá sa, že Hamas sa cynicky spolieha na to, že jeho politická podpora opäť stúpne spolu so stúpajúcim počtom palestínskych obetí, zo solidarity s obeťami.

Na druhej strane Izrael má na mysli takmer výlučne záujmy svojich občanov, a preto sa medzinárodná kritika sústreďuje najmä na rozsah izraelskej vojenskej operácie a na to, že krajina akceptuje obrovské množstvo civilných obetí.

Z tohto dôvodu by sme my Európania nemali prestať rokovať o ďalšom zastavení palby a financovaní rekonštrukcie infraštruktúry. Už vidím žiadosť pani komisárky o pozmeňujúci a doplňujúci návrh: Som si istý, že jeho pracovná verzia je už hotová a pripravená na odovzdanie Výboru pre rozpočet.

Nestačí ani sledovať, či Egypt zatvorí tunely na pašovanie zbraní v pohraničnej oblasti pásma Gazy. Vyzývam celé kvarteto, vrátane silnej arabskej účasti, aby sa spoločne zaviazala vyslať jednotky s rozsiahlym mierovým mandátom do pásma Gazy a príľahlých oblastí – v záujme obyvateľov Gazy, Izraela a Egypta. Súčasne musí rýchlo napredovať samotný mierový proces. V opačnom prípade sa obávam, že budeme svedkami podobných incidentov, aké sme videli v Gaze, čoraz častejšie, a to si nezaslúžia ani Palestínčania, ani Izraelčania.

Miguel Angel Martínez Martínez (PSE). – (ES) Vážený pán predseda, španielski členovia Skupiny socialistov v Európskom parlamente vnímajú situáciu v Gaze s hrôzou, bolesťou a hanbou, ale aj odhodlaním brániť mier, ochraňovať tých, ktorí trpia najviac, a zachovať dôstojnosť a nádej.

Naša hrôza pramení z opakujúcich sa scén zavraždených detí a žien zlomených žiaľom v ich nekonečnom utrpení v gete, ktorým sa Gaza stala po bombardovaní. Picasso zobrazil rovnakú hrôzu vo svojom diele *Guernica*, ktoré znázorňuje našu Guernicu, ktorú junkeri z jednotky Condor Legion zrovnali so zemou pred sedemdesiatimi rokmi.

Naša bolesť pramení z nesmierného utrpenia mnohých obetí. Naša hanba pramení z neschopnosti všetkých – našich krajín, Európskej únie a medzinárodného spoločenstva – v prvom rade nedopustiť a v druhom rade zastaviť trestuhodnú agresivitu, ktorú odsudzujeme.

Naša hanba a tiež pobúrenie pramení z množstva klamstiev, množstva dvojzmyslov a množstva prázdnych rečí. Naša hanba pramení z toho, že hoci presne vieme, čo sa deje, nekonáme s potrebnou razanciou a súdržnosťou. História si preto vyžiada vysvetlenie od mnohých spolupáchateľov zločinu, prinajmenšom kvôli ich zlyhaniu.

Keďže stále platí, že „lepšie neskoro ako nikdy“, a je veľmi dôležité nechať otvorené dvere nádeji, Európska únia musí podporiť oneskorenú rezolúciu Rady bezpečnosti. Avšak musí zabezpečiť jej striktné dodržiavanie, rovnako aj naša asociačná dohoda s Izraelom sa musí striktné dodržiavať, a táto ustanovuje, že v prípade správania, akého sme dnes svedkami, je možné jej pozastavenie.

Mimochodom, je Hamas zodpovedný aj za mediálne embargo, ktoré zatiaľ ešte nikto neodsúdil?

Geoffrey Van Orden (PPE-DE). – Vážený pán predseda, rád by som začal vyjadrením svojho najhlbšieho súcitu so všetkými nevinnými ľuďmi v Izraeli aj v Gaze, ktorí v minulých týždňoch a mesiacoch trpeli kvôli zúriacemu vojenskému konfliktu. Ale musíme si dať pozor na to, aby naša prirodzená ľudskosť, naše oprávnené obavy, nepokrivali naše vnímanie pravej podstaty situácie, s ktorou máme do činenia.

Hamas nastolil v Gaze diktatúru terorizmu: netoleruje žiadne protirečenie voči jeho názorom, zavraždil tých Palestínčanov, ktorí protirečili, rozštiepil Palestínsku samosprávu, odmietol zastaviť teroristické útoky na izraelských civilistov, odmietol uznať právo Izraela na existenciu, odmietol uznať predtým dohodnuté mierové zmluvy. Spomínam si na slová palestínskej poslankyne pani Hanan Ašráviovej spred troch rokov, keď som monitoroval priebeh palestínskych volieb. Predpovedala nástup vlády síl temna – a mala pravdu!

Nemalo by nás prekvapovať, keď poslanec Hamasu s pýchou vyhlásil, že pre Palestínčanov sa smrť stala „prácou“. Myslel tým činnosť samovražedných atentátnikov a úmyselné zneužívanie civilných ľudských štítov na ochranu potenciálnych vojenských cieľov. Ide samozrejme o priame porušenie humanitárneho práva takýmto spôsobom zneužívať civilné obyvateľstvo.

Čeliac tomuto krutému, bezohľadnému a nenávisnému nepriateľovi, čo sme čakali, že Izrael spraví, zatiaľ čo jeho občania boli sústavne vystavení teroristickým útokom? Medzinárodné spoločenstvo tomu venovalo len málo pozornosti. Keď Izrael konal nenásilne, napríklad uvalil blokády alebo prerušil dodávky elektriny, ušlo sa mu kritiky. Dnes, keď na provokáciu Hamasu zareagoval vojenským útokom, pocítil váhu medzinárodného odmietnutia.

Smutná realita je, že k palestínskym obyvateľom sa neľudsky zachovali tí, ktorí dlhé roky mali kontrolu nad územiami Palestínskej samosprávy, medzinárodné spoločenstvo, ktoré tolerovalo extrémizmus a korupciu, aj arabský svet, ktorý po celé desaťročia nespravil prakticky nič pre zlepšenie ich životov alebo vyhliadok do budúcnosti.

Potrebuje Marshallov plán pre Blízky východ. Palestínčania nepotrebujú iba strážcov mieru, potrebujú aj vhodnú občiansku samosprávu bez akejkoľvek korupcie. Občianska samospráva musí podliehať medzinárodnej kontrole, ale predovšetkým sa musí teroristom prerezať záchranné lano – zbrane, financie a politická zhovievavosť.

PREDSEDÁ: PÁN VIDAL-QUADRAS

podpredseda

Proinsias De Rossa (PSE). – Vážený pán predsedajúci, mohol by som súhlasiť s tým, čo povedal pán poslanec Van Orden o Hamase, ale v skutočnosti nič z toho, čo povedal nezdôvodňuje bombardovanie civilistov zo strany Izraela. Toto je zásadný fakt: musíme zastaviť bombardovanie, či už zo strany Hamasu alebo zo strany Izraela.

Dúfam, že rezolúcia spojená s dnešnou rozpravou získa veľkú podporu pri zajtrajšom hlasovaní v tomto Parlamente, a dúfam, že posilní vplyv Komisie a Rady pri vytváraní tlaku na Izrael a Hamas, aby zastavili zabíjanie. Odkedy sa Izrael stiahol z Gazy, premenil ju na najväčšie väzenie na svete, a za posledné tri týždne ju zmenil na bitúnok, ktorý protiprávne zneužíva teror proti teroru, vraždí civilné obyvateľstvo, ženy a deti, čím zabíja šancu na riešenie vytvorením dvoch životaschopných štátov.

Európa nemôže posilniť svoje vzťahy s Izraelom, pokiaľ sa Izrael nebude zapájať do konštruktívnych a zmysluplných rokovaní so susednými štátmi a všetkými palestínskymi zvolenými členmi vrátane Hamasu. Európa by mala dať jasne najavo, že akékoľvek stupňovanie vojny v Gaze vystupňuje našu reakciu na túto vojnu.

Kinga Gál (PPE-DE). – (HU) Vážený pán predsedajúci, vážení komisári a komisárky, vážení členovia Rady, kolegovia poslanci a poslankyne, považujem správanie strán zúčastnených na konflikte v pásme Gazy za cynické. Považujem za cynické a neprijateľné, že Hamas používa civilné obyvateľstvo – dokonca deti – ako ľudské štíty. Považujem za cynický a neľudský postoj Izraela, ktorý pod zámienkou sebaobrany používa neprimerané prostriedky, ostreľuje masy obyvateľov pásma Gazy a tým najkrutejším spôsobom postihuje civilné obyvateľstvo vrátane detí.

Považujem za cynickú a falošnú zahraničnú diplomaciu, ktorá sa, až na výnimky, snaží zachovať dekórum, a ani po takom dlhom čase nie je schopná zabezpečiť ochranu a pomoc pre civilné obyvateľstvo, a bohužiaľ nie je schopná ani ochrániť deti.

Hovorím v mene detí, pretože žiadny účel nemôže ospravedlniť prostriedky, ktoré so sebou nevyhnutne prinášajú stratu nevinných životov. Musíme považovať život každého dieťaťa na ktorejkoľvek strane hraníc za rovnako cenný. Toto je základná axióma, ktorú každá zo strán konfliktu musí považovať za rovnako dôležitú, ak ešte má byť niekedy v tomto regióne skutočný mier.

Akceptovanie hodnôt ako úcta voči ľudskému životu, ochrana civilného obyvateľstva a podpora humanitárnej pomoci môže vytvoriť základ na dosiahnutie trvalého prímeria, dosiahnutia mieru v rámci Palestíny a medzi Palestínou a Izraelom.

Gay Mitchell (PPE-DE). – Vážený pán predsedajúci, Hamas rozpútal teror voči občanom Izraela a vyprovokoval odvetu. Z tejto diaľky sa mi zdá, že niektorí z nich majú radosť z nových civilných – vrátane detských – martýrov a z publicity, ktorú to prináša ich veci, akokoľvek strašné je pre normálne zmýšľajúcich ľudí pochopiť to.

Nikdy som nepodporoval terorizmus, nie som ani kritik Izraela, ktorý má právo na mierumilovné spolužitie v tomto regióne, ale museli by sme byť z kameňa, aby sme necítili rozhorčenie a morálnu hanbu z toho, čo sa teraz deje v Gaze. Izraelská reakcia je absolútne neprimeraná a smrť malých detí je mimoriadne hanebná.

Až do dnešného dňa som sa nepostavil proti novej dohode medzi EÚ a Izraelom. Verím odporúčaniu, ktoré Dalajláma dal minulý mesiac v tomto Parlamente, že najlepším spôsobom ako ovplyvniť Čínu v otázke Tibetu je udržiavať s nimi dobré vzťahy. Myslím, že to sa týka aj vzťahov medzi EÚ a Izraelom, ale ako môžeme získať ich pozornosť, aby sme mohli vyjadriť mieru odporu, ktorú my tu pociťujeme z neprimeranosti toho, čo sa tam deje?

Môžem dodať, že včera dostali správu o humanitárnych potrebách tohto regiónu všetci tí, ktorí sa zúčastnili na spoločnom stretnutí s Výborom pre zahraničné veci a Výborom pre rozvoj. Apelujem na Komisiu a Radu,

aby zabezpečili a pripravili pre nás kompletný balík humanitárnej pomoci, aby sme tam mohli ísť a pomôcť týmto trpiacim ľuďom pri prvej možnej príležitosti.

Karel Schwarzenberg, *úradujúci predseda Rady*. – Vážený pán predsedajúci, jedna vec, ktorá bola spomenutá už na začiatku, je, či máme kontaktovať Hamas. Nemyslím si, že už prišiel čas urobiť tak. V posledných mesiacoch Hamas s určitosťou stále vystupoval ako teroristická organizácia. Pokiaľ takto bude vystupovať, predstavitelia Európskej únie ho nemôžu oficiálne kontaktovať.

Priznávam, keďže mám svoje roky, že počas svojho života som videl mnoho teroristických organizácií od ich začiatkov, ako rástli, ako sa stávali viac či menej akceptovateľnými a akceptovanými medzinárodným spoločenstvom. Videl som to v Afrike. Videl som to v Írsku. Videl som to na mnohých miestach. Stáva sa to. Ale v prvom rade musia prestať konať ako teroristická organizácia. Potom budem pripravený hovoriť s Hamasom alebo s kýmkoľvek iným, ale až keď sa prestanú správať ako teroristická organizácia.

Myslím si, že je dôležité povedať to, pretože Európska únia sa nesmie vzdať svojich zásad. Sú spôsoby ako sa dozvedieť o ich myšlienkach, sú nepriame kontakty s politikmi v tomto regióne, ktorí sú s nimi v styku, čo je dôležité a dobré, ale ešte neprišiel ten správny čas pre Európsku úniu, aby nadviazala priame kontakty s Hamasom. Myslím, že v tomto by sme mali byť neoblomní.

Inak by sme mali veľmi pochváliť Egypt za jeho dôležitú úlohu v posledných týždňoch a dňoch a za jeho úsilie a tvrdú prácu pri snahe o zastavenie paľby a možno dokonca prímerie, a na samom konci tohto procesu mier v regióne. Viem, aká je táto úloha zložitá. Po celý čas sme s Egypťanmi v kontakte. Vieme, akú dôležitú prácu robia a rád by som im k nej pogrataloval.

Odznela otázka, ako môžeme pomôcť v tomto regióne. V prvom rade tí, ktorí sú priamo na mieste, nám jasne hovoria, čo potrebujú. Nie je na nás, aby sme rozhodovali o tom, čo im máme dať. Oni musia žiadať nás a Európsku úniu. Mnohé členské štáty Európskej únie dali najavo svoju pripravenosť pomôcť akýmkoľvek možným spôsobom – technicky, vyslaním poradcov, prípravou akýchkoľvek potrebných prostriedkov – ale musí to byť v prvom rade so súhlasom daných štátov. To je prvá úloha, ktorú treba vykonať.

Počul som jeden dôležitý návrh, a síce pripraviť Marshallov plán pre Blízky východ. Myslím, že je to veľmi dobrá myšlienka a mali by sme ju zrealizovať. Tento región skutočne potrebuje zozbierať všetky myšlienky, ktoré tak veľmi pomohli Európe po vojne.

Pani Ferrerová-Waldnerová a iní spomenuli, čo dosiahla misia. Myslím, že sme dosiahli veľa, a opäť by som chcel pochváliť pani Ferrerovú-Waldnerovú, ktorá odviedla veľký kus práce v našej delegácii v humanitárnej oblasti, kde to, čo sme dosiahli, funguje aj dnes. Ale vyjasnime si, že dokonca aj tieto veľmi ťažké rokovania na Blízkom východe sú založené na projekte vytvorenom už počas návštevy našej delegácie na Blízkom východe. V zásade sa zaoberá tým, ako pripraviť mier a čo je potrebné. Naš plán je založený na tom, čo sme vtedy zistili a prediskutovali s našimi partnermi.

Prebehla diskusia o posilňovaní našich vzťahov s Izraelom. Ako viete, bolo to rozhodnutie, ktoré vykonala Rada ministrov Európskej únie v júni 2008. Je možné zmeniť ho len vtedy, ak sa ministri Európskej únie rozhodnú zmeniť svoje rozhodnutie. Nedá sa zmeniť dokonca ani slovami veľmi uznávaného zástupcu Európskej únie v Jeruzaleme. Uznávam, že v súčasnej situácii by bolo predčasné diskutovať o tom, ako posilniť naše vzťahy s Izraelom, a či by sa v dohľadnej budúcnosti mal konať samit. Momentálne máme skutočne naliehavejšie a dôležitejšie otázky, ktoré musíme riešiť. Opäť by som rád zdôraznil, že rozhodnutie prijala Rada ministrov, a tak to je.

Čo je možné urobiť, aby sme zastavili Izrael? Budme úprimní – veľmi málo: Izrael koná tak, ako koná, a ja ako dlhoročný priateľ Izraela, čo hovorím dnes a hovorím to veľmi otvorene, nie som spokojný s tým, čo momentálne robí. Tiež si myslím, že jeho politici ubližujú Izraelu. To je jedna vec, ale Európska únia má veľmi málo možností, okrem možnosti hovoriť veľmi jasne a veľmi otvorene a žiadať našich partnerov, aby s tým prestali. Riešenie musia nájsť naši partneri na Blízkom východe, Izrael, Egypt a ostatní zúčastnení. Európska únia v tom môže pomôcť. Európska únia môže pomôcť tým, že ponúkne akýkoľvek druh pomoci, ak sa dohodne zastavenie paľby v záujme dosiahnutia stanovených cieľov: uzatvorenia pašeráckych ciest, uzatvorenia tunelov, stráženia mora atď. Môže Gaze pomôcť rôznymi spôsobmi, ako napríklad pri obnove alebo pomocou pri humanitárnych aktivitách. Európska únia toto všetko môže urobiť, ale povedzme si úprimne, že nemáme ani silu ani prostriedky, aby sme povedali: „Dost.“ Myslí si Parlament, že môžeme vyslať početné ozbrojené sily na Blízky východ a zastaviť bojujúce strany? Nie. Nemáme na to možnosti a Izrael aj Hamas sú závislí od iných ako európskych mocností. Izrael má silných spojencov aj mimo Európy. Naša moc dosiahnuť niečo má svoje obmedzenia. Môžeme pomôcť, môžeme podporiť, môžeme ponúknuť naše

dobré služby a môžeme sa veľmi angažovať. V tomto ohľade sme dosiahli dosť veľa. Ale nezveličujme naše možnosti.

Sajjad Karim (PPE-DE). – Vážený pán predsedajúci, Izrael tvrdí, že uplatňuje svoje právo na sebaobranu. V tom prípade sa musia dodržiavať základy zásad spravodlivej vojny vrátane primeranosti.

Skutočnosť, že Izrael to ignoruje je očividne jasná, a pre nás je očividne nesprávne ignorovať tento fakt. Použitie fosforu voči civilistom sa nezlučuje s tvrdením o civilizovanosti.

Je jednoznačné, že samotná EÚ to nemôže vyriešiť. Ale je tu chýlostivá otázka. Potrebujeme rozhodnutie USA. Ich neuspokojivá reakcia bola nevyvážená a nespravodlivá. Načasovanie útokov Izraela bolo strategicky vypočítané, ale, pán Obama, 20. január sa blíži rýchlo. Svet čaká a EÚ je ochotný partner!

Obnovíte tie hodnoty, ktoré máme s vami spoločné alebo dovoľíte tejto nespravodlivosti opäť raz zvíťaziť? Budete s nami spolupracovať pri zabezpečení ochrany pre všetkých zúčastnených? Palestínčania sa vás pýtajú – ako to môže byť správne, keď vaša krajina žiada o humanitárnu pomoc na zemi, a mlčí, keď z oblohy padajú len bomby?

Kolegovia, páni poslanci a panie poslankyne, ktorí chcete poraziť Hamas výlučne vojenskými prostriedkami – choďte navštíviť Gazu a Západný breh Jrodánu. Ak prebudíte svoju základnú ľudskosť, zistíte prečo Hamas získava na sile.

Toto nie je spôsob ako pomôcť Izraelu ani Palestínčanom. Okamžité ukončenie paľby je len nevyhnutný začiatok.

Colm Burke (PPE-DE). – Vážený pán predsedajúci, je viac než jasné, že strany tohto konfliktu nerešpektujú medzinárodné humanitárne právo, a že civilné obyvateľstvo pásma Gazy za to platí privysokú cenu. Musí existovať zodpovednosť v medzinárodnom práve, ak sa nedodržiavajú vojenské zásady ako primeranosť a nediskriminácia. Jedna zo zásad spravodlivej vojny hovorí o tom, že vedenie vojny by sa malo riadiť zásadou primeranosti. Použitá sila musí byť primeraná podstupovanému zlu. Bohužiaľ sme na strane Izraelčanov videli veľkú mieru bezohľadnosti. Napriek tomu, že Hamas začal raketové útoky proti Izraelu, reakcia Izraela bola podľa môjho názoru neprimeraná. Čísla hovoria samy za seba: viac ako 900 Palestínčanov bolo zabitých na rozdiel od oveľa menšieho počtu Izraelčanov. Izrael si musí uvedomiť svoju zodpovednosť prispôbiť použitie sily tak, aby bolo v súlade s medzinárodným právom.

Na druhej strane nemožno prehliadať, že Hamas je stále na európskom zozname teroristických organizácií a naďalej odmieta zrieknuť sa ozbrojeného boja. A nielen to, Hamas trvalo odmieta uznať právo Izraela na existenciu. Hamas a ostatné palestínske ozbrojené skupiny musia uznať, že obyvatelia južného Izraela majú právo na život bez bombardovania.

Nickolay Mladenov (PPE-DE). – Vážený pán predsedajúci, pre všetkých, ktorí sledujú izraelsko-palestínsky konflikt, toto môže byť chvíľa, keď sme všetci v pokušení rozčuľovať sa a zúfalo protestovať. Nemyslím si, že by sme to mali robiť, pretože podľa môjho názoru je dnes najväčšou skúškou našej ľudskosti skutočne porozumieť veciam, o ktorých práve diskutujeme.

Prvá vec je, že neexistuje trvalé riešenie tohto konfliktu, kým Izrael nezastaví bombardovanie. Druhá vec je, že neexistuje trvalé riešenie tohto konfliktu bez otvorenia pásma Gazy pre humanitárnu pomoc. Skutočne, prezident Peres má absolútnu pravdu, keď hovorí, že Gaza by mala byť otvorená pre pomoc a nie uzatvorená pre rakety.

Myslím si, že toto je najdôležitejšie a každý s tým súhlasí. Nedá sa vrátiť k stavu, aký bol predtým, a domnievam sa, že tu by sme mohli spraviť mnoho vecí. Po prvé, Parlament môže obidve strany primäť k spoločným rozhovorom, po druhé by sme mali stáť za Komisiou a Radou a podporiť ich úsilie a nakoniec by sme mali rozhodne podporiť egyptskú líniu rokovaní, pretože toto je jediná línia, ktorá môže viesť ku riešeniu a prímeriu, v ktoré teraz všetci dúfame.

Neena Gill (PSE). – Vážený pán predsedajúci, udalosťami v Gaze nie sú pobúrení len členovia tohto Parlamentu. Európska verejnosť bola až príliš dlho pohoršená utrpením obyvateľov Gazy a izraelskou blokádou. Navyše aj ustavičnými a desivými izraelskými vojenskými útokmi na nevinných civilistov, najmä na ženy a deti. Výzvy svetového spoločenstva na okamžité zastavenie paľby ostávajú nevypočuté.

Palestínčania naliehavo potrebujú prístup k potravinám, lekárskej pomoci a bezpečnosti. Izrael musí prinajmenšom rešpektovať zásady medzinárodného práva. Pokiaľ to neurobí, mal by stratiť všetku zvyšnú podporu, ktorú má od medzinárodného spoločenstva.

Je poľutovaniahodné, že rezolúcia OSN bola odsunutá do úzadia. Je tiež poľutovaniahodné, že EÚ si ešte stále nenašla svoju úlohu. Možno by sa jej to podarilo, keby uplatnila dôraznejšie prostriedky ako doteraz. Nestačí len presunúť na druhú koľaj posilňovanie vzťahov. Máme vplyv. Sme hlavný obchodný partner. Sme hlavný sponzor v tomto regióne. Teda sme schopní zhostiť sa tejto úlohy.

Marios Matsakis (ALDE). – Vážený pán predseda, je eticky akceptovateľné a je ospravedlňiteľné v medzinárodnom práve, aby sa v snahe zneškodniť teroristov Hamasu štát Izrael začal angažovať vo veľkej vojenskej kampani teroru a hrubého porušovania dohovorov OSN a ľudských práv voči 1,5 miliónu uväznených, nevinných civilistov? Je takéto konanie v súlade s našimi európskymi hodnotami spravodlivosti a demokracie? Je izraelská lobby taká silná, aby dosiahla, že USA a EÚ sa v podstate len nečinne prizierajú nevýslovným hrôzám páchaným v mene boja proti terorizmu?

Ak je odpoveď na tieto otázky áno, potom by sme všetci mali chváliť statočnú izraelskú vládu za jej zásah v Gaze. Ak je odpoveď nie, potom by sme mali rozhodne a jednoznačne odsúdiť Izrael a uplatniť voči nemu rázne a účinné kroky vrátane obchodných sankcií, s cieľom skončiť krviprelievanie v Gaze dnes aj v budúcnosti. Rozhodne nesúhlasím s tvrdením ministra, ktorý odišiel, že v skutočnosti môžeme spraviť veľmi málo. Môžeme a musíme urobiť veľa.

Christopher Beazley (PPE-DE). – Vážený pán predseda, bol som zvolený do tohto parlamentu pred 25 rokmi. Toto je pravdepodobne najdôležitejšia rozprava, ktorej som sa zúčastnil. Vážená pani komisárka, dúfam, že ste včera večer počúvali veľmi pozorne Výbor pre zahraničné veci a dnes Parlament. Dúfam, že vaša reakcia v rozprave bude na rozdiel od úradujúceho predsedu Rady pána Schwarzenberga v tom zmysle, že Európa disponuje morálnou silou, ktorou môže ovplyvniť agresora v tomto konkrétnom prípade.

Izraelský národ je národom spravodlivých a čestných ľudí, ktorí veľmi trpeli počas mnohých storočí na tomto kontinente. Pochopia vaše odporúčanie Rade ministrov, že Európa by mala teraz upustiť od akýchkoľvek kontaktov s izraelskými orgánmi až do ukončenia bombardovania.

Antonio Masip Hidalgo (PSE). – (ES) Vážený pán predseda, musíme Izraelu s absolútnou presvedčivosťou povedať, aby prestal zabíjať a umožnil ošetriť zranených a nasýtiť obeť. Musíme mu povedať, že tento prístup voči medzinárodnému právu bude mať dôsledky na jeho vzťahy s Európou.

Chcel by som zablahoželať niekoľkým mladým európskym dobrovoľníkom, ktorí trpia spolu s ľuďmi v Gaze, obzvlášť Albertovi Arcemu. Zastupujú tie najlepšie hodnoty solidarity a slobody, ktoré vyznáva naša Európa, a tá musí podľa nich konať v tomto strašnom konflikte.

Margrete Auken (Verts/ALE). – (DA) Vážený pán predseda, chcem povedať len dve veci. V prvom rade by som všetkým rada pripomenula, že naše rozhodnutie výslovne a opakovane uvádza, že sme pozastavili našu snahu o posilnenie vzťahov a ja veľmi dúfam, že nebudeme pokračovať ďalej, akoby sa nič nestalo, len preto, že to tvrdí predsedníctvo. Po druhé, Izrael nikdy nesplnil to, čo sľúbil v súvislosti s rokovaniami. Nedošlo k zastaveniu paľby, pretože Izrael v skutočnosti nezrušil blokádu počas tohto obdobia, a nedá mi nespomenúť aj Annapolis, kde Izrael prisľúbil zastaviť budovanie osídlení. Čo sa naozaj stalo? Jednoducho v tom pokračoval a zvýšil tempo osídľovania. Tempo budovania osídlení nikdy nebolo také rýchle ako po mierovej konferencii v Annapolise, a domnievam sa, že pokiaľ sa nedosiahne pokrok na zemi, nikdy neprinútime Hamas konať v súlade s pravidlami, podľa ktorých chceme, aby sa riadil, a že z tohto dôvodu musíme zabezpečiť, aby Izrael splnil svoj záväzok.

Peter Šťastný (PPE-DE). – Vážený pán predseda, včera sme mali spoločné stretnutie s delegáciami pre vzťahy s Izraelom a s PLC, a viete si predstaviť tú intenzitu, emócie, obvinenia – a navrhované riešenia – po 18 dňoch vojny v Gaze s približne 1 000 obetami.

Faktom je, že Izrael po ôsmich rokoch čakania a zásahoch asi 8 000 rakiet, ktoré terorizovali milión obyvateľov v pohraničnom území pásma Gazy, nakoniec stratil trpezlivosť. Začal sa starať o bezpečnosť svojich občanov, čo je jeho plné právo a povinnosť. Hamas je teroristická organizácia a je jasným vinníkom a bremenom pre palestínskych obyvateľov v Gaze. Riešenie spočíva v posilnenej štvorke a najmä v znásobení spoločného úsilia novej vlády USA a silnejšej a zjednotenejšej Európy.

Vítam české predsedníctvo, jeho priority a jeho okamžitú a aktívnu účasť v danom regióne.

Marian-Jean Marinescu (PPE-DE). – (RO) Tento konflikt, ktorý trval veľmi dlho, vychádza z problémov súvisiacich s územím ako aj s kultúrnymi rozdielmi, ktoré sa občas zveličujú. Dlhodobým riešením je chránený, bezpečný štát Izrael a zároveň životaschopný palestínsky štát. Toto riešenie však nie je možné dosiahnuť teroristickými útokmi alebo ozbrojenými operáciami.

Aby bolo možné dosiahnuť normálny spôsob života, Palestínčania si potrebujú vytvoriť štát založený na demokratických inštitúciách a právnom poriadku, čo by zaistilo hospodársky rozvoj. Musia ustúpiť od teroristických aktivít a upriamiť svoju pozornosť na vytvorenie normálnej politickej klímy, ktorá umožní zvoliť takých politikov do vedenia štátu, ktorí si skutočne prajú vyriešiť tento konflikt prostredníctvom rokovaní.

Bairbre de Brún (GUE/NGL). – (GA) Vážený pán predsedajúci, rada by som vyjadrila svoju podporu tým, ktorí odsudzujú útoky a prejavila svoju solidaritu s ľuďmi v Gaze.

Pán minister Schwarzenberg hovorí, že Európska únia veľa nezmôže. Európska únia by mala upustiť od posilňovania vzťahov s Izraelom a dohody, ktoré sú v súčasnosti platné, by sa mali zrušiť, kým si Izrael nesplní svoje povinnosti v súlade s medzinárodným právom.

Dokonca aj pred nedávnymi nemorálnymi útokmi sme boli roky svedkami kolektívneho trestania palestínskeho ľudu. Rozsah a forma útokov na Gazu zo strany modernej armády voči obklúčeným ľuďom, ktorí už sú oslabení v dôsledku izolácie a obklúčenia, sú nehorázne. Títo sú obviňovaní neprávom – musíme mať jasno v tom, že najväčšími obeťami sú práve títo ľudia, nevinní obyvatelia Gazy.

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE). – (PL) S veľkou bolesťou sledujeme udalosti v pásme Gazy. Nepodporujeme metódy boja a provokácie Hamasu, ale Izrael zvolil neprimeraný spôsob riešenia svojho sporu s palestínskym ľudom. S určitosťou došlo k porušeniu zásad medzinárodného práva. Ani jednu zo strán konfliktu nezaujíma mier pre tú druhú stranu. Obidve strany vidia len svoj vlastný záujem – toto je národný egoizmus.

Medzinárodná mienka je proti pokračovaniu tejto vojny. Európska únia a OSN s podporou ďalších krajín by mali rozhodne zasiahnuť. Je čas ukončiť túto nešťastnú vojnu. Izraelské jednotky by sa mali vrátiť do svojich kasární. Hamas musí prestať ostreľovať Izrael raketami. Musíme zabezpečiť viac naliehavej humanitárnej pomoci pre civilné obyvateľstvo a poskytnúť starostlivosť pre zranených, ktorých počet sa odhaduje na približne 3 000. Musíme znovu vybudovať krajinu a pomôcť jej vrátiť sa späť do normálneho života. To je scenár, ktorý žiadam od súčasného predsedníctva Európskej únie a Európskej komisie.

Hannes Swoboda (PSE). – Vážený pán predsedajúci, rád by som sa len opýtal, či dnes ešte bude rozprava o plyne alebo či sa vypustila z programu. My tu čakáme. V programe nie je len rozprava o Blízkom východe ale aj o plyne. Bola vypustená z programu?

Predsedajúci. – Je ďalším bodom programu.

Aurelio Juri (PSE). – (SL) Posledné vyhlásenie ministra zahraničných vecí Českej republiky, ktorý v súčasnosti vedie Radu, ma sklamalo. Samozrejme že môžeme vložiť všetky naše nádeje do pani komisárky. Ale straty na životoch pribúdajú. Ak budeme naďalej hovoriť týmto spôsobom, o týždeň bude pravdepodobne ďalších 1 500 ľudí mŕtvych.

Hovoriť s Hamasom je zložité. Je na zozname teroristických organizácií a je ťažké zakročiť voči nemu. Na druhej strane Izrael je náš priateľ, Izrael je náš partner a dôležitý člen medzinárodného spoločenstva. Izrael musí dodržiavať medzinárodné rozhodnutia, rezolúcie Organizácie Spojených národov a tiež odporúčania svojich priateľov a partnerov. Ak to neurobí, jeho priatelia a partneri musia odsúdiť takéto konanie a tiež pohroziť sankciami.

Benita Ferrero-Waldner, členka Komisie. – Vážený pán predsedajúci, budem stručná, pretože to bola veľmi dlhá rozprava. V prvom rade mi dovoľte ako členke blízko východného kvarteta, ktorého som už štvrtý rok, povedať, že Európska únia má svoju úlohu, ale samozrejme nehráme tú najsilnejšiu úlohu. To je občas frustrujúce pre každého z nás, najmä v takýchto zložitých chvíľach, kedy by sme radi okamžite dosiahli trvalé a udržateľné prímerie, ako sme navrhovali, ale nanešťastie to nie je možné dosiahnuť tak rýchlo.

Rada by som vám poskytla, aspoň predbežne, najnovšie informácie, ktoré som práve dostala, a ktoré sú v správach, o tom, že zdroje z Egypta blízke rokovaniam informovali o priaznivej reakcii Hamasu na najnovšie egyptské návrhy. V každom prípade došlo k posunu. Ešte si nie som istá, či to je skutočne potvrdené, ale

večer o 20.00 hod. sa bude konať tlačová konferencia Hamasu. Dúfajme, že sa veci pohnú dopredu. Prinajmenšom to je to, čo všetci chceme.

Po druhé, napriek frustrácii nemáme inú možnosť než pokračovať v práci pre mier. To je to, čo urobíme. Som odhodlaná vytrvať v tom, pokiaľ budem členkou tohto blízkovýchodného kvarteta. Môžeme to dosiahnuť len spoločnými silami a musíme aj pomôcť zlepšiť palestínske úsilie o zmierenie, pretože len potom bude možné úplne odstrániť abnormálnu situáciu v Gaze.

Po tretie, hneď ako bude prímerie, budeme sa snažiť urobiť všetko pre obnovenie základných služieb pre obyvateľstvo, ktoré boli tak závažne narušené. Myslím, že najdôležitejšie je ukončiť túto deštrukciu a začať rekonštrukciu a pokúsiť sa dosiahnuť mier.

Už sme o tom napokon diskutovali, preto nebudem predlžovať svoj prejav, ale taká je už moja povaha a dúfam, že je vhodná chvíľa.

Predseda júci. – Na záver rozpravy mi dovoľte uviesť, že som dostal návrh uznesenia⁽¹⁾ v súlade s článkom 103(2) rokovacieho poriadku. Rozprava sa skončila.

Písomné vyhlásenia (článok 142)

Pedro Guerreiro (GUE/NGL), písomne. – (PT) Vzhľadom na barbarstvo, ktoré zasiahlo palestínsky ľud v pásme Gazy, ktoré najnovšia rezolúcia Rady OSN pre ľudské práva kritizuje a odsudzuje, sa vyžaduje:

- jednoznačné odsúdenie porušovania ľudských práv a zločinov spáchaných izraelskou armádou, štátnym terorizmom Izraela;
- jednoznačné odsúdenie krutej agresie Izraela voči palestínskemu ľudu, ktoré nemôže nič ospravedlniť;
- ukončenie agresie a neľudskej blokády uvalenej na obyvateľstvo pásma Gazy;
- naliehavá humanitárna pomoc palestínskemu obyvateľstvu;
- stiahnutie izraelských jednotiek zo všetkých okupovaných palestínskych území;
- uznanie medzinárodného práva a rezolúcií OSN zo strany Izraela, koniec okupácie, osídľovania, oddeľujúceho múru, atentátov, väznenia, vykorisťovania a nevýslovného ponižovania, ktorým trpí palestínsky ľud;
- spravodlivý mier, ktorý je možný len na základe uznania neodcudziteľného práva palestínskeho ľudu na nezávislý a suverénny štát v rámci hraníc z roku 1967 a s hlavným mestom v Západnom Jeruzaleme;

V Palestíne existuje kolonizátor a kolonizovaný, agresor a obeť, utláčateľ a utláčaný, vykorisťovateľ a vykorisťovaný. Izrael nemôže pokračovať v bezrestnosti!

Tunne Kelam (PPE-DE), písomne. – Reakcia na konflikt v Gaze musí byť vyváženejšia ako je v súčasnosti. Nie je možné ospravedlniť neprimerané násilie, ale musíme sa pozrieť hlbšie na pôvod konfliktu.

Rokovania s Hamasom v jeho súčasnej podobe nie sú možné. Teroristické zoskupenie, ktoré cynicky používa vlastných ľudí ako štíty proti útokom, nemá záujem rokovať o ozajstnom mieri.

Navyše musíme vziať do úvahy, že Hamas získal dôležitú úlohu v teroristickej sieti napojenej na Hizballáh a teroristický režim Teheránu. Teda Hamas je potrebné vnímať ako súčasť širšieho úsilia zničiť krehkú stabilitu na Blízkom východe a nahradiť ju fundamentalistickými extrémistickými režimami, ktoré Izraelu v princípe neumožnia žiadne právo na existenciu.

Skutočne musíme pochopiť, že otázka bezpečnosti Izraela je spojená aj s bezpečnosťou EÚ.

EÚ musí uplatniť svoje právomoci a zaoberať sa počiatočnými a najdôležitejšími koreňmi konfliktu. Aby sa zabránilo ďalšiemu zabíjaniu Arabov a Izraelčanov, arabskí partneri musia bezpodmienečne uznať právo Izraela na existenciu a prispieť k zastaveniu prenikania extrémistických hnutí a ešte smrtonosnejších zbraní do tohto regiónu.

(1) Pozri zápisnicu

Eija-Riitta Korhola (PPE-DE), písomne. – (FI) Vážení pán predsedajúci, je nevyvrátiteľný fakt, že civilnému obyvateľstvu v Gaze a južnom Izraeli bolo upreté právo na existenciu hodnů ľudských bytostí. Istá spravodajská agentúra uverejnila príbeh dvoch detí, ktoré sa chystali prejsť cez cestu v Gaze. Nepozreli sa vpravo ani vľavo, či niečo nejde – pozreli sa hore v obave, čo by mohlo prísť z neba.

Je jasné, že sú dve vinné strany, pokiaľ ide o masívnu humanitárnu krízu v pásme Gazy. Nezodpovedné konanie Hamasu na palestínskych územiach, zbabelý spôsob, akým sa ukrýva medzi civilným obyvateľstvom, a provokácia, ktorú vyvolal raketovými náletmi, sú všetko známky neudržateľnosti palestínskej vlády. Neprimeraný zásah Izraela na už krehkú a zúfalú palestínsku enklávu je ďalšou známkou ľahostajnosti k medzinárodným humanitárnym povinnostiam.

Musíme apelovať na koniec tohto šialenstva v podobe okamžitého a trvalého prímeria. Ako prvý krok by mal Izrael umožniť vstup humanitárnej pomoci do Gazy, pričom zlepšenie podmienok na život by bolo tiež jednou z ciest k dlhodobému mieru.

Blízkovýchodné kvarteto sa musí vydať tým správnym smerom, pričom nová vláda USA ukazuje cestu. Egypt má špeciálnu zodpovednosť, kvôli záležitostiam súvisiacim s hranicami, a jeho úloha sprostredkovateľa s Úniou nám dala nádej.

Svetová história ukazuje, že hľadanie mieru sa v konečnom dôsledku vyplatí. Nemôžeme ustúpiť, prispôbiť sa, ani zvyknúť si na pojem nevyriešený konflikt, pretože taká vec neexistuje. Podľa nositeľa Nobelovej ceny za mier Marttiho Ahtisaariho je mier vecou vôle. Medzinárodné spoločenstvo sa môže pokúsiť povzbudiť a podporiť túto vôľu, ale len zúčastnené strany ju môžu nájsť, ako aj trvalý mier.

Vážená pani komisárka, mohli by ste, prosím odkázať túto správu od Európy: „Ľud Svätej zeme, ukáž, že chceš mier!“

Mairead McGuinness (PPE-DE), písomne. – Je niečo znepokojujúce na svete, ktorý zjavne nedokáže ochrániť nevinné deti pred smrťou vo vojne.

Napriek všetkým slovám sa nezastavilo bombardovanie Gazy, ktorého výsledkom je doposiaľ 139 mŕtvych a 1 271 zranených detí. Bohužiaľ, tieto šokujúce čísla ešte porastú.

Raketové útoky Hamasu na Izrael vyprovokovali reakciu, ktorá bola ich cieľom: protiútoky a straty na životoch civilistov, ako aj ďalšie opevnenie pozícií.

Odsudzujem používanie nevinných civilistov ako ľudských štítov. To musí prestať.

Nedelím vinu – zlo je na oboch stranách, ale zdôrazňujem potrebu okamžitého a účinného prímeria.

Životne dôležité je bez meškania umožniť hladký prísun humanitárnej pomoci do Gazy.

Kiežby ľudstvo pochopilo nezmyselnosť takýchto vojen.

Každý obrázok mŕtvych v Gaze vyvolá hnev ľudí v celom arabskom svete a obávam sa, že sa stráca základ mierového procesu na Blízkom východe: takzvané riešenie s dvoma štátmi, nezávislým palestínskym štátom žijúcim spoločne v mieri s Izraelom. Je zodpovednosťou medzinárodného spoločenstva, aby znásobilo svoje úsilie pri hľadaní riešenia.

Esko Seppänen (GUE/NGL), písomne. – (FI) Všetci sme teraz svedkami hromadného vraždenia civilistov izraelskými vojakmi v Gaze. My, alebo presnejšie, mnohí pravicoví poslanci, zatvárame oči pred tým, čo sa deje. To by sa nemohlo stať, keby nezatvárala oči politická pravicová elita v Spojených štátoch amerických a EÚ. Tí, čo zatvárajú oči, tiež vyzbrojujú vrahov civilistov.

Je načase nastoliť otázku prerušenia diplomatických vzťahov s páchatelmi genocídy a etnických čistiek.

Csaba Sógor (PPE-DE), písomne. – (HU) Situácia na Blízkom východe ma naplňuje obavami. Čo ešte bude potrebné na obnovenie mieru? Koľko ešte pribudne civilných obetí, kým bude môcť nastať skutočné prímerie? V Bosne a Hercegovine ich bolo najmenej 10 000, kým sa začali mierové rokovania, na miesto prišli mierové jednotky a začalo sa odzbrojovanie.

Pred niekoľkými dňami sme si pripomenuli zničenie mesta Nagyenyed (Aiud). Pred 160 rokmi bolo v tomto transylvánskom meste a jeho okolí zavraždených niekoľko tisíc nevinných civilistov vrátane žien a detí. Odvtedy nebolo možné pripomínať si tieto obete spoločne s väčšinovým obyvateľstvom.

Azda príde doba, keď si Izraelčania a Palestínčania nielen spoločne navzájom pripomenú obeť oboch strán, ale spoja sily na vybudovanie trvalého mieru a budúcnosti.

Dovtedy je úlohou Európskej únie slúžiť ako dôveryhodný príklad. Mnoho práce nás čaká aj pri budovaní mieru v rámci Európy. Potrebujeme spoluprácu medzi väčšinami a menšinami na rovnoprávnom základe. Prinajmenšom si musíme spoločne pripomínať obeť. Ešte stále máme v EÚ čo robiť v oblasti rešpektovania individuálnych a menšinových práv.

Andrzej Jan Szejna (PSE), písomne. – (PL) Európsky parlament prijal počas januárového plenárneho zasadnutia uznesenie o konflikte v pásme Gazy. Vyzýva v ňom obe strany konfliktu na uzavretie okamžitého a trvalého prímeria a ukončenie vojenských aktivít (izraelskej vojenskej operácie a raketového ostreľovania zo strany Hamasu), ktoré dlhší čas znemožňovali poskytnúť humanitárnu pomoc obyvateľom územia, na ktorom konflikt prebieha.

Konflikt si vyžiadal už tisíce obetí, aj civilistov vrátane žien a detí, ktorí trpia už takmer tri týždne. Vládne tam nedostatok základných potrieb, ako sú pitná voda a jedlo. Cieľom útokov boli objekty OSN.

Uznesenie vyzýva na dodržiavanie medzinárodného práva, ktoré by vyriešilo prebiehajúci konflikt. Izrael je náš priateľ a má právo brániť sa ako štát. Treba však rozhodne vyhlásiť a zdôrazniť, že v tomto prípade sú prostriedky, ktoré používa, značne neprimerané. Izrael musí hovoriť s Hamasom, rokovať, pretože doterajšie metódy neboli úspešné.

Aj pred Európskou úniou stojí ťažká úloha: musí čo najrýchlejšie nájsť mechanizmus, ktorý povedie k dialógu a porozumeniu medzi obidvomi stranami, čo natrvalo ukončí tento konflikt.

9. Dodávky plynu z Ruska do Ukrajiny a Európskej únie (rozprava)

Predseda júci. – Ďalším bodom sú vyhlásenia Rady a Komisie o dodávkach plynu z Ruska do Ukrajiny a Európskej únie.

Alexandr Vondra, úradujúci predseda Rady. – Vážení páni predsedajúci, Rada by chcela poďakovať Európskemu parlamentu za to, že zaradil tento bod do programu svojej prvej tohtoročnej schôdze. Zrejme budete so mnou súhlasiť, že české predsedníctvo prejavilo pozoruhodnú predvídavosť, keď určilo bezpečnosť dodávok energie za jeden zo základných kameňov alebo priorít predsedníctva v tomto roku.

Európska únia nepochybne čelí závažnému prerušeniu dodávok plynu v dôsledku sporu medzi Rusmi a Ukrajincami a medzi organizáciami Gazprom a Naftogaz. Rozsah tohto obmedzenia dodávok teraz predstavuje asi 30 % celkového dovozu plynu Spoločenstva. Takže toto je situácia, akej sme neboli vystavení ani v časoch studenej vojny – úplné odstavenie, ktorému teraz čelíme.

Rada a Komisia si boli vedomé potenciálneho problému. Ako viete, podobnej situácii sme čelili pred tromi rokmi, v roku 2006, a je to viac-menej opakujúci sa každoročný problém, keďže Rusko každý rok zvyšuje ceny plynu, ktorý vyváža do susedných krajín, a približuje ich trhovej úrovni. Preto sme mimoriadne ostražití, vzhľadom na vysoký stupeň závislosti Spoločenstva od ruského plynu. Závislosť niektorých členských štátov od dodávok plynu z Ruska skutočne dosahuje hodnotu takmer 100 %.

Chcel by som zdôrazniť najmä zložitú situáciu krajín ako Bulharsko alebo Slovensko. To tiež vysvetľuje, prečo napríklad v krajinách strednej a východnej Európy je toto problém číslo jeden – ľudia mrznú a objavuje sa to na titulných stránkach novín. Viem, že v niektorých iných krajinách, ktoré tento problém nepostihol s takou intenzitou, je situácia zrejme odlišná, aspoň z hľadiska vzťahov s verejnosťou.

Tentoraz sme už dostali 18. decembra 2008 oficiálne upozornenie z ruskej strany prostredníctvom mechanizmu včasného varovania EÚ – Rusko, že sa môže vyskytnúť problém, ak sa prebiehajúce rokovania medzi Ukrajinou a Ruskom neskončia dohodou o cenách, tranzitných poplatkoch a splácaní dlhov. Takže sme neboli prekvapení tým, čo sa stalo, ale boli sme prekvapení rozsahom a intenzitou obmedzenia dodávok.

Už pred 1. januárom 2009 sa preto uskutočnili kontakty na najvyššej úrovni, aby sme odvrátili prerušenie dodávok. České predsedníctvo monitorovalo situáciu dávno pred začiatkom roka. Ja osobne som sa v Prahe stretol s ruskými predstaviteľmi už dva dni pred Štedrým dňom.

Komisia prijala primerané opatrenia na sledovanie situácie počas sviatočného obdobia a začiatkom januára poskytla svoje informácie koordinačnej skupine pre zemný plyn. Pred 1. januárom 2009 aj po ňom dostalo

predsedníctvo a Komisia, v úzkej spolupráci s pánom Andrisom Piebalgsom, uistenia od oboch strán, že situácia neovplyvní dodávky plynu do EÚ.

Ako viete, české predsedníctvo spolu s Komisiou a s pomocou niektorých členských štátov bolo v kontakte s Ukrajincami, ako aj s ruskými plynárenskými spoločnosťami, a uskutočnilo viacero ciest s cieľom stretnúť sa s oboma stranami.

Pri týchto kontaktoch sme sa nesnažili obviňovať žiadnu zo strán, ani niekomu nadržovať, alebo dokonca vystupovať ako sprostredkovatelia, keďže toto je obchodný spor. Skôr sme obom stranám zdôrazňovali vážnosť situácie, pričom sme podčiarkovali fakt, že dôveryhodnosť a spoľahlivosť Ruska ako dodávajúcej krajiny a Ukrajiny ako tranzitnej krajiny sú výrazne poškodené. Keďže situácia bola stále vážnejšia, vystupovali sme aj ako „sprostredkovatelia“ v otázke dodávok plynu na územie Spoločenstva. Túto úlohu veľmi privítali obe strany, keďže spolu vôbec nekomunikovali.

Dovoľte mi predložiť vám stručný prehľad toho, čo sa udialo od skorého rána 1. januára 2009, teda od Nového roka. 1. januára 2009 Rusko oznámilo, že zastavilo dodávky plynu Ukrajine, pričom dodávky do EÚ zostávajú v plnej výške. V ten istý deň české predsedníctvo a Komisia vydali vyhlásenie vyzývajúce obe strany, aby hľadali rýchle riešenie a aby dodržiavali svoje zmluvné záväzky voči spotrebiteľom v EÚ.

2. januára 2009, keď už bolo zrejmé, že dodávky do EÚ sa začínajú znižovať, české predsedníctvo vydalo oficiálne vyhlásenie v mene EÚ a skoro ráno toho istého dňa sme v Prahe prijali ukrajinskú delegáciu, vedenú ministrom energetiky Jurijom Prodanom. Delegáciu tvorili predstavitelia všetkých častí ukrajinského politického spektra ako poradca prezidenta Juščenka, zástupcovia Naftogazu a zástupca ministerstva zahraničných vecí.

3. januára 2009 sme v Prahe obedovali s riaditeľom Gazexportu Alexandrom Medvedevom a ja osobne som sa zúčastnil na oboch stretnutiach. Obe stretnutia odhalili zjavný nedostatok transparentnosti v zmluvách medzi Gazpromom a Naftogazom a najmä nedostatok dôvery, ktorý bráni pokroku pri dosahovaní dohody. Obe strany hovorili o určitých veciach úplne rozdielne a to bol moment, keď sme začali presadzovať otázku monitorovania.

V úsilí o riešenie tohto problému odlišných názorov sa objavila myšlienka spoločnej vyšetrovacej misie predsedníctva a Komisie pod vedením českého ministra priemyslu a obchodu Martina Římana a Matthiasa Rueteho, generálneho riaditeľa Generálneho riaditeľstva energetiky a dopravy DG TRAN. Táto misia získala mandát od Výboru stálych zástupcov COREPER I, ktorého mimoriadne zasadnutie sme zvolali na 5. január 2009, prvý pracovný deň po sviatkoch.

Misia odcestovala do Kyjeva. Navštívila aj dispečingové stredisko a potom, v nasledujúci deň, cestovala do Berlína na stretnutie so zástupcom Gazpromu 6. januára 2009. V ten istý deň, keďže dodávky plynu do viacerých členských štátov EÚ výrazne poklesli, čo viedlo k vážnemu prerušeniu dodávky, predsedníctvo a Komisia vydali mimoriadne razantné vyhlásenie vyzývajúce obe strany na okamžité a bezpodmienečné obnovenie dodávok plynu do EÚ. Predsedníctvo a Komisia sa potom usilovali urýchliť uzavretie okamžitej politickej dohody medzi Ruskou federáciou a Ukrajinou tak, aby mohli byť bez ďalšieho zdržiavania obnovené dodávky plynu. Dodávky plynu boli tiež hlavnou témou stretnutia Európskej komisie s českou vládou, tradičného strategického zasadnutia, ktoré sa uskutočnilo 7. januára 2009 v Prahe a dominovali aj prvému neformálnemu stretnutiu, ktoré sme organizovali v Českej republike – neformálnemu stretnutiu venovanému všeobecným záležitostiam, ktoré sa konalo v Prahe minulý štvrtok. Opäť sme plánovali, že budeme diskutovať o energetickej bezpečnosti v predstihu, ale, pochopiteľne, museli sme reagovať rýchlo a preto predsedníctvo prijalo ostré vyhlásenie v mene EÚ, ktoré všetci schválili.

Po úplnom odstavení dodávky plynu cez Ukrajinu 7. januára 2009, čo malo vážne následky pre tie členské štáty, ktoré mali malú možnosť zmierniť následky tohto prerušenia, sme vystupňovali tlak. Po dlhých a zložitých rokovaniach sme od oboch strán získali súhlas na vyslanie monitorovacieho tímu zloženého z nezávislých odborníkov EÚ, sprevádzaných pozorovateľmi z oboch strán. Tento tím mal za úlohu nezávisle monitorovať prietok plynu pri tranzite cez Ukrajinu na územie EÚ a bol rozmiestnený v oboch krajinách. Rusko označilo monitorovanie za predbežnú podmienku obnovenia dodávok plynu.

Ako ste zrejme pozorovali, nebolo jednoduché dosiahnuť rozmiestnenie tejto misie. Najskôr bolo treba prekonať odpor Ukrajincov proti účasti ruského odborníka v monitorovacej misii, potom Rusko odmietlo dodatok, ktorý Ukrajina jednostranne pridala k dohode, namáhavo sprostredkovanej našim predsedníctvom.

Po viacerých cestách premiéra Topolánka do Kyjeva a Moskvy a po zložitých rokovaniach s prezidentom Juščenkom a premiérkou Tymošenkovou, ako aj s premiérom Putinom v Moskve, nakoniec podpísali

12. januára dohodu, čím vytvorili právny základ na rozmiestnenie pozorovateľov, a požiadali o obnovenie dodávok ruského plynu do EÚ. Rusko potom oznámilo, že dodávka bude obnovená 13. januára ráno o 8.00, ale potom (neviem, či to bolo 13. januára) očakávaný pokrok nenastal.

V pondelok 12. januára sme my, české predsedníctvo, zvolali mimoriadne zasadnutie Rady ministrov energetiky, aby sme sa usilovali o ďalšie zvýšenie transparentnosti v otázkach tranzitu, aby sme posúdili krátkodobé opatrenia, ktoré treba prijať na zmiernenie situácie, kým sa plne neobnovia dodávky, ako aj strednodobé a dlhodobé opatrenia, ktoré sú potrebné, aby sme zabránili následkom takéhoto veľkého výpadku v budúcnosti.

Rada tiež prijala závery, vyjadrené v dokumente 5165, ktorý vyzýva obe strany, aby okamžite obnovili dodávky plynu do EÚ a aby pripravili riešenia, ktoré zabránia opakovaniu tejto situácie. Rada sa ďalej v týchto záveroch zhodla na nutnosti pripraviť posilnené strednodobé a dlhodobé opatrenia, týkajúce sa, okrem iného, fyzického prietoku plynu, objemov dopytu a skladovania, regionálnych alebo bilaterálnych dohôd o solidarite, riešenia problému chýbajúcich prepojení energetickej infraštruktúry (čo je obrovský problém), pokračovania v diverzifikácii prepravných trás a zdrojov, ako aj riešenia finančných aspektov, aj urýchlením revízie smernice o opatreniach na zaistenie bezpečnosti dodávok zemného plynu.

Ďalšie stretnutie koordinačnej skupiny pre zemný plyn v pondelok 19. januára vyzerá nádejne.

Rada pre dopravu, telekomunikácie a energetiku TTE prehodnotí túto záležitosť na svojej plánovanej schôdzi 19. februára prostredníctvom záverov, ktoré prijme o oznámení Komisie o druhom strategickom prieskume energetickej politiky.

Tieto závery a oznámenie Komisie prerokuje marcové zasadnutie Európskej rady, ktoré bude nepochybne venovať primeranú pozornosť udalostiam uplynulých týždňov.

Dovoľte mi uviesť pár záverečných poznámok tohto úvodného vyhlásenia. Po prvé, hlavným cieľom predsedníctva v súčasnom spore bolo okamžité obnovenie dodávok plynu v dohodnutých množstvách. Ako všetci vieme, tento spor sa ešte neskončil. Preto je nevyhnutné, aby sa EÚ nezaplietla do dvojstranných sporov medzi Gazpromom a Naftogazom.

Po druhé, predsedníctvo aj Komisia naďalej vyzývajú obe strany na dialóg s cieľom dosiahnuť kompromis, na základe ktorého by sa mohli obnoviť dodávky plynu do EÚ. Nedodržanie dohody z 12. januára, či už zo strany Ruska alebo Ukrajiny, je z pohľadu predsedníctva a Komisie neprijateľné. Podmienky obnovenia dodávky, ako sú uvedené v dohode, boli splnené a preto nie je dôvod neobnoviť dodávku v plnom rozsahu.

Predsedníctvo si dobre uvedomuje množstvo problémov, ktoré pretrvávajú. Je potrebné ich riešiť, inak bude neistota v súvislosti s tranzitom ruského plynu cez Ukrajinu pretrvávať.

Po prvé, je tu otázka technického plynu, ktorý Ukrajina potrebuje na udržanie tranzitného systému v prevádzke. Je potrebné, aby obe strany dosiahli transparentnú dohodu, ktorá stanoví, kto je zodpovedný za dodávku technického plynu a kto ho zaplatí.

Po druhé, je nevyhnutné, aby rusko-ukrajinské zmluvy o cenách plynu a tranzitných poplatkoch stanovovali jasné a právne záväzné podmienky, ktoré by zabránili opakovaniu podobného prerušenia dodávok. Predsedníctvo spoločne s Komisiou opakovane vyzývalo obe strany na podpísanie takej zmluvy. Ani my, ani Komisia však nemáme v úmysle zasahovať do rokovaní o zmluvných podmienkach medzi dvoma obchodnými subjektmi.

Predsedníctvo si tiež uvedomuje široký konsenzus medzi členskými štátmi, že bez meškania treba prijať krátkodobé, strednodobé a dlhodobé riešenia, ktoré by zabránili opakovaniu sa podobných situácií v budúcnosti. Energetická bezpečnosť je jednou z najvyšších priorít predsedníctva. Predsedníctvo sa ujalo vedenia diskusie o možných riešeniach nástrah našej energetickej závislosti: či už v rámci neformálneho zasadnutia Rady, ako som už spomenul, alebo na zasadnutí Rady pre dopravu, telekomunikácie a energetiku TTE. Z bodov uvedených v záveroch Rady pre dopravu, telekomunikácie a energetiku by som sa rád zmienil o týchto.

Po prvé, členské štáty sa zhodujú na tom, že vytvorenie funkčného a účinného mechanizmu solidarity je jedným zo základných kameňov energetickej bezpečnosti EÚ v budúcnosti.

Po druhé, solidarita predpokladá prepojenia európskych energetických sietí, ako aj zlepšenia energetickej infraštruktúry.

Po tretie, aby bol mechanizmus solidarity funkčný, je nevyhnutné zvýšiť kapacitu zásobníkov plynu.

Po štvrté, vo svetle terajšej krízy predsedníctvo nalieha aj na uzavretie dohody o smernici týkajúcej sa opatrení na zaistenie bezpečnosti dodávok zemného plynu do konca roku 2009.

EÚ ďalej musí diverzifikovať svoje zdroje plynu a trasy jeho dodávok. S týmto cieľom zorganizuje predsedníctvo v máji 2009 samit o južnom koridore (Southern Corridor Summit), od ktorého očakáva hmatateľné výsledky v oblasti diverzifikácie zdrojov a prepravných trás a v oblasti užšej spolupráce s krajinami južného Kaukazu a strednej Ázie.

Energetická bezpečnosť EÚ nie je reálna, kým nebude úplný a funkčný vnútorný trh s energiami. Predsedníctvo preto očakáva užšiu spoluprácu s Európskym parlamentom pri hľadaní kompromisu o treťom energetickom balíku v druhom čítaní.

Predsedníctvo je tiež pripravené pokračovať v diskusiách o Druhom strategickom hodnotení s cieľom, aby sa jeho výsledky odrazili v záveroch jarného zasadnutia Rady.

Napokon, aby EÚ zvýšila svoju energetickú bezpečnosť, mala by posilniť mechanizmy transparentnosti a tak ďalej.

Myslím si, že Spoločenstvo je na túto situáciu pripravené politicky aj technicky. V politickej oblasti predsedníctvo, spolu s Komisiou a ďalšími členskými štátmi, vynaložilo značné úsilie na riešenie tejto situácie a bude v tom pokračovať. V technickej oblasti sme počas týchto uplynulých týždňov konali v súlade so smernicou týkajúcou sa opatrení na zaistenie bezpečnosti dodávok zemného plynu.

Touto smernicou bola zriadená koordinačná skupina pre zemný plyn, ktorá teraz preukazuje svoj význam. Od členských štátov smernica požaduje prípravu vnútroštátnych núdzových opatrení pre tento druh situácie, stanovuje minimálne štandardy bezpečnosti dodávok plynu pre domácnosti a určuje, že koordináciu na úrovni Spoločenstva by mala zabezpečovať koordinačná skupina pre zemný plyn.

Tento mechanizmus má výrazný vplyv na zmierňovanie následkov krízy. Pre vašu predstavu, plyn zo zásobníkov sa používal a predával susedným krajinám, dokonca aj členom energetického spoločenstva; na výrobu elektriny sa využívali alternatívne palivá; zvýšila sa ťažba plynu, vrátane alžírskych, nórskeho a ďalších ruských zdrojov; susedné krajiny dostávali mimoriadne dodávky plynu.

Tu skončím. Uistujem vás, že robíme všetko, aj na politickej úrovni, aj na technickej úrovni, aby sme ukrajinských a ruských vyjednávačov tlačili k úplnému obnoveniu zmluvných dodávok plynu do Európy a aby sme minimalizovali negatívne dôsledky pre našich občanov a hospodárstvo, kým sa dodávky obnovia. Ako viete, celý deň sme v dosahu horúcich liniek v Parlamente, keďže čas sa kráti a my potrebujeme výsledky. Ak nebudeme mať výsledky, bude nevyhnutné vyvodiť politické dôsledky v našich vzťahoch s oboma krajinami.

Andris Piebalgs, člen Komisie. – Vážení páni predsedajúci, prežívame jednu z najvážnejších energetických kríz v európskej histórii, porovnateľnú s ropnými krízami v sedemdesiatych a osemdesiatych rokoch minulého storočia. Rozdiel je v tom, že ropné krízy boli globálne, zatiaľ čo toto je zjavne kríza EÚ.

Kde sa dnes nachádzame? Nuž, napriek daným sľubom a protokolu, ktorý v pondelok 12. januára 2009 podpísali ruskí a ukrajinskí ministri za mojej účasti a účasti zástupcov dvoch spoločností, ruský plyn stále neprúdi cez Ukrajinu k spotrebiteľom v EÚ.

Komisia splnila svoju časť dohody – poskytuje európsky monitorovací tím, ktorý sa rozmiestni na kľúčové miesta v Rusku a na Ukrajine, aby sledoval operácie a informoval o ich presnosti. Boli sme schopní v priebehu 24 hodín zmobilizovať tím, zložený z predstaviteľov Komisie a odborníkov z priemyslu, a tí boli už počas minulej soboty v Rusku a na Ukrajine, aby umožnili obnovenie dodávok plynu ihneď po podpísaní protokolu.

Včera Rusi obnovili dodávky plynu Ukrajine v pomerne malých množstvách, ktoré predstavujú menej než jednu tretinu normálneho prietoku. Rozhodli sa však použiť vstupný bod, ktorý sa podľa ukrajinskej spoločnosti dá ťažko využiť a to viedlo Ukrajinu k zastaveniu prepravy. Správa našich pozorovateľov potvrdzuje, že za týchto podmienok bolo technicky zložité (hoci nie nemožné) zabezpečiť prepravu.

Dnes sa, nanešťastie, zopakovala rovnaká situácia. Jediným riešením je, že obe strany zaistia úplnú koordináciu svojich technických operácií tak, aby dodávané objemy a vstupné body zodpovedali požiadavkám systému prepravy plynu.

Ak bude naďalej chýbať koordinácia, nebudú žiadne dodávky plynu. Pozorovatelia EÚ a Komisie sa na mieste pokúšajú presvedčiť obe strany, aby hľadali takúto technickú zhodu.

Zároveň však nikomu nenadržiavam. Nechcem obviňovať jednu alebo druhú stranu. Je však úplne zrejmé, že obe strany stratili svoju dobrú povest' spoľahlivých energetických partnerov Európskej únie.

(potlesk)

Keď sa vrátíme k udalostiam uplynulého mesiaca, rád by som povedal, že EÚ reagovala pohotovo. Vyjadrovala svoje obavy a najvyšší politickí predstavitelia sústavne vyzývali obe strany, aby tie okamžite obnovili dodávky a splnili si svoje záväzky.

Pri bežných kontaktoch s oboma stranami v uplynulých rokoch, vďaka z predchádzajúcich skúseností, že k dohodám zvyčajne dospejú v noci z 31. decembra na 1. januára, neustále sme im pripomínali: „Prosíme, nájdite riešenie svojich dvojstranných problémov s plynom, pretože to ohrozuje náš tranzit“.

To sa však, nanešťastie, nestalo. Vieme, kde dnes sme, napriek všetkému úsiliu, a ja som pevne presvedčený, že riešenie majú v rukách tie dve strany. Chcú však ony nejaké riešenie? Predsedníctvo a Komisia vyzývali a stále vyzývajú Rusko a Ukrajinu, aby okamžite obnovili dodávky plynu. My sme svoju časť práce urobili. Sme skutočne schopní niešť plnú zodpovednosť za to, kam plyn prúdi: ani jeden kubický meter plynu nepretečie iným smerom bez toho, aby sme to zistili. Som presvedčený, že opatrenia, ktoré sme prijali, sú dostatočné.

Ale ak obe strany vyhlásia, že sú potrebné nejaké ďalšie opatrenia, sme pripravení to zvážiť, pretože ja tiež vidím nedostatok koordinácie a kontaktov medzi oboma stranami.

Toto je momentálna kríza. Čo ďalej? Viem, že nech teraz nájdeme akékoľvek riešenie, bude iba dočasné. Na obnovenie dôveryhodnosti tejto prepravnej trasy budeme potrebovať dlhodobé riešenie. Takže kontakty medzi týmito stranami budú určite pokračovať počas českého predsedníctva, ale, bohužiaľ, budú musieť pokračovať aj počas švédskeho predsedníctva.

Som však presvedčený, že odpovede na otázky bezpečnosti dodávok energií sme poskytli v Druhom strategickom prieskume energetickej politiky; v práci, ktorú Parlament a Rada urobili pri príprave balíka o energetike a klimate zmene. To sú riešenia, ktoré máme k dispozícii. Nemôžeme sa však spoľahnúť na vonkajších dodávateľov, ktorí, nanešťastie, nedodržiavajú svoje zmluvné záväzky a neberú do úvahy záujmy spotrebiteľov.

Chcel by som však zdôrazniť najmä dva problémy, ktoré by sme mali riešiť okamžite:

Jedným z nich je nedostatočné prepojenie. Áno, je tu solidarita, ale v mnohých prípadoch jej prekážal nedostatok vhodnej infraštruktúry na prepravu plynu zo zásobníkov na miesta, kde plyn nutne potrebovali. Domnievam sa, že diskusia o pláne obnovy, kde sa hovorí aj o infraštruktúre, je skutočne dobrým nástrojom na riešenie týchto záležitostí, pretože nie vždy je dostatok podnikateľského záujmu o takýto druh účasti.

Druhým problémom je, že sme definitívne zmeškali možnosť v roku 2004, keď sme diskutovali o smernici o opatreniach na zaistenie bezpečnosti dodávok zemného plynu. Nástroj, ktorý z toho vzišiel, bol slabý a nezodpovedal aktuálnym potrebám. Pripravili sme a zakrátko predložíme nový predbežný návrh smernice o opatreniach na zaistenie bezpečnosti dodávok zemného plynu. Teraz prebieha posudzovanie vplyvu a sem, do Parlamentu, sa návrh dostane v nadchádzajúcich týždňoch.

Domnievam sa, že by sme mali reagovať okamžite a skutočne nájsť koordinované mechanizmy reakcie Spoločenstva na tento druh krízy.

Predsedníctvo naozaj tvrdo pracovalo a chcel by som mu poblahoželať k tomu, že bolo vždy na čele, s plnou podporou Komisie. Som presvedčený, že v týchto ťažkých časoch Európska únia dokázala svoju schopnosť hovoriť jednohlasne. Európsku úniu vedie predsedníctvo s podporou Komisie.

Veľmi však vítam aj všetky aktivity Európskeho parlamentu, pretože Parlament vytvára základňu pre dohodu. Ak dve strany nekomunikujú na vládnej úrovni, ak spoločnosti skúšajú hrať svoje hry, čo môže zabezpečiť politickú stabilitu? Je to široká politická základňa na Ukrajine a v Rusku, ktorá spolu komunikuje a ja by som chcel poďakovať pánovi Saryuszovi-Wolskému za jeho aktivity pri tejto výmene názorov a tiež pánovi predsedovi Pötteringovi, ktorý sa podieľal na zmierovaní oboch strán. Riešenie je tak jednoduché, len keby spolu hovorili.

Takže som presvedčený, že toto boli veľmi dôležité aktivity a veľmi dúfam, že po dnešnom zasadnutí v Parlamente (pretože ho sledujú obe strany) sa objaví nová snaha vyriešiť tento problém. Strana, ktorá trpí najviac, je strana, ktorá nenesie zodpovednosť za túto krízu; strana, ktorá sa zapojila, aby uľahčila riešenie problémov. Toto zapojenie stojí európskych daňových poplatníkov a európskych spotrebiteľov peniaze.

Takže sa domnievam, že je najvyšší čas, aby plyn opäť začal stabilne prúdiť do Európskej únie.

PRESEDÁ: PÁN ONESTA

podpredseda

Jacek Saryusz-Wolski, v mene skupiny PPE-DE. – Vážení pán predsedajúci, toto závažné prerušenie dodávok plynu je drámou pre európskych občanov, európsky priemysel, európske pracovné miesta a stáva sa vrcholom hospodárskej krízy. My, poslanci tohto Parlamentu, budeme v nadchádzajúcich európskych voľbách všetci musieť odpovedať na otázky o tom, čo sme urobili pre ochranu nášho priemyslu, našich pracovných miest a našich občanov.

V rozpore s niektorými počiatočnými názormi sa tento problém týka politických a mnohostranných záležitostí a nemá dvojstranný a obchodný pôvod. Pred tromi rokmi, keď sme boli svedkami prvej plynovej krízy po tom, čo Rusko zastavilo dodávky energie, Európa si uvedomila svoju zraniteľnosť a svoje obmedzenia. Už vtedy sa ukázalo, že potrebujeme spoločnú zahraničnú politiku EÚ v oblasti energetiky.

Naša skupina, PPE-DE, od úplného začiatku podporovala túto myšlienku. Bola to práve naša skupina, ktorá začala udávať tón požiadavkou na správu z vlastnej iniciatívy o spoločnej európskej zahraničnej politike v oblasti energetiky, ktorú som mal tú česť predložiť tomuto Parlamentu v septembri 2007 a ktorú jednodhlasne podporili všetky politické skupiny a aj ju takmer jednodhlasne prijali.

Táto spáva požadovala komplexnú stratégiu s presným plánom postupu smerom k spoločnej zahraničnej politike EÚ v oblasti energetiky, pričom odporúčala mnoho krokov, ktoré sa mali podniknúť: z krátkodobého hľadiska mechanizmus solidarity, jednotný postup pri obrane našich záujmov, efektívnejšia energetická diplomacia; a zo strednodobého hľadiska diverzifikácia vrátane projektu Nabucco, zásobníky, investície a prepojenia.

Niektoré naše odporúčania sa objavili, aj keď oneskorene, v Druhom strategickom prieskume energetickej politiky Komisie. Vitáme to a tiež úsilie českého predsedníctva o riešenie terajšej krízy a sprostredkovanie medzi oboma stranami.

To však nestačí, ak máme predchádzať podobným situáciám v budúcnosti. Možno to bude, iba ak sa vyzbrojíme skutočne spoločnou politikou energetickej bezpečnosti EÚ a solidarity, čo nám poskytne trvalé, udržateľné a systémové riešenia. Znamená to skombinovať váhu členských štátov, reprezentovaných Európskou komisiou, a jednotný hlas EÚ pri priamych rokovaniach s našimi partnermi, či už sú to producenti alebo tranzitné krajiny. Medzitým by sme mohli uvažovať o nákupe plynu priamo od Ruska na rusko-ukrajinskej hranici.

Mám dve otázky pre úradujúceho predsedu a Komisiu. Pán komisár Piebalgs a pán vicepremiér Vondra, mohli by ste vypracovať scenár, ako by sa EÚ do toho vložila a prevzala, spoločne s Ukrajinou, zodpovednosť za tranzit plynu? Po druhé, akými nástrojmi nátlaku disponuje EÚ? Akú akciu by sme mohli podniknúť ako odpoveď? Naša skupina by očakávala, že predsedníctvo a Komisia podniknú pohotové a radikálne akcie a opatrenia voči našim energetickým partnerom, Rusku a Ukrajine, aby sa obnovili dodávky plynu. Naša skupina požiada Parlament, aby sa v tejto veci intenzívne a sústavne angažoval, dokonca aj počas predvolebnej kampane až do volieb. Chceme vás informovať, že sme založili kontaktnú skupinu medzi Európskym parlamentom, ruským parlamentom a ukrajinským parlamentom.

Hannes Swoboda, v mene skupiny PSE. – (DE) Vážení pán predsedajúci, moja skupina požaduje, aby bol v súlade s článkom 175 zriadený dočasný výbor, ktorý bude hľadať odpovede na mnohé z otázok nastolených aj pánom Saryuszom-Wolskim. Inými slovami, aby sme sa spojili s Komisiou a tiež, samozrejme, s Radou a aby sme do májovej schôdze vyvodili z tejto situácie náležité závery, ku ktorým azda môžeme dospieť spoločne.

Rozhovory, ktoré sme viedli so zástupcami Gazpromu a Naftogazu, inými slovami, s Ruskom a Ukrajinou, potvrdili náš dojem, že obe tieto strany sa správajú nezodpovedne. Môžem znovu otvorene zdôrazniť to, čo povedal pán komisár Piebalgs – v tejto chvíli ani jeden z nich nekoná zodpovedne, ani ako zodpovedný partner Európskej únie. To musí mať zodpovedajúce dôsledky.

Keďže plne podporujem podniknuté iniciatívy, musím povedať, že už nejaký čas sme vedeli, že Ukrajina odmieta budovať monitorovacie stanice, ktoré prisľúbila. Peniaze, ktoré poskytla Európska únia, zostávajú nepoužívané a my sme na to nereagovali. Už najmenej dva mesiace sme tiež vedeli, že sa nedosiahla dohoda do 1. novembra, teda do termínu, ktorý bol stanovený začiatkom októbra. Podľa môjho názoru, 18. decembra bolo už asi trochu príliš neskoro. Tu mala Komisia urobiť oveľa viac, aby bola pripravená na najhorší možný scenár, a mala o možnom vývoji informovať aj členské štáty. Uznávam, že Komisia prejavila veľkú solidaritu, ale bol by som očakával, že bude predvídať možnosť takéhoto negatívneho vývoja.

Teraz však nie je dôležité ukazovať na niekoho prstom, to nemám v úmysle. Dôležité je vyvodiť náležité závery, aby sme nabudúce boli lepšie pripravení, alebo, čo je ešte oveľa dôležitejšie, aby sme dokázali predísť opakovaniu takejto situácie.

Musím dodať, vážený pán komisár, že sme asi príliš veľa času venovali diskusii o liberalizácii a trhoch, najmä v plynárenskom odvetví, ako dobre viete. To nám neprinieslo žiaden úžitok a určite nám to neprináša nič dobré ani teraz. Ako sme stále zdôrazňovali, plynárenské odvetvie je zvláštne; je infikované, dalo by sa povedať až určované, politikou. Nemá zmysel vyzdvihovať liberalizáciu tohto odvetvia ako najvyšší princíp, keď tu stále máme Ukrajinu a Rusko, ktoré hrajú politicky. V tomto smere potrebujeme silnú spoločnú líniu komunikácie a tá sa musí prejaviť veľmi tvrdo.

Súhlasím s väčšinou toho, čo tu odznelo. Potrebujeme viac plynovodov. Súhlasíme s tým, že plynovod Nabucco je veľmi dôležitý projekt. Vy sami ste tiež spomenuli transsaharský plynovod, o ktorom musíme uvažovať. Tieto veci sa nedajú urobiť zo dňa na deň, ale musíme o nich vysielat signály. Potrebujeme oveľa viac pripojení a vzájomných prepojení. Ani tie sa nezjavia len tak. Nemyslíte si, že sa o to postará trh, pretože sa nepostará, keďže o to nemá záujem. Napokon, toto nie sú investície, ktoré by boli okamžite ziskové. Slúžia na to, aby vznikla rezerva. To isté platí, samozrejme, o zásobách plynu. Je úplne neprijateľné, že mnohé krajiny majú malé alebo žiadne zásoby plynu, alebo dokonca o svojich zásobách odmietajú informovať Komisiu. Musíme v tomto ohľade postupovať spoločne.

Pri všetkej mojej kritike detailov, tento Parlament a Komisia naozaj musia niektoré členské štáty vyzvať, aby si v tejto veci urobili poriadok a žiadať od nich, aby už konečne realizovali spoločnú európsku energetickú politiku. V tomto bode súhlasím s pánom Saryuszom-Wolskim – naozaj sme to spoločne požadovali a získali sme len veľmi malú podporu Rady, alebo skôr členských štátov. Ak to skutočne chceme, navrhujem, aby sme vypracovali spoločnú stratégiu do mája, do nášho posledného rokovania. Napokon, pre tento Parlament je neprijateľné ísť na prázdniny alebo k voľbám bez toho, aby sme skutočne vyvodili náležité závery z týchto tragických udalostí – dúfam, že spoločne.

István Szent-Iványi, v mene skupiny ALDE. – (HU) Už tu máme dohodu a mnoho sľubov, ale zatiaľ žiadny plyn. Už toho bolo dosť! Nemôžeme dovoliť, aby bola Európa nevinnou obeťou cynickej presilovej hry. Ak sa dodávky plynu okamžite neobnovia, musí to mať jednoznačné a presvedčivé dôsledky. Nemôžeme tolerovať situáciu, keď sú milióny Európanov bez tepla; nemôžeme tolerovať ohrozenie niekoľko stotisíc pracovných miest.

Európa sa doposiaľ vyhýbala konfliktom s týmito dvoma krajinami a robila politické ústupky a gestá. Táto politika zlyhala. My, liberáli, už dlho požadujeme výrazné zníženie našej závislosti, našej energetickej závislosti od Ruska.

Zjavným poučením z tejto krízy je to, že plynovod Nabucco sa musí stať skutočnou alternatívou a musí preto dostať finančnú podporu. Musíme vypracovať spoločnú energetickú politiku s väčšou solidaritou medzi členskými štátmi, s lepšou koordináciou a prepojením sietí. Musíme urýchliť vývoj obnoviteľných a alternatívnych zdrojov energie a zvýšiť energetickú účinnosť.

Toto však vyrieši naše problémy až zo strednodobého a dlhodobého hľadiska. Preto musíme ostro pripomenúť Kyjevu a Moskvu, aby si plnili svoje medzinárodné záväzky a upozorniť ich, že ak to neurobia, bude to mať dôsledky pre všetky oblasti našich dvojstranných vzťahov.

Rusko musí podať dôkaz, že koná v dobrej viere, a urobiť všetko, čo je v jeho silách pre to, aby sa dodávky bez meškania obnovili. Ukrajina si tiež musí byť vedomá, že hoci momentálne platí za plyn politickú cenu, ktorá je nižšia ako trhová, táto cena ju v skutočnosti stojí viac ako trhová cena, pretože zvyšuje zraniteľnosť Ukrajiny a jej náchylnosť na vydieranie.

Európska únia teraz podstupuje test pred svojimi občanmi. Je schopná účinne hájiť svoje záujmy? Ak Európa zlyhá v tomto teste, nemá reálnu budúcnosť. Ak ho však zvládne, môže sa do budúcnosti pozerat s optimizmom.

Hanna Foltyn-Kubicka, v mene skupiny UEN. – (PL) Vážený pán predsedajúci, plynová kríza v Európe je trvalá a oveľa hlbšia, než uvádzajú európske politické elity. Musíme dôrazne podčiarknuť, že táto kríza nemá len čisto hospodársku povahu. Je to predovšetkým politická kríza, založená na bezmocnosti Európy voči agresívnej politike pána Putina.

Neklamme sami seba – Rusko sa netrápi pre pár dolárov. V pozadí udalostí uplynulých dní sú agresívne kroky Kremľa, ktorého cieľom je rozšíriť svoju dominanciu v oblasti juhovýchodnej Európy. Ukrajina je pre Rusov strategicky dôležitá nielen preto, že jej územím prechádza plynovod do Európy, ale preto, že ruská čiernomorská flotila kotví v Sevastopole. Prenájom základne vyprší v roku 2017, ale málokto verí, že Rusi odídu z Krymu dobrovoľne. Požiadavky Gazpromu podporuje celá politická a vojenská mašinéria Kremľa, ktorého cieľom je zdiskreditovať a oslabiť ukrajinskú vládu a dostať Ukrajinu na kolena. Nanešťastie, pasívny prístup Európy pomáha pánovi Putinovi priblížiť sa k tomuto cieľu.

Rebecca Harms, v mene skupiny Verts/ALE. – (DE) Vážený pán predsedajúci, aj ja by som chcela začať konštatovaním, že Česká republika má veľmi ťažký začiatok svojho predsedania Rade a že v súvislosti s touto novou plynovou krízou nemohla v uplynulých týždňoch urobiť viac, aby odstránila nejasnosti, ktoré vládli v uplynulých rokoch v problematike európskej vonkajšej energetickej politiky.

Teraz všetci vidíme ukážku toho, že často opakovaná fráza „vonkajšia energetická politika“ znamená spoločnú stratégiu, ktorá v Európe neexistuje. Nad rámec tejto diskusie o ruskom plyne si Európania spoločne musia odpovedať na otázku, aký vzťah s Ruskom skutočne chcú mať v budúcnosti. Plyn je iba jeden problém, celý obchod so surovinami je iba jeden problém, ale my hovoríme o základnom vzťahu Európskej únie so svojím najväčším susedom na východe nášho kontinentu a to si treba ujasniť.

Zároveň si musíme ujasniť, ako chce Európska únia v budúcnosti pristupovať ku krajinám, ktoré stále váhajú medzi Ruskom a EÚ. Podľa môjho názoru sme skutočne mohli predvídať to, čo sa teraz deje na Ukrajine. Nie je žiadnym prekvapením pre nikoho, kto pozná Ukrajinu, že nielen Gazprom a ruský štát, ale aj Ukrajina mieša politiku s hospodárskymi záujmami. Najväčšia hrozba, ktorej v súčasnosti Ukrajina čelí, je to, že záujmy určitých politických subjektov by mohli viesť k oslabeniu užších vzťahov s Európskou úniou a zníženiu vážnosti, ktorú krajina dosiahla. Kritika, ktorá počas tejto diskusie smeruje k zodpovedným osobám v Rusku, prinajmenšom rovnako patrí aj Naftogazu, RosUkrEnergu, všetkým zodpovedným a aj ukrajinskej vláde.

Toto je oveľa viac než len obchodný spor a myslím si, že české predsedníctvo nás počas týchto pár uplynulých dní viedlo dobre. Dúfam, že plány, ktoré pán komisár predložil, prinesú svoje ovocie. Rada by som zablahoželala Komisii za jej jednoznačný postoj k nevhodnému pokusu o opätovné pripojenie vysoko rizikového reaktora Bohunice do energetickej siete. To by ničomu nepomohlo, iba by to predstavovalo ďalšie porušenie práva Spoločenstva, tentoraz zvnútra Európskej únie.

Esko Seppänen, v mene skupiny GUE/NGL. – (FI) Vážený pán predsedajúci, páni komisári, pán úradujúci predseda Rady, Komisia sa ujala úlohy sprostredkovateľa v spore o plyn medzi Ruskom a Ukrajinou a robí všetko preto, aby boli dodávky obnovené.

Nemám vo zvyku Komisiu chváliť, ale v mene svojej skupiny by som sa jej rád poďakoval. Nespráva sa ako sudca, ale ako lekár. Nie však ako chirurg, ale skôr ako psychiater. Takí ľudia sú v súčasnosti potrební a užitoční.

Zatiaľ čo ľudia v mnohých častiach Európy mrznú, na Ukrajine sa prezident a premiérka zaoberajú bojom o moc. Vzhľadom na túto skutočnosť je včerajší návrh pána Saryusza-Wolského, predsedu Výboru pre zahraničné veci, aby EÚ uvalila sankcie s cieľom zabezpečiť prúdenie plynu, nezodpovedný. Mali by sme súhlasiť s tým, že EÚ začne bojkotovať ruský plyn? Prirodzene, Poľsko by malo potom ísť v tejto veci pre ostatných príkladom a odmietnuť ruský plyn.

Naša skupina dúfa, že Komisia zotrvá v úlohe aktívneho sprostredkovateľa v záujme dosiahnutia zhody.

Gerard Batten, v mene skupiny IND/DEM. – Vážený pán predsedajúci, citujem z vystúpenia na túto tému, ktoré mal môj kolega Godfrey Bloom 25. októbra 2006: „Myšlienka, nápad alebo predstava, že energetické zásoby Spojeného kráľovstva by mohli podliehať kontrole nejakého druhu zoskupenia so zločincom ako je Putin, je úplne absurdná. Je skutočné šialenstvo očakávať niečo od akéhokoľvek papiera, ktorý podpísal. Ten muž je zločinec.“

Pán Putin momentálne robí to, čo by urobil každý skúsený zločinec – sťahuje dodávky a tlačí ceny nahor. Európa bude stáť pred dvomi možnosťami: pripraviť sa na platenie oveľa, oveľa vyšších cien za neisté dodávky plynu z Ruska alebo, ak to bude možné, nájsť náhradných dodávateľov. Spojené kráľovstvo sa musí postarať

o to, aby jeho znižujúce sa zásoby plynu zostali národným zdrojom a nedovoliť, aby sa stali spoločným európskym zdrojom. Musíme sa tiež pustiť do programu budovania nových jadrových elektrární.

Jana Bobošiková (NI). – (CS) Vážené dámy a páni, napriek všetkému súčasnemu úsilíu Európskej rady a Komisie zostávajú niektoré členské štáty bez dodávok ruského plynu, ich hospodárstva sú ohrozené a ľudia sa boja mrazu. Je to vysoká daň za krátkozrakú zahraničnú a energetickú politiku Európskej únie. Bohužiaľ ju platia tí najslabší.

Dámy a páni, prázdne plynové potrubia, obmedzenie výroby a zima v školách sú daňou za zbytočnú rusofóbiu tých členov Únie, ktorí sú proti obnoveniu rokovaní o strategickom partnerstve s Ruskom. Je to daň za nekritickú podporu oranžovej časti ukrajinského politického spektra, ako aj za snahu riadiť politiku východnej Európy z Bruselu.

Je to daň za fanatické odmietanie jadrovej energie. Je to tiež daň za dlhodobú snahu zasahovať do národných energetických politík jednotlivých členských štátov. Čo by ste poradili slovenskému premiérovi Ficovi, ktorý v tejto chvíli stojí pred Sofiinou voľbou? Zatiaľ čo teplota je 20 stupňov pod mrazom a plyn z východu neprúdi, Brusel sa vyhŕáža Slovensku sankciami za spustenie jadrovej elektrárne v Jaslovských Bohuniciach. Má vari po 20 dňoch, na ktoré má Slovensko zásoby, nechať továrne skolabovať a ľudí zamrznúť?

Dámy a páni, teraz vidíme, aká dôležitá je energetická sebestačnosť jednotlivých štátov Európskej únie. Aké dobré je mať teplú domácu košeľu namiesto chatrného kabáta EÚ. Mali by sme sa z tohto poučiť a vyvarovať sa presunutiu právomocí v oblasti energetiky do Bruselu, ako to vyžaduje Lisabonská zmluva.

Giles Chichester (PPE-DE). – Vážení páni predsedajúci, je takmer neuveriteľné ako sa história, pokiaľ ide o prerušenie dodávok plynu cez Ukrajinu v tomto období roka, opakuje. Napriek tomu by sme nemali byť prekvapení, lebo kedy sa dá lepšie upútať pozornosť ľudí ako počas zimného obdobia?

Nie je vôbec ťažké pochopiť agendu Ruska v celej tejto záležitosti. Osobitne však na mňa zapôsobila myšlienka, ktorá sa objavila v tlači, a to, že Gazprom nevyhnutne potrebuje uzavrieť dohodu s vyššími cenami plynu, ktoré súvisia s minuloročným maximom cien ropy, ešte predtým, ako tieto ceny plynu klesnú v dôsledku zníženia cien ropy.

Nech je to už akokoľvek, dôsledky zostávajú rovnaké ako pred tromi rokmi. Členské štáty EÚ sú ohrozené závislosťou od dovozu plynu od jedného dominantného dodávateľa. Už nestačí tvrdiť, že my potrebujeme ruský plyn a oni potrebujú našu tvrdú menu, takže obchod je bez rizika. Musíme podniknúť kroky, aby sme zaistili bezpečnosť dodávok.

Členské štáty sa budú musieť zaprieť a pripraviť, že zaplatia za vyhovujúce zásobníky a zásoby plynu. Dohoda o tom, koľkodňové zásoby plynu predstavujú primeranú rezervu by bola dobrým začiatkom. Ďalším samozrejým krokom by mala byť diverzifikácia zásob. Dobrým príkladom je vybudovanie terminálov na skvapalnený zemný plyn vo všetkých častiach Európy. Zdá sa logické, že na projekty plynovodov Nord Stream a Nabucco by sa malo pozeráť v priaznivejšom svetle. Musíme zdvojnásobiť úsilie, aby sme zlepšili efektívnosť a zvyšovali úsporu energie v oblasti spotreby elektriny, a to v rámci priemyselného využitia, ako aj spotreby domácností. Môžeme dosiahnuť obrovské úspory.

V prvom rade musíme opätovne vyvážiť kombináciu našich zdrojov energie a pritom prihliadať na dvojicu cieľov, a to bezpečnosť dodávok a politiku zmeny klímy. Zvýšením podielu elektrickej energie pochádzajúcej z obnoviteľných zdrojov, jadrovej energie a technológie čistého uhlia môžeme dosiahnuť oboje. Každá z týchto možností však potrebuje čas na prípravu, a tak sa zatiaľ musíme neodkladne a s vynaliezavosťou pustiť do zlepšovania energetickej efektívnosti.

Jan Marinus Wiersma (PSE). – (NL) Vážení páni predsedajúci, súhlasím s názormi mnohých kolegov. Čo sa udialo za posledné týždne, viedlo k veľkému prekvapeniu. Dokonca aj včera, keď som počúval zástupcov Ruska a Ukrajiny, ako tu prehlasujú, že oni určite nie sú na vine, som sa pristihol, že som poriadne nahnevaný. Neustále dostávame vzájomne si odporujúce informácie o tom, čo sa vlastne deje. Najprv si vypočujeme jeden príbeh, potom zasa druhý. Pre nás poslancov je veľmi ťažké zistiť konkrétne fakty. Dúfame, že tento zmätok sa v niekoľkých najbližších dňoch vyrieši a že plyn začne opäť prúdiť ako bolo prišľúbené.

A keď plyn začne opäť prúdiť, znamená to, že sa vrátíme k bežnému chodu vecí? Nemyslím si to. V roku 2006 sa stalo to isté, ale vtedy bol dosah na Európsku úniu oveľa menej závažný. Príčinou konfliktu medzi Moskvou a Kyjevom, ktorý viedol k prerušeniu dodávok plynu, bola v tom čase cena plynu. Už vtedy sme upozorňovali na hrozbu opakovaného scenára a ten sa teraz odohráva. Vieme, že dodávky plynu sa každý rok prerokovávajú nanovo, lebo Ukrajina a Rusko pracujú s jednoročnými zmluvami. Európska únia začala

podnikať kroky až od minulého mesiaca, kedy opäť vypukla kríza. Veľa z toho, o čom sme diskutovali už v roku 2006 nakoniec nemalo žiadny účinok. Už vtedy sme vedeli, že sme príliš závislí od jedného plynovodu, ktorý zabezpečuje dodávky takmer 80 % plynu cez jednu krajinu. Už vtedy sa hovorilo o tom, že by sme mali neodkladne pracovať na náhradných trasách dodávky. Už vtedy bolo jasné, že si nie sme úplne istí, či ako štáty EÚ dokážeme pomôcť jeden druhému v prípade, že sa v niektorých vyskytnú problémy, čo sa teraz stalo Bulharsku, Slovensku a niekoľkým ďalším štátom. V tejto oblasti sa v posledných rokoch urobilo len veľmi málo. V posledných týždňoch sa ukázalo, aké ťažké je zaviesť do praxe systém, ktorý by nám umožnil vypomôcť jeden druhému.

Rusko a Ukrajina zasadili sebe a svojej reputácii poriadny úder. V prvom rade, podľa môjho názoru, tu nie sme na to, aby sme vinili jednu alebo druhú krajinu. Čo je však zrejmé, obidve krajiny majú nedostatočné povedomie, pokiaľ ide o priateľský postoj k zákazníkovi. V podstate teraz spôsobujú veľkú ujmu svojmu najdôležitejšiemu odberateľovi. Patríme medzi dobrých zákazníkov Ruska. Platíme za plynovod vedúci cez Ukrajinu, platíme účty včas a za plyn platíme svetové ceny. Myslím, že sa to obidvom stranám nedá dostatočne zdôrazniť.

Táto situácia, samozrejme, prináša so sebou množstvo otázok. Čo napríklad konflikt záujmov v plynárenskom priemysle v Rusku, a teda vplyv Kremľa na Gazprom? Náhodou som o Ukrajine dobre informovaný a zo skúsenosti viem, že obchod s plynom je veľmi pochybný. Domnievam sa, že by sme sa mali na mnohé záležitosti pozrieť dôkladnejšie. Podobne ako pán Swoboda, aj ja som za parlamentné vyšetrovanie toho, ako k tejto situácii prišlo, čo EÚ neurobila a mala urobiť v posledných rokoch a ako presne funguje plynárenský sektor na Ukrajine a v Rusku, aby sme v budúcnosti mohli predísť podobnej situácii a lepšie pochopiť to, čo sa teraz deje.

Janusz Onyszkiewicz (ALDE). - (PL) Vážený pán predsedajúci, pán úradujúci predseda Rady, pán komisár, v dohode podpísanej minulý rok v októbri potvrdili ukrajinská premiérka Júlia Timošenkova a Vladimir Putin svoju pripravenosť prejsť v priebehu troch rokov na svetové ceny za prepravu a uskladňovanie plynu. Táto dohoda bola podčiarknutá formálnou zmluvou medzi Gazpromom a ukrajinským Naftogazom.

Gazprom však prednedávnom prišiel s požiadavkou veľkého zvýšenia ceny na nereálnu úroveň. Tento spôsob vydierania je možný, lebo Gazprom má nad Ukrajinou monopolistickú moc. Mnohé krajiny Európskej únie sú v podobnej situácii. Znamená to, že na rozdiel od ropy, v Európe neexistuje voľný trh v oblasti dodávok plynu.

Za posledné obdobie klesla cena zemného plynu v Spojených štátoch na 198 USD za 1000 kubických metrov, zatiaľ čo Gazprom žiada od Ukrajiny 450 USD. Táto situácia sa musí zmeniť prostredníctvom diverzifikácie dodávateľov plynu a vybudovaním prepravnej siete v rámci Európskej únie a medzi susednými štátmi, aby podobne ako v prípade ropy vznikol skutočný paneurópsky trh s plynom, ktorý by obmedzoval možnosti monopolistického vydierania v oblasti tvorby cien.

Marcin Libicki (UEN). - (PL) Vážený pán predsedajúci, táto plynová kríza ukazuje, aké je dôležité, aby Európska únia hovorila jedným hlasom, pokiaľ ide o problém dodávok plynu, a to najmä dodávok z Ruska, ktoré nie je spoľahlivým partnerom a dodávateľom.

Minulý rok v júli prijal Európsky parlament správu Výboru pre petície, ktorej autorom som ja a ktorá jasne uvádza, že otázka energetiky a dodávok plynu nie je záležitosťou pre bilaterálne vzťahy. Vtedy išlo o problematiku severného plynovodu z Ruska do Nemecka. Teraz sa obraciam na Komisiu, aby aj na predsedníctvo, aby zabezpečili, že Európska únia bude hovoriť jedným hlasom a že tento problém bude skôr vecou EÚ a Ruska ako vecou bilaterálnych vzťahov. Vyžadujem splnenie všetkých požiadaviek obsiahnutých v správe z 8. júla minulého roku, ktorá uviedla, že Európska únia by mala skutočne konať jednotne.

Bernard Wojciechowski (IND/DEM). - (PL) Vážený pán predsedajúci, viacero politikov prehovorilo v rozprave o plyne, či už na jednej alebo druhej strane sporu. My však nepoznáme fakty týkajúce sa tejto situácie. Pozorovatelia EÚ sú bezradní. Všetko, čo vieme je, že rokujeme s nezodpovednými organizáciami.

Táto situácia tiež svedčí o slabej energetickej politike EÚ. Nepodporujú sa alternatívne riešenia, ako napríklad budovanie jadrových elektrární. Využívanie uhlia sa odmieta pod zámienkou ochrany životného prostredia. Dostali sme sa do situácie, v ktorej jedinou možnosťou je nechať strednú Európu, aby bola závislá od Východu. Situácia na Slovensku je toho dobrým príkladom.

Irena Belohorská (NI). - (SK) Ako poslankyňa zastupujúca záujmy občanov Slovenskej republiky upozorňujem v súvislosti s ukrajinsko-ruským konfliktom ohľadom dodávok plynu Európsku úniu na to,

že v tomto strete záujmov dvoch strán nejde len o dve navzájom sa obviňujúce strany, ale aj o tretiu stranu, ktorej občania sa stávajú obeťou, keďže dodávky ruského plynu cez Ukrajinu sú opäť v nedohľadne.

Slovensko je už ôsmy deň bez plynu a pri súčasných núdzových obmedzeniach priemyslu a krízovom režime podnikov dokážeme zásobovať územie iba jedenásť dní. Plyn pre Slovensko sa znovu zasekol niekde medzi dvomi rozhádanými stranami. Skrátka, dve strany – dve pravdy, ale žiaden plyn.

Dovoľte mi informovať vás, že dnes o 11.45 h, premiérka Ukrajiny pani Timošenková odmietla žiadosť Slovenska o obnovenie dodávok zemného plynu s odôvodnením: „Ukrajina nemá dostatok plynu, nemáme vlastné zásoby, nebudete mať ani vy“. Tiež prízvukujem, že v dôsledku závislosti od ruského plynu, nemožnosti opakovaného spustenia jadrovej elektrárne V1 v Jaslovských Bohuniciach je energická bezpečnosť Slovenskej republiky stále viac a viac ohrozená.

Pán komisár, ďakujem vám za vaše návrhy a snahu o riešenie. Mám jedno opatrenie, ktoré môžete urobiť, a to zastaviť príspevok na Ukrajinu, ako k jednému nezodpovednému partnerovi.

Herbert Reul (PPE-DE). – (DE) Vážený pán predseda, dámy a páni, všetci vieme, že toto je napätá situácia. Konanie Ruska a Ukrajiny je nezodpovedné. Treba tiež povedať, že aj Komisia nesie vinu, lebo sme boli pomalí v podnikaní potrebných krokov, hoci je pravda, že pán komisár Piebalgs v posledných dňoch príkladne riešil tento problém. Tím odborníkov bola vynikajúca myšlienka a myslím si, že si zaslúži poďakovanie s ohľadom na udalosti posledných dní.

Teraz je tiež správna chvíľa, aby sme sa spýtali, prečo sú naše reakcie na podobné udalosti vždy iba krátkodobé. Koľkokrát už Rusko v tejto súvislosti priťahovalo našu pozornosť? Určite to nie je prvýkrát. Sme svedkami opakovaného odstavenia dodávok plynu už niekoľko rokov. Musíme sa teda spýtať sami seba, či sme my – Európsky parlament a európske inštitúcie – urobili dosť v problematike bezpečnosti dodávok alebo či sme radšej uprednostnili iné záležitosti. Som toho názoru, že pán Swoboda urobil správne, keď položil túto otázku.

Veľmi sme sa snažili riešiť, či vôbec, komu a za akých podmienok predať a privatizovať tieto siete. Strávili sme týždne, dokonca mesiace zaoberaním sa tým, ako reagovať na problém zmeny klímy, a pritom sme sa nezamysleli nad skutočnosťou, že je tu tiež tretí veľmi dôležitý politický projekt – ten, ktorý sa týka bezpečnosti dodávok. Čo sme urobili preto, aby sme v Európe zaistili vhodnejšiu kombináciu zdrojov energie a znížili našu závislosť? Čo sme urobili preto, aby boli do tejto kombinácie začlenené aj elektrárne spaľujúce uhlie? Našou klimatickou politikou sme v podstate znevážili tieto elektrárne, a teda zvýšili našu závislosť od plynu. Čo sme urobili pre podporu jadrovej energie? Odpoveď je: príliš málo a príliš bojzlivito. Čo sme urobili pre riešenie problematiky ostatných prijateľných plynovodov? Čo sme urobili vo veci skvapalneného zemného plynu? Čo sme urobili v oblasti vonkajšej energetickej politiky? Udalosti posledných dní ukázali, že je najvyšší čas, aby sme sa v rámci energetickej politiky zaoberali otázkou bezpečnosti dodávok. Nepochybne je to rozhodujúca otázka.

Reino Paasilinna (PSE). – (FI) Vážený pán predseda, páni komisári, čoskoro bude Parlament hlasovať o troch balíkoch týkajúcich sa trhov s elektrickou energiou a plynom. Práve sme schválili energetický a klimatický balík. Teraz je tu však kríza a my by sme mali usporiadať stretnutie väčšieho rozsahu, na ktorom by sa zúčastnili aj naši partneri. Máme na to politickú kapacitu a cítime potrebu spolupráce.

Som tiež za myšlienku vytvorenia pracovnej skupiny podľa článku 175, ktorá by, napríklad niekedy v máji, podala správu tomuto Parlamentu. Ruská a ukrajinská delegácia by mali byť tiež prítomné.

Ako už bolo povedané, situácia je vážna. Milióny ľudí mrznú a továrne prerušujú výrobu. Ukrajina nás zatahla do svojho problému tým, že zabraňuje, aby sa plyn dostal do EÚ. Rusko urobilo to isté, keď zastavilo dodávky plynu do EÚ.

Plyn prúdi, ale cez iné tranzitné krajiny. Vďaka rýchlemu konaniu zo strany Únie – poďakovanie za to patrí Komisii – sú monitorovacie zariadenia už na svojich miestach. Ruský plyn evidentne začal prúdiť do ukrajinskej siete, ale stále sa ešte nedostal do Únie. Došlo k nezvyčajnej situácii. EÚ aj Rusko sa snažia vybudovať energetické potrubia v nových oblastiach: EÚ mimo Ruska a Rusko mimo bývalých sovietskych republík. To je práca pre tých, ktorí sa zaoberajú montážou diaľkových plynovodov.

Príliš by som sa neprikláňal k uplatneniu sankcií voči účastníkom tohto sporu. Nemyslím si totiž, že sankcie sú rozumné. Som skeptický, pokiaľ ide o použitie sily, keďže to môže uškodiť viac nám ako im. Na druhej strane však pokladám prepojenie Zmluvy o energetickej charte s budúcou Dohodou o partnerstve a spolupráci

za obzvlášť dôležité. Jednou z možností by bolo aj založenie združenia, ktoré by riadilo prúdenie plynu cez Ukrajinu. Bolo by to pohotové opatrenie. Mala by byť do neho zapojená aj neutrálna strana.

Predseda júci. Ďakujem vám za tento záverečný postreh.

Henrik Lax (ALDE). - (SV) Vážený pán predseda júci, EÚ je najväčšou hospodárskou veľmocou vo svete. Napriek tomu veľa ľudí mrzne vo svojich vlastných domovoch. Prečo nie je EÚ schopná zabezpečiť kúrenie? Ako ešte nikdy predtým je teraz jasné, že EÚ musí znížiť svoju závislosť od ruského plynu. Musí vybudovať spoločný trh s elektrickou energiou a plynom, aby ochránila prístup svojho obyvateľstva k energii. To si vyžaduje solidaritu v rámci EÚ. Francúzsko a Nemecko sú v kľúčovej pozícii. Nikto, a teda ani Nemecko, sa nemôže nadhlo spoliehať na plyn od Gazpromu. Plynovod Nord Stream nie je riešenie. Sprostredkovateľská pozícia v plynovej vojne medzi Ruskom a Ukrajinou poskytne EÚ dobrú príležitosť na to, aby od oboch strán žiadala dodržiavanie pravidiel, ktoré sú zlučiteľné so spoločným trhom s energiami v rámci Únie. Musíme túto príležitosť využiť.

Inese Vaidere (UEN). - (LV) Vážené dámy a páni, rada by som sa pozrela na tento problém v širšom politickom kontexte. V skutočnosti je takzvaná rusko-ukrajinská plynová vojna iba jednou z etáp boja o vplyv v Európe. Ukrajina aj Gruzínsko sú štáty, ktoré by sme s potešením mali na našej strane, ale Rusko chce nad nimi obnoviť svoj niekdajší vplyv. Rovnako, ako bolo obdobie uprostred leta, keď sa začali olympijské hry a dovolenková sezóna prebiehala v plnom prúde, vybraté na inváziu do Gruzínska, tak obdobie uprostred zimy a času novoročných dovolení bolo vybraté na začatie plynovej vojny. Navyše, ani jednému z týchto štátov nebola ukázaná očakávaná cesta k členstvu v NATO a Európskej únii. Dalo sa predvídať, že keď nie sme schopní primerane zareagovať na útok Ruska proti Gruzínsku, ďalším cieľom sa stane Ukrajina. Politická technika Ruska je jednou z najsilnejších vo svete a tento štát už ukázal, že je pripravený obetovať obrovské prostriedky na dosiahnutie svojich politických cieľov. V tomto prípade odsúvaním uzavretia dohody, aby zdiskreditoval Ukrajinu. Tento druh politickej techniky tiež ponúka dosť prostriedkov na ovplyvňovanie procesov v krajinách svojich záujmov a na rozdiel od nás dokáže plánovať a predpovedať udalosti. Je nevyhnutné dosiahnuť kompromis. Dodávky plynu musia byť obnovené za predpokladu, že má Rusko dostačujúce rezervy na ich zabezpečenie. Ďakujem.

Dimitar Stoyanov (NI). - (BG) Ďakujem, pán predseda júci. Podľa všeobecného názoru je Bulharsko krajinou, ktorú kríza postihla najviac. Netreba pripomínať, že stále prebieha zvaľovanie viny jeden na druhého zo strany krajín zodpovedných za skutočnosť, že Bulharsko skončilo s rezervami, ktoré sú pre neho na zvládnutie tejto plynovej krízy nedostačujúce. Pozrime sa však na to, čo by sme v budúcnosti mohli urobiť. Jedna z možností je čisto vnútropolitická a vyžaduje nájdenie alternatívnych zdrojov, ktoré by Bulharsko mohlo použiť na splnenie svojich potrieb v podobných situáciách. Druhá možnosť, ktorú momentálne máme, však priamo závisí od vôle Komisie.

Máme, alebo presnejšie, Bulharsko má obrovský zdroj energie, ktorý bol v minulosti z politických dôvodov odstavený. Je ním jadrová elektrárňa Kozloduj. V súčasnosti prevádzkuje Bulharsko elektrárne spaľujúce uhlie, ktoré znečisťujú životné prostredie oveľa viac ako jadrová elektrárňa. Som si istý, že kolegovia zo skupiny Zelených s tým budú súhlasiť. Veľkou chybou bolo odstavenie prvých štyroch blokov jadrovej elektrárne Kozloduj, ktoré boli podrobené tuctom skúšok dokazujúcich, že sú úplne bezpečné. Obyvatelia Bulharska týmto utrpeli veľkú ujmu a teraz títo ľudia trpia ešte viac, pretože nemáme odkiaľ získať energiu.

Z tohto dôvodu predkladám Komisii nasledujúcu naliehavú žiadosť: je najvyšší čas dovoliť Bulharsku aj Slovensku, aby spustili do prevádzky svoje plne bezpečné jadrové elektrárne, ktoré im poskytujú ochranu pred nedostatkom energie.

Charles Tannock (PPE-DE). - Vážený pán predseda júci, využitie prerušenia dodávok plynu ako diplomatickej zbrane zo strany Ruska znova potvrdilo dôvod, prečo potrebujeme spoločnú externú politiku energetickej bezpečnosti zaistenú pomocou medzivládnej spolupráce. Takáto politika je zjavným prínosom k minimalizácii nášho vystavenia sa násilným taktikám Ruska prostredníctvom podpory alternatívnych zdrojov ako skvapalnený zemný plyn, nových plynovodov ako Nabucco a transsaharský plynovod, ako aj vybudovaním integrovanej elektrickej siete EÚ.

Podporou obnoviteľnej energie a energetickej účinnosti, ako aj renesanciou jadrovej energetiky poskytne táto politika tiež impulz pre zelenú agendu. Stojím za mimoriadnou požiadavkou Slovenska na opätovné spustenie reaktora v Bohuniciach adresovanou Komisii, ktorá zároveň pomôže riešiť otázku zmeny klímy.

Vôbec nepochybujem o tom, že Rusko zastrašuje Ukrajinu a snaží sa narušiť stabilitu jej vlády dokonca aj tým, že do celého tohto debakla zaťahuje Spojené štáty, a to všetko pred budúročnými prezidentskými voľbami na Ukrajinu a zároveň ohrozuje jej euroatlantické snahy.

EÚ bola do tohto sporu zatiahnutá ako vedľajšia obeť diplomacie Kremľa v otázkach plynu. Nemôžem sa ubrániť pocitu, že konanie Ruska bola načasované tak, aby sa zhodovalo so začiatkom českého predsedníctva, hoci premiér a úradujúci predseda Rady Topolánek preukázal veľkú šikovnosť pri riešení tejto naliehavej situácie.

Ukrajina je možno vinná vo veci odčerpávania časti ruského plynu, ale je to hádam pochopiteľné v kontexte stále nejasných bilaterálnych dohôd medzi týmito dvomi krajinami.

V súčasnosti je Ukrajina nútená zaplatiť sprostredkovateľskej spoločnosti ďalších 500 miliónov USD ročne. Ak vezmeme do úvahy, že ukrajinský plynový dlh voči Rusku predstavuje 2,4 miliardy USD, potom by mohol byť približne o päť rokov splatený zrušením tejto platby, ktorá údajne, podľa zástupcu ukrajinskej premiérky, skončí vo vreckách skorumpovaných politikov.

Musíme odmietat akýkoľvek pokus o vrazenie klinu medzi Ukrajinu a jej spoločnú budúcnosť so Západom, a to predovšetkým jej budúcnosť plnoprávneho člena Európskej únie. Najlepší spôsob ako zaručiť, aby Rusko už viac nezastrašovalo Ukrajinu alebo vyvíjalo na ňu tlak, či dokonca provokovalo EÚ, aby prinútila Ukrajinu zaplatiť, je presadzovanie spoločnej externej politiky energetickej bezpečnosti EÚ, ktorá bude dôkazom solidarity medzi členskými štátmi v čase krízy alebo nedostatku energie.

Adrian Severin (PSE). - Vážený pán predsedajúci, problém, s ktorým zápasíme nie je iba rusko-ukrajinský spor. Je to spor medzi Európou a Ruskom, ktorého predmetom je geopolitické postavenie Ukrajiny, spor medzi EÚ a Ukrajinou, ktorého predmetom sú európske vyhliadky Ukrajiny, spor medzi Európskou úniou a Ruskom, ktorého predmetom je monopolné postavenie Ruska v oblasti dodávok plynu a tiež spor medzi Európskou úniou a Ukrajinou, ktorého predmetom je monopolné postavenie Ukrajiny v oblasti tranzitu plynu.

Všetky tieto spory nás dostávajú do stredu energetickej vojny, v ktorej ide o rozdelenie moci. V tejto vojne nie sme rukojemníkmi, ale bojovníkmi. Nie sme sprostredkovateľmi, ale jednou zo strán, ktorá má legitímny záujem. Táto vojna šíri svoje dôsledky z jednej krízy na druhú. Mohli by sme zastaviť boj a zorganizovať mierovú konferenciu?

Potrebujeme pravidlá pre voľný trh s energiou, na ktorom sa budeme podieľať spolu so svojimi ruskými a ukrajinskými partnermi. Potrebujeme záruky a mechanizmy na presadenie týchto pravidiel, ako aj arbitrážny systém na riešenie sporov a tiež inštitúciu, ktorá uvedie tieto mechanizmy do chodu. Potrebujeme spoločnú európsku energetickú politiku podporenú primeranými právnymi a politickými nástrojmi a upevnenú komplexnou dohodou s krajinami zabezpečujúcimi dodávky a tranzit plynu, teda s Ruskom a Ukrajinou. Sankcie nemôžu fungovať. Konfrontácie tiež nie sú riešením. Spojme sa a rokujme strategicky a komplexne. S ohľadom na tento cieľ musíme zorganizovať vytvorenie medziparlamentných pracovných skupín ad hoc zo zástupcov Európskeho parlamentu, ruskej Dudy a ukrajinskej Rady, aby nepretržite sledovali proces budovania konsenzu a stratégie tak dlho, ako to bude nutné.

Toine Manders (ALDE). - (NL) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, naša spoločnosť nemôže fungovať bez energie, ako je práve zrejmé. Plyn musí začať prúdiť a z krátkodobého hľadiska je, podľa môjho názoru, mimoriadne dôležité, aby boli prerokované všetky diplomatické cesty. Komisia a Rada to práve teraz robia veľmi chvályhodným spôsobom s cieľom zabezpečiť, aby sa dodávky plynu čím skôr dostali na správnu cestu. Vyhrážať sa súdnou žalobou nie je, prirodzene, veľmi účinný postup.

Domnievam sa, že zo strednodobého hľadiska je dôležité zriadiť európsky energetický trh za predpokladu, že budú prijaté opatrenia, ktoré sme doteraz neprijali. Je čas konať. Viem si predstaviť, že v tomto budú členské štáty hrať dôležitú úlohu, ako napríklad aj v rýchлом vybudovaní plynovodov Nabucco a Nord Stream. Predovšetkým sa musíme postarať o to, aby bola vytvorená jedna európska sieť pre plyn aj elektrickú energiu, ktorá by znížila našu závislosť a umožnila nám vytvoriť náležité fungujúci trh a zároveň prejavil viac solidarity, ako aj predvídať problémy. Budeme si však musieť vyhrnúť rukávy. Ja iba premýšľam, prečo členské štáty doteraz neurobili žiadne opatrenia.

Dariusz Maciej Grabowski (UEN). - (PL) Vážený pán predsedajúci, Európska únia sa úspešne pustila do problému globálneho otepľovania. Prijatie návrhu stačilo k okamžitému úspechu. Podarilo sa nám znížiť teploty v Európe a privolať zimu, ktorá ovplyvnila celý kontinent. Podľa myšlienky „chcieť znamená uspieť“

je to dôkaz moci a schopností Európskej únie. Náš úspech sa však zmenil na prehru, pretože teraz potrebujeme viac tepla pre naše domovy a pracoviská. Toto je niečo, čo úradníci nepredvídali.

Pokiaľ ide o energetickú politiku, Európska únia sa začína podobať na lekára v Haškovej knihe *Osudy dobrého vojaka Švejka*, ktorý na všetky choroby predpisoval rovnakú liečbu – výplach čriev. Európska únia sa obmedzila na slovné vyhlásenia, konferencie a hlavne pohrávanie sa s Ruskom a dodávanie mu odvahy používať energetické zdroje ako nástroj politického tlaku. A čo je horšie, Rusko si v Nemecku našlo spojenca, s ktorým sa chystá v Baltickom mori budovať plynovod.

Záver je každému jasný. Musíme urobiť neodkladné opatrenia na zabezpečenie nezávislosti od ruských dodávok plynu a zároveň mať na pamäti, že „najslabší sa potopí ako prvý“. Znamená to, že najprv sa musíme postarať o krajiny hraničiace s Východom a plne závislé od jeho plynu, ako sú Poľsko a pobaltské štáty. To je možné iba za predpokladu, že Európska únia nepovažuje súkromné záujmy a záujmy tých, ktorí zastupujú Rusko, za dôležitejšie.

Nickolay Mladenov (PPE-DE). - (BG) Ďakujem, pán predsedajúci. Občania 18 členských štátov sú v súčasnosti držaní ako rukojemníci v politickom spore medzi Ukrajinou a Ruskom. Používam výraz „politický spor“, lebo sme všetci boli svedkami využívania Gazpromu a dodávok plynu z Ruska ako politickej zbrane s cieľom vyvíjať nátlak na zvrchovaný štát. Európski občania sú držaní ako rukojemníci. Plyn dodáva Rusko. Plynový kohútik zavrelo Rusko. Áno, aj Ukrajina nesie vinu. Vyzývam preto Európsku radu a Komisiu, aby našim priateľom na Ukrajine otvorene povedali, že ak opozícia a vláda nezaujmu spoločné stanovisko ku kľúčovým problémom ovplyvňujúcim ich rozvoj, nebudú schopní odolávať tlaku, ktorý je vyvíjaný na nich a tiež na nás. Podobne ako sme my v našich krajinách dosiahli konsenzus v kľúčových otázkach, tak aj oni ho v kľúčových otázkach musia dosiahnuť.

Po druhé, Gazprom zaplatí pokuty našim štátom, lebo teraz sa musí Bulharsko, ktoré je najvážnejšie postihnutou krajinou v Európe a ktoré je úplne závislé od ruských dodávok plynu, domáhať svojich práv a žiadať o náhradu škody od dodávateľa, ktorým je v tomto prípade Rusko.

Po tretie, čo sa týka energetiky v Európe, je potrebné vyslať rovnakú správu. Musíme jasne povedať „áno“ jadrovej energii v Európe, „áno“ alternatívnym zdrojom energie, „áno“ iným plynovodom, ktoré nám umožnia znížiť našu závislosť od jedného dodávateľa, „áno“ väčším zásobníkom a tiež „áno“ lepšiemu prepojeniu členských štátov, aby sme sa vyhli podobnému druhu krízy.

Na záver by som chcel povedať, že u nás sa aj bulharská vláda stretáva s ostrou kritikou. Počas všetkých tých rokov svojej moci utajovala zmluvy o dodávkach z Ruska a nerobila nič pre diverzifikáciu zdrojov v našej krajine.

Atanas Paparizov (PSE). - (BG) Vážený pán predsedajúci, pán minister, pán komisár, ako zástupca najviac postihnutej krajiny vyzývam vás a inštitúcie, ktoré zastupujete, aby ste neodkladne podnikli kroky na obnovenie dodávok s použitím všetkých politických prostriedkov a možností v súlade s medzinárodným právom. Dúfam, že na základe princípu solidarity prijme Rada a Komisia návrhy Bulharska, aby bola časť z nevyplatených 5 miliárd EUR použitá na projekty vytvorenia cezhraničných prepojení medzi Bulharskom a Rumunskom a tiež Bulharskom a Gréckom, ako aj zväčšenie zásobníkov v Chirene, čo by umožnilo pokryť najnutnejšie potreby. Tieto prostriedky by boli ďalej použité aj na rozšírenie možností spoločného využívania terminálov na skvapalnený plyn.

Ako spravodajca jedného z dokumentov týkajúcich sa tretieho energetického balíka považujem otázku zabezpečenia transparentnosti a dodržiavania pravidiel za dôležitejšiu ako všetky ostatné otázky súvisiace s doložkou o tretích krajinách. Tiež dúfam, že hneď ako to bude možné, Komisia zareaguje na požiadavku, ktorú sme predložili spolu s pani Podimataovou. Tá sa týka dlhodobých opatrení, ktoré majú byť prijaté, aby sme ešte pred jarným zasadnutím Európskej rady mali spoločnú politiku a účinné opatrenia na riešenie podobných problémov, aké sa vyskytli teraz a ktoré dnes opísal pán Barroso ako neuveriteľné, neospravedlňiteľné a nepochopiteľné.

Metin Kazak (ALDE). - (BG) Napriek dohode o obnovení dodávok ruského plynu do Európy uzavretej medzi Ruskom a Ukrajinou boli naše nádeje opäť zmarené. Bez ohľadu na to, či ide o technické, finančné alebo politické dôvody, nedá sa toto bezprecedentné embargo ospravedlniť. Je bezohľadné a nehumánne odsúdiť milióny európskych občanov, aby počas zimy s rekordne nízkymi teplotami ostali v chlade. Pre Bulharsko ako najviac postihnutú krajinu EÚ je mimoriadne dôležité, aby bola dodržaná zásada *Pacta sunt servanda* a aby boli dodávky plynu obnovené. Za ujmu a utrpenie spôsobené ľuďom a za porušenie dohôd by sa malo žiadať spravodlivé odškodné.

Chcel by som zablahoželať českému predsedníctvu k jeho aktívnej úlohe sprostredkovateľa v riešení tejto krízy. Viac ako kedykoľvek predtým sa musí Európska únia teraz riadiť dávnyim heslom mušketierov: „Všetci za jedného a jeden za všetkých“ a poskytnúť postihnutým krajinám, ako je Bulharsko, finančnú pomoc na životne dôležité projekty, ktoré im zaistia energetickú bezpečnosť. Je najvyšší čas ukázať silu a súdržnosť našej Únie prijatím dlhodobej stratégie.

Eugenijus Maldeikis (UEN). - (LT) Je zrejmé, že táto kríza týkajúca sa dodávok plynu je politický problém a nie obchodný spor. Ako Gazprom, tak aj Naftogaz vykonávajú v tomto spore základnú úlohu – snažia sa nám všetkým a celej spoločnosti dokázať, aký ťažký je z technického, technologického a hospodárskeho hľadiska tranzit plynu. To sa neustále opakuje. Je to tým viac, lebo títo naši partneri, teda partneri Európskej únie, sa neradiá základnými obchodnými postupmi a ani Energetickou chartou. Zdá sa, že pre našich partnerov neexistuje. Bohužiaľ, nevidím zo strany Kyjeva alebo Moskvy žiadnu ochotu uzavrieť dohodu. Mám pocit, že sa v týchto rokovaniach snažia získať čas, a preto sa domnievam, že iba politické opatrenia pomôžu riešiť tento politický problém, kým nebudú vyriešené technické otázky okolo tranzitu. Myslím si, že sa musíme usilovať o dosiahnutie politických dohôd a záruk medzi Európskou úniou, Ruskom a Ukrajinou, kým zo strednodobého a dlhodobého hľadiska nedosiahneme naše ciele. Ešte jedna vec k solidarite. Premiéri Bulharska a Slovenska sa chystajú rokovať v Moskve a Kyjeve. Tento týždeň energetickej solidarity by sa nemal opäť skončiť rokovaniami bilaterálneho charakteru. Myslím si, že pre Bulharsko a Slovensko by bolo obnovenie prevádzky jadrových elektrární v tejto situácii prejavom energetickej solidarity. Bola by to skutočná energetická solidarita.

John Purvis (PPE-DE). - Vážený pán predsedajúci, z tejto bezvýhodiskovej situácie s Ruskom a Ukrajinou vyvodzujem tri dosť zrejmé závery.

Po prvé, musíme znížiť našu závislosť od plynu, ktorý budeme musieť viac a viac dovážať. Znamená to, že sa zväčší náš záväzok voči domácim zdrojom energie vrátane obnoviteľných zdrojov a jadrovej energie.

Po druhé, musíme zlepšiť solidaritu v rámci EÚ prostredníctvom vzájomnej pomoci medzi jednotlivými členskými štátmi v oblasti elektrickej energie, plynu a dodávok ropy. To so sebou prináša značnú úpravu a rozšírenie rozvodných sietí a potrubí. Prečo by Bulharsko nemalo mať plyn, zatiaľ čo Rumunsko, ktoré je na druhom brehu Dunaja, plyn má? Prečo Slovensko nemá plyn, zatiaľ čo jeho susedia – Rakúsko, Poľsko a Česká republika – majú? Tieto medzery v plynovodnej sieti musia byť neodkladne odstránené. Aký časový plán je na to, pán komisár Piebalgs?

Po tretie, musíme urobiť diverzifikáciu našich zdrojov a zásobníkov na plyn a ropu. Prečo v plnej miere nevyužívame na uskladnenie vyčerpané plynové polia v južnej oblasti Severného mora?

Musíme značne rozšíriť infraštruktúru pre skvapalnený plyn a vybudovať plynovodný systém z alternatívnych zdrojov a cez alternatívne trasy. Potrebujeme lepšie a početnejšie prepojenia s Nórskom, severnou a západnou Afrikou, oblasťou Kaspického mora a Kaukazu, so štátmi Levanty a Perzského zálivu na Blízkom východe.

Na záver sa pýtam Komisie a Rady, či dosť podporujú obnoviteľné zdroje a jadrovú energetiku, či dostatočne investujú do výstavby diaľkových potrubí a terminálov na skvapalnený plyn, ako aj do rozvoja politických vzťahov, ktoré pomôžu zabezpečiť plynulosť a rôznosť dodávok.

Je úplne jasné, že nemôžeme byť od Ruska a Ukrajiny takí závislí, ako sme v súčasnosti. Naše európske záujmy musíme neústupne klať na prvé miesto.

Dariusz Rosati (PSE). - (PL) Vážený pán predsedajúci, pán úradujúci predseda Rady, pán komisár, konanie Ruska a odstavenie plynu pre jeho zákazníkov v Európskej únii je z hľadiska zmluvných povinností Ruska neúnosné. Európski zákazníci platia za dodávky plynu od Ruska v presne stanovenom čase, a teda majú právo očakávať, že ich dostanú včas, bez ohľadu na spory medzi Ruskom a Ukrajinou. Rozhodnutie premiéra Putina zastaviť dodávky pred televíznymi kamerami je nielen porušením podpísaných zmlúv, ale aj dôkazom toho, že Gazprom nie je spoločnosť, ktorá funguje podľa trhových princípov, ale firma, ktorá plní príkazy Kremľa. Táto rozprava by mala Rusku a Ukrajine vyslať jasný signál, aby obnovili dodávky plynu.

Chcem tiež povedať, že správanie Ukrajiny je sklamaním. Nedostatok porozumenia vo vzťahu s Ruskom, nejasné pravidlá platieb sprostredkovateľským spoločnostiam a politická rivalita na najvyšších miestach vo vláde kompromitujú Ukrajinu v očiach verejnosti a bránia jej realizovať európske snahy. Je to pre mňa veľmi nepríjemné, lebo Ukrajina je našim významným susedom a strategickým partnerom.

Súčasná plynová kríza potvrdila, že Európa sa musí postarať o svoju energetickú bezpečnosť. Nemôžeme už viac tolerovať nečinnosť. Pán komisár, vyzývam Komisiu, aby bezodkladne predložila legislatívne iniciatívy,

ktoré umožnia vykonať potrebnú diverzifikáciu dodávok energie, ktoré napomôžu skutočnej a nie falošnej energetickej solidarite a prispejú k prepojeniu národných prepravných sústav plynu jednotlivých členských štátov.

Bilyana Ilieva Raeva (ALDE). – (BG) Vážené dámy a páni, s ohľadom na intenzitu hospodárskej krízy a vážne dôsledky plynového konfliktu je potrebná súčinnosť medzi vnútroštátnymi a európskymi inštitúciami. Rozsah tohto problému si vyžaduje, aby sme naše snahy a zoskupenia sústredili na úrovni EÚ a v mene občanov Európy a ich záujmov a práv vyšli za hranice svojich strán.

Alternatívne zdroje energie, ako aj nové technológie prispejú k zníženiu našej závislosti od dovozu surovín a energie. Po hospodárskych a sociálnych problémoch vyplývajúcich z plynovej krízy nasledujú teraz ekologické problémy. Prechod od využívania plynu k využívaniu palivového oleja vo všetkých odvetviach priemyslu, tak ako sa to stalo v Bulharsku, bráni plánom Európskej únie v znižovaní emisií skleníkových plynov. Oceňujeme pohotový zásah európskych inštitúcií, potrebujeme však privilegované partnerstvo, aby sme mohli zvýšiť našu energetickú nezávislosť. Z tohto dôvodu musí Plán hospodárskej obnovy Európy prostredníctvom finančnej podpory prihliadať na súčasné potreby budovania alternatívnej energetickej infraštruktúry, a to hlavne v prípade najviac závislých krajín, ako je napríklad Bulharsko.

Vyzývame Európsky parlament, aby zaujal jasné stanovisko na podporu koordinovaných krokov, ktoré podniknú všetky inštitúcie s cieľom vyriešiť plynovú krízu a zamedziť opakovanému výskytu takejto krízy v budúcnosti.

PRESEDA: PANI WALLIS

podpredsedníčka

Romana Jordan Cizelj (PPE-DE). – (SL) Preprava ruského plynu cez Ukrajinu nie je iba bilaterálnou záležitosťou alebo obchodným sporom. Je to problém s výrazným prvkom mnohostrannosti, pretože predaj a tranzit plynu môže predstavovať obchodnú činnosť iba vtedy, ak sú splnené všetky potrebné podmienky. Minimálne podmienky v tomto smere sú, podľa môjho názoru: transparentnosť, presné pravidlá, konkurencieschopnosť, dôveryhodnosť a kontrola.

Moja otázka a zároveň obava je: Kto nahradí škody spoločnostiam, ktoré museli prerušiť svoju činnosť? Kto nahradí škody jednotlivým postihnutým občanom? Chcem tým povedať, že Európa musí vyzvať niekoho, kto bude niesť zodpovednosť.

Čo môžeme urobiť teraz? Zintenzívime naše diplomatické úsilie. Pri formovaní spoločnej energetickej politiky musíme byť rýchlejší a výkonnejší. Tretia oblasť, na ktorú by som chcela upriamiť vašu pozornosť, je diverzifikácia: diverzifikácia zdrojov, trás dodávok a krajín, z ktorých dovážame energetické produkty.

Pokiaľ ide o plyn, chcela by som spomenúť dve prioritné oblasti, a to: využitie skvapalneného plynu a projekt plynovodu Nabucco. Obidve budú viesť k diverzifikácii trás dodávok a vyvážajúcich krajín. Projekt Nabucco musí dostať nielen na úrovni EÚ, ale aj na úrovni jednotlivých členských štátov prednosť pred projektmi Severnej a Južnej vetvy.

Z tohto dôvodu by som chcela požiadať Komisiu, aby nám poskytla aspoň základné informácie týkajúce sa pokroku, ktorý bol dosiahnutý v projekte Nabucco. Tiež sa chcem spýtať, aké ďalšie kroky prijala Komisia, aby zabránila opakovanému výskytu takéhoto druhu problémov v roku 2010 a požiadať ju, aby nám naznačila, kedy začne plyn opäť prúdiť do EÚ.

Szabolcs Fazakas (PSE). – (HU) Vážená pani predsedajúca, teraz, keď sa vďaka spočiatku nerozhodnému, ale nakoniec koordinovanému a odhodlanému zákroku Európskej únie očakáva obnovenie dodávok plynu aj napriek rôznym technickým a iným údajným problémom, môžeme si s úľavou vydýchnuť. Nesmieme však zaspáť na vavrínoch.

Je to z jedného dôvodu. Príčina sporu medzi Ruskom a Ukrajinou nebola totiž odhalená a ani vyriešená, a teda spor môže zasa kedykoľvek vypuknúť. Okrem toho plynová kríza opäť potvrdila našu závislosť a zraniteľnosť. Uznanie tejto skutočnosti môže pomôcť prekonať váhanie v oblasti rozvíjania spoločnej európskej energetickej politiky, prvým krokom ktorej je prevzatie spoločnej zodpovednosti za zabezpečenie dodávok.

Aby sa tak stalo, musíme nájsť nové zdroje a vybudovať nové zásobovacie trasy, ako aj prepojenia medzi sieťami jednotlivých členských štátov. Nemôžeme však očakávať, že sa tak stane na základe trhového princípu. Namiesto toho je potrebné v mene spoločných európskych záujmov sprístupniť európske zdroje.

Plynovod Nabucco predstavuje dlhodobé riešenie, zatiaľ čo rozvoj sietí spájajúcich členské štáty sa môže s použitím piatich miliárd EUR určených na tento účel v rámci programu hospodárskej podpory začať už dnes. To by znamenalo, že zabijeme dve muchy jednou ranou, pretože táto infraštruktúra by povzbudila európske hospodárstvo, ako aj poskytla pracovné miesta a zároveň by zmiernila dôsledky podobnej krízy.

Ivo Belet (PPE-DE). - (NL) Vážená pani predsedajúca, pán komisár, dámy a páni, tento problém nie je nový. Už niekoľko rokov je predmetom rozpráv v pléne a tiež vo Výbore pre priemysel, výskum a energetiku. Moskva ešte nikdy nedala jasnejšie najavo, akí sme bezbranní a aké ľahké je podplatiť nás. Teraz prišiel čas konať.

Pán komisár, vaša diagnóza nedostatku prepojenia nemôže byť presnejšia. Musíme na ňom pracovať, lebo v skutočnosti sa s tým niečo robiť dá. Potrebujeme prepojiť plynové siete v rámci EÚ. Jedným z dôvodov, prečo sa tak ešte nestalo je skutočnosť, že licencie sú vnútroštátne. Keďže tie sú v jednotlivých členských štátoch rozdielne, mali by sme ich lepšie zladíť. Musíme nájsť riešenia, ktoré by umožnili zjednodušiť vnútroštátne postupy. Som si vedomý toho, že výbor má v tejto oblasti len obmedzenú právomoc, ale napriek tomu by sme sa mali pokúsiť urobiť zlom. Riešenie by mohlo spočívať, ako sa uvádza aj v návrhu Komisie, vo vymenovaní koordinátora pre každý cezhraničný projekt. Ten by robil sprostredkovateľa v oblasti prepojení a uviedol by veci do pohybu. Táto koordinácia by mohla byť zásadná a v skutočnosti zásadná je, pokiaľ ide o veternú energiu. Som rád, že ste v druhom hodnotení jasne uviedli, že koordinácia bude výrazným prvkom plánovanej výstavby siete veterných turbín v blízkosti pobrežia, hlavne pokiaľ ide o jej prepojenie so sieťami na pevnine.

Po druhé, mali by sme obrátiť väčšiu pozornosť na skvapalnený zemný plyn (LNG) vzhľadom na skutočnosť, že je pružnejší a umožňuje nám byť menej zraniteľnými. Po tretie, tieto siete by mali byť prispôbené trvalo udržateľnej energii, ktorá, ako vieme, sa bude vyrábať lokálne. Musíme teda zabezpečiť, aby sa do siete dostala prednostne.

Dámy a páni, páni komisári, je jasné, čo musíme urobiť. Domnievam sa, že je tu politická vôľa, aby sme teraz podnikli dôležité kroky a na nadchádzajúcom jarnom samite urobili zásadné a konkrétne rozhodnutia.

Zbigniew Zaleski (PPE-DE). - (PL) Vážená pani predsedajúca, zákazník, ktorý platí dohodnutú cenu, si plní svoju povinnosť. Pán komisár, Rusko je zodpovedné za túto krízu, a teda mali by byť voči nemu uplatnené sankcie. Ukrajina je očividne uprostred. Ak Rusko nevie prijať politické smerovanie Ukrajiny, bude sa s ním musieť vyrovnávať tak, ako sa vyrovnalo so stratou politickej moci nad krajinami sovietskeho bloku. Svet sa mení a Rusko musí jednoducho túto skutočnosť akceptovať.

Akoby mal teatrálny výstup Ruska v podobe odstavenia plynu ukázať, že nemá záujem predávať nám svoj produkt. Prinajmenšom to tak vyzeralo. Domnievam sa, že pre dobro svojho hospodárstva a svojich ľudí by malo Rusko venovať pozornosť trhu a svojej povesti dôveryhodného partnera. Vzájomná závislosť týchto dvoch strán, zdôrazňujem, je pravdepodobne najdôležitejším aspektom tejto zmluvy a spolupráce.

Som presvedčený, že Rusko nakoniec túto pravdu odhalí a Európa ho potom bude akceptovať a stane sa dobrým sprostredkovateľom.

Zita Pleštinová (PPE-DE). - (SK) Gazprom a Naftogaz si zahrávajú s dôverou európskych spotrebiteľov. Na Slovensku stovky podnikov museli zastaviť svoju výrobu a v Bulharsku ľudia mrznú vo svojich bytoch. Európski občania nesmú platiť cenu za obchodno-politické hry.

Ťažko je posúdiť, ktorá strana nesie väčšiu vinu, jedno je jasné, že Slovensko a Bulharsko potrebujú naliehavo pomoc. Potrebujú okamžité riešenie, okamžité obnovenie dodávok plynu, potrebujú vedieť, čo bude s atómovými elektrárnami.

Verím, že napriek všetkému nezanevrieme na krajiny bývalého sovietskeho bloku vrátane Ukrajiny, ktoré sa chcú vymaniť z vplyvu Ruska. Občania Ukrajiny nemôžu trpieť za to, že ich politici zlyhali.

Evgeni Kirilov (PSE). - Vážená pani predsedajúca, vo všeobecnosti by som súhlasil s kolegami, ktorí vyzdvihli aktívnu úlohu českého predsedníctva.

Nemôžem však súhlasiť s politickým tónom podpredsedu vlády pána Vondru v jeho úvodných poznámkach. Jeho politický tón je príliš pokojný. Áno, hovorili sme a hovoríme jedným hlasom. Tento hlas však nie je dosť silný. Ak zoberieme do úvahy nepriaznivú situáciu miliónov občanov v Európe, ktorí trpia v tejto krutej zime, nemôžeme zostať pokojní. Premýšľam, prečo je to tak. Musíme konať. Súhlasím s väčšinou kolegov, ktorí žiadajú vyšetrovanie, pretože musíme zistiť, ktorá z týchto dvoch strán je nezodpovednejšia. Obidve nesú zodpovednosť! Možno je dôvodom tejto pokojnej politickej diskusie skutočnosť, že teraz nejde iba o Rusko, ale aj Ukrajinu a to nie je dobré.

Skutočne si myslím, že nielen tento Parlament, ale aj predsedníctvo by malo zvýšiť hlas v mene trpiacich občanov.

Fiona Hall (ALDE). - Vážená pani predsedajúca, táto kríza poukazuje na význam energetickej nezávislosti EÚ, ale zatiaľ čo hovoríme o dodávkach energie, nesmieme zabúdať ani na význam kontroly dopytu po energii.

Máme cieľ do roku 2020 zvýšiť energetickú účinnosť o 20 % a zlepšiť niekoľko právnych predpisov zameraných na úsporu energie. Tieto kroky v oblasti energetickej účinnosti nám nielenže pomôžu riešiť otázku zmeny klímy a palivovej chudoby, ale zároveň významne zvýšia energetickú bezpečnosť Európy.

Akčný plán Komisie v oblasti energetickej účinnosti v sebe oprávnené zahŕňa medzinárodný prvok a uznáva potrebu podporovať zvýšenie energetickej účinnosti v krajinách mimo Európy, a to hlavne v krajinách dodávajúcich a prepravujúcich energiu do Európy. Pravdou je, že ak oni použijú menej, my máme možnosť dostať viac. Okrem bezprostredného politického aspektu tejto krízy je aj to veľmi dôležité.

András Gyürk (PPE-DE). - (HU) Vážená pani predsedajúca, navrhujem, aby sme hovorili jasne. Európska únia sa nepoučila zo skúsenosti s plynovou krízou v roku 2006 medzi Ruskom a Ukrajinou a vážne zlyhala v súčasnej kríze. Subjekty s rozhodovacou právomocou reagovali na odstavenie plynu, ako keby sa to stalo úplne neočakávane. Táto doteraz najvážnejšia kríza v oblasti dodávok plynu, môže byť pre členské štáty poslednou výzvou na prebudenie. Musíme preto podniknúť kroky na zníženie našej energetickej závislosti.

Predpokladám, že každému je jasné, že tento konflikt, ktorý vypukol medzi Ruskom a Ukrajinou, nie je iba uzavretým bilaterálnym sporom: keď nie z iného dôvodu, tak preto, že ovplyvňuje stovky miliónov občanov Európskej únie. Táto kríza je skúškou našej spoločnej energetickej politiky, ako aj solidarity v rámci EÚ.

V stávke je skutočnosť, či sa členské štáty dokážu posunúť od politík, ktoré boli doteraz založené na oddelených dohodách. V stávke je schopnosť Európskej únie hovoriť a konať jednotne.

Eluned Morgan (PSE). - Vážená pani predsedajúca, som rada, že sa pán Vondra vrátil. Ďakujem mu za objasnenie závažnosti situácie, ale kedy už Rada konečne pochopí, že pokiaľ nebude EÚ v otázkach energie, a to hlavne vo vzťahu k Rusku a Ukrajine, hovoriť jedným hlasom, budeme vždy v pozícii slabšieho?

Uvediem vám jeden príklad, kedy to Rada neurobí. Onedlho máme začať rokovania týkajúce sa druhého čítania balíka energetickej liberalizácie. Komisia prišla s veľmi dôkladne prepracovaným stanoviskom k otázke tretích krajín investujúcich v EÚ, ktoré navrhovalo, aby Komisia o týchto záležitostiach hovorila v mene EÚ. Čo v tejto veci urobila Rada? Stiahli ste sa do národných pozícií a povedali: nie – my členské štáty chceme mať posledné slovo, nie Komisia.

To je rozdeľuj a panuj, starý ťah z knihy, ktorému ste naleteli. Pokým nepochopíte, že spojenie síl s cieľom dosiahnuť medzinárodný vplyv je tá správna cesta, vždy budeme v pozícii, kde sme zraniteľní. Musíte vysvetliť európskym občanom, prečo teraz sedia v zime. Musíte v tomto smere zmeniť svoje stanovisko. Zmeníte ho?

Alexandr Vondra, úradujúci predseda Rady. - Vážená pani predsedajúca, dovoľte mi, aby som sa vám ospravedlnil. Som tu po prvý raz a asi som v úvode vyčerpal veľa času a spôsobil tým oneskorenie. Myslím si však, že zhrnutie toho, ako sme postupovali od skorého rána 1. januára, za to stálo.

Hovoriť jedným hlasom je presne to, o čo sa v tejto riskantnej situácii snažíme. Myslím si, že sa nám to zatiaľ úspešne darí.

Spomenuli ste balík o vnútornom trhu s energiou. Ten nie je témou súčasnej rozpravy, lebo teraz diskutujeme o naliehavej situácii. Môžem vám však povedať, že, podľa toho, čo viem z diskusie v Rade, podnetom pre rôzne obavy týkajúce sa úplného oddelenia (unbundlingu) boli iba strategické záujmy v niektorých krajinách. Táto rozprava sa týka doložky o tretích krajinách, a tak ďalej. Vo svojom stanovisku som spomenul, že české

predsedníctvo to považuje za jednu zo svojich priorít a urobíme všetko, čo bude možné, aby sme našli riešenie a kompromis medzi Radou a Parlamentom.

Neočakávajte, že nám to prinesie zázračné riešenie, ako v prípade plynových hier v strednej a východnej Európe. Je iné byť na ostrove, kde máte voľnosť dopraviť energiu do ktoréhokoľvek prístavu, ako ležať na takom mieste, ako Slovensko alebo Bulharsko. Áno, máte pravdu, že niektoré krajiny sú pre podobný druh núdzovej situácie lepšie vybavené, dokonca aj v konkrétnom regióne. Domnievam sa však, že by sme si mali uvedomiť aj skutočnosť, že napríklad zásobníky plynu sa nemôžu vybudovať, kde sa nám zachce. Potrebujete na to prijateľné geologické podmienky.

Napríklad v mojej krajine máme šťastie, že sa všetky zásobníky nachádzajú vo východnej časti nášho územia. Môžeme čerpať z týchto zásob a distribuovať plyn aj vtedy, keď nedostávame dodávky zvonku. Sme schopní vydržať niekoľko týždňov alebo mesiacov, ale nie viac. Naproti tomu má Slovensko, nanešťastie, tieto geologické pomery na západe krajiny. Zmeniť smer prúdenia plynu nie je jednoduchá operácia. Na potrubí potrebujete mať kompresory, a ak ich nemáte, nastanú problémy.

Pre tých, ktorí tvrdia, že toto je politický problém: pokiaľ ide o hovorenie jedným hlasom, zo svojej skúsenosti vám môžem povedať, že, prirodzene, ide o politický problém. Je to politický problém, lebo ľudia mrznú, a teda je to z politického hľadiska zložitá situácia. Samozrejme, súhlasím s tými, ako sú Jacek Saryusz-Wolski alebo István Szent-Iványi, ktorí tvrdia, že ide o druh cynickej hry. V skutočnosti v centre toho všetkého je boj o to, kto bude ovládať infraštruktúru v príslušnej krajine. Iní, napríklad Hannes Swoboda a Jan Marinus Wiersma zdôrazňujú, že náš prístup k tomuto problému by nemal byť čiernobiely a že Ukrajina si tiež zasluhuje pozornosť. Aj vy máte pravdu. Samozrejme, Ukrajina to neuláhčuje. Je to aspoň môj názor. Súčasne by sme si mali byť vedomí skutočnosti, že Bulharsko a Slovensko sa nachádzajú v neprijemnej situácii, pretože zrazu je tu krajina, ktorá chce túto ťažkú situáciu využiť a dostať tieto štáty do konfliktu s Ukrajinou. Napríklad práve udalosti dnešných dní o tom svedčia. Takže je to zložitá. A čo môžeme urobiť?

Ďalej sú tu tí, ktorí sa obávajú vstupu do tejto hry, pretože ich názor je podobný kartovej hre Čierny Peter: ktokoľvek, komu zostane čierna karta, platí účet. Nemyslím si, že odvážny je ten, kto sa bojí hrať. Podľa mňa je odvážny ten, kto je ochotný niesť riziko.

Prečo nekupovať plyn na ukrajinsko-ruskej hranici? Výborný príklad! Už sme o tom hovorili, ale kto sú dodávatelia na strane EÚ? Sú to súkromné spoločnosti, ktoré sa znepokojujú, lebo nemajú kontrolu nad prichádzajúcim plynom. Existovalo by riešenie, ale to by vyžadovalo ochotu Ukrajiny vzdať sa svojho podielu na plynovode. Ako viete, jej parlament to zakazuje a nie sú ani ochotní to urobiť. Európske spoločnosti by mali prevziať určitú úlohu. Nič sa však nedá urobiť za niekoľko týždňov, dokonca ani mesiacov. Musíme zvýšiť tlak. Napríklad dnes sme povedali, že po tomto by mala nasledovať súdna žaloba. Myslím, že je to dôležité na oboch stranách.

Nechcem opakovať to isté a opäť hovoriť dlhšie, ako by som mal. Predovšetkým sa chcem poďakovať vám – od Jaceka Saryusza-Wolského, skupine PPE-DE až po vás všetkých, ktorí ste tu – za váš záujem a aktívny prístup. Potrebujeme vašu pomoc a pozornosť. Potrebujeme vašu pomoc, aby sme mohli obrátiť pozornosť na tento problém aj v tých európskych krajinách, kde sa neobjavuje na titulných stranách. Teda najmä v tejto časti Európy, kde nenastala žiadna mimoriadna situácia. To by nám pomohlo aktívnejšie hovoriť jedným hlasom.

V neposlednom rade súhlasím s väčšinou z vás, ktorí obhajujete potrebu strategickejšieho prístupu, potrebu strednodobých a dlhodobých riešení. Je to presne to, čo má české predsedníctvo v pláne urobiť. Máme šesť mesiacov – a možno máme štyri mesiace, aby sme na tom spolu s vami pracovali. Úplne však súhlasíme s Komisiou a členskými štátmi, aby sa táto agenda posunula ďalej a stala sa hlavnou témou marcového zasadnutia Európskej rady a aby sme v máji zorganizovali samit o južnom koridore s cieľom podporiť diverzifikáciu dodávok, napríklad projekt Nabucco a iné.

Benita Ferrero-Waldner, členka Komisie. – Vážená pani predsedajúca, pokúsím sa byť čo najstručnejšia. Z hľadiska zahraničnej politiky je tu veľa dôsledkov a my sme sa nimi začali zaoberať v roku 2006, keď sme dostali prvý varovný signál. Najdôležitejšou vecou je, čo môžeme spolu urobiť v budúcnosti. Máme problém a tým je, pochopiteľne, Lisabonská zmluva. Chýba v nej spoločná vonkajšia politika energetickej bezpečnosti. Lisabonská zmluva bude zahŕňať ustanovenie o energetickej solidarite, ktoré môže prispieť k lepšej koordinácii, ktorá sa všade používa a spomína. Po druhé, energetickú diplomáciu máme dva roky. Bolo podpísaných dosť memoránd. Pracujeme na tom, ale mnoho z toho je stále iba teóriou alebo v prípravnej fáze. Je veľmi ťažké naraz sa zísť so všetkými účastníkmi. Spravidla môžeme vytvoriť rámec, napríklad iba pre projekt Nabucco. Usilovali sme sa teda získať potrebný objem plynu, aby mohol byť plynovod Nabucco zásobovaný

a vybudovaný. Som toho názoru, že tu sú potrebné verejno-súkromné partnerstvá. To je môj druhý bod. Tretím je, samozrejme, ako všetci vieme – a už to bolo toľkokrát povedané – skutočnosť, že tento plynový konflikt je obchodnou záležitosťou, ktorá má tiež veľký politický význam.

Sme svedkami zlého stavu rusko-ukrajinských vzťahov, ale našim hlavným cieľom musí byť snaha čo najviac stabilizovať situáciu. Jednou z možností bude naše nové Východné partnerstvo, v rámci ktorého budeme od východných partnerov chcieť, aby spolupracovali. Koncom marca usporiadame na Ukrajine spoločnú medzinárodnú investorskú konferenciu venovanú modernizácii ukrajinskej prepravnej sústavy plynu. Myslím si, že je to nesmierne aktuálna udalosť. Pokiaľ ide o dvojstranné vzťahy medzi EÚ a Ruskom alebo EÚ a Ukrajinou, domnievam sa, že je jasné, že aspekty nových zmlúv týkajúcich sa energetických dodávok a prepravy, o ktorých sa v súčasnosti rokuje, nadobúdajú nový význam a tiež sa o nich bude hovoriť.

V mojom poslednom bode chcem povedať, že sa pozeráme nielen smerom na východ, ale aj na juh. S viacerými arabskými krajinami už podnikáme kroky, aby sme cez Turecko dostali plyn do plynovodu Nabucco. Znamená to, že diverzifikácia plynovodov, zdrojov a, prirodzene, rôznych druhov energie, ako tu už bolo povedané, bude v budúcnosti tou správnou cestou. Na to potrebujeme náležitý právny základ a to je ťažké.

Andris Piebalgs, člen Komisie. – Vážená pani predsedajúca, poslanci a poslankyne, spomeniem iba niekoľko vecí. V prvom rade je našou úlohou ihneď obnoviť dodávky plynu, pretože trpia ľudia, trpí priemysel, ľudia prichádzajú o prácu, takže to je hlavná úloha, nie vytvárať ďalšie prekážky.

Potom by mala nasledovať analýza a prijatie opatrení. Mali by sme prehodnotiť naše stereotypy, lebo ak sa rok 2006 dá nazvať varovným signálom, potom toto je naozajstný šok.

V skutočnosti podceňujeme to, čo sa naozaj stalo. Ak vlády dvoch krajín jedna druhú obviňujú zo zatvorenia kohútika na plynovode, jediný záver, ktorý si dokážem vyvodiť, pretože týmto krajinám a ich vládám dôverujem, je, že niekto zasahoval do potrubí. A tomu sa dá len veľmi ťažko uveriť.

Čo sa stalo, je naozaj výnimočné a som presvedčený, že by to malo výrazne ovplyvniť energetické politiky, ktoré sa snažíme vytvoriť. Preto som presvedčený, že žiadna problematika by už viac nemala byť tabu. Rozhodne by sme mali hovoriť o tom, ako za každých podmienok zaistiť bezpečnosť dodávok.

Aby som bol úprimný, úplne prerušenie dodávok som neočakával. Nikdy som to nepredpokladal. Aj pre mňa to bol šok. Môžete ma ako komisára pre energetiku viniť a povedať: „Mali ste to predvídať.“ To sa však naozaj nedalo očakávať. Je to niečo nové, čo sa predtým nikdy nestalo, a preto by sme mali byť v budúcnosti pripravení na podobný druh konania.

Predseda júca. – Rozprava sa skončila.

Hlasovanie sa uskutoční zajtra (vo štvrtok 15. januára 2009).

Písomné vyhlásenia (článok 142)

Cristian Silviu Buşoi (ALDE), písomne. – (RO) Európska únia opäť čelí kríze v oblasti dodávok zemného plynu. Nie je jasné, kto za to môže. Rusko? Ukrajina? Obe krajiny? Naliehavo žiadam Európsku komisiu, aby zverejnila informácie poukazujúce na príčiny, ktoré túto situáciu spôsobili. Európska únia by mala na seba prevziať zodpovednosť a určiť, kto je v skutočnosti vinný.

Žiaľ, táto kríza ukázala, že mnohé krajiny Európskej únie podliehajú energetickému vydieraniu a nakoniec trpia v dôsledku sporov medzi štátmi bývalého Sovietskeho zväzu, ktoré sú viac politického ako hospodárskeho charakteru. Nepochybne musíme urýchliť proces utvárania spoločnej európskej energetickej politiky postavenej na spoločnom vonkajšom prístupe. Musíme urýchliť proces diverzifikácie zdrojov a prepravných trás zemného plynu. Je naozaj nevyhnutné urýchliť projekt Nabucco.

Myslím si, že komisár pre energetiku musí predložiť podrobnú správu o krokoch, ktoré Komisia podnikla, alebo presnejšie, ktoré v minulom roku nepodnikla na podporu projektu Nabucco.

Sylwester Chruszcz (UEN), písomne. – (PL) V dnešnej rozprave sa povedalo veľa o dodávkach plynu, spojeniach, prepojeniach a závislosti európskych hospodárstiev. Zo súčasnej krízy sa musíme poučiť.

Na projekt Jamal 2 sa tiež musíme pozeráť ako na niečo racionálne, čo je v našom záujme. Je nielen lepší ako baltický plynovod do Nemecka, ktorý obchádza Poľsko, ale tiež zvýši našu energetickú bezpečnosť. Vybudovanie plynovodu Jamal 2 bude znamenať podstatne väčší tranzit plynu cez Poľsko do Európy, ako

aj cenovo efektívnejšie a účinnejšie riešenie v porovnaní so severným plynovodom. Navyše sa dá vybudovať oveľa rýchlejšie.

Som presvedčený, že to je cesta, na ktorú musíme nasmerovať naše úsilie s cieľom zaistiť energetickú bezpečnosť všetkých členských štátov EÚ.

Corina Crețu (PSE), písomne. – (RO) Plynová kríza postavila do popredia dva závažné problémy, ktorým Európska únia čelí.

Pokiaľ ide o energiu, pre nedostatok súdržnosti stále nemáme spoločnú stratégiu, ktorú potrebujeme. V súčasnosti je dôsledkami prerušenia dodávok plynu postihnutých 11 z 27 krajín EÚ. Závislosť od ruského plynu je však spoločným problémom bezpečnosti, ak zoberieme do úvahy, že táto energetická zbraň môže byť kedykoľvek použitá, a to najmä proti bývalým satelitným štátom Ruska. V tejto situácii je povinnosťou EÚ nájsť riešenie zamerané na vytvorenie bezpečnej energetickej zóny pre nové členské štáty. Skutočným problémom Európy je diverzifikácia zdrojov a nie prepravné trasy plynu medzi Ruskom a EÚ.

Po druhé, plynová kríza odhaľuje politickú slabosť rozdelenej a nerozhodnej Európskej únie. Jeden z výrazných nedostatkov je na strane predsedníctva EÚ. Hlavne v čase krízy potrebujeme zastupujúci hlas, ktorý bude znieť v mene EÚ. Zborom niekoľkých hlasov riskujeme, že vrhneme výsmech na myšlienku spojenej Európy, nehovoriac o jej medzinárodnom obraze a vplyve. Z tohto dôvodu je nevyhnutné, aby bolo európske predsedníctvo ustanovené na dlhšie obdobie, ktoré by bolo nezávislé od politických štruktúr jednotlivých členských štátov.

Daniel Dăianu (ALDE), písomne. – Ďalší varovný signál.

Súčasná kríza znova ukazuje, akí sme slabí a aká neúčinná je energetická politika EÚ. Keď sú národné vlády EÚ pod veľkým tlakom, v zásade sa spoliehajú na vlastné zásoby a zdroje. Za takýchto podmienok to nie je prekvapujúce. Odhaľuje to však ďalšiu zo stránok nedostatku solidarity v EÚ. Kríza zároveň ukazuje, čo treba urobiť v rámci budúcich krokov k energetickej politike, ak nejakú naozaj chceme mať. Čo sa týka zásob, mali by sme rozširovať plynové zásobníky. Musíme urobiť diverzifikáciu dodávateľov plynu, trás a sústav dodávok (ako v prípade skvapalneného zemného plynu). Budovanie plynovodu Nabucco treba urýchliť a finančné prostriedky na tento projekt zvýšiť zapojením Európskej investičnej banky do jeho financovania. Tvrdenie, že v oblastiach nových prepravných trás nebude k dispozícii dostatočné množstvo plynu, pri preverovaní neobstojí. Musíme urýchliť vývoj obnoviteľných zdrojov energie a šetriť energiu. V neposlednom rade musíme vybudovať cezhraničné energetické prepojenia, aby mohli členské štáty v prípade potreby pomôcť jeden druhému.

Dragoș Florin David (PPE-DE), písomne. – (RO) Vážená pani predsedajúca, pán komisár, dámy a páni.

Odvetvie energetiky predstavuje významný hospodársky a geopolitický prvok. V súčasnosti je takmer polovica energie EÚ závislá od dovozu. Prognózy nám ukazujú, že do roku 2030 bude dovoz predstavovať 70 % dodávok plynu a 100 % dodávok ropy. Vyžaduje to od nás, aby sme zavedenie spoločnej energetickej politiky postavili na troch pilieroch: úplnom prepojení vnútroštátnych sietí na úrovni EÚ, diverzifikácii zdrojov dodávok a prijatí účinných opatrení zameraných na úsporu energie.

Všetky tieto opatrenia musia zároveň viesť k predchádzaniu energetickým krízam ako je súčasná, ktorá sa týka plynu dodávaného z Ruska cez Ukrajinu a ktorá spôsobuje vážne problémy obyvateľstvu EÚ a narušuje jej hospodárstvo. Dá sa skutočne kradnúť plyn zo siete podobne ako peňaženka z vrečka? Je možné len tak, bez predchádzajúceho upozornenia, prerušiť dodávky v priebehu niekoľkých minút? Som presvedčená, že sa musíme zaoberať riešením energetickej bezpečnosti EÚ ešte predtým, ako začneme vyšetrovať nesplnenie medzinárodných zmlúv a dohôd, ako aj skutočnosť, že dodávateľ, ktorý má najväčšiu časť svojich príjmov z vývozu plynu sa k Európe, ktorá spoľahlivo za plyn platí, správa ľahostajne a s nezáujmom.

András Gyürk (PPE-DE), písomne. – (HU) Európska únia sa nepoučila zo svojej skúsenosti s plynovou krízou medzi Ruskom a Ukrajinou v roku 2006. Subjekty s rozhodovacou právomocou reagovali na odstavenie plynu, ako keby k nemu prišlo úplne neočakávane. Táto kríza v oblasti dodávok plynu je doteraz najvážnejšou a pre členské štáty môže byť posledným varovným signálom. Musíme podniknúť kroky na zníženie našej energetickej závislosti. Vzhľadom na to, že tento konflikt medzi Ruskom a Ukrajinou postihuje stovky miliónov občanov EÚ, nejde iba o uzavretý dvojstranný právny spor.

Táto kríza je nielen skúškou našej spoločnej energetickej politiky, ale aj solidarity v rámci EÚ. V stávke je skutočnosť, či sa členské štáty dokážu posunúť od politík, ktoré boli doteraz založené na oddelených dohodách. V stávke je schopnosť Európskej únie hovoriť a konať v závažných záležitostiach jednotne.

S ohľadom na dobrú prácu, ktorú Európska únia odviedla pri vymedzovaní krokov, ktoré môžu viesť k zníženiu európskej závislosti, je nečinnosť počas posledných dní zvlášť bolestná. Môžeme iba súhlasiť s tým, čo stanovuje akčný plán v oblasti energetickej bezpečnosti a solidarity. V čo najkratšom čase sú potrebné investície do rozvoja alternatívnych trás dodávok a prepojenia súčasných sietí. Potrebujeme zvýšiť podporu infraštruktúr v oblasti energetickej účinnosti a posilniť energetický rozmer zahraničnej politiky EÚ, ktorá sa v súčasnosti formuje.

Som presvedčený, že súčasná kríza by nemala na členské štáty taký drastický vplyv, keby sa Európska únia nespamätala až v poslednej chvíli a venovala sa spoločnej energetickej politike viac ako len slovami.

Filip Kaczmarek (PPE-DE), písomne. – (PL) Zdá sa, že súčasná kríza týkajúca sa dodávok plynu na Ukrajinu a do Európy má oveľa väčšie následky ako predchádzajúca kríza, ktorá tiež vypukla v dôsledku rovnakého problému, a to monopolistického postavenia Ruska v oblasti dodávok plynu do EÚ. Pomohla nám pochopiť skutočný zmysel pojmov a termínov, ktoré často používame, ale nie vždy ich rozumieme. Sú to pojmy ako energetická bezpečnosť, solidarita v EÚ, spoločná energetická politika, diverzifikácia dodávok, ako aj spôsoby dopravy plynu a iných palív. Nemusíme dokonca ani poznať skutočné príčiny správania Ruska, aby sme si vyvodili závery. Prirodzene, poznanie motívov je dôležité pre morálne a politické hodnotenie správania jednotlivých krajín a firiem. Nehľadiac na pohnútky jednotlivých zmluvných strán, faktom zostáva, že niektorí občania Európskej únie sú vystavení bolestným následkom nedostatku plynu. Pravda je dôležitá, plyn však nedodá. Využime túto príležitosť na získanie skutočných odpovedí na niekoľko otázok. Dokážeme zo súčasnej situácie vyvodiť správne závery? Dokážeme sa povzniesť nad krátkozraký pohľad politických strán, ktoré sú v súčasnosti v opozícii a ktoré cynicky využívajú túto situáciu na neopodstatnené útoky voči svojim národným parlamentom? Bude plynovod Nabucco vybudovaný? Zvýšime svoje povinné rezervy palív? Zmenia ideologický odporcovia jadrovej energie svoj názor? Dúfajme.

Janusz Lewandowski (PPE-DE), písomne. – (PL) Vážená pani predsedajúca, ponaučenie zo súčasnej plynovej krízy je veľké a Európska únia si ho musí vziať. Je to ďalší bod obratu a mal by byť posledným, ktorý odhaľuje nedostatok riadenia 27 krajín. To očakáva obyvateľstvo Európy dokonca aj v krajinách, ktoré neboli priamo ovplyvnené blokádou plynu a ktoré sú menej závislé od dodávok plynu zo strany Gazpromu.

Systém solidarity načrtnutý v smernici z roku 2004 je pre problémy dneška úplne nevhodný. Musíme sa dohodnúť na praktickej spoločnej politike solidarity, bezpečnosti a diverzifikácie v oblasti energetiky. Nepotrebujeme nové slogany. Potrebujeme investície do infraštruktúry. Pred budúcou krízou sa potrebujeme zabezpečiť prostredníctvom zvýšenia kapacít zásobníkov plynu. Energetická solidarita si vyžaduje cezhraničné prepojenia prepravných sietí jednotlivých krajín. Poľsko je toho dobrým príkladom. Hoci dostáva väčšinu dodávok plynovodmi z Ruska, ktoré obchádzajú Ukrajinu, a teda je touto krízou postihnuté menej, zostáva izolované od prepravných sietí a zásobníkov západnej Európy.

Obávame sa, že výsledkom súčasnej krízy bude nielen zníženie dôveryhodnosti Ruska, ale aj Ukrajiny. Tento dosah plynovej vojny je rovnako významný ako dočasné problémy, ktorým počas tejto krutej zimy čelia odberatelia.

Marusya Ivanova Lyubcheva (PSE), písomne. – (BG) Je pre nás veľmi ťažké viesť diskusiu na tému plynovej krízy, keďže Rada, Európsky parlament a Komisia nakoniec skončili so zviazanými rukami. Táto rozprava je však veľmi dôležitá, aj keď je nepostačujúca. Chcela by som sa poďakovať kolegom z rôznych politických skupín a členským štátom za vyjadrenia ich podpory Bulharsku, ako aj ostatným krajinám, ktoré táto kríza trápi.

To však nespustí plyn a nevytvorí našim spoluobčanom normálne európske životné podmienky. Bulharsko sa v dôsledku tejto krízy zmenilo z energetického centra Balkánu na hlavné mesto plynovej krízy.

Preto musíme neodkladne konať. Táto kríza má humanitárne a hospodárske následky. Okrem finančnej a hospodárskej krízy aj ona narúša stabilitu našej krajiny. Európsky parlament musí prijať uznesenie uvádzajúce svoje stanovisko, ako aj opatrenia, ktoré nám pomôžu prekonať túto krízu. Tu a teraz. Tieto opatrenia musia zahŕňať jadrovú energiu a hľadanie nových zdrojov zemného plynu. Potrebujeme nový mechanizmus opatrení a súbor nástrojov.

Ak sa dnes Európsky parlament nestane súčasťou riešenia terajšieho problému, potom sa stane súčasťou samotného problému. Pre EÚ to bude mať negatívne politické následky.

Marian-Jean Marinescu (PPE-DE), písomne. – (RO) Súčasná kríza opäť upozornila, že naším najväčším problémom je závislosť od energetických zdrojov nachádzajúcich sa na území Ruskej federácie a využitie tejto situácie zo strany Ruska spôsobom, ktorý je vzdialený od štandardných medzinárodných postupov.

Vyhlasenie predsedu Európskej komisie a úradujúceho predsedu Rady počas krízy v Gruzínsku, ktoré sa týkalo zmeny vo vzťahoch medzi Ruskom a EÚ, sa musí zaviesť do praxe.

Musíme ratifikovať Lisabonskú zmluvu, aby sme mohli vytvoriť spoločnú európsku energetickú politiku.

Neodkladne musíme začať budovať plynovod Nabucco.

Je absolútne nevyhnutné, aby sme podporovali energetické projekty, ktoré zviditeľňujú oblasť Čierneho mora, ako aj využívanie energetických zdrojov z oblasti Kaspického mora.

K riešeniu súčasnej situácie môže tiež prispieť rozšírenie Európskeho energetického spoločenstva smerom na východ a zahrnutie energie ako jednej z prioritných tém do nového rámca vytvoreného prostredníctvom Východného partnerstva.

Katrin Saks (PSE), písomne. – (ET) Vážená pani predsedajúca, vážený pán úradujúci predseda Rady.

Je poľutovaniahodné, že sa české predsedníctvo nezačalo podľa plánov, ale uložením rozhodnutia týkajúceho sa rusko-ukrajinského plynového konfliktu, podobne ako sa predchádzajúce predsedníctvo muselo začať snahami o ukončenie rusko-gruzínskej vojny.

Všetko má však aj svoju kladnú stránku. Vďaka tejto vojne súvisiacej s dodávkami plynu sa do popredia dostali energetické otázky, a to najmä uvedenie si potreby spoločnej energetickej politiky.

Spoločná energetická politika však nemôže byť vytvorená v Bruseli, ak členské štáty nemotivuje spoločný záujem, ale namiesto toho uzatvárajú dvojstranné zmluvy za podmienok, ktoré sú priaznivé len pre nich. V tomto ohľade musí spoločná politika vychádzať z hlavných miest členských štátov a nie z koridorov moci v Bruseli, ako by sa dalo očakávať.

Dúfam, že hovorca uspeje v upevňovaní tohto porozumenia.

Toomas Savi (ALDE), písomne. – Rusko zablokovalo dodávky plynu v období, ktoré je pre európskych odberateľov mimoriadne nevhodné, a preto je nutné, aby boli dodávky bezodkladne obnovené. Keď túto krízu vyriešime, musíme sa dôkladne pozrieť na našu závislosť od plynu z Ruska. Sú tu dva aspekty, ktoré by sme mali vziať do úvahy.

Po prvé, Rusko musí zaručiť, že je schopné plniť svoje záväzky voči EÚ. Zlyhanie nemožnej technológie a infraštruktúry môže ohroziť stabilné prúdenie plynu do EÚ. Tiež je potrebné poznamenať, že napriek ambicióznym plánom týkajúcim sa plynovodu Nord Stream nie je isté, že produkcia ruských plynových polí bude postačovať na splnenie záväzkov Ruska.

Po druhé, Kremľ často využíva hospodárske nástroje ako politické prostriedky. Európska únia by sa nikdy nemala stať obeťou podobného politického správania. Podporujem EÚ v diverzifikácii jej energetického balíka s cieľom vyhnúť sa závislosti od jedného dodávateľa plynu.

Daniel Stroz (GUE/NGL), písomne. – (CS) Problém dodávok plynu z Ruska na Ukrajinu a do EÚ má podľa mňa dva aspekty. Tým prvým je skutočnosť, že mnohí pohoršene dvíhajú ruky a volajú: „Ako si Rusko môže niečo také dovoliť?“ A ja sa pýtam: Prečo by nemohlo? Ak je EÚ budovaná predovšetkým ako neoliberálny projekt, v ktorom by mal všetko vyriešiť trh, prečo by sa Rusko nemohlo chovať trhovo a chcieť, aby dlžník zaplatil to, čo má? Plynovú krízu teda nevyvolalo Rusko, ale Ukrajina, a nejde o problém politický, ale hospodársky. Musíme to jasne pomenovať. Druhým aspektom je skutočnosť, ktorú som v minulosti už niekoľkokrát kritizoval, a síce, že orgány a inštitúcie EÚ (a Parlament nie je žiadnou výnimkou) sa zameriavajú na nepodstatné problémy, ktoré len odvádzajú pozornosť od skutočne dôležitých otázok. Opäť to potvrdila aj reakcia na legitímne rozhodnutie Ruska pozastaviť dodávky plynu. Namiesto trápneho chlácholenia ukrajinskej vlády ako akéhosi „ochranného filtra“ medzi Ruskom a členskými štátmi EÚ a vymýšľania dokonalého tvaru uhoriek sa mala EÚ už dávno pripravovať na takúto krízu. Ako pomohla EÚ napríklad Slovákom a Bulharom, ktorých plynová kríza postihla najviac? Bola im vôbec schopná pomôcť? Ak nie, s integráciou nie je všetko v poriadku.

Kristian Vigenin (PSE), písomne. – (BG) V plynovej vojne medzi Ruskom a Ukrajinou skončili najhoršie nevinní. Súčasná situácia jasne ukazuje, ako je Európa závislá nielen od surovinových zdrojov, ale aj od

tranzitných krajín. Taktiež ukazuje, aká nespravodlivá je kritika zameraná na alternatívne plynovody, ako sú Nord Stream alebo South Stream. Zároveň, bohužiaľ, ukazuje bezmocnosť EÚ v poskytovaní pomoci najviac postihnutým členským štátom a v zaručení bezpečnosti svojich občanov.

Teraz je našou základnou úlohou obnoviť dodávky plynu. EÚ musí využiť všetky svoje politické prostriedky s cieľom presvedčiť Rusko a Ukrajinu, aby oslobodili 18 členských štátov, ktoré držia ako rukojemníkov.

Druhým opatrením musí byť podpora najviac zasiahnutých krajín. V prostredí hospodárskej krízy a zmenšujúcich sa trhov môže mať problém nedostatku plynu fatálne následky pre mnohé spoločnosti v mojej krajine a tisíce ľudí môžu skončiť bez práce. Kto za to bude zodpovedný?

Tretím a najdôležitejším opatrením je dlhodobý plán na vybudovanie alternatívnych plynovodov, najmä plynovodu Nabucco, investície do prepojenia sietí dodávok plynu medzi členskými štátmi a vybudovania zásobníkov, ktoré zabezpečia väčšie rezervy.

Jediným záverom z tohto všetkého je, že potrebujeme jednotnú európsku politiku. Je však škoda, že si to vždy uvedomíme až po veľkej kríze.

Andrzej Tomasz Zapalowski (UEN), písomne. – (PL) Vážená pani predsedajúca, otázku krízy dodávok plynu do EÚ, na Ukrajinu a na Balkán by sme mali vnímať predovšetkým ako súčasť boja o politický a hospodársky vplyv v bývalých sovietskych republikách.

Krajina, o ktorú sa teraz bojuje, je Ukrajina. Rusko sa zapojilo do predvolebnej kampane, ktorá na Ukrajine prebieha. Chcelo ukrajinskej verejnosti ukázať, že ak Ukrajina zostane Rusku verná, bude mať lacný plyn a ropu.

Súčasný konflikt taktiež ukazuje, že pre Rusko je tento geopolitický vplyv dôležitejší než dobré vzťahy s EÚ. Rusko do svojho konania započítalo hospodárske náklady uzavretia dodávok plynu. Nemali by sme si preto nič nahovárať. Toto je len začiatok boja o vplyv na Ukrajinu.

V sebe vlastnej slepote sa chce Európska únia naďalej spoliehať na dovoz plynu a ropy na výrobu energií. A pritom Únia (vrátane Poľska) nevyužíva svoje vlastné zásoby uhlia a lignitu. Nevie, či ide o politickú hlúposť alebo jednoducho o otázku zachovania energetického tlaku na niektoré štáty Spoločenstva.

Marian Zlotea (PPE-DE), písomne. – (RO) Otázka dodávok plynu z Ruska na Ukrajinu a do EÚ musí byť čo najskôr vyriešená. Aby mohla Európska únia predchádzať takýmto krízam, ktoré negatívne vplyvajú na jej občanov, potrebuje politiku energetickej bezpečnosti, ako aj diverzifikáciu svojich zdrojov a solidaritu v rámci odvetvia energetiky.

Zastavenie dodávok plynu z Ruska postihlo viac ako polovicu členských štátov EÚ. V Bulharsku boli obmedzené alebo prerušené dodávky plynu do priemyslu, keďže táto krajina je na 90 % závislá od plynu z Ruska.

Podporujem stanovisko predsedníctva a Komisie, ktoré vyzýva obe strany na dialóg s cieľom dosiahnuť kompromis. Bez technickej koordinácie na oboch stranách nie je možné obnoviť dodávky plynu. V budúcnosti potrebujeme udržiavať otvorený dialóg s obidvoma stranami, aby sme sa vyhli tomu, že skončíme v podobnej situácii.

V rámci energetického balíka, ktorý sa v súčasnosti prerokúva, Rada a Parlament navrhujú súbor opatrení s cieľom využívať viacerých dodávateľov energií v prospech spotrebiteľa. Dúfame, že tento balík bude v druhom čítaní prijatý.

Túto krízu musíme vyriešiť čo najskôr, pretože postihuje európskych občanov aj európsky priemysel. Potrebujeme spoločnú vonkajšiu politiku v odvetví energetiky.

10. Hodina otázok (otázky pre Radu)

Predsedajúca. – Ďalším bodom programu je hodina otázok (B6-0001/2009).

Nasledujúce otázky sú určené Rade.

Predseda júca. – Otázka č. 1, ktorú predkladá **Milan Horáček** (H-0968/08)

Vec: Súdnicstvo v Rusku

Ako vníma predsedníctvo Rady súdnicstvo v Rusku, najmä uväznenie politikov opozície, napríklad Platona Lebedeva a Michaila Chodorkovského, ktorých súdne procesy a podmienky väzby predstavujú porušenie dokonca aj samotného ruského práva? Aká dôležitosť sa bude prisudzovať týmto porušeniam práva v rámci rokovaní o dohode o partnerstve a spolupráci?

Otázka č. 2, ktorú predkladá **Bernd Posselt** (H-0999/08)

Vec: Súdnicstvo v Rusku

Jednou z hlavných prekážok neobmedzených politických a hospodárskych vzťahov s Ruskom, ako aj uzavretia novej dohody o partnerstve sú významné nedostatky súdneho systému v Rusku. Aké kroky podniká Rada na to, aby dosiahla zmenu politických rozsudkov, napríklad tých v prípade Jukosu, ktoré vyústili do uväznenia Chodorkovského, Lebedeva a Bachminovej, ako aj ich rovnako nezákonného vykonania? Ako Rada podporí vybudovanie súdnicstva nezávislého od autoritatívnych politických štruktúr?

Otázka č. 3, ktorú predkladá **Tunne Kelam** (H-1008/08).

Vec: Právny štát a súdny systém v Rusku

Dodržiavanie zásad právneho štátu a ľudských práv by pre EÚ, ako spoločenstvo založené na hodnotách, malo byť základom jej vzťahov s tretími krajinami. Súdny systém v Rusku je spolitizovaný a vládcovia z Kremľa ho otvorene zneužívajú ako nástroj moci. Bezprávie a korupcia by preto mali byť prioritou na zozname EÚ, pokiaľ ide o rozvoj ďalších vzťahov.

V súvislosti s nedávnymi veľkými prípadmi Chodorkovského, Lebedeva a Bachminovej mám na Radu túto otázku: Aká bude reakcia Rady voči Rusku v prípade takýchto nezákonných a skorumpovaných súdnych rozhodnutí? Ako bude Rada postupovať v tejto otázke vzťahov medzi EÚ a Ruskom a aké opatrenia podnikne na to, aby zabezpečila, že Rusko zmení svoj súdny systém?

Alexandr Vondra, *úradujúci predseda Rady*. – Viem, že môj priateľ Milan Horáček je človek, ktorý sa už dlho venuje sledovaniu situácie v oblasti ľudských práv v Rusku. Chcem mu za to poďakovať, pretože práve touto činnosťou by sa mal tento orgán, táto organizácia, zaoberať.

Čo sa týka uvedeného problému, rád by som ho ubezpečil, že Rada je rovnako znepokojená vývojom v oblasti právneho štátu a demokracie v Rusku.

Rada zastáva názor, že naše partnerstvo s Ruskom musí byť založené na rešpektovaní medzinárodného práva, demokratických zásad a ľudských práv. Preto bude Rada naďalej vyvíjať tlak na Rusko, aby v plnej miere dodržiavalo záväzky, ku ktorým sa prihlásilo ako člen Rady Európy a OBSE, ako aj v rámci dohody o partnerstve a spolupráci s EÚ.

Prípady, ktoré ste spomínali vy a vaši kolegovia, nás veľmi znepokojujú a Rada bude naďalej veľmi pozorne sledovať ďalší vývoj.

Rada svoje postoje Rusku pravidelne komunikuje ako súčasť politického dialógu, najmä v rámci konzultácií o ľudských právach, ktoré sa začali v marci 2005 a konajú sa dvakrát ročne.

Konanie Ruska v tejto a ďalších oblastiach bude zahrnuté do rokovaní o novej dohode s Ruskom, a čo je veľmi dôležité, aj do iných aspektov vzťahov medzi EÚ a Ruskom.

Dosiahnutie rozsiahlych ustanovení o ľudských právach v novej dohode o partnerstve a spolupráci, o ktorej sa práve rokuje, je taktiež jednou z priorít EÚ stanovených v negociačnej smernici, ktorú Rada schválila v minulom roku.

Strategické partnerstvo s Ruskom, o ktorom niektorí z nás hovoria, musí byť založené na spoločných hodnotách, v opačnom prípade by nemalo žiadny zmysel. EÚ potrebuje novú dohodu, ale rovnako ju potrebuje aj Rusko. Je nevyhnutné, aby rokovania, ako aj samotný text dohody odzrkadľovali hodnoty, ktoré sú nám drahé, ako napríklad zásada právneho štátu. Osobne môžem sľúbiť, že budem zdôrazňovať jednotnosť EÚ ako rozhodujúcu podmienku dosiahnutia výsledkov v tejto oblasti.

Milan Horáček (Verts/ALE). – (DE) Vážená pani predsedajúca, mám problém s tým, že Rada nám v minulosti opakovane tvrdila, že vzťahy s Ruskom majú prioritu, ale konkrétne v prípadoch Michaila Chodorkovského, Platona Lebedeva a Svetlany Bachminovej sa nedosiahol nijaký pokrok.

Bernd Posselt (PPE-DE). – (DE) Vážení pán Vondra, vysoko si vás vážim ako skúseného aktivistu v oblasti ľudských práv a rovnako vysoko oceňujem českú tvorivosť, a z toho plynú moje otázky. Môžete nám pomôcť nájsť po rokoch prázdnych slov nové spôsoby, ako vyriešiť otázku väzňov v prípade Jukosu? Inými slovami, viete začať konať? A ako môžeme na praktickej úrovni dostať otázku ľudských práv do centra pozornosti v rokovaní s Ruskom?

Tunne Kelam (PPE-DE). – Vážení pán minister, ďakujem za vaše odpovede. Súhlasíte s názorom, že ak by bola Rada o tomto probléme jasne a presvedčivo hovorila s ruskou stranou a ak by ukázala, že EÚ tieto škandalózne porušenia spravodlivosti berie vážne, boli by dnes aj naše hospodárske vzťahy založené na pevnejšom základe?

Súhlasíte, že ak prípad Chodorkovského a Lebedeva nedospeje k spravodlivému a transparentnému riešeniu, nemôže EÚ ani očakávať, že Rusko bude plniť svoje hospodárske záväzky?

Alexandr Vondra, úradujúci predseda Rady. – Myslím si, že práve od českého predsedníctva nemôžete čakať, že budeme mlčať. Nemlčal som, keď sme diskutovali o energetickej bezpečnosti a nemlčal som v minulosti, keď sme hovorili o prípade Chodorkovského a iných.

Pravdepodobne viete, že vo februári budeme mať stretnutie trojky, na ktorom bude predsedníctvo zastupovať minister zahraničných vecí Karel Schwarzenberg. V tých prípadoch, o ktorých hovoríte, budeme určite zvažovať svoj postup, ale to, či dosiahneme nejaký výsledok, je, samozrejme, plne v rukách Ruska. Môžeme jednoducho vytvoriť určité prostredie, aby sme udržali tlak, ale je na Rusku, ako bude reagovať.

Daniel Hannan (NI). – Rád by som v Parlamente privítal pána ministra a vítam Českú republiku ako predsednícku krajinu. Želám si, aby každý poslanec v tomto Parlamente, mohol povedať to isté. Musím povedať, že som bol šokovaný tónom niektorých otázok, ktoré boli dnes adresované českému premiérovi. Jeden z našich kolegov, pán De Rossa z Írskej republiky, ho požiadal, aby odvolal svoju poznámku o Lisabonskej zmluve, a síce, že zmluva nie je až taká úžasná, za akú ju považuje pán De Rossa. Okrem toho, že toto vyjadrenie bolo urážlivé voči väčšine volebného obvodu, ktorý pán De Rossa zastupuje...

(Predsedajúca prerušila rečníka.)

Predsedajúca. – Otázka č. 4, ktorú predkladá **Marian Harkin (H-0969/08)**

Vec: Liberalizácia svetového obchodu

Ako jednu z priorít svojho predsedníctva Česká republika na internetovej stránke svojho predsedníctva načrtla ciele v oblasti liberalizácie svetového obchodu. Môže predsedníctvo bližšie predstaviť svoje ciele v tejto oblasti a najmä kroky, ktoré navrhuje na dosiahnutie potravinovej bezpečnosti v EÚ?

Alexandr Vondra, úradujúci predseda Rady. – Ďakujem vám za túto konkrétnu otázku, pretože pochádzam z krajiny, ktorá je veľkým priateľom voľného obchodu. Je základom nášho hospodárstva. Približne 80 % nášho HDP je nejakým spôsobom výsledkom činností súvisiacich s obchodom. Takže si môžete byť istí, že naše predsedníctvo má záujem na tom, aby sa Únia naďalej snažila o dosiahnutie vyrovnanej, ambicióznejšej a komplexnej dohody v rámci kola rokovaní Svetovej obchodnej organizácie (WTO) o rozvoji v Dauhe. Budeme na tom tvrdo pracovať.

Pokiaľ ide o otázku o cieľoch predsedníctva v oblasti liberalizácie svetového obchodu, predsedníctvo jasne definovalo svoju hlavnú prioritu v tejto oblasti v kontexte 18-mesačného programu Rady pre francúzske, české a švédske predsedníctvo, ako aj vo svojom vlastnom pracovnom programe, ktorý bol zverejnený minulý týždeň a ktorý dnes do istej miery predstavil aj pán premiér.

V zmysle tohto programu predstavuje obchodná politika naďalej veľmi dôležitý nástroj riešenia príležitostí a výziev globalizácie, podpory hospodárskeho rozvoja, zamestnanosti a prosperity pre všetkých občanov Európy. Budeme naďalej podporovať otvorený, trhovo orientovaný a na pravidlách založený svetový obchodný systém, ktorý bude slúžiť všetkým.

Obchodné politiky by tiež mali napomáhať plneniu cieľov Únie v oblasti životného prostredia a klímy, najmä prostredníctvom podpory rozvoja obchodu s environmentálnym tovarom a službami. Únia je aj naďalej

plne oddaná dosiahnutiu vyrovnanej, ambicióznej a komplexnej dohody v rámci kola rokovaní WTO v Dauhe.

Okrem toho si moja krajina pre predsedníctvo Rady vytýčila tri hlavné prioritné oblasti. Jednou z nich bude Európska únia vo svete. V tejto súvislosti bude moja krajina klásť dôraz na dôležitosť obchodnej politiky ako prostriedku na podporu vonkajšej konkurencieschopnosti, hospodárskeho rastu a tvorby nových pracovných miest v nadväznosti na novú stratégiu obchodnej politiky EÚ pod názvom Globálna Európa, ako aj v rámci revidovanej stratégie rastu a zamestnanosti.

Okrem mnohostranného obchodného systému Česká republika podporí úsilie Komisie o uzatvorenie obchodných dohôd so sľubnými partnermi alebo regiónmi, ako napríklad Kóreu, Indiou, krajinami združení ASEAN a Mercosur, krajinami Andského spoločenstva a Strednej Ameriky a potenciálne aj Čínou, ako aj úsilie uzatvoriť dohody o voľnom obchode s najbližšími susedmi EÚ, ako napríklad Ukrajinou, či začať rokovania po splnení nevyhnutných podmienok, ako napríklad v prípade Ruska.

Predsedníctvo predstaví svoj program v oblasti obchodu Výboru pre medzinárodný obchod 20. januára 2009.

Pokiaľ ide o potravinovú bezpečnosť v EÚ, predsedníctvo zastáva názor, že protekcionizmus nepomôže zabezpečiť dodávky potravín v Európe či vo svete. Z tohto dôvodu predsedníctvo podporuje liberalizáciu svetového obchodu v rámci rozvojového programu z Dauhy, ako aj diskusie o reforme SPP s cieľom zvýšiť konkurencieschopnosť európskeho poľnohospodárstva. Bude to znamenať zrušenie vývozných náhrad.

Transparentná liberalizácia svetového obchodu a konkurencieschopné poľnohospodárstvo sú prvkami, ktoré sú taktiež základom posilnenia potravinovej bezpečnosti. Potravinová bezpečnosť EÚ do veľkej miery súvisí s medzinárodným obchodom s potravinovými výrobkami, ktorý ich sprístupňuje za konkurenčné ceny a vytvára správne stimuly pre tie členské štáty, kde ich je možné vyrobiť najefektívnejším spôsobom.

Potravinová bezpečnosť dnes nespočíva len v miestnej výrobe potravín, ale aj v schopnosti krajiny financovať dovoz potravín prostredníctvom vývozu iného tovaru. V tomto zmysle môže byť otvorený, mnohostranný obchodný systém založený na rozmanitosti krajín dodávajúcich potravinové výrobky lepšou zárukou spoľahlivých a bezpečných dodávok.

Mairead McGuinness (PPE-DE). – Ďakujem Rade za podrobnú odpoveď, ktorú si budem musieť preštudovať, aj keď si nemyslím, že sa zhodneme. Rada by som upriamila vašu pozornosť na správu o globálnej potravinovej bezpečnosti, ktorú prijal tento Parlament a pre ktorú som bola spravodajkyňou. Táto správa veľmi jasne konštatuje, že trh nezaručí potravinovú bezpečnosť a celkom určite poľnohospodárom neposkytne stabilitu príjmu, ktorú požadujú. Mohli by ste mi preto objasniť, či veríte, že voľný trh v poľnohospodárstve je tou správnou cestou vpred a či je počas vášho predsedníctva prioritou?

Alexandr Vondra, úradujúci predseda Rady. – Na to vám môžem odpovedať veľmi krátko – áno! Ak by bolo poľnohospodárstvo založené na voľnom obchode, vo svete by nebol hlad.

Bernd Posselt (PPE-DE). – (DE) Vážení pán Vondra, vždy sa hovorí, že poľnohospodárska politika je tu len pre 3 % poľnohospodárov, jedlo však potrebujeme všetci. Ja napríklad jem veľmi rád a rád by som veľmi jasne vyjadril svoje presvedčenie, že potravinová bezpečnosť má existenčný význam. V súčasnosti čelíme problémom energetickej závislosti. Podporujem voľný obchod vo svete, ale musíme byť schopní užiť sa zo svojej vlastnej pôdy a potrebujeme zachovať naše poľnohospodárske štruktúry. V tejto otázke sa nemôžeme spoľahnúť len na ruku trhu.

Syed Kamall (PPE-DE). – Na začiatok by som chcel, ako kolega predom mnou, pán Hannan, privítať české predsedníctvo – pôjde o zaujímavý kontrast s predchádzajúcim predsedníctvom EÚ – a chcel by som sa znovu ospravedlniť za nehanebné správanie niektorých svojich kolegov v tomto Parlamente.

Lahko sa hovorí, že chceme naštartovať rokovania v rámci Svetovej obchodnej organizácie, sú však za nami voľby v Indii, USA a budeme mať európske voľby. Ako sa popri týchto voľbách a zmenách vlád dajú skutočne rozbehnúť rokovania v rámci WTO?

Alexandr Vondra, úradujúci predseda Rady. – Myslím, že pokiaľ ide o reformu SPP, boli sme medzi tými, ktorí sa snažili presadiť, aby Komisia predložila nové návrhy rozpočtových reforiem, tzv. bielu knihu. Snažil som sa dokonca pripraviť istý spoločný postup so svojim kolegom zo Švédska, pretože rok 2009 je rokom českého a švédskeho predsedníctva a na túto otázku máme dosť podobný názor. Nie je však na nás, aby sme pripravili legislatívny návrh.

Svojmu priateľovi Berndovi Posseltovi by som chcel povedať, že pochádzame z podobného kultúrneho prostredia, ale ako viete, sme obaja živými príkladmi toho, že v Európe hlad nie je, a to jednoducho vďaka skutočnosti, že obchod s poľnohospodárskymi výrobkami v posledných desaťročiach rástol. Viem, že potrebujeme, aby sa na trhu udržali aj niektoré chutné výrobky, ako napríklad bavorské a české pivo, ale znova opakujem, že voľný trh vo všeobecnosti podporuje bohatstvo v Európe aj vo svete.

úradujúci predseda Rady. – Mám otázku týkajúcu sa spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP). Rada pripomína, že v kontexte politickej dohody o kontrole stavu SPP dosiahnutej v Rade 20. novembra minulého roka, sa v spoločnom vyhlásení Rady a Komisie dohodlo, že v rámci diskusií o budúcnosti SPP po roku 2013, ktoré sa začali v Annecy vo Francúzsku 23. septembra, a bez ohľadu na nový finančný výhľad na toto obdobie, budú Rada aj Komisia dôsledne skúmať možnosti vytvorenia priamych platieb v rámci Spoločenstva a riešenia rozdielov vo výškach priamych platieb medzi členskými štátmi.

Môžem vám povedať, že nastupujúce české predsedníctvo plánuje zorganizovať diskusiu o tejto otázke na neformálnom stretnutí ministrov, ktoré sa uskutoční v máji v Brne. Mój kolega z vlády, Petr Gandalovič, má veľký záujem otvoriť túto diskusiu.

Naším cieľom je viesť diskusiu o budúcnosti SPP zameranú na preskúmanie nástrojov agrárnej politiky, najmä v oblasti priamych platieb, ktoré by umožnili nediskriminačné a účinné využívanie finančných prostriedkov získaných od európskych daňových poplatníkov a vynaložených na SPP, posilnenie konkurencieschopnosti európskych poľnohospodárov, zlepšenie postavenia európskeho poľnohospodárskeho a potravinárskeho priemyslu na globalizovanom a otvorenom svetovom trhu, zvýšenie kvality poľnohospodárskych výrobkov a poskytovania neobchodovateľných poľnohospodárskych výstupov, ako aj podporu udržateľného rozvoja vidieka.

Výstupy uvedeného dialógu by mali viesť – a to by som rád zdôraznil – k modernizovanej SPP, ktorá vytvorí rovnocenné podmienky pre jednotlivé členské štáty.

Predseda júca. – Otázka č. 5, ktorú predkladá **Seán Ó Neachtain** (H-0971/08).

Vec: Budúcnosť spoločnej poľnohospodárskej politiky v rokoch 2013–2020

Jednou z priorít českého predsedníctva je spoločná poľnohospodárska politika. Aké opatrenia prijme české predsedníctvo v súvislosti s rokovaniami o budúcnosti spoločnej poľnohospodárskej politiky?

Seán Ó Neachtain (UEN). – (GA) Vážená pani predsedajúca, chcem sa poďakovať úradujúcemu predsedovi Rady za jeho odpoveď. Rád by som sa ho spýtal na plány českého predsedníctva poskytovať pomoc znevýhodneným oblastiam. Ak tomu rozumiem správne, znevýhodnené oblasti v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky potrebujú, zúfalo potrebujú, ďalšiu pomoc. Chcel by som vedieť, čo sa predsedníctvo chystá v tejto veci urobiť.

Alexandr Vondra, úradujúci predseda Rady. – Problém znevýhodnených oblastí v Európe je jedným z konkrétnych problémov, o ktorých sa v súvislosti s SPP neustále diskutuje. Myslím, že všetci, alebo takmer všetci, súhlasíme, že by sme sa mali odkloniť od priamych platieb a zaviesť platby rozvíjajúcim sa vidieckym oblastiam, ak by existovala istá forma redistribúcie, a nemali by sme pokračovať v protekcionistických opatreniach.

Takže existujú spôsoby a prostriedky a určite budeme úzko spolupracovať s pani komisárkou Fischerovou Boelovou. Nie som odborník na poľnohospodárstvo, ale myslím si, že určite budete mať možnosť hovoriť s naším ministrom poľnohospodárstva a diskutovať o týchto otázkach podrobnejšie.

Avril Doyle (PPE-DE). – Chcela by som zaželať českému predsedníctvu veľa šťastia a úspechov počas jeho funkčného obdobia. Bola by som rada, keby sa pán minister mohol vyjadriť o doterajšej skúsenosti českých poľnohospodárov a českého agropotravinárskeho priemyslu so spoločnou poľnohospodárskou politikou. Sú spokojní? Prispela SPP k významnému zlepšeniu situácie v rámci ich rôznych podnikateľských aktivít? Ako vnímajú, a ako vníma český národ, realizáciu spoločnej poľnohospodárskej politiky v Českej republike?

Silvia-Adriana Țicău (PSE). – (RO) Bohužiaľ, hospodárska kríza vedie k strate pracovných miest. Kúpna sila sa znižuje. Kvalita života však znamená aj zdravé jedlo.

Rumunsko má veľmi veľký počet farmárov, ich farmy sú však menšej veľkosti. Rada by som sa opýtala, aký typ podpory plánujete pre malých poľnohospodárskych výrobcov v nových členských štátoch.

Alexandr Vondra, úradujúci predseda Rady. – V nových členských štátoch existujú rôzne typy podmienok. Napríklad moja krajina nemá toľko malých fariem ako niektoré iné európske krajiny. Máme veľmi konkurencieschopný poľnohospodársky priemysel s veľkými farmami, ak však idete napríklad do susedného Poľska, situácia je trochu iná.

Pokiaľ ide o otázku pani Doylovej o tom, ako sa nám darí: Vo svojom volebnom obvode v Severných Čechách mám niekoľko farmárov. Na jednej strane sa im darí lepšie, pretože majú viac peňazí. Takže niektorí farmári teraz nosia kravaty značky Hugo Boss. Pred piatimi alebo desiatimi rokmi nič také nebolo. Na druhej strane cítia istú nespravodlivosť z dôvodu rozdielov v platbách medzi starými a novými členskými štátmi. Ide o otázku základnej spravodlivosti systému, ktorú by sme mali napraviť.

Zároveň veríme, že SPP by sa mala reformovať. Je to jediný spôsob, ako udržať Európu konkurencieschopnou. Ide teda o zložitý problém. Nie som odborník, ktorý môže ísť do podrobností, ale myslím si, že by sme mali byť schopní zhodnúť sa na základných veciach.

Predseda júca. – A otázka pani Ľicánuovej?

Ospravedlňujem sa pán minister, ale nie som si istá, či ste odpovedali na obidve otázky.

Alexandr Vondra, úradujúci predseda Rady. – Snažil som sa odpovedať na obidve otázky.

Predseda júca. – Týmto končím hodinu otázok.

Otázky, ktoré neboli zodpovedané pre nedostatok času, budú zodpovedané písomne (pozri prílohu).

(Rokovanie bolo prerušené o 20.00 hod. a pokračovalo o 21.00 hod.)

PREDSEDÁ: PÁN SIWIEC

podpredseda

11. Zloženie výborov a delegácií: pozri zápisnicu

12. Situácia v Africkom rohu (rozprava)

Predseda júci. - Ďalším bodom programu je stanovisko Rady a Komisie o situácii v Africkom rohu.

Alexandr Vondra, úradujúci predseda Rady. – Vážení pán predseda júci, v túto neskorú nočnú hodinu by som rád stručne priblížil stanovisko Rady k situácii v Africkom rohu.

Africký roh je zložitý región, ktorý si zasluhuje našu osobitnú a zvýšenú pozornosť, pretože má významný vplyv na EÚ. EÚ pozorne sleduje vývoj v tomto regióne a pripravuje sa na ešte užšiu spoluprácu s krajinami Afrického rohu.

Viem, že aj Parlament veľmi pozorne sleduje tento vývoj. Návšteva, ktorú vaša delegácia uskutočnila na konci minulého roka v Eritrei, Etiópii a Džibutsku, bola dôležitá. Takisto viem o návrhu uznesenia o Africkom rohu, ktoré bolo vypracované čiastočne v súvislosti s uvedenou návštevou. Uvedené aktivity tomuto regiónu a Európanom jasne ukázali narastajúcu angažovanosť EÚ v Africkom rohu. V mene Rady tiež vítam účasť Parlamentu v našom úsilí riešiť problémy v Africkom rohu.

V Africkom rohu je niekoľko zdrojov napätia. Budem o nich hovoriť podrobnejšie. Z pohľadu Rady sú však tieto napätia rôznym spôsobom prepojené v rámci celého regiónu. Z tohto dôvodu sa Rada osobitne zameriava na rozpoznanie regionálnych prepojení medzi pretrvávajúcimi konfliktami. O aké prepojenia ide?

Po prvé, ide o spor medzi Etiópiou a Eritreou, ktorý môžeme považovať za jednu z hlavných príčin nestability v celom regióne. Prejavuje sa to viacerými spôsobmi. Ide napríklad o podporu znepriatelených, súperiacich frakcií v Somálsku či vzájomné úsilie o destabilizáciu v druhej krajine – dovoľte mi spomenúť najmä Ogaden a Oromo v Etiópii – ako aj o podporu obnovy mierového procesu v Sudáne, či pozastavenie členstva Eritrei v Medzivládnom úrade pre rozvoj (IGAD).

V neposlednom rade konflikt v Somálsku spôsobil jednu z najvážnejších humanitárnych situácií, ktorým svet v súčasnosti čelí. Nárast prípadov pirátstva pri pobreží Somálska je ďalším vážnym dôsledkom tohto konfliktu.

Ďalšou závažnou otázkou je boj o prírodné zdroje v Africkom rohu, ako sú voda a nerastné suroviny. Tento jav vedie k nárastu konfliktov medzi pastiermi v oblastiach obývaných rôznymi kultúrnymi a etnickými skupinami. Taktiež zvyšuje potravinovú neistotu a ľudskú neistotu vo všeobecnosti, čo ďalej prehĺbuje konflikty a vedie k migrácii.

V regióne sa tiež vyskytuje niekoľko vážnych vzájomne súvisiacich javov. Dovoľte mi spomenúť niektoré z nich. Ide o konflikty na hraniciach, ktoré som už spomínal: spory medzi Etiópiou a Eritreou, Sudánom a Etiópiou a Džibutskom a Eritreou, ktoré môžeme považovať za zdroje nestability v regióne. Rád by som zdôraznil, že zlepšenie regionálnej spolupráce by prispelo k zmierneniu napätia v okolí národných hraníc.

Potravinová bezpečnosť je ďalšou vzájomnou závislosťou. Ide, samozrejme, o zásadný problém regiónu. Opakujúce sa suchá, ako aj záplavy majú ničujúci vplyv na obyvateľstvo. Opakujem, že regionálna spolupráca by mohla zmierniť dôsledky týchto prírodných katastrof.

Ako viete, niektorí sú presvedčení, že tento problém je príčinou konfliktov v Dárfúre, Somálsku a mnohých iných oblastiach Afrického rohu. Nie som si istý, či ide o jediný dôvod, ale som presvedčený, že túto otázku treba vyriešiť spravodlivým a transparentným spôsobom v každej z uvedených krajín, ako aj v regionálnom kontexte.

Pirátstvo sa spoiatku vyskytovalo iba na malej časti somálskeho pobrežia. Zámienkou pirátov bolo vyberať rybársku daň od lodí v somálskych vodách. Ako určite viete, tieto aktivity sa značne rozrástli a dnes ohrozujú dodávky humanitárnej pomoci do Somálska, ako aj námornú bezpečnosť v Adenskom zálive a inde vrátane lodí plaviacich sa pri pobreží Kene a Tanzánie.

Existuje niekoľko ďalších vzájomných prepojení, ktoré majú vážny vplyv na Európu a na krajiny Afrického rohu napríklad v podobe terorizmu a migrácie.

Takže aké opatrenia Európska únia v tejto súvislosti prijíma? Ako sa zapájame a angažujeme? Hlavným politickým nástrojom Rady, ktorú mám česť dnes zastupovať, je politický dialóg nielen s jednotlivými krajinami, ale aj s inými zainteresovanými stranami v regióne, ako je napríklad Africká únia, Medzivládny úrad pre rozvoj, Liga arabských štátov, či Spojené štáty americké a Čína ako dôležité krajiny.

Politický dialóg je podľa Dohody z Cotonou vzájomným záväzkom medzi EÚ a každou z krajín v uvedenom regióne. Tento dialóg sa rozvíja najmä prostredníctvom vedúcich misií EÚ v týchto krajinách. Pre Radu ide o veľmi dôležitý nástroj, ktorý nám poskytuje priamy kontakt s úradmi v uvedených krajinách. Dáva nám príležitosť vypočuť si ich pohľad na vec, ale aj jasne vysvetliť naše vnímanie situácie a vyjadriť naše znepokojenie nad určitými otázkami. Týka sa to osobitne otázok riadenia a ľudských práv. To sú hlavné otázky.

Navyše Rada má k dispozícii nástroje Európskej bezpečnostnej a obrannej politiky (EBOP). Od septembra 2008 Rada vytvorila nástroje na boj proti pirátstvu pri pobreží Somálska, najprv prostredníctvom koordinačnej bunky EU NAVCO zriadenej v Bruseli a od decembra 2008 prostredníctvom námornej operácie nazvanej EU NAVFOR Atalanta.

Okrem toho EÚ koná prostredníctvom finančných nástrojov Európskej komisie, ako je napríklad Fond pre mier v Afrike alebo nástroj stability. Pani komisárka Ferrerová-Waldnerová vám o tejto otázke povie viac, keďže ide o kompetenciu Komisie.

Samozrejme Rada vždy spolu s Európskou komisiou hľadá spôsoby, ako posilniť účinnosť a informovanosť o aktivitách EÚ. Teším sa na vaše návrhy a odporúčania k tejto otázke.

Benita Ferrero-Waldner, členka Komisie. – Vážení pán predsedajúci, Komisia už v uplynulých rokoch vyzývala na to, aby Európska únia venovala väčšiu pozornosť situácii v Africkom rohu. Dnes v tejto rozprave zastupujem svojho kolegu Louisa Michela, ktorý tu, bohužiaľ, nemôže byť. Prevzala som túto problematiku s veľkým záujmom jednak pre jej dôležitosť, ako aj preto, že má na Európu priamy vplyv, napríklad v potrebe mobilizovať naše námorné sily na boj proti pirátstvu, čo je len jeden nedávny príklad.

Preto veľmi oceňujeme iniciatívu parlamentnej delegácie, ktorá tento región navštívila, ako aj jej následnú správu a návrh uznesenia, ktorý v zásade podporujeme.

Vnútrotnú situáciu v každej z krajín Afrického rohu nemožno pochopiť bez súvislosti s regionálnou dynamikou. Ak chceme posilniť regionálnu stabilitu, dodržiavanie dôležitých a základných prvkov Dohody z Cotonou a boj proti chudobe, musíme pokračovať v podpore globálneho prístupu založeného na hospodárskom rozvoji, dobrej správe vecí verejných a bezpečnosti.

Dovoľte mi vyjadriť sa najskôr o situácii v jednotlivých krajinách a na záver o regionálnej stratégii pre oblasť Afrického rohu.

Na začiatok sa chcem venovať Etiópii a Eritrei. Etiópia má v regióne strategické hospodárske a politické postavenie. Komisia naďalej poskytuje Etiópii podporu v jej úsilí o zmiernenie chudoby, v ktorom sa dosiahol významný pokrok.

Vnútrotnú situáciu v krajine negatívne ovplyvňuje zlá bezpečnostná situácia v regióne a napätie medzi jednotlivými spoločnosťami, a to najmä v Ogadene, kde je prístup k obyvateľstvu naďalej obmedzený. Komisia bude naďalej pozorne monitorovať aj situáciu v oblasti ľudských práv a demokratizačný proces. S ohľadom na okolnosti spojené so všeobecnými voľbami v roku 2005 bude Komisia pozorne sledovať prípravu a priebeh volieb v roku 2010, najmä v súvislosti s nedávno schválenými právnymi predpismi o mimovládnych organizáciách a opätovným zatknutím vedúcej predstaviteľky opozície, pani Birtukan Midekssovej.

Vnútrotná situácia v Eritrei je čiastočne ovplyvnená bezvýchodiskovou situáciou v dôsledku pohraničného konfliktu s Etiópiou. Komisia je naďalej vážne znepokojená porušeniami ľudských práv, ako aj zložitou sociálnou a hospodárskou situáciou. Podľa nášho názoru existujú vážne dôvody na pokračovanie programu spolupráce, ktorý sa zameriava na zlepšenie životných podmienok obyvateľstva. Politický dialóg, ktorý sa začal v roku 2008, je dobrou platformou pre trvalú spoluprácu s úradmi v Eritrei. Budme konkrétni: očakávame, že tento proces prinesie v Eritrei pozitívne a hmatateľné výsledky.

Ako sa uvádza v návrhu uznesenia, virtuálna demarkačná línia medzi Etiópiou a Eritreou, o ktorej rozhodla hraničná komisia, neprinesie úplné vyriešenie problému, ak nebude sprevádzaná dialógom zameraným na normalizáciu vzťahov medzi týmito dvomi krajinami.

Nedávny spor medzi Eritreou a Džibutskom treba vnímať v širších regionálnych súvislostiach a je ho potrebné riešiť globálne s pomocou miestnych a regionálnych účastníkov. Tieto procesy budeme aj naďalej podporovať.

V súčasnosti, keď sa etiópske jednotky sťahujú zo Somálska, je spolupráca Etiópie a Eritrei nevyhnutným predpokladom úspechu somálskeho mierového procesu.

Pokiaľ ide o situáciu v Sudáne, plne súhlasím s analýzou Parlamentu. Rok 2009 je pre budúcnosť tejto krajiny skutočne rozhodujúci. Pretrvávajúce násilie v Dárfúre a problémy s naplnením všeobecnej mierovej dohody medzi severom a juhom Sudánu môžu destabilizovať krajinu a negatívne ovplyvniť celý región. Preto by sme mali viesť intenzívny dialóg a udržiavať silný tlak na úrady v Chartúme s cieľom dosiahnuť ich plnú spoluprácu pri naplňaní všeobecnej mierovej dohody, ako aj vo vzťahu k situácii v Dárfúre a k súvisiacim procesom. Tieto úrady, ako aj ďalšie zainteresované strany v Sudáne veľmi dobre vedia, aká je ich úloha a čo sa od nich očakáva.

V Dárfúre sa musia skončiť vojenské operácie a násilie a musí sa plne obnoviť politický proces. Rozmiestnenie misie OSN-EÚ v Dárfúre (UNAMID) sa musí uskutočniť v plánovanom čase. Sudánske úrady musia dodržiavať svoje povinnosti, pokiaľ ide o zjednodušenie humanitárnej pomoci a aktivity v oblasti ľudských práv. Čo sa týka všeobecnej mierovej dohody, je nevyhnutné, aby vlády v Chartúme a v južnom Sudáne vyriešili svoje spory o zásadných otázkach, ako je podiel na ziskoch z ropy, vytýčenie hranice a právne predpisy v oblasti bezpečnosti a politických vecí. Ak sa to nepodarí, môžu plánované voľby v roku 2009 opäť vyústiť do násillia a konfliktov.

Pokiaľ ide o Somálsko, mierový proces sa nachádza v kľúčovej fáze. Rezignácia prezidenta Júsufa a stiahnutie etiópskej armády prinášajú nové obdobie neistoty a nebezpečenstva. Na druhej strane sú však aj príležitosťou na začatie širokého politického procesu. V politickej oblasti Európska únia pokračuje v aktivitách na podporu džibutského procesu, ktorý by mal viesť k spravodlivejšiemu zastúpeniu politických strán prostredníctvom zvolenia nového prezidenta a vytvorenia vlády národnej jednoty s rozšíreným parlamentom. Džibutský proces nemá žiadnu alternatívu. Dohoda nebude mať veľkú šancu na úspech bez medzinárodnej a regionálnej podpory, ktorá vytvorí priaznivé podmienky na jej vykonávanie.

Pokiaľ ide o bezpečnosť, Komisia chce aj naďalej podporovať vytvorenie systému správneho riadenia odvetvia bezpečnosti. Bez ohľadu na druh medzinárodných jednotiek (stabilizačné jednotky s mandátom OSN,

mierová misia OSN alebo iba posilnená misia Africkej únie v Somálsku – AMISOM) sa mandát týchto jednotiek bude musieť zamerať na podporu vykonávania džibutskej dohody. Komisia schválila žiadosť o ďalšiu finančnú podporu na posilnenie misie AMISOM.

Na záver, pokiaľ ide o Africký roh vo všeobecnosti, veľmi oceňujem podporu, ktorú Parlament poskytuje iniciatíve Komisie v oblasti Afrického rohu. Táto iniciatíva je založená na stratégii pre túto oblasť z roku 2006, ktorá bola prijatá na základe presvedčenia, že problémy v regióne sa dajú riešiť len na globálnej úrovni. V tomto duchu Komisia podporuje váš návrh vymenovať osobitného predstaviteľa pre oblasť Afrického rohu.

Nadviazali sme dobré pracovné vzťahy s Medzivládny úradom pre rozvoj (IGAD), ktorý podporuje iniciatívu v Africkom rohu a zohráva kľúčovú úlohu v jej naplňaní. V blízkej budúcnosti sa má konať druhé spoločné stretnutie odborníkov na vodu, energetiku a dopravu, kde sa bude pracovať na konkrétnych projektoch, ktoré by sa mohli predložiť na možnej konferencii darcov.

Účasť Eritrei, ktorá hrá kľúčovú úlohu v regionálnej dynamike, je nevyhnutným predpokladom úspechu stratégie v Africkom rohu. Kontakty pána komisára Michela s hlavami štátov a vlád v regióne vrátane prezidenta Isaiasa priniesli prelom v tejto oblasti. Nový výkonný tajomník úradu IGAD nadväzuje spoluprácu s eritrejskými úradmi okrem iného aj v oblasti reformy a revitalizácie úradu.

Vážený pán predsedajúci, hovorila som trochu dlhšie, ale ak chcete o toľkých krajinách niečo povedať, musíte povedať aspoň niekoľko viet.

Predseda júci. – Na úvodný príspevok sa vzťahuje osobitné pravidlo a nie je časovo obmedzený.

Filip Kaczmarek, v mene skupiny PPE-DE. – (PL) Vážený pán predsedajúci, pani komisárka, pán úradujúci predseda Rady, ďakujem vám veľmi pekne za stanovisko Rady a Komisie k situácii v Africkom rohu. Dôležitosť tohto regiónu presahuje čisto zemepisné hranice. K zhoršovaniu konfliktov a štruktúrnych problémov v tejto oblasti prispievajú negatívne javy v iných regiónoch Afriky. Bol som členom delegácie Európskeho parlamentu, ktorá bola nedávno na návšteve v regióne, a na vlastné oči som videl, aké zložité, obsiahle a prepojené sú tieto problémy a prečo na ne musíme reagovať komplexne.

V návrhu uznesenia sme sa zamerali na tri základné, ale pomerne široké otázky: na regionálnu bezpečnosť, potravinovú bezpečnosť a, v rámci poznámok, na ľudské práva, demokraciu a dobrú správu vecí verejných. Návšteva v regióne ma presvedčila, že základnou podmienkou zlepšenia situácie je dobrá vôľa a dialóg medzi čelnými predstaviteľmi v regióne.

Politika Európskej únie zameraná na podporu regionálnych inštitúcií v Africkom rohu je správna, ale bez aktívnej účasti kľúčových hráčov bude aj naďalej neúčinná. Niektoré krajiny v regióne používajú zlú taktiku. Nemôžete napríklad vyzývať na dialóg s jedným susedom a zároveň odmietať dialóg s ďalším. Takýto postup je nelogický a v podstate znemožňuje diplomatický úspech. Tamojší politickí predstavitelia musia prijať skutočnosť, že výkon moci je spojený so zodpovednosťou.

Naše očakávania od vedúcich predstaviteľov v oblasti Afrického rohu sa nespájajú s nejakými výhradne miestnymi, európskymi hodnotami. Očakávame základné rešpektovanie univerzálnych hodnôt. Sme tiež presvedčení, že základné práva a slobody patria všetkým. Žiadna rozvojová krajina nemôže poriadne fungovať v modernom svete, ak odmieta základné, univerzálne hodnoty. Ich dodržiavanie preto nie je len gestom smerom k Európskej únii, ale aktivitou na dosiahnutie vlastných záujmov. Koncepcie rozvoja sa môžu líšiť, ale hodnoty sa nemenia a my chceme, aby sa tieto spoločné a univerzálne hodnoty stali v Africkom rohu každodennou realitou.

Ana Maria Gomes, v mene skupiny PSE. – (PT) Rada a Komisia musia vyvodiť závery zo skutočnosti, že podľa názoru tohto Parlamentu vlády krajín v Africkom rohu nekonajú v súlade so svojimi záväzkami podľa článku 9 Dohody z Cotonou. Ľudské práva, demokracia a dobrá správa vecí verejných sú prázdnyimi slovami. Je to úplne jasné každému, kto nemá klapky na očiach.

Napríklad v Etiópii, ktorá je sídlom Africkej únie, sa útlak ľudí schováva za rétoriku, ktorá znie dobre pred donormi, ale ktorá nie je o nič menej urážlivá a hanebná.

Načrtnem dva nedávne prípady.

29. augusta bola pani Birtukan Midekssová, vedúca predstaviteľka opozičnej parlamentnej strany, znovu zatknutá a odsúdená na doživotie za to, že odmietla verejne vyhlásiť, že žiadala o milosť, ktorú vláda premiéra

Melesa Zenawiho v roku 2007 použila na jej prepustenie a prepustenie mnohých ďalších predstaviteľov opozície zadržovaných od volieb v roku 2005.

Po druhé: etiópsky parlament schválil tzv. zákon o mimovládnych organizáciách, ktorý prakticky kriminalizuje prácu nezávislých mimovládnych organizácií.

Pani komisárka, v Etiópii sa nedeje prechod k demokracii a bola by som vám vďačná, keby by ste to mohli odkázať svojmu kolegovi Louisovi Michelovi.

V Eritrei je hnev vlády voči každému, kto sa snaží uplatňovať svoje najzákladnejšie ľudské práva, ešte hanebnejší.

Pokiaľ ide o Somálsko, ktoré sa v súčasnosti v rámci celého regiónu Afrického rohu nachádza v najzložitejšej situácii, medzinárodné spoločenstvo vrátane Európskej únie preukazuje až zločinný nezájem o osud ľudí v tejto krajine, v ktorej už desiatky rokov nevládne právo a poriadok, v ktorej etiópske jednotky zabierajú pôdu a beztrestne páchajú zločiny a v ktorej sa darí pirátom a teroristickým skupinám.

Námorná misia EÚ nič nevyrieši, pokiaľ budú Európska únia, Spojené štáty americké, OSN a Africká únia prehliadať príčiny pirátstva, ktoré sa nachádzajú na pevnine a proti ktorým sa musí na pevnine aj bojovať.

Región nedosiahne stabilitu ani pokrok bez vyriešenia tragických konfliktov, ktoré stále ničia Sudán, najmä juh Sudánu a Dárfúr. Rétorika medzinárodného spoločenstva vrátane Európskej únie sa musí premeniť na rozhodné činy s cieľom ochrániť civilné obyvateľstvo, ktoré je obeťou útokov, a skončiť s beztrestnosťou zločincov.

V tejto súvislosti bude možné potvrdenie trestného stíhania prezidenta Omara Bašíra na Medzinárodnom trestnom súde skúškou dôveryhodnosti a účinnosti Európskej únie, ako aj Africkej únie.

Johan Van Hecke, v mene skupiny ALDE. – Vážený pán predsedajúci, Africký roh je strašný región, v ktorom pretrvávajúce vnútorné a regionálne konflikty ďalej oslabujú mier a bezpečnosť. Spôsobujú humanitárne katastrofy a paralyzujú rozvoj tohto strategicky dôležitého regiónu.

Každá vojna, každý konflikt zdôrazňuje zraniteľnosť týchto štátov. V jadre väčšiny týchto konfliktov je, ako sa správne uvádza v správe delegácie Európskeho parlamentu, nedostatok vedenia a neexistujúce demokratické vlády.

Tento región potrebuje svoj vlastný proces demokratizácie, dodržiavanie národného a medzinárodného práva a najmä národné zmierenie. Pokiaľ ide o Somálsko, rád by som zdôraznil, že rezignácia bývalého prezidenta Júsufa a stiahnutie etiópskych jednotiek prinášajú veľa nových príležitostí. Nastal čas vrátiť sa do normálneho života a nastoliť v Somálsku vnútorný mier.

Somálsky parlament hrá rozhodujúcu úlohu v budovaní dôvery a môže zabezpečiť, aby mierový proces zahŕňal všetky strany. Okrem toho je nevyhnutné, aby EÚ podporovala obnovu a posilnenie mierových jednotiek Africkej únie. Tieto jednotky potrebujú náležitý mandát OSN. Ak sa tak nestane, ugandské a burundské sily sa stiahnu z Mogadiša a zanechajú za sebou bezpečnostnú medzeru.

Plne súhlasím s pani komisárkou Ferrerovou-Waldnerovou. V Somálsku je v súčasnosti veľký potenciál na zmenu, ktorý by sme mali využiť. Musíme vyplniť vákuum moci a bezpečnosti. V opačnom prípade bude pretrvávať chaos bezvládia, ktorý poznáme ako Somálsko.

Mikel Irujo Amezaga, v mene skupiny Verts/ALE. – (ES) Vážený pán predsedajúci, Africký roh je v súčasnosti ozajstným sudom s pušným prachom nielen z dôvodu celkovej nestability v Somálsku a Sudáne, ale aj pre situáciu v troch krajinách, ktoré sme mali česť navštíviť s pánom Kaczmarekom a pánom Hutchinsonom.

Všetky tri krajiny, t. j. Eritrea, Džibutsko a Etiópia, na ktoré sa návšteva zamerala, sú postihnuté chudobou, a majú preto veľmi nízku úroveň dodržiavania ľudských práv. Pokiaľ ide o chudobu, podľa údajov, ktoré získala naša delegácia, etiópska vláda uznáva, že hladom trpí už šesť a pol milióna ľudí. Organizácia Spojených národov hovorí o dvanástich miliónoch. Čelíme preto humanitárnej kríze, o ktorej sa pre iné medzinárodné krízy súčasnosti nehovorí v médiách, napriek tomu, že situácia je skutočne šokujúca.

Situácia v oblasti ľudských práv si zasluhuje našu pozornosť aj s ohľadom na existenciu politických väzňov – a tak by sme ich mali volať, politickí väzni – vo všetkých troch krajinách.

Pohraničné spory medzi Eritreou a Etiópiou a zapojenie viac ako 200 000 vojakov do týchto sporov sú úplne absurdné. Nemôžem skončiť svoj príspevok bez toho, aby som nezablahoželal pánovi komisárovi Michelovi k jeho aktivitám v tejto oblasti a k začatiu politického dialógu. V tomto dialógu sa musí pokračovať, ale musíme tiež dať najavo, že budeme veľmi rázni. Rázni pri obhajobe ľudských práv a rázni v súvislosti s takými poburujúcimi činmi, ako je prijatie zákonov o mimovládnych organizáciách. Treba mať na pamäti, že vďaka tomuto politickému dialógu EÚ dokazuje, že sa teší vysokej prestíži na medzinárodnej úrovni.

Tobias Pflüger, v mene skupiny GUE/NGL. – (DE) Vážený pán predseda, Africký roh sa nedávno vrátil do centra pozornosti EÚ. Napokon bojová misia EÚ Atalanta je v regióne prítomná od Vianoc. Vyslanie tejto misie bolo chybou, ktorej sa EÚ v tejto oblasti dopustila, rovnako ako NATO, Spojené štáty americké, Rusko a iní, a ktorá spočíva v povrchnom riešení problémov prostredníctvom vojenských prostriedkov a vojnových lodí. Po desiatich rokoch od stretnutia v Saint-Malo pán Kouchner dokonca privítal príležitosť konať prostredníctvom námornej bojovej operácie pri pobreží Somálska. Skutočnou príčinou problémov je nespravodlivé rozdelenie prostriedkov, napríklad v dôsledku využívania zásob rýb okrem rybárskymi loďami z Európskej únie. Somálsko je jednou z krajín, kde Západ všetkými dostupnými prostriedkami podporuje v podstate neexistujúcu vládu.

Etiópske okupačné jednotky teraz zo Somálska odišli, ale od ich invázie prišlo o život viac ako 16 000 ľudí. Príkladom postupu v krajinách Afrického rohu je prípad Džibutska, kde vládne autoritatívny režim a napriek tomu tu všetky možné západné krajiny majú svoje vojenské základne. Ľuďom v regióne treba poskytovať pomoc nie prostredníctvom vojnových lodí, ktoré slúžia len na ochranu obchodných ciest Západu, ale napríklad vo forme humanitárnej pomoci.

Karl von Wogau (PPE-DE). – (DE) Vážený pán predseda, dámy a páni, Somálsko je štátom, ktorý zlyhal so všetkými hroznými dôsledkami, ktoré to so sebou nesie. Vynikajúcim spôsobom ste opísali, čo treba urobiť, a moja priateľka, pani Gomesová, to takisto uviedla veľmi jasne.

Piráctvo je len jednou, aj keď dôležitou, súčasťou tohto problému, keďže je v tomto regióne silno zakorenené. Druhým aspektom je ochrana námorných ciest EÚ, ktorá je záujmom Európskej únie a záujmom jej občanov.

Preto v regióne v rámci Európskej bezpečnostnej a obrannej politiky (EBOP) pôsobí operácia Atalanta, ktorá je prvou námornou operáciou v rámci EBOP. Veliteľstvo operácie sa nachádza v Spojenom kráľovstve, čo je takisto novinkou, a operácii velí britský námorný dôstojník, kontraadmirál Jones.

Jej hlavnou úlohou je chrániť potravinovú pomoc a zabezpečiť, aby sa táto pomoc skutočne dostala do Somálska. Druhou úlohou je bojovať proti piráctvu a v prípade potreby zasiahnuť.

Mali sme rozhovor s veliteľstvom operácie v Northwoode, ktoré uviedlo, že im chýba viacero vecí, ako sú napríklad tankery, prieskumné lietadlá s posádkou a bez posádky, ako aj helikoptéry, keďže prieskumné úlohy je potrebné vykonávať v rozsiahlej oblasti. Všetci musíme mať spoločný záujem na úspešnom priebehu operácie Atalanta. Je to potrebné na ochranu námorných ciest a na pomoc, hoci možno len malú, pri riešení problému Somálska, štátu, ktorý zlyhal.

Corina Crețu (PSE). – (RO) V prvom rade by som chcela zablahoželať svojim kolegom k uskutočneniu tejto vyšetrovacej misie v jednom z najnebezpečnejších regiónov sveta a určite aj v jednom z najviac znevýhodnených.

Tiež si myslím, že Africký roh je pravdepodobne najchudobnejším regiónom sveta. Etiópia sa v dôsledku sucha v posledných rokoch nachádza v katastrofálnej situácii. Je to krajina, kde milióny ľudí trpia hladom, a to aj v rokoch, keď je bohatá úroda.

Predovšetkým regióny Sudánu a Dárfúru sú tragickými miestami na mape sveta pre humanitárnu katastrofu, ktorú mnohí odborníci nazývajú priamo genocídou, keďže jej výsledkom sú viac ako dva milióny zavraždených a štyri milióny utečencov pred občianskou vojnou.

Somálsko, Eritrea a Džibutsko sú tri najchudobnejšie krajiny, kde je konflikt trvalou realitou, ako správne zdôraznila pani komisárka a moji kolegovia poslanci.

Trvalá nestabilita v tomto regióne je jednou z príčin problémov, ktorým Africký roh čelí v procese hospodárskeho, sociálneho a politického rozvoja. Úspech mierového procesu v regióne je výrazne podmienený účasťou regionálnych a afrických štruktúr, ako je Medzivládny úrad pre rozvoj alebo Africká únia.

Európska únia musí podporovať konsolidáciu týchto organizácií a rast ich schopnosti predchádzať konfliktom a riešiť ich. Lepšia integrácia regiónu by tiež umožnila otvorenejší dialóg medzi krajinami Afrického rohu o otázkach spoločného záujmu, ako je migrácia, obchodovanie so zbraňami, energetika a prírodné zdroje, čo by vytvorilo základ pre dialóg o kontroverzných otázkach.

Európska únia sa, samozrejme, musí viac angažovať v prípadoch porušovania ľudských práv. Podľa Dohody z Cotonou musia tieto krajiny dosiahnuť dohodu s Európskou úniou v súvislosti s rešpektovaním zásady právneho štátu, ľudských práv a demokratických zásad.

Olle Schmidt (ALDE). – (SV) Vážený pán predsedajúci, pani komisárka, pán úradujúci predseda Rady, 23. septembra 2001 dopoludnia odvieďli eritrejské úrady Dawita Isaaka, švédskeho občana, z jeho domu v Eritrei. Uväznili ho bez súdu a po viac ako siedmich rokoch voči nemu stále nevzniesli formálne obvinenie. Uvádza sa, že spáchal trestný čin „nezávislého spravodajstva.“ V tomto uznesení sa Dawit Isaak prvýkrát priamo spomína. Malo by to zvýšiť tlak na Eritreu.

Je neprijateľné, aby bol občan EÚ, švédsky novinár, uväznený a týraný podlým režimom v Asmare, režimom, ktorý dostáva pomoc od EÚ, pričom táto pomoc sa navyše výrazne zvýšila. Pani komisárka, je čas, aby Európska únia začala konať a stanovila podmienky na poskytovanie tejto pomoci. Čas tichej diplomacie sa skončil. Čo je veľa, to je veľa. EÚ neprijme potláčanie základných ľudských práv, vraždy a väznenie novinárov a kritikov režimu, ktoré sa dejú, zatiaľ čo obyvateľstvo je utláčané a hladuje.

Európsky parlament dnes požaduje okamžité prepustenie Dawita Isaaka a ostatných novinárov zadržovaných v Eritrei. Ide o silný krok správnym smerom. Komisia a Rada teraz musia týmto slovám dať silu. Je preto najvyšší čas, aby EÚ vstúpila do rokovaní a zaviedla sankcie.

Eva-Britt Svensson (GUE/NGL). – (FR) Vážený pán predsedajúci, rovnako ako môj kolega zo Skupiny Aliancie liberálov a demokratov za Európu by som chcela poukázať na otázku prepustenia pána Dawita Isaaka. Švédskeho občana Dawita Isaaka už sedem rokov zadržávajú bez súdneho procesu vo väzenskej cele v podmienkach tvrdého diktátorstva. Som rada, že sme ustanovenie o jeho okamžitom prepustení zahrnuli do uznesenia o situácii v Africkom rohu. Požadujeme okamžité prepustenie Dawita Isaaka, ako aj ďalších uväznených novinárov. Aký čin spáchali, keď sa nekonal súd? Bojovali za demokraciu a slobodu slova.

Ďalšia pomoc EÚ pre Eritreu musí byť podmienená jasnou požiadavkou na prepustenie Dawita Isaaka a iných novinárov. Potrebujeme opatrenia, ako je podmienené poskytovanie pomoci, sankcie, zmrazenie eritrejských aktív v Európe a oznámenie tohto porušenia medzinárodného práva Medzinárodnému súdnemu dvoru. Ako už bolo povedané, švédska vláda používala metódu tichej diplomacie, ale po siedmich rokoch sa stále nič nezmenilo. Teraz nastal čas konať.

Charles Tannock (PPE-DE). – Vážený pán predsedajúci, Africký roh je v podstate jednou veľkou katastrofou. Región zničili desaťročia vojny, hladu, zhoršovania životného prostredia, korupcie, zlého riadenia a politických represálií. Porušenia ľudských práv sú na dennom poriadku. Občianska spoločnosť je slabá. Znepokojivé je, že situácia sa môže kedykoľvek zhoršiť ešte viac. Napätie medzi Etiópiou a Eritreou v súvislosti s teritoriálnym sporom môže kedykoľvek prepuknúť do otvoreného konfliktu. Neúspešný somálsky štát naďalej sužuje klanové násilie a islamský extrémizmus, ktoré sa ešte zhoršia v dôsledku stiahnutia etiópskych jednotiek a rezignácie posledného prezidenta.

Diskutovali sme aj o epidémii pirátstva pri pobreží Somálska. Samozrejme, v EÚ vždy existuje pokušenie navrhnúť vojenskú operáciu ako všeliek na chaos v Africkom rohu. Skúsenosť z minulosti hovorí, že by šlo o vážnu chybu. Prezident Bill Clinton do Somálska vyslal americké jednotky s cieľom umierniť túto krajinu, ale aj táto operácia skončila katastrofou.

Jedinou oázou optimizmu je podľa mňa región Somaliland, ktorý bol v minulosti britským protektorátom. Región v roku 1960 pohltila Somálska republika potom, čo sa hlúpo a dobrovoľne vzdal svojho krátko obdobia samostatnosti. V chaose po smrti Siada Barreho v roku 1991 sa však znova odtrhol. Odvtedy je trvalo jedinou súdržnou a funkčnou politickou jednotkou v Somálsku. Občania Somalilandu sa tešia relatívne miernej vláde a pokrokovým inštitúciám. Majú symboly štátnosti, ako sú osobitná mena a zástava.

Sám za seba, nie v mene svojej strany alebo politickej skupiny, chcem povedať, že pravdepodobne nastal čas, aby medzinárodné spoločenstvo pod vedením Africkej únie začalo vážnejšie posudzovať snahu Somalilandu o nezávislosť. Nezávislý Somaliland podporovaný Západom by sa mohol stať hybnou silou

stability a pokroku v inak beznádejnom a chaotickom regióne. Ľudia v Somalilande by sa oprávnenne mohli pýtať, prečo EÚ nechce uznať ich *de facto* krajinu, keď tak rýchlo uznala nezávislosť Kosova.

Rareș-Lucian Niculescu (PPE-DE). – (RO) Európska únia má skutočne veľmi dobré dôvody znepokojovať sa nad situáciou v Somálsku, kde v podstate vzniklo vákuum bez moci, ktoré môžu veľmi jednoducho vyplniť islamistické somálske jednotky. Okrem stiahnutia troch tisícok etiópskych jednotiek sa môžu stiahnuť aj misie pod vedením Africkej únie, ak v ďalšom období nedostanú dodatočnú podporu.

Európsku misiu hliadkujúcu vo vodách regiónu nemožno nazvať inak ako veľkým úspechom, ale jej úloha spočíva len v riešení následkov „choroby“ a vôbec nie v liečení choroby ako takej. Somálsko musí mať vládu schopnú správať sa ako partner v dialógu s medzinárodnými inštitúciami, Európskou úniou a všetkými ďalšími štátmi, ktoré sú ochotné prevziať aktívnu úlohu v stabilizácii regiónu.

Alexandru Nazare (PPE-DE). – (RO) Európska únia má v Somálsku a v Africkom rohu mnoho úloh. Nestabilita, nedostatočné riadenie a zlá bezpečnostná situácia sú dôvodmi na znepokojenie v súvislosti s týmto regiónom z mnohých dôvodov.

Predovšetkým nebyvalý nárast činov pirátstva, ktoré páchajú skupiny pod ochranou somálskych jednotiek, nepriaznivo ovplyvňuje obchodné cesty v regióne, ktorý je životne dôležitý pre Európu a svetový obchod. Znepokojuje nás, že tieto skupiny sú čoraz technologicky vyspelejšie a schopné napádať lode v čoraz väčších vzdialenostiach od pobrežia.

Súčasný stav je zjavne dôsledkom zúfalej situácie, v ktorej sa Somálsko nachádza, a to najmä pre neexistenciu centrálnej vlády schopnej kontrolovať svoje teritoriálne vody. Medzinárodné spoločenstvo nesie rovnakú zodpovednosť vo vzťahu k týmto udalostiam. Bez ohľadu na to, v ktorých moriach sa pirátstvo vyskytuje a ktoré bezpečné prístavy piráti využívajú, ide o porušenie písaných aj nepísaných zákonov ktorejkoľvek krajiny. Zásah proti nim je preto oprávnený bez ohľadu na to, o koho zásah ide.

Európska únia a medzinárodné spoločenstvo majú malú šancu zmeniť základnú situáciu v Somálsku. Riešenie pirátstva ako jedného z dôsledkov tejto situácie je však viac v našej moci.

Alexandr Vondra, úradujúci predseda Rady. – Vážený pán predsedajúci, dovoľte mi najskôr reagovať na dve poznámky, ktoré tu odzneli, a potom urobiť závery z rozpravy. Pán poslanec Olle Schmidt a pani poslankyňa Eva-Britt Svenssonová sa pýtali na novinára Dawita Isaaka. Áno, snažíme sa dosiahnuť, aby ho Eritrea prepustila.

Pani Ana Maria Gomesová sa pýtala na nedávne zatknutie opozičnej aktivistky, Birtukan Midekssovej. Rada samozrejme vie o tomto prípade, ktorý sa datuje do obdobia nepokojov po voľbách v roku 2005, keď bola zatknutá spolu s inými opozičnými aktivistami. V roku 2007 ju omilostili, no na konci minulého roka bola znovu zatknutá. EÚ odvtedy prípad pozorne sleduje a Rada je pripravená prijať vhodné opatrenia, ak si to situácia bude vyžadovať.

Rád by som uviedol päť krátkych záverečných poznámok. Na úvod mi dovoľte povedať, že si skutočne vážime prácu delegácií, ktoré boli na návšteve v regióne, a osobitne prácu delegácie pánov Hutchinsona, Kaczmareka a Amezagu.

Po prvé, chcem vás ubezpečiť, že české predsedníctvo zabezpečí kontinuitu v tejto otázke. Takže určite nebudeme zásadne meniť stratégiu EÚ pre Africký roh. Budeme čo najlepším spôsobom naplňovať politiku, ktorú nastavil náš predchodca.

Jednou z najdôležitejších úloh bude zvládnutie problému pirátstva a v tejto súvislosti veľmi oceňujeme prácu francúzskeho predsedníctva, ktorému sa podarilo zvládnuť ťažký začiatok rozmiestnenia prvej námornej misie EÚ. Česká republika určite nie je námornou veľmocou, preto oceňujeme silnú angažovanosť EÚ v tejto otázke.

Moja druhá poznámka sa týka skutočnosti, že v rámci krátkodobej operácie Atalanta sa už podarilo zabrániť niekoľkým činom pirátstva a zdržať niekoľko pirátov, takže počas jedného mesiaca od svojho nasadenia zjavne preukázala svoju účinnosť. Atalanta slúži ako krátkodobé opatrenie na potlačenie pirátstva. Ide však o nevyhnutné krátkodobé opatrenie.

Po tretie chcem povedať, že s cieľom nájsť dlhodobé riešenie v Somálsku poskytuje Rada plnú podporu džibutskému procesu v spolupráci s prechodnou federálnou vládou a Alianciou za znovuoslobodenie Somálska a že tento proces nemá alternatívu.

Etiópia začala sťahovať svoje jednotky zo Somálska, čo je dôležitý krok smerom k naplneniu džibutského procesu. Existujú obavy, že keď etiópske jednotky odídu, nastane v Somálsku bezpečnostné vákuum, preto EÚ naďalej poskytuje významnú podporu misii Africkej únie v Somálsku, AMISOM. Na obdobie december 2008 až máj 2009 EÚ na tento účel vyčlenila 20 miliónov EUR.

Moja štvrtá poznámka sa týka priamych kontaktov. Predpokladáme obnovenie politického dialógu s Medzivládny úradom pre rozvoj na ministerskej úrovni. Tento úrad preukázal svoje schopnosti v rámci svojej účasti na mierových rozhovoroch v Sudáne, ktorých výsledkom bol v roku 2005 podpis všeobecnej mierovej dohody. Úrad sa preto môže stať kľúčovým partnerom EÚ pri presadzovaní mieru a stability v Somálsku.

V neposlednom rade, pokiaľ ide o otázku väčšej angažovanosti, rád by som vás informoval, že revízia stratégie Komisie pre Africký roh sa začne počas nášho predsedníctva, čo však nebude v rozpore s mojimi slovami o kontinuite.

Benita Ferrero-Waldner, členka Komisie. – Vážený pán predsedajúci, dovoľte mi krátko sa vyjadriť o tejto krátkej, ale dôležitej rozprave. Po prvé, pokiaľ ide o Somálsko, s veľkým záujmom som si vypočula vaše poznámky a návrhy a som potešená, že sme sa zhodli nielen na zhodnotení situácie, ale aj na opatreniach, ktoré je potrebné prijať. Na dosiahnutie udržateľného politického riešenia v Somálsku a skoncovanie s nepredstaviteľným utrpením obyvateľstva potrebujeme podporu celého medzinárodného spoločenstva vrátane novej vlády USA, ako aj kľúčových hráčov islamského sveta. V tejto súvislosti bude Komisia poskytovať džibutskému procesu plnú politickú, ale aj významnú finančnú podporu.

Súhlasím s pani Anou Mariou Gomesovou, že krajiny Afrického rohu majú vážne problémy v oblasti ľudských práv a dobrej správy vecí verejných, čo uviedli aj mnohí ďalší kolegovia poslanci. Tieto obrovské problémy nás veľmi znepokojujú. Sme však presvedčení, že by bolo ťažké celoplošne zhodnotiť napĺňanie článku 9 Dohody z Cotonou. Musíme odhodlane presadzovať dodržiavanie ľudských práv a dobrú správu vecí verejných, pričom budeme využívať politické nástroje, ktoré máme k dispozícii, ako je politický dialóg s jasnými meradlami.

Pokiaľ ide o potravinovú pomoc a potravinovú bezpečnosť, patria k prioritám tohto uznesenia Európskeho parlamentu. V tejto súvislosti by som rada zdôraznila, že okrem kapitoly Európskeho rozvojového fondu sú teraz k dispozícii aj finančné prostriedky v rámci tzv. potravinového nástroja. Ide o sumu 100 miliónov EUR na roky 2009 až 2011.

Napokon sme si tiež plne vedomí situácie švédskeho občana Dawita Isaaka, ktorý je stále zadržaný v Eritrei. Môj kolega Louis Michel hovoril o tomto prípade s prezidentom Isaiasom počas svojej poslednej návštevy v júni 2008 a v tomto prípade stále pracuje tichá diplomacia. Ubezpečujem vás, že sme odhodlaní pracovať na zlepšení situácie v oblasti ľudských práv v Eritrei, ktorá je pre nás veľmi dôležitá.

Predsedajúci. – V súlade s článkom 103 ods. 2 rokovacieho poriadku⁽²⁾ som dostal návrh uznesenia.

Rozprava sa skončila.

Hlasovanie sa uskutoční vo štvrtok 15. januára 2009.

13. Stratégia EÚ voči Bielorusku (rozprava)

Predsedajúci. – Ďalším bodom je správa Rady a Komisie týkajúca sa stratégie Európskej Únie voči Bielorusku.

Alexandr Vondra, úradujúci predseda Rady. – Vážený pán predsedajúci, myslím si, že situácia v Bielorusku a naša pomoc bude bez pochyb v centre pozornosti Rady počas českého predsedníctva.

Začnem pozitívne. V posledných týždňoch sme s uspokojením zaznamenali kroky, ktoré Bielorusko vykonalo. Tieto zahŕňajú registráciu Hnutia za slobodu, tlač a distribúciu nezávislých novín *Narodnaya Volya* alebo *Nasha Niva*, rozhovory týkajúce sa regulácií internetu s predstaviteľom OBSE pre slobodu médií a oznámenie o začiatku odborných konzultácií s OBSE/ODIHR o zdokonalení volebnej legislatívy.

---

(2) Pozri zápisnicu

Tieto kroky vedú k naplneniu kritérií uložených EÚ ako podmienku na udržanie pozastavenia zákazu udeľovania víz po uplynutí šesťmesačnej lehoty. EÚ zdôraznila dôležitosť zaoberania sa týmito otázkami pri jej kontakte s bieloruskou vládou.

Pred zhodnotením sankcií – o ktorých musíme rozhodnúť do začiatku apríla – budeme pokračovať vo využívaní všetkých politických kontaktov, vrátane bilaterálnych kontaktov na povzbudenie Bieloruska k napredovaniu v problematických bodoch, ktoré boli určené v záveroch Rady 13. októbra s ďalšími významnými krokmi. Ďalším znakom podpory je plán nášho predsedníctva usporiadať ďalšiu trojku ministrov zahraničných vecí s Bieloruskom na okraj januárového zasadnutia Rady pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy.

Tiež budeme pokračovať v monitorovaní celkovej situácie ľudských práv a základných slobôd v krajine so špeciálnym dôrazom na regulačné prostredie mimovládnych organizácií a médií. Tiež úzko diskutujeme a vymieňame si názory a informácie s mnohými predstaviteľmi opozície a inými osobami v Bielorusku, s osobami ako sú pán Alexander Milinkievič, pán Kosolin a iní.

Bielorusko, ako vieme, predstavuje jednu zo šiestich krajín Východného partnerstva, iniciatívy zameranej na vytvorenie pozitívnych trendov v rozvoji v našom európskom susedstve. Účasť Bieloruska bude závisieť od jeho domáceho vývoja. Plánujeme začať Východné partnerstvo na úrovni samitu v Prahe v máji a o konkrétnom dni sa rozhodne až po ukončení šesťmesačného obdobia keď budeme môcť urobiť vyhodnotenie. Takže otázka, či pozveme aj pána Lukašenka je zatiaľ stále nezodpovedaná.

Pevne veríme, že teraz musíme byť s Minskom konštruktívni, čím chceme povedať, že je to strategicky nevyhnutné. Samozrejme zostávame realistickými a neočakávame žiadne dramatické zmeny, ale veríme, že snaha pána Lukašenka o vyrovnané vzťahy s Moskvou môže poskytnúť takúto možnosť. Taktiež predstavujeme spoločnosť s určitými spoločnými hodnotami a musíme si udržať vplyv vo svojich rukách. Naším spoločným záujmom v tomto smere je využiť túto príležitosť na ďalšiu podporu pozitívnej dynamiky v Bielorusku.

Benita Ferrero-Waldner, členka Komisie. – Vážení páni predsedajúci, je mi veľkým potešením hovoriť pred vami o Bielorusku, pretože došlo k pozitívnemu pokroku, z čoho máme veľkú radosť. Bielorusko je jednou z priorít nášho programu, ale nie výhradne kvôli tomu, že je jednou z krajín, ktoré sú ťažko postihnuté súčasnou finančnou krízou v regióne. Taktiež sa nám naskytla jedinečná príležitosť skutočne začať novú kapitolu v našom vzťahu k Bielorusku.

Teraz sme v polovici cesty v šesťmesačnom pozastavení sankcií voči Bielorusku, o ktorom bolo rozhodnuté na stretnutí ministrov zahraničných vecí EÚ 13. októbra 2008. Keďže toto pozastavenie končí 13. apríla 2009, nastal čas na prvé hodnotenie toho, či Bielorusko ide správnym smerom a či teda môžeme pozastavenie predĺžiť a uskutočniť ďalšie pozitívne opatrenie voči Bielorusku.

13. októbra sa Rada pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy (GAERC) vyjadrila veľmi jasne. Pozastavenie sa predĺži, ak bude pokračovať pozitívny pokrok, ktorý začal prepustením zvyšných politických väzňov. Oblasti, v ktorých musíme vidieť väčší a trvalý pokrok sú: žiadne ďalšie politické zatýkanie alebo väznenie; spolupráca s OBSE/ODIHR na reformách volebnej legislatívy; pokrok v slobode médií; lepšie pracovné podmienky pre mimovládne organizácie a žiadne obťažovanie občianskej spoločnosti a skutočný pokrok v slobode zhromažďovania.

V posledných troch mesiacoch sme zaznamenali určitý pokrok. Napríklad bol zrušený zákaz dvoch hlavných nezávislých denníkov a tieto denníky v súčasnosti pokračujú v tlači a distribúcii. Po druhé, Hnutiu za slobodu, organizácii pána Milinkieviča, bola povolená registrácia a po tretie 22. januára sa uskutočnia konzultácie medzi Bieloruskom a ODIHR o volebnej reforme. Tento pokrok bol priamou reakciou na požiadavky predložené Komisiou začiatkom novembra a zdá sa nám to povzbudivé.

Avšak, ak chceme začať nové obdobie v našom vzťahu a ak máme toto pozastavenie schváliť potrebujeme väčší pokrok. Musíme vidieť pokrok v slobode médií vrátane slobody internetu a akreditácie zahraničných novinárov. Chceme tiež vidieť zjednodušené registračné procesy a pracovné podmienky pre mimovládne organizácie a zrušenie obmedzení slobody aktivistov mimovládnych organizácií – ako napríklad pána Barzenka – a musíme vidieť ďalší dôkaz toho, že pokojné demonštrácie sa môžu uskutočňovať slobodne a bez toho, aby sa účastníci báli uväznenia.

Pokrok však predstavuje obojsmernú cestu. Ak Bielorusko dokáže uskutočniť skutočný pokrok, potom je tiež nevyhnutné, aby sme odpovedali významným balíkom opatrení. Komisia pracovala na návrhoch na takýto balík, ktorý by mohol obsahovať: rozšírenie technických dialógov, ktoré začali pred rokom a týkali

sa energie, dopravy a životného prostredia o ďalšie oblasti; symbolické zvýšenie pridelovania finančných prostriedkov Bielorusku prostredníctvom Nástroja európskeho susedstva a partnerstva (ENPI) na podporu týchto rozhovorov; pomoc Bielorusku pri prispôbovaní sa na nové hospodárske úlohy, ktoré pred ním v súčasnosti stoja a rozšírenie oprávnenosti pre pôžičky Európskej investičnej banky (EIB) a Európskej banky pre obnovu a rozvoj (EBRD) Bielorusku; zintenzívnenie kontaktov: 26 januára sa trojka ministrov zahraničných vecí stretne s ministrom zahraničných vecí pánom Martynovom na zasadnutí GAERC, kde mám v úmysle jasne povedať pánovi Martynovovi, čo presne EÚ od Bieloruska očakáva a čo mu my môžeme ponúknuť; a, samozrejme, zintenzívnenie dialógu občianskej spoločnosti.

Myslím si, že v tomto dôležitom okamihu by mali byť všetky naše snahy spojené a napríklad stretnutia členov Európskeho parlamentu a bieloruských poslancov v Minsku by boli tiež veľmi užitočné.

Ďalším bodom na premýšľanie je možnosť otvorenia rokovaní o uľahčení vízového režimu a readmisnej dohode. V tomto bode je lopta na strane Rady a je jasné, že Bielorusko musí ešte urobiť ďalší pokrok. Ale my, Komisia, sme pripravení naštartovať prácu a prispieť k rokovaniam hneď ako ministri uznajú, že sa urobil dostatočný pokrok.

Napokon sme pripravení ponúknuť Bielorusku všetky výhody našej Európskej susedskej politiky a Východného partnerstva. Toto by zahŕňalo uvoľnenie dohody o partnerstve a spolupráci a významný nárast našej pomoci.

Ministri by mali po 13 apríli posúdiť, či bol vykonaný dostatočný pokrok a rozhodne sa o predĺžení pozastavenia sankcií. Ak bude pokrok Bieloruska dostatočne veľký, aby to zaručil, sme skutočne pripravení odvdáčať sa a dúfam, že by sme potom mohli otvoriť novú kapitolu vo vzťahoch s Bieloruskom.

Jacek Protasiewicz, v mene skupiny PPE-DE. – (PL) Vážený pán predsedajúci, pani komisárka, pán úradujúci predseda Rady, hlavnou udalosťou dnešnej rozpravy je prvá polovica šesťmesačného pozastavenia sankcií voči Bielorusku, ktoré uplynie tento týždeň. Preskúmanie vzťahov medzi touto krajinou a Európskou úniou, ktoré sme urobili po uplynutí polovice obdobia pozastavenia sankcií prijal Parlament opatrne, avšak pozitívne a s uznaním zmien, ktoré sa v Bielorusku odohrali.

Predovšetkým chceme vyjadriť uspokojenie, že Hnutie za slobodu, pod vedením Alexandra Milinkieviča a tiež nezávislé noviny *Narodnaya Volya* a *Nasha Niva* sa zlegalizovali. Noviny dostali povolenie na distribúciu v štátnom systéme. Súčasne však odsudzujeme skutočnosť, že politickým väzňom oslobodeným v minulých rokoch stále neboli obnovené ich plné práva a jeden protestujúci študent bol počas prípravného konania nezákonne zatknutý.

Radi by sme zdôraznili, že nevyhnutné podmienky na trvalé zvyšovanie úrovne a normalizáciu vzťahov medzi Európskou úniou a Bieloruskom predstavujú zmeny vo volebnom práve, zrušenie reštriktívnych mediálnych zákonov a zmeny trestného zákonníka, aby sa zabránilo v jeho zneužívaní voči demokratickej opozícii a nezávislým novinárom. V tejto súvislosti by sme povzbudili bieloruské úrady na úzku spoluprácu s Organizáciou pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe a Združením bieloruských novinárov. Sme vďační za predbežné stretnutia, ktoré sa týkali oboch týchto otázok, ale vyzývame na trvalú spoluprácu so zahraničnými odborníkmi a predstaviteľmi občianskej spoločnosti v Bielorusku.

Na uznesení, ktoré je predmetom dnešnej rozpravy, máme tiež v úmysle vyzvať bieloruské úrady na zrušenie obmedzení týkajúcich sa aktivít politických strán, mimovládnych organizácií a na legalizáciu viacerých nezávislých médií. Toto však nepredstavuje jednosmernú cestu. Tiež vyzývame Európsku komisiu a Radu, aby urýchlili znižovanie ceny vstupných víz do EÚ a zvýšili investície Európskej investičnej banky v Bielorusku do energetickej infraštruktúry a najmä do dopravnej infraštruktúry. Rád by som zdôraznil, že Európsky parlament opäť vyzve Komisiu, aby zabezpečila finančnú podporu televíznej stanice Bielsat TV a bieloruské úrady, aby uznali Zväz Poliakov v Bielorusku pod vedením Angeliky Borysovej ako jediného legitímneho predstaviteľa najväčšej etnickej menšiny v krajine.

Predsedajúci. Vyzeráte ako zaneprázdnený muž, ale v poslednej minúte ste sa dokázali dostať k slovu.

Justas Vincas Paleckis, v mene skupiny PSE. – (LT) Dobré ploty robia dobrých susedov. Toto je staré anglické príslovie. Dnes, ak myslíme na susediace krajiny, by bolo primeranejšie povedať, že nízke alebo žiadne ploty sú lepšie.

Rastúce tendencie proti autoritatívnym režimom na prelome 20. a 21. storočia viedli k tomu, že sa Bielorusko stalo zvláštnym, chorým mužom Európy. Táto krajina sa dostala do izolácie, pretože ploty, ktoré ju obklopujú, sú stále vyššie. Pre porušovanie ľudských práv nebolo v Európskej rade miesto pre štát v strede Európy.

Minulý rok nám dal nádej, že vzťahy medzi Európskou úniou a Bieloruskom sa môžu zmeniť a že ploty, ktoré som spomínal sa môžu znížiť. Spomínali sa tu malé kroky správnym smerom, ktoré urobil Minsk v súvislosti s politickými väzňami, registráciou strán a registráciou denníkov. Mohli by sme tiež spomenúť pripravované otvorenie zastúpenia Európskej únie. Stotožňujem sa s opatrným optimizmom člena Komisie aj ministra a cítim, že obloha sa vyjasňuje, ale je na nej stále veľa oblakov. Náš kolega, pán Protasiewicz, sa už zmienil o slobode médií i reálnych podmienkach umožňujúcich utváranie politických strán a o tom, že krajina je vo všeobecnosti tiež na okraji veľkých hospodárskych a spoločenských zmien. Reformy by mali smerovať do budúcnosti a uľahčiť život obyčajným ľuďom.

Myslím, že Európska únia by mala tiež ísť cestou vzájomného porozumenia. V prvom rade zrušením, alebo aspoň znížením finančných prekážok vízového režimu, ktoré bránia ľuďom v komunikácii.

Bielorusko sa rozhodlo, že vybuduje novú jadrovú elektrárňu, ktorá by pravdepodobne mala byť dosť blízko hlavného mesta Litvy, Vilniusu. Niekoľko takýchto jadrových elektrární je naplánovaných v regióne Litvy, Estónska a Poľska. Je potrebná komunikácia medzi všetkými týmito a ostatnými krajinami a sú potrebné pravidelné konzultácie, aby sme sa vyhli nedorozumeniam, poškodeniu životného prostredia a nevšímavosti voči záujmom iných krajín. Brusel by mal pozorne sledovať ako Minsk vykonáva odporúčania Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu (IAEA), dohovory o jadrovej bezpečnosti a mal by hájiť záujmy krajín Európskej únie.

Myslím, že Bielorusko neurobí žiadny skutočný pokrok, kým sa nezrúca stena medzi oficiálnymi inštitúciami a občanmi. Vláda by sa mala zaujímať o rozhovory a rokovania s opozíciou, mimovládny organizáciami, odborovými a mládežníckymi organizáciami. V priebehu pár mesiacov predloží Európsky parlament odporúčania, pokiaľ ide o to, či by sme mali pokračovať v rúcaní plota, alebo či ho máme postaviť ešte vyšší. Ak nevyužijeme túto príležitosť, ľudia na oboch stranách budú sklamaní. Ako sa hovorí, lopta je teraz na strane Minska.

Janusz Onyszkiewicz, v mene skupiny ALDE. – (PL) Signály prichádzajúce z Bieloruska nie sú vždy jednoznačné. Politickí väzni boli oslobodení, dvojce nezávislé noviny dostali povolenie na distribúciu v oficiálnej sieti a bolo zaregistrované Hnutie za slobodu pod vedením opozičného prezidentského kandidáta Alexandra Milinkieviča. Pani komisárka sa o tom zmienila. Na druhej strane však dochádza k opätovnému zatýkaniu členov opozície a mnoho prepustených väzňov má obmedzené práva. Sú tam desiatky novín, ktoré čakajú na schválenie, aké už bolo udelené vyššie uvedeným novinám. Mnoho mimovládnych organizácií a politických strán sa neustále snaží o registráciu alebo žije pod neustálou hrozbou zrušenia svojej registrácie. Mnisi a mníšky sú vyhánaní a stále existuje trest smrti.

Nemôžeme sa obrátiť Bielorusku chrbtom. Avšak neverím, že nastal čas začať dialóg medzi týmto Parlamentom a bieloruským parlamentom. Musíme výraznejšie zredukovať a zjednodušiť postupy na vydávanie víz občanom Bieloruska. Aj keď by sa to zrejme nemalo týkať tých, v prípade ktorých existuje dobrý dôvod na to, aby vstup do Európskej únie nezískali.

Tiež musíme poskytnúť účinnú podporu, vrátane finančnej podpory, pre inštitúcie, ktoré sú dôležité na vytvorenie a rozvoj občianskej spoločnosti, ako sú nezávislé mimovládne organizácie, politické strany a nezávislá tlač. Tiež musíme nastoliť problematiku práv zamestnancov v Bielorusku. V súčasnosti mimo vládnych štruktúr neexistuje trvalé zamestnanie – všetci pracujú len na jednoročné pracovné zmluvy. To dáva zamestnávateľovi a teda aj štátu obrovský vplyv prakticky nad celou spoločnosťou.

Iniciatíva Východného partnerstva tiež otvára nové možnosti pre súčasné bieloruské úrady. Avšak modernizácia krajiny a jej približovanie sa k európskym politickým normám musí pokračovať v rámci dialógu medzi úradmi a demokratickou opozíciou v Bielorusku.

Ryszard Czarnecki, v mene skupiny UEN. – (PL) Vážená pani komisárka, pán predseda, prednedávnom sme predkladali uznesenia o Bielorusku každé tri mesiace. To nie je inflácia, ale dôkaz o dôkladnom monitorovaní situácie v krajine, ktorá susedí s Poľskom a teda aj s Európskou úniou.

Je pokrok demokratizácie v Bielorusku uspokojivý? Nie. Je to dôvod na to aby sme sa opäť otočili chrbtom k Minsku? Nie. Musíme udržiavať tlak kvôli demokratickým slobodám a štandardom, slobode slova, demokratickým hodnotám a súčasne musíme trpezlivo dávať Bielorusku zelenú, ako krajine a spoločnosti, ktorú by sme radi videli ako sa približuje k Európskej únii. Bielorusi sú Európania a Bielorusko je súčasťou starého kontinentu. Bieloruská kultúra je súčasťou európskej kultúry.

Najšľachetnejší Bielorusi v súčasnosti bojujú za ľudské práva, za demokraciu, za slobodu vierovyznania. Ale nesnažme sa posunúť menej šľachetných do rúk Moskvy. To by bolo prízemné a hlúpe, bolo by to bezohľadné. Bolo by to horšie ako zločin – bol by to sebaklam. V rovnakom čase musíme urobiť dve veci – sledovať Lukašenka, aby napríklad neprenasledoval katolíckych kňazov z Poľska, nerušil denníky alebo neprenasledoval členov opozície a súčasne podporovať Bielorusko ako štát, aby sme ho uchránili pred rastúcim politickým, hospodárskym a vojenským vplyvom Ruska.

Milan Horáček, v mene skupiny Verts/ALE. – (DE) Vítam české predsedníctvo pod vedením podpredsedu Alexandra Vondru. Registráciou demokratickej opozície Hnutie za slobodu pod vedením Alexandra Milinkieviča a oslobodením politických väzňov vyslalo Bielorusko signál, že sa stáva otvorenejším. Teraz je potrebné vyskúšať, či sa za pripravenosťou na začatie dialógu skrýva skutočná ochota na zmenu a obnovenie vzťahov s EÚ.

Chceme vidieť Bielorusko, ako si nájde svoje miesto v Európe; dlho sme na to čakali a sme pripravení na pokračovanie vo vzťahoch, ale iba na základe jasných podmienok, z ktorých najdôležitejšou je dodržiavanie ľudských práv. Toto sa netýka iba slobody tlače a slova, ale tiež úplného politického, sociálneho a osobného života každého jednotlivca. Nezabudli sme na volebný podvod a útoky na opozíciu a vývoj sledujeme veľmi pozorne.

V októbri sme sa rozhodli pre pozastavenie zákazu vstupu prezidentovi Lukašenkovi. Bielorusko musí povoliť vstup európskych delegácií a tiež umožniť rozhovory s členmi opozície.

Skúsenosť nás naučila, že všetky diktatúry raz skončia!

Věra Flasarová, v mene skupiny GUE/NGL. – (CS) Dámy a páni, Bielorusko je poslednou európskou krajinou, s ktorou Európska únia nemá dohodu o vzájomných vzťahoch. Táto anomália, ako to naznačila navrhovaná stratégia Rady a Komisie voči Bielorusku, môže čoskoro skončiť. Okrem toho niekoľkomesačná skúšobná doba sa chýli ku koncu. Bielorské vedenie môže umožniť zmeny vedúce k prehĺbeniu demokracie a slobode a Európska únia mu poskytne spoluprácu a normalizáciu vzťahov. Toto by malo byť cieľom. Umením diplomacie je ale vidieť veci v širších súvislostiach a podľa nich prispôbovať požiadavky. V posledných rokoch sa takmer každá zmena uskutočnila v globálnom kontexte. V súčasnosti zažívame základnú zmenu v tejto situácii. Dve desaťročia trvajúci pokus o nadvládu Spojených štátov sa blížia ku koncu a nahrádza ho multipolárna koncepcia, ktorá tiež môže viesť ku konfliktu. To, čo sa deje okolo nás, sú sprievodné javy zmeny v pomere síl. Nové a staronové centrá sa vymedzujú vo vzťahu k svojim konkurentom a vytvárajú sféry svojho vplyvu. Bielorusko spolu s Ukrajinou, Moldavskom a Kaukazom vytvárajú zónu, ktorá je predmetom tvrdého boja medzi Ruskom na jednej strane a Spojenými štátmi americkými a Európskou úniou na strane druhej. Bolo by absurdné popierať to, aj keď sa vojna odohráva pod vlajkami príjemných sloganov, ako sloboda, demokracia a ľudské práva. Skutočné hodnoty, o ktoré ide, sú energia, peniaze a vojenská stratégia. Ak budú hlavní aktéri vrátane Európskej únie ochotní rešpektovať objavujúcu sa geopolitickú...

(Predsedajúci prerušil rečníčku.)

Bastiaan Belder, v mene skupiny IND/DEM. – (NL) Vážený pán predsedajúci, Bielorusko bude imúnne voči finančnej kríze. Táto suverénna predpoveď stojí pána Lukašenka na začiatku roka 2009 veľa. Jeho vláda má vážne finančné problémy. Minsk chcel získať úver niekoľko miliárd od Medzinárodného menového fondu (IMF), Moskvy a dokonca od Washingtonu. Podmienkou IMF bola devalvácia bieloruského rubľa k 2. januáru najmenej o 20,5 %. V súčasnosti sú bieloruskí občania viditeľne naplnení strachom a oprávnene, keď si predstavíme, že priemerný mesačný plat zrazu poklesol zo 400 na 333 USD, pričom dolár bol v Minsku spolu s eurom veľmi žiadanou menou a dnes je ešte oveľa viac.

Mohol by pokles v hospodárskom postavení Bieloruska viesť k šanci pre novú domácu a zahraničnú orientáciu Lukašenkovej vlády? Toto rozhodne nie je zdanlivé riziko, pretože bez ohľadu na súčasné finančné problémy je možná kozmetická zmena kurzu pána Lukašenka smerom na západ. V tomto prípade by silný prezident jednoducho nahradil svoju stratégiu predstieranej integrácie s Ruskom za predstierané zblíženie s Európskou úniou. Nastávajúce rokovania s Ruskom o plyne by poskytli takémuto predstieraniu ďalšiu podporu.

Európska únia by mala použiť vyrovnanú stratégiu na ochranu pred nežiaducim politickým scenárom tohto druhu v Minsku. Preto je potrebné, aby sa všetky európske inštitúcie skontaktovali so všetkými bieloruskými inštitúciami vrátane štátnych orgánov, opozičných síl, občianskej spoločnosti a dokonca s nezamestnanou časťou populácie. Toto je podnetný európsky zámer, ktorý sa, dúfajme rozvinie a vytvorí mosty, kontakty so všetkými časťami bieloruskej spoločnosti.

Roberto Fiore (NI). – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, myslím, že už nie sú žiadne dôvody na udržiavanie akýchkoľvek sankcií voči Bielorusku. Sledujeme krajinu, ktorá nepochybne prechádza krízou, ako všetky krajiny Európy. V každom prípade je to krajina, ktorá pripúšťa vlastnícke právo, krajina, v ktorej bola pred pár mesiacmi mieru rastu 8 % a ktorá nebránila cudzincom vráťane Európanov kupovať pozemky alebo domy, aj keď prostredníctvom bieloruských spoločností.

Ďalej, čo sa týka náboženskej slobody, pred nedávnom navštívil Bielorusko kardinál Bertone a došlo k upevneniu vzájomných vzťahov medzi Bieloruskom a Vatikánom. Najdôležitejšie sú politické slobody a hovorilo sa o niektorých väzňoch, v skutočnosti sa to však týkalo troch politických väzňov, ktorí boli prepustení.

Taktiež hovoríme o politických voľbách. Rozhodne tam nie je všeobecná sloboda, ktorú poznáme z volieb na Západe, ale je tiež pravdou, že všetkým kandidátom bol pridelený čas v televízii a v niektorých prípadoch dostali dokonca príspevky od štátu. Tiež vieme, že v priebehu niekoľkých nasledujúcich týždňov niektoré noviny – nezávislé noviny – dostanú možnosť na vydávanie a distribúciu.

Myslím, že je v strategickom záujme Európy, aby sa otvorila Bielorusku práve preto, že Bielorusko je veľmi dôležitým prvkom medzi Európou a Ruskom. Nezabúdajme, že je tam silná katolícka menšina, ktorá ho približuje k susednému Poľsku a zvyšku Európy a robí z krajiny strategického spojenca vzhľadom na zvyšok východnej Európy. Je zvláštne, že v súčasnosti dochádza k rozhovorom o vstupe Turecka do Európy, keď Bielorusko má oveľa pevnejšiu a významnejšiu úlohu partnerstva s Európou.

Árpád Duka-Zólyomi (PPE-DE). – (HU) Vážený pán predsedajúci, je ťažké posunúť sa z mŕtveho bodu vo vzťahoch medzi Európskou úniou a Bieloruskom. V súčasnej dobe k tejto situácii čiastočne prispieva narastajúci vonkajší tlak, oslabovanie priateľstva medzi Ruskom a Bieloruskom, strach vyvolaný konfliktom medzi Ruskom a Gruzínskom, ako aj svetová hospodárska kríza.

Krajina pod vedením Lukašenka po prvýkrát Európu o niečo žiada. Oslobodenie politických väzňov, registrácia hnutia a začiatok rozhovorov s nezávislými novinármi naznačuje, že Lukašenko sa sám snaží otvoriť dvere Európe. Ak sa chce Minsk skutočne zbližiť, musí ponúknuť okrem týchto povrchných krokov ešte viac.

Je vhodné, aby EÚ využívala súčasné, hoci skromné možnosti. Európska únia by mohla byť schopná po prvýkrát ovplyvniť politickú situáciu v Bielorusku a preto je politika Bruselu veľmi dôležitá. Teraz musíme zachovať kritický postoj a systém zavedených podmienok. Musíme dávať dobrý pozor, pretože je ťažké predstaviť si, že by sa Lukašenko a jeho administratíva radikálne zmenili.

Dôležité sú konkrétne kroky, ktoré prijala a plánovala EÚ. Našou úlohou je podpora a pomoc pri spájaní mimovládnych organizácií a opozície bojujúcej za zmenu. Musíme požadovať aj reformy v oblasti právnych predpisov a tu mám na mysli trestný zákonník, tlač a právne predpisy týkajúce sa volieb. V záujme kvality bieloruskej politiky a ochrany procesu demokratizácie musí Európsky parlament pokračovať v monitorovaní prostredníctvom Rady a Komisie.

Krajiny tohto regiónu vrátane Ukrajiny, tiež preukázali, že bez jasných kritérií a ich plnenia nie je možný žiadny demokratický vývoj. Bola by to iba ilúzia demokracie. Navrhovaná stratégia EÚ je kritická a konštruktívna a preto jej dávam svoju bezvýhradnú podporu.

József Pinior (PSE). – (PL) Vážený pán predsedajúci, pani komisárka, rád by som v prvom rade pozitívne vyzdvihol fakt, že pán minister Alexandr Vondra sa dnes večer zúčastňuje na rozprave v Parlamente. Som presvedčený, že to dokazuje, aký význam prikladá české predsedníctvo zahraničnej politike Európskej únie.

Dnes analyzujeme stratégiu Európskej únie voči Bielorusku a stratégiu otvorenosti uskutočňovanú v priebehu posledných mesiacov. Myslím si, že výsledky tejto stratégie sú pozitívne, ako to ukazuje návrh správy Európskeho parlamentu.

Výsledkom je zriadenie Stáleho zastúpenia Európskej Komisie v Minsku. Dostávame pozitívne signály týkajúce sa zvyšovania slobody v Bielorusku. Príkladom toho je registrácia Hnutia za slobodu pod vedením Alexandra Milinkieviča a vydávanie a registrácia dvoch nezávislých novín *Narodnaya Volya* a *Nasha Niva*. A tiež je tu vyhlásenie bieloruského ministra zahraničných vecí Syarheia Martynaua o pozitívnom názore na iniciatívu Východného partnerstva EÚ. Rád by som tiež zdôraznil, že bieloruská vláda neprijala samozvané vyhlásenia štátnej suverenity vlád Južného Osetska a Abcházka. Toto sú pozitívne signály, ktoré sú bezpochyby výsledkom postoja Európskej únie k Bielorusku.

Náš návrh uznesenia o tom jasne hovorí: v Bielorusku sa stále zaoberáme obmedzovaním ľudských práv a osobných slobôd. Nepredstavuje liberálnu demokraciu v európskom zmysle slova. Plne súhlasím so scenárom predstaveným pani komisárkou Ferrerovou-Waldnerovou, v ktorom hovorí o možnom trvalom zrušení sankcií voči Bielorusku za podmienky rozšírenia rozsahu slobôd, práv občanov a liberalizácie hospodárstva. Zvýšenie prítomnosti Európskej únie v Bielorusku z môjho pohľadu zaručuje väčšiu liberalizáciu a demokratizáciu.

Predseda júci. Rád by som zdôraznil váženému pánovi poslancovi, že zástupca Rady je vždy prítomný na rozpravách, takže toto nie je žiadna mimoriadna udalosť, aj keď si úprimne vážime prítomnosť podpredsedu vlády pána Vondru.

Zdzisław Zbigniew Podkański (UEN). - (PL) Vážený pán predseda júci, vzťahy medzi EÚ a Bieloruskom závisia od oboch strán. Dobro na oboch stranách prinesie dialóg, skutočnú susedskú politiku a Východné partnerstvo. Partnerstvo sa nemôže budovať na zákazoch a sankciách, ktoré sú, ako by som rád poznamenal, posledným podnetom Európskej komisie zameraným na zlepšenie vzťahov s Bieloruskom. Musí sa objektívne povedať, že aj Bielorusko vykonalo na zblížení obrovský kus práce. Dôkazom toho je registrácia Hnutia za slobodu, povolenie tlače a distribúcie opozičných novín a otvorenie sa krajiny iniciatíve Východného partnerstva.

Očakávania Európskej únie idú ďalej a sú na to jasné dôvody tak, ako sú dôvody aj na mnohé očakávania Bieloruska. Ak sa napríklad žiada od bieloruských orgánov, aby prestali vyžadovať od svojich občanov, najmä od detí a študentov, výjazdné víza, prečo Európska únia nezjednoduší a neliberalizuje postup udeľovania víz občanom Bieloruska? Tieto otázky sú obzvlášť dôležité pre obyvateľov pohraničných oblastí, ktorí majú kultúrne a rodinné putá (...)

(Predseda júci prerušil rečníka.)

Esther de Lange (PPE-DE). - (NL) Vážený pán predseda júci, dnes večer rokujeme o politike EÚ vo vzťahu k Bielorusku. Politiku, v ktorej demokracia a rešpekt pre ľudské práva je stredobodom pozornosti.

Rád by som poukázal na jednu špecifickú oblasť, menovite zákaz cestovania pre deti, samozrejme bez toho, aby tým boli dotknuté ďalšie dôležité aspekty, ktoré boli už dnes večer spomenuté. Pravdepodobne viete, že deťom, obetiam katastrofy v Černobyle, sa roky uhrádzali pravidelné návštevy v Holandsku a iných krajinách EÚ, aby sa zotavili z následkov tohto nešťastia. Boli to samozrejme deti, ktoré sa narodili dlho po havárii – v súčasnosti majú približne toľko rokov, koľko som mal ja, keď k havárii pred 22 rokmi došlo, ale stále znášajú následky nešťastia, ako vidieť zo štatistiky problémov so štítnou žľazou, rakovinou a podobne. Hostiteľské rodiny, dobrovoľné organizácie a cirkvi v 21 krajinách každoročne privítajú približne 30 000 bieloruských detí.

V októbri 2008 Bielorusko oznámilo, že na základe dekrétu ukončí tieto výlety a zakáže týmto deťom už počas vianočných sviatkov cestovanie do zahraničia. Čiastočne pod tlakom Európskej únie, Rady Európy a viacerých ministrov zahraničných vecí vrátane nášho holandského ministra Verhagena toto nariadenie dočasne pozastavili od 20. decembra do 20. januára. Týmto spôsobom umožnili mnohým deťom predsa len prísť na prázdniny, ale nedošlo k žiadnym opatreniam pre obdobie po 20. januári. Preto je najvyšší čas na zmenu tohto dočasného pozastavenia na štrukturálne riešenie v rámci EÚ, aby bieloruské deti a európske hostiteľské rodiny neboli už dlhšie držané v nevedomosti, či môžu ich výlety pokračovať, alebo nie. Ideálne by bolo, keby sme prijali právne predpisy naraz, v mene všetkých členských štátov, a nie, ako je tomu teraz, prostredníctvom 27 bilaterálnych rokovaní.

V našom uznesení preto vyzývame české predsedníctvo na rokovania s bieloruskými orgánmi o riešení, ktoré by sa uplatňovalo v celej EÚ.

Marianne Mikko (PSE). - (ET) Vážené dámy a páni, cesta Bieloruska do Európy musí byť cestou dialógu a kompromisov.

Uznesenie o Bielorusku, ktoré bolo schválené minulý rok, zdôraznilo potrebu pre silnú a podmienenú, avšak pozitívnu politiku. Pokroky, ktoré boli vykonané v oblasti energie, životného prostredia a dopravy, sú výsledkom tejto práce.

Sú tu však problémy, pred ktorými nemôžeme zatvárať oči. Demokracia je nevyhnutná. Ako členovia Európskeho parlamentu nemôžeme tolerovať prenasledovanie vodcov bieloruskej opozície, obmedzovanie slobody tlače a slobody prejavu a porušovanie základných práv občanov. Žiadna demokratická krajina nemôže fungovať bez silnej občianskej spoločnosti.

Preto musíme ponúknuť úplnú podporu organizáciám, ktorých cieľom je ochrana ľudských práv, podpora demokracie a mobilizácia občanov krajiny.

Teší ma rozhodnutie bieloruských úradov zaregistrovať občianske združenie pána Milinkieviča Hnutie za slobodu. Toto je však iba začiatok. Tak ako *Naša Vjasna*, ktorá má program ľudských práv, aj niekoľko ďalších organizácií, ktoré sa venujú rozvoju demokracie tiež čaká na registráciu.

Na záver, by som chcela spomenúť vízové opatrenia. Medzi Európskou úniou a Bieloruskom sa musí uzavrieť dohoda o uľahčení vízového režimu. Cesta vedúca do Európy musí byť otvorená. Drahé víza a striktné predpisy netrestajú režim, ale občanov. Povedala som to viackrát a poviem to dnes opäť. Natiahnime ruku Európy, aby sme privítali bieloruský ľud.

Ewa Tomaszewska (UEN). - (PL) Vážený pán predsedajúci, Európsky parlament sa opakovane zaoberá otázkou Bieloruska, posledného diktátorského režimu na Európskom kontinente. Stále sa robia prekážky katolíckym kňazom, ktorí chcú vykonávať bohoslužby a nie sú rešpektované práva etnických menšín. Predovšetkým nie je uznané demokraticky zvolené vedenie Zväzu Poliakov v Bielorusku pod vedením Angeliky Borysovej. Pokračujú zatýkania a prehľadávania kancelárií opozičných aktivistov a aktivistov za ľudské práva. Nezávislí novinári sú stále prenasledovaní.

Zmena je však na ceste, aj keď veľmi pomaly. Hnutie za slobodu bolo zaregistrované a dvojce opozičné noviny dostali povolenie na tlač a distribúciu. Minister zahraničných vecí Bieloruska reagoval pozitívne na iniciatívu Východné partnerstvo a vyjadril záujem o účasť Bieloruska na tomto partnerstve. Toto nám dáva malú nádej, že dôjde k zlepšeniu klímy vo vzájomných vzťahoch a naplneniu návrhu pána komisára.

Colm Burke (PPE-DE). - Vážený pán predsedajúci, vzhľadom na to, že vonkajšie vzťahy predstavujú jednu z kľúčových priorít českého predsedníctva, rád by som sa spýtal predsedníctva Rady či by mohlo uviesť prehľad krokov, ktoré by podnietilo bieloruskú vládu zrušiť medzinárodný zákaz vycestovania detí cestujúcich do členských štátov EÚ za účelom oddychu a zotavovacích programov. Vyzývam nové české predsedníctvo na rokovanie o celoeurópskej dohode, umožňujúcej bieloruským deťom postihnutým katastrofou v Černobyle cestovanie do všetkých členských štátov EÚ.

Spolu s mojimi kolegami sme na tento účel doplnili paragraf 10 do súčasného uznesenia Európskeho parlamentu. V auguste minulého roka oznámila bieloruská vláda, že k tomuto zákazu došlo na základe odmietnutia návratu jedného dieťaťa domov po návšteve v zahraničí.

Írskej vláde sa podarilo dosiahnuť výnimku, ktorá umožnila deťom tieto Vianoce cestovať do Írska, ale mnoho ďalších detí si stále musí zabezpečiť výjazdné víza, aby mohli opustiť Bielorusko a zúčastniť sa na programoch oddychu a zotavenia. Niekoľko 1 000 írskych rodín každé leto a Vianoce hostí bieloruské deti vo svojich domovoch. Tento pobyt často zahŕňa lekársku prehliadku a v niektorých prípadoch liečenie.

Hoci som privítal rozhodnutie bieloruských úradov na dočasné prerušenie zákazu cestovania pre množstvo obetí černobyľskej katastrofy, rád by som vyzval predsedníctvo, aby pokračovalo v tlaku tak, aby sa v blízkej budúcnosti mohla zabezpečiť celoeurópska dohoda, ktorá by poskytla bieloruským deťom slobodu na cestovanie kamkoľvek v rámci EÚ.

Vás, pani komisárka, som tiež upozornil na medzinárodný zákaz vycestovania a vo vašej odpovedi na môj list ste povedali, že námietky boli vznesené prostredníctvom delegácie Európskej komisie v Minsku a naposledy na začiatku novembra zástupcom generálneho riaditeľa RELEXu počas návštevy v Minsku. Rád by som sa vás opýtal, či máte aktuálne informácie o úsilí EÚ presadiť zrušenie tohto represívneho zákazu.

Sylwester Chruszcz (UEN). - (PL) Vážený pán predsedajúci, vážená pani komisárka, postupné oživenie vzťahov s Bieloruskom a naša ochota na dialóg s jeho vládou predstavujú krok správnym smerom. Tiež som potešený dnešným vyhlásením českého predsedníctva o stretnutí Rady s predstaviteľmi Bieloruska na diplomatickom samite tento mesiac.

Som tiež rád, že vidím snahu o zaradenie Bieloruska do iniciatívy Východné partnerstvo. Rozhodnutia prijaté na úrovni EÚ, by mali v prvom rade pocítiť občania Bieloruska, hoci aj na úrovni vízovej politiky. Vzhľadom na súčasnú plynovú krízu v Európe musíme podčiarknuť, že pokiaľ ide o tranzit dodávok plynu do Európskej únie, Bielorusko sa ukázalo ako mimoriadne stabilný partner. Konštruktívny dialóg a lepšie bilaterálne vzťahy, ktoré by mali byť jasne postavené na zásadách demokracie a rešpektovania ľudských práv sú v záujme oboch strán.

Zita Plešinská (PPE-DE). – (SK) Aj keď Bielorusko urobilo pozitívny pokrok, musíme veľmi intenzívne komunikovať s predstaviteľmi bieloruskej opozície, s naším priateľom Alexandrom Milinkievičom.

Európa by mala podporovať hospodárske reformy v Bielorusku. Podporu však musia podmieňovať konkrétne podmienky a požiadavky. Medzi nimi nesmie chýbať požiadavka na väčšiu slobodu médií. Média musia mať možnosť v krajine legálne pôsobiť a vydávať tu svoje materiály. Väčšia sloboda fungovania politických strán a nevládných organizácií je kľúčová pre demokraciu.

Aj z dnešnej rozpravy vyplýva, že všetci chceme, aby sa demokratické Bielorusko, avšak bez Lukašenka, vrátilo do Európy. EÚ má veľkú šancu, keď sa bude angažovať pri presadzovaní demokratických hodnôt, získať si Bielorusko a vymaniť ho rovnako aj z náručia Ruska.

Alessandro Battilocchio (PSE). – (IT) Vážený pán predsedajúci, vážené dámy a páni, po rokoch komplikovaných vzťahov vidíme nesmelé kroky správnym smerom, uznanie hnutia vedeného pánom Milinkievičom, povolenie rôznych opozičných novín a prvé náznaky ochoty rokovať o odporúčaniach OBSE/ODIHR. Avšak cesta, ktorú ešte treba prejsť nie je iba dlhá, ale je extrémne dlhá.

Je tu nádej, že môžeme začať novú kapitolu vo vzťahoch medzi EÚ a Bieloruskom. Príbeh poslancov Európskeho parlamentu z našej delegácie, ktorým boli odmietnuté víza, je dosť trápny a dúfame, že to je teraz iba zlou spomienkou. Podobne ako pán Burke vyzývam Komisiu a Radu, aby sa na nasledujúcich spoločných rokovaniach dohodli na jednom bode: jasnej spoločnej definícii pravidiel súvisiacich so zdravotným pobytom bieloruských detí v európskych rodinách. V minulých rokoch sa Bielorusko často, príliš často zaoberalo týmto problémom povrchným alebo nepružným spôsobom a doslova dalo facku hostiteľským rodinám a žiaľ, tiež deťom a mladým ľuďom, ktorí sú súčasťou projektov pomoci a solidarity.

Călin Cățalin Chiriță (PPE-DE). – (RO) Víтам vyhlásenie Rady a Komisie a súhlasím, že Lukašenkov autoritatívny režim musí byť podrobne monitorovaný. Súčasne cítim, že potrebujeme dlhodobú víziu, ktorá počíta s budúcim, po-Lukašenkovým Bieloruskom, ktoré je demokratické a prosperujúce.

Európska únia musí uplatňovať inteligentnú stratégiu vzhľadom na bieloruský ľud a spoločnosť a nie iba vzhľadom na dočasnú vládu v Minsku. História potvrdila, že izolácia a vonkajšie sankcie napomáhajú udržaniu diktatúr. Mali by sme reagovať opačne: čo najširšie možnosti cestovania, krátkodobej práce a štúdií v Európskej únii, aby prišli do kontaktu s európskymi hodnotami a našimi hospodárskymi a kultúrnymi úspechmi. Toto je jediný spôsob, akým vzbudíme záujem týchto ľudí o naše hodnoty a uľahčíme prechodný proces, ktorým bude krajina prechádzať.

Dovoľte mi na záver povedať pánovi Fioremu, že vzhľad kandidátov v televízii počas volebnej kampane nie je dôležitý, pretože ako povedal Stalin, jediná vec, na ktorej záleží, je človek, ktorý počíta hlasy.

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE). – (PL) Vážený pán predsedajúci, vážená pani komisárka, pán minister, všetci na tomto plenárnom zasadnutí by boli radi, keby Bielorusko dodržiavalo zásady demokracie, ľudských práv a slobody združovania, ako aj slobody prejavu, a aby bolo zastavené násilné prenasledovanie vlastných občanov a etnických menšín. Nanešťastie zoznam našich požiadaviek je dosť dlhý a zdá sa, že nebudú v blízkej budúcnosti naplnené. Nemôžeme však prestať bojovať za hodnoty, na ktorých je založená Európska únia.

Politika sankcií proti Bielorusku začala fiaskom. Dúfajme, že zmena v politickej stratégii EÚ voči Minsku prinesie úspech. Avšak nebude to ľahké, keď uvážime skutočnosť, že parlamentné voľby boli na jeseň 2008 Lukašenkou sfaľované.

Hlavná cesta k zdemokratizovaniu bieloruskej spoločnosti vedie cez vzdelanie, slobodné médiá a kontakty medzi občanmi EÚ a Bieloruska. Mali by sme vytvoriť špeciálny program grantov pre mladých ľudí z Bieloruska na štúdium v Európskej únii, čo by prinieslo v budúcnosti veľký prospech.

Flaviu Călin Rus (PPE-DE). – (RO) Máme pred sebou tri návrhy uznesení predložené 21. mája, 9. októbra a 7. januára. V rámci vyhlásení členov Európskej únie je možné pozorovať pokrok.

Ja však samozrejme zvažujem a podporujem akékoľvek vyhlásenie, ktoré dokáže priniesť viac demokracie do akejkoľvek krajiny a o to viac, pokiaľ sa rozprávame o susediacom štáte, akým je Bielorusko. Myslím si, že dve veľmi dôležité veci sú potrebné, ako moji kolegovia poslanci takisto spomenuli predtým mnou, alebo by sme mohli prijať uznesenie jednoducho na podporu vzájomnej dôvery a transparentnosti. Po prvé musíme preukázať vyspelosť a uľahčiť občanom Bieloruska prístup do Európskej únie, aby mohli byť v kontakte s hodnotami Európskej únie, s tým, čo symbolizuje, s jej politikou, so všetkým čo predstavujeme. Po druhé

Bielorusko sa musí čo najskôr stať štátom, v ktorom nie sú politickí väzni. Toto je skutočne veľmi jednoduché gesto, ktoré by prezident Lukašenko mohol urobiť.

Predseda júci. Nastal čas zhrnúť diskusiu. Vyzývam podpredsedu vlády Českej republiky, pána Vondru, aby to zhrnul.

Alexandr Vondra, úradujúci predseda Rady. – Vážený pán predseda júci, pokúsím sa zhrnúť túto tému v mene Rady.

V prvom rade si myslím, že sme mali naozaj zaujímavú rozpravu o podstate veci, ktorá je určite veľkým prínosom pre našu spoločnú prácu. Rád by som zdôraznil, že my v Rade oceňujeme záujem a aktívnu účasť Európskeho parlamentu v otázke Bieloruska. Myslím si, že Parlament je mimoriadne užitočný pre udržiavanie tlaku v otázkach ľudských práv na jednej strane a pre zachovanie tohto typu strategického prístupu na strane druhej. Rád by som obzvlášť poďakoval poľským členom Európskeho parlamentu, či už pánovi Jacekovi Protasiewiczovi, pánovi Januszovi Onyszkiewiczovi alebo pánovi Józefovi Piniorovi, za ich príspevky. Myslím si, že sme pozorne počúvali.

Na záver sa zmienim možno o troch bodoch. Najskôr k otázke vízových poplatkov, ktorú mnohí z vás spomenuli. Ide o problém, ktorý si obzvlášť uvedomujeme. Dokonca aj keď sme hovorili v našom národnom mene počas minulého roka, vždy sme mali veľa čo povedať k tejto otázke. Vyjadrím sa jasne. Vnímame Bielorusko ako súčasť Európy a uvedomujeme si problémy spôsobené bieloruským občanom zvýšením vízových poplatkov. V záujme zabránenia negatívnych účinkov na medzilidské vzťahy, české predsedníctvo bude naďalej podnecovať členské štáty, aby využívali flexibilitu v rámci príslušných ustanovení *acquis*. Predsedníctvo bude takisto podporovať koherentnejšie uplatňovanie existujúcich pravidiel členskými štátmi. Pokiaľ súčasná pozitívna dynamika bude zachovaná a posilnená ďalšími významnými krokmi zo strany Bieloruska v oblasti rešpektovania ľudských práv a základných slobôd, umožňujúc účasť krajiny v ESP (Európskej susedskej politike) a v budúcom Východnom partnerstve, dialóg o vízach by nakoniec mal byť zvažovaný.

Vo veci detí z Černobyľu, o ktorej ste sa niektorí zmienili, vás ubezpečujem, že budeme naďalej vyvíjať nátlak. Podporili sme kroky uskutočnené v tejto veci francúzskym predsedníctvom vrátane *démarche* uskutočnenej 3. decembra minulého roka. Úsilie EÚ nakoniec prinieslo dočasné pozastavenie prezidentského dekrétu č. 555 zakazujúceho tieto cesty. Toto pozastavenie, ako aj bilaterálne dohody uzavreté medzi Bieloruskom a Írskom začiatkom decembra týkajúce sa budúceho odpočinku a zotavenia detí postihnutých jadrovou katastrofou v Černobyli, boli vítaným pokrokom. Uvedomujeme si, že základný problém zďaleka nie je vyriešený. České predsedníctvo bude túto problematiku sledovať, a pokiaľ to bude vhodné, prijme v mene EÚ akékoľvek ďalšie kroky. Predsedníctvo bude naďalej túto problematiku predkladať pri svojich kontaktoch s úradmi v Minsku.

Nakoniec v rámci revízie sankcií v nasledujúcich mesiacoch a v kontexte budúceho Východného partnerstva, Bielorusko zostane prioritou v našom programe. Tak ako uznesenie o Bielorusku, ktoré ste prijali po voľbách 28. septembra, nám napomohlo pohnúť sa vpred, dúfame, že počas nášho predsedníctva budeme naďalej dostávať vašu podporu.

Benita Ferrero-Waldner, členka Komisie. – Vážený pán predseda júci, všimla som si, že veľká väčšina poslancov sa stotožňuje s našim názorom. To znamená, že sme Bielorusku poskytli možnosť priblížiť sa Európskej únii prostredníctvom Európskej susedskej politiky. Ponúkli sme v podstate tieňový akčný plán a takisto možnosť vstúpiť do Východného partnerstva vo vhodnom čase, samozrejme, keď na to budú správne podmienky.

Teraz by som sa ešte rada vyjadrila k niekoľkým konkrétnym bodom. K finančnej kríze: Bielorusko doteraz relatívne dobre znášalo následky finančnej krízy a rastúce ceny plynu v roku 2007 a 2008, v dôsledku jeho veľmi malého zapojenia do svetového hospodárstva a takisto vďaka veľkým pôžičkám od Ruska, Číny a Venezuely. Avšak, ako správne povedal myslím pán Belder, teraz muselo Bielorusko požiadať Medzinárodný menový fond (MMF) o preklenovací úver vo výške 2,5 miliardy EUR, a potom devalvovať svoju menu, aby mohlo čeliť negatívnym dôsledkom globálnej krízy. Keďže bieloruské hospodárstvo a priemysel zostávajú do veľkej miery nereformované a neštruktúrované, očakávame pokračovanie tohto negatívneho trendu s výsledkom v podobe negatívnych sociálnych účinkov. Takže máte pravdu – ide o dôležitý faktor.

K jadrovej elektrárni a otázkam týkajúcich sa bezpečnosti: Rada by som povedala, že v rámci nášho technického dialógu o energetike s Bieloruskom venujeme osobitnú pozornosť aj zabezpečeniu dodržiavania medzinárodných noriem bezpečnosti a ochrany touto krajinou. Mohli by sme povedať, že Bielorusko veľmi

aktívne spolupracuje s Medzinárodnou agentúrou pre atómovú energiu (MAAE) vo Viedni a pri poskytovaní informácií o tomto procese Komisii bolo nečakane otvorené.

Teraz by som sa ešte rada vrátila k otázke vízových poplatkov. Ako som povedala vo svojom prvom vstupe, viete, že budeme pripravení prísť k rokovaniu hneď potom, ako sa aj Rada vo svojom stanovisku vyjadrí, že sa to pokúsi vyriešiť a umožniť uzatvorenie všeobecnej vízovej ako aj readmisnej dohody, ktoré by platili pre všetky členské štáty. Po návšteve môjho zástupcu, generálneho riaditeľa pána Mingarelliho, v Minsku vám môžem povedať, že v tejto konkrétnej veci nie je zatiaľ nič nové. Môžem iba povedať, že vízové poplatky a víza pre deti sú špecifické pre každú jednu krajinu. Ešte nie sme v situácii, kedy by sme mali jednu všeobecnú dohodu. Takáto dohoda by takisto mala byť vyjednaná Komisiou.

Predseda júci. – (PL) V súlade s článkom 103 ods. 2 rokovacieho poriadku⁽³⁾ som dostal päť návrhov uznesení.

Rozprava sa skončila.

Hlasovanie sa uskutoční vo štvrtok 15. januára 2009.

Písomné vyhlásenia (článok 142)

Adam Bielan (UEN), písomne. – (PL) Vážený pán predseda júci, nedávno sme hovorili o politickom roztápaní ľadov v Bielorusku. Opozičné Hnutie za slobodu pod vedením Alexandra Milinkieviča bolo nakoniec zaregistrované. Bielorusko vyjadrilo vôľu zúčastniť sa na iniciatíve Východné partnerstvo. Dokonca aj Washington vyhlásil, že vzťahy medzi oboma krajinami sa zlepšili. Nadišiel čas prelomiť ľady a utužiť vzťahy s Bieloruskom? Želám si, aby sme to mohli urobiť, ale nesmieme zabúdať, že prezident Lukašenko je bystrým a nepoddajným politickým hráčom.

Nedávno sme v Európe už mali dočinenia s politickým lámaním ľadov a jediné, čo by som rád zdôraznil je, že tieto zmeny vždy priniesli sklamanie.

V nadchádzajúcich mesiacoch bude mať kľúčový význam, ako budeme uplatňovať politiku EÚ smerom na východ. Prezident Lukašenko jasne uviedol, že sa nepoddá nátlaku zo Západu, a počas rokovaní s premiérom Medvedevom o znížení cien plynu vyhlásil, že Bielorusko nebude zadlžené Rusku.

Je očividné, že Bielorusko hrá na dve strany. Mali by sme pokračovať v obozretných a uvážených rokovaniach tak, aby sme neboli oklamaní zmenami, ktoré sa môžu ukázať ako dočasné. V záležitostiach strategického významu pre EÚ je potrebné byť rázny prostredníctvom cielenej politiky podpory občianskej spoločnosti a opozície v Bielorusku, kde sú opoziční aktivisti stále prenasledovaní a vysídlení zahraniční úradníci. EÚ nemôže ignorovať fakt, že bieloruské úrady naďalej

14. Pripomenutie si 11. júla ako dňa spomienky na obete masakru v Srebrenici (rozprava)

Predseda júci. – Nasledujúcim bodom programu je vyhlásenie Rady a Komisie o pripomenutí si 11. júla ako dňa spomienky na obete masakru v Srebrenici.

Alexandr Vondra, úradujúci predseda Rady. – Vážený pán predseda júci, ako všetci vieme, Srebrenica bola hrozným zločinom. Zavraždenie viac ako 8 000 Bosniakov v Srebrenici a jej okolí predstavuje jeden z najtemnejších momentov v histórii Bosny a Hercegoviny, bývalej Juhoslávie, ako aj Európy ako celku. Je to bezpochyby najväčšie zverstvo v Európe od druhej svetovej vojny.

Ohliadajúc sa späť, mohlo byť urobené omnoho viac a skôr. Srebrenica bola kolektívnym zlyhaním medzinárodného spoločenstva vrátane EÚ. Je to obrovská hanba a hlboko ľutujeme tento fakt. Je našou morálnou, ľudskou a politickou povinnosťou zabezpečiť, aby sa Srebrenica nikdy nezopakovala.

Pri príležitosti 10. výročia masakru v Srebrenici Rada opätovne odsúdila spáchané zločiny a prejavila sústrasť obetiam a ich rodinám.

Pripomínajúc rezolúciu 1503 a 1534 Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov (OSN), Rada zdôraznila, že plná a neobmedzená spolupráca s Medzinárodným trestným tribunálom pre bývalú Juhosláviu (MTTJ) zostáva základnou podmienkou pre ďalšie približovanie sa smerom k EÚ. Odovzdanie zvyšných

⁽³⁾ Pozri zápisnicu

obžalovaných na úteku, ktorí naďalej unikajú medzinárodnej spravodlivosti, do Haagu by bolo vhodným prejavom úcty obetiam Srebrenice, ako aj významným krokom smerom k trvalému mieru, stabilite a zmiereniu. Preto je Rada naďalej rozhodnutá, že páchatelia zločinov v Srebrenici, v Bosne a Hercegovine všeobecne, ako aj inde v regióne západného Balkánu, musia byť postavení pred súd.

Európska integrácia sa zároveň v dejinách ukázala ako nápomocná pri liečení rán a nespravodlivosti z minulosti, takže by sme sa mali zamerať aj na budúcnosť. Ako integrujúci faktor EÚ priniesla Európe v druhej polovici minulého storočia mier, stabilitu, dôveru a prosperitu. Pomáhať krajinám západného Balkánu na ceste k EÚ teda patrí medzi priority českého predsedníctva v oblasti vonkajších vzťahov. Zmierenie je životne dôležité pre integráciu a zmierenie je neľahké, pokiaľ nie je spravodlivosti učinené za dosť.

Po trinástich rokoch nastal čas uzavrieť hanebnú udalosť zo Srebrenice. Zatknutie Radovana Karadžića bolo dôkazom toho, že pre takéto príšerné zločiny, ako ani pre zločiny proti ľudskosti, beztrestnosť neexistuje. Ešte je potrebné odovzdať do Haagu Ratka Mladića, aby bolo možné pomôcť rodinám obetí zo Srebrenice vyrovnať sa s minulosťou a využiť budúcnosť.

EÚ bude naďalej vykonávať všetko, čo je v jej moci, aby sa tak stalo. Stále toho ale treba ešte veľa urobiť, aby sa Srebrenica zmenila zo smutnej historickej spomienky na miesto, kde život ponúka perspektívu. Angažovanie medzinárodného spoločenstva sa nedeje vo vákuu: je aktívne kombinované s miestnymi aktivitami na štátnej úrovni, ako aj s oboma subjektmi. Mnoho dobrých podujatí bolo uskutočnených.

Budúcnosť Srebrenice možno najlepšie zabezpečiť prostredníctvom hospodárskeho rozvoja a vytvárania pracovných príležitostí s cieľom zlepšenia hospodárskych a sociálnych podmienok obyvateľstva v oblasti Srebrenice. Úrady Srbskej republiky, ako aj rada ministrov Bosny a Hercegoviny a federácia poskytli financovanie a investície pre oblasť Srebrenice. Pridelené prostriedky boli určené na obnovu Srebrenice vrátane výstavby, rekonštrukcie, rozvoja infraštruktúry, podpory podnikania, zlepšenia verejných služieb, projektov s udržateľnou návratnosťou a vzdelávania.

Všetky tieto lokálne snahy boli takisto podporené konferenciou darcov pre Srebrenicu, ktorá bola zorganizovaná niečo viac ako pred rokom, v novembri 2007. Toto by mohla byť dobrá príležitosť k výzve na poskytnutie ďalších nových investícií pre toto mesto a jeho región.

Je mimoriadne dôležité, aby Srebrenica nikdy nebola zabudnutá a aby spoločné úsilie pokračovalo. My všetci v EÚ, medzinárodné spoločenstvo a miestne úrady naďalej spolu konštruktívne pracujeme s cieľom zlepšenia životných podmienok v oblasti Srebrenice. Jedine vyhliadky na lepší život môžu napomôcť zníženiu politického napätia, vytvoriť priestor pre dialóg a následne umožniť stále trúchliacim príbuzným obetí, aby sa pohli ďalej. Toto by bolo najlepšie možné prejavenie úcty obetiam zo Srebrenice.

Benita Ferrero-Waldner, členka Komisie. – Vážený pán predsedajúci, približne 8 000 mužov a chlapcov bolo zavraždených a zmizlo v Srebrenici v júli 1995. Najvyššie súdne inštalácie medzinárodného práva nazvali tento masaker jeho pravým menom: genocída. Myslím si, že popri pretrvávajúcom snažení o nastolenie spravodlivosti voči páchatelom je správne, aby sme pamätali na obeť a vyjadrili našu sústrasť ich rodinám. Dnes sa k vám teda pripájam na podporu tejto iniciatívy uznania 11. júla ako dňa spomienky na obeť genocídy v Srebrenici.

Srebrenica predstavuje symbol hrôzy a bezútešného zármutku. Uctieť si tejto pamiatky je takisto bolestné ako potrebné. Je to potrebné, pretože nemôžeme a nesmieme zabudnúť. Je to potrebné ako protiváha selektívnej pamäti tých, ktorí dodnes popierajú čo sa naozaj stalo. Uznanie toho, čo sa stalo v júli 1995, je zásadné pre uzmierenie v rámci Bosny a Hercegoviny a v rámci regionálneho procesu. Vyhlásenie 11. júla ako Európskeho dňa spomienky na obeť v Srebrenici by teda malo byť ďalším krokom smerom k zmiereniu v rámci Bosny a Hercegoviny a v regióne. Myslím si, že by to bola príležitosť vyslať nielen posolstvo rešpektu a pamäti, ale aj nádeje pre budúcnosť – budúcnosť v Európskej únii, založená na zmierení, umožňujúca ranám zahojiť sa postupom času.

Ale samotné uznanie nie je postačujúce. Spravodlivosť je takisto zásadná. Myslím si, že je dôležité, aby všetci páchatelia tých brutálnych činov boli postavení pred súd, trestne stíhaní a aby zaplatili za zločiny, ktoré spáchali. Je preto neprijateľné po toľkých rokoch, že generál Ratko Mladić zostáva na slobode. Komisia plne podporuje prácu Medzinárodného trestného tribunálu pre bývalú Juhosláviu, MTTJ. Víťame spoluprácu Bosny a Hercegoviny s MTTJ a jej vedenie procesov, ktoré boli tribunálom prenesené na úroveň miestnej jurisdikcie. My, ako Komisia, využívame každú príležitosť na povzbudenie úradov, aby pokračovali vo svojom snažení a aby zabezpečili, že všetky zločiny budú trestne stíhané v plnom rozsahu.

Okrem spravodlivosti súdov môžeme obetiam ponúknuť druhú formu spravodlivosti, a to lepšiu budúcnosť pre ich milovaných, ktorí prežili. Toto je jadrom úsilia EÚ na západnom Balkáne. Chceme, aby sa krajiny tohto regiónu posúvali smerom k spoločnej európskej budúcnosti. Chceme vidieť prosperujúcu Bosnu a Hercegovinu v rámci stabilného regionálneho kontextu, kde menej záleží na hraniciach a dôvera medzi susedmi je obnovená. Vieme, že toto bude dlhá cesta, ale pokiaľ nám dejiny Európskej únie a jej rozširovania niečo hovoria, tak potom je to to, že táto cesta sa vyplatí všetkým zúčastneným.

My nemôžeme prejsť cestu do Európskej únie za Bosnu a Hercegovinu. Ona samotná bude musieť splniť podmienky a prekonať svoje vnútorné problémy svojimi vlastnými prostriedkami, ale my môžeme pomôcť. My pomáhať budeme a chceme, aby táto krajina bola úspešná ako triumf tých, ktorí prežili, nad tými, ktorí mali iné plány.

Doris Pack, v mene skupiny PPE-DE. – (DE) Vážený pán predsedajúci, pán úradujúci predseda Rady, pani komisárka. Vojna, koncentračné tábory, genocída – nikdy viac! Po hrôzach druhej svetovej vojny si nikto v Európe nevedel predstaviť, že by sa to ešte vôbec niekedy mohlo stať.

Avšak mohlo: v polovici deväťdesiatych rokov, šesť rokov po páde Berlínskeho múru, zatiaľ čo západná a stredná Európa spolu rástli v mieri, sa to stalo znovu v Bosne a Hercegovine. Chyby medzinárodného spoločenstva – mnoho rokov pozerania sa iným smerom, skoro ľahkovážneho prístupu k tamjším zločinom, priateľských podaní rúk s kriminálnikmi ako Ratko Mladič – posilnili akceptovanie jeho a jeho komplicov: unikli bez trestu keď po rokoch etnického vysídlenia a etnických čistiek, pokračovali v masakri.

K dnešnému dňu sa ešte Ratko Mladič nemusel zodpovedať pred súdmi. Kto ho ukrýva? Kto mu pomáha a preberá tým na seba aj na neho ešte väčšie bremeno viny? Mnohí z ďalších páchatel'ov sú takisto ešte na slobode a niektorí z nich dokonca žijú v Bosne a Hercegovine medzi pozostalými rodinami obetí. Preto musíme trvať na tom, aby nielen Medzinárodný trestný tribunál pre bývalú Juhosláviu, ale aj iné miestne tribunály pre vojnové zločiny v Bosne a Hercegovine boli schopné riadne vykonávať svoju prácu.

Pamätný deň, ktorý sme vyhlásili, je myslený ako prebudenie, ako signál proti zabudnutiu a ako prejav pozostalým rodinám, že truchlíme s nimi. Možno tento deň naozaj môže slúžiť na zvýšenie informovanosti o týchto hrozných zločinoch, a to aj tých, o ktorých sa stále neverí, že sa stali tak, ako to potvrdzujú dokonca aj nahrávky. Potom môžu byť položené základy potrebného zmierenia. Bez uznania priamej a nepriamej zodpovednosti za tento masaker nemôže existovať mier. Prinajmenšom toto a usvedčenie páchatel'ov dlhujeme obetiam a ich rodinám.

Richard Howitt, v mene skupiny PSE. – Vážený pán predsedajúci, v Spojenom kráľovstve každoročne používame v súvislosti so spomienkou na vojny 20. storočia slová „pri západe slnka aj ráno budeme na nich spomínať“. Sú to veľmi dojemné slová pre mňa a moju generáciu, pre mojich rodičov, ktorí obaja slúžili v druhej svetovej vojne. Dokonca aj pre tie generácie, ktoré nasledujú po nás, táto spomienka nie je jednoducho iba vhodnou poctou všetkým, ktorí slúžili. Je pripomienkou zla a ceny za ľudské životy, ktoré si vojna vyžiadala. Je varovaním týmto generáciám, ochranou mieru a ochranou proti konfliktu v budúcnosti.

V tomto spočíva význam spomienky a ako dnes večer povedala pani komisárka Ferrerová-Waldnerová, uznanie je kľúčové pre uzmierenie súčasných generácií.

Všetci si uvedomujeme krviprelievanie, ku ktorému došlo v Srebrenici v roku 1995. Osemtisíc moslimských mužov a chlapcov bolo zabitých, keď sa pokúšali nájsť útočisko v chránenej zóne vyhlásenej Radou bezpečnosti Organizácie Spojených národov v Srebrenici.

Aj keď sa to stalo pred skoro štrnástimi rokmi, je len správne a korektné, aby sme si pripomenuli obeť a pripomenuli si udalosti a rasovú nenávisť, ktorá viedla k tejto hroznej udalosti.

Len minulý mesiac bola na stránke sociálnej siete Facebook vytvorená skupina s viac ako tisíc členmi, ktorá otvorene glorifikovala genocídu v Srebrenici. Táto skupina, nazývaná v preklade „Nôž, drôt, Srebrenica“, velebila vraždenie mužov a chlapcov v Srebrenici výhradne na základe toho, že boli bosnianskymi moslimami. Takisto sa na stránke hovorilo o obdive činov Ratka Mladiča, čo je ďalším dôkazom, ak vôbec bol potrebným, že pretrvávajúca sloboda generála Mladiča iba podnecuje neznášanlivosť a poskytuje muníciu tým, ktorí sa snažia oživovať napätie z minulosti.

Vďaka verejným protestom bola stránka na Facebooku rýchlo odstránená, avšak nie skôr, ako sa na ňu prihlásilo vyše tisíc členov v priebehu jediného mesiaca medzi decembrom 2008 a januárom 2009.

Pripomínanie si obetí zo Srebrenice vysielá jasnú správu tým individuám, ktoré glorifikujú činy Ratka Mladiča a Radovana Karadžića, že už nepripustíme, aby sa to zopakovalo, a že sú vo svojich názoroch osamotení a izolovaní.

Jeden bosniacký súd si minulý mesiac od psychológov vypočul, ako intenzívne sú traumatizovaní tí, ktorí masaker v Srebrenici prežili. Súd sa dozvedel, že problémom pre mnohých pozostalých je, že nikdy nebudú mať možnosť rozlúčiť sa so svojimi príbuznými.

Zatiaľ čo nemôžeme vrátiť naspäť čas, aby sme týmto príbuzným dali druhú šancu, môžeme zabezpečiť, aby táto genocída nebola zabudnutá a zodpovední boli postavení pred súd.

Jelko Kacin, v mene skupiny ALDE. – (SL) Naša Európska únia sa zrodila zo skúseností z druhej svetovej vojny. Máme spoločnú, zdokumentovanú historickú pamäť, ktorá nám umožnila spoločne budovať našu spoločnú európsku budúcnosť. Srebrenica je desivým dôkazom skutočnosti, že hrôzy druhej svetovej vojny sa v Európe zopakovali tým najstrašnejším spôsobom v roku 1995.

Srebrenica je symbolom etnických čistiek. Srebrenica je synonymom pre kruté a nehumánne zabíjanie detí a dospelých – je synonymom pre genocídu. Avšak Srebrenica predstavuje aj zatajovanie vraždenia a ničenie masových hrobov. Musíme zabudovať Srebrenicu do našej kolektívnej pamäti a do základov rozširovania Európskej únie smerom na západný Balkán. Nesmieme tolerovať diskriminačné a exkluzionistické stereotypy o jednotlivých národoch, musíme zápasiť s kolektívnou vinou. Tí, ktorí sú zodpovední za genocídu v Srebrenici, musia byť predvedení pred tribunál v Haagu, musia mať proces a byť poslaní do väzenia. A my musíme spoločne pracovať za účelom umožnenia a vybudovania európskej budúcnosti pre Srebrenicu, pre miestne obyvateľstvo a pre celú Bosnu a Hercegovinu.

To najmenej, čo by sme mali urobiť, je snažiť sa byť empatickí voči traumám a trápeniu tých, ktorí musia žiť so živou spomienkou na zločin, ktorí musia žiť bez svojich milovaných. Rád by som poďakoval konferencii predsedov politických skupín za jednohlasnú podporu návrhu, aby sme spolu každoročne pozývali do Európskeho parlamentu mladých Bosniakov a Srbov zo Srebrenice. V prostredí ďaleko od Srebrenice, bez tlakov a napätia ich domáceho prostredia môžu uvažovať, plánovať a budovať spoločnú a krajšiu budúcnosť pre celú Bosnu a Hercegovinu. Toto uznesenie...

(Predsedajúci prerušil rečníka.)

Milan Horáček, v mene skupiny Vests/ALE. – (DE) Vážený pán predsedajúci, uznesenie hovorí o OSN ako aj o európskych inštitúciách veľmi jasným, kritickým jazykom. Nedostatky v rozhodovacom mechanizme v oblasti zahraničnej a bezpečnostnej politiky nepomohli zabrániť hrozným zločinom v Srebrenici. Absencia jednotného hlasu dodnes zostáva nedostatkom európskej susedskej politiky, ako znovu ukázala dnešná diskusia o konflikte v pásme Gazy.

Nikdy nesmieme zabudnúť na masaker v Srebrenici, a preto vítame a podporujeme iniciatívu vyhlásenia 11. júla za deň spomienky na obeť tejto genocídy. Zároveň však musí dôjsť k zmiereniu na oboch stranách, čo je možné uskutočniť len dôsledným prehodnotením týchto udalostí. Je absolútne neprijateľné, že vinníci a obvinení z tohto zločinu sú stále na slobode. Myslím si, že nielen generál Mladič, ale aj ostatní vinníci musia čeliť súdnemu procesu.

Erik Meijer, v mene skupiny GUE/NGL. – (NL) Vážený pán predsedajúci, mesto Srebrenica je celosvetovo neslávne známe v súvislosti s masakrom 8 000 moslimských mužov v roku 1995. Ženy a deti, ktoré prežili, majú právo nám to pripomínať. Po mojej návšteve Srebrenice v marci 2007 som žiadal Európsku komisiu, aby prispela k udržateľným príjmom a zamestnanosti prostredníctvom projektov podporujúcich cestovný ruch, vďaka ktorým by Srebrenica mohla ponúknuť viac ako svoju históriu a významné pamätné miesto. Srebrenica je aj symbolom zlyhania optimistických predstáv o humanitárnych intervenciách a bezpečných oblastiach.

Od začiatku malo byť jasné, že prítomnosť zahraničných vojsk mohla priniesť jedine falošné ilúzie. Zo Srebrenice urobili operačnú základňu proti všetkému srbskému, pričom sa nedalo zabrániť tomu, aby ju nakoniec práve toto prostredie pohltilo. Bez holandského vojska v Srebrenici by neexistoval vojnový stav a na strane Srbov by neexistovala potreba pomsty. Obete sú dôvodom nielen pre to, aby sme predviedli pánov Mladiča a Karadžića pred súd, ale aj pre to, aby sme kriticky premýšľali o zlyhaní vojenských intervencií a všetkých snáh nastolenia štátnej jednoty v etnicky rozdelenej Bosne.

Bastiaan Belder, v mene skupiny IND/DEM. – (NL) Vážený pán predsedajúci, "Hlas zo Srebrenice, veľké slzy stekali po jeho lícach. Objal ma, pobožkal ma a povedal: „Prosím, mama, odíď!“ Zmocnili sa ho; odmietla

som odísť, pokľakla som a úpenlivo som ich prosila: „Prosím, zabite ma miesto neho! Zobrali ste moje jediné dieťa. Nechcem nikam odísť. Zabite mňa a tým sa to pre nás skončí.“

Toto je dojemný popis bosnianskej ženy, ktorá prišla o svojho manžela aj 12-ročného syna počas masakru v Srebrenici v júli 1995. Jej hlas a hlasy jej spolutrpiačich nás dnes prenasledujú, z časti vďaka neoceniteľnému bádaniu svedomitých vedcov vrátane profesorky Selmy Leydesdorffovej.

Určite teraz, keď Európska únia ponúkla krajinám západného Balkánu perspektívu prístúpenia do Únie, hrôzy Srebrenice ostávajú symbolom a povinnosťou, v prvom rade v slovách aj v skutkoch. Inými slovami – treba brať skutočný ohľad na tých, na ktorých sme zabudli. Srebrenica, júl 1995. V tom čase som bol zahraničným korešpondentom pre jedny holandské noviny a zblízka som sledoval bosnianske dejisko bojov. Nemôžem vám ani povedať, ako zahanbene a sklúčujúco som sa ako holandský občan cítil v súvislosti s medzinárodnou koncepciou bezpečnej oblasti.

„Kom vanavond met verhalen, hoe de oorlog is verdwenen, en herhaal ze honderd malen, alle malen zal ik wenen.“ [Príď dnes večer s príbehmi, ako vojna zmizla, a potom ich opakuj stokrát, zakaždým budem plakať.] Slová tohto slávneho holandského básnika, pripomínajúce druhú svetovú vojnu, budú odteraz sprevádzať aj 11. júl, keď si pripomíname drahé obete Srebrenice a Potocari.

Dimitar Stoyanov (NI). – (BG) Ďakujem, pán predsedajúci. Dnes večer sme sa zišli, aby sme si pripomenuli hrozný zločin, vhodne nazývaný genocída, ktorý v skutočnosti predstavuje obrovskú ľudskú tragédiu v našej nedávnej minulosti. Ale keď čítam predkladanú deklaráciu spolu s uznesením a návrhom uznesenia, vidím, že odzrkadľuje len polovicu tragédie a polovicu genocídy.

Uvádza mená tých, ktorí sa stali svetoznámymi: Ratko Mladič, Radovan Karadžić, Radislav Krstić a iní. Ale nevidím v nej mená moslimov, ktorí takisto spáchali zločiny v Srebrenici a počas tohto ohavného konfliktu. Kde je meno Nasera Oriča, ktorý velil 28. moslimskej divízii? Prečo sa v uznesení vôbec nespomína masaker v dedine Kravica, kresťanskej dedine, na Štedrý večer 1993? Prečo tam nie sú popisy prípadov tuctov kresťanských dedín, ktoré boli vypálené moslimskými bojovníkmi v oblasti Srebrenice? Všetci musíme prestať obhajovať jednostranné stanovisko a používať dvojaký meter, keď posudzujeme takéto hrozné udalosti. Každý, kto tvrdí, že iba kresťania zabíjali moslimov v Bosne a Hercegovine a že opak sa nestal, je pokrytcom. Dal si ktokoľvek námahu prešetriť to? Bolo povedané, že Srebrenica je zamorená masovými hrobmi, čo je pravdou. Ale dal si ktokoľvek námahu zistiť koľké, z nich sú kresťanské masové hroby?

Nezabúdajme, že podobné prípady sa tam stali na oboch stranách, a nesmieme predstierať, že kresťania neexistujú alebo nemajú ľudské práva, akoby boli nejakým druhom zvierat.

Anna Ibrisagic (PPE-DE). – (SV) Vážení pán predsedajúci, čo sa dá povedať za dve minúty, keď hovoríme o tom, a popisujeme to, čo sa stalo v Srebrenici, keď je potrebné naučiť sa, ako si to pripomínať tak aby sa to už nikdy viac nestalo? Čomu by sme sa ešte mali venovať a čo je ešte možné povedať o Srebrenici? Čo môžem ja, ako jediná poslankyňa tohto Parlamentu, ktorá sa narodila v Bosne a ktorá je utečenka z tamojšej vojny, dnes sprostredkovať z tejto tribúny? Čo by som ja, ako švédska poslankyňa, nevedela vyjadriť, keby som nebola mala túto vojnovú skúsenosť? Môj príbeh, pán Stoyanov, je skutočný príbeh z toho času.

Možno hlavná vec, ktorú môžem sprostredkovať, je pocit nádeje, keď som ešte verila, že keby len niekto tam v Európe mohol vidieť, čo sa dialo, svet by reagoval. Alebo beznádej, keď som si uvedomila, že som bola ponechaná svojmu vlastnému osudu a že žiadna pomoc nepríde. Pamätám si krvavé škvrny na asfalte, plač hladných detí, prázdny výraz desaťročného dievčatka, keď hovorila, ako ona a jej bratia a sestry museli pochovať svojich mŕtvych rodičov a potom premiestniť ich telá do iného hrobu, keď sa vojaci pokúšali odstrániť dôkazy masovej vraždy v dedine neďaleko môjho mesta. Pamätám si na tvár môjho otca, keď sme zistili, že môj strýc a bratranec sú v koncentračnom tábore. Pamätám si moje vlastné zúfalstvo, keď som jedného rána nemala ani len deciliter mlieka pre môjho ročného syna.

Avšak čo si pamätám najzreteľnejšie a na čo nikdy nezabudnem, je neopísateľný pocit osamelosti, keď si nakoniec uvedomíte, že váš vlastný osud, zúfalstvo a utrpenie boli vystavené na verejnej scéne, že svet videl, ako sme trpeli, ale nikto tomu nezabránil. Je to tento pocit, ktorý zdieľam s ľuďmi zo Srebrenice, pán Stoyanov. Je to tento pocit, ktorý tlmočím, spolu so všetkými ostatnými obeťami vojny na Balkáne.

Skutočnosť, že Európsky parlament bude zajtra hlasovať o dni spomienky na obeť zo Srebrenice, mi prináša trochu pokoja. Tento deň spomienky nevráti ľuďom zo Srebrenice ich zavraždených rodinných príslušníkov, ale pre nás všetkých, ktorí sme boli obeťou vojny, bude znamenať potvrdenie toho, že Európa videla naše utrpenie, že nie sme sami a že Európa bude pamätať na to, aby sa to viac nestalo.

Ja osobne dúfam a budem pracovať na tom, aby som zabezpečila, že Srebrenica spolu s Bosnou a všetkými ostatnými balkánskymi štátmi sa stanú členmi európskej rodiny čo najskôr. To je to najmenej, čo môžeme očakávať po zahanbujúcej neschopnosti Európy zabrániť tejto genocíde a skutočnosti, že Ratko Mladić je ešte stále na slobode.

(Potlesk)

Diana Wallis (ALDE). – (DA) Vážený pán predsedajúci, chcela by som komisárke Ferrerovej-Waldnerovej poďakovať za vyjadrenia podporujúce túto iniciatívu dnes večer. V júli minulého roku som mala tú výsadu, povinnosť a pokorujúcu skúsenosť zúčastniť sa v mene predsedu nášho Parlamentu pamätného ceremonálu v Srebrenici. Poznačilo ma to. Je to niečo, na čo nikdy nezabudnem. Tisíce ľudí sa zhromaždili v teplom júlovom slnečnom počasí: dôstojný, smutný, pamätný ceremoniál, ceremoniál spomienok a samozrejme zármutku.

Ale my si musíme pamätať, pretože pokiaľ ide o Potočari, my všetci ako Európania máme pocit *déjà vu*, pocit spoluúčasti. Všetci sme videli na našich televíznych obrazovkách scény predchádzajúce masakru pred útekom do Tulsy. Máme túto bezmocnosť a zúfalstvo, ktoré sme možno zdieľali. Nikdy nemôžeme povedať „nikdy viac“, ale môžeme povedať, že si budeme pamätať, že sa poučíme a že pomôžeme ľuďom ísť ďalej. O tomto by mal byť tento Európsky deň spomienky. Nikdy nezabudnem, čo som zažila. Nikdy nezabudnem na matky, dcéry, rodiny, ktoré som v tom čase stretla. Verím, že im môžeme zaistiť niečo trvalé a pozitívne do budúcnosti.

Zita Pleštinská (PPE-DE). – (SK) Podporujem stanovenie 11. júla ako dňa spomienky na genocídu v Srebrenici, v ktorej sa medzinárodnému spoločenstvu nepodarilo zasiahnuť do konfliktov a ochrániť civilné obyvateľstvo. Pokladám to za najlepší prostriedok na prejavenie úcty obetiam masakru. V priebehu niekoľkých dní plných krviprelievania po páde Srebrenice zahynulo viac ako 8 000 mužov a chlapcov. Uskutočnili sa deportácie tisícok žien, detí a starých ľudí a znásilňovania veľkého počtu žien.

Nikdy nesmieme zabudnúť na obete brutálnych činov počas vojny v bývalej Juhoslávii. Verím, že všetky krajiny západného Balkánu podporia uznanie tohto dňa.

Musíme vyslať jasnú správu budúcim generáciám, aby nedopustili nikdy viac žiadnu Srebrenicu. Verím, že bude vyvinuté ďalšie úsilie na postavenie zostávajúcich osôb, naďalej unikajúcich pred spravodlivosťou, pred súd, aby mnohé rodiny získali definitívnu istotu o osude svojich otcov, synov, manželov či bratov.

Pierre Pribetich (PSE). – (FR) Vážený pán predsedajúci, prekonať napätie z minulosti a vynaložiť všetko úsilie na stabilizáciu západného Balkánu môže vskutku závisieť len od toho, či posledne menovaný prekoná svoju minulosť. Tento vrcholne symbolický akt navrhnutia Európskeho dňa spomienky na 11. júla je súčasťou tohto procesu a sleduje viaceré ciele. V prvom rade sleduje cieľ prejavenia úcty všetkým obetiam brutálnych činov spáchaných v Srebrenici a ich rodinám. Po druhé sleduje cieľ pripomenúť všetkým občanom a národom potrebu byť ostrážitými a skutočnosť, že neschopnosť štátov konať nevyhnutne vedie k takýmto brutálnym činom. Takisto sleduje cieľ zdôrazniť, že Európska únia by mala prijať skutočnú spoločnú bezpečnostnú a obrannú politiku tak, aby mohla zasahovať v mene princípov a hodnôt, ktoré nás spájajú a vedú. Nakoniec tento akt sleduje cieľ znova povedať krajinám západného Balkánu, že je ich prirodzeným osudom čoskoro sa k nám pripojiť, ale že to znamená vždy otvorene spolupracovať s Medzinárodným trestným tribunálom s cieľom postavenia vojnových zločincov pred súd. Toto je naše posolstvo, odkaz Parlamentu súčasným a budúcim generáciám, aby čas nepôsobil ako hrdza požírajúca spomienky, ale aby skôr spomienky oživoval.

Jelko Kacin (ALDE). – (SL) Rád by som pokračoval vo svojom prejave, pretože príbuzní obetí ma požiadali, aby som vám vyjadril ich vďačnosť za pochopenie a podporu, ktoré ste im preukázali prijatím tohto uznesenia.

Vďaka vám všetkým, ktorí ste prijali pozvanie zapojiť sa do dnešnej rozpravy. Rád by som takisto využil túto príležitosť a ukončil svoj prejav upozornením na dve veci. Toto uznesenie nie je zamerané na minulosť, aj napriek tomu, že sa týka obetí. Je zamerané na tých živých a na lepšiu budúcnosť pre nich.

Călin Cățălin Chiriță (PPE-DE). – (RO) Masaker v Srebrenici v júli 1995, spolu s ostatnými brutálnymi činmi, ktoré sprezdali rozpad bývalej Juhoslávie, sú čiernou stránkou v európskych dejinách.

Je to tragická lekcia z dejín, ktorá nám umožňuje znova pochopiť potrebu rozvíjať v Európskej únii schopnosť efektívne konať v jej vonkajšej bezpečnostnej a obrannej politike a predovšetkým v jej európskej susedskej politike. Prečo? Práve preto, aby sme mohli bojovať s problémami ako porušovanie ľudských práv a zásad medzinárodného práva, regionálne konflikty, národný extrémizmus a etnický separatizmus, ktoré všetky umožnili zverstvá v Bosne.

Európa potrebuje silnejšiu, expanzívnejšiu Európsku úniu s politikou predchádzania konfliktov, ktorá neumožní, aby sa takéto brutálne činy kedykoľvek znovu odohrali.

Alexandr Vondra, *úradujúci predseda Rady*. – Vážený pán predseda, dovoľte mi uzavrieť dnešnú rozpravu o Srebrenici.

V prvom rade vás chcem ubezpečiť, že Rada je naďalej rozhodnutá, že páchatelia zločinov v Srebrenici, v Bosne a Hercegovine, ako aj inde v regióne západného Balkánu musia byť postavení pred súd.

Naša misia EBOP (Európska bezpečnostná a obranná politika) v Bosne a Hercegovine naďalej poskytuje podporu a pomoc Medzinárodnému trestnému tribunálu pre bývalú Juhosláviu (MTT) a príslušným úradom.

Srebrenica je a zostane citlivým a dôležitým faktorom v politickom živote Bosny a Hercegoviny ako aj EÚ a širšieho medzinárodného spoločenstva.

Dovoľte mi využiť túto príležitosť, aby som vyzval politických lídrov Bosny a Hercegoviny nech nezneužívajú túto bolestnú a príšernú historickú skúsenosť pre svoje politické ciele. Mali by sa skôr aktívne snažiť viesť svoju krajinu k lepšej budúcnosti. Je potrebné pokračovať v spoločnom úsilí nielen v Srebrenici, ale v Bosne a Hercegovine ako celku. Pokiaľ sa masaker v Srebrenici stal kvôli nedostatku európskeho ducha, mali by sme teda urobiť všetko, čo je v našich silách, aby sme tejto krajine pomohli vydať sa po správnej ceste. To znamená smerom k EÚ.

Prvý veľký krok smerom k Európe už bol uskutočnený podpisom dohody o stabilizácii a pridružení (DSP) ako začiatok dlhého prístupového procesu. Ale je potrebné omnoho viac – viac odvahy a dôvery, úsilie o úprimné zmierenie umocnené hmatateľnou perspektívou integrácie.

Je povinnosťou nás všetkých voči mŕtvym neurobiť obeť zo žijúcich. Toto je naša povinnosť voči budúcim generáciám.

Benita Ferrero-Waldner, *členka Komisie*. – Vážený pán predseda, vážená pani Ibrisagicová, bola som jednou z tých ľudí, ktorí pozerali televíziu, keď sa tieto hrozné veci diali. Všetci sme si mysleli, že bezpečné oblasti budú bezpečnými útočiskami. Takže som bola, ako mnohí iní, veľmi šokovaná, keď sme sa dozvedeli, čo sa stalo – alebo pomaly zisťovali realitu.

Myslím si, že v Európskej únii sme sa učili čo musíme robiť prostredníctvom tvrdých lekcií, a potom sme pomaly začali uplatňovať spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku. To bola takpovediac prvá položka a potom sme pokračovali pretože sme pochopili, že tento hrozný masaker sa odohral kvôli tomu, že sme neboli jednotní.

Ešte raz opakujem, že vám len môžem prejať úctu za to, že tu dnes ste a tak otvorene sa prihovárate za uzmierenie. Pre tých, ktorí žijú s touto spomienkou to musí byť veľmi ťažké, ale zároveň verím, že možnosť, aby sa Bosna a Hercegovina v budúcnosti stala členom Európskej únie, je azda niečo, čo môže napomôcť uzmierneniu so všetkými týmito brutálnymi činmi.

Predseda. V súlade s článkom 103 ods. 2 rokovacieho poriadku⁽⁴⁾ som dostal šesť návrhov uznesení.

Rozprava sa skončila.

Hlasovanie o uznesení sa uskutoční zajtra (vo štvrtok 15. januára 2009).

15. Program nasledujúceho rokovania: pozri zápisnicu

16. Skončenie rokovania

(Rokovanie sa skončilo o 23.35 hod.)

⁽⁴⁾ Pozri zápisnicu.